Traducere: Cristian Mareș

Foto coperta 1:
Escadronul 2 din Regimentul 2 Călărași, în frunte cu locotenentul Ion V. Emilian, în marș în avangarda Diviziei 16 Infanterie Motorizată germană în Stepa Kalmucă

Editura Marist

Baia Mare, Maramureș - RO
Str. M. Sadoveanu Nr. 13
tel: 0723/570248, 0362/800812
e-mail: edituramarist@gmail.com

www.marist.ro

- Toate drepturile rezervate -

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
EMILIAN, ION VALERIU
Cavalerii Apocalipsei / Ion V. Emilian. - Baia Mare : Marist, 2020
ISBN 978-606-8801-23-0
821.135.1

DESPRE COLECȚIA ISTORIA ADEVARATĂ

De ce "Istoria adevărată"?

La treizeci de ani de la revoluție s-ar putea crede că pecetea impusă de peste patru decenii de minciuni și deformări produse de propaganda comunistă a avut timp să se șteargă, iar românii să poată să-și descopere adevărata istorie, de care pot fi mândri, și care îi poate face să stea drepți, cu fruntea sus, între națiunile libere ale Europei și ale lumii. Dar, din păcate, și din diferite motive, nu a fost așa. Numărul petelor albe de pe istoria frământată a națiunii române continuă să fie ridicat, prea puține lucrări serioase și bine documentate, lipsite de subiectivitate, apărând să arunce lumină asupra aspectelor cvasinecunoscute ale luptelor pentru idealurile naționale, asupra imenselor jertfe și suferințe îndurate de poporul român pe drumul spinos și întortocheat spre atingerea țelurilor sale.

Încă rămân nenumărate episoade eroice, epice, de care fiecare popor ar fi mândru să le înscrie în panoplia realizărilor sale. Prin necunoașterea lor condamnăm adevărați eroi, cu tot sacrificiul lor, la o uitare nedreaptă, și atât mai dureroasă cu cât este dublată de o ignoranță totală asupra subiectului în discuție.

Fie că vorbim despre mărețe fapte de arme, de eroism, curaj sau rezistență îndelungată împotriva unor sorți mai mult decât potrivnici, avem datoria să le cunoaștem, să le apreciem și să le lăsăm moștenire copiilor noștri ca niște adevărate pilde despre cum au fost și ce au făcut români adevărați, care nu s-au gândit atunci la ei și la binele lor, ci la urmașii care ar fi trebuit să trăiască într-o țară mare, liberă și frumoasă, așa cum au visat-o ei. Fie că vorbim de moții neînfricați care l-au urmat pe Avram Iancu în citadela de neînvins a Apusenilor, fie de luptători în războaie sau de cei care au rezistat în munți cu arma în mână împotriva comunismului, pe toți i-a animat singur gând: iubirea față de țara și națiunea română. Ignorarea sau uitarea faptelor acestor martiri ai cauzei românismului ar

Traducere: Cristian Mareș

Foto coperta 1:
Escadronul 2 din Regimentul 2 Călărași, în frunte cu locotenentul Ion V. Emilian, în marș în avangarda Diviziei 16 Infanterie Motorizată germană în Stepa Kalmucă

Editura Marist

Baia Mare, Maramureș - RO
Str. M. Sadoveanu Nr. 13
tel: 0723/570248, 0362/800812
e-mail: edituramarist@gmail.com

www.marist.ro

- Toate drepturile rezervate -

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
EMILIAN, ION VALERIU
Cavalerii Apocalipsei / Ion V. Emilian. - Baia Mare : Marist, 2020
ISBN 978-606-8801-23-0
821.135.1

DESPRE COLECȚIA ISTORIA ADEVARATĂ

De ce "Istoria adevărată"?

La treizeci de ani de la revoluție s-ar putea crede că pecetea impusă de peste patru decenii de minciuni și deformări produse de propaganda comunistă a avut timp să se șteargă, iar românii să poată să-și descopere adevărata istorie, de care pot fi mândri, și care îi poate face să stea drepți, cu fruntea sus, între națiunile libere ale Europei și ale lumii. Dar, din păcate, și din diferite motive, nu a fost așa. Numărul petelor albe de pe istoria frământată a națiunii române continuă să fie ridicat, prea puține lucrări serioase și bine documentate, lipsite de subiectivitate, apărând să arunce lumină asupra aspectelor cvasinecunoscute ale luptelor pentru idealurile naționale, asupra imenselor jertfe și suferințe îndurate de poporul român pe drumul spinos și întortocheat spre atingerea țelurilor sale.

Încă rămân nenumărate episoade eroice, epice, de care fiecare popor ar fi mândru să le înscrie în panoplia realizărilor sale. Prin necunoașterea lor condamnăm adevărați eroi, cu tot sacrificiul lor, la o uitare nedreaptă, și atât mai dureroasă cu cât este dublată de o ignoranță totală asupra subiectului în discuție.

Fie că vorbim despre mărețe fapte de arme, de eroism, curaj sau rezistență îndelungată împotriva unor sorți mai mult decât potrivnici, avem datoria să le cunoaștem, să le apreciem și să le lăsăm moștenire copiilor noștri ca niște adevărate pilde despre cum au fost și ce au făcut români adevărați, care nu s-au gândit atunci la ei și la binele lor, ci la urmașii care ar fi trebuit să trăiască într-o țară mare, liberă și frumoasă, așa cum au visat-o ei. Fie că vorbim de moții neînfricați care l-au urmat pe Avram Iancu în citadela de neînvins a Apusenilor, fie de luptători în războaie sau de cei care au rezistat în munți cu arma în mână împotriva comunismului, pe toți i-a animat singur gând: iubirea față de țara și națiunea română. Ignorarea sau uitarea faptelor acestor martiri ai cauzei românismului ar

fi pentru ei ceva mai presus de suprema umilinţă. Nu s-au plecat în faţa duşmanilor superiori din toate punctele de vedere, ca şi număr, armament, echipare sau pregătire, dar suntem convinşi că evitarea pomenirii faptelor lor de către urmaşi le-ar provoca de dincolo de mormânturi o suferinţă chiar mai mare decât cea din timpul vieţilor şi încercărilor lor supreme.

În acest spirit, editura a lansat această colecţie intitulată "Istoria adevărată", ce va cuprinde memoriile şi mărturiile participanţilor la evenimente, fără a le da vreo interpretare partizană.

În concluzie, citiţi şi aflaţi ceea ce a fost şi va rămâne istoria noastră adevărată!

Titluri apărute în colecţia **ISTORIA ADEVĂRATĂ**

1. Elie Bufnea - Cruciaţi, tirani şi bandiţi, vol I, În Rusia sovietelor
2. Elie Bufnea - Cruciaţi, tirani şi bandiţi, vol II, În Siberia lui Kolceak
3. Simion Ghişa - Luptele românilor cu bolşevicii în Siberia (1918-1920)
4. General Gheorghe Mărdărescu - Campania pentru desrobirea Ardealului şi ocuparea Budapestei (1919) şi alte mărturii
5. Elie Bufnea - Revoluţia de eliberare naţională a Transilvaniei şi Unirea (1914 - 1918)
6. Dumitru Teodorescu - Mândria vânătorului de munte, Memorii de război
7. Mihail Văgăonescu - Viaţa în război, însemnări zilnice de pe front (1916-1918)

www.marist.ro

CAVALERII APOCALIPSEI

Cuvânt înainte
la prima ediție în limba română

Este o onoare și un privilegiu pentru Editura Marist să ofere cititorilor români, pentru prima dată în limba română, memoriile de război ale lui Ion V. Emilian, un adevărat Cavaler al Apocalipsei. Pentru prima oară în limba română, deoarece aceste memorii au apărut în franceză în 1974, apoi în germană și spaniolă (ambele în 1977), dar mai puțin în română, limba țării sale pe care a iubit-o nespus și pentru care a luptat și și-a vărsat sângele, alături de Călărașii săi iubiți, care ar fi rămas anonimi fără amintirile lui Ion V. Emilian.

Ion V. Emilian este un personaj aparte, deosebit față de oricare altul care și-a scris memoriile de război, amintirile din cea mai crudă și intensă conflagrație ce a cunoscut-o omenirea, numită acum al doilea război mondial. Nu numai din cauza faptului că a luptat în unele dintre cele mai dure bătălii ce le-a cunoscut acest conflict unic în istoria războaielor, dar și prin faptul că amintirile sale acoperă un interval mult mai larg, de la cedarea Basarabiei din 1940 până la începuturile Războiului Rece, în anii '60, dar și cu flash-back-uri mult în urmă. În toate aceste evenimente implicat direct, un luptător în prima linie până la ultima suflare, un războinic al timpurilor moderne.

E suficient să facem o scurtă sinteză, Frontul de Est, din Bucovina, Ucraina, pe Nipru, Bătălia de la nord de Marea de Azov, până în Crimeea, luptele contra partizanilor, dealul Kiet, peninsula Taman, apoi Caucazul și Stepa Kalmucă, bătăliile pentru despresurarea Stalingradului ca și acoperire pentru Grupul Hoth, luptele de apărare și multe altele. Apoi, implicarea în actul de la 23 august 1944, Frontul de Vest, epopeea de pe Mureș, Ungaria și Cehoslovacia. De parcă nu era destul, Waffen SS în Austria, apoi lagărele americane de prizonieri și activitatea în serviciile de informații ale armatei americane în zorii Războiului Rece. Fără îndoială, veți descoperi aici un James Bond român, atâta doar că cele povestite de el sunt reale, inclusiv tentativele de răpire și de asasinat împotriva sa puse la cale de NKVD, pentru care a fost ani în șir o problemă insurmontabilă, pentru rezultatele sale în munca de informații, dar nu numai informații,

ci și confruntări directe cu agenții NKVD. Cum spunea el însuși, un Cavaler din Umbră.

Da, acesta este termenul, Ion V. Emilian a fost un Cavaler. De la vârsta de cinci ani, în 1911, de când a încălecat prima oară, el și-a dorit să fie Cavaler. Chiar dacă valurile vieții vor face ca în perioada interbelică să devină avocat, chiar și prefect, chemarea îl va aduce în rândul cavaleriei române, în Regimentul 2 Călărași, alături de care va parcurge drumul de foc și sânge, începând cu cedarea Basarabiei din 1940, la Cetatea Albă, până în Cehoslovacia, în 1945, și mai departe, în Waffen SS.

Din amintirile lui Emilian desprindem dragostea lui de țară, de România, o iubește ca și pe o persoană, dar și dragostea lui față de cai, de libertate, dar și față de oamenii săi, țărani simpli veniți voluntari în rândurile Călărașilor, pe care totdeauna îi identifică cu locul nașterii, conferindu-le astfel un titlu de noblețe. Pentru el, acești cavaleriști țărani sunt la nivelul Cruciaților din vremurile apuse, porniți într-o Cruciadă împotriva bolșevismului, ideologia înrobitoare ce încerca, și a reușit mai apoi să cuprindă jumătate din întreaga Europă. De aceea ei sunt Cavaleri, nu țărani călare. Nu întâmplător, referindu-se la ei, la tradițiile lor, notează termenul de Călărași cu literă mare, la fel ca și cel de Cavaleri.

În memoriile sale, Ion V. Emilian este foarte dur și foarte sincer. Am publicat la editura noastră multe memorii de război, am studiat altele, atât ale românilor, cât și ale străinilor, dar nu am găsit în niciunele dintre acestea o atâta sinceritate și o descriere mai reală a atrocităților războiului. Pur și simplu, tot ce scrie Emilian este mai mult decât cutremurător. Este îngrozitor! Și toate acestea el le-a văzut și le-a trăit! De la civilii bombardați la răniții mutilați sau crucificați, parcă ni se desfășoară în fața ochilor un film de groază! Iar scenele de luptă sunt cele mai cutremurătoare posibile, nici chiar cel mai realist film de război nu a putut cuprinde în imagini cele descrise de Ion V. Emilian în cuvinte, și sunt scene pe care el însuși le-a trăit! Este războiul dur și brutal peste limitele imaginabilului.

Ion V. Emilian este sincer și cu el însuși, când recunoaște că sub un bombardament de artilerie sovietic și-a pierdut controlul sfincterelor și și-a umplut pantalonii de materii fecale, dar și că după vederea răniților români rămași în urmă, uciși în chinuri de către sovietici, a ordonat înaintea atacului: *cel ce ia vreun prizonier îl ucid cu mâna mea!* Sincer până la capăt, descrie execuția cu propria lui mână a unor ruși ce au ridicat mâinile. Așa ceva nu veți găsi în nicio

relatare a unor memorii de război. Dar este războiul adevărat, războiul total, așa cum nu-l veți vedea în filme sau cărți. Este adevărul, așa cum a fost, descris cu realism, duritate și sinceritate de un om, un Cavaler care și-a dus povara până la capăt.

În zeci de bătălii, inclusiv în lupte corp la corp, reușește să scape teafăr, în timp ce în jurul său se prăbușesc prieteni și cunoscuți. Asta i-a atras porecla dată de unul dintre subordonați, cea de *Piele de Drac*, poreclă care s-a transmis mai sus, fiind cunoscut așa până la Statul Major. Nici el nu-și poate explica cum a scăpat teafăr din atâtea lupte (deși a fost rănit de două ori, dar nu grav, și a putut reveni în luptă), dar această faimă de invulnerabil s-a transmis mult după încheierea războiului. Într-o tentativă eșuată a NKVD-ului de a-l răpi în 1949, a fost găsit un raport detaliat despre el, iar la final era scris: *Notă importantă: Pare a fi protejat de șansă.*

Protejat de șansă, norocos sau nu, Ion V. Emilian a luptat pe toate fronturile unde țara sa l-a trimis. A luptat cu eroism și abnegație, și nu a dat înapoi. Pentru faptele sale de arme a fost decorat cu Crucea de Fier și Ordinul Mihai Viteazu, chiar și cu o importantă decorație sovietică, citat de paisprezece ori, dar a disprețuit profund toate acestea, considerându-le nemeritate, deoarece cei ce le merită cu adevărat *dorm sub cruci de lemn*. Totuși, poartă decorațiile atunci când trebuie, uneori la cererea subordonaților, cum a fost cazul cinei de pe front cu ofițerii maghiari din Batalionul 16 Husari, condus de fiul ministrului apărării de la Budapesta, când toți aceștia nu aveau ochi decât pentru Crucea lui de Fier, pe care niciunul nu o avea. Cum i-a spus Garbiș, *lăsați să vadă că nu suntem niște fitecine!*

Călărașii săi nu au fost niște fitecine. Au luptat și au jalonat cu sângele și trupurile lor sfârtecate de explozii, doborâte de rafale de mitraliere, ciuruite de gloanțe, călcate de tancurile T-34, străpunse de baionete, drumul de foc și sânge al Regimentului 2 Călărași, de la Prut, din Bucovina, peste Nistru, peste Bug, la Nipru, la Mihailovka, apoi peste Nipru, în Bătălia de la nord de Marea de Azov, apoi pătrunderea în Crimeea, marile bătălii de aici, rezistențele la debarcările rușilor, luptele cu partizanii, efortul și ruperea frontului spre Kerci, apoi Kuban, Stepa Kalmucă, luptele pentru Stalingrad... Pe frontul de vest, vor lupta în Transilvania, la Oarba de Mureș, în Ungaria și Cehoslovacia, un regiment de eroi, Călărași voluntari, care și-au lăsat căminele să lupte pentru România. Până la capăt, până la ultima suflare.

Au fost scene ne neînchipuit, poate anacronice, care cre-

deam că nu mai sunt posibile în războiul modern al acelor vremi, alături de scenele crude caracteristice, dar de o duritate extremă: șarje de cavalerie cu sabia în mână, atacuri asupra tancurilor, asupra cazematelor, marșuri călare epuizante prin deșert sau viscol, rezistențe disperate contra valurilor infanteriei sovietice, lupte crude la baionetă sau cu chiar cu sabia, ca și acum sute de ani, totul într-o derulare rapidă ca și secvențele unui film cinematografic, momente de groază, durere, foc și oțel, explozii și rafale de mitralieră, lovituri de sabie și înjunghieri de baionetă.

În Cehoslovacia, pe o poziție presărată cu cadavrele românilor, de unde nu puteai înainta fără să calci peste carne românească ucisă la ordinele absurde sovietice de atac frontal, Ion V. Emilian ia o decizie pe care o gândea demult.

Anticomunismul său profund, încă din vremea în care era militant al L.A.N.C. (Liga Apărării Național Creștine, condusă de profesorul A. C. Cuza, din care s-a desprins mișcarea lui Corneliu Zelea Codreanu în 1927) îl face să privească, pe bună dreptate, bolșevismul ca și cea mai mare amenințare la adresa Europei. Actul de la 23 august 1944 îl consideră o trădare, fiind de părere că se putea rezista în Moldova în 1944 până la obținerea unor concesii favorabile de către sovietici la intervenția Aliaților. Mai departe, pe Frontul de Vest, vede cum românii sunt sacrificați sub conducerea sovietică prin atacuri frontale fără sens contra pozițiilor întărite germane, ca și la Oarba de Mureș, doar pentru a fi anihilați și pedepsiți pentru campania din est, dar și pentru a distruge forța militară română pentru a fi mai ușoară înrobirea țării de către sovietici, din moment ce puterea militară este distrusă, la fel cum au fost luați prizonieri peste 130000 de militari români în Moldova după 23 august 1944. Martor la masacrele românilor ordonate de sovietici la Oarba de Mureș, dar și în alte locații, prin împingerea lor la atacuri sinucigașe contra unor poziții întărite germane, chiar și în Cehoslovacia, la 27 ianuarie 1945, când i se ordonă un astfel de asalt fără șanse pentru oamenii săi, decide să treacă de partea cealaltă. Și o face, alături de 119 Călărași ai săi, cei care doreau să plece la atac cu armele în bandulieră, știind că sunt sacrificați fără rost în fața unei poziții de necucerit, la fel cum în fața lor zăceau cadavrele a mii de români uciși.

Referitor la această parte a memoriilor sale, el relatează cum că soldații erau reticenți să lupte contra foștilor aliați germani, dar acest lucru este oarecum inexact. Soldații români, în ciuda divergențelor, reale, cu noii aliați sovietici, doreau să se bată pentru eliberarea

nordului Transilvaniei. Doreau să o facă pentru a recupera această bucată de teritoriu românesc, la fel cum s-au bătut pentru Basarabia și nordul Bucovinei în 1941.

Ion V. Emilian vorbește prea puțin despre asta în memoriile sale, insistă mai mult asupra ezitării soldaților și ofițerilor de a lupta împotriva foștilor aliați alături de care s-au bătut timp de trei ani. Totuși, spune despre momentul în care au trecut noua graniță impusă la 1940, și despre momentul în care au trecut granița adevărată, cea din 1918, impusă de tratatul de la Trianon. Iar în ziarul său apărut ulterior în exil, va scrie numeroase articole despre dreptul românilor asupra Transilvaniei.

Adevărul este că această ediție era destinată cititorului francez, prea puțin familiarizat cu detaliile istoriei românilor. Scopul era, în 1974, când opinia publică franceză era destul de favorabilă URSS, la fel ca și din 1945 încoace, de a justifica ceea ce a făcut ulterior. Referitor la opinia publică franceză, să ne amintim că memoriile lui Constantin Virgil Gheorghiu, apărute în Franța, au fost combătute de presa franceză, pe motiv că el scrie că în 1941 a fost îndrumat de un ofițer german în Chișinău spre destinația sa, lucru imposibil pentru francezi din moment ce toată lumea știa că germanii sunt răi! De aceea nu a insistat pe problema transilvană, ci mai mult pe dilema morală a loialității față de fostul aliat, iar pentru a-și justifica acțiunile ulterioare, a insistat pe faptul că soldații erau loiali vechiului aliat.

Cert este faptul că, în ianuarie 1945, împreună cu 119 dintre Călărașii săi, prinși între dilema de a fi uciși într-un atac frontal fără speranță împotriva unei poziții inexpugnabile germane, ordonat de către sovietici, sau a trece la germani, Ion V. Emilian alege împreună cu Călărașii săi varianta a doua. O acțiune poate unică în istoria războaielor, au trecut dincolo.

De aici începe un alt traseu al destinului lui Ion V. Emilian. De la început a avut o relație specială, fiind bine cunoscut liderilor militari români, dar și germani, cu care s-a întâlnit și a discutat în timpul campaniei din est, cum ar fi generalul Manstein, care l-a decorat personal cu Crucea de Fier, sau cu Joseph Sepp Dietrich, conducătorul Diviziei Blindate *Leibstandarte Adolf Hitler.* Astfel, după numeroase peripeții, descrise în amănunt în memoriile sale, îl vedem pe Ion V. Emilian Hauptsturmführer în Waffen SS unde luptă în Austria împotriva unei Divizii de Gardă sovietice. Capitularea Germaniei îl face să încerce să se strecoare spre vest, împreună cu grupa sa, către Spania, la sugestia subordonaților săi, verii olandezi Van

Houten, deținătorii mărcii de cacao și astăzi consumată și celebră.

Capturați de americani, vor trăi tragedia lagărelor americane, unele dintre ele rivalizând în brutalitate și mizerie cu cele sovietice, fapt despre care nu se povestește deloc în ziua de astăzi. Generalul Patton va interveni direct aici. Emilian ajunge din lagăr în lagăr, dar va continua cum poate propaganda anticomunistă. Are surpriza să fie cerut de comisia română de repatriere, reușește să evite capcana, și continuă propaganda anticomunistă în lagărele de refugiați din Austria.

Pe lângă cea a comuniștilor, activitatea sa atrage atenția serviciilor secrete ale armatei americane, care îl abordează, astfel că ulterior Ion V. Emilian ajunge un important agent de informații, aducând servicii de neprețuit americanilor în lupta cu NKVD-ul rusesc, primele confruntări de la începutul Războiului Rece. Da, Ion V. Emilian a fost un James Bond român, cu acțiuni directe sau culegere de informații, conducând rețele de informații, sau de extragere a unor personalități din teritoriul ocupat de Armata Roșie. Mulți dintre membrii de seamă ai emigrației românești în Occident își datorează salvarea de dincolo de Cortina de Fier rețelelor instituite și coordonate de Ion V. Emilian, mulți recunoscând public asta. A luptat pe frontul invizibil la fel cum a luptat pe front în război, cu dăruire și abnegație, cu toată puterea și energia. Iar asta i-a atras dușmănia NKVD-ului, care va pune la cale mai multe încercări de răpire sau de asasinare. Toate eșuate, cu pierderi grele pentru inițiatori.

Dar răzbunarea comuniștilor nu se va lăsa așteptată, fratele său cade victimă nevinovată în 1949, executat de comuniști la București, iar în 1962, mama sa, în vârstă de 86 de ani, este ucisă de o mașină neagră a Securității.

Doar ca și răzbunare și ca să-i închidă gura lui Ion V. Emilian, care publică un ziar anticomunist în exil, numit *Stindardul*, care apare până în 1985, anul morții sale în Germania Federală.

În cele 154 de numere ale *Stindardului*, apărute între 1953 și 1985, ziar al exilului românesc, apărut cu mari greutăți și doar cu sprijinul material al românilor din afară, Ion V. Emilian, ca și director și redactor șef, oferă analize atente și pertinente ale epocii și ale României supuse regimului comunist, plus memorii neprețuite ale participanților români la marea conflagrație mondială refugiați în Occident, multe din ele unice, reușind astfel să salveze pentru posteritate fapte și evenimente care altfel ar fi fost pierdute.

Pierdute pentru noi ar fi fost și memoriile sale, apărute acum

46 de ani și aproape de negăsit, dacă nu am fi reușit să obținem cu greu un exemplar de la un anticariat parizian, după ce am aflat povestea lui de la un prieten al editurii noastre, domnul Radu Greuceanu din Canada, care a avut amabilitatea să ne pună la dispoziție și unele copii din *Stindardul*. Îi mulțumim pe această cale, la fel cum îi mulțumim pentru scurta biografie a lui Ion V. Emilian pe care a avut amabilitatea să o scrie pentru această primă ediție în limba română.

Ion V. Emilian, patriotul român care a vărsat sânge și sudoare pentru țara sa România, care și-a dedicat fiecare clipă luptei pentru eliberarea României, nu a mai avut șansa să își revadă patria, a murit printre străini la 46 de ani de când a pășit alături de armata română dincolo de linia de demarcație din vest. Parcă ar fi presimțit asta, scrie în memoriile sale la momentul la care trece granița adevărată, cea din 1918: *Am fost întotdeauna sentimental, dar trecând limita simbolică care nu spune mare lucru, o impresie dureroasă mă cuprinde: Țara mea iubită, te părăsesc din nou, te voi mai revedea vreodată?*

Nu a mai văzut-o niciodată, dar spera ca și cartea lui să ajungă să fie cunoscută în țara sa România, chiar scrie în memorii, în perioada de vârf a Războiului Rece: *această carte va ajunge într-o zi și în România, fiindcă nicio frontieră, nicio putere autoritară nu a putut împiedica o carte să circule liber.*

Din păcate, nu a fost chiar așa. La 6 iulie 1985, după o viață întreagă dedicată României, Cavalerul Ion V. Emilian li se alătură Călărașilor săi, alături de Garbiș, Raicea, Mazilu, Mihai Coliopol și mulți alții, alături de care poate galopa călare pe iubiții lor cai pe întinderile nesfârșite ale Cerului... Cinci ani mai târziu, România era liberă, visul vieții sale...

La 35 de ani de la trecerea lui din această lume și la 30 de ani de libertate a țării sale, urmașii bravilor săi Călărași alături de care a luptat și a sângerat pentru România, dar și poporul pentru care și-a sacrificat întreaga viață, pot avea la dispoziție amintirile sale, pentru a cunoaște adevărul, așa cum a fost, cum s-au luptat și s-au bătut românii, Călărași țărani și Cavaleri, pentru neam, cruce și credință, pentru ca astăzi să ne mai numim români și încă să vorbim românește.

Cavalere, iartă-ne că am întârziat treizeci de ani pentru a spune românilor ce ați făcut voi pentru țara noastră! Iartă-ne că am așteptat atât de mult! Fiindcă voi nu ați așteptat nicio clipă când Țara v-a chemat!

Editura

Călăreț al apocalipsei: Ion V. Emilian

La 14 decembrie 1976, Ion V. Emilian împlinea vârsta de 70 ani. Iată cum era prezentat în paginile prestigiosului ziar al exilului, *Cuvântul Românesc,* de către Alexandru Moraru: *L-am întâlnit în România ca avocat, ca deputat, ca prefect, scriitor, editor și luptător anticomunist. L-am întâlnit pe frontul din răsărit ca ofițer și tată al soldaților. Tot pe baricade l-am întâlnit în exil ca scriitor, publicist și tribun*[1].

Emilian văzu pentru prima oară lumina zilei la 14 decembrie 1906 în capitala Olteniei, la Craiova[2]. *Bunicul după tată, Ștefan Emilian, dascăl de-al lui Avram Iancu venit cu generația lui Aron Pumnul la Iași și bunica sa, Cornelia Emilian, au fost părinții sufletești ai marelui poet Mihai Eminescu. După mamă, cobora dintr-o familie de răzeși din sudul Moldovei, de lângă Soveja la poalele munților Vrancei*[3]. De altminteri, la moartea lui Ștefan Emilian (1819-1899), profesor la liceul Andrei Șaguna din Brașov și ulterior profesor universitar de geometrie descriptivă la Universitatea din Iași, marele istoric A. D. Xenopol avea să rostească următoarele cuvinte: *să ne descoperim în fața unui român patriot și omului muncii*[4]. Iar în 1893 la Iași avea să apară volumul *Scrisori către Cornelia Emilian și fiica sa Cornelia* de Mihai Eminescu.

Liceul îl face mai întâi la Sf. Iosif în București, iar apoi la liceul militar Mănăstirea Dealu. În urma presiunilor din partea familiei, nu devine ofițer activ, ci urmează Facultatea de Drept devenind avocat. A activat în cadrul Ligii Apărării Național Creștine (L.A.N.C.) condusă de A. C. Cuza și a fost numit prefect de Neamț în timpul scurtei guvernări Goga-Cuza. Emilian a publicat numeroase articole în *Porunca Vremii* și alte periodice de dreapta. La un moment dat, pe fondul pregătirii prigoanei anti-legionare de către regele Carol II si camarila sa, este chemat la București unde Istrate Micescu, ministrul de externe, încearcă să-i încredințeze o misiune specială, asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu, șeful mișcării legionare. *După audiența de la ministrul de externe, avocatul Ion V. Emilian comunică totul lui C. Z. Codreanu și pleacă la Piatra Neamț*[5]. Camarila carlistă spera

Ion V. Emilian, în 1978. München

ca binecunoscuta rivalitate între cuziști și legionari să folosească la găsirea unei unelte oarbe, însă Emilian era un om al onoarei și adept al ideii unui front comun de dreapta.

Voluntar pe frontul de est, Emilian participă la campania contra bolșevismului ca ofițer de rezervă în cadrul regimentului 2 Călărași. *Figura-i devenise legendară, pe front ostașii-l porecliseră Piele de drac. Uneori îl credeau mort sau dispărut, dar apărea la timp în fața escadronului, bandajându-și rănile*[6]. Trecerea Prutului și eliberarea Basarabiei este urmată de traversarea Transnistriei și încleștări armate pe Nipru. Emilian ia parte la campania din Crimeea, iar în 1942 ajunge cu unitatea sa până în punctul cel mai estic atins de trupele aliate româno-germane, la 50-60 kilometri de Astrahan. Aici sălășluiau kalmucii, o populație budistă net ostila comunismului, care-i primi pe români cu brațele deschise.

Urmează retragerile suferite în urma Stalingradului și demobilizarea din martie 1943 care va dura până la fatidicul 23 august 1944. După această dată, Emilian este trimis pe frontul de vest împreună cu ce mai rămăsese din armata română, să slujească drept carne de tun Armatei Roșii în avansul sau spre inima Europei. Această rușine Emilian a resimțit-o profund. În timpul asaltului sinucigaș ordonat de comandamentul sovietic asupra cotei 672 de la Silicka Planina în Slovacia, la 17 ianuarie 1945, el, împreună cu oamenii săi, trece linia frontului și se predă nemților din Divizia 4 Alpină Gentiane[7]. Crezut mort în timpul atacului, este decorat *post-mortem* de către sovietici cu medaliile *Bogdan Chmielnitski* și *Victoria*, după ce obținuse *Ordinul Mihai Viteazul* și *Crucea de Fier* germană pentru eroism în luptele contra rușilor.

Emilian ajunge la Viena unde se formase un Guvern Național Român în exil sub președinția lui Horia Sima și se pune la dispoziția acestui organism politic, în speranța că va putea lupta din nou împotriva bolșevicilor, în cadrul Armatei Naționale ce era în curs de formare din elemente legionare și prizonieri români de război. Nu are răbdare și pleacă pe front. Sfârșitul războiului îl surprinde în Germania unde petrece câteva luni în lagărele de prizonieri aliate, întâi la Altheim, apoi la Ebensee și alte locuri.

Am fost într-adevăr ucis la 17 ianuarie 1945. De atunci nu mai sunt decât o umbră din ce-am fost și duc din umbră războiul secret și perfid al umbrelor.[8] Începuturile Războiului Rece îl conduc pe Emilian spre o colaborare cerută de serviciile secrete americane, în speță C.I.C. (Counter Intelligence Corps). Având o reputație de anticomu-

nist convins și dispunând de numeroase contacte printre refugiați, legături clandestine cu țara într-o vreme când frontierele nu erau încă impermeabile, și un deosebit talent oratoric, Emilian se integrează în lupta clandestină de culegere a informațiilor din țara ocupată de ruși, de menținerea unei atitudini anti-bolșevice în cadrul firavelor organizații de pribegi români ce se înfiripau.

Succesul său în această activitate demnă de filmele cu James Bond enervează într-atât pe sovietici, încât se încearcă de mai multe ori asasinarea sau răpirea sa. În octombrie 1949 N.K.V.D.-ul încearcă otrăvirea lui Emilian prin intermediul unui anume doctor Wolf.[9] Câteva luni mai târziu, în ianuarie 1950, este cât pe aici să fie răpit în plină zi, de pe strada unui orășel din zona de ocupație franceză. O altă tentativă de răpire eșuează în 1956. De altfel, rămâne în atenția Securității de la București până la moartea sa în 1985. Un document informativ al DIE datat 1 august 1968 relatează că Emilian *...publică materiale împotriva ideologiei comuniste... ia atitudine împotriva cetățenilor care vin în contact cu reprezentanțele noastre diplomatice sau vizitează R. S. Romania, sprijină în coloanele ziarului acțiunile legionarilor simiști, se pronunță împotriva agitațiilor iredentiste ale refugiaților maghiari, împotriva dislocărilor de populație din Basarabia și Bucovina de Nord...*[10] Neputându-se răzbuna direct pe el, regimul comunist execută pe Marcel Emilian, fratele său, la 13 decembrie 1949, iar în 1962 o mașină neagră a securității lovește intenționat și mortal pe mama sa, în vârstă de 86 de ani. Vecinilor, martori la aceasta scenă, nu le-a venit să creadă, însă vorba lui Emilian, *când e vorba de ei* (comuniști) *totul e posibil.*[11]

Începând cu octombrie 1953 Ion Emilian publica ziarul *Stindardul,* din care au apărut 154 de numere până la moartea sa. Acest periodic a trezit un mare interes și o profundă apreciere în cadrul emigrației românești, a Exilului. Având colaborator permanent pe profesorul Eugen Lozovan din Danemarca (1929-1997), specialist în limbi romanice și un înfocat patriot de o vastă cultură, *Stindardul* a beneficiat și de numeroase alte semnături cunoscute în exil, precum Victor Buescu, generalul Platon Chirnoagă, căpitanul Constantin Stoicănescu, Ion Pantazi, Dumitru Amzar, O. I. Mirea, și mulți alți intelectuali, foști soldați și ofițeri români refugiați în străinătate. Emilian mărturisește cum *Ideea unui ziar de luptă, când lupta se terminase în înfrângere și trădare, când armele erau sfărâmate, când vechile idealuri erau terfelite cu sens întors, când mormintele camarazilor erau profanate de-a latul Europei de biruitori beți fără măsură de victoria*

care trebuia sa fie amară – ca toate victoriile – ideea acestui ziar a încolțit la Innsbruck în mintea unui om aparent învins. Abia se ridicase din genunchi, dar era halucinat de paradisul pierdut a unei patrii condamnate la robie pentru cine știe câte zeci de ani. Purta sub pleoape figurile camarazilor pe care îi comandase până în Stepa Calmucă și în Caucaz. Oastea umbrelor defila în fiecare noapte în coșmarele sale, purtătoare ale reproșului tăcut, mai apăsător decât protestul rostit cu vorbe vehemente. Atunci a hotărât supraviețuitorul fără mijloace, gol ca dreptul Iov, înconjurat de un univers ostil, să comită un gest <dement>: ridicarea din noroi a stindardului căzut... Din capul locului mica echipă și-a fixat drept stea polară românismul integral și unic, reabilitarea morților profanați și, pe cât era posibil, trasarea unui orizont de speranță.[12]

Temele abordate de ziar de-a lungul celor 32 de ani de apariție au fost dintre cele mai variate, concentrându-se totuși asupra luptei României împotriva dușmanului de la răsărit. Titlurile multor articole sunt revelatoare în acest sens: *Ce-am căutat dincolo de Nistru, Sensul luptei noastre, Cele mai vechi regimente românești, Armata română la Stalingrad, Republica Populară - o imensă pușcărie, Pentru o versiune românească a campaniei din Rusia, Forțele noastre aeriene, Contribuții la istoria sfântului nostru război* etc. Ilustrat bogat cu poze rare de arhivă, *Stindardul* a fost un monument dedicat eroilor căzuți în lupta cu balaurul roșu. Atât de multe informații deținea Emilian, încât a reușit să publice și o listă detaliată de *ofițeri și subofițeri morți pentru Patrie începând de la 21 iunie 1941, ora 23:50*[13] pe parcursul mai multor numere de ziar.

Anul 1974 marchează apariția cărții sale de amintiri, *Les Cavaliers de l'Apocalypse* (Cavalerii Apocalipsei) la editura Pensée Moderne din Paris. Scrisă în colaborare cu Jean Marcilly, datorită faptului că Emilian nu se simțea destul de stăpân pe limba franceză, cartea rămâne o capodoperă în categoria memorialisticii de război și un imn dedicat României luptătoare dinainte de 1944. La treizeci și unu de ani de la căderea regimului comunist în România, rămasă încă netradusă în limba română, uitată și îngropată în tăcere. Este mare meritul Editurii Marist și al inimosului său director Cristian Mareș de a repara uitarea nedreaptă ce durează de peste trei decenii și de a-l readuce în sfârșit acasă, în patria sa, pe eroul Emilian. Ca român le sunt adânc recunoscător.

Chiar de la bun început *Les Cavaliers de l'Apocalypse* a fost supusă unor încercări de suprimare. Jean Marcilly povestește cum,

după îndelungi căutări a unei edituri dispusă să publice o asemenea carte incorect politică, necunoscuți au încercat să fure manuscrisul din mașina sa și nereușind, au umblat la frâne cauzând un accident care n-a lipsit cu mult să-i fie fatal.[14] În 1977 apare și o ediție în limba germană, *Der Phantastiche Ritt* la editura K. W. Schutz KG din Preussisch Oldendorf și o ediție spaniolă *Los Escuadrones del Apocalipsis* la Editorial Juventad din Barcelona. Cartea a avut un mare răsunet, nu numai în cadrul exilului românesc, ci și în rândurile germanilor originari din țară care au luptat pe frontul de est. O mostră din sentimentele trezite de lectura acestei lucrări poate fi spicuită din numeroasele scrisori primite de Emilian la redacția *Stindardului.* Un român din Germania scria *...am cumpărat cartea Dvs... am plâns mult citind-o. Această carte este epopeea ostașului român care s-a jertfit pentru ca neamul nostru să poată dăinui...* Un general portughez ajuns în posesia ediției franceze mulțumea *pentru cartea care mi-a adus-o fiul meu... am tresărit de interes și de emoție când am citit-o dintr-o suflare pentru a o relua pe urmă de la început...* Sute de scrisori asemănătoare soseau anual la redacția ziarului lăudând publicația, cartea, sau amândouă.[15]

Virginia Șerbănescu și Ion V. Emilian, în 1983. München

În afara ziarului, Emilian s-a afirmat timp de patru decenii *ca una din personalitățile de frunte ale exilului românesc... nelipsit de la orice manifestare culturală sau patriotică. Societatea Academică Română din Freiburg a avut în Emilian un membru de valoare...*[16] De asemenea, a întreținut relații și cu foste personalități marcante din armata germană, corespondența cu aceștia scoțând în evidența camaraderia de arme existentă în timpul războiului. La 23 noiembrie 1956, generalul Jaenecke își amintea, într-o scrisoare care începea cu *Iubite camarad,* de acele *vremuri trecute și dragi, când fiecare dintre noi ne bucuram să fim alături de soldați cinstiți, viteji și pătrunși de simțul onoarei!...*[17] Feldmareșalul von Manstein, la rândul său, scria lui Emilian la 26 martie 1970: *Îmi amintesc cu recunoștință de vitejia și de faptele de arme ale Detașamentului Korne în acțiunea de recucerire a Peninsulei Kerci în primăvara anului 1942, precum și de toți camarazii români care au luptat alături de noi...* [18]

După o viață dedicată patriei și neamului românesc, Ion Valeriu Emilian trece la cele veșnice la 6 iulie 1985. Înmormântarea sa la cimitirul din Furstenfeldbruck a dovedit încă odată prețuirea de care se bucură în rândul exilaților români și a multor etnici germani. Peste 200 de persoane l-au condus pe ultimul drum, aducându-i un ultim omagiu.[19] Într-o scrisoare către un apropiat, cu puțini ani înainte, Emilian se destăinuia: *...nu este mai mare plăcere pentru suflet ca aceea de a face cunoscut adevărul... În ceea ce mă privește am făcut tot ce omenește a fost posibil pentru a apăra prestigiul țării adevărate și pentru a apăra onoarea ostașului român, întruchipare a neamului însuși. Pentru ce am făcut eu aici, fratele meu a fost pus la zid și împușcat, iar Mama mi-a fost ucisă de o mașină a Securității. În nenumărate rânduri am căutat moartea, dar ea m-a ocolit până acum. Biologic trebuie să mă găsească în curând. Voi muri însă senin pentru că am dat neamului tot ce am vrut și tot ce puteam da.*[20]

Timp de 41 de ani, când efortul militar român pe frontul de răsărit era condamnat în țară de un regim antinațional și anticreștin, a purtat singur pe umerii săi, asemenea unui Atlas, răspunderea pentru neuitarea faptelor vitejești din perioada 1941-1944. La aproape 80 de ani de la eliberarea Basarabiei și nordului Bucovinei merită să închinăm un gând pios celui care a fost Ion Valeriu Emilian recitind prima strofă a versurilor dedicate lui de către poetul Ovidiu Vuia în același exil pe care l-au împărțit amândoi:

Ideal Ucis

Vai, toate visele ce ne-au mințit, azi iar ne mint.
La porțile'ntunericului atârnat de-un șnur,
Stă duhul răsucit, un luger fin de hiacint,
Al insului crescut în idealul veșnic, pur. [21]

Radu Greuceanu

[1] Alexandru S. Moraru, *Dr. Ion Valeriu Emilian Septaugenar* în *Cuvântul Românesc*, nr.11, martie 1977, p.16, Hamilton, Canada.
[2] Liviu Vălenaș, *Soldat al Mareșalului Ion Antonescu: Convorbiri cu Ion Pantazi*, ed. Vremea, București, 2001, p.109.
[3] Ovidiu Vuia, *Ion V. Emilian* în *Buletinul Casa Română*, anul 8, nr. 4, dec. 1985, p. 61, California, S.U.A.
[4] Elena Gădălean, *Ștefan Emilian din Bonțida în elita Iașiului*, în *Transilvania Reporter.ro*, aprilie 27, 2014.
[5] Șerban Milcoveanu, *Pentru ce a fost asasinat Corneliu Zelea Codreanu*, vol.1, f. ed., București, 2007, p.190. A se vedea și mențiunea făcută de Mircea Dimitriu în Liviu Vălenaș, *Convorbiri cu Mircea Dimitriu: Mișcarea Legionară între adevăr și mistificare*, ed. Marineasa, Timișoara, 2000, p.43.
[6] Nicolae Șeitan, Ion V. Emilian, în *Vatra*, nr. 172, mai-august 1985, Freiburg, Germania, p.20.
[7] Ion V. Emilian, *Les Cavaliers de l'Apocalypse*, ed. Pensee Moderne, Paris, 1974, p.390.
[8] Ibid. p.21.
[9] Ibid. p.430.
[10] Liviu Vălenaș, *Convorbiri cu Mircea Dimitriu...*, p. 247
[11] Ion V. Emilian, *Les Cavaliers....*, p.435
[12] *Stindardul*, nr. 138, oct. 1978, Germania, p.1. *Primii 25 de ani ai Stindardului* – editorial.
[13] *Stindardul*, nr. 62/63, iunie-iulie 1962, p.1
[14] Jean Marcilly, *Pourquoi je me suis battu pour Les Cavaliers de l'Apocalypse* în *Stindardul*, nr. 127/128, februarie-iunie 1974, p.3.
[15] *Stindardul*, nr. 140, octombrie 1979, p.3.
[16] Constantin Sporea, *Ion V. Emilian* în *Revista Scriitorilor Români*, nr. 22,

1985, München, p.190-191.
[17] *Stindardul,* nr. 30/31, martie-aprilie 1957, p.3.
[18] *Stindardul*, nr. 110, aprilie-iunie 1970, p.2.
[19] Ion Pantazi, *Am trecut prin iad,* vol.2, ed. Stindardul Românilor, Germania, 1989, p.207.
[20] Stindardul Românilor nr. 2-3, decembrie 1985, pagina 3.
[21] Ovidiu Vuia, *Cumințenia cerului sau Din singurătățile lui Anaxandros* (poezii), ed. Coresi, Elveția, 1987, p.58.

Jean Marcilly
scriitor, istoriograf, expert în criminologie

Prima ediție a cărții lui Ion V. Emilian a apărut în limba franceză, dar fiindcă autorul nu stăpânea la perfecție această limbă, și pentru că era necesară negocierea cu o editură franceză, de aspectul redactării, traducerii și adaptării, precum și de aranjamentele finale s-a ocupat un cunoscut scriitor francez, Jean Marcilly, care apare și pe coperta primei ediții. Aventura publicării cărții este relatată de acesta într-un articol din ziarul Stindardul.

De ce m-am bătut pentru Cavalerii Apocalipsei

de Jean Marcilly

Articol apărut în Stindardul nr. 127 din aprilie-mai 1974

Am venit să cer dreptul de azil la Stindardul, ziar al liberei exprimări deoarece este un ziar al libertății. De fapt, nu am găsit altă modalitate de a-l prinde în cursă pe Ion V. Emilian și a-l obliga să-mi ofere ospitalitate, pentru ca ceea ce evită demult, să se întâmple: să vorbesc despre el... Să-mi ierte această ultimă încercare.

Unii vor spune că îl cunosc mai bine decât mine și de mai mult timp. Sunt perfect de acord. Ei își amintesc de liderul L.A.N.C., de studentul entuziast, de luptător, dar eu aș dori să vă vorbesc despre omul care a pus România în galeria de onoare a istoriei.

Știm cu toții că națiunile sunt ca și oamenii: le judecăm adesea după mărturii false, după calomnii sau aparențe înșelătoare. Acesta este și cazul României, care după un anume 23 august 1944, a fost abuzată chiar de către cei care ar fi trebuit să vegheze asupra ei, și care au lăsat-o să fie violată și distrusă de forțele răului.

Din fericire, sora noastră latină a dispersat în întreaga lume ambasadori extraordinari, fiii săi despre care spunem că sunt în exil. Ceea ce este fals. De fapt, ei sunt cuceritori, îi învață pe străini să iubească, să respecte, să stimeze România.

Știam câte ceva până l-am întâlnit pe Ion V. Emilian. De multă vreme, oameni despre care aveam motive să am mare încredere, majoritatea foarte celebri, îmi spuneau în câte o conversație:

- Ce om uimitor acest Emilian...

- Cine?

- Hai, îl știi, ROMÂNUL, acela care...

ROMÂNUL.

Așa că am vrut să-l cunosc pe acest român. Am vrut să-i cunosc povestea și am descoperit datorită lui România mândră și glorioasă, generoasă și modestă, România răstignită, cu sângele scurgându-se prin rănile celor cinci sute cincizeci de mii de fii ai săi uciși pentru a rămâne pură, așa cum a fost.

Nu mi-a fost ușor să-l conving pe Ion V. Emilian.

Ca un adevărat latin are darul povestirii, o mare elocvență, dar în special modestia persoanelor cu adevărat excepționale. Când, în cele din urmă, după ce a suportat lungile mele pledoarii, mi-a redat pentru prima oară viața sa, dar a făcut-o pentru un MOTIV. A înțeles că autorizându-mă să vorbesc despre el, voi găsi mijlocul să vorbesc despre țara lui, să fac să se vorbească despre ea în lumea întreagă.

El care spunea: *doar morții mei au dreptul să vorbească...*

A fost de acord să fie ecoul vocilor acestora. Nu era oare cel mai bun mod să-i readucem la viață? Eram cu atât mai convins cu cât foarte repede obstacolele se adunau pentru a-i asasina pentru a doua oară. Mi-a fost propus, de asemenea, să-i trădez, să trunchiez, să șterg, să falsific ceea ce mi-a confesat Ion V. Emilian.

- Înțelegeți, în ciuda contractului nostru, este imposibil să editäm o astfel de carte. Realizează asta, chiar dacă fascistul dumneavoastră e întradevăr simpatic! Chiar așa, dar ce crime și ce fascist! Apoi Călărașii, ce tupeu să fie antibolșevici, acești țărănoi, ce îndrăzneală să meargă să lupte în Est în loc să lucreze cuminți pentru Stalin! Plus că sunt nume ciudate, Garbiș, Raicea, Coliopol, Tache... nimeni nu va citi așa ceva...

- Cu toate astea, la Dostoievski, la Tolstoi, numele sunt la fel de dificile pentru francezi...

- De acord, dar EI au devenit clasici!

- Cred că, într-o altă manieră, Cavalerii Apocalipsei poate deveni...

- Să nu vorbim despre Cavalerii Apocalipsei, titlul e prost, trebuie să găsiți altceva.

- Dar înainte v-a plăcut mult.

- Ei, numai proștii nu se răzgândesc. Și va mai trebui să tăiați o sută de pagini...

- Dar asta ar însemna să-l trădez pe Emilian!

- Haide, haide... Fără astfel de cuvinte mari...

Am înțeles. M-am lovit de refuzuri, de insulte, până când un editor curajos, Jacques Grancher, mi-a dat carte verde și mijloacele necesare pentru a duce afacerea la bun sfârșit.

Dar mă așteptau alte probleme.

La Paris, pe chei, pe lângă Palatul Regal, am avut un accident care ar fi putut costa viața câtorva pietoni, printre care și copii. A fost un miracol că am putut evita dezastrul. Diagnosticul a doi mecanici: *Mercedesul dumneavoastră a fost sabotat... I s-a provocat o scurgere lentă deliberată a lichidului din circuitul de frânare...*

Mai târziu, la Furstenfeldbruck, când trebuia să trimit manuscrisul lui Ion V. Emilian, mi-au fost sparte portierele mașinii parcate lângă biserică imediat după venirea mea în plină noapte. În cazul în care aș fi lăsat manuscrisul în mașină! Dar nu sunt atât de nebun! Mi-au furat doar pașaportul. Interesant de menționat poliția locală mi-a confirmat că acest gen de delict nu a existat niciodată la Furstenfeldbruck...

De pașaport nu îmi pasă, oricum nu voi putea primi vreodată viza de intrare în România. Ceea ce mă contrariază oarecum, dar îmi dă și o mare satisfacție, este faptul că mă simt mai apropiat, chiar frate cu românii din exil. Cu toată modestia.

Adevărul este că m-am bătut pentru publicarea Cavalerilor Apocalipsei deoarece prin întâlnirile cu eroul cărții, am învățat de la el să iubesc și să respect românii. El rămâne un exemplu viu de onoare, de demnitate, de dragoste de țară și iubire de oameni. Așa îi înțeleg și pe agenții comuniști care au încercat atât de mult să îl elimine cu gloanțe, otravă, sau răpire.

Ion V. Emilian, chiar prin existența sa, le reamintește tuturor că România este ALTCEVA. Este o mărturie elocventă că un român nu acceptă niciodată sclavia. El cunoaște noblețea poporului său, își venerează țara și pe țăranii care dau roadă pământului ei. Nu se îndoiește nicio clipă de eliberarea și renașterea țării sale. Toate acestea sunt atât de puternice încât astăzi, în ziua de Paști în care scriu aceste rânduri, sunt sigur că în trei zile, în trei săptămâni, trei luni, trei ani, trei secole, nu contează! poporul român va răsturna lespedea roșie sub care comuniștii au crezut că îi vor sigila mormântul alături de

destinul său! Sunt la fel de sigur că această revoltă va da semnalul și sinistra Cortină de Fier va zbura în mii de bucăți sub loviturile patrioților.

Veți vedea, veți vedea, toate acestea vor veni într-un fel sau altul, dar vor veni!

M-am luptat pentru Cavalerii Apocalipsei și pentru că am fost cucerit de onestitatea lui Ion V. Emilian, de rigoarea, integritatea, de iubirea sa pentru adevăr. Aș fi fost prudent dacă un român ar fi vorbit despre români doar în aspectele pozitive. Dar nu este cazul.

Prin urmare, nu trebuie să lipsească de aici tocmai modul în care brava România a fost dată agonizând dușmanului ereditar prin trădarea aliaților din rațiuni de stat.

Dar adevărații români sunt chiar Cavalerii Apocalipsei. Sunt mândri, simpli, curajoși. Aventura lor este exemplară, unică în analele ultimului război mondial. Galopul cailor lor va răsuna de acum înainte în toate colțurile lumii. Nimeni nu va putea întrerupe ultima lor șarjă pentru că ei sunt cu adevărat Istoria în mișcare.

Și aș vrea să îmi exprim public către Ion V. Emilian cum am simțit ca o decorație privilegiul ce mi l-a făcut încredințându-mi *viața morților săi*. Pot să afirm că el a împins până la limită sensul abnegației acceptând să vorbesc despre el, pentru a putea vorbi în același timp despre ALȚII, pentru a putea duce la cunoștința tuturor *saga* eroilor români.

Împreună cu Cavalerii Apocalipsei, toți martirii români, toți cei care și-au sacrificat viața, toți cei rămași în țară suferind în lanțuri, toți cei ce încă luptă și cei ce se vor lupta, sunt onorați.

Cea mai mare onoare a mea este să încerc să le aduc un omagiu.

14 aprilie 1974, de Paști.

Cuvânt înainte la ediția germană

Atunci când, ca și autor al acestei cărți memorabile, mi-a propus să vorbesc despre lupta și faptele de arme ale aliaților noștri români, care au luptat cot la cot alături de Werhmacht, nu am șovăit niciun moment să-mi asum această sarcină importantă. Pentru mine este o onoare și o datorie de conștiință deopotrivă pentru a relata din experiența noastră comună a luptei împotriva bolșevismului și a Armatei Roșii, pentru a aduce un elogiu și o mărturie de recunoștință pentru camarazii noștri români. Aceștia au fost întotdeauna gata să îndeplinească ordinele comandantului lor suprem, de mult prețuitului de către noi mareșal Antonescu.

Cu onoare și credință, până la sacrificiul vieții, pentru a servi viitorului și onoarei patriei lor.

Sunt conștient de greutățile pe care le-au întâmpinat trupele române în Ucraina și Caucaz. Foarte adesea, în ciuda lipsurilor în înzestrarea cu armament și provizii împotriva unităților sovietice mult superioare din acest punct de vedere, au rezistat până la ultimul om, aducând onoare țării lor.

Printre aceștia pot să enumăr în mod deosebit unitățile române de infanterie și cavalerie, printre care se distinge unitatea din Călărași, care nu o dată și-a apărat pozițiile cu baioneta și cu sabia.

Cu atât mai tragic a fost acea schimbare brusca (întoarcerea armelor), când acești soldați viteji, în urma unei trădări rușinoase, au fost nevoiți nu numai să-l hărăzească morții pe legendarul mareșal, și de asemenea să păteze onoarea prin capitularea în fața dușmanului.

Numai puțini din aceștia au reușit să răzbată la unitățile germane și alături de aceștia să lupte până la tragicul sfârșit.

Fidelitatea este simbolul onoarei. Aceste cuvinte aparțin bătrânului mareșal Hindemburg și rămân ca o caracteristică a soldaților români care au rămas fideli camaradului lor, căpitanul doctor Ion V. Emilian.

Fie ca să rămână acesta ca un simbol al recunoștinței și al înaltei prețuiri datorată lor de către Wermacht-ul german de odinioară și al vânătorilor lor de munte!

Hubert Lanz
General al Trupelor de Munte Germane
Comandant al Corpului 22 Armată
München, martie 1977

Nota editurii asupra primei ediții în limba română

De la început trebuie să menționăm faptul că această apariție este o traducere din limba franceză a primei ediții a cărții, apărută în 1974, la editura Pensée Moderne din Paris. Această ediție franceză a fost urmată de o ediție germană și una spaniolă în 1977. Noi am urmat și am tradus prima ediție, cea franceză, care a apărut cu ajutorul și adaptarea scriitorului francez Jean Marcilly, pe motiv că Ion V. Emilian nu stăpânea într-o măsură suficientă limba franceză, dar și din cauză că Jean Marcilly s-a putut ocupa mai bine de chestiunile de negociere cu editurile franceze. Despre aventura publicării cărții în prima sa ediție am inserat aici articolul lui Jean Marcilly, integral, ca să ne putem face o imagine asupra piedicilor întâmpinate, încă de la bun început, apariției memoriilor lui Ion V. Emilian, chiar într-o țară liberă, cum era Franța în anii '70.

Referitor la traducere, expresiile caracteristice limbii franceze au fost traduse pentru a corespunde celor în limba română, stilul a fost ușor ajustat, în sensul că acolo unde textul era format din propoziții scurte sau mai greoi, cu expresii caracteristice limbii franceze, a fost adaptat tacit pentru cititorul român, adăugându-se unele explicații pentru o mai bună înțelegere, fără a știrbi înțelesul textului inițial al lui Ion V. Emilian. În unele locuri, în care existau jocuri de cuvinte în limba franceză, au fost căutate expresiile corespunzătoare în limba română.

De asemenea, având în vedere faptul că textul cărții era limitat, probabil de cerințele editurii, și unele aspecte descrise erau prea sumare, dar având la dispoziție descrieri mai pe larg ale acelorași evenimente în articolele lui Ion V. Emilian din ziarul *Stindardul*, acolo unde autorul a scris despre ele, am adăugat unde a fost cazul, în mod tacit, versiunea mai completă din articolele din ziar, sau am completat versiunea din carte. Aceste completări au avut loc doar în câteva paragrafe din carte, restul rămâne cel original. În acest demers, de un real folos ne-a fost cartea *Onoare și glorie, exilul militar*

românesc și Campania din Est (22 iunie 1941 – 23 august 1944) apărută la Editura Spețeanu din București în 2008, care cuprinde o serie de articole din ziarul lui Ion V. Emilian. Asigurăm cititorii că aceste completări nu au alterat în niciun fel cursul cărții, și suntem siguri că și Ion V. Emilian le-ar fi făcut la vremea respectivă, în sensul că sunt chiar cuvintele lui, scrise de el, și aceste completări nu sunt decât o adăugire pentru o mai bună înțelegere a ceea ce a fost și ce au trăit ostașii lui Ion V. Emilian pe front.

În textul inițial există unele note de subsol, păstrate integral în versiunea română, dar au fost adăugate alte note de subsol unde am considerat că este cazul, pentru a da cititorului român o mai bună înțelegere a contextului sau asupra destinului unor personaje despre care Ion V. Emilian nu putea avea cunoștință în 1974, dar în 2020 știm mai multe. Pentru a putea face diferența, notele de subsol ale ediției inițiale a lui Ion V. Emilian sunt marcate la sfârșitul lor cu nota autorului (n.a.), spre deosebire de cele ale editurii care sunt fără marcaj.

În ediția franceză din 1974 nu existau fotografii, doar câteva hărți. În schimb, în ediția germană din 1977 sunt integrate 33 de fotografii. Le publicăm pe toate aici, inclusiv hărțile inițiale din ediția franceză. Pentru o mai bună înțelegere a contextului am adăugat câteva fotografii și hărți, iar pentru a face diferența între cele inițiale și cele adăugate de editură, la cele din urmă am adăugat la sfârșitul explicațiilor nota redacției (n. red.) sau harta redacției (h.red.). De asemenea la fotografiile preluate din ziarul *Stindardul* al lui Ion V. Emilian am trecut în paranteză *foto Stindardul.*

Sperăm ca cei care au citit și versiunea franceză să înțeleagă demersul nostru, iar pentru orice greșeală neintenționată editura își cere scuze anticipat.

Lui Ion V. Emilian, Cavaler al Apocalipsei:

Cavalere, iartă-ne că ne-au trebuit 35 de ani de la trecerea ta alături de bravii tăi Călărași cu care, într-o cavalcadă fantastică, ați zdrobit totul sub copitele cailor și ați împins teroarea bolșevică până dincolo de granițele Europei, pentru a-ți face cunoscută românilor povestea, a ta și a Călărașilor neînfricați care au luptat, uneori unul contra cincisprezece, contra agresorilor din Răsărit!

Cinci ani după ce te-ai alăturat lor, România a devenit liberă.

Cavalere, iartă-ne că ne-au trebuit treizeci de ani după ce am devenit liberi pentru a spune povestea ta și a Călărașilor tăi în limba română, a țării tale iubite, chiar dacă aceasta a fost scrisă în franceză, germană și spaniolă acum 46 de ani.

Cavalere, iartă-ne că a trebuit atât de mult să o spui și în românește, limba în care te-ai născut și a țării pe care ai iubit-o profund, pentru care ți-ai vărsat sângele și ți-ai fi dat viața, așa cum au făcut-o Călărașii tăi fideli și bravi!

Cavalere, pentru astea și multe altele, iartă-ne!

Acolo Sus, umbrele adevăraților patrioți, Călărași români care își strunesc caii ce bat copitele pe loc, te-au așteptat să li te alături. Sergentul Mazilu îți întinde frâiele lui Dac, calul tău credincios, la dreapta ta e Mihai Coliopol, care își ascunde la piept cartea Florile Răului a lui Baudelaire, cu filele uzate de atâta răsfoire. Puțin în spate, credincioșii Raicea, Garbiș, Datcu, Ortinski, Tache, alături de Călărașii tăi îți așteaptă comanda. Așteaptă să încaleci pe Dac, cum ai făcut-o de nenumărate ori, și să le dai comanda mult așteptată:

Încălecarea!

Oameni și cai lansați în galop într-un gigantic conflict, neavând ca scut decât tandrețea reciprocă, iar pentru a se încălzi în iarna rusească nu aveau decât aburul amestecat al răsuflării lor...

Cai și oameni care vor trai din dragoste, uniți unii cu ceilalți prin sângele tradiției de Călărași, acest corp al cavalerilor voluntari aproape făcând din om și cal o ființă unică.

Timp de cinci ani, acești bărbați și acești cai vor înfrunta fără armură și cu pieptul dezgolit toate rigorile războiului dând ultima șarjă de cavalerie din istorie fără să cedeze în fața fantasticei năvăliri a tancurilor T-34...

Cai incomparabili! Nu știau ei să distingă la mare distanță între zgomotele motoarelor avioanelor prietene sau dușmane? Bărbați fără asemănare reînnoind faptele de vitejie ale dacilor dragi lui Alexandru cel Mare.

Acești centauri ai secolului XX sunt "Cavalerii Apocalipsei" care vor călări până în Caucaz și care au fost pe punctul ca împreuna cu cazacii să se reverse în Afghanistan, paradisul cailor și al oamenilor liberi.

Cel care îi comanda acceptă în sfârșit să le povestească epopeea, această minunată poveste de dragoste dintre cai și oameni.

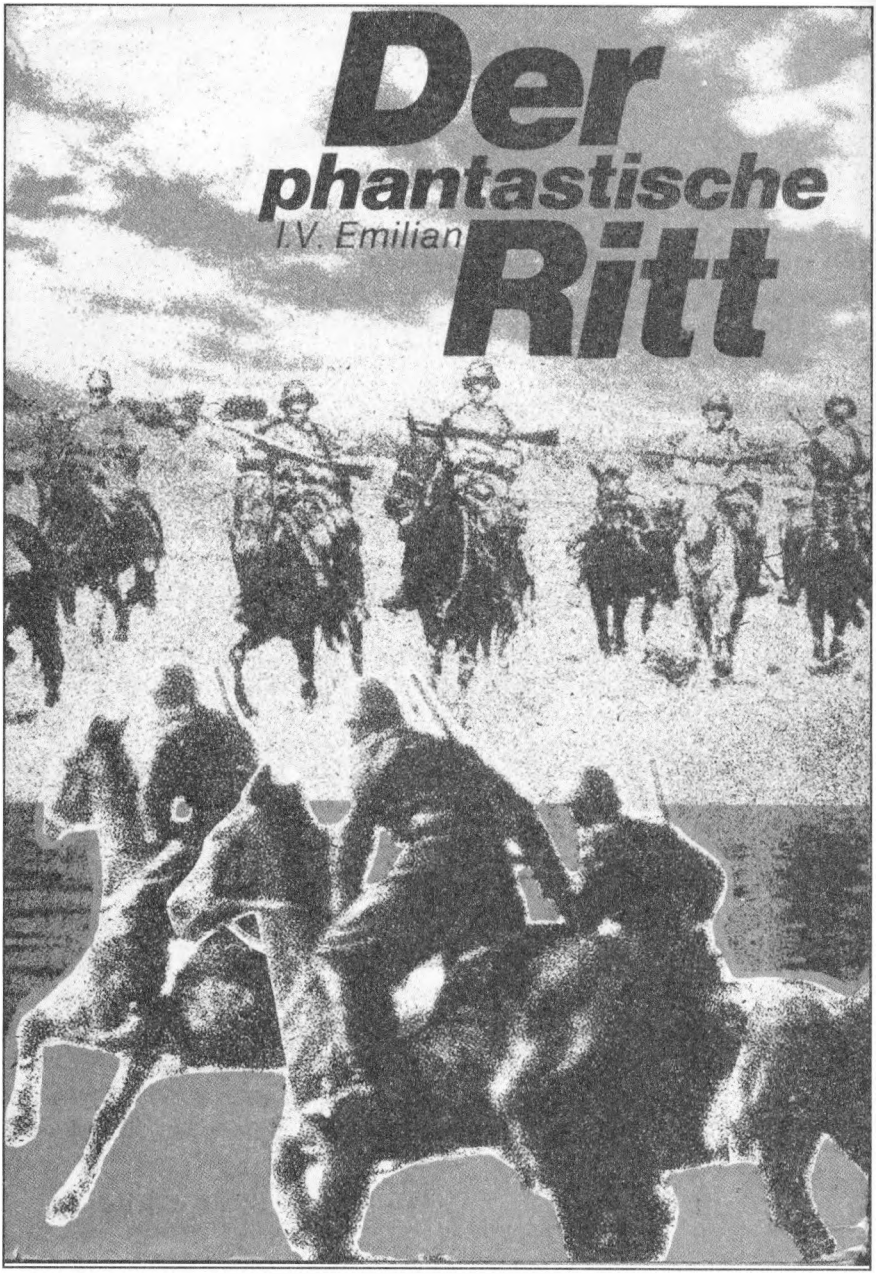

Coperta ediției în limba germană

Dacă ți-ai petrecut timpul pe pământ
Ținându-te drept pe calul tău
Și nu ți-ai folosit puterea
Decât pentru libertate
Atunci nu vei fi uitat...
Pe marile pajiști ale cerului
Biciuind norii cu coada
Trezind moartea cu copitele lor furioase
Caii vor vorbi despre tine...

Proverb Cheyenne

Dacă vrei să fii stăpânul propriei libertăți,
trebuie să devii sclavul calului tău.

Proverb Călăraș

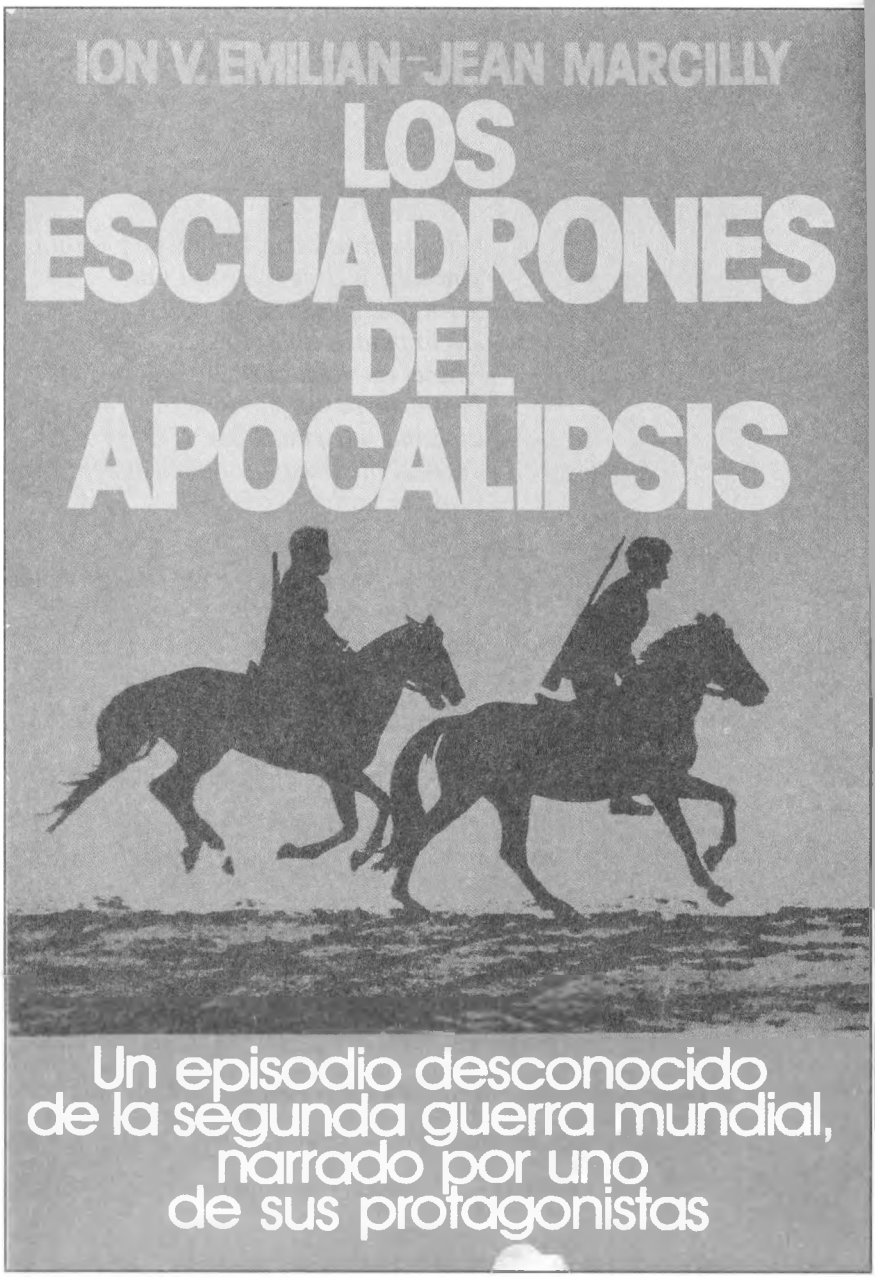

Coperta ediției în limba spaniolă

Cea mai nobilă cucerire pe care omul a făcut-o vreodată este cea a acestui mândru și năvalnic animal care împarte cu el oboseala războiului și gloria luptelor; la fel de viteaz ca și stăpânul său, calul vede pericolul și îl înfruntă, se obișnuiește cu zgomotul armelor, îl iubește, îl caută și se animă cu aceeași ardoare. El îi împărtășește și plăcerile: vânătoarea, turnirurile, cursele, el strălucește, dar la fel de docil, cât și curajos, nu se lasă deloc prins de focul său, el știe să-și reprime mișcările, nu numai că cedează sub mâna celui care îl conduce, dar pare că-i consultă dorințele, se grăbește, se moderează sau se oprește, el nu acționează decât pentru a-l satisface; este o creatură care renunță la ființa sa pentru a nu exista decât prin voința altuia, care știe chiar să prevină, care prin promptitudinea și precizia mișcărilor exprimă și execută, care simte la fel cum dorește, care oferindu-se fără rezerve, moare pentru a servi cu toate forțele, ba chiar moare pentru a asculta mai bine.

Georges-Louis Leclerc
Conte de BUFFON

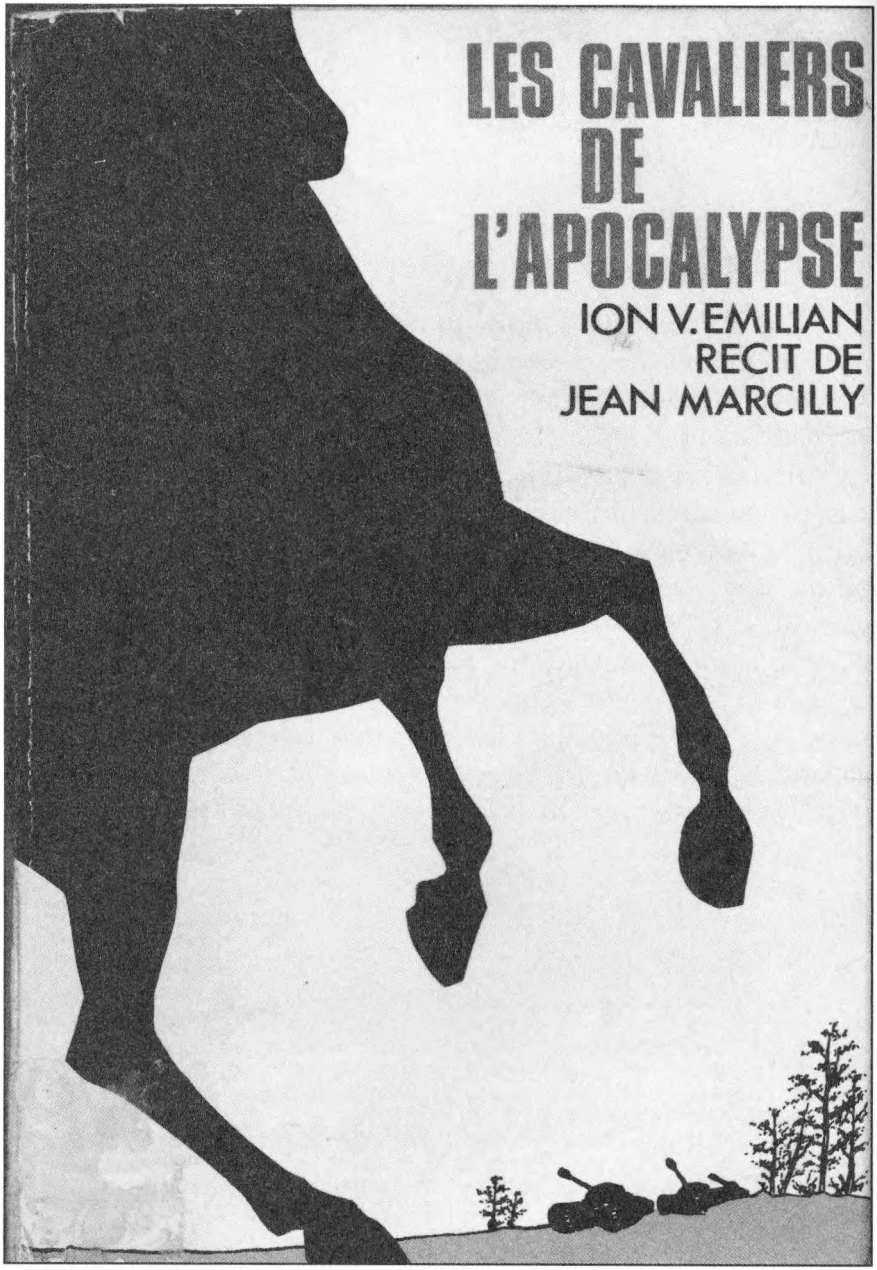

Coperta ediției în limba franceză

AVERTISMENT PENTRU CITITOR
(ediția din 1974)

La lecturarea evenimentelor descrise în această carte, unii ar fi surprinși să constate că unele identități sunt dezvăluite.

Autorul ține să precizeze că protagoniștii citați cu numele lor real sunt fie împușcați, morți în închisoare sau trăiesc în exil sub alt nume.

Lui i s-a părut corect ca toți să fie menționați conform meritelor fiecăruia.

Ușile istoriei nu sunt închise definitiv peste rușinea unui moment.

România trăiește clipe grele.

Dar ea va deveni în curând România liberă.

Atunci va fi mândră să-și numească adevărații fii pe numele lor real.

ION V. EMILIAN, în 1941

PREFAȚĂ

Ion V. Emilian nu știe să spună "eu", deci a trebuit să o spun eu în locul său.

În vocabularul său nu sunt decât patru cuvinte: Om, Cal, Patrie, Libertate.

La fiecare dintre Călărașii săi voluntari, acești extraordinari călăreți țărani, le cunoștea originea și nu le amintea numele decât în legătură cu locul nașterii lor. Asta demonstrează cât de mult pentru el pământul conferă un titlu de noblețe și celui mai umil om.

Din șaua calului său, acest om mânat de un ideal, a pornit cu calm să înfrunte blindatele sovietice până în Caucaz, atingând cel mai îndepărtat punct din toata Campania din Rusia. Am aflat, de la alții, că a fost citat și decorat de 14 ori, în special cu cea mai înaltă distincție românească, Ordinul Mihai Viteazul. Nu dorea să audă despre asta, cu atât mai puțin să vorbească despre asta. Pentru el, singurele cruci care merită respectul sunt cele ale morților. El amintește de Crucea de Fier mai mult pentru a compensa decorația sovietică Ordinul Victoria, acordată lui de Stalin cu titlu postum.

Într-o lume care mănâncă inclusiv mezeluri obținute din carne de cal, Ion V. Emilian nu-și mai găsește locul. El l-a pierdut, așa cum și-a pierdut și țara. Fără cal, fără țară, omul se luptă, se zbate în căutarea unor noi zile luminate de soarele libertății.

Va veni vreodată timpul pentru acest cavaler venit din negura istoriei să pună piciorul pe pământ?

În limba sa, "descălecare" este un cuvânt privilegiat, primul dintre cuvinte. El semnifică "a coborî de pe cal", dar definește și acțiunea de "a întemeia".

Fără îndoială că Ion V. Emilian, scăpat miraculos din Apocalipsă și din tenebre, nu este un Descălecător atât timp cât sufletul său nu este unul cu cel al patriei sale. Peste tot pe unde rătăcește cu durere Ion V. Emilian, sufletul său vibrează pentru România pură, arsă cu fierul roșu în mod barbar, acum, când nici caii nu îi mai însemnăm cu fierul roșu.

Jean Marcilly

CAVALCADA FANTASTICĂ A **REGIMENTULUI II CĂLĂRAȘI**

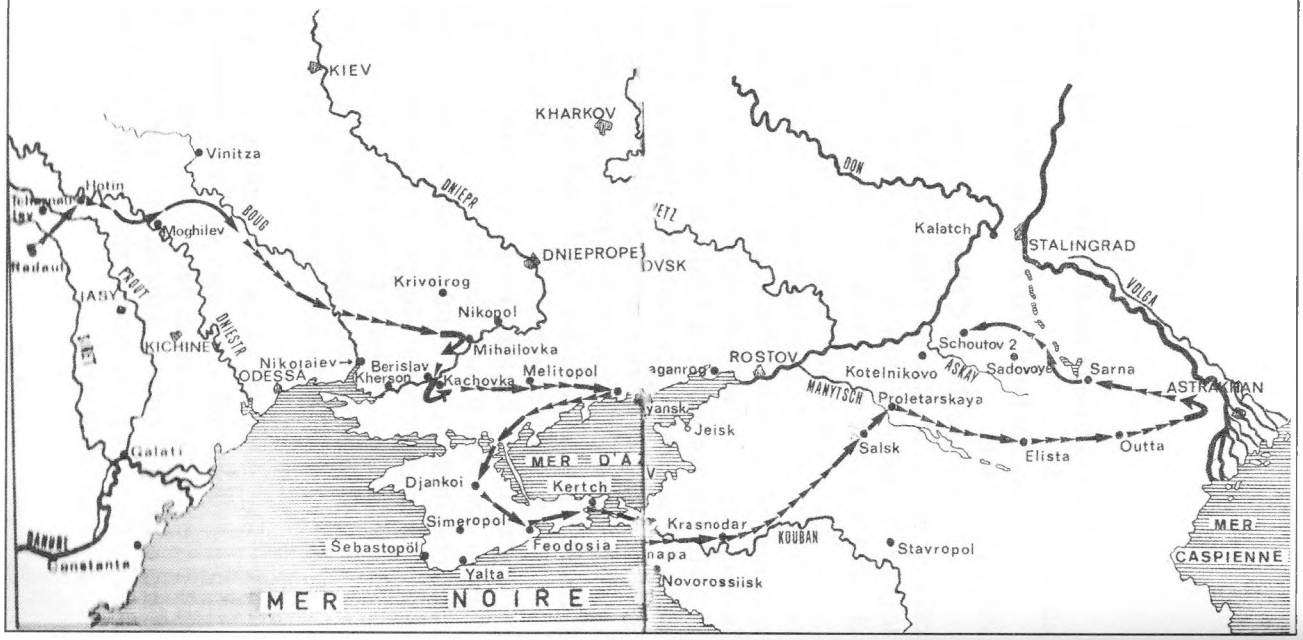

h.red.

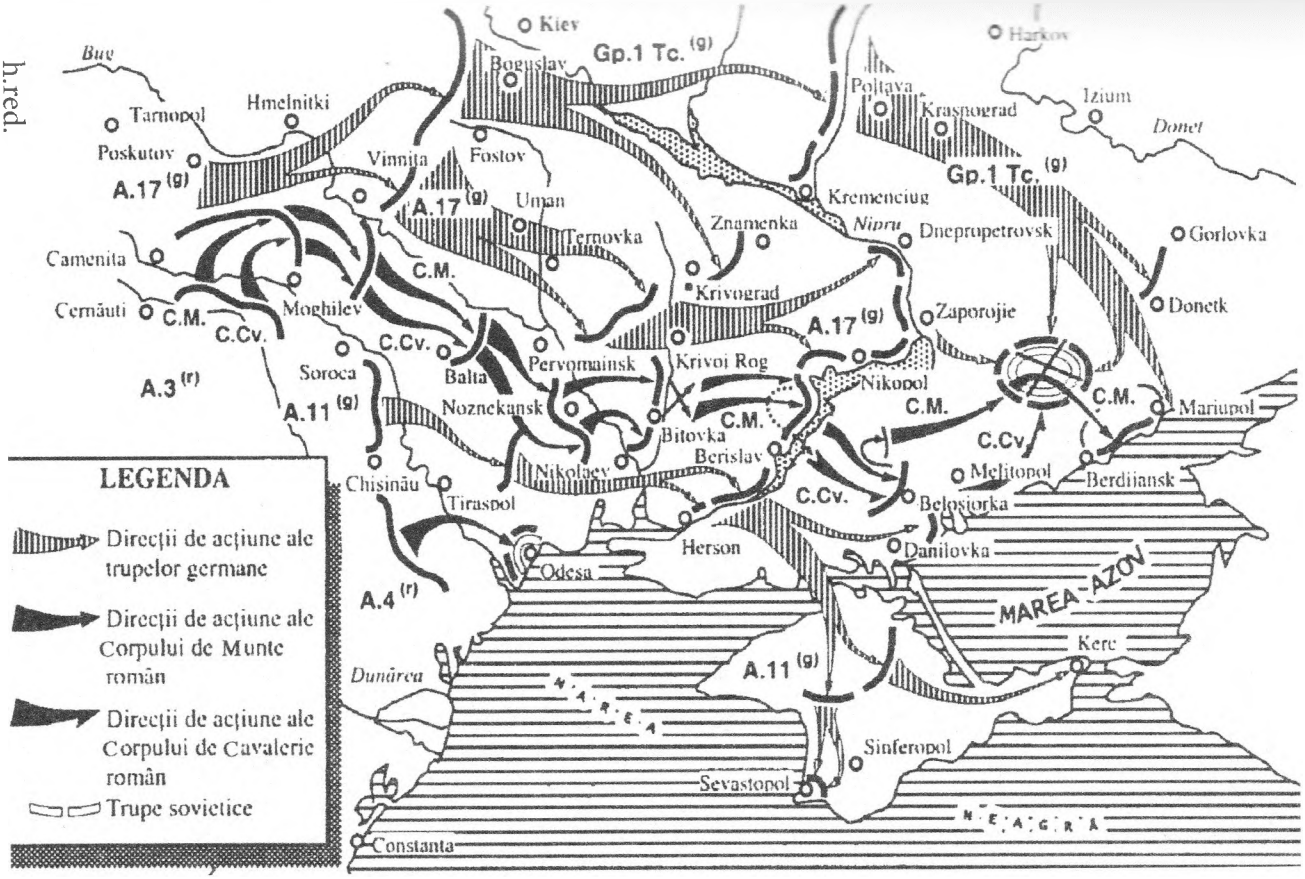

PARTEA I

CAVALCADA FANTASTICĂ

Capitolul I

Am murit în 1945...

Am murit în luptă în 1945.

Sunt mulți care m-au văzut agonizând, cu brațele încrucișate pe piept, în mijlocul unei adunături de pietre. Doi dintre ei au văzut cu ochii lor gaura neagră, curată, pe care glonțul mi-a lăsat-o în mijlocul frunții.

Pentru a fi și mai precis, am fost ucis în 17 ianuarie 1945 când, în fruntea călăreților Regimentului 2 Călărași, îi scoteam pe nemți de pe cota 672 din pământurile bogate în minereu metalifer din Silicka Planina, în Slovacia.

A doua zi, în comunicatele de război, radioul rusesc îmi aducea elogii, dându-mă de exemplu trupelor și subliniind că sacrificiul meu nu a fost în van, fiindcă datorită unor bărbați ca mine, monștrii naziști au fost condamnați la exterminare.

La rândul său *Pravda* reamintește ca sunt o figură legendară a cavaleriei, a cărei poveste se derulează în galop de-a lungul stepelor, iar o înaltă decorație sovietică, *Bogdan Hmielnitski*, strălucește la pieptul meu.

Pentru a nu rămâne mai prejos, tovarășul Stalin anunță că mă decorează cu titlu postum cu medalia Victoriei. Eu merit din plin aceste supreme elogii. Conducătorii sovietici, prin mine, ofițerul de cavalerie român destul de cunoscut în armată, vor să mă dea ca model trupelor, să le îndemne să-mi urmeze "exemplul". Dar nu sunt prea inspirați!

La București, nobila mea mamă a avut inima frântă de două ori, primind în același timp medalia dușmanilor în cutie roșie, dar și vestea că murisem ca "Erou al Uniunii Sovietice".

- Nu știu ce mi-a produs mai mare supărare, mi-ar fi scris ea, că ai murit pentru *ei* mi s-a părut un sacrificiu de care nu eram deloc mândră. Mi-a fost destul de ciudă pe tine pentru asta.

Draga mamă!

În timp ce ea contempla stupefiată în mâna sa acest ordin al

Victoriei, venit ca un mârșav mesager al lui Stalin, eu călăream la Dollersheim (Austria) printre alte elemente disparate ale Rezervei Führerului în uniforma mea de Hauptsturmführer, decorat cu Crucea de Fier clasa I și a II-a și pe mâna stângă "Scutul Crimeii" conferit de Mareșalul von Manstein în persoană, la fel și insigna pentru luptă corp la corp, iar într-un buzunar citarea prin ordin de zi al Diviziei 170 Hanseatice.

Pe bluza de corp, la epoleți și la gât, aveam insignele de grad și *runele* de la Waffen SS.

Dar sub bluza, nimic. Sunt cu pieptul gol. Tocmai mi-am folosit ultima cămașă să-mi lustruiesc cizmele negre. S-ar putea spune ca am reușit, căci aruncă luciri albe ce mă fac să mă gândesc la surâsul unui negru!

Pe de altă parte, în ultimele trei zile am stat înțepenit în șa, cu marginea de sus a caschetei ridicată. Tocmai am scos-o și am pus-o înapoi cu mândrie pe cap, iar marginea s-a ridicat imediat spre cer cu o asemenea vigoare încât toți ofițerii SS pe lângă care trec, după ce mă salută cu brațul întins, își duc degetele peste creștet consternați de lipsa de virilitate a caschetelor proprii.

Asta mă bucură.

Este important pentru un cavaler ca soldații altor arme să îl recunoască și să-i admire alura marțială.

Prin dezordinea retragerii, incredibila amestecătură de vehicule de toate felurile, nebunia refugiaților, despre care m-am întrebat întotdeauna cum puteau sa poarte numai cu două mâini trei sau patru valize și tot atâtea baloturi, printre bătrâni neîncrezători și copii agitați din *Hitlerjungend*, și ei copleșiți de greutatea armelor lor, dar ai căror ochi se opreau mirați asupra decorațiilor mele, tot trebuia să fac uz de gura mea mare ca să îmi croiesc drum călare pe *Diablito*, armăsarul negru ce îl aveam, până la întâlnirea cu o armadă blindată care își făcea o intrare asurzitoare în Dollersheim.

În fruntea acestora, cu pieptul puternic ieșit din turela unui Tiger, cu o șapcă de astrahan cu "Cap de Mort" în frunte, cu fața arsă de praf și intemperii, cu nasul puternic sub care se ghicea o mustață, o veche cunoștință. Și el pasionat de cai, astfel că s-a înrolat în 1914 la Ulani, și va ajunge până la rangul de Oberst-Gruppenführer la sfârșitul războiului.

Iată că-l regăsesc pe Joseph, (Sepp pentru întreaga armată) Sepp Dietrich, Oberstführer (generalul unui grup de armate), comandant al Armatei a VI-a Blindate, cel mai vechi șef al Waffen SS și

cel mai mare în grad, care, precum Jupiter, pentru a acoperi zgomotul șenilelor și urletul motoarelor, literalmente urlă:

- Așadar, Ioane, nu pui cizma pe pământ nici acum, ce Dumnezeul calului, nu vrei să termini războiul ăsta împuțit ca toată lumea?

Dar acest nenorocit de război nu l-am început ca toata lumea, nu l-am făcut ca toată lumea și nu este niciun motiv ca să-l sfârșesc ca toată lumea! Și în orice caz, războiul meu nu se va termina decât atunci când îmi voi fi dat sufletul lui Dumnezeu. Atât timp cât mă voi putea ține pe cal, îmi voi continua bătălia!

Ziua în care genunchii mei nu vor mai fi atât de puternici pentru îmboldi calul va fi pentru mine ca și cum balaurul l-ar fi învins pe Sfântul Gheorghe, tenebrele mă vor învălui și pentru nimic în lume nu va mai merita să trăiesc.

Am iubit calul mai mult decât viața, fiindcă el îmi reprezenta libertatea și numai el este demn sa fie purtătorul libertății. Iată de ce, ca voluntar, am început Campania din Rusia în 1941, călare, și de ce am terminat-o în 1945, tot călare.

Tot timpul în fruntea Călărașilor mei, acești fabuloși Cavaleri ai Apocalipsei, duri și blânzi, visători și sălbatici.

Bărbați stranii cu adevărat, care au înaintat cu pieptul cailor lor înainte până la granița Asiei, după ce au asaltat Sevastopolul, au traversat Donul și au cuprins Caucazul.

Și asta luptând fără încetare, aplecați pe coama în vânt a unei cavalcade pierdute, urmăriți de avioane de vânătoare, de artilerie și chiar prin centrul grupărilor de blindate.

Pe acești oameni sunt mândru ca i-am condus, după cum sunt mândru să povestesc azi o parte din istoria lor, cu toate ca mi-e teamă sa nu atentez cumva la modestia lor.

Nu este nimeni mai modest decât românul. Dovada? 450000 au fost uciși în luptă între 1941 și 1945. Cine a mai vorbit despre asta? Și eu, care o voi face, încep sa am remușcări...

În același timp, cei ce au luptat în Pacific, împotriva Japoniei, sau în Europa, împotriva forțelor Axei, din marea Americă, au pierdut mai puțin de 400000 de oameni. Și Dumnezeu știe câte filme s-au făcut și se vor face, fără să mai vorbim de cărți...

Peste noi s-a trasat mai mult decât o Cortina de Fier. S-a făcut un zid de tăcere, iar casele noastre au devenit cavouri.

Eu sunt român. Am impresia că nu poate fi mai român decât mine.

A fi român înseamnă să ai privilegiul să fi latin, să fi vârful de lance cel mai avansat al latinității.

Redutabila onoare care ne-a făcut sa fim primii călcați de sângerosii barbari invadatori: goți, huni, avari, slavi și tătari. Invazia turcă a făcut restul.

Dar noi am rămas români și cu atât sufletul nostru este mai puternic. În dorința de a ne priva de libertate, dușmanii noștri ne-au dat o tentă sălbatică, dar fără a avea spiritul cuceririi, totuși suntem gata de a-l urma până la capătul lumii.

Asta ni s-a întâmplat.

Apoi au mai avut loc miracole unice: vântul puternic al stepei a adus în rândurile noastre toți cazacii din URSS. Cazacii de pe Don, cazacii din Kuban, cazacii din Terek, tătarii, ni s-au alăturat nouă entuziaști în goana cailor. Era ca și cum nu aveam decât o patrie comună: calul, și un dușman comun: comunistul. Hoarda de Aur ni s-a alăturat și era acolo, pentru noi toți, ca cel mai luminos dintre simboluri.

În fine, când Stalingradul a căzut, destinul s-a întors, iar eșecurile ne-au făcut să ne întoarcem spre vest nu ca și niște câini învinși, plecați inițial la cucerirea răsăritului spre vastele teritorii autonome pe care nimeni nu le putea controla, care îl ignorau pe Karl Marx și Isus și unde singura avere este calul, iar singurul ordin religios călăreții, ci ca și adevărați cavaleri.

Mult timp am visat în fața hărților...

Așa cum eram, bine înarmați, puternic motivați, puteam cu ușurință să trecem dincolo de Stalingrad, mai sus de Astrahan și prin Kazastan și Uzbekistan, zburând prin Samarkand, de acolo, la alegere, să trecem în Afghanistan alăturându-ne marii familii de cavaleri uzbeci, sau trecând pe la frontiera chineză pentru a pătrunde în Mongolia.

Am vrut să-mi aduc oamenii înapoi. Să-i aduc în viață. Să-i aduc la pieptul cald al mamei lor, România.

Goana noastră spre Orient putea fi cea mai frumoasă aventură. În locul acesteia, le-am oferit oamenilor mei tristețea înfrângerii, gustul amar al cedării, rușii ceruseră pentru a nu ne distruge pentru totdeauna să întoarcem armele contra camarazilor cu care am străbătut infernul, germanii. Pentru a ne termina, a fost mai rău ca și moartea, închisoarea. În cel mai bun caz, exilul pe viață, sau munca forțată pentru eternitate, fără speranță, dacă îți este mai bine să suferi ceva mai puțin pe moment, dar mai mult zi după zi.

Am murit în luptă.

Am fost ucis în 17 ianuarie 1945.

De atunci nu sunt decât propria mea umbră și am dus în umbră războiul secret și perfid al umbrelor.

Trebuie ca până la urmă adevărul despre războiul nostru să fie spus nouă, românilor. E bine să se știe ca toți cavalerii Călărași erau niște bieți țărani și că erau voluntari. Pentru a avea onoarea să fie Călărași ei trebuiau să-și ofere calul pe o perioadă de cinci ani. Pentru a cumpăra acest cal, ei au economisit leu cu leu mai mult de șase ani.

În mod spontan, ei au făcut această donație a ceea ce aveau mai scump pe lume, calul și viața lor pentru gustul absolut al libertății. Scrierea acestei cărți este un mod de a-i aduce din nou la viață.

E clar că rușii și-au dat seama într-o bună zi că eram "resuscitat", am revenit la viață, nu eram mort. Am făcut ceea ce trebuia pentru asta, ca să le fac rău.

În ciuda mai multor tentative de răpire și de asasinat, de fiecare dată m-au ratat. Și iată-mă! Cât mai este încă vreme, voi încerca să spun cine sunt și cum dragostea mea pentru cai m-a făcut ofițer de Călărași. Cum am vrut să trăiesc și să mor sacrificând totul cruciadei noastre contra bolșevismului, această caracatiță care se întinde lent în lume și se infiltrează insidios sau brutal pentru a sufoca toate valorile de care eu sunt atașat și care constituie noblețea omului.

Alături de cavalerii mei, am tendința să cred că am fost ultimii cruciați, cei care au supraviețuit lui Richard Inimă de Leu sau Sfântului Ludovic, dar pe când ei aveau armuri de fier, noi nu aveam drept scut decât corpul nostru în fața tunurilor de pe T-34, monstruoasele tancuri sovietice... cruciații mergeau spre mormântul lui Isus Christos. Noi călăream pentru a învinge Anti-Christul fără să știm că raidul nostru ne va duce până în Caucaz și nu era decât o anticameră a unei groaznice coborâri în mormânt.

Soarta rezervată învinșilor apasă întotdeauna asupra noastră, a morților și a morților vii, ca o piatră grea. Dar pietrele mormintelor se ridica și vorbesc câteodată...

Încălecarea! Încălecarea! Pe cai! Pe cai!

Capitolul II

Al 2-lea Călărași - Mihai Coliopol - Garda de la Nistru - Tătărescu - Abandonarea - Căpitanul Epure spală rușinea

Furierul mă trezește. Îl recunosc prin felul său de a bate - trei lovituri scurte, una lungă - pentru precauție... El pare copleșit, înmânându-mi o telegramă galbenă oficială: *Prezentați-vă imediat în* ținută de campanie la *Regimentul 2 Călărași la Caracal.*

Îmi sar în cizme. Până la urmă, ceva se va întâmpla!

Suntem la sfârșitul lunii martie 1939.

În Caracal, al 2-lea Călărași este nerăbdător. Pentru mine este deja cel mai frumos regiment din lume. Și va rămâne așa. Nechezatul cailor, mirosul înțepător al grajdurilor, cel pătrunzător al harnașamentelor noi, pare că mă îmbată. Îmi revin repede.

Colonelul mă atașează escadronului de mitraliere, încredințându-mi comanda unui pluton. Sunt furios. Detestam atelajele și ceea ce implicau, și acum iată-mă în rândul lor, cu fundul pe chesoane!

Din fericire, îl cunosc pe sublocotenentul Mihai Coliopol care comandă al doilea pluton de mitraliere al regimentului. Vecinul meu din dreapta, într-un fel.

Mă simt irezistibil atras de acest om care pare devorat de un foc interior, trădat de strălucirea caldă a ochilor înșelători, dar cu un chip mai degrabă trist.

Florile răului ies din buzunarul tunicii. El poartă în permanență evanghelia Dumnezeului său: Baudelaire.

Astăzi îl surprind, iarăși, cu cartea în mână.

- Deci, Mihai, îți regăsești viața acolo?

- Mai mult decât viața... reflectarea ei în inima mea. Ascultă:

Morne esprit, autrefois amoureux de la lutte,
L'Espoir, dont l'éperon attisait ton ardeur,
Ne veut plus t'enfourcher! Couche-toi sans pudeur,
Vieux cheval dont le pied à chaque obstacle bute.[1]

[1] Fragment din poezia lui Charles Baudelaire (1821-1867), Gustul neantului: Trist spirit, altădată avid de luptă dreaptă,/ Speranța, ce cu pinteni te-nsuflețea în joc,/

Mă intrigă acest Coliopol. Mare patriot, dar ignoră cu totul politica. Știu că este unicul fiu al unor agricultori bogați care posedă peste o sută de hectare de teren arabil. Este enorm!

A terminat cu succes studiile superioare în Franța.

Mihai Coliopol nu s-a alăturat niciodată vreunui partid sau vreunei mișcări politice. Îi disprețuiește pe toți. Pe de altă parte, își iubește oamenii. Este preocupat de ei, de trecutul lor, de gândurile lor. În scurt timp, plutonul său părea cel mai sudat din escadron. De fapt, și este.

Este o performanță, pentru că particularitatea Călărașilor, să ne amintim, călăreți voluntari angajați cu proprii lor cai, este să fie recrutați din același cătun, din același sat. Așadar, trebuie să comandăm o celulă foarte sudată, foarte închisă, orientată spre ea însăși, aproape de familie, deoarece nu este rar ca acolo să fie adunați frați, cumnați, veri. Dintotdeauna, prieteni din copilărie care se cunosc de la naștere.

Legați emoțional de o mie de fire invizibile, care dețin un cod indescifrabil pentru cine nu este de-al lor, respectiv ofițerul „străin" chemat să-i comande, Călărașii reacționează ca un bloc de beton impenetrabil. Strâns legați între ei, fără cea mai mică fisură, niciunul nu era dispus să divulge ceva despre ceilalți.

Cred că a venit momentul să dau câteva explicații cu privire la organizarea cavaleriei române.

Acestea pot părea obositoare, pentru a simplifica, aș spune că a existat cumva o cavalerie „de carieră" formând corpul de Roșiori. Era o cavalerie de linie din care 75% din efective era format din ofițeri, subofițeri, și cavaleriști activi. 25% erau cei concentrați sub arme.

Apoi, o cavalerie a voluntarilor care formează corpul Călărașilor, în proporție de 75% voluntari și 25% activi. Cazul Călărașilor este unic în analele cavaleriei mondiale, deoarece pentru a aparține elitei lor este necesar să faci sacrificiul a ceea ce este agreat să se numească cei mai buni cinci ani din viața unui om, oferind în plus națiunii, ca bonus, un cal.

În România, un cal reprezintă o mică avere. Cu toate acestea, voluntarii Călărași erau întotdeauna țărani umili, fără prea multe resurse. Posesia unui cal reprezenta pentru ei echivalentul a cinci, șase, șapte ani de muncă asiduă, pe propriul pământ sau pe al celor mai

Te-a părăsit; te culcă, te culcă deci pe loc! / Biet armăsar, de-obstacol copita ți-este spartă. (trad. Necula Florin Dănuț)

bogați decât ei. Am cunoscut mai mulți care mi-au spus că au secerat noaptea la lumina lunii, după o zi de seceriș în bătaia soarelui.

Despre odihnă nici vorbă. Ei aveau un singur scop, să strângă leu după leu, o suma suficientă pentru a cumpăra cel mai frumos cal, de care ar fi fost suficient de mândru pentru a îndrăzni să se prezinte la "vizita" Călărașilor. Cei doi, omul si calul, treceau împreună prin fața unui consiliu, prin fața unei adunări de oameni în alb de o înfricoșătoare exigență, despre care nu se știe foarte bine dacă sunt doctori sau veterinari... Calul are picioarele strâmbe? Bărbatul este reformat? Cea mai mica imperfecțiune a unuia, antrena eliminarea celuilalt.

Dacă este acceptat, *omul-cal* semnează un contract pe 5 ani. Serviciul nu este permanent. Se efectuează pe scurte perioade în cursul anului. Între timp, cavaleristul merge acasă putându-și continua activitatea în ferma sa. Avea o singura interdicție: să-și folosească calul la atelaje, pedeapsa fiind consiliul de război. În plus, omul-cal trebuia să răspundă "Prezent" la manevre și parade dacă era chemat.

Dacă un cal este rănit sau nu este în stare bună, este trimis "la grajduri" împreună cu stăpânul său. Deci este foarte grav ca un călăreț să nu-și îngrijească calul, fiindcă asta îl elimina din oficiu. Nu va fi acceptat cu un nou cal. Călărașul este un fel de centaur, omul și calul fiind absolut inseparabili.

După cinci ani de serviciu, omul își recapătă libertatea, dar trebuie sa doneze armatei calul și harnașamentul. Este inutil să spunem că puțini cavaleriști pot suporta despărțirea aceasta. Atunci ei își reiau angajamentul pentru încă cinci ani! Și tot așa se întâmplă până când calul va fi reformat pentru limită de vârstă, ceea ce eliberează și omul, totodată. Ei pleacă așa cum au venit, împreună unul cu celălalt. Întorși acasă, vor avea grijă unul de altul, alături, în lungi dialoguri în tăcere.

Apoi calul moare primul. Rămas singur, omul se va închide în sine. Va trăi doar din amintirile sale de Călăraș. Desigur, va avea și alți cai, dar cu ei nu va mai fi la fel. Inima unui Călăraș nu poate iubi decât o singură dată. Seamănă cu prima dragoste.

Viața unui cal fiind egală cu tinerețea unui om, atunci când moare, la douăzeci și cinci de ani, calul duce cu el cea mai mare parte din puterea cavalerului său, pentru care nimic nu va mai avea acea savoare puternică a primelor impresii de viață. Pentru călărețul român adevărat, există mai întâi momentul când ești Călăraș, apoi perioada în care ești doar un simplu om...

Poate părea de necrezut, lui Coliopol, locul în fruntea Călărașilor săi i s-a oferit fără condiții. A reușit să-și grefeze propria personalitate în trupul și sufletul plutonului său. S-a integrat perfect. Fără a aștepta instrucțiunile cuiva, "Mișu" a început să-i pregătească pe plan spiritual în vederea marii încercări ce ne aștepta. Foarte repede, plutonul său de mitraliere a devenit un etalon în cadrul escadronului, cu fiecare membru avându-și locul bine determinat, dar și având grijă de ceilalți, gata să le sară în ajutor, chiar cu prețul vieții, fără ezitare. Coeziunea lor este impresionantă.

Coliopol domnea peste ei ca un patriarh, ca un tată de familie sau un frate mai mare. Nu i-ar trecut nimănui prin minte să-i conteste nici cea mai mică dintre deciziile sale. El nu dă niciodată ordine. Le vorbește simplu și totul se îndeplinește într-o secundă.

Exercițiu după exercițiu, timpul parcă se scurgea mai greu.

O falsă bucurie, suntem trimiși în extremitatea vestică a țării, în triunghiul ce constituie Banatul, între frontierele iugoslave și ungare. Primele zile suntem sâcâiți de ofițerii superiori, ce verifică zilnic starea armelor și cer întreținerea lor în stare perfectă, controlează muniția etc.

Ne vom bate cu ungurii? Nu ne-ar displace din cale afară.

Eram pregătiți, cu degetul pe trăgaci, gata să intrăm în acțiune împotriva ungurilor agitați ce doreau să-și însușească Transilvania.

Dar, lovitură de teatru! Încălecăm, dar numai pentru a defila la Arad, la 10 Mai 1939.

Trebuie să recunosc că spectacolul are și o latură impresionantă. Astăzi defilează la trap Divizia 1 Cavalerie, compusă din patru regimente de cavalerie, un regiment de artilerie călare și un batalion purtat.

În total, șase mii de oameni călare. Douăzeci și patru de mii de potcoave izbesc sec pavajul vechiului oraș în clinchetul metalic al săbiilor. Probabil cea mai mare masă de cavaleri reuniți pentru ultima oară în istoria omului și a calului. Sau în istorie.

Întorși în cazarmă, enervarea oamenilor nu avea margini.

- Ne iau drept bufoni sau ce, domnule locotenent! spune indignat călărașul Dimitriu. Eu și calul meu ne vom retrage. Am de lucru la ferma, am venit aici să mă pregătesc, nu să mă împăunez în fața civililor.

Îl calmez cum pot mai bine, dar e dificil.

Statului Major nu îi scapă din vedere existența acestei stări de spirit, așa că decide să ne țină ocupați. Se rechiziționează de la țărani

material agricole vechi, respectiv pluguri, căruțe și altele, pentru a ridica obstacole anti-car de-a dreptul ridicole.

- Suntem cavaleri, nu manipulanți, mormăiau călărașii.

- Asta va fi suficient sa oprească blindatele? se întrebau.

Ne zguduie un șoc teribil: mână în mână, naziștii și roșii s-au aruncat asupra Poloniei care se apară cu un eroism frenetic.

Franța și Anglia declară război Germaniei (de ce nu și Rusiei?) dar nu atacă.

La 27 septembrie 1939 URSS și Reich-ul își împart Polonia neînsuflețită.

Eram din nou singuri, foarte singuri, striviți între două blocuri.

În Ungaria, regentul Horthy pactizează cu Hitler. Ce să facem rapid, fiindcă valul roșu amenință frontierele noastre din Basarabia și Bucovina?

Prin intermediul Radio Londra cunosc situația internațională. Este ușor de înțeles că adevăratul pericol, pentru noi, românii, vine de la Est, mai degrabă decât de la Vest, unde suntem concentrați împotriva oricărei logici. Intuiție rezonabilă, fiindcă la sfârșitul lui noiembrie 1939, înaltul comandament ne îndreaptă spre dezastru, către sudul Basarabiei, la frontiera sovietică.

Între timp, am făcut atât de multă agitație, am intervenit inclusiv la colonelul, pe motiv că m-am săturat de genul ăsta de război, încât m-a repartizat în cele din urmă într-un escadron de "săbii". Îmi doream să fiu călăraș "adevărat" și am fost satisfăcut.

Plini de mândrie, facem acum garda sacră pe frontiera Nistrului, granița fluvială simbolică a României Mari. În fața noastră, faimoasa cetate construită de genovezi își înalță zidurile puternice. Ștefan cel Mare a întărit-o, turcii au transformat-o într-un sistem de fortărețe inexpugnabile.

Regimentul se împarte în două. Jumătate la nord, la vărsarea Nistrului, cealaltă jumătate la sud, aproape de Șaba. Eu sunt cu cea din urmă.

Într-o după amiază am decis să fac călare o plimbare solitară. La intrarea în Șaba, trei oameni discută în fața unei case. Tac la apropierea mea. Îmi pipăi ușor revolverul, este la locul său.

- E neliniștit, frate! spune unul dintre ei într-o excelentă franceză.

Ceilalți râd. Îmi vine să-mi frec ochii de surpriză, aproape să-mi cadă cascheta. Tot în franceză, altul continuă:

- Nu merită douăzeci de bani mârțoaga pentru tras în plug, dar poate goni un cerb, uite cât de fine îi sunt picioarele...

M-am oprit brusc. Surprinși și îngrijorați, cei trei se regrupează instinctiv.

- Sunteți francezi, domnilor?

Mirați că mă aud exprimându-mă în limba lor, se uita unul la altul, îmbiindu-se care să răspundă. Primul care a vorbit se hotărăște:

- Nu, domnule ofițer, suntem elvețieni...

Și-mi explică că strămoșii lor germanici sau romanici au venit să se stabilească acolo sub inițiativa și protecția țarului Alexandru I pentru a întemeia o colonie viticolă. De altfel, dacă nu credeam, puteam să intru să gust...

M-au condus într-o casa curată, cu acea curățenie meticuloasă, aproape jenantă, proprie castelelor elvețiene. Pe perete, un ceas cu cuc, roșu cu alb, cuc care nu aștepta decât semnalul acelor ceasului pentru a ieși din cuibul său să ne salute.

Ni s-a pus pe masă un ulcior și pahare cu picior. Am închinat.

Surpriză, buchetul vinului de Șaba se răspândește pe limbă și în cerul gurii, nu este cu nimic mai prejos decât al celui de Laussane!

- Rușii nu știu să îl guste așa cum merită... Credeți că vor trece apa, domnule ofițer?

Îmi așteaptă răspunsul. Inocent și de bună credință, le răspund:

- Dacă trec apa, acolo vor rămâne și nu vor bea altceva niciodată...

Toți râd în hohote, destinși. Le-am spus exact ce-și doreau să audă.

- Nu sunt civilizați, nu merită mai mult, domnule ofițer.

A venit iarna. Ninge. Merg pe covorul alb de-a lungul Nistrului înghețat parțial pe maluri. Vine noaptea. Privesc de-a lungul celuilalt mal căutând să ghicesc cum și când va traversa dușmanul. Brusc disting șase sau șapte puncte negre sărind cu salturi mici pe malul înghețat, pe partea sovietică. Sunt soldații ruși care se încălzesc?

Trosnetul unei puști-mitralieră mă țintuiește locului. O alta își încrucișează focul într-o trăncăneală exasperantă. Punctele negre se măresc, aleargă în zig-zag, nu sunt mai mult de trei și deodată dispar. Au căzut în fluviu? Sau culcate la pământ de puștile mitralieră?

Cei de gardă au venit în goană să vadă ce se întâmplă. Împreună încercăm să vedem prin întuneric. Nu e ușor. Mici fuioare de

ceață aleargă pe toată suprafața Nistrului. După un timp care părea că nu se mai sfârșește (sa fie poate un sfert de oră?), un clipocit puternic ne face să alergăm la 25 metri în aval.

Uzi leoarcă și clătinându-se, doi bărbați se ridică cu dificultate. Dar cădeau mereu. Îi ducem rapid la locuința mea, îi dezbrăcăm, îi frecționăm. Unul dintre ei, având cam treizeci de ani, este ușor rănit. Deasupra claviculei, un glonț i-a traversat corpul între gât și umăr. Sângele îi curge din abundență. Celălalt, un copilandru de șaisprezece ani, plânge încet.

- Mama și sora sa au rămas acolo, explică rănitul în rusește. Săptămâna trecută i-au ucis tatăl în bătaie... Bătrânul nu a vrut să i se ia vacile...

- Și ceilalți? Câți erați?

- Nouă! Ceilalți au venit de departe, de la o sută de verste[2]. Oricum, preferam să murim decât să mai continuăm așa. Mai bine mort, nu-i așa, Fedor?

Acum Fedor tremura. Dar nu mai plângea. Sughițuri surde îi opreau suflul. Aveam în față primii noștri transfugi ruși, fugeau de regim, de abuzurile și brutalitățile sale, pentru a căuta refugiu la noi. Odată cu primăvara, sub ochii noștri îngroziți, Nistrul ducea la vale mai multe cadavre decât sloiuri de gheață. Pentru a-și regăsi libertatea, bărbați, femei, copii, abandonau totul călăilor și își riscau viața înfruntând valurile fluviului și gloanțele grănicerilor.

Cu Regimentul 2 Călărași, acum făceam parte din Divizia 3 sub comanda generalului Constantin Pantazi[3], viitor ministru de război al mareșalului Antonescu. Deși pe picior de război, eram totuși în stare de pace. Mă familiarizez, împreună cu oamenii, cu funcționarea noilor carabine moderne, cehești, cu care am fost dotați. Cu Cehoslovacia și Iugoslavia fusesem în Mica Antantă. În cadrul acestei organizații de apărare, cehii erau însărcinați cu fabricarea armelor pe care le furnizau celor trei țări. Armele lor sunt excelente, foarte robuste și extrem de precise.

Carabinele marca ZB (Zobroiowska Brno) de calibru 7,65 dotate cu încărcătoare cu cinci cartușe îi încântă pe soldați fiind eficace

[2] 1 verstă = 1,067 km

[3] Constantin Pantazi (1888-1958), decorat cu Ordinul Mihai Viteazu în primul război mondial. Ministru al apărării între 22.01.1942 și 23.08.1944. Condamnat la moarte, îi este comutată pedeapsa în muncă silnică pe viață în timp ce era dus spre locul de execuție. Reușește să-și scrie memoriile în închisoare, în prima parte a detenției, apărute după Revoluție sub titlul *Cu mareșalul până la moarte*. Moare în închisoarea de la Rămnicu Sărat la 23.01.1958.

și ușor de manevrat. Sunt trăgători de elită, atât din galopul calului, cât și în lupta pe jos.

Învăț și utilizarea pușții mitralieră ZB. Este mult superioară pușții mitralieră de fabricație franceză Saint-Etienne cu care eram dotați până acum, dar care se bloca ușor. Pușca mitralieră ZB mă fascinează, mă joc cu ea, o montez și o demontez cu ochii închiși în mai puțin de două minute.

Refugiații ruși vin în valuri, din ce în ce mai numeroși. Ne povestesc lucruri atât de înfricoșătoare că ni se par greu de crezut. Dar cel mai elocvent este numărul tot mai mare de cadavre ce plutesc pe apele tulburi ale Nistrului. Constatăm ca unii dintre acești nefericiți se aruncă în apele fluviului *fără să știe sa înoate* pierzându-și viața imediat. Trebuia ca teroarea sistemului bolșevic să fie foarte mare dacă-i ducea la astfel de acte disperate. Încercam să înțelegem mobilul care-i determina să fugă, încercam să tragem o concluzie obiectivă. Rezultatul ne împietrea de oroare. Știm acum mai bine ceea ce ne așteaptă dacă...

Pentru sărbătoarea Paștelui ortodox cer sa se lustruiască echipamentul "să strălucească mai ceva ca soarele". Prim ministrul Tătărescu[4] ne face o vizită. Iată discursul său:

Ofițeri, subofițeri, soldați,

Sub zidurile cetății sfinte Cetatea Albă, vă jur că nu vom ceda niciodată nimănui vreun centimetru pătrat din teritoriul național.

Sunteți aici ca să apărați onoarea drapelului nostru!

O, ministru integru!

Două luni mai târziu a explodat bomba la Marele Cartier General:

Ordon tuturor trupelor care se află de-a lungul Nistrului să se retragă pe Prut. În nici un caz, sub nici un pretext, nu se va face uz de arme.

În timp ce regele Carol al II-lea clama la București: *Am ridicat în jurul națiunii un zid de foc și de oțel!* ne facem bagajele.

De la radioul german aflu că în urma pactului Molotov-Ribbentropp, la 26 iunie 1940, același Molotov a remis ambasadorului nostru la Moscova un ultimatum în care cerea României să cedeze Basarabia și Bucovina de Nord.

[4] Gheorghe Tătărescu (1886-1957), prim ministru al României 1934-1937 și 25.11.1939-4.07.1940. A îndeplinit mai multe funcții ministeriale în guvernele interbelice și în guvernul Petru Groza. A fost șeful delegației România la Conferința de Pace de la Paris din 1947. Deținut politic.

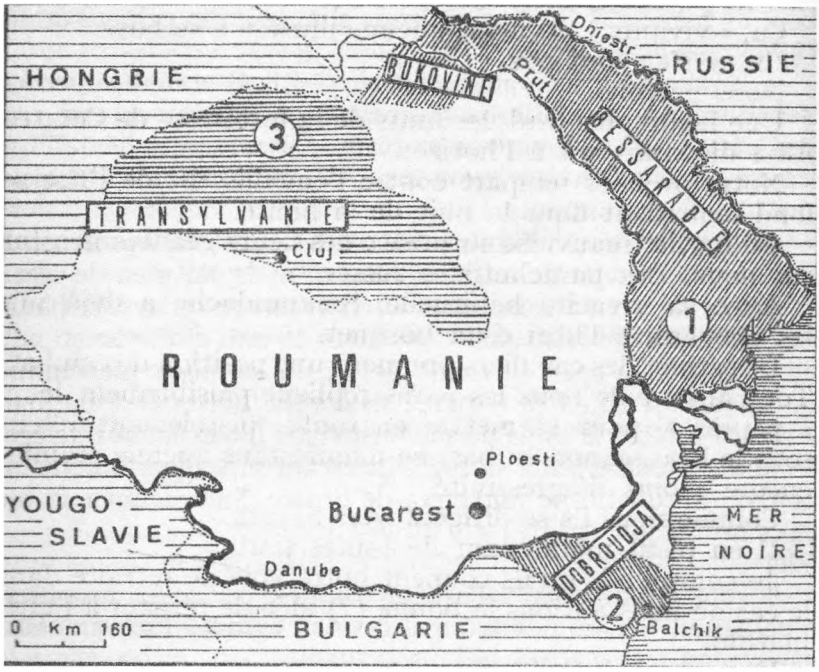

România amputată

1 *Cedat URSS-ului la 27 iunie 1940*
2 *Cedat Bulgariei în septembrie 1940*
3 *Cedat Ungariei la 30 august 1940*

Aveam un termen de trei zile să ne retragem. Am pornit.

Nu îndrăzneam să-mi privesc în ochi Călărașii. Impecabilul lor simț al disciplinei, înnăscut la acești cavaleri fără pereche, mă face să iau asupra mea această recomandare imperativă de a nu folosi armele. În niciun caz, oricare ar fi situația, sunt sigur ca niciunul dintre ei nu ar trage fără a solicita mai întâi ordin. Oare puteam fi sigur?

Îndoiala se instalează cu atât mai mult în sufletul meu cu cât comuniștii, ironici, plantează primele drapele roșii. Emblema cu secera și ciocanul flutura deja pe turnul principal al fortăreței, pe "zidurile sfinte" sub care Tătărescu făcea jurământul acum două luni: *vă jur că nu vom ceda niciodată nimănui vreun centimetru pătrat din teritoriul național...*

Să fugim fără a trage un singur glonț? Bravo, Tătărescule!

Prăbușit de rușine îi întâlnesc pe elvețienii din Șaba care plâng. Împreună cu cei care mi-au oferit ulciorul aromat sunt și minoritarii ruși cu bagajele lor:

- Luați-ne și pe noi, domnule locotenent, luați-ne și pe noi...

Fără să-mi ceară permisiunea, primii refugiați, cei ce veneau "de acolo" ni se alăturară. Trist cortegiu.

- Vom trece Prutul împreună cu voi. Niciodată asasinii nu ne vor putea prinde, oricum nu în viață.

Asta cu "în viață" nu își făceau ei prea mari iluzii. De fapt, nicio iluzie.

Plecăm. O oră mai târziu, zidurile Cetății Albe dispăreau la orizont. Primele ziduri de apărare împotriva invadatorului din Est se topesc în întunericul rușinii.

Dimineața, o surpriză neplăcută: ninge peste noi cu flori uriașe. Sunt parașutiștii ruși.

Cu prezența lui de spirit, Smărăndache a și adăpostit caii după niște boscheți. Din instinct, cavaleriștii iau poziții de luptă. Peste tot în jurul nostru, parașutiștii își pliază liniștiți parașutele, apoi se grupează pentru a porni la drum, cu pistoalele-mitralieră sub braț, cu țeava în jos, fără a manifesta nici teamă, nici agresivitate.

Ca și noi, se îndreaptă spre Sărata. Plouă cu ei din toate părțile. Acum înțeleg că ei ne taie calea de retragere, în cazul în care am fi luat buna (oare?) decizie de a rezista ultimatumului.

Ajunși la Sărata găsim cel puțin două regimente de parașutiști ruși bine amplasați. Dar ce e mai rău, mii de manifestanți pro-comuniști ne barează calea. Privirile oamenilor mei se întunecă mai tare. Nu apreciază situația și nu sunt oameni cu care să glumești.

Câțiva agitați prind curaj și se strecoară printre primele rânduri. Îi trag de picioare pe unii cavaleriști, încercând să-i răstoarne din șa, pentru ca apoi să le poată fura calul... Cel mai sigur mod să îl superi de moarte pe un Călăraș, căci atunci e capabil să facă moarte de om!

Nu prea am loc de întors. *Fără niciun foc de armă.* Din cauza tensiunii, parcă aerul nu mai are oxigen. Dacă un singur om își pierde calmul, totul este pierdut.

Soldații care mă căutau din priviri în așteptarea unui ordin izbăvitor, reacționează cu lovituri puternice de picior în fețele hidoase ale celor care, tot mai numeroși, încercau să-i răstoarne din șa. Drama va izbucni din clipă în clipă, mai violentă ca o furtună de vară.

Mă străfulgeră o idee.

- Sergent Smărăndache, la ordin!

Smărăndache răsare lângă mine.

- Sergent, ascultă comanda la mine! Atenție, sunt obligat să vă spun, avem ordin imperativ să nu tragem orice ar fi! Nu l-am comunicat trupei pentru a evita reacțiile negative. Nu avem dreptul să tragem, un singur foc și suntem în război cu URSS... Sergent, nu avem dreptul să tragem... dar noi avem asta!

Cu mâna lovesc garda sabiei curbate de la șold.

- Am înțeles, domnule locotenent, le vom mângâia spinările...

Adevărul e că detașamentul Smărăndache nu a așteptat să i se spună de două ori. Loviturile cu latul sabiei au început să curgă, copleșindu-i pe manifestanți peste capete, peste umeri, peste spate... O adevărată debandadă!

Îngrijorat, supraveghez cu coada ochiului reacția parașutiștilor. Aceștia nu numai că nu le-au sărit în ajutor, dar îi vedeam cum încep să râdă, să se prăpădească de râs, cu toată întâmplarea tragi-comică din piața publică.

Smărăndache, rânjind, se întoarce spre mine:

- O foarte bună metodă de a calma nervii Călărașilor noștri, domnule locotenent! Dacă se poate, ar trebui să o repetăm!

Personal, nu doream să văd repetându-se o astfel de situație. Ne-am reluat marșul forțat. Liniștea și rușinea ne însoțeau. Obedienți directivelor monstruoase ale stăpânilor cu cnutul în mână ce îi lăsam în urmă, am trecut Prutul în vechea Românie în a treia zi prin Oancea. Dezaprobarea populației se simte din plin. Încremenită pe trotuare, mută, ne fixează din priviri.

Descălecăm, punem piciorul pe pământ. Pe pământul unei Românii căreia, fără luptă, am lăsat să-i fie amputată Basarabia și nordul Bucovinei. În urma noastră, milioane de români sunt abandonați ca sclavi. Nu vânduți, abandonați.

Această retragere neașteptată, această abandonare a scumpelor noastre provincii, ne-a marcat profund sufletul. Trebuie să încerc să le explic oamenilor foarte clar situația. Dar cum să explici clar altora ceva ce este foarte confuz pentru tine însuți?

Înainte de a trece Prutul, la adăpostul unei case, căpitanul Epure vorbește cu însuflețire. Este înconjurat de ofițerii și subofițerii săi. Are un aer din ce în ce mai vehement. Mă îndoiesc de ceea ce vrea să-i convingă.

Epure este un cavaler destoinic, un maestru al concursurilor

hipice internaționale, de nenumărate ori medaliat cu aur.

Nervoși, Călărașii se strângeau în grupuri mici, discutând cu voci joase. Tăceau de fiecare dată la trecerea unui ofițer. În ciuda ordinelor, își țineau caii în apropiere, la îndemână. Nu acceptau lașitatea noastră, chiar dacă nici noi nu o făceam.

Țipătul ascuțit și grăbit al unei trompete sună adunarea. Se face de îndată. Căpitanul Epure vrea să ne vorbească. Escadronul este aliniat în fața lui.

Sunt tensionat, mă aștept la un nou ordin umilitor. În același timp, căpitanul Epure pare destul de agitat. Se lasă liniștea peste clinchetele metalice ale zăbalelor de la gura cailor.

Căpitanul Epure, drept și rigid în șa, este impozant. Părea o statuie ecvestră. Încet, salută escadronul. Ce ne va spune? Cât va dura...

Ce l-a apucat, iată că salută din nou... Îl văd ducând mâna la tâmplă...

Răsună o detunătură seacă. Cascheta lui Epure zboară și cade la pământ împreună o cu bună bucată de craniu și creier în interior. Calul înspăimântat se cabrează, corpul se clatină spre grumazul calului. Sângele se scurge gâlgâind pe pielea gri a animalului.

Am încremenit până în măduva oaselor. Mi-e rușine de două ori mai mult. Rușine de vreau să mor. Ochii îmi ard în orbite, mâna mi se mișcă încet spre tocul revolverului.

O presiune puternică îmi paralizează brațul.

Smărăndache mă ține. Sunt acolo toți trei, sergenții mei: Smărăndache, Datcu, Ortinski.

- Trebuie să veniți cu noi, domnule locotenent...

În ochii lor, toată tandrețea copiilor ce se simțeau vinovați că nu au avut încredere.

Îi urmez.

În fotografia de pe pagina următoare, Felix Țopescu (tatăl comentatorului sportiv Cristian Țopescu), Constantin Zahei, Ionel Epure (marcat cu X), Toma Tudoran, la un concurs ecvestru internațional în 1936. Căpitanul Ionel Epure se va sinucide în iunie 1940 în fața trupei, refuzând să părăsească Basarabia cedată. (nota și foto red.)

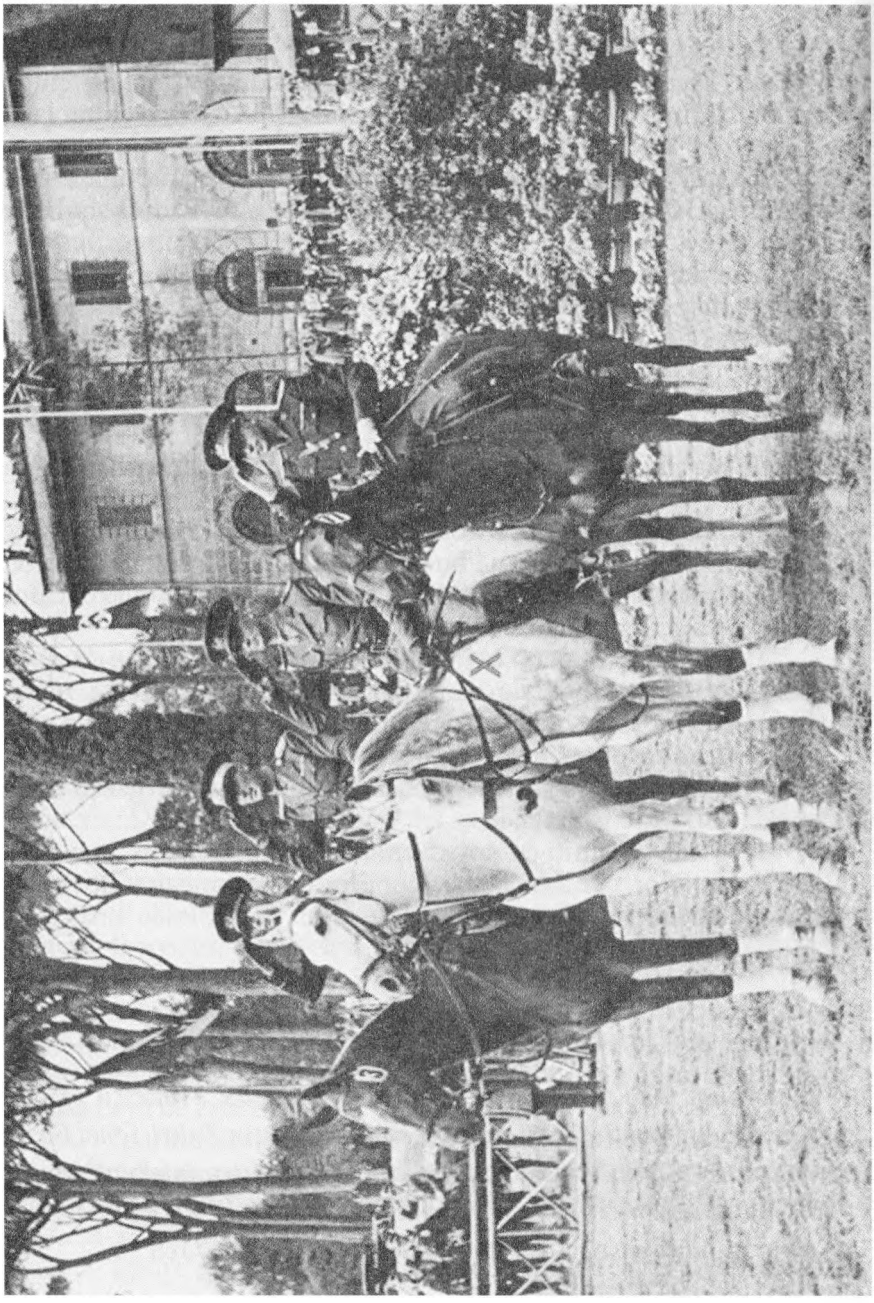

Capitolul III

Antonescu, al treilea om al Axei. – Crucea de Fier și cadeții de la Samur. – Noaptea cea mai scurtă

A doua zi după abandonarea Basarabiei, un ofițer superior, un cavaler pe care îl avusesem instructor la Târgoviște, avu curajul să se revolte contra dictaturii criminale a lui Carol al II-lea. Se numea Ion Antonescu, comandantul Corpului 3 Armată. În fața trupelor, la Chișinău, el proclama: *Este o umilință de neiertat pentru armată, pe care trebuie să o ștergem. Toți responsabilii acestei trădări vor trebui să compară în fața tribunalului istoriei, dar și în fața celui al oamenilor!*

Pus la curent, Carol al II-lea nu apreciază deloc. Antonescu a fost rapid arestat de zbirii regelui, apoi dus la Mănăstirea Bistrița, care fusese transformată în închisoare militară.

Din zi în zi, rușii deveneau tot mai amenințători. Era evident că Basarabia nu le era îndeajuns. *Când ursul vrea să ia mierea, răstoarnă copacul*, spune proverbul. Copacul românesc, scuturat puternic, trosnea din toate încheieturile. Târziu, mult prea târziu, Carol se întoarce spre Reich, pentru a-i intra în grații îl numește la președinția Consiliului de Miniștri pe germanofilul Ion Gigurtu[5]. La ordinul regelui, acesta cedează Bulgariei teritoriile pe care le revendica, acceptă arbitrajul de la Viena, lăsându-i pe unguri să ocupe 50000 de kilometri pătrați din Transilvania, unde locuiau un milion și jumătate de români. În fine, trupele germane numite "de instrucție" (delicat eufemism) au sosit în România.

Era prea mult. Furia populară creștea, stârnită fără îndoială

[5] Ion Gigurtu (1886-1959) prim ministru între 4 iulie 1940 și 4 septembrie 1940, timp de 40 de zile. Filogerman, a orientat România spre Axă, în timpul mandatului său fiind acceptate cedările teritoriale în urma Dictatului de la Viena (30 august 1940) prin care o parte din Transilvania a revenit Ungariei și a Cadrilaterului spre Bulgaria. Arestat în noapte de 5 spre 6 mai 1950 și condamnat de regimul comunist la 15 ani de închisoare, moare în închisoarea de la Râmnicu Sărat în iulie 1959.

de Garda de Fier și mișcările de dreapta. Carol se înfurie, crede că va rezolva problema eliberându-l pe Antonescu și încredințându-i guvernul. Prima măsură luată de general a fost să-l constrângă pe rege să abdice, promițându-i pe cuvânt de onoare un singur lucru: *Vă garantez că viața vă va fi salvată.*

Era 6 septembrie 1940.

În ciuda voinței sale, Antonescu era să nu-și poată ține cuvântul. Fuga regelui, itinerarul, erau cunoscute. Înainte de frontieră, în gara Timișoara, preotul Boldeanu, de la biserica Ioan Botezătorul, alături de câțiva legionari, i-a trimis ultima împărtășanie sub forma unor rafale lungi de mitralieră. Pe podeaua vagonului, alături de doamna Lupescu, Carol scâncea:

- Românii mei, românii mei, oare ce v-am făcut?

Mai avea îndrăzneala să întrebe!

Calmul mecanicului, care a gonit cu trenul spre frontieră, i-a salvat viața.

În schimb, cinci sute de mii de români și-o vor sacrifica pe a lor pentru a purifica România de regimul său și a-i reda onoarea pierdută alături de teritoriile sale abandonate.

După ce l-a instalat pe tron pe Mihai, fiul lui Carol al II-lea, Antonescu s-a străduit să-l convingă pe Hitler că noi suntem aliați indispensabili pentru echilibrul Axei. Nu fără motiv, Hitler se cam îndoia. Că n-am dat dovadă, că n-am dat tot ce se poate! Pentru recucerirea Basarabiei, Bucovinei, Transilvaniei, am fi capabili acum? Era cam târziu.

Hitler spunea frecvent *mă voi opune comunismului în oricare punct al globului*. Cel puțin îl puteam asigura că aveam același adversar comun.

S-a decis o întâlnire la cel mai înalt nivel. A avut loc la Berlin, la noua cancelarie a Reichului. Prietenul meu Gheorghe Barbul, șeful cabinetului lui Antonescu, a avut privilegiul să asiste. A revenit sub impresia unei mari emoții, lăsând un portret izbitor de pozitiv al lui Hitler:

Îl aveam pe Hitler în fața mea. Considerat ca fiind un mare orator de partizanii săi, acest bărbat de talie medie, ușor aplecat de spate, mai degrabă slab, nu atrăgea atenția prin nicio particularitate a înfățișării sale. Ținuta sa, mai degrabă simplă, aproape modestă, timiditatea sa aparentă, amintea mai degrabă de un pastor protestant decât de un animator al maselor. Impresia comică a meșei și a mustății din fotografii părea să se modifice când aveai în față omul. Părul său

era mult mai lucios de cum apărea în fotografii, iar mustața de un blond aproape roșcat se armoniza cu tenul alb și transparent ca cel al unui ftizic și cu ochii de un albastru închis. Pantaloni negri, vestonul de o culoare între maroul partidului și verdele Wehrmacht-ului, lipsa oricărei decorații, în afară de Crucea de Fier din primul război mondial, se poate spune că Hitler era departe de orice cochetărie vestimentară sau chiar avea cochetăria simplicității.

Când începea să vorbească, primul lucru care atrăgea atenția erau mâinile sale foarte albe, slabe și destul de mici pentru un bărbat care, cu gesturile expresive ca și sculpturile lui Rodin, încerca să dea o imagine intuitivă a gândurilor sale. Când se crispau ca ciocul unei păsări sălbatice care își atrage prada, când se întindeau cu ușurința felinelor în repaus, când ele ofereau palmele ca niște mâini care se pregătesc să prindă un fruct care cade dintr-un pom. Cu ardoarea vorbelor, gesturile deveneau mai bruște, mai abrupte, mai puțin precise, mai violente pentru a culmina cu lovituri de pumn în masă, pe care corpul său le însoțea cu o rigidizare impetuoasă care părea pentru moment să-l confunde cu ideea sa, atitudine care contrasta cu ținuta sa moale, cu umerii căzuți, obișnuită la el.

Antonescu reveni de la Berlin ca al treilea om al Axei. Aveam ceva speranțe. Hitler a spus: *Ultima pagină din istoria Transilvaniei nu a fost încă scrisă* și de asemenea: *Nicio frontieră a continentului nu este definitivă.*

În consecință, în iarna lui 1941, brigada noastră intră în dispozitiv de acoperire a noii frontiere de nord cu Rusia, aproximativ la 10 km de Rădăuți. La stânga, Brigada 1 Vânători de Munte, la dreapta un regiment din Divizia 239 Infanterie a Wehrmacht, armata germană. Mai departe, la dreapta, Brigada 5 Cavalerie. Comandantul nostru este locotenent-colonelul Cristea, comandant de brigadă Ion Dănescu. Suntem pe picior de război.

Fac cunoștință cu comandantul Allert, din regimentul vecin al Wehrmachtului, șef al grupului de legătură german. Fapt excepțional, el poartă deja Crucea de Fier, ceea ce-mi stârnește curiozitatea.

Într-o zi, când mă întreba despre tradițiile Călărașilor, Allert îndrăznește:

- Văd în privirea dumneavoastră, Crucea mea de Fier vă intrigă... Nu poate fi câștigată ușor, dar pentru nimic în lume nu doresc să îmi amintesc momentele care m-au făcut să o obțin. Am câștigat-o în 1940 în campania din Franța, chiar împotriva cavaleriștilor, adevărați cavaleri, dar nu împotriva veteranilor, ci adolescenților, cadeții

de la Samur[6]. Totul era pierdut pentru Franța, dar acești copii s-au sacrificat pentru onoarea țării lor și pentru arma lor, cavaleria. Ce fapt curios, războiul. Aș fi fost atât de mândru să fie copiii mei, acești tineri eroi de la Samur. Numai că atitudinea lor curajoasă i-a făcut să piară. Ordine care ne costă scump, foarte scump, în vieți omenești. Ei s-au bătut până la capăt, până la unul, ripostând la fiecare lovitură. Dragul meu Emilian, crede-mă pe cuvânt de ofițer, acești tineri cavaleri meritau toți Crucea de Fier! Poți să remarci că faptul că o port pe a mea este în amintirea lor, astfel ca ei să nu fie uitați...

Nerăbdarea noastră crește fără încetare.

În 21 iunie 1941, la ora 17.30, motorul unei mașini de legătură mă smulge din visare. Căpitanul Neculce coboară și îmi strânge mâna cu fermitate.

- Zarurile au fost aruncate, murmură cu voce joasă.

Îmi întinde un plic galben.

M. St. M.: Ordin de operațiuni: 22 iunie 1941 la ora 3.00 dimineața treceți frontiera. Luați toate măsurile necesare pentru distrugerea observatoarelor artileriei inamice instalate în turnurile de pază. Încheierea misiunii: ora 6.00 dimineața.

Sunt paralizat de emoție. Totul mi se amestecă în minte. În sfârșit ne vom încheia socotelile cu invadatorii Basarabiei. Îi vom elibera pe ai noștri, dar și pe alții. Vom spăla umilința, îl vom răzbuna pe căpitanul Epure. Mă gândesc la cei patruzeci și patru de oameni din plutonul meu de care sunt responsabil. Fețele lor mi se amestecă în minte. Mă gândesc la viață, mă gândesc la moarte. Și Dac, calul meu, cum se va comporta?

Rezist până seara și atunci, nemaiputând ține secretul, îi chem pe cei trei comandanți de grupă, de asemenea pe Coliopol de la escadronul de mitraliere, căruia nu puteam să-i ascund asta. Le spun:

- Noaptea asta este cea mai scurtă din an, dar va fi cea mai lungă în amintirile voastre. Prieteni, în noaptea asta intrăm în război pentru eliberarea provinciilor pierdute și distrugerea comuniștilor, oriunde îi vom afla!

Mișu Coliopol sare până în tavan, se lasă jos și schițează un dans rusesc, scoțând sunete sălbatice, practic explodează de bucurie.

- Vom avea onoarea să fim primii care lovesc dușmanul. Pen-

[6] Școala de cavalerie de la Samur datează din 1763. Astăzi este o un centru de instrucție pentru cavalerie și blindate. Între 18 și 22 iunie 1940, cadrele și elevii școlii de cavalerie, sub conducerea colonelului Michon, au luptat înregistrând pierderi grele împotriva ofensivei germane.

tru asta am nevoie de o grupă...

- Eu! urlă Smărăndache, luându-le înainte lui Datcu și Ortinski.

Fuge să selecționeze voluntari și să caute un specialist în genie care să arunce în aer turnul de observație. Mă hotărăsc să comand eu însumi grupul de diversiune.

Sublocotenentul Coliopol, văzând că eu sunt ales să deschid balul, se plânge și mă roagă:

- Lasă-mă să vin ca soldat, nimic mai mult, ca simplu soldat!

- Vino! Te vei ocupa de pușca mitralieră.

Coliopol sare să mă îmbrățișeze cu atâta putere încât cădem amândoi pe jos în hohotele tuturor. Exuberanță latină!

Vom merge fără cai. Ne scoatem pintenii, cataramele, rozetele, săbiile, mărunțișul din buzunare, tot ce putea să sune și să atragă atenția asupra apropierii noastre. Coliopol și Smărăndache îmi sunt alături, sublocotenentul Coliopol, înalt, brunet, distins, sergentul Smărăndache, înalt, blond, rafinat, alură de elev ofițer. Coliopol, cu o pasiune pentru Baudelaire. Smărăndache a început un jurnal de campanie în versuri.

Fix la ora 3 părăsim moara abandonată unde ne grupaserăm înaintea acțiunii. Noaptea ne ascunde destul de bine, deși vară, cerul este acoperit de nori. Nu se vede luna, nu se vede mare lucru. În trecere îl luăm și pe caporalul de grăniceri Moldoveanu, care cunoaște sectorul cu ochii închiși. În această seară nu îi cerem decât să ne conducă în siguranță la destinația noastră, turnul de observație. O ia înaintea noastră. La un moment dat, sare peste un pârâu. Când l-am sărit la rândul nostru, ne șușotește:

- Suntem de cealaltă parte...

Foarte impresionat că trecuserăm la ruși, mă așteptam ca inima să-mi bată mai puternic. Unul după altul, în șir indian, am pătruns în pădurea Valiva. Brazi gigantici și fagi tricentenari se înalță falnici. Ne fofilăm în tăcere. Fâlfâitul aripilor bufnițelor agită aerul umed, evantaie gri ale nopții. Păsările nocturne, deranjate de intruși, își țipă spaima.

Încep să simt bucuria adultului care tocmai trăiește visele copilăriei sale, iată-mă aruncat în una din aventurile semnate Gustave Aimar, Valentin Guillons, Curimililla mare șef al tribului Aucas, și nu sunt prea departe...

Moldoveanu șușotește ușor:

- Iată-l! Am ajuns...

Tresar. Drept în fața noastră punctul de comandă al rușilor: o cabană forestieră. Ne desparte doar o mică poiană.

Smărăndache, cu grupa sa la care se adaugă caporalul de geniu, specialist în detonarea explozivelor, se desparte de noi pentru a înainta spre dreapta spre obiectiv: turnul de observație. Trebuie neapărat distrus, deoarece în acest turn sunt poziții ideale pentru observatorii sovietici, care mâine vor regla tirul artileriei asupra întregii noastre poziții de luptă și de plecare la asalt.

Temându-ne că în cabana forestieră s-ar putea afla un număr mare de soldați ruși, prefer să mă apropii. Un arbore gigantic acoperă cu coroana sa două treimi din poiană. Furișându-ne, ajungem la el. Între rădăcini Coliopol își instalează pușca mitralieră în poziție de tragere. Culcați cu nasul în iarbă, nu facem nicio mișcare. Doar din când în când, mâna unui soldat se ridică pentru a-și privi ceasul. Enervantă situație...

Atacul trebuia să aibă loc în 22 iunie 1941, ora 3.45 fix. Primul atac al războiului nostru. Timpul părea suspendat deasupra capetelor noastre, parcă atârnat de un fir invizibil.

- Am o nevoie nebună să mă piș, șușotește Iconaru.

Mă uit la ceas: 3.42. În același moment, un foc violent izbucnește pe creastă. Coliopol a înțeles primul:

- Idioții de vânători de munte și-au dat ceasurile înainte doar ca să ne-o tragă!

Asta e! O explozie violentă face să vibreze solul sub burțile noastre. Smărăndache a aruncat în aer turnul. Lumina erupe puternic, vedem totul clar, în orice caz și rușii își revin suficient cât să ne salute.

Piuuu... un glonte zboară pe lângă tâmpla mea, ciupindu-mi urechea. Se trage asupra noastră de sus, din copaci. Văd flăcările de la gura țevii, gloanțele care ne caută. Dau ordin:

- Foc de voie!

Coliopol se întoarce pe spate răsucind pușca mitralieră ce trage o rafală în sus. Un țipăt, un corp ce cade în gol zdrobindu-se de pământ cu o bufnitură. Un tir concentrat sparge ferestrele cabanei. Se stinge lumina dinăuntru.

Ne retragem în salturi scurte. Deasupra noastră cerul vibrează din ce în ce mai tare. Sunt bombardierele germane ce atacă Cernăuțiul.

Capitolul IV

Intrarea în război – Turnul de observație – Primul căzut – Radiera – Dac – Comoara – Drapelul lui Raicea

La întoarcere, am aflat că două sute de avioane ruseşti au fost distruse la sol fără să aibă timp să se ridice în aer. Operațiunea Barbarossa a început și a început bine pentru toți. Am revenit primii, detașamentul Smărăndache întârzia. Coliopol mă calmează. Niște zgomote în depărtare și îi văd venind. În fruntea lor, caporalul de geniu. Vreau să-l iau la întrebări de cum apare. El pocnește din călcâie.

- Misiune îndeplinită, domnule locotenent, turnul este distrus!

Nu mă pot abține:

- Și Smărăndache?
- A căzut...
- Cum?
- O singură lovitură...
- Mort?
- Probabil... Când turnul a explodat, ne-au prins sub foc de peste tot cu cel puțin trei mitraliere. A rămas căzut între noi și ei. Era imposibil să fi mers după el, nu se mai mișca. Ne-am întors rapid, conform ordinelor...
- Bine, mulțumesc.

Nu-mi vine să cred. Îmi scot carnetul plutonului. Pe trei coloane, cu litere mari: FUNCȚIE GRAD NUME. Funcția și gradul erau scrise cu stilou cu peniță, dar în a treia coloană, numele, era scris doar cu creionul. Obligatoriu cu creionul. Iau o radieră între degetele crispate și șterg numele *Smărăndache, Paul*, în nebunia mea speram să pot uita acest nume. Rămâne o pată vânătă pe hârtie. Notez, ceva mai sus, tot în creion, *Raicea, Ion.*

Această radieră o țin multă vreme între degetul mare și arătă-

tor. O simt tremurând, moale și dură, neînsuflețită. Și carne, și os, și viață, și moarte. O mică vietate, fără oase, fără carapace. Un obiect inuman, o invenție perfidă, ce poate șterge existența unei ființe, lăsând în locul ei doar niște pete de un gri ciudat pe o bucată de hârtie. Îmi pun întrebarea de nesuportat care are doar un răspuns imposibil:

- De câte ori va trebui să dau un ordin a cărui îndeplinire exemplară mă va obliga să folosesc radiera? De câte ori va trebui să mă servesc de acest ticălos obiect alburiu, burete care absoarbe sângele, oasele, carnea, nelăsând ca dovadă a existenței unui om decât câteva urme murdare pe o pagină albă? Câte "ștersături" printre cei care acum nu sunt mai mulți de 43 înscriși în acest carnet? De câte ori va trebui să-mi scot radiera?

Un dangăt de clopot aproape mă asurzește. Coliopol a pornit radioul cu baterii. Din difuzor se aude:

- Ascultați dangătul clopotelor prizoniere în Basarabia, clopotele sfintelor noastre biserici din Chișinău, Cernăuți, Hotin, Cetatea Albă... Acum, generalul Antonescu, șeful guvernului, comandantul forțelor armate, vă vorbește:

Ostași!

V-am făgăduit din prima zi a noii domnii și a luptei mele naționale să vă duc la biruință, să șterg pata de dezonoare din cartea neamului și umbra de umilire de pe fruntea și epoleții voștri. Azi a sosit ceasul celei mai sfinte lupte, lupta pentru drepturile strămoșești și a bisericii, lupta pentru vetrele și altarele românești de totdeauna.

Ostași!

Vă ordon: treceți Prutul! Zdrobiți vrăjmașul din răsărit și miazănoapte. Dezrobiți din jugul roșu al bolșevismului pe frații voștri cotropiți. Reîmpliniți în trupul țării glia străbună a Basarabilor și codrii voievodali ai Bucovinei, ogoarele și plaiurile voastre.

Ostași!

Plecați azi pe drumul biruinței lui Ștefan cel Mare ca să cuprindeți cu jertfa voastră ceea ce au supus strămoșii noștri cu jertfa lor. Înainte! Fiți mândri că veacurile ne-au lăsat aici strajă dreptății și zid

de cetate creștină! Fiți vrednici de trecutul românesc!

Ostași!

Veți lupta cot la cot, suflet la suflet, lângă cea mai puternică și glorioasă armată a lumii. Îndrăzniți să vă măsurați vitejia și să vă măsurați mândria camarazilor voștri. Ei luptă pe pământul moldovean, pentru granițele noastre și pentru dreptatea lumii. Fiți vrednici de cinstea pe care v-au făcut-o istoria, armata Marelui Reich și neîntrecutul ei comandant Adolf Hitler.

Ostași!

Înainte! Să luptați pentru gloria neamului! Să muriți pentru vatra părinților și copiilor voștri! Să cinstiți prin vitejia voastră amintirea lui Mihai Viteazul și a lui Ștefan cel Mare, a martirilor și eroilor căzuți în pământul veșniciei noastre cu gândul țintă la Dumnezeu! Să luptați pentru dezrobirea fraților voștri, a Basarabiei și Bucovinei, pentru cinstirea bisericilor, a vieții și căminurilor batjocorite de păgânii cotropitori! Să luptați pentru a ne răzbuna umilirea și dreptatea! V-o cere Neamul, Regele și Generalul vostru.

Ostași!

Izbânda va fi a noastră. La luptă! Cu Dumnezeu înainte!

URAA ! izbucnesc soldații din pluton ce s-au adunat alături de mine pentru a asculta alocuțiunea. Uraa ! Ca și soldații din toate armatele din lume, adaugă cu oarecare naivitate:

- Așa vom face!

Dar nu văd decât un singur lucru, în fiecare din ei văd un Smărăndache. În orice caz, mă simțeam de parcă întreaga mea lume s-ar fi prăbușit, nu văd ce ar mai putea-o opri.

Este un fapt, nimic nu o mai poate opri! Nimic nu ne va mai putea opri!

Artileria rusă intră în acțiune cu toate tunurile. Obuzele de calibru mare șuierau pe deasupra capetelor noastre ca niște mașini de curse lansate în linie dreaptă pe un circuit de viteză. Rușii reacționează aruncând asupra noastră salvă după salvă, dar tirul lor este lung, prea lung. Turnul de observație le lipsește... Au tras toată

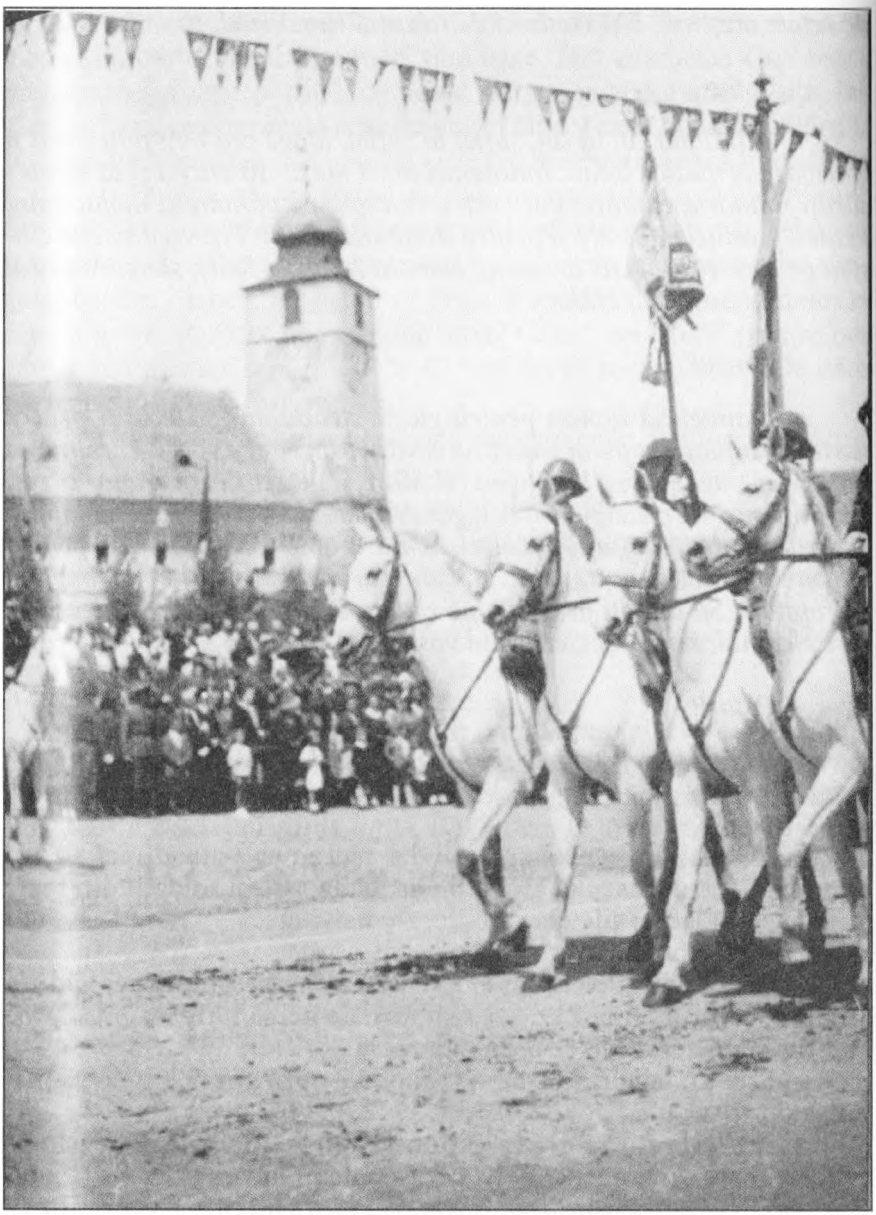

***Regimentul 2 Călărași**. Parada de adio alături de aliații germani, înainte de a porni la eliberarea provinciei de dincolo de Prut, ocupată fără luptă de către Uniunea Sovietică*

ziua așa, o imensă risipă de muniție.

Cum să nu te gândești la Smărăndache?

În 24 iunie primesc ordin să *tatonez* inamicul. Nu sunt foarte încântat, bănuiesc o acțiune neplăcută, dar face parte dintre obligațiile mele. Mi-e teamă să nu cad în gura lupului. Misterioasă, la fel de sumbră ziua ca și noaptea, pădurea Valiva ne absoarbe, ne înghite.

Avansăm, foarte răsfirați, unul după altul, cu grijă. Sunt în frunte. Iată cabana forestieră. O înconjurăm. Lipsa oricărui zgomot este insuportabilă. Cu o grenadă între dinți, una în mână, intru. Instinctiv, îmi dau seama că nu este nimeni. Dezordinea indescriptibilă denotă o fugă în mare grabă. O carabină automată de un model nou zăcea între cele patru picioare ale unui scaun răsturnat. Cutii de conserve nedesfăcute împrăștiate peste tot, haine puse la uscat pe niște sfori, pe jos o sticlă plină de votcă printre cioburi împrăștiate.

La etaj îl aud pe Garbiș înjurând:

- Pentru numele lui Dumnezeu, în această cocioabă au fost femei!

Coboară scările câte patru având în mână lenjerie feminină kaki, croită din cea mai vulgară pânză de cort, sunt sutiene, chiloți... Sutienele aveau niște cupe cât baloanele, iar chiloții niște deschideri pentru coapse de zici că erau pentru cai...

- Imposibil, izbucni Garbiș, nu sunt muieri, sunt travestiți! Doar nu vom lupta contra poponarilor!

Ies să văd turnul distrus. Printre resturile de lemn și metal este greu să-ți dai seama câți morți zac acolo. Zdrențe mari din uniforme sunt împrăștiate ici-colo, iar după felul în care unele stau, îmi dau seama că mai conțin bucăți de trupuri omenești. Mă întorc dezgustat. Era gata să dau peste Smărăndache. Adunat un pic, ca și cum ar dormi, casca lângă el. Un glonte l-a lovit mortal în partea superioară a frunții. De ce și-a scos casca? Dacă o purta, ar fi fost și acum alături de noi. Am făcut această amară constatare în fața camarazilor care mi s-au alăturat în tăcere unul câte unul. Această lecție teribilă le va putea salva viața pe viitor.

Puțin mai departe găsim rusul pe care Caliopol îl doborâse din copac cu pușca mitralieră. Un bărbat tânăr, atletic, de o rară frumusețe. Fără îndoială era un georgian, cu părul negru, cu ochii verzi, încă deschiși spre cer. Pe buzele sale se citea o mare dragoste de viață. Avea agățată la piept, chiar deasupra rănii, insigna de campanie a combatanților din Finlanda[7]. Cavalerul Văcaru din Celei se apleacă

[7] Războiul sovieto-finlandez sau războiul de iarnă (30 noiembrie 1939 – 13 martie

să ia trofeul. Îl prind de umăr.

- Lasă-l, Văcaru, este un soldat ca și tine. Ceea ce i s-a întâmplat ți se poate întâmpla și ție oricând. Și-a câștigat medalia, este a lui. Lasă-l în pace!

Mergem câțiva kilometri până în satul Corteşti. La intrare, copiii ne ofereau piersici. Trimit o căruță să aducă corpul lui Smărăndache și al georgianului. Nu se punea problema să adunăm resturile împrăștiate ale celor de la turnul de observație, nici nu aveam timp. I-am îngropat pe cei doi în curtea bisericii. Trebuia să plecăm.

Organizez patrule pentru a tatona linia aparentă a inamicului, cum spune manualul cavaleristului în campanie. Este mai degrabă o linie transparentă... Inamicul nu apare de nicăieri...

Din fericire, suntem schimbați pe poziție de Regimentul 16 Infanterie din Divizia 7. Noi mergeam să ne recuperăm caii la Rădăuți de la plutonierul Iacob, comandantul eșalonului de Ține caii *la mână*, respectiv cel ce avea grijă de caii noștri când escadronul lupta pedestru.

Fiecare își regăsește calul cu o bucurie fără cuvinte, dar atât de mare! La fel eram și eu. Dac de plăcere își mișcă buzele, nechează, își împinge botul umed pe gâtul meu pentru a-mi spune la ureche cât de mult i-am lipsit. Nu ne puteam bucura prea mult, pentru că pregătirile de plecare păreau deosebite față de alte dăți. Esențială era sănătatea cailor, plutonierul major veterinar îi consulta, examina, palpa cu o atenție sporită. Potcovarul i-a verificat pe toți pentru a se asigura că totul este în ordine. Toți caii escadronului au fost declarați buni de serviciu de război. Și noi eram mândri de ei.

Păturile lor au fost netezite la perfecție, au fost puse pe spatele lor cu multă grijă, să le acopere crupa, de la gât până la rinichi. Șaua a fost echilibrată. Curelele au fost strânse atent ca să nu le stânjenească respirația. Încărcătura este perfect echilibrată, nu trebuia să stânjenească calul. Oamenii verifică încărcătura din nou, chiar dacă o știu pe dinafară.

Sacul din stânga este exclusiv al calului. Conține peria, săculețul cu secară, câteva cuburi de zahăr, un boț de sare, fructe uscate, biscuiți etc... dar și niște creme speciale pregătite de cavaler după rețete moștenite de la înaintași, al căror secret îl păstra cu sfințenie, pe bază de grăsime de urs amestecată cu decocturi de plante.

Sacul din dreapta era bagajul cavalerului: cămăși, șosete, len-

1940).

ierie, săpun, lame de ras și întotdeauna, într-o batistă brodată, un fular sau un mic șervet, e ceea ce el numește mica sa comoară ce-i amintește de țară, de căminul său, de cei pe care-i iubește. Are și o cutiuță cu puțin pământ din locul său natal, o pietricică, o crenguță de păducel, un măr sau o pară uscată. Mai are batista soției, șuvițe de păr ale copiilor, fotografii... O lume de amintiri în care, după lupte, ostașul își regăsește sufletul, în mireasma dulce a pământului și fructelor de acasă.

De multe ori, după raidurile extraordinare la care am luat parte împreună, îi vedeam cum, cu ochii înlăcrimați, cu gâtul uscat, fiecare își verifica aceste obiecte, cu grija și delicatețea unui preot ce atinge Sfintele Taine.

Îi las să-și scrie în grabă ultimele scrisori. Se lasă noaptea pe când plecăm la trap lejer spre Grămești. La școala comunală, ce servea ca punct de comandă, colonelul îmi înmânează hărțile de stat major. Le consult cu rapiditate. Uff! Euforie totală, ele duc bine dincolo de Nistru. Sunt împins de demonul cavalerilor să merg mai departe, să merg în viteză. De asemenea, și Călărașii mei! Le împărtășesc și lor vestea bună.

Ni se dă câte o banderolă galbenă pe care să o punem imediat pe brațul nostru stâng. Uniformele noastre kaki seamănă cu cele franceze din 1939, cizme de cavalerie negre, cască de oțel poate prea apropiată de stilul Wehrmacht. Doar că culoarea kaki a noastră este cam prea apropiată de cea a uniformelor sovietice, o altă ticăloșie a lui Stalin, spun ostașii. Remarcând asta, germanii vor să evite orice confuzie. Mai primim două mici stegulețe tricolore pentru fiecare soldat. Puțin cam pueril. Oarecum descumpăniți, cavaleriștii le fixează în față sau de ambele părți ale șeii. Ni se dă și câte o carte de rugăciuni, pentru care semnăm de primire. Instinctiv, soldații o pun în buzunarul stâng în interior, în dreptul inimii, cu speranța că poate le va putea salva viața. Nu o dată, se va dovedi adevărat.

Regimentul 2 Călărași e reunit în efectiv complet, colonelul prezintă drapelul de luptă fiecărui escadron care îl salută cu sabia. El face istoricul drapelului în termeni simpli, precișI, fără prea mare și inutilă emfază. Al nostru e acoperit de medalii și decorații câștigate pe toate câmpurile de bătălie, în care s-a acoperit de glorie, dar și de sângele Călărașilor.

Colonelul își îndreaptă ținuta:

- Sănătate!

Cavaleriștii răspund într-un glas:

- Izbândă sau moarte!

Toți știm că suntem la răscrucea destinului nostru. Mulți au aerul grav al tinerilor căsătoriți. Majoritatea dintre Călărașii mei voluntari au între optsprezece și douăzeci și doi de ani. Văd că Raicea, el însuși, pare foarte vesel. Întrebat, îmi explică:

- Vă voi arăta...

Își desface centironul, își scoate vesta, pare că vrea să își scoată pantalonii. Stacojiu, îi ordon să își refacă ținuta. Refuză printr-o mișcare a capului, apoi își ridică cămașa. Mă așteptam să-i văd pieptul, dar stupoare! Raicea are pieptul complet învelit într-un drapel tricolor, roșu, galben și albastru.

- Poate al meu nu este ca și al colonelului, domnule locotenent, nu a fluturat decât deasupra feselor mele, dar pe cuvânt de Călăraș, îl voi înfige pe zidurile Kremlinului sub nasul lui Stalin și de acolo mai departe... acolo unde n-au mai ajuns cavalerii români...

Prins între râsul pe care nu-l mai puteam stăpâni și pornirea de a-l certa, am ales cea mai bună soluție. L-am ajutat să se îmbrace repede înainte ca și colonelul să vină să vadă ce se întâmplă. Deoarece erau deja în jurul nostru două sute de Călărași în delir, aproape tăvălindu-se de râs.

Nu ne mai rămânea decât să pornim. Marea plecare. Ne chema câmpul de luptă.

Obiectivul: misiunea tradițională a cavaleriei, urmărirea până la capăt! Caii își mușcă zăbala, iar noi suntem gata să mușcăm din ei!

Încălecarea ! Încălecarea !

Înainte de atac. Sus: pe malul Prutului; Jos: pe pământ basarabean

Călare, călare, călare... călărași în marș.

Montarea unui tun antitanc

Capitolul V

Lumânări pentru vânătorii de munte – Prima lovitură a lui Băcanu – Gloanțe în ceafă – Prizonierii – După dumneavoastră, stimată doamnă

În fruntea plutonului meu, formez vârful avangardei. Noaptea este întunecată, nu poți vedea nimic. Ordon marșul în trei timpi, doi la trap, unul la pas. Dac își mișcă picioarele cu o așa regularitate încât, după câteva ore în șa, mișcându-mi trupul înainte și înapoi, am impresia că mă aflu într-un hamac în cala unui vapor. Trebuie să mă fi adormit puțin.

Soarele strălucitor îmi lovește brusc ochii. Nicicând nu am văzut un răsărit atât de brutal, atât de rapid, și din motive întemeiate. După cotitura drumului ajung în fața Cernăuțiului în flăcări, vâlvătaia incendiilor aproape că îmi linge fața. Dac nechează, se cabrează și bate pasul pe loc.

Poate că orașul e încă departe, dar ieșind din întunericul unei păduri dese direct în fața unui astfel de spectacol, pupilele ochilor noștri au avut un șoc vizual. Înțeleg că Stukas-urile[8] și-au făcut bine datoria infernală.

Spre prânz, tot călare pe caii noștri neobosiți, îmi angajez plutonul la trecerea legendarului Prut. Sunt primul în apa agitată, restul mă urmează. Traversez contra curentului puternic. Lovește puternic picioarele lui Dac, care are tendința de a și le ridica prea tare. Îmboldindu-l ușor cu călcâiele, înțelege. La mijlocul râului apa trece binișor peste cizmele mele, udându-mi picioarele din plin, dar calul este bine.

Împotriva voinței mele, mă gândesc că în westernurile americane este momentul oportun în care marele șef indian "Ochi de Vultur" atacă cavaleria americană pentru a o trimite în veșnicele plaiuri ale vânătoarei...[9]

[8] Stuka sau Junkers 87 (Ju 87) bombardier în picaj german.

[9] Autorul se referă la romanele de aventuri, westernuri, mai cu seamă cele ale lui

Iată că s-ar fi putut întâmpla. Îmi țin calul ceva mai strâns între coapse. Locul este ideal pentru o ambuscadă. Din fericire, Moscova nu a autorizat distribuirea de filme capitaliste în URSS. Statul lor major nu cunoaște astfel de ponturi. Cu atât mai bine pentru noi! Într-o astfel de situație critică, nu ar fi fost deloc amuzant.

Fără incidente, ajungem în Noua Suliță. Femeile ne întâmpină râzând cu pâini imense scoase direct din cuptor. Mulțumim, mulțumim mult pentru gestul lor care, chiar dacă nu ne usucă cizmele, măcar ne umple burțile. Continuăm marșul de-a lungul drumurilor pustii. Imediat ce terenul a devenit susceptibil să ascundă inamicul, îl explorez cu atenție. Niciun rus nu trebuie să rămână în urma noastră, ar fi prea periculos pentru trupele ce urmează să avanseze în breșa deschisă, prin care noi vom răzbate spre Est.

Așadar, vom scotoci zona, practic vom pieptăna regiunea. La ora 21, popas sub frasinii înalți, slăbim curelele cailor, scărițele de la șa, pentru a-i ușura puțin, fără a-i deshăma de tot. După aproape o oră de răgaz, ne parvine răpăitul sec, incisiv, zgomotul unei lupte aproape de noi, undeva la stânga.

Trebuia să merg să văd. Ordon încălecarea, viteza intervenției noastre ar putea decide situația acolo... Desfăcându-mi harta pe grumazul lui Dac, constat că lupta are loc la Dinăuți. Auzim din ce în ce mai clar schimburile de focuri. După trei sferturi de oră, nimic, tăcere. Cine a învins, ai noștri? Ceilalți?

S-ar putea solda cu o întâlnire urâtă, Călărașii o simt. Își țin carabinele automate cu țeava în sus, patul sprijinit de coapsă. Este întuneric beznă când ajungem la primele case din Dinăuți. Este un sat mare. Descălecăm. Iacob ia caii de frâu și îi pune la adăpost. Ne apropiem în linie de trăgători. De la prima stradă trebuie să sar peste cadavrele mai multor ruși. Un miros acru, sulfuros, de la praful de pușcă, plutește în aer, ne înțeapă ochii și nasul. Cu pușca mitralieră în mâini, sar dintr-o dată pe strada principală. Spre capătul ei, ceva ca o lumină ce strălucește. Mă arunc la pământ, așteptând explozia. Nimic. Liniștea face ca aproape să îmi sară inima din piept. Mă ridic puțin aruncând un ochi în spatele ruinelor unei case prăbușite.

Spoturi luminoase se proiectează pe ziduri. Trebuie să văd de aproape ce se întâmplă. O șmecherie sau ce? Continui să mă târăsc spre ele, folosindu-mă de obstacolele din teren. Mișcare în spate. Garbiș și Raicea mă urmează târâș, unul la stânga, celălalt la dreapta.

Karl May, în care indienii credeau că după moarte ajung în veșnicele plaiuri ale vânătoarei, un fel de paradis.

Avansez printre corpurile rușilor, prin sângele vâscos scurs din trupurile încremenite în postura stranie în care moartea i-a surprins.

Lupta trebuie să fi fost de o rară încrâncenare. Unul dintre combatanții roșii încă își mai ținea mâinile crispate pe baioneta care l-a străpuns abdomenul țintuindu-l la pământ. Acesta are privirea fixată spre pușca sovietică rămasă cu patul în aer. Probabil arma personală a acestui nenorocit a fost întoarsă înapoi pentru a-i fi înfiptă în propriile măruntaie. L-am lăsat așa, acolo.

O arsură puternică ceva mai sus de mâna stângă. O așchie lungă dintr-un os al unui craniu explodat îmi era înfiptă în braț, o smulg ca și cum ar fi capul unui șarpe. Părul mi se lipește de spate, transpir ca un bolnav, îmi vine să vomit.

Și această liniște care te apasă! Încă câțiva metri! Aproape am ajuns, mă ridic puțin, urmat de Gabriș și Raicea. Mai avem douăzeci de metri. Un salt și am ajuns.

Trei vânători de munte, vânătorii noștri de munte, sunt aliniați unul lângă altul. Deasupra capetelor lor, trei lumânări mari fac ca lumina să se miște ca o aureolă palidă deasupra chipurilor lor imaculate. Trei lumânări aprinse de niște femei înainte de a fugi în pădure, la adăpost. Trei lumânări care sunt tot ce a mai rămas viu în Dinăuți. Trei lumânări mai luminează pentru trei vieți pierdute în război.

Trebuie să plecăm repede, nu avem timp de pierdut. Ceilalți ni se alătură. Iconaru pare să aibă un dinte împotriva lor:

- Au aripi la picioare sau ce? Cum au reușit nenorociții ăștia de vânători să fie deja aici?

- Liniștește-te, făcu Raicea, nu au cum să ne ajungă din urmă, sunt mult prea departe. De unde sunt, nu ne vor putea ajunge.

Intervin și le explic că în operațiunea noastră de scotocire am făcut ocoluri după ocoluri, astfel că am parcurs de trei ori mai mulți kilometri.

Aduc un ultim omagiu vitejilor vânători de munte. Rămân ultimul lângă ei. La lumina lumânărilor de la căpătâiele celor trei bravi, plutonul se depărtează într-un joc de umbre fantasmagoric.

Caii noștri se comportă foarte bine. Nu e de mirare, ostașii se ocupă de cai mai mult decât de ei înșiși, îngrijirea lor e constantă. Un proverb din Călărași spune *Dacă vrei să fii stăpânul libertății tale, va trebui să devii sclavul calului tău.* Fiindcă mâncăm, dormim și visăm în șa.

Oamenii se mai revigorează când le spun că suntem în apro-

piere de Răchitna. Au devenit volubili ca prin minune, povestesc între ei despre șarja cavaleriei ușoare poloneze din primul război mondial, tocmai în aceste locuri.

Satul Doljoc apare în față. Ne apropiem nonșalanți, poate și din cauza oboselii. O rafală mă încadrează brusc, dintr-un stejar la vreo 25 de metri în față. Dac se cabrează violent. Un glonte mi-a vâjâit pe la ureche. Lângă mine apare Rafael Băcanu cu carabina ZB în mâini. Trage un singură foc.

O trosnitură în înaltul copacului, un corp în cădere este oprit de crengile mai joase și rămâne atârnat de picioare, basculându-se dintr-o parte în alta. Un pistol mitralieră cade la pământ. Eram prea departe pentru această armă imprecisă, asta m-a salvat. Și desigur, Băcanu, care nu i-a dat timp să mai tragă o dată. Mă gândesc că Băcanu excelează și la pușca mitralieră. Ce trăgător!

- Fiți mai atent! bombăne el supărat pe lipsa mea de atenție.

De atunci va fi mai mereu alături de mine, gardă de corp deosebit de perseverentă. Remarc în spatele gardurilor uniforme kaki care încearcă să se strecoare repede spre sat.

- Fug repede, dom locotenent, spune Raicea. Am putea să încercăm un galop?

Câțiva prizonieri mi-ar fi utili, aș putea afla de la ei informații importante, de aceea aprob ideea lui Raicea. Dar un foc viu izbucnește din spatele unui gard de dincolo de stejar. Excelentă poziție pentru a bara accesul spre sat. Adăpostiți acolo, o trupă de sacrificiu pentru a ne întârzia înaintarea. Și nu doreau să se sacrifice pe degeaba, după cum vom afla pe pielea noastră. Prea departe pentru a-i ataca cu grenade.

Pe de altă parte, prea mult teren descoperit de parcurs până acolo, în cazul în care ne-am fi lansat într-o șarjă. La cea mai mică mișcare a noastră, ne împroașcă cu gloanțe. Un glonte îmi ricoșează din cască, făcând să-mi vibreze totul în cap. Ei sunt peste o duzină, puterea lor de foc e dovada. Îl trimit pe Raicea cu zece oameni să facă o evaluare a situației.

- În zece minute deschidem foc de acoperire. Vedeți ce puteți face. Oricum, nu vă expuneți la riscuri inutile!

- Nu ne căutăm moartea, domnule locotenent, se revoltă Raicea cu uniforma mototolită peste tot. Semăna cu un clovn, dar unul tragic.

Au dispărut în spatele nostru, urmând să ia un curs ocolitor, în afara vederii sovieticilor. Rafael Băcanu pune pușca mitralieră în

poziție de tragere, cu o grijă ce îmi amintește de un artizan mândru de opera și priceperea lui. Scurte schimburi de focuri de ambele părți. E timpul. Ridic mâna stângă:

- Fooc !

ZB-ul toacă scuipând cu repeziciune coacăze incandescente din încărcătoare de 25 de cartușe. Moartea mușcă cu lăcomie, trimisă din brațele trepidante ale lui Băcanu. Urlete furioase și fluierături ale *Haiducilor* acoperă zgomotul infernal.

Strig cât pot de tare:

- Opriți focul, opriți focul!

Era și timpul. Raicea și grupa lui se năpustesc în galop sălbatic, cu săbiile curbate în mâini, asupra cuibului de rezistență. Ca un trăznet au căzut asupra lor. Sovieticii, surprinși total și paralizați de spaimă, nu apucă să tragă nici măcar un foc de armă. Când au încercat să se regrupeze, era prea târziu, mult prea târziu. Lamele scânteietoare ale săbiilor taie și se înfig în trupuri. Un rus își întoarce pistolul automat tip *balalaică* gata de tragere. Tache, cu o răsucire din încheietură, îi detașează capul de pe umeri. Un altul încearcă să înfigă baioneta în spatele lui Raicea, prins în focul luptei. Cu gura larg deschisă urlu un avertisment mai puternic ca orice strigăt ce a ieșit vreodată printre buzele mele. Călărașul Ilie își înfige pintenii în coastele lui Dănilă, superbul său cal alb. Dănilă își aruncă pieptul puternic în rusul ce îndrepta baioneta spre Raicea, îl răstoarnă și îl zdrobește de pământ cu copitele din față. Raicea nu știa nimic, tocmai terminase cu cei din fața sa. În câteva momente, grupa de Călărași era învingătoare, se îndreaptă spre noi. Mi-a fost așa de teamă pentru ei, încât acum eram de-a dreptul furios:

- Sergent-major, ai riscat caii în mod inutil! Nu v-am dat ordinul să șarjați!

Plin de sudoare, Raicea se oprește în fața mea. Descalecă pentru a vorbi cum se cuvine cu superiorul său. Pășește cu picioarele răschirate, cu pantalonii ușor lăsați. Cămașa îi ieșise din pantaloni. Întrezăresc o bucată din steagul tricolor ce-l purta pe dedesubt. Cu capul drept, umerii rigizi, privirea întunecată, mă privește drept în ochi:

- Mi-ați ordonat: vezi ce poți face. Am văzut. Am văzut ce puteam să fac. Și am făcut. Sunt Călăraș, nu-i așa?

Își umflă pieptul:

- Raportez: toți caii și toți oștenii din grupă prezenți la raport, domnule locotenent! Nu avem nici măcar un rănit!

O, da! E adevărat, tu ești Călăraș, din coama calului până în talpa cizmei. Dar va trebui să pun căluș gurii tale slobode dacă e să te aduc acasă întreg la părinții tăi din Osica, pe tine și pe toată grupa ta! Fiindcă toți din grupa lui, cu excepția lui Băcanu care e din Corabia, sunt din același sat, Osica Mare, și-s între ei veri, cumnați, sau cel puțin cumetri...

Cum consideră că a scăpat de săpuneala din partea mea, despre alții nu prea îl interesează, Raicea începe să își curețe sabia cu atenție, să nu lase vreo urmă de sânge pe tăișul de oțel. Oamenii săi, pentru care este ca un părinte, fac același lucru. Ei nu i se adresează cu *don sergent*, ci mai degrabă cu apelativele *unchiule*, *nașule* sau *neu Iancule*.

Rafael Băcanu apare lângă mine:

- Nu e numai vina lui, dom locotenent, e șarja cavaleriei ușoare poloneze de la Răchitna care i-a dat idei...

Călărașii din apropiere au auzit și au izbucnit în râs. Și eu, de asemenea... Încântat de reacția mea, Băcanu continuă:

- Ce ziceți de o vânătoare de iepuri? Fug spre nord-est...

Face aluzie la soldații care au fugit la apropierea noastră. Cei pentru care cei de după gard s-au lăsat uciși pentru a-i salva. Mă gândesc repede:

- Ei fug spre Nedăbăuți. Noi la fel. Nu se pot pune cu caii noștri...

Băcanu, radiind de bucurie, trece în frunte. Trecând pe lângă adăpostul sovieticilor căzuți, prefer să nu mă uit. Raicea a făcut dezastru... În spatele meu, călărașii comentează lupta acestuia, aud unele păreri, cum că *o luptă adevărată poate fi doar între cavaleriști și cavaleriști*, nu așa. Ei, vom vedea!

Nedebăuți ne întâmpină cu priveliștea unui sat în flăcări, spectacol grandios așa, văzut de departe, la două ore de parcurs călare. Am înțeles că nu aveam de ce să ne grăbim. Rușii au atenuat efectul strategiei noastre de bombardament în adâncime, practicând tactica pământului pârjolit. Înainte de a ajunge la prima casă, singura care părea intactă, am dat ordinul obișnuit de a lăsa caii în urmă.

Plutonierul Iacob, Ține Calul nostru, protestează:

- Vreau să vin cu voi!

- Nu ăsta e rolul tău!

Iacob e contrariat, se vede. Mă avertizează:

- Aveți grijă! Nu miroase a bine, acest sat ce arde, nu miroase a bine...

Prima casă, chiar dacă nu a fost prea afectată, are un aspect sinistru. În curte, cumpăna unei fântâni era ridicată spre cer. La capătul ei, de frânghie atârnă o găleată balansându-se ca o spânzurătoare grotescă.

Aproape că m-am împiedicat de ei! Trei bărbați culcați la picioarele mele. Țărani din Bucovina, îi recunosc după bundiță și ițari. Sunt culcați pe burtă, cu mâinile legate la spate. În ceafă, câte o gaură de glonț, sângele coagulat, negru, nu mai curge. Cum au ajuns aici? Mister. Mai puțin misterios este modul în care au fost executați, semnătura inimitabilă a bolșevicilor. Cercetez hambarul, nimic. Merg mai departe.

Un camion Ford de fabricație rusească, aproape calcinat, încă mai arde. Dau un șut resturilor carbonizate. Pachete mari de hârtii arse pe margini se rostogolesc. Citesc pe coperta unui dosar: *Regatul României. Primăria Municipiului Cernăuți.* Pierdute în fuga mare de sovietici, fără îndoială.

Soldații din pluton îmi par foarte agitați, vederea celor trei țărani asasinați i-a scos din minți. Și ei sunt țărani ca și ei, nu trebuie să uităm asta. Tremură de nerăbdare să se năpustească asupra asasinilor. A sosit momentul să-i luăm de gât.

Trebuie să-i potolesc, ura și furia nu ne fac bine, ne pot face să greșim, chiar dacă suntem adevărați cavaleri. Purtați de astfel de sentimente, am putea face greșeli care ne-ar costa scump.

Va trebui curățată străduța satului ce pornește de aici. Nedebăuți se întinde pe ceva mai mult de cinci sute de metri, cu case dispersate, majoritatea având fântâni cu cumpănă, un bun adăpost în înaintarea noastră.

- Pfuiii... Pfuuuiiii...

Mieunatul sinistru, diabolic, al glontelui plecat dintr-o armă.

- Culcat!

Chiar dacă trăgea bine, focul nu era susținut. Părea cumva șiretlicul pentru a disimula numărul lor redus. Culcați la pământ, ostașii pândesc. Nu vedem nimic. Impresia foarte dezagreabilă că fiecare glonț te caută personal și te va găsi... Nu deschid focul, ne afundăm toți după ridicăturile din teren. E inutil să trimit pe cineva în recunoaștere. Ordon:

- Nu trageți sub niciun motiv!

Abia transmit ordinul că în spatele nostru izbucnește o salvă puternică ce sfâșie aerul de deasupra capetelor noastre. Un moment am impresia că suntem înconjurați, dar apoi îmi revin repede când

Datcu urlă:

- Nu mai trageți, pentru numele lui Dumnezeu!

Sunt cei de la rămași cu caii la mână, Ține Caii noștri, care neliniștiți de lipsa noastră de reacție, au intervenit, Iacob trăgând cu tot ce a avut pe deasupra capetelor noastre. Niciun zgomot, liniște deplină. Se pare că și inamicul a primit ordin să înceteze focul.

Îi șoptesc lui Raicea:

- Dacă tot ești descălecat, ia-ți grupa și vezi ce se întâmplă în fața noastră.

Nu așteaptă să i se spună de două ori. În salturi de pisică, ștergându-se de garduri, Raicea pleacă cu grupa în direcția de unde s-au tras focurile. Umbrele camarazilor dispar în noapte. Cu urechile ciulite, îi urmărim avansul câtăva vreme. Apoi nimic, nu mai auzim nimic. Alături de mine, Mazilu, agentul de legătură în vârstă de optsprezece ani, oftează. Parcă a trecut un secol, aceeași liniște sinistră persistă.

Acea liniște apăsătoare este ruptă brusc șuierat haiducesc. Aveam și noi codul nostru de semnalizare. Raicea ne anunța că totul e bine. Așa și era. Nu întârzie prea mult, revine cu vreo douăzeci de prizonieri, cea mai eterogenă adunare de uniforme sovietice. Erau de la infanterie, artilerie, cavalerie, geniu, civili și chiar o femeie.

Ștergându-și fața cu o batistă cât un ștergar, Raicea îmi spune:

- Băieții ăștia ie băieți de condiție, rămăseseră de-ai lor care, după ce traseră în noi, fugiră spre Hotin. Pentru țivili nu pun mâna în foc, ie suspecți...

Văzându-i, cred că Raicea a judecat bine. La primul interogatoriu mi-au spus că sunt capi de familie ucraineni trimiși aici în grabă de umplutură ca măsură de urgență, dar provizorie. Cum poți să te îndoiești de asta? Niște tătuci, pe capetele lor tunse la zero, bonetele arată ca niște plăcinte, tunicile sunt încheiate aiurea, ciorapii prea scurți peste bocanci prea mari... Nu arată ca niște trupe de elită.

Civilii par mai ciudați. Printre ei, un uriaș de vreo treizeci de ani, marinar deghizat? Părul des și negru despărțit de o cărare pe o parte, un barbișon negru, un guler alb scrobit. Pe jumătate notar, pe jumătate paracliser. Aduce mai degrabă cu Trotki. Niciunul nu vorbea românește. Femeia e frumoasă, cu fustă scurtă, coapse magnifice și cizme albe de iuft.

Plutonul este încremenit în poziție de drepți. În orice caz, am îndoieli. Imaginea celor trei țărani executați cu câte un glonte în ceafă mă obsedează. De asemenea, și coapsele femeii... Răzbunân-

du-i pe unii împotriva celorlalți, cu toată frumusețea femeii, poate fi satisfăcător. Iar executând civili în piața mare, în aceste condiții, poate fi normal, justificat.

Cu ochii aprinși, îmi așteaptă sentința.

- Iconaru, du-i la escadron, noi avem alte lucruri de făcut.

Îmi aleg cu grijă vorbele și mă adresez plutonului:

- La treabă, nu avem timp de pierdut!

Iconaru nu ezită câtuși de puțin. Se îndreaptă încet spre prizonierii terorizați, cu carabina în mână. Mângâie cu grijă trăgaciul. Se proptește în fața femeii care nu îl scapă din ochi. Umblând prin București unde vânduse *numai trufandale*, se pare că a învățat bunele maniere. Întârzie puțin, înainte de o invita galant:

- După dumneavoastră, coniță!

Gluma lui disipează tensiunea. Plutonul izbucnește în râs. Fără veste, prizonierii au trecut din anticamera morții spre cei ce îi vor judeca.

Mulțumesc, Iconaru.

Călărașii sunt diavoli, dar diavoli buni. Dar este de ajuns o scânteie să îi facă diavoli pur și simplu. Dar totodată, și ei sunt oameni.

Capitolul VI

Crucișătorul stepelor – Garbiș din Corabia – Tătuțu – Porumbul – Lopată și teamă – Doream să mor – Oportunitatea e trădătoare

Înainte!

Ostașii încep să simtă greutatea campaniei.

Ieșim din Nedebăuți pentru a avea parte de una dintre cele mai frumoase priveliști din lume, șase mori de vânt care își încrucișează aripile albe pe fundalul cerului albastru, peste un cadru depărtat de fagi înverziți. Superbe de la distanță, poate că de aproape ar putea deveni semnele nenorocirii, aceste aripi albe. Bate un vânt ușor, dar aripile de lemn rămân blocate, scârțâind și gemând cu un sunet sinistru.

Mă apropii pe teren complet descoperit, conștient de ce s-ar putea întâmpla. Rușii care s-ar fi putut ascunde acolo ar fi putut face o treabă bună pentru ei, ținându-ne pe loc timp îndelungat. Mă simt ca Don Quijote călare pe Rosinanta (scuzele mele, Dac). Raicea, chiar dacă nu așa de gras, putea fi un Sancho Panza destul de asemănător. Desenele lui Gustave Dore îmi revin în minte. Copil fiind, câte ore nu am visat în fața acelor minunății! De neuitat aceste momente, mă fac să visez totdeauna!

Gata cu visele, cu amintirile! Trebuie să plec! Și plec mai departe.

Mereu călare, pornesc singur înainte.

Brusc, ceva mă paralizează, mă hipnotizează, literalmente! Văd capătul unui tun de 152 mm al unui tanc sovietic KV-2[10] ieșit din moara dezafectată, o imagine anacronică suprapusă peste acest decor de vis. Monstrul este poziționat bine, pare o broască râioasă peste niște pietre.

Îl lansez pe Dac într-o cursă nebună spre dreapta pentru a evita câmpul de tragere al ochiului sinistru al tunului acestui masto-

[10] KV 2, tanc greu sovietic, proiectat între 1938-1939, folosit între 1940-1945, blindaj 60-110 mm, tun de 152 mm, două mitraliere, 52 tone, echipaj 6 oameni.

dont. Mă paralizează ideea de a fi pulverizat de mitralierele de 7,62 mm ale acestui mastodont de 52 de tone pe care ar fi imprudent îl stârnești din bârlogul său.

Trec secunde interminabile, mai lungi decât un sejur în purgatoriu. Nimic! Știu că turela unui KV-2, supranumit *Crucișătorul stepelor*, e foarte mobilă și se poate roti cu viteză foarte mare, dar nu m-a luat în cătare. Poate era blocată? Era imposibil ca monstrul de oțel să nu mă fi văzut.

Normal, nu îl puteam ataca din față. Împotriva blindajului de 60 mm grenadele ce le aveam ar fi avut efectul nucilor de cocos aruncate asupra unui crocodil, fără niciun rezultat. Mă conduc pe Dac la adăpostul unghiului mort, știu că plutonul nu mă scapă din ochi. Îmi asum riscul, știind că dacă lucrurile vor merge prost, ei vor găsi o modalitate de a mă scoate de acolo. Asta mă liniștește puțin. Actele, hărțile, toate hârtiile mele sunt în siguranță în săculețul de pe partea dreaptă a lui Dac. Calul meu nu va lăsa pe nimeni să se apropie de el în afara mea.

Mă apropii încet, ridicând mâinile sus, foarte sus. Încet ca și forța dreptății, mă apropii cu pași mici spre monstrul infernal. La douăzeci de metri, nimic! La zece metri mă opresc. Tot nimic. Vreau să descalec, îmi răspunde cineva sau ce naiba? Transpir puternic, limba îmi e uscată, înghit cu greutate. Îmi cobor mâinile, îmi regăsesc un strop de demnitate poruncind picioarelor să mă susțină, pășesc înainte, încet înainte.

Pentru ca în final să îmi dau seama de un lucru evident. Acest monstru de oțel era inofensiv, doar un morman mare de fier abandonat, cu o umflătură ciudată în spate.

Un tropot vesel mă anunță de sosirea plutonului. Bucuroși să mă vadă teafăr după această aventură stupidă ce se putea sfârși rău, cavaleriștii sunt foarte glumeți. Raicea își dă cu părerea:

- Erau tare grăbiți dacă au încercat să distrugă bestia asta, doar ca să poată fugi mai repede!

Da, o mare realizare. Oricum, meritam o clipă de răgaz. Ca măsură de siguranță, ordon săparea de adăposturi individuale, pentru cazul, puțin probabil, al unui contraatac rusesc. Soldații sunt reticenți, mai mult zgârie pământul stând în genunchi sau într-o rână, decât să sape cu adevărat.

Tancul KV-2 pare în stare bună, toate armele sale funcționează, iar stocul de muniție este intact. Nu aveam cum să-l punem în funcțiune ca să îl folosim. Ar fi putut fi o citadelă ideală de partea

noastră, dar nu aveam ce face. Niciun Călăraș nu se pricepea la mecanică. Un agent de legătură ne surprinde chiar în momentul în care încercam să facem ceva în acest sens. Ne aduce o știre bună, vom fi înlocuiți de escadronul 3.

Le lăsăm captura noastră fără părere de rău, speram să avem parte de somn, cât de cât. Nicio șansă, a început să plouă cu găleata. Plutonierul Iacob, responsabil cu cartiruirea, aplică regulamentul despre *lupta în localități și păduri* ca la carte, instalându-ne în mijlocul unui câmp de sfeclă, deși pădurea era aproape. Nu sunt singurul care îl înjură.

- Lucrul bun la această mlaștină, observă Garbiș, este că fiecare are propria brazdă. Eu, de exemplu, detest camerele.

Nu e amuzant deloc.

Scoțându-și botul din traista cu grăunțe, Dac mă salută dând din cap. Mă aștern între picioarele lui din față, proptindu-mi casca pe un bulgăre jilav. Din depărtări, din miazănoapte, se aude glas de tunuri. Dac ronțăie satisfăcut și îmi suflă cald în piept. Din cer picură stropi de ploaie care, asemenea unor lacrimi, mi se preling pe obraz și-mi lipesc genele.

Din cauza exprimărilor sale de cele mai multe ori amuzante, nu mă pot debarasa de imaginea lui Ștefan Garbiș din Corabia. Ciudat acest Garbiș. Toți cavaleriștii îi spun *nenea* deoarece este cel mai vechi din pluton, are treizeci și unu de ani. Și totuși, cum de este printre noi? O adevărată poveste. De fapt, Garbiș este un rebel. Timp de zece ani a scăpat de recrutare, nu a răspuns la niciun apel, nu s-a prezentat la nicio convocare. A scăpat de jandarmii trimiși după el, de multe ori riscând destul de mult. În România, se pune bază la fel de mult ca în alte părți pe ideea de a-ți servi patria, deci nu e ușor a scăpa pentru cei care evită acest lucru.

De ce fugea Garbiș? A încercat să-mi explice odată în timp ce făcea cărțile, era un jucător (sau mai degrabă trișor) înveterat, nu aș juca niciodată împotriva lui. Părerea mea e că *setea de aventură* era cel mai bun răspuns în cazul său. A fost chelner în toate țările cu putință, steward pe diferite nave, dansator în mai multe cabarete. Corpul său mare și flexibil era făcut pentru a dansa. Cea mai vagă notă muzicală anima brusc ochii mici, asiatici, de pe fața osoasă cu pomeți înalți, iar picioarele parcă îi fremătau fără să vrea.

Dar când s-a declarat mobilizarea, deși zece ani s-a ferit de convocări, totuși nu era genul care să se fofileze când țara lui era

amenințată, așa că s-a prezentat în fața comisiei. Risca mult, dar grămada de minciuni ce a turnat-o comisiei l-a făcut pe unul din ofițerii recrutori să găsească un articol de lege care să îl scape de consecințe mai grave. I s-a permis să se reabiliteze pe front servind în Regimentul 2 Călărași. De fapt, un alt mod de a fi condamnat la moarte.

Lui Ștefan Garbiș i-a plăcut cu noi. L-am făcut unul dintre cei trei agenți de legătură ai plutonului.

- Te joci cu focul, m-a avertizat colonelul, te va înșela, la prima ocazie te va lăsa baltă...

Nu m-a lăsat baltă, nu m-a înșelat niciodată, exceptând jocul de cărți, dar juca doar cu soldații din afara regimentului, cei din regiment se fereau de el ca de foc. Despre război spunea că *vom face o mică aventură interesantă, păcat că în armată fiind nu putem profita mai mult*. Îi deplângea sincer pe ceilalți soldați, cei ce nu erau Călărași, considerându-i condamnați în bloc la o campanie plictisitoare, fără *micile bucurii ale vieții*.

Pentru el eram o gașcă deosebită, niște cercetași războinici care fac ceea ce fac pentru plăcerea lor. De fapt, nu greșea prea mult.

La Regimentul 2 Călărași, Ștefan Garbiș, fost portar de lux și gorilă la ultimul loc de muncă, un cabaret șic la modă, era fericit, cu atât mai fericit cu cât avea un cal, Dunăre, un alezan de care s-a îndrăgostit la prima vedere. Fiind "condamnat" la Călărași, Garbiș urma să primească un cal din rezerva Roșiorilor, proprietate a Călărașilor, abandonat armatei de către cineva căruia i-a expirat contractul. Deci un cal care avea o anumită vârstă...

Călărașii au tendința naturală de a judeca omul după calul său, așa că *Nenea* nu a fost cruțat, calul său fiind botezat automat *Nenicul*. Amorul propriu al lui *Nenea* a primit astfel o lovitură. Așa cum civilii se judecă unii pe alții după frumusețea femeilor lor, natural Călărașii se judecă între ei și după frumusețea cailor lor. Garbiș, pentru conduita sa exemplară, a primit dreptul de a-și cumpăra calul pentru a deveni Călăraș cu drepturi depline. A revenit cu banii câștigați la barbut, la care a adăugat economiile sale, și l-a luat pe Dunăre, un cal de patru ani.

Am făcut un test. Prima dată, la manej, am constatat că Garbiș nu avea cei 10000 de lei. A trebuit să se comporte ca un adevărat negustor de cai. Dunăre avea o bună constituție, o alură mândră, dar avea toate atributele unui cal nărăvaș: anormal de nervos, reticent, lipsă de docilitate, chiar dificil, căutând orice pretext, sau chiar fără vreun pretext, să se oprească încăpățânat pe cele patru picioare,

evitând obstacolele. Nu era vreun indiciu ca ar putea fi stăpânit și domolit nici chiar de cel mai bun călăreț. Din experiența mea, nu îl vedeam nicicum pe Garbiș să o poată scoate la capăt, sau măcar să rămână cu coloana vertebrală întreagă.

Garbiș, din motivele știute, era singurul nostru călăraș de ocazie, de umplutură, așa că întreg plutonul aștepta cu nerăbdare momentul cuplării între candidatul călăraș și calul nervos, anticipam momentul în care calul se va scutura aruncându-l din șa cu o bufnitură. Testul meu era aproape gata, așteptam deznodământul, camarazii își frecau palmele anticipând rezultatul.

Garbiș își încordează picioarele lungi și încalecă repede ca și Gary Cooper.[11] Era bine înfipt în șa, dar aveam impresia că are tendința să își întindă picioarele până la pământ pentru a se putea ține mai bine.

Dar, minune! O clipă a stat călare, că o metamorfoză se petrece sub ochii noștri. Garbiș, un adevărat cavaler, Dunăre, un armăsar destoinic, amândoi cu aceeași alură mândră. Prin ce pact straniu s-au legat împreună acești doi rebeli? N-am înțeles niciodată, dar știu sigur că împreună au trăit una dintre cele mai frumoase povești ale Călărașilor.

Răsuflarea caldă, aburindă, a lui Dac, îmi învelește pieptul. Zorii au sosit, dar ploaia răpăie continuu peste brazdele inundate. Picături grele îmi cad peste pleoapele închise.

- Cafea, dom locotenent?

Silueta masivă a lui Garbiș răsare deasupra mea. Cum naiba a reușit Garbiș să fiarbă cafeaua în câmpul de sfeclă? Accept cu recunoștință gamela aburindă. Tot plouă. Când mă ridic din brazda clisoasă am impresia că am zăcut într-o baie de nămol. De fapt, ce m-a trezit este canonada puternică de care devin conștient abia acum, salve de obuze în sectoarele învecinate.

Apare micuțul voluntar Mazilu din Deveselu, lângă Caracal. Nu are decât 18 ani, imberb, dar foarte mândru de tresa de voluntar roșu-galben-albastru, la fel și de faptul că poartă de grijă binoclului meu și hărților de stat-major. Foarte precipitat, gâfâind, încearcă să scoată câteva vorbe.

- Ce s-a întâmplat, domnule șef de stat-major? îl interpelez.

Se fâstâcește puțin, jenat de porecla dată de soldați pentru dorința sa de a ști tot și de a face tot.

[11] Actor american celebru pentru filmele sale western.

- Domnule locotenent, escadronul 3 a fost oprit cu foc de mortiere nu departe de aici. O singură baterie de-a noastră a trecut Prutul. Tragerile ei sunt ca nimica... Cei din escadronul 3 au încasat-o rău...

Mazilu îmi mai spune că vânătorii de munte ce trebuiau să acopere dreapta noastră încă nu sunt acolo.

Apare Vărzaru răsuflând greu:

- Dom locotenent, dom colonel vă cheamă urgent!

Am înțeles. Ordon sergenților să pregătească plutonul pentru acțiune, încalec și plec la trap, apoi la galop spre P.C.-ul[12] regimentului. *Tătuțu*, așa-i spuneam noi colonelului, mă întâmpină surâzător, încercând să-și ascundă nervozitatea. Mă invită să desfac harta și-mi spune cu glas molcom în moldoveneasca lui pitorească:

- Iaca dragă, niște moglani de ruși l-au oprit pe Nae[13] pe dâmbul ista. Nae a fost grav rănit și locotenentul Firulescu a preluat comanda și se căznește să împingă înainte, dar nu poate, Ivanii au dat o perdea de foc și nu poate mișca un deget. Are mulți morți și răniți. Pierdem oameni și pierdem timp, dragă. Încalecă tu plutonul și manevrează-i pe derbedei. Uite-așa, te strecori pe sub acoperirile istea, la sud de cota 287, ieși la liziera păduricei de salcâmi vest de Capilanca, descaleci, îi mături pe Ivani cu foc, apoi încaleci și continui spre șoseaua principală, te oprești la pliul ista de pe hartă, zise bătând cu degetul locul ales, și mă aștepți acolo. Înțeles?

- Am înțeles, domnule colonel!

Salut și plec la pluton.

Încălecarea!

Facem *teren variat*, coborând și urcând râpi, trecem prin râpi, trecem prin tufe și pârloage smârcuite. În măsura posibilului, echipele se străduiesc să țină aproape, dar plutonul s-a lungit din cale afară. Oprim o clipă, ne regrupăm și cu carabina pe oblânc, cu degetul pe trăgaci, ieșim la câmp deschis în formație clasică, în linie de grupe, grupele în coloană. Ținte perfecte, o grupă de mitraliere ne-ar curăța pe toți. La marginea câmpului de porumb, tulpinile lungi își mișcau frunzele în direcții anormale, chiar împotriva vântului. Eram acolo, înșirați ca la paradă, mai lipsea în fruntea noastră Regina Maria pe calul ei alb...

Dacă escadronul 3 încă era angajat în fața rușilor atrăgând în

[12] Punct de comandă.

[13] Căpitanul Nae Fortunescu, comandantul escadronului 3, rămas invalid în urma acestei acțiuni. (n.a.)

continuare atenția asupra lor, le-am putea vedea dispozitivul de pe acum, dar nimic. Parcă totuși, ceva... văd printre tulpinile de porumb la rasul solului un trepied al unei arme automate, cu țeava orientată la 90 de grade față de direcția noastră de înaintare. Țeava i se va roti în curând spre noi... dacă nu înaintăm acum direct în ei... Broboane reci de transpirație mi se scurg pe coloana vertebrală, mă simt ca în transă.

Stupefiați văzându-ne venind în flancul lor ca la un exercițiu de manevră, rușii ne-au supraestimat numărul. Simt agitație în față, țeava armei automate de pe trepied e acum îndreptată spre cer, încremenită pe loc. Porumbul se ondulează violent. Mascați de o protuberanță a terenului, vreo cincizeci de sovietici alertați de fuga camarazilor se reped în spate printre tulpinile înalte pentru a ne scăpa.

Sigur sunt cei ce au ținut pe loc escadronul 3 provocându-i grave pierderi. Caii noștri se aruncă la galop pătrunzând în jungla de porumb. Plantele sunt așa de înalte că nici nu putem vedea înainte. Frunzele mari sunt sfâșiate, tulpinile crăpate, chiar ridicați în scări, nu vedem mare lucru, dar dăm pinteni înainte. Era cu atât mai periculos, cu cât caii se cabrează, fac salturi furioase culcând porumbul la pământ, ne pot oricând arunca din șa sub copitele următorilor chiar fără să ne dăm seama, dar nimănui nu-i pasă. Gonim înainte!

În fine, debușăm într-un alt câmp de sfeclă. Ruși peste tot, dar nu au intenții războinice, dimpotrivă, și-au aruncat armele pentru a fugi mai repede. Interzic să se tragă după ei ca după iepuri. Câțiva, de-a dreptul panicați, s-au aruncat sub picioarele cailor, izbiturile surde ale copitelor pe trupurile omenești îmi provoacă repulsie. Caii se enervează, e nevoie de toată măiestria Călărașilor pentru a-și struni caii înnebuniți. Pun doi oameni să adune această turmă de fugari, aceștia își iau rolul în serios și-i strâng grămadă îmboldindu-i cu lovituri cu latul sabiei. Ca să le calmez ardoarea de care dau dovadă, le ordon:

- Duceți-i la escadronul 3 și ne vedem la punctul de întâlnire cu colonelul!

Frază magică! Imediat își pun săbiile în teacă, își iau carabinele și cu calm, organizează coloana de prizonieri. Restul continuăm în grabă spre șoseaua principală, către punctul de întâlnire indicat de *Tătuțu*.

Vărzaru își face semnul crucii:

- În mod sigur, spune cu evlavie, printre noi e un om pe care Dumnezeu îl iubește!

- Îi fi tu vreun răspopit și te iubește mai mult așa! îl necăjește Garbiș.

Lui Vărzaru nu îi place.

- Nu huli, Dumnezeu e și alături de tine!

Brusc, Garbiș face semne disperate. Ordon descălecarea și ascunderea cailor în porumb, iar noi ne plasăm după boschețI, de ambele părți ale șoselei. Puțin mai târziu, cu o mașină Tatra oprește în dreptul meu și din ea coboară colonelul, *Tătuțu*, însoțit de colonelul german Allert, cu Crucea de Fier la guler.

- Brava, mă băieți! Bună treabă, bună treabă...

Apoi, pe un ton blajin:

- Vezi acolo, Emilian? îmi indică cu cravașa pădurea Rucsin. Vezi acolo, sus? Trebuie să ne instalăm acolo. Se poate, du-te și rezolvă!

Doamne-Dumnezeule, de ce nu? Am putea să o ocupăm și să amenajăm și niște terenuri de tenis, cu mingi albe, fără îndoială, după voia lui! Eu mă gândeam că ne trimite în pădurea aia sinistră poate să culegem ciuperci!

Îi întorc spatele fără să-i răspund doar ca să observ spectacolul măreț al tuturor escadroanelor din 2 Călărași cum avansează desfășurați în linii de trăgători, fiecare soldat croindu-și potecă prin câmpul de cereale. Vin să ocupe poziția cucerită de noi, pe când noi trebuie să plecăm! Revin și cei doi Călărași de la escadronul 3, unde au lăsat prizonierii.

- Trebuia să-i împușcăm pe ticăloși! mormăie Adam, cel mai tânăr.

La fețele lor, îmi dau seamă că au fost destul de șocați de ce au văzut acolo unde e escadronul 3. Ceea ce au văzut, poate priveliștea morților și răniților, i-a bulversat destul de tare, din moment ce nu au vrut să spună nimic, nimănui.

Chiar în față, în sfârșit, soarele iese dintre nori.

- Înainte, spre Austerlitz[14] ! comandă Garbiș.

Între mine și plutonul Barbu se intercalează grupa de mitraliere a sergentului Gălan. La vreo două sute de metri în spate, căpitanul Emil Constantinescu cu grupul de comandă al escadronului. La trap liniștit, la intervale regulamentare, trecem prin pârloagă. În flancul drept, plutonul 1 înaintează cu două grupe în linia întâi și cu una în linia a doua. Sublocotenentul Barbu își dezbracă mantaua de

[14] Una dintre cele mai importante bătălii ale lui Napoleon, 2 decembrie 1805.

ploaie și o încredințează unui soldat. Grupul de comandă rămâne mai în urmă. Sergentul major Lupu încearcă telefonul de campanie, îl aud destul de tare:

- Alo, Dunărea! Aici Oltul!

În stânga mea Raicea își îndeamnă oamenii:

- Hai, mână mă, dă-i bătaie, iuțește pasul...

Toată lumea e reticentă spre această pădure Rocsin. Trebuie să mergem în trap vioi, în orice caz, atenți la tot ce mișcă. Aprind o țigară. Declicul sec al brichetei îmi răscolește amintirile, mă văd aprinzându-mi o țigară Regală în restaurantul de lux *Matei Căciulă* din Galați. Din flacăra brichetei se desprinde imaginea mamei mele... scene din viața de familie... Oare ce mai face fratele meu mai mic Marcel? Scene îmi trec prin fața ochilor... excursiile noastre împreună... Iată Mănăstirea Dealu... Târgoviște... mă revăd student... tinerețea mea nebună ca și militant în L.A.N.C.[15]

Am auzit de atâtea ori că cei aflați în pragul morții își revăd întreaga viață trecându-le ca un fulger prin fața ochilor. Ideea mă întristează dintr-o dată, iar parcă viața mea capătă o importanță capitală. Sunt călare pe un cal, respir! Ce miracol!

Pătrund în urma lui Traian Ene din Brâncoveni într-un alt câmp de porumb, imens. Ene e unul din temerarii plutonului, cavaler extraordinar, în mod sigur cel mai bun din pluton, totodată un trăgător de elită cu pușca mitralieră. Mă afund în câmpul de porumb ca într-un tunel foșnitor creat de tulpinile înalte. Nu pot să văd pe nimeni, decât pe Ene, înaintea mea, și Mazilu, în urmă cu binoclul meu. Îmi pipăi pistolul de la brâu, încă nu l-am folosit, îmi verific și cele trei grenade Kiser atârnate la centură. Trei cilindri de culoare neagră, asemănători cu cutiile de conserve de 250 de grame. Diferența e că atunci când tragi de capac, trebuie să te îndepărtezi rapid, altfel riști o indigestie mortală!

Din nou ieșim brusc într-un câmp de sfeclă. Pot în fine să văd dispozitivul plutonului meu. E impecabil, fiecare la locul lui. În fața noastră este o mirișe, grâul zace pe câmp fără să fi fost strâns în snopi. Marșul este mai ușor, dar dincolo de mirișe, la vreo 150 metri, un nou câmp de porumb. Iarăși foșnet, aud pe unul ce strigă *Rusănescu, unde moaș-ta ești, Rusănescule!* Terenul este în pantă, noi fiind mai la vale, am ieșit din porumb și înaintăm pe așternuturi de grâu secerat.

[15] Liga Apărării Național Creștine, formată de A.C. Cuza și al cărei secretar general a fost Nichifor Crainic. Partid de extremă dreapta din care s-a desprins în 1927 Corneliu Zelea Codreanu care își va forma propriul partid care va deveni Garda de Fier și va pune în umbră LANC.

La dreapta, mitraliorii lui Gălan urcă panta sub povara încărcăturilor grele: piesele demontate, benzile lungi de cartușe, cutii cu muniții. Celelalte două plutoane sunt în linie cu noi, dar grupul de comandă a rămas ceva mai în urmă.

Alt câmp de porumb în față, ne apropiem fără prea mare entuziasm. Nimic nu este mai îngrijorător decât acest porumb, practic ne toacă nervii. O adevărată angoasă, să te apropii din câmp descoperit împotriva unui potențial inamic ce se putea camufla perfect și care, mai mult, era și deosebit de bine organizat. Fără să știu de ce, am strigat:

- Mai domol, mai domol!

Vocea mea cred că a transmis multă îngrijorare, toată lumea s-a oprit pe loc. Un roi furios de gloanțe ne lovește de peste tot. Rușii erau ascunși bine în porumbul din față, când au văzut că ne-am oprit brusc, au crezut că au fost descoperiți și au deschis focul mai devreme. Ne-am trântit la pământ, dar gloanțele ne copleșeau. Un fluierat strident al lui Iacob și caii se întorc și se grăbesc în spate, la adăpost.

Încerc să mă îngrop în pământ, dar nu am lopată. De ce, pentru Dumnezeu, n-am lopată? Rușii nu mai trag focuri răzlețe, ca la Nedebăuți, ci focuri din arme automate, concentrice, din porumbul din față. O adevărată vijelie. Parcă gloanțele mă căutau frământând pământul din jurul meu, mici pietricele îmi biciuiesc fața. Îmi trag casca pe ochi și îmi lipesc buzele de țărână. Literalmente mușc țărâna. Parcă mii de gloanțe se înfig în pământ în jurul meu, le aud intrând în sol la câțiva centimetri de trupul meu.

Mă blestem că nu am lopata la mine. Simt nevoia animalică să sap o gaură, o groapă în care să îmi adăpostesc trupul tremurând. Am o asociație de idei, de la săpatul unei gropi, la săpatul unui mormânt. Într-o clipă sunt sigur: voi muri aici. Viziunea avută când fumam țigara era de fapt o premoniție a morții inevitabile. Mă simt cuprins de o tristețe insuportabilă, ochii îmi sunt inundați de lacrimi, oftez prelung. Gloanțele rușilor seceră iarba, pietricele explodează, bulgări de pământ sunt pulverizați.

- Fââșșș... fââââșșșș...

Sunetul lor lung îmi sfâșie timpanul până în creier. Tremur necontrolat, mă cuprinde un fior rece, crezând că sunt atins de moarte. Sângele se scurge de-a lungul coloanei vertebrale, pe sub brațul stâng. Sunt terminat... Cu toate acestea, părea că acel sânge este rece, înghețat... Straniu, nu mai sunt sigur, e doar o transpirație intensă provocată de frică?

De ce nu am luat o lopată? Lumea mea este încremenită în jurul acestei întrebări. Rușii mă vor. Ideea se instalează în mintea mea, ei mă caută pe mine, mi-au văzut tresele de ofițer. Vor să mă ucidă pe mine în primul rând, ca astfel să taie elanul oamenilor mei lipsiți de conducător. Știu că toate gloanțele mă caută pe mine și numai pe mine. Suflul mi se precipită, respirația mi se accelerează, gura mea larg deschisă parcă vrea să aspire tot aerul, maxilarul îmi e cuprins de un tremur spasmodic. Nu mă mai pot controla. Doar aștept lovitura care mă va mântui. Vreau să mă chircesc, să mă fac mic, să devin o minusculă bucată de carne, pentru a oferi o țintă cât mai mică. Îmi ridic picioarele, genunchii la piept, contractându-mi puternic abdomenul. Mă lasă nervii, dar mai întâi mă lasă sfincterul. Materiile fecale mi se scurg pe coapse. Am ajuns la capătul mizeriei fizice și morale. Pântecele îmi e cuprins de spasme prelungi. Am făcut pe mine. Plâng. Acum vreau doar să mor și atât.

Canonada seacă a mitralierelor lui Gălan se impune subit peste cele rusești, țesând o pânză de metal fierbinte deasupra capetelor noastre. Bine ascunși, rușii ripostează cu furie. Imposibil să miști un deget.

Îl aud pe Garbiș strigând ca la el acasă, la Corabia în port:

- Bă, fraților! Care are să-mi schimbați o hârtie de cinci sute lei, bă?

I-aș da dublu, dar în monezi, le aud zornăind prin buzunare...

Poate așa ne va reveni moralul, exemplul vine de jos. Mi se face rușine, trebuie să mă ridic, nu am ce face. Toată ființa mea refuză, dorește să se ascundă mai departe în cea mai mică gaură de șarpe. Fac apel la toate puterile, încerc, genunchii cedează, mă clatin și cad la loc. De data asta, furia mă cuprinde, trebuie să domin trupul ăsta împuțit. Mă ridic, dar nu focul inamic mă face să mă aplec înapoi. În spatele meu, un Călăraș nu mai mișcă.

- Haide, prietene, haide... fă un efort!

Un glonte îmi ratează gura, fierbințeala lui îmi arde buzele.

- Hai, hai, repede!

Mă aplec pentru a-l ajuta și îl recunosc, e Tache Ilie din Izbiceni. Nu se va mai putea ridica, nu va mai putea face niciun efort. Zace cu fața spre cer, cu o gaură roșie deasupra sprâncenei drepte.

- Înainte ! Salt înainte ! Înainte !

Grupa cea mai apropiată mă aude, a lui Datcu, se smulge de la pământ strigând alături de mine:

- Înaintee !

Strigătul se reverberează mai departe, devenind urlet.

Gălan trage cu toate mitralierele, Barbu trage și el. Porumbul se rupe sub loviturile noastre în snopi dezarticulați. Grenadele mi se balansează la cingătoare, nu înțeleg cum gloanțele trase din mitralierele dușmane mă ocolesc, niciunul din miile de proiectile nu își găsește ținta în trupul meu. E de necrezut! Arunc grenadele ofensive, după explozii intru în trombă în porumb. Sar peste un rus mort, chircit grotesc între doi dovleci. Încă câteva salturi, evit cinci morți imprăștiați, mai încolo sunt câțiva răniți. De fapt sunt mulți răniți. Nu țin cont de ei, mai departe. Brusc, îmi dau seama că atac ca un nebun, cu mâinile goale, fără armă.[16] Iau o pușcă de la un rănit, o armă automată cu zece focuri, prima de acest tip pe care o văd.

Artileria grea sovietică începe să tragă, în spatele nostru se cască cratere imense.

- Bieții teleormăneni, nu vor scăpa prea mulți... suspină Mazilu.

Are dreptate, în spatele nostru sunt cei din escadroanele 3 și 4, majoritatea din Teleorman, așa cum noi suntem din Romanați.

În porumb, alte cadavre. Grenadele mele ofensive Kiser au avut un efect teribil. Rușii ne așteptau hotărâți, cu baionetele puse. Baionete asemănătoare cu cele franceze din 1914-1918, lungi, ascuțite, ale noastre sunt mai scurte și mai late, sub formă de cuțit. Ieșim din porumb pe o pajiște, în fața noastră, nimeni. Rușii au dispărut, parcă i-a înghițit pământul. Trebuie să-i găsim înainte de a se regrupa.

Apare caporalul Tufiș de la escadron:

- Opriți! Trebuie să vă opriți aici! Ordin de la colonel...

Nu înțeleg, i-am zdrobit și în loc să-i urmărim, trebuie să ne oprim! Stupid!

Suntem pe o pajiște în pantă lină. De data asta, fără vreun ordin, soldații încep să sape repede adăposturi individuale. Sunt de-a dreptul furios. Nistrul era la circa trei kilometri, meritam să-l atingem înaintea tuturor.

Zâmbind cu toată gura, Mazilu se apropie. Atârnate la centură, ca niște iatagane, poartă o duzină de grenade rusești cu mâner, adunate de pe terenul lăsat în urmă. Îmi întinde o lopată rusească asemănătoare cu modelul german.

- Frumos cadou, foarte practic, Mazilu, dar puțin cam târ-

[16] De fapt, aveam pistolul Beretta în toc, dar am uitat de el. L-am uitat tot războiul, l-am purtat totdeauna, dar nu l-am folosit niciodată. (n.a.)

ziu...

- Scuze, domnule locotenent, dar bine că sunteți în viață...

Dau din cap, gândindu-mă: da, în viață, dar în ce stare!

La orizont se profilează acoperișul triunghiular al unei case, lângă un grup de nuci bătrâni. La stânga terenul este compartimentat. Nu văd de aici poziția ocupată de plutonul 3 care și-a pierdut comandantul și s-a pus sub ordinele mele. La patru kilometri pădurea Rucsin acoperă înălțimile, o dungă neagră sub linia văzduhului.

O canonadă intensă, rachete albe și roșii se împreunează pe cer: vânătorii de munte atacă. Îmi desfășor harta pe iarbă pentru a mă orienta. Suntem în locul numit Patru Cârciumi, localitate istorică. Aici poposeau de obicei cazacii ce pătrundeau în Moldova după ce treceau Nistrul cu câte un pretendent la tronul Moldovei. Un pretext pentru a jefui, a incendia și a viola. Conform hărții, ar trebui să fie o fermă pe aici, dar nu o văd. Pe hartă apare, ar trebui să fie în dreapta mea. Numele de Patru Cârciumi are o rezonanță specială, am sentimentul că la răscrucea secolelor, sângele cavalerilor va curge mai abitir decât vinul la cârciumile sau hanurile localizate aici.

Îl caut din priviri pe Garbiș. *Nenea* Ștefan și-a amenajat locașul cu toate cele trebuincioase, ca de lux. Este afabil, relaxat, de parcă ar fi undeva într-o vacanță. Nimic nu pare să-l deranjeze. Mă întreb, dacă l-aș fi lăsat la eșalonul din spate, la *Ține cai?* Ar fi fost la adăpost cât de cât. Garbiș se străduiește, face multe, până acum a avut noroc, dar roata se sucește, ar putea muri. L-aș putea înlocui cu Vărzaru. Dar aveam dreptul? Dreptul de a schimba viața unui om cu a altuia? La o examinare atentă, îmi dau seama că am această putere, pot face asta, pot să dispun de viața cuiva. Un ordin și pot decide cine va trăi și cine va muri. Este odios, gândul mă revoltă. Totuși, nu înțeleg de ce sunt atât de preocupat de viața lui Garbiș. Câteva lucruri mă intrigă.

- Garbiș, hai încoace!

Cu nonșalanță, se apropie ținând neglijent carabina în mână. Ajuns în fața mea, bate din călcâie regulamentar și se așează după ce curăță locul cu mâna.

- La ordin, domnule locotenent.

- Șezi și ia o țigară.

Își alege cu grijă o țigară Regală din pachetul meu, o aprinde și trage cu voluptate primul fum, domnul Garbiș.

Îmi amintesc de reacția comandantului de escadron când l-am propus pe Garbiș ca și caporal. *Ești nebun? Să faci caporal un*

indisciplinat, rebel, vagabond, dansator de cabaret, cartofor și trișor! Sub această avalanșă de invective nu am insistat, dar timpurile au devenit mai grele, iar Garbiș își făcea mai mult decât datoria. Așa că am telefonat hotărât să-i obțin nominalizarea. Căpitanul, sătul de insistențele mele, a cedat până la urmă. *Fă-l caporal pe acest derbedeu, dar răspunzi personal și să știi că are un dosar trimis nouă de Siguranța din Corabia...* Să ai un dosar e grav, dar acest dosar reprezintă trecutul. Eu îl știu pe acest Garbiș de astăzi. Cu dosar sau fără, l-am făcut caporal.

Garbiș fumează liniștit. Așteaptă. Cred că e momentul să aflu ce este în spatele acelui dosar.

- Garbiș, cunoști pe cineva de la Siguranța din Corabia?

Clipește din ochi înainte de a mă întreba:

- Aveți nevoie de un favor?

- Nu! Nu! Așa, să știu și eu...

- Da, înțeleg. De fapt, nu cunosc decât pe unul, un comisar din poliția portului. Am făcut afaceri împreună, pe când eram intermediar în afaceri cu cereale. Se credea șmecher, foarte șmecher. Așa de șmecher că a încercat să mă înșele. Dar domnul comisar din port nu a reușit să se ridice la acest nivel, dacă el mă înșeală, eu l-am înșelat mai mult, cum puteam face de fiecare dată. El a fost un trișor mai prost, și pentru asta nu m-a iertat niciodată. De aceea mi-a făcut un dosar care mă urmărește peste tot. Asta doreați să știți?

Garbiș se aruncă asupra mea, mă trântește la pământ, mă acoperă cu trupul lui. Am crezut că a înnebunit. Un suflu fierbinte mă învăluie, o deflagrație puternică mă asurzește. Resturi, bucăți de pământ, cad asupra noastră. Poate că Garbiș tocmai mi-a salvat viața. Dar tot el este cel jenat de situație. Se ridică, mă ajută și pe mine să mă ridic. Ne scuturăm de pământ.

- Mulțumesc, Garbiș.

- Aceasta e simțul unui infractor, domnule locotenent, nici dumneavoastră nu l-ați simțit venind, acest proiectil. Nu m-ați chemat aici pe degeaba, nu?

Acest trișor din Corabia a avut și aici ultimul cuvânt, nu m-am înșelat în privința lui.

Obuzele cad peste Nedăbăuți și peste șoseaua principală. După un sfert de oră, totul se liniștește.

Un căpitan de artilerie, foarte simpatic, mi se prezintă. Își lăsase barba să crească, ca toți artileriștii. Foarte volubil, îmi explică că un observator de artilerie se va instala în pozițiile noastre, iar câteva

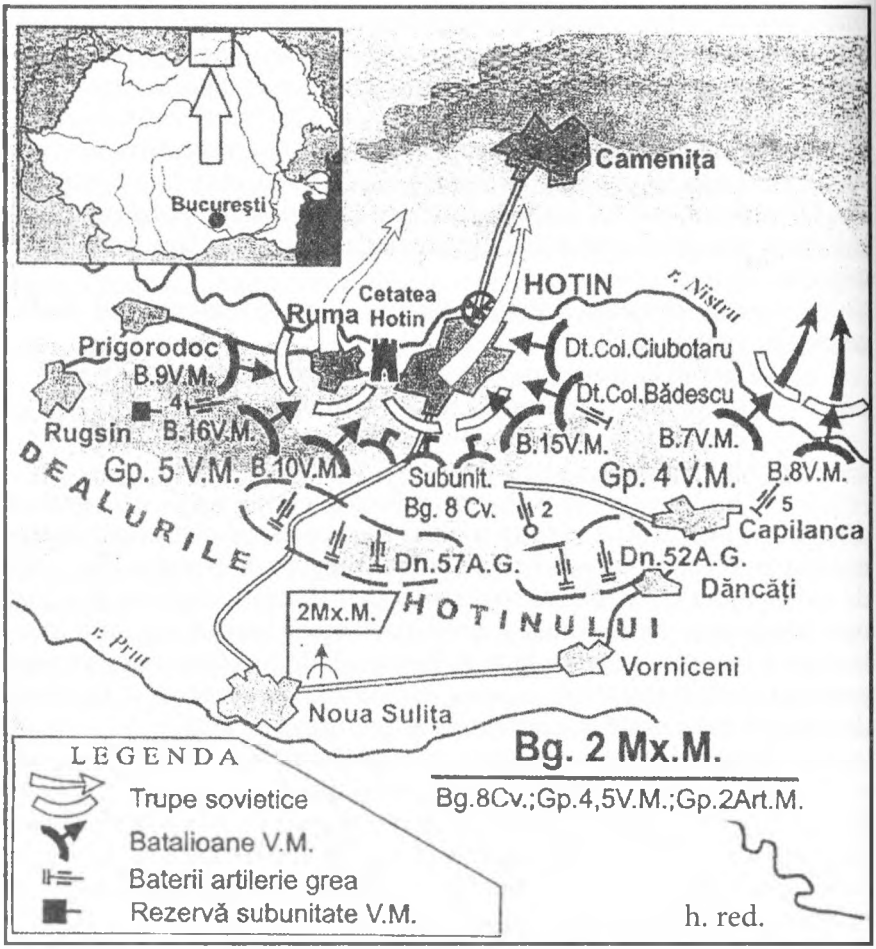

Asediul Hotinului. Regimentul 2 Călărași era în cadrul Brigăzii 8 Cavalerie.

tunuri vor fi instalate în baterie în spatele nostru.

- Cred că înțelegeți, murmură artileristul, pot să vă spun...

Își consultă ceasul.

- În treizeci de minute, atacul!

Căpitanul Constantinescu apare cu confirmarea:

- Escadronul va avansa la sud de Hotin cu flancul drept rabatat în spate. Grupa de mitraliere pe poziție. Păstrăm în rezervă o grupă din plutonul lui Barbu. Vom ataca spre est. Nu vă veți lăsa opriți de nimeni, doar de Nistru.

Capitolul VII

Caporalul Guță își pierde capul – Decorațiile lui Raicea – Patru Cârciumi – Tătarul din Taşkent – Prima seară la Nistru

Am impresia că timpul stă în loc. Mi se învârte capul, iar inima îmi bate să-mi sară din piept. În sfârşit, Nistrul... vom ajunge la adevărata frontieră. Partea asta de Românie va fi din nou liberă. La ora H, căpitanul îmi face semn: *Porniți!*

Cu dreapta ridic lopata (nu mă mai despart de ea) şi o îndrept cu tăişul spre est:

- Înainte!

Băcanu din Corabia mi se alătură, prezența lui are ceva ce îmi dă siguranță. Este cel mai bun trăgător cu puşca mitralieră ce o ține strâns în mâini. La vreo cincizeci de paşi la dreapta îl văd pe caporalul mitralior Guță ce trebuie să-l ajute pe primul mitralior al grupei, vizibil extenuat. Câmpul vizual se lărgeşte pe măsura înaintării. La dreapta şoselei principale observ un grup de soldați încordați asupra unui tun anticar pe care încearcă cu dificultate să-l urce pe colină.

Grupe de trăgători ies din câmpul de porumb îndreptându-se spre dreapta, înspre pădurea Rucsin. Mai încolo împuşcăturile erau mai puține decât înspre Hotin, din care disting linia primelor case. Deasupra oraşului plutesc nori negri de la incendiile care au cuprins depozitele de subzistență. Patru obuze se sparg în fața mea, apoi alte patru mai în spate, suntem încadrați.

- Culcat!

Sap adânc, cu furie, fericit că am o lopată. Obuzele cad peste tot, grupate câte patru. În mod sigur, ne paşte anihilarea totală. La stânga mea, Băcanu sapă şi el cu toată puterea. Suntem o întreagă colonie de cârtițe kaki care sapă cu frenezie. Pământul moale ne avantajează, ne îngropăm încet, dar sigur. Obuzele continuă să cadă. Mă întind în adăpost să sap mai adânc.

Caporal mitralior Guță aruncă o privire şi ne avertizează:

- La adăpost, băieți! O curvă mare...

O zecime de secundă mai târziu, ne plesnește în plin. Am impresia că un vagon de explozibil mi s-a detonat în cap. Un fum negru acoperă totul, nu se mai vede nimic. Am pământ în ochi, în gură, în urechi. Băcanu mă scoate din masca individuală în care sunt îngropat pe trei sferturi.

- Sunteți rănit, dom locotenent?

- Nu! Nu, nu e cazul!

Sunt surprins că nu simt nimic. Cu timpanele aproape perforate, umblu clătinându-mă într-o tăcere ce mi se pare sinistră. Ochii încearcă să își revină. Văd doar o grămadă de pământ din care iese o mână.

- Mazilu... Mazilu..., strig cu greutate.

Nu mă poate auzi. Sunetele scoase de mine abia îmi parvin dureros prin vâjâitul din urechi. Mă îndrept spre oribilul mușuroi de pământ. Băcanu mă urmează în ciuda obuzelor care continuă să cadă. Săpăm ca niște nebuni, lovim cu lopețile ca apucații. Parcă după un secol îl dezgropăm pe Mazilu. Praful amestecat cu transpirația i-a făcut o mască asemănătoare cu o barbă roșie. Cu fața lui angelică, Mazilu parcă ar fi un Christ. Îl tragem de acolo cu o teamă respectuoasă, parcă ar fi mort. Dar nu este mort, e doar inconștient.

Se pare că rușii și-au epuizat munițiile, au încetat focul. Se instalează o liniște anormală peste scena dezolantă, aproape apocaliptică. Peste tot cratere, pâlnii uriașe de obuz. Cu capul vuind, mă împleticesc printre ele. Sunt oameni care se vaită, unul varsă clătinându-se înainte și înapoi. Nebun? Poate că da, poate vom deveni cu toții nebuni. Totuși, nu cu mult timp în urmă, un curent de aer care trântea o ușă mă scotea din sărite.

Îl caut pe caporalul Guță care a încercat să ne avertizeze că vine "o curvă mare". Nu îl văd, în locul în care era e doar mitraliera sfărâmată. La picioarele mele, o mână însângerată cu degetele încleștate pe mânerul închizătorului rămas ca prin minune intact. Patru servanți sunt făcuți bucăți. Bucăți de resturi umane cu zdrențe de uniforme însângerate sunt împrăștiate pretutindeni. Mă învârt în cerc, cu ochii la aceste grozăvii, dar incapabil să admit realitatea. Mă învârt descriind cercuri din ce în ce mai largi. În final dau peste caporalul Guță. Este acolo, întors spre mine, în genunchi, cu brațul stâng atârnat, degetul mare trecut în centură menține celălalt braț în unghi drept. Părea neatins, dacă nu ar fi lipsit ceva. Și-a pierdut capul. Nu, nu e nebun! O lovitură l-a decapitat ca o ghilotină, mai ceva. Nu a rămas nicio picătură de sânge pe gulerul uniformei.

- Ar trebui să-l întindem, nu credeți, domnule locotenent? sugerează Băcanu.

Ar trebui, dar nimeni nu îndrăznește. În genunchi, cu spatele drept, cu brațele parcă în mișcare, pare viu, atât că îi lipsește capul. Nimeni nu îndrăznește să pună mâna pe el. I-am găsit capul mai încolo, cu cască, așezat exact peste o bandă răsucită de cartușe de mitralieră, aceasta dându-i aspectul unui monstruos colier al unui rege negru. Ochii lui larg deschiși fixau intens neantul absolut. Mă întreb cine va avea indecența de a-i închide? Indecența sau curajul? Ochii larg deschiși ai caporalului Guță încercau cu disperare să se agațe de viață, de lumina zilei.

În fața acestei imagini, tu, omule, trebuie să te faci mic, o furnică sau un vierme, să încerci să răspunzi repede la niște întrebări care nu ai apucat să ți le pui cum trebuie... Îți pierzi mințile.

Inamicul este acolo, tot acolo, doar își trage o clipă răsuflarea, este furios și exasperat. Aerul ciopârțit de mitraliere devine din ce în ce mai irespirabil, rușii trag din nou cu arme automate.

- Hai să le mulțumim ticăloșilor...

Soldații nu se lasă rugați. Sărind, căzând, căzând din nou, merg mai departe. Uniformele se rup, nasturii sar, căștile zornăie, nu mai contează, ei merg mai departe. Alergăm înainte, mereu înainte, pentru a putea opri acest dans al morții înainte ca el să ne cuprindă în îmbrățișarea sa mortală.

Aproape fără suflu mă arunc într-o groapă imensă de obuz. Cad peste Gabriș și îl zdruncin zdravăn.

- Să mă audă Domnul, domnule locotenent, dar chiar aș vrea să-l văd pe comisarul din Corabia sărind ca și o capră alături de noi!

Tirul infernal pare că se mută spre stânga, spre noi mai puține lovituri.

- Hai, Gabriș, să ieșim la aer...

- Cu tot respectul, aș prefera totuși o cafea...

Îmi ține mâinile scară și astfel mă ridic peste buza gropii. Disperat, văd că furtuna de oțel care ne-a lovit a dus la amestecul tuturor plutoanelor. Oamenii s-au rispit în toate direcțiile, mai puțin în spate, pentru a scăpa de urgia mortală. Dar nu toți au ajuns: sunt zece morți și trei supraviețuitori la mitralierele lui Gălan, în spate. Trebuie să recuperăm supraviețuitorii.

Sublocotenentul Barbu cu ordonanța mi se alătură. Unii căzuți se ridică, alții nu o vor mai putea face niciodată. Oricum, de

acum înainte, toți suntem vii sau morți, dintr-o altă lume. Pierderile sunt atât de înspăimântătoare că nu îndrăznesc să fac apelul. Cei valizi se regrupează alături de mine. Îi simt copleșiți, practic goliți de gânduri. Sunt mulți Călărași care au pierdut azi camarazi sau rude apropiate. Le simt tristețea și sunt alături de ei.

Aerul vibrează, dar cu un altfel de ton, dinspre Nedebăuți.

- 75-urile! Uite 75-urile! Artileria a luat poziție! Sunt ai noștri!

Un adevărat delir. Această intervenție, chiar dacă nu schimba mare lucru pentru noi, a înlăturat sentimentul atroce de a fi abandonați de ai noștri. Un adevărat balsam pentru trupurile noastre greu încercate. Artileria noastră e pe poziție! Este acolo! La fel de protectoare ca și corpul cald al unei femei.

Capetele se ridică, ochii stinși încep să scapere, plutoanele se adună pentru a porni înainte. Se verifică armele. Trecem peste covorul verde de lucernă pentru a ne scurge pe o potecă largă, în sus, mărginită de cealaltă parte de culturi de secară. Cavalerii urcă agățându-se de frunzele de porumb, gâfâie, înjură. Poteca urcă abrupt. Ajunși sus, nu am timp să-mi trag sufletul, cu atât mai puțin să admir peisajul.

Două mitraliere mi-au întâmpinat apariția trăgând cu vigoare. Tirul lor e precis, așa că că nu le răspund și mă arunc la adăpost. Ele trag cu furie și cu o regularitate ca a motoarelor cu combustie internă. Cizma stângă îmi este sfâșiată de rafala care îmi urmărește căderea, apoi se îndreaptă spre doi cavaleri care cad înainte ca fulgerați.

- Culcat!

Nu mai e nevoie să o spun, toată lumea este deja cu fața în jos! Situația nu era din cele mai bune, acest cuib de mitraliere acoperă complet vârful celor două creste, suntem blocați, cu totul blocați. Fără discuție, ne regrupăm înapoi, pe unde am venit. Trebuie să găsim o soluție. Îl chem pe caporalul Băteju, din plutonul 1, și pe Raicea. Cădem de acord asupra singurei soluții viabile.

Decid constituirea unui grup de doisprezece Călărași care să-i lichideze pe ticăloși. Ușor de zis, dar ei sunt bine protejați și gata să tragă în orice clipă. Trec temporar (sper!) comanda sergentului Pistol. El va încerca să-i fixeze cu focuri de pe culme și de-a lungul crestei.

Garbiș aleargă să-l anunțe despre intenția noastră pe sublocotenentul Barbu și pe căpitanul de la observatorul artileriei, ca să nu

ne lovească cumva din spate. Nu îndrăznesc să îi jignesc pe Călărași cerând voluntari, toți s-ar fi oferit, toți, fără excepție. Porecla de *Voluntarii Morții* ne va urmări până în mormânt.

Mai simplu, nominalizez grupa lui Raicea, cu Băcanu, maestrul mitralierei. Îmi stăpânesc o grimasă când constat că am implicat patru sergenți în această afacere riscantă: Raicea, Datcu, Basangiu, Busuioc. Dacă pățim ceva, Pistol va rămâne de unul singur să continue treaba!

Raicea urcă primul prin secară, sunt gata să pornesc după el când aud un clinchet.

- Stai! Pentru Dumnezeu, ce sună așa?

Raicea se oprește, se întoarce spre mine făcându-și semnul crucii.

- Este pentru siguranța noastră, domnule locotenent! Le am cu mine demult și cred că ne ajută să trecem peste necazuri și ne sunt de ajutor.

Spunând asta îmi arată un colier întreg format din mici icoane de argint ale tuturor sfinților din Paradis. Suficient de multe ca să-l facă pe Sfântul Ludovic[17] să se răsucească în mormânt de invidie. Cu greu mă abțin să nu izbucnesc în râs.

- Ascunde zdrăngăneala asta, nu vreau niciun zgomot!

Raicea își clatină capul dezaprobator:

- Fără sacrilegii, domnule locotenent, fără sacrilegii...

Scoate o batistă albă în care învelește cu grijă colierul pe care îl ascunde la sân.

- Înaintarea!

Urcând, văd doar picioarele încordate ale soldatului din fața mea, privind în sus, casca îi pare așezată direct pe umeri. Imediat ce ne pierde din vedere, Pistol trage susținut asupra bolșevicilor cu cele două puști mitralieră. Ceilalți nu se lasă, trag într-o veselie. Încă acoperiți de terenul în pantă, alergăm aplecați, ca niște bandiți gata să dea lovitura. Grenadele atârnă la centurile noastre. Ne strecuram printre pomii fructiferi, puteam fi confundați cu aceștia. Pistolul lui Datcu i se bate de fund la fiecare mișcare. Trecem de vale fără probleme. De cealaltă parte, dăm de un salcâm uriaș. Sub el, surpriză! Doi vânători călare[18] români ridică brațele. Nu le lasă jos până nu se asigură că suntem prieteni.

- Ce așteptați, Crăciunul? se răstește Raicea cu privirea crun-

[17] Ludovic al IX-lea, supranumit cel Sfânt, rege al Franței (1226-1270).

[18] Brigăzile de munte aveau în compunere și câte un escadron de vânători călări.

tă și arma amenințătoare.

Unul dintre ei, bulversat de apariția noastră, încearcă să explice: *Am făcut o recunoaștere, ne-am rătăcit, au dispărut în noapte, fără hartă...*

Dubios, miroase a dezertare! Au cu ei carabinele, îi încadrez alături de ai mei, să aibă parte de acțiune, măcar să-și dezmorțească picioarele...

Rafalele scurte ale lui Pistol ne asigură că face față cum poate. În mod sigur, cea mai mare parte a rușilor sunt concentrați spre acea parte, dar noi vom apărea din partea opusă, în spatele fermei. Nu vedem nicio santinelă. Datcu, dezamăgit, își pune pumnalul înapoi în teacă. În curte, un camion cu un mic tun pe platformă, fără pază. Încă câțiva pași, iată-i, îi văd! Sunt cu spatele spre noi, sunt șase, în jurul a două mitraliere, dirijând focul, încercând să-l anihileze pe Pistol...

În mișcarea pivotantă a mitralierelor unghiul este prea mic ca să ne vadă. Doar unul dintre ei are cască, ceilalți doar bonete. Dar câți mai sunt în clădirea fermei? Scot o grenadă ținând strâns degetele pe detonator. Mi se pare dezonorant să-i ucid așa, pe la spate. Cu pușca mitralieră în mâini, Băcanu mă întreabă din priviri. Fără întrebări inutile, este gata să îi servească cu câteva rafale. Dar totuși, sunt la vreo treizeci de metri, ar fi riscant!

Am găsit! Nereușind să mă descurc, arunc o privire expresivă spre Raicea care înțelege, chiar dacă se uită mai lung spre grenada crispată din mâna mea. Mi-a înțeles problema și a găsit soluția. Dintre buzele sale strânse izbucnește fluieratul strident haiducesc.

Se întorc înapoi, toți șase deodată. În loc de bună ziua le arunc grenada din mână cu toată puterea. Au încremenit, dar măcar suntem față în față. Am aruncat a doua grenadă, explodează cum trebuie. Cum trebuie nu este cuvântul potrivit, ceea ce fac este groaznic. Prin ce minune soldatul cu cască este neatins? Are timp să apuce un pistol mitralieră cu încărcător circular. Va trage cu el. Arunc a treia grenadă care îl vizează direct. Printr-un reflex încearcă să o respingă cu pistolul său automat, dar grenada explodează aruncându-i membrele în toate direcțiile. Oribil!

Băcanu nu pierde vremea, pulverizează poarta de intrare a fermei cu pușca mitralieră. Ne năpustim urlând:

- URAAA !!

În acel moment doi ruși ies trăgând ca nebunii. Raicea îl înjughie pe primul așa de tare încât îl țintuiește de perete și i se rupe

baioneta. Celălalt este ucis, nu am timp să îmi dau seama de către cine.

- URAA !

Cu strigătul de luptă ne năpustim înăuntru, cu Raicea în frunte. Câteva gloanțe ne șuieră pe la urechi. O singură rafală de-a noastră și liniște... Sunt acolo, cu mâinile sus, un ofițer și trei soldați. Cu grijă, coborând pe scara ce scârțâia sub pașii lor grei, alți șapte ruși coboară de la etaj cu mâinile ridicate.

Îl interoghez pe ofițer, luându-i pistolul și geanta cu documente.

- *Pihota?* Infanterist?

- *Niet!* Nu!

- Atunci ce? Să mergem!

Nu se lasă prea mult rugat.

- Locotenent major de geniu. Soldații sunt infanteriști. Mi s-a cerut să-i conduc pentru a organiza rezistența împotriva voastră. Mi-am pierdut detașamentul, dar încă puteam să lupt.

Un om curajos! Sunt bucuros să aflu că am putut să ne deplasăm călare așa rapid în spatele lor încât îi facem să se piardă de unitățile lor. Cuprins de groază, unul dintre ruși începe să tremure din toate încheieturile. Încă puțin și va ceda. Cu blândețea sa obișnuită, Băcanu îi pune mâna pe umăr pentru a-l liniști. Raicea se opune, mustrându-l.

- Ce, mă, ți-e rudă?

Lui Băcanu nu-i convine, suntem cu nervii la pământ. Ofițerul și soldații prizonieri au crezut că altercația era privitoare la soarta lor. Instinctiv s-au tras mai aproape de perete, ca și cum acesta i-ar fi putut proteja. Expresia de fața lor m-a făcut să roșesc, credeau că-i vom împușca ca pe câini.

Îi liniștesc pe toți. Odată ordinea restabilită, Datcu iese în curte și lansează două rachete albe pentru a semnaliza că am cucerit poziția. Ieșim și noi. Cei doi răniți sunt înghesuiți unul în altul. Unul este foarte grav, mâna care ține un pansament individual, roșie de sânge, este pe jumătate în gaura făcută de Raicea în abdomen. Celălalt, atins la plămân, are ceva șanse de scăpare. Fac în grabă inventarul capturii, când cineva strigă:

- Atenție, dom locotenent!

Dar nimic îngrijorător. În grădină, dintr-o tufă de căpșuni, se ridică un soldat cu uniforma în neorânduială și cu mâinile sus. Bălmăjea continuu un potop de cuvinte de neînțeles. În agitația lui

se precipită în fața mea, se împiedică, cade cât era de lung, se ridică, dar fără să-și oprească o clipă discursul din ce în ce mai volubil. Din gesturile elocvente și puțina rusă ce o înțelegeam am aflat că aveam de-a face cu un tătar din Taşkent, șoferul de la camionul cu tunul. Nu era decât șofer, nimic mai mult. Când ceilalți luptă, el este în garaj. Ce făcea în timpul acțiunii?

- Am stat ascuns, aveam motive, am văzut tot, nu vreau să lupt, n-am să lupt niciodată...

Înțelegând, râdem că aproape rămânem fără aer. Aveam nevoie de asta. Bucuros de succesul său, tătarul râde mai tare decât toți. Îmi este recunoscător:

- *Blagadarion, tovaritch, blagadarion!* Mulțumesc, tovarășe, mulțumesc!

Îi cer lui Datcu să mai tragă trei rachete albe, ai noștri încă nu au apărut. Cred că am fost exterminați? Așa se pare.

Ofițerul rus pare copleșit. Îi ofer o țigară, acceptă, îi ofer și foc. Trage cu nesaț câteva fumuri lungi. Din vorbele lui am înțeles că după această acțiune de întârziere avea ordin, la noapte, să se retragă cu oamenii săi la Chelmenți, douăzeci și patru de kilometri de aici. Mi se părea de necrezut! Pur și simplu i-am sfărâmat! Douăzeci și patru de kilometri de aici nu mai era picior de rus!

Un zgomot de șenile. Apare o tanchetă, chipul locotenentului Damaschin răsare din turelă. După ce măsoară din ochi carnajul, apreciază:

- Ați avut ceva de lucru!

Venirea lui îmi convine de minune, îi predau răniții. Cel grav rănit este aproape golit de sânge, este practic acoperit de propriul sânge, celălalt geme cu o spumă roșiatică pe buze. Privirile ni se intersectează, mă simt groaznic să-l văd suferind în halul ăsta, mai ales că sunt direct responsabil. Nu este nimic mai greu de îndurat ca și gândul suferinței unui om, propria ta victimă. Îi salut prostește când sunt introduși în vehicul. Prizonierii trec în față, Damaschin îi urmează la bordul tanchetei supraveghindu-i cu țeava mitralierei.

Iată-ne scăpați de ei, departe de conștiința noastră, singuri în noaptea ce vine... Am rămas doar cu cei doi vânători. Acțiunea a fost atât de rapidă și violentă că nu știu cum s-au comportat. Raicea trebuia să îi supravegheze. Oricum, faptul că sunt încă în viață le dă un certificat de bună comportare în luptă. Ceea ce și fac, le dau în scris pentru a-și putea justifica absența prelungită în fața celor în drept. Când treceau prin dreptul lui, Raicea le aruncă o flegmă la picioare:

- Hai, luați-vă medaliile!

Cei doi nemernici cred că au apreciat ca fiind foarte lung intervalul până ce o cotitură i-a ascuns vederii noastre.

Cu inima ușoară, armele sub braț, coborâm repede panta spre fluviu. Nu o dată aruncăm câte o privire în spate, spre Patru Cârciumi, unde ar fi trebuit să se întâmple ceva. Călărașii mei sunt ca niște mânji lăsați liber. Trebuie să depun eforturi să țin pasul, să nu treacă înaintea mea. Deodată, după vreo jumătate de oră, am ajuns. Este aici, liniștit și maiestuos, Nistrul nostru. În noaptea ce se lasă, malurile sale strălucesc în nori mici de ceață, adormite sub povara vechilor legende.

Nu mă abțin, mă reped și îmi afund cizma în apă. Sunt primul la Nistru! Am impresia că am impus, cu piciorul meu cuceritor, adevărata frontieră a României Mari. Călărașii scot un *URAAA !!* formidabil, îmbrățișează plaja, unii chiar plâng.

La capătul plajei e o mică casă. În spate, impunătoarea cetate a Hotinului își desenează crenelurile puternice la asfințit. Această extraordinară fortăreață a fost construită acum multe secole de regii Lituaniei care aveau graniță cu Moldova. Multe invazii s-au sfărâmat de zidurile de necucerit.

Dar asta nu îl descurajează pe Raicea. Vrea să cucerească cetatea, o ambiție personală. Din fericire, rușii au abandonat-o, renunțând să o apere, din motive evidente. Raicea aleargă într-acolo:

- Să mergem, Ioane, să mergem, ordonă asaltul!

Aleargă, aleargă cu toată puterea picioarelor lui ușor crăcănate. Se năpustește în tunelul întunecat de la intrare, câteva minute nu-l mai vedem. Apoi apare, mic de tot, acolo, în vârful turnului principal. Dansează de bucurie, face gesturi dezordonate, la un moment dat pare că se contorsionează căutând ceva. Ce pune la cale? S-a răsucit să-și scoată drapelul ce-l purta sub cămașă pe care îl flutură acum sus, foarte sus.

Drapelul său, drapelul nostru, drapelul românesc!

Soldații sunt în delir. Trăim acum prima noastră zi de glorie.

Ca un nebun, mă arunc îmbrăcat în Nistru, în strigătele de bucurie ale soldaților. Dacă și-ar da seama, poate era doar un pretext ideal ca să-mi schimb pantalonii însemnați de simbolul lașității, când m-am scăpat pe mine sub bombardament. Ud până la piele, mă gândesc că uneori victoriile ascund o umilință, a mea m-a umplut de murdărie. Victoria nu este totdeauna un lucru foarte serios.

Capitolul VIII

Crucile – Un salt în paradis – Spălătoreasa

Abia m-am uscat și schimbat, având dificultăți serioase să-mi încalț din nou cizmele, când un tropot marțial de copite îmi anunță sosirea unui detașament puternic de cavalerie. Apropiindu-se, recunosc un escadron din 3 Călărași. În fruntea lui, căpitanul părea desprins dintr-o defilare de la Palatul Regal. Se prezintă, dar nu îi rețin numele, doar că fusese instructor la Târgoviște. Îmi spune mai multe lucruri, dar nu-l ascult, sunt fascinat de starea uniformei sale. Acest om care s-a bătut (de fapt a fost bătut) la Nedebăuți, pot spune că nu s-a aruncat niciodată pe burtă, nu s-a strecurat prin porumb, nu s-a târât prin câmpul de sfeclă. Pare că tocmai a ieșit direct din spălătorie. Ce bine că mi-am schimbat chiloții!

Domnul Căpitan vine să ne înlocuiască! Domnul Căpitan este binevenit! Când ne salută la plecare, văd că are mănuși albe, da, cu adevărat albe!

Îmi grupez oamenii. Trebuie să traversăm înapoi câmpul de luptă, unde s-a dat bătălia. Peste tot sunt cadavre pe drumul nostru spre Nedebăuți. Sunt puternic impresionat de vederea cavaleriștilor căzuți din escadroanele 3 și 4. Toți, fără excepție, au căzut cu fața la dușman, au primit moartea în față, niciunul nu a încercat să fugă.

Trecem pe lângă punctul de comandă al brigăzii. Șeful, colonelul Dănescu, iese să mă felicite. Nu pentru că am ajuns primul la Nistru, ci pentru acțiunea de distrugere a mitralierelor de la Patru Cârciumi care opreau avansul tuturor. Sunt furios. Povești cu mitraliere, războaiele nu se duc așa, problemele din vechime au avut soluții în vechime, nu era ceva nou. Dar în fine, nu în fiecare zi ne eliberam țara până la Nistru. Dar era jenant să primesc numai eu mulțumirile, chiar în fața soldaților mei care au făcut cel puțin la fel de mult ca și mine.

- Se pare că se vor da niște Cruci de Fier, glumește Raicea.

Remarca auzită îl face să surâdă pe colonelul Dănescu care dă

încet din cap. Nervos, remarc suficient de tare:

- Sunt destule cruci de lemn plantate acolo!

Vorbele mele îi îngheață surâsul colonelului, se întoarce brusc și pleacă. Imediat îmi pare rău că am spus asta, dar ideea decorării m-a iritat dintotdeauna. Cei care nu le merită le primesc de fiecare dată, cei care le merită le primesc rareori.

Obosit de gândurile mele, sunt distras de un tip pletos, îmbrăcat cu un veston de călăraș fără ecuson, cu pantaloni ruseşti și încălțări țărăneşti. Îmi face mii de plecăciuni entuziaste de mulțumire.

- Îți prezint noul meu șofer, mulțumesc pentru el, nici nu cere vreo plată! mă asigură colonelul venit lângă mine fără să dea semne de supărare.

Îl recunosc pe tătarul din Taşkent! Acel ce se ascundea printre tufele fermei în timp ce camarazii săi încercau să ne facă față în acțiunea de la Patru Cârciumi! Era fericit, se bucura de viață, nu părea să-i pară rău după camionul sovietic cu tunul pe platformă. Foarte bine!

Îmi adun toți oamenii la primele case din Nedebăuți, curtea unei ferme va fi cantonamentul nostru. Bucătarii ne aduc o ciorbă suculentă garnisită cu delicioase bucăți de carne. Mâncăm și adormim relaxați, direct pe pământ.

Dimineața devreme ne trezește plutonierul Iacob. Caii sunt aici. Bucuria revederii cu camarazii patrupezi îi face pe oameni să uite de cafea, de ceai, de toaletă, sunt toți în șa. Ordinele sunt să continuă urmărirea spre sud-est, îl executăm fără ajutorul busolei, soarele ce răsare ne este suficient.

Însemna să urmăm cursul râului la câțiva kilometri de țărm, ne-a fost precizat să nu-l traversăm sub nicio formă. Nici nu aveam intenția, eram mulțumiți să putem călări spre est. Soarele de iulie strălucește, aerul miroase a grâu cosit și păsări multicolore umplu cerul cu triluri. Pentru popasuri alegem locurile umbroase de la marginea hățișului. Fragii abundă, la fel și micile tomate sălbatice, nu mai mari ca niște prune, cu aromă deosebită. Ne puteam considera în vacanță, mai ales că fiecare sat ce-l traversam găsea pretextul unei mici sărbători.

În afară de Zelena nepopulată și pustie, pretutindeni avem parte de o primire triumfală. În Medveza, țăranii îmbrăcați în haine de sărbătoare ne așteptau de ambele părți ale drumului oferindu-ne buchete de flori şi fructe. Fetele cu ii albe cu modele albastre și fuste negre tivite cu roșu ne oferă margarete și alte flori. Bărbații poar-

tă tradițională bundiță și itari albi. Toți se înghesuie recunoscători, îmbrățișând cai și călăreți. Se formează și coruri spontane ce intonează cântece patriotice, cum ar fi *Trei culori cunosc pe lume*:

Trei culori cunosc pe lume
Ce le țin ca sfânt odor...
Roșu-i focul vitejiei,
Jertfele ce-n veci nu pier
Galben, aurul câmpiei,
Și-albastru-al nostru cer.

Raicea încearcă să-și revină din emoția primirii unui pui prăjit alături de niște gustări calde. Toți suntem supraîncărcați de provizii, nu riscăm să ne prăbușim de inaniție, ci mai degrabă supraîncărcați de alimente. Am mâncat cu poftă călare pe caii noștri apoi am ajuns în Larga. Cum ne văd, localnicii se grăbesc să ne ofere ulcioare cu țuică. Chiar dacă nu refuză, soldații nici nu manifestă prea mult entuziasm. Ei nu prea beau alcool, decât rar și în cantități limitate, dar niciodată fără un pretext valabil. Sunt în general cumpătați, puțini sunt și cei care fumează. De fapt, Călărașii nu au decât un singur viciu: calul.

Raicea coboară din șa și se îndreaptă spre mica bisericuță cu turnuleț. Un gard de fier forjat înconjoară sanctuarul, trebuia deschisă o portiță ca să intri. Raicea se apropie să o deschidă, dar câțiva țărani care îl urmează timid la câțiva pași, văzând intenția sa finală, se reped să-l oprească chiar cu forța. Am și pus mâinile pe carabine.

- Nu intrați, nu intrați! Rușii au minat-o!

Ne liniștim, descălecăm cu toții. Țăranii ne explică:

- Rușii au scos pavelele din curtea bisericii, au săpat dedesubt, au pus minele, apoi le-au pus cu grijă înapoi. Spuneau râzând că preoții când vor intra vor realiza că Dumnezeu nu există.

Le mulțumesc bravilor cetățeni. Deoparte, Garbiș îl consolează pe Raicea, destul de afectat:

- Prietene, era cât p-aci să devii un sfânt în Paradis!

Vorbim cu localnicii și le împărțim țigări celor ce practic i-au salvat viața lui Raicea. Aflu că exista în Larga un sediu al NKVD[19]. Înainte de a fugi, comandantul i-a strâns pe localnici pentru a le comunica acest avertisment:

- Prieteni, noi plecăm, iar românii vor veni. Fiecare dintre voi să fie conștient de actele sale, fiindcă va fi responsabil pentru ele, deoarece în trei ani noi vom reveni.

[19] Poliția politică sovietică, precursoare a KGB.

Nimeni nu schițează vreun zâmbet. Dacă cumplita predicție se va adeveri, prietenii noștri de azi vor fi iremediabil condamnați pentru că ne-au salvat de explozia bisericii.

Predicția se va adeveri... de asemenea și restul.

Deodată, dintr-o casă ies trei tătari. Cu mâinile întinse îmi oferă armele în semn de predare. Sunt veseli, zâmbitori, bucuroși că au terminat cu campania alături de ruși. Garbiș îi conduce la punctul de comandă al colonelului. Așteptând să revină, ne relaxăm cu glume răsuflate, dar care ne fac să râdem în hohote.

Garbiș revine indignat:

- Ce ciudați tătarii ăștia! S-au întâlnit la punctul de comandă cu tătarul nostru care s-a predat mai devreme, celebrul Ahmed, devenit șofer, care le-a spus atâtea povești despre noi încât vor să devină Călărași să lupte alături de noi!

Acum fiind în formație completă, încălecăm și pornim spre Briceni. Ca să ajungem acolo trebuie să traversăm o pădure de stejari magnifici, atât de groși și stufoși, încât te crezi în cea mai întunecată pădure posibilă. Rar de tot soarele reușește să își arunce un mănunchi de sulițe de aur. Spectacolul este grandios. O turmă de mistreți de urmărește trecerea fără a manifesta vreo emoție. Veverițele sar din ramură în ramură manifestându-și nemulțumirea că au fost deranjate. Se vede că nu le plac străinii.

Ajunși în câmp liber, cavaleriștii cer o haltă pentru a culege afine dolofane de care tufișurile din zonă abundă. Le dau permisiunea instalând santinele călare în cele patru puncte cardinale. Ciupercile răsăreau din covoarele de mușchi, oamenii le mănâncă așa cum erau, crude.

Intrând în Briceni dăm de o agitație ciudată. Țărani care intră și ies din diferite case ducând cu ei obiecte din cele mai diferite, de la saltele la tigăi, inclusiv orologiul și samovarul.

Îl întreb pe unul dintre ei:

- Ce faceți aici?

- Rușii au plecat... Luăm înapoi de la evrei ceea ce ne-au furat...

- Cum adică, v-au furat?

- Da, da! Ne-au luat ce am avut fiindcă noi nu am putut plăti dobânda ce ne-au cerut! Rușii au lăsat să se întâmple, așa că luăm înapoi ce este al nostru.

Mă cam îndoiesc. În același timp, evreii, grupați deoparte, ne aclamă și aplaudă mai tare ca și alții cu strigăte de *Trăiască România Mare! Trăiască eliberatorii!*

Decid să nu fiu mai catolic decât papa. Ne ajunge din urmă o ștafetă de la regiment, trebuie să așteptăm aici, pe loc, asamblarea întregului Regiment 2 Călărași, regimentul nostru. Statul major, considerând că am fost prea "încercați", vrea să-și completeze unitățile la Briceni. Încercați este doar un eufemism. Radierele, aceste creaturi albe și ticăloase, și-au făcut treaba mizerabilă. Urmele lor murdare au umplut multe pagini din carnetul plutonului. Toate numele scrise inițial cu creionul nu lasă decât o urmă ștearsă pe hârtie. Alte nume se adaugă înscriindu-se pe moment în acele pagini, ca apoi radiera să îi șteargă definitiv de pe lista celor vii.

Se face apelul la 2 Călărași. Doar în bătălia de la Hotin a avut pierderi de 43 de morți și 150 răniți. Ca să ne facem o idee, regimentul nostru era compus din patru escadroane, iar totalul pierderilor (morți și răniți) echivala cu efectivul unui escadron. Numai pentru Hotin am pierdut un sfert din efectiv. Completările veneau să umple golurile la nivel de pluton, grupă, escadron. Din păcate, nu sunt văzuți prea bine, deoarece vin să înlocuiască o rudă, un prieten, un camarad.

Unele aspecte mă afectează, altele sunt tipice pentru Călărași. Soldații îl felicită pe plutonierul Iacob și pe Ține Caii săi. Are o misiune specială, să se ocupe de cai în timpul în care soldații luptă pe jos. Caii sunt toți teferi, sănătoși, în cea mai bună formă, în timp ce noi am avut pierderi îngrozitoare. Un adevărat diavol, acest Iacob, a reușit să protejeze caii sub toate focurile inamicului, să-i regrupeze rapid chiar dacă noi eram căzuți într-o ambuscadă, luptând pe jos, astfel că niciun cal nu a avut de suferit.

Într-o parte, retrași, împreună cu Garbiș, Raicea, Datcu, Ortinski și Băcanu, ținem un mic consiliu. Din experiența noastră comună din primele întâlniri cu inamicul, extragem trei aspecte esențiale:

1. Are o disciplină de tragere perfectă, deschide focul când suntem la mai puțin de cincizeci de metri, niciodată mai devreme.

2. Se camuflează și folosește terenul la perfecție.

3. Cunoaște foarte bine arta de rupere a luptei, când infanteria se retrage, câteva piese de artilerie ne țin pe loc trăgând foc cu foc. Ulterior, servanții se retrag abandonându-și piesele.

Este genul de învățăminte de care ne vom folosi mai devreme sau mai târziu.

Această pauză destul de lungă la Briceni ne-a cam frânt avântul. Coborându-l de pe cal, un Călăraș este un om ca oricare altul. Îi văd scriind scrisori, visând, sunt fără vești de la ai lor de când am

început cavalcada, urmărirea nebună. Majoritatea își curăță cizmele, le fac cu cremă, își curăță uniformele stropite de noroi, își verifică armele ca să funcționeze perfect.

Profit ca să fac o plimbare călare pe Dac, traversând satul pe toată lungimea lui. La ieșire aud zgomotul unei spălătorii, văd și un fel de lighean mare în care se scurge apa dintr-un butoi mare de stejar. O femeie tânără, cu spatele la mine, lovește cu putere rufele cu un fel de bătător. De fiecare dată când ridică brațul, lovind rufele, bule de săpun se ridică și se răsucesc spre părul negru prins în coadă ce cade când pe un umăr, când pe altul, ca și coada unui cal în galop.

Îl îndemn pe Dac la pas, dar metalul copitei sale lovește o piatră. Surprinsă, femeia se întoarce. Tânără, de vreo douăzeci și ceva de ani, în mod sigur ucraineancă, cu figură delicată și ochi întunecați. Apa, sau poate transpirația, izvora peste sânii grei peste bluza albă. Privirea ei se înfige în ochii mei plini de dorință, simt asta. Zâmbetul ei vorbește de la sine. O văd ridicându-se și ștergându-și mâinile de fustă. Fără un cuvânt, se îndreaptă spre sat. Șoldurile i se unduiesc mai ceva ca cele ale lui Dac, nu pot să-mi desprind privirea. Unul în spatele celuilalt, ajungem în fața a ceea ce ar trebui să fie casa ei. Dintr-un salt am descălecat. Ea intră în casă cu mine în urma ei, apoi blochează ușa cu un țăruș. Îmi scot casca care cade cu zgomot pe masa de lemn masiv. Zgomotul îmi face inima să bată mult mai tare. Ea îmi prinde capul între mâini și mă mușcă de buze până îmi țâșnește sângele. O pun jos și o penetrez violent acolo, pe podeaua de lut. Ea știe să-și revină repede, astfel că repede am impresia sap pământul cu sexul, durerea înlocuiește orice sentiment de plăcere. Când se simte aproape de extaz, mâinile ei mă resping împingându-mi pieptul. Un salt și e în picioare, cu bluza sfâșiată și cu sânii albi, superbi, liberi. Văd urmele unghiilor mele, care nu o deranjează deloc. Frumoasă, pășește spre cuptorul ce ocupă o treime din încăpere și scoate o plăcintă cu mere. De pe o etajeră, ia o cană cu lapte și le pune toate pe masă. Devorez totul sub privirile ei tandre. Atitudinea ei este stânjenitoare, chiar mă obsedează. Când o văd ducându-și mâinile și desfăcând părul negru, parfumat, ce cade liber peste sânii goi, cochetăria unei simple țărănci, mi se aprinde dorința ce aș vrea să o exprim mult mai tandru de data asta.

Un zgomot la fereastră! Pe drum se mărșăluiește. Grăbit, trag perdeaua și realizez că în spate Dac mă aștepta demult. Vraja s-a rupt, îmi recuperez casca. Frumoasa ucraineancă pleacă capul. Neștiind cum să o fac, nici nu i-am zis la revedere.

Nu i-am știut niciodată numele.

Capitolul IX

Pioni pe tabla de șah – Un pat – Drept la țintă – Un mare comandant – Patru cadavre și un sac

Cu plutonul în coloană, mai la pas, la trap sau în scurte galopuri, înghițim tot mai mulți kilometri. Ne simțim fixați în șa ca o statuie pe piedestalul ei. Cal și călăreț, dăltuiți din același bloc de granit. Iar când suntem nevoiți să luptăm pe jos, mulți au senzația că li se împleticesc picioarele de oboseală.

Basarabia, în acest iulie, a avut parte de ploi torențiale urmate imediat de zăpușeala unui soare aprins. Astfel, trebuie dată o atenție deosebită harnașamentelor, șa, căpăstru, banda botului, frontala, sub-ventrala, frâie etc., extrem de multe curele de piele care pot crăpa, iar ruperea uneia în toiul luptei poate costa viața omului, și a calului, deopotrivă. Așa că fiecare moment liber este ocupat cu verificarea harnașamentului și ungerea curelelor.

Sub soarele arzător, uniformele noastre tăvălite prin noroi scot aburi. Parcă am ieșit din căldările clocotite agitate de degetele strâmbe ale vrăjitoarelor Nistrului. Odată uniformele uscate, suntem prinși ca într-o carapace de argilă ce o putem sparge numai cu un ciocan. Acum ne putem umple de praf.

În spatele nostru se estompează Dealul Nichita. Călărașii îmi spun de sentimentul care îl au, la fel ca și mine, că sunt mutați ca de o mână indecisă, ca niște piese pe tabla de șah, fără să știm de ce suntem mutați brusc în diagonală, verticală sau orizontală, prin marșuri și contramarșuri fără să știm la ce să ne așteptăm acolo unde ajungem. Da, este enervant, să știm că suntem doar simpli pioni pe o tablă de șah, la dispoziția statului-major. Dacă nu știi nimic, nici nu îți dorești nimic.

Organizez în cursul marșului mai multe patrule de cercetare a terenului. Asta le mai distrage atenția oamenilor, dar și sunt importante deoarece mai sunt grupe întregi de soldați sovietici lăsați în spate, prin câmpurile de porumb, prin văi și crânguri, fie intenționat,

fie rătăciți de unitățile lor ce se retrăgeau în grabă.

Nu ne-am spălat de destul de mult timp, în ciuda ploilor puternice, toate puțurile ce le întâlnim sunt secate. Praful e peste tot, am impresia că oamenii mei au fost tăvăliți prin făină. Toate fețele sunt albe, uniformele și caii de asemenea. Buzele sunt crăpate întocmai ca și terenul arid peste care ne sunt purtați pașii.

Ca să-i văd, mă opresc și las plutonul să treacă pe lângă mine. Drepți în șa, cu coatele strânse, călcâiele bine înfipte în scări, degetul mare deasupra frâielor, Călărașii par că se întorc de la manejul garnizoanei din Caracal. Totul e perfect, nimic în neregulă. Sunt foarte mândru, chiar fericit.

La stânga, oglinda unui mic lac lucește în razele soarelui. Este prea departe, nu se pune problema să mergem acolo, ne-am abate prea mult. Continuăm ore după ore, la trap, apoi revenim la pas, până pe înserat. În tabăra improvizată ne ajunge caporalul de intendență Firică care aduce rații suplimentare neașteptate: țigări de lux și țuică.

- Pot să și le bage în fund, remarcă Garbiș, știm ce sunt astea: ne mituiesc că urmează clipe grele!

Cert este că, în general, o astfel de generozitate este semnul unor alte cadouri, mai puțin apreciate, cum ar fi estimarea unei creșteri puternice a rezistenței rusești. Continuăm fără să disperăm sau să ne descurajăm. După zile și nopți de ceață, ploaie torențială sau soare arzător, rămânem încă prizonierii unui automatism care nu lasă să ne scadă elanul. Adesea e chiar mult mai crescut, suntem foarte hotărâți. La ce? Să mergem înainte, tot înainte!

A mai trecut o zi, soarele apune în dosul unor sălcii plângătoare. În formație strânsă, intrăm în Hădărăuți. Brigadierul Tufiș, detașat la escadron, revine în rândurile noastre:

- Putem cantona aici.

Parcă ne-ar fi dat cheile Paradisului, nu alta!

Înainte de a le ordona soldaților să se instaleze câte patru în fiecare casă, intru în curtea primei gospodării pe care o întâlnesc. Capul familiei în mod sigur a decretat sosirea noastră ca sărbătoare națională, toți sunt reuniți în sufragerie în haine de sărbătoare. Are doi fii zdraveni, o fiică frumoasă și o nevastă foarte guralivă. Totul strălucește de curățenie, mirosul vag de ceară îmi amintește de pădurea de fagi a copilăriei. Pe pereți tronează portretele oamenilor politici din România decupate din ziare, sunt de toate orientările politice, fapt ce subliniază oportunismul stăpânului casei. Nevasta își împrăștie monologurile în rafale. Aflu foarte repede istoria unui an

de ocupație sovietică. Cum comuniștii n-au avut timp să organizeze colhozul, cum profesorul a dispărut în mod misterios, înlocuit de un siberian ce distribuia broșuri marxiste copiilor să le învețe pe de rost în recreații. Locuitorii din Hădărăuți se rugau pentru intervenția divină. Mi-a mai spus că în toate localitățile adiacente rușii în retragere au luat cu ei toți bărbații între șaisprezece și șaizeci de ani.

Îmi oferă să mănânc, dar refuz, sunt mort de oboseală. Tot ce îmi doresc este un pat. Acest pat îl văd acolo, în alcov, acoperit cu o cuvertură roșie. Din trei pași sunt acolo, gata să mă afund într-un somn greu. În jurul mesei, gazdele nu mai știu ce să zică.

- Mâncați, mâncați, vorbiți, puteți să și cântați. Nici bubuitul tunului nu mă poate împiedica să dorm într-un astfel de pat adevărat.

Bubuitul tunului, nu! Dar un agent de legătură, da!

Iată-l că apare. Îi fac o primire încât sunt sigur că regretă că nu a murit sau nu s-a rătăcit prin pădure. Ce pot face ca să dorm, să-mi trag un glonț în cap?

Ordinul e plecarea imediată. Direcția: Lipnic. Obiectivul: va trebui să forțăm Nistrul.

În alte circumstanțe, după o noapte într-un pat adevărat, trezit cu un ceai aburind, o astfel de veste mi-ar fi dat aripi. Așezat pe scăunel, simt mușchii gambelor rigidizându-se, abia îmi pot trage cizmele. Picioarele îmi sunt de plumb, îmi revin din brațele somnului în care nu am apucat să mă cufund.

Mă simt cuprins de furie, îi fac semn agentului să se apropie. O face, nu fără oarecare reținere. Îi iau arma, văd o licărire de spaimă în ochii lui. Instinctiv, membrii familiei se dau înapoi. Glonț pe țeavă, apoi calm, ca la tir, trag. O dată, de două ori, de trei, patru și a cincea oară. La al șaselea, percutorul pocnește sec. Praful de ipsos plutește încet la podea.

Toate loviturile mele au fost drept la țintă. Titulescu, Tătărăscu, Vaida Voevod, Iorga, Argetoianu au frunțile de hârtie zdrențuite. Singurul care a scăpat e șmecherul de Goga, m-a păcălit din nou. În încăpere domnește consternarea. Ușa se smulge din țâțâni, Băcanu, cu pușca mitralieră gata de tragere, se năpustește înăuntru urmat de Garbiș și Raicea. Credeau că sunt în dificultate.

Eram în culmea nervozității, dar m-am calmat.

- Bună carabină, soldat!

Agentul de legătură își recuperează arma fără să spună un cuvânt.

- Încălecarea, copiii mei!

Ne afundăm în noapte. Dac fornăie puternic, două mici jeturi de vapori ies prin nări. Mergem prin beznă ca fantomele, de la 10 seara la 6 dimineața, picotim pe spinarea cailor, pierduți între lumea viselor și cea reală. Moțăi în șa, visez. Pădurea Spătar ce freamătă acum de viață nocturnă, a văzut cu secole în urmă sub frunzișul ei, la picioarele arborilor, adunându-se cavaleria lui Ștefan cel Mare ce a zdrobit năvala hoardelor tătare. Zăngănitul ușor al scărițelor de șa se amplifică fabulos, luând amploarea legendelor. Aud săbiile izbindu-se de scuturi, nechezatul furios al cailor aruncați în luptă...

Zorile ne prind când intrăm în Lipnic. Am murit pe drum? Suntem în Paradis? Așa am putea crede, spectacolul este atât de anormal, în fața ochilor noștri doar "imagini" din timp de pace, din vremuri liniștite. Căruțe încărcate de fructe și legume ce își împrăștie aroma recoltelor de sezon, găini și alte zburătoare pe tarabe. Este și un bătrân care vinde pești mari pescuiți din râu. Chiar și o piață cu viței roșcați cu stea albă în frunte.

- Trebuia să-i vopsească în roșu, la cererea bolșevicilor, ca adevărați membri de partid, se aude vocea guralivului de Garbiș mușcând dintr-o piersică.

De peste tot primim fructe. Dacă nu ar fi fost căruțele refugiaților ce se amestecau cu cele ale târgoveților din piață, chiar ne-am fi crezut în timpuri de pace. Garbiș o întreabă pe o femeie ce trece prin fața noastră cu o căruță acoperită cu prelată:

- De unde vii, mătușă?

- Sunt din Verejeni... Nu e de văzut, rușii ne-au bombardat cu tunurile. Au vrut să se răzbune că i-am primit bine pe ai noștri, călăreții. Suntem români, suntem buni români. Porcii s-au răzbunat distrugându-ne casele, casa mea e la pământ. Au omorât un comandant, un mare comandant, și ofițeri, să mergeți să vedeți...

Am văzut deja prea multe. Biata mătușă nu insistă, dispare cu căruța ei cu copertină. Nu ne rămâne decât să continuăm marșul nostru spre Nistru, curățând terenul de toate elementele ruse rămase ca și cuiburi de rezistență și care ne-ar putea produce pierderi inutile. Unul din rolurile noastre este să deschidem o cale sigură pentru armată până la Nistru. Asta ne ia toată ziua, nu ne rămâne decât să trecem Nistrul la căderea nopții. Era simplu!

Ștafetele ne ajung din urmă:

- Interzis să treceți Nistrul! Repliați-vă spre Lipnic! Păstrați starea de alertă și treceți în repaus!

Imbecilii, cum să le împaci pe cele două?

Reveniți la Lipnic, toți se precipită fără să piardă o clipă în curțile caselor, slăbind curelele cailor de sub șa, pentru a fi gata de plecare la primul semnal. Bieții cai, mi-e milă de ei. La fel ca și noi, chiar după o etapă lungă, nu se pot odihni cu adevărat. Fiecare dintre noi își întinde foaia de cort, se întinde, apoi lasă să-i cadă capul într-un somn adânc vecin cu leșinul.

Îmi găsesc un loc. Pe cer, norii își urmează drumul, negrul se suprapune peste gri. Cântecul familiar al tunurilor rusești din depărtare crește în intensitate pe măsură ce mă trezesc de tot. Orizontul se limpezește, este o nouă zi.

Un agent de legătură mi se prezintă:

- Trebuie să fiți înainte de ora 10 la Ocnița pentru a aduce un ultim omagiu camarazilor căzuți ieri...

Pentru numele Domnului! Suntem trimiși ca și trupă de paradă? Îngaim:

- Ce zi e azi? Cine a fost ucis ieri?

Într-o perfectă poziție de drepți, agentul de legătură recită exasperant:

- Suntem în 18 iulie 1941. Ieri au fost uciși mai mulți ofițeri, inclusiv maiorul Albu. Nu știu mai multe. La ordinele dumneavoastră, domnule locotenent!

Ordinele mele nu se lasă așteptate:

- Șterge-o de aici!

Călare spre Ocnița, sunt bulversat de moartea lui Albu. Era genul de ofițer ce îmi plăcea: dușman al intrigilor, gata să dea exemplu, pătruns de responsabilitățile sale. În ajunul războiului a trecut în rezervă ca și maior, deși merita din plin să ajungă colonel. O notă administrativă defavorabilă a unui mediocru l-a împiedicat să obțină avansarea meritată. Îmi amintește de trista soartă a tatălui meu. Este groaznic în cavalerie ca o caracterizare nefavorabilă, ipocrită, în timp de pace, să conteze mai mult ca zece citații pe timp de război. Cu toate acestea, de la începutul acestei campanii i-am văzut pe acești străluciți teoreticieni, maeștri ai războiului de salon, cum își pierd complet capul în luptă, în fața morții. Paralizați, incapabili să comande, cuprinși de panică, își lasă prin incompetență și neputință distruse unitățile, punându-i pe toți în pericol.

Sunt zece zile de la episodul de la Patru Cârciumi, de când l-am văzut cu ochii mei pe locotenentul Z... din plutonul 3, cum și-a

abandonat oamenii culcându-se la pământ de parcă ar fi fost atins mortal, pentru ca după ce pericolul a trecut să se ridice, simulând nebunia. Foarte trist spectacol! Cât efort a trebuit să depun, împreună cu ai mei, să le redau soldaților lui respectul față de comandant!

Maiorul Albu era exact opusul. Un exemplu pentru toți, prezent tot timpul în zonele cele mai expuse, în ciuda vârstei sale. Un model de urmat pentru toți soldații săi. Femeia cu căruța a avut dreptate să spună *Un mare comandant a fost omorât...*

Fiind vorba doar de un simplu maior, sigur a auzit Călărașii vorbind:

- Am pierdut un mare comandant....

Gradele, galoanele noastre, cele adevărate, sunt întotdeauna cele conferite de ei, de soldații noștri.

Colonelul Dănescu mă primește la Ocnița. Cavalerii mei își iau locul lângă un pluton cu arma la picior. În curtea din fața bisericii, patru cadavre în uniformă stau expuse. Lângă ele, un sac din pânză de cânepă.

Mă apropii. Primul cadavru este al unui simplu cavaler din 3 Călărași. Pare că se îngrijea de persoana sa, uniforma îi era proaspăt curățată, nu observ vreo urmă de rană. Fața îi era netedă, relaxată, ca a unuia care încă nu s-a confruntat cu intemperiile vieții. Un ușor surâs părea să-l însoțească totdeauna. Mi se pare că personifică perfect destinul țăranului român, gata să se arunce în vâltoarea vieții, fie că e pace sau război. Este și imaginea sacrificiului și a datoriei împlinite. Acest necunoscut îmi devine foarte drag, a fost agent de legătură, alergător permanent și anonim între linia de foc și postul de comandă.

Fac un pas lateral pentru a recunoaște al doilea cadavru, care printr-un reflex a încercat să-și acopere fața cu ambele brațe. Este locotenentul Marinescu C. Virgil Ilie, zis Gili, adjutantul comandantului escadronului 3 Călărași, proprietar al unei celebre herghelii, care a refuzat să rămână acasă când țara a avut nevoie de el.

După insigna Saint-Cyr[20], atârnată de veston, știu că al treilea cadavru este al căpitanului Eugen Ionescu. Născut aristocrat, dorea să se perfecționeze cât mai mult, a trăit în Franța, urmând școala de la Saint-Cyr, care a prețuit-o mult, apoi fost ofițer în cadrul Școlii de Cavalerie de la Târgoviște, mutat de câteva zile la cerere în escadronul 3 Călărași. Înalt, zvelt, cu un veston de croială elegantă, încins

[20] Școala Specială Militară de la Saint-Cyr, creată în 1802, este o celebră instituție militară superioară franceză pentru formarea ofițerilor.

cu centura cu diagonală, părea că doarme, dacă n-ar fi fost tăietura adâncă a unei schije în gât.

Lângă el zace prietenul meu, camaradul de la Mănăstirea Dealu[21], căpitanul Ștefan Tebeică[22], comandant al escadronului de pionieri (geniști). Are o rană la gât, la fel ca și căpitanul Ionescu, dar și la cap, părul său blond, ondulat, pătat cu sânge închegat.

În sacul de pânză sunt resturile maiorului Albu[23], ce s-a putut recupera, oase frânte și bucăți de carne. Ceea ce în timpul vieții adversarii săi nu au putut face, a reușit inamicul. Maiorul Albu este în sac, făcut bucăți! Lângă sac, un soldat plânge, ordonanța maiorului Albu.

Este greu de spus ce simt în aceste clipe, ce gânduri mă muncesc, dar îmi dau seama că ceea ce văd acum îmi va rămâne adânc întipărit în suflet și că timpul nu va estompa această imagine. Mă gândesc și la zilele ce îmi stau în față și la perspectiva de a fi ghemuit într-un sac de cânepă.

Preotul brigăzii murmură rugăciuni. Colonelul Dănescu este pătruns de solemnitatea momentului. În jurul nostru, țărani, refugiați, plângeau sincer la căpătâiul celor care s-au jertfit ca ei să poată trăi liberi și fericiți. Intervenția trompetului este oarecum binefăcătoare, el sună prelung *Rugăciunea*, apoi *Drepți*, și *Onor la drapel*. Cadavrele sunt înfășurate în foi de cort, acestea înlocuind în timp de campanie sicriele. Întovărășit de Gigi Petit și de căpitanul Neculce, zis Băiețel, părăsesc grădina bisericii, de azi înainte al treilea cimitir pe care îl lăsăm în marșul nostru spre Nistru și dincolo de el.

Aici tocmai sunt îngropați ofițeri de elită indispensabili pentru războiul nostru, uciși printr-o lovitură nefericită. Un obuz sovietic căzut peste Verejeni și totul s-a schimbat. Încă un aspect al războiului ce tocmai îl realizam.

Această escală la marginea abisului final, lângă tenebrele morții, m-a impresionat profund, doream să mă reconectez la existență, la viață. La revenirea la Lipnic m-am îndopat cu fructe, dar mai ales cu țuică, multă țuică. Am cântărit din ochi fiecare femeie ce trecea. Una dintre ele îmi plăcea, o țărancă. Într-o pornire animalică, am simțit cum mi se trezește din nou pofta de viață. Când m-am trezit, am văzut că am făcut dragoste cu o grămadă de saci de cânepă.

[21] O veche mănăstire documentată din 1431, lângă ea a funcționat un liceu militar între 1912 și 1940.

[22] Decorat cu Ordinul Mihai Viteazu post-mortem.

[23] Maior în Regimentul 3 Călărași Purtat, decorat cu Ordinul Mihai Viteazu post-mortem (17.10.1941) pentru luptele de la Cerepcăuți pe Siret.

Am ajuns la Nistru. La Năslăucea-Liaseviț.
Pionierii au amenajat un pod de pontoane

Se mută artileria. Stepa vastă, imensă și provocatoare,
stă în fața cavaleriei

Capitolul X

Spectatori – Cum cavaleria cucerește o linie de cazemate – Dinu Pac, zeul cavalerilor, se retrage în cortul său – Nicolae Tanoviceanu, de la rugby la aruncătorul de flăcări

În ziua următoare, Lipnic a fost traversat de coloane de soldați: infanteriști, geniști, artileriști, cavaleriști, toți spre o singură direcție, spre Nistru. Călărașii se simt jigniți, ce, acum li se dă voie să meargă în fața noastră?

- Domnule locotenent, dacă văd un singur ins de la statul major că trece în fața noastră, eu plec acasă! mă avertizează Garbiș.

Spre seară vine ordinul mult așteptat:

- Porniți! Treceți Nistrul, dar caii vor rămâne dincoace!

A doua parte anulează efectul pozitiv al primei părți. La locul de adunare, sergenții dau glas stării de spirit a ostașilor, în sensul că nu trebuie să ne așteptăm la mari performanțe dacă nu trec Nistrul cu cai cu tot. Nu are rost să insistăm, și eu împărtășesc aceeași părere. Noaptea e întunecoasă, umblăm ca împiedicații, câte unul mai scapă câte ceva. Zona este colinară, nu știm cine ne călăuzește, fiindcă trecem peste o cale ferată o dată, de două ori, de trei ori, de cinci ori, de zece ori... ca să ocolim obstacolul ce-l aveam în față. Soldații sunt furioși, au impresia că ne-am rătăcit.

La patru dimineața, după opt ore de marș epuizant, iată-ne ajunși la obiectiv, satul Verejeni. Lumina palidă a zorilor ne dezvăluie panorama satului, cu ultima casă ce domină Nistrul și malul rusesc. Îmi instalez postul de comandă în interior și binoclul la exterior, pe coama unui tufiș.

Mugetul tunurilor salută ziua care începe. La douăzeci de kilometri în linie dreaptă văd Moghilevul arzând. Explozii surde și un nor de fum negru deasupra orașului.

Telefonez la brigadă, neliniștit că m-a trimis izolat aici, dar total inactiv, în timp ce trupe coboară spre fluviu. Am impresia că au uitat de noi, am mai văzut din astea.

- Nu sunteți în primul val! Stați unde sunteți!

Verejeni nu mai are niciun locuitor, țăranii au fugit cu întregul lor șeptel. Doar găinile au mai rămas, astfel găsim câteva sute de ouă, prilej numai bun pentru ostași de a face omlete imense. Garbiș îmi aduce una de douăsprezece ouă și un litru de cafea aburindă. În cinci minute rad tot.

Călărașii se instalează la lizieră pentru a asista, pasivi, la spectacolul formidabil ce se organizează ceva mai jos, sub ochii lor. Imediat la stânga, Nistrul face un cot, mai departe, spre dreapta, o buclă largă de vreo cincizeci de metri, dacă nu mai mult. Valea are o margine mai ridicată, țărmul românesc. De cealaltă parte, rușii. Comandamentul nostru a decis crearea unui cap de pod chiar în fața noastră, la Șerebia, pentru a relua urmărirea. Bolșevicii sunt hotărâți să ne oprească. S-au întărit în cazemate puternice, apărate de Divizia 169 infanterie.

Artileria noastră trage cu un tir bine reglat asupra cazematelor, evident că zidurile de beton au încasat câteva lovituri. Pentru prima dată în istorie, cavaleria este chemată să ia cu asalt o linie de cazemate, desigur, caii rămăseseră pe malul nostru, la adăpost. Regimentul 10 Roșiori din Brigada 6 Cavalerie, alături de un escadron de geniu din brigada noastră, are privilegiul de a deschide forțarea trecerii.

Văd cum sunt lansate plutele cu echipamente, rapid depășite de primele bărci pneumatice cu motoare puternice, dar foarte vulnerabile. Loviturile de mortier sovietice le încadrează repede. Gheizere se nasc la suprafața apei, mici vulcani care aruncă în aer jeturi de apă. În timp ce își tăia calea prin valuri, una din bărcile noastre e pulverizată de o explozie. Observ multe puncte negre rămase în apă, roșiori morți sau care încercau să scape de focul inamic sau de pericolul înecului.

După vreo oră, observ prin binoclu o serie de regrupări pe malul rusesc, la adăpostul unor movile ușoare. Escadronul nostru de geniu a trecut și el. Îl recunosc acolo pe succesorul lui Ștefan Tebeică (una din victimele de la Verejeni), locotenentul în rezervă Nicolae Tanoviceanu, în viața civilă conferențiar la Facultatea de Drept din Iași, în același timp membru deplin al echipei naționale de rugby, în multe meciuri internaționale fiind atacant. Această specializare îi va servi aici. Un adevărat atacant, aleargă de la unul la altul urmărit de tiruri de mortier și de arme automate, dar, în cele din urmă, sub riposta violentă, sunt nevoiți să se regrupeze.

Regimentul 10 Roșiori intră și el în horă. Efectivele lui sunt

împuținate, o parte din ei plutesc în jos în apa Nistrului. Au fost ciuruiți de ruși în bărcile fără apărare. Primul asalt este respins, rușii nu se lasă impresionați de avântul și ardoarea noastră. Al doilea, la fel. Cu pierderi atât de mari încât soldații mei își lasă capetele în mâini pentru a nu mai vedea amploarea masacrului.

Datcu din Corabia, însoțit de Mazilu din Deveselu, vin lângă mine:

- Să mergem, domnule locotenent, să mergem să dăm o mână de ajutor...

Îi admir, să vezi o asemenea hecatombă, apoi să uiți de tine însuți și să-ți riști propria existență pentru a-i salva pe alții, câtă abnegație!

Jos, pe malul opus, toți supraviețuitorii se regrupează pentru o a treia încercare. Cu un efort suprem atacă să cucerească aceste ziduri de beton acoperite cu pământ din fantele cărora țâșnește moartea fără cruțare. Rândurile li se subțiază văzând cu ochii. Încearcă să flancheze, se împrăștie, se regrupează, nimeni nu vine în ajutorul lor?

Concentrat, caut cu binoclul la ochi. Deodată, văd un grup de ofițeri superiori în spatele unui mamelon ce observau desfășurarea luptei. Printre ei, unul cu o pelerină neagră cu poale lungi, îl văd cum sare înainte. Fără îndoială, îl recunosc, nu mă pot înșela, este *cowboyul* nostru, este Dinu Pac. Vorbește cu fiecare soldat, îi adună pe cei ce fug, sub potopul obuzelor de mortier. Pelerina îi flutură în spate, îl văd indicând cazematele, apoi năpustindu-se spre ele. Este urmat de ostașii rămași, domină totul cu statura sa înaltă. Pentru nimic în lume el nu se apleacă sub focul concentrat, este înaintea tuturor. Brusc, cade în genunchi, cel puțin așa aveam impresia. Doi ostași îl prind de brațe, dar se prăbușesc cu povara lor. Alți doi îi înlocuiesc și reușesc să îl tragă pe Dinu Pac la adăpost.

Unul dintre aceștia doi mi-a povestit mai târziu, cum Dinu, cu ambele picioare zdrobite de un proiectil de mortier, perfect lucid după ce i s-a făcut ligatura arterelor din mijlocul cărnii sângerânde în urma rănii oribile, cu o voce calmă, în ciuda durerii insuportabile, a zis:

- Domnilor, permiteți-mi să mă retrag în cortul meu...

Ceea ce a mai rămas din el a fost acoperit cu pelerina sa lungă, inclusiv capul, pentru ca nimeni să nu poată spune că l-a văzut pe Dinu Pac în clipa morții. Colonelul Dinu Rățescu, idolul garnizoanei Târgoviștei, cavaler rămas fără picioare, deci și fără cal, le spunea me-

dicilor veniți să-i pună protezele:

- Ceea ce faceți nu este bine, domnilor. Nu vreau să insult arta celui ce a făcut protezele, dar ar fi trebuit să își folosească îndemânarea pentru a mă suda călare pe calul meu, ar fi fost mai convenabil!

Văzându-l căzând pe Dinu Pac m-am șocat de-a dreptul. Încercam să rezist impulsului de a mă arunca în luptă, să mă avânt în trombă cu viteza gândului, dar am rezistat, nu aveam ordin.

Dar gândurile mă aruncă în trecut, în adolescență, în trecutul în care omul cu calul său se numea Călăraș, iar zeul lui se numea Dinu Pac. Toată tinerețea mea am vrut să fiu cavalerist, dar tatăl meu, ofițer superior activ, s-a opus să îmbrățișez cariera armelor. Obligat, de fapt forțat, am făcut studii de drept la Mănăstirea Dealu. Le-am făcut cu sârguință fiindcă cei mai buni elevi, la cererea lor, puteau avea privilegiul să-și facă serviciul militar la cavalerie. Încă mai aud vocea care îmi spune:

- Ați fost selecționat pentru a urma cursul de elev ofițer de rezervă la Târgoviște. Plecați în după amiaza asta.

Târgoviște este creuzetul din care ies cei mai buni cavaleri care vi-i puteți imagina. Să fii admis în această elită a elitelor cavalerilor era o onoare invidiată de toată lumea. Urma să trăim timp de șase luni un adevărat infern al instrucției, dar care putea deveni un paradis după ce scăpam de teroarea acestei perioade.

Prima zi a fost practic botezul meu. Eram șaizeci, aliniați pe șase rânduri de câte zece în fața drapelului. Apare un căpitan, înalt, suplu, blond, dar se părea că nu a zâmbit niciodată în viața sa. Din vârful cizmelor negre până la gulerul roșu al vestonului, totul impunea autoritate. O ordonanță îi aduce un cal cenușiu, apoi dispare.

- Pleșoianu Veniamin, se prezintă ofițerul. Sunt căpitanul instructor al vostru pentru echitație. De la stânga, prezentați-vă!

- Emilian Ion.

- În față ce vedeți?

În fața mea era doar un ofițer călare.

- Vă văd pe dumneavoastră, domnule căpitan.

Își încordează pieptul, oarecum surprins.

- Nu! Eu nu contez, se vede că voi nu vedeți ce e în fața voastră! Asta nu mă surprinde, dar veți afla vreodată? Dați-mi voie să mă îndoiesc!

Luându-și vocea și timbrul ca a unui preot ce oferă sacramentele credincioșilor, continuă:

- Domnilor, vă prezint calul! Fără el, nu veți fi niciodată ca-

valeri adevărați!

Așa am fost întâmpinați la Târgoviște. De la început am fost tratați ca o gașcă de analfabeți, de debili mintal. La Târgoviște nu era vorba decât de un lucru de bază, acela era calul. Printr-o favoare specială, noi eram servitorii lui. Încet, încet, suntem inițiați să descoperim acest nou Dumnezeu. Numeroasele exerciții, repetate până la atingerea unei cvasiperfecțiuni, ne lasă rupți, zdrobiți de oboseală, incapabili să ne mai mișcăm odată ce s-a dat stingerea. După două luni, tineri fiind, simțeam că suntem pe cale să devenim adevărați bărbați. Am zis bine, să devenim, nu să redevenim, cum căpitanul Pleșoianu spunea în discursul său de la început: prin interferența zilnică cu calul, veți deveni bărbați, bărbați adevărați.

Această renaștere, devenire a noastră, nu s-a făcut fără greutăți. Eram în grupe de zece oameni, comandam o grupă, exercițiile se făceau pe grupe sub supravegherea mea. Un elev ținea calul prea strâns, altul îl lovea cu cravașa prea mult, altul sărea în șa pentru a-și demonstra experiența. După un timp, acestea se adună, este clar că pentru mulți nu era vorba de echitație, ci mai mult de circ! Apar fracturi la picioare, brațe, chiar lovituri la cap.

Atunci a venit căpitanul escadronului, Dinu Rățescu zis Dinu Pac, zis și *cowboy*. Dinu Pac avea o figură deosebită, de o frumusețe bărbătească, cu un păr blond, lung și ondulat. De o agilitate felină, îi plăcea să călărească cu pieptul gol, dar revenit pe pământ pășea mândru învăluit într-o pelerină lungă și neagră, cu mâna pe garda sabiei, întocmai ca și muschetarii din vechime. Cu chipiul pus pe-o sprânceană, ni se adresează:

- Constat că nu se știe nici a încăleca, nici a descăleca, dar nici a cădea. Deci, meritați mai mult decât o educație rigidă. Domnilor, trebuie să vă urcați în șa în mod natural, pentru asta să revenim la natură, la înaintașii noștri. Mă veți urma pe câmpul de manevre. Copitele cailor au nevoie de pământ bun, de iarbă grasă, pentru a avea rezultate. Să nu uitați niciodată că sunteți urmașii celor ce au stăvilit hoardele ce năvăleau asupra Europei. Ca și cazacii, ar trebui să fiți mândri. Vă voi învăța, ca să nu-i mai fie rușine calului să vă ducă în spate. Mă duc să-l iau pe Satan.

A venit cu Satan, un pur sânge englez mai negru ca noaptea într-o pădure de brazi și mai nervos ca o fată bătrână. Nerăbdători, am plecat spre câmpul de manevre. Dinu apare, își scoate chipiul, sabia, vestonul și cămașa pe care le lasă să cadă pe iarbă, rămânând la bustul gol. Se întoarce spre Satan și îi prinde capul cu mâinile, calul

își freacă botul de pieptul puternic, fornăind ușor. Brusc, urlând ca un diavol, lovește cu palma grumazul și dintr-o singură mișcare e în șa. Satan țâșnește ca împins dintr-un resort. Dinu îl face să zboare chiar cu riscul de a-i exploda plămânii. Se întoarce, revine spre noi, este acum în picioare pe șa, cu brațele la piept. În dreptul nostru, în plină viteză, își desface brațele în lateral, schițând un dans căzăcesc, apoi sare și cade în picioare la sol, dar ca un ricoșeu, folosindu-se de impactul cu solul ca de o trambulină, revine din nou în șa, tot în picioare. Tot corpul îi vibra în impactul violent al vitezei. Încă de patru ori în galop furios, iată-l cum cade din nou la pământ, scările șeii se balansează, se ridică din brațe, sare înapoi și prinde din zbor cu vârful cizmei stângi scărița, își balansează corpul și se agață cu piciorul drept de scăriță. Acum este sub cal. Satan galopează... Pietrele țâșnesc spre fața lui Dinu, părul îi flutură. Își va sparge capul, sigur! Nu, râde în hohote! Fire de iarbă i se prind printre dinți, se leagănă sub burta calului, copitele scapără pe lângă corpul său arcuit. Satan galopează...

Mâinile prind cureaua subventrieră, își găsesc priza și corpul basculează cu un incredibil avânt. Dinu Rățescu este din nou în șa. Satan galopează... Lăsat pe spate, de data asta Dinu ridică piciorul drept și-l trece peste grumazul calului blocându-l sub gamba stângă. Cu brațele lipite pe lângă corp, se lasă pe spate până aproape de sol. Satan galopează... Cu balele curgând, diavolul negru se lansează ca un glonț. Capul lui Dinu se freacă de iarbă, cea mai mică movilă i-ar putea fi fatală, la acea viteză capul i-ar putea practic exploda la contactul cu vreo piatră. Încremeniți, îl auzim cum râde în hohote! Este îmbătat de această nebunie, de adrenalină și de maniera căzăcească de a călări, spulberând vântul în tropot de copite, om și cal devenind unul în această goană nebună. Parcă sângele se amestecă iar membrele se multiplică dând naștere acestui Zeu straniu născut din fulgere.

Aruncându-și brațele înainte pentru impuls, Dinu revine în șa. Urlăm din toți rărunchii:

- Trăiască Dinu !

Este arhanghelul nostru, scăldat în glorie și transpirație și aureolat de părul său blond. Îl aclamam pe prințul cavalerilor! Ni s-a impus ca un adevărat lider.

- Ei bine, domnilor, depinde de voi să vă meritați caii!

În curând infirmeria nu va mai avea un pat liber, dovadă a entuziasmului nostru.

Dinu era idolul nostru și datorită faptului că frecventa cel mai bun restaurant din Târgoviște, *Coșul cu flori*, la fel ca și noi. Dar spre deosebire de noi, el se deplasa acolo cu cel puțin trei trăsuri. Pe bancheta primei erau puse obiectele sale de cult: chipiul și sabia. În a doua, el însuși, Dinu, învăluit în mantaua sa neagră. Cele mai cunoscute tarafuri țigănești își aveau locul în a treia trăsură, care cântau cu foc tot drumul, pentru a porni petrecerea, cum spunea el. Dacă petrecea în aceeași manieră în care călărea, ne dăm seama ce însemnau aceste petreceri. El petrecea ca și cum va lupta în război, până la capăt!

Atunci, la Târgoviște, ardoarea vârstei noastre ne-a făcut să ne credem nemuritori, invulnerabili, rezistența și determinarea noastră devenind la fel de naturale ca și aerul pe care îl respiram!

Pe malul Nistrului se petrece ceva îngrozitor. Ce putere în lumea asta a fost capabilă să-l zdrobească pe zeul nostru invincibil, pe idolul nostru Dinu Pac? Mutilându-l de moarte pe Dinu Pac, războiul mi-a mutilat și amputat visurile tinereții!

Pierderea lui Dinu Pac a paralizat ardoarea supraviețuitorilor din cele două escadroane de pușcași din Regimentul 10 Roșiori. Unul fără cască se ridică și preia conducerea a ce a mai rămas din geniștii escadroanelor 5, 6 și 8 ale brigăzii. Cel mai indisciplinat cadet, a terminat abia ultimul la Târgoviște, dar aici este primul. Îl recunosc după părul blond, tuns periuță, este Nicolae Tanoviceanu, rugbistul. Aruncă cu efect, dar nu balonul oval, ci grenade ce se răsucesc în aer înainte de a exploda în ambrazurile cazematelor, și o face foarte precis. Și-a grupat cinci oameni în centru, probabil sergenți, cu o pușca mitralieră ZB și cu muniție din belșug. Mătură cu foc continuu de la stânga la dreapta ca o rotativă ce aruncă foc și fier. Sub grindina de oțel ce smulge bucăți din ambrazuri, trăgătorii ruși din adăposturile betonate sunt parțial orbiți, tirul fiind direcționat strict spre crenelurile ucigașe.

La stânga și la dreapta trăgătorilor noștri, Nicolae și un ostaș pe care nu-l cunosc au în mâini aruncătoare de flăcări. Eșalonați de ambele părți, geniștii lansează atacul. Supraviețuitorii din 10 Roșiori li se alătură. Progresează prin salturi, sunt aproape. O explozie surdă care vibrează prelung, purtătorul lansatorului încasează o schijă în rezervorul de pe spate. Aruncat la pământ, se ridică și o ia la fugă, torță vie în adevăratul sens al cuvântului. Îl văd ducând mâinile la curea încercând să se debaraseze de mingea de foc ce îi ardea spatele,

dar centura îi era în flăcări. Gesticulând și răsucindu-se pentru a-și menține echilibrul se oprește, nu mai înaintează. S-o fi oferit voluntar? Nu îl atinge niciun foc de armă dinspre ruși. Nici dintre ai noștri, nimeni nu îndrăznește să-i pună capăt calvarului. Flăcările sfârșesc prin a-l pune la pământ, devorându-l de viu. Focul se răspândește în iarbă, durează mult până se sting țipetele.

Acest spectacol halucinant dă un ultim impuls asaltatorilor. Nicolae aleargă ca un nebun. Pe spinare poartă infernul care l-ar putea consuma de viu într-o agonizantă suferință. Nu pare să-i pese. Aleargă spre stânga primei cazemate. Mitraliera noastră încetează focul în acea direcție pentru a nu-l lovi. Își reglează arzătorul și aruncă un jet mortal prin ambrazură, dându-se mai la stânga pentru a se pune la adăpost. Trec zece secunde. Căptușită de muniții, cazemata sare în aer.

Cazematele se protejau între ele prin foc încrucișat, acum este un unghi mort prin care se poate pătrunde. Limbile de foc ale acestui dragon modern au făcut ravagii. O armă mârșavă, dar nu la fel sunt toate armele? Cazematele iau foc și explodează una după alta, cele care nu se predau. Ai noștri au asigurat capul de pod, le-au plătit bolșevicilor măcar o mică parte din ce ne-au făcut ei nouă. Strigăte slabe de *Uraa!* se aud de pe linia cazematelor cucerite în sfârșit.

Nu împărtășim pe de-a întregul bucuria generală și asta dintr-un motiv simplu, pentru prima dată nu suntem primii. La rândul lor, această onoare a fost plătită scump de camarazii noștri. Totuși, ne simțim cumva lăsați la o parte. Ce-am făcut de am căzut într-o astfel de dizgrație?

Cred că vom afla curând.

Capitolul XI

Mitraliați de fotografi – Arcul de triumf – Trecerea Nistrului – Intrarea în Ucraina – Revenirea cailor – Doi martiri – Sara căpcăuna

Târziu după amiază brigada ne aduce la cunoștință: să ne curățăm uniformele în mod exemplar, al doilea aspect, vom fi în capul formației ce trece podul. Asta sună ca o amenințare ce ar putea fi urmată de sancțiuni, în caz că nu eram în regulă. Desigur, rămânem cu gura căscată. Observ că pontonierii au făcut o treabă extraordinară, într-un timp record au aruncat peste Nistru un pod de vase ce susține o pasarelă de la un mal la celălalt. Pe deasupra noastră trec avioane cu cocarda tricoloră ce aterizează pe o miriște din apropiere. Coborând în formație spre țărm, avem o surpriză: un arc de triumf ridicat la capătul podului, decorat cu crengi de brad care îi dau un aspect deosebit de frumos. Sus, pe fronton, drapelul românesc și cel cu svastica celui de-al treilea Reich.

La picioarele arcului de triumf, un "pluton" de civili, cei ce coborâseră dintr-unul dintre avioane. În acest grup, câțiva ofițeri superiori. Trei dintre civili se precipită spre noi cu camera de filmat în mâini, sunt reporterii de actualități. Ceilalți? Fotografi, reporteri de la radio și jurnaliști.

Unul dintre acești ciudați mă întreabă:

- Locotenente, ce efect are asupra dumneavoastră faptul că sunteți primul care trece Nistrul? Ne puteți spune numele dumneavoastră și al regimentului pentru dragii noștri ascultători?

Am impresia că o să cad jos lovit de apoplexie. Mă răstesc în prostia aia de microfon:

- Nu sunt primul care trece Nistrul! Cei care au făcut podul, îi vedeți acolo, plus alții, mergeți și întrebați-i pe ei de nume și altele!

Inutil să mai continui, ciudatul ăla a întrerupt emisiunea, nu mai pare așa entuziasmat. Fotografii ne mitraliază cu blițurile. Cel puțin ei sunt în afara oricărui pericol.

Trecem prin fața militarilor. Este prezent generalul Barozzi,

procuror general al armatei. Lângă el, un șef de escadron de cavalerie mă interpelează în franceză:

- Bună, Emilian, ce mai faci?

Îl cercetez cu privirea, mi se pare cunoscut, dar cine să fie? Îl recunosc în sfârșit, Stârcea, președintele Tribunalului București, acum consilier juridic și adjutant al generalului Barozzi. În spatele lor, un căpitan de artilerie, nimeni altul decât Gheorghe Brătianu[24], liderul Partidului Național Liberal.

Stârcea face câțiva pași alături de mine ca să-mi spună:

- Nicolae Tanoviceanu, pentru acțiunea lui de ieri dimineață în fața liniei de cazemate va primi Ordinul Mihai Viteazu[25]. Ce efect are faptul că ai fost ales să ai onoarea să treci primul peste podul de pe Nistru? Toată țara va vedea asta, dragul meu!

Desigur, de la radio reporteri la președintele tribunalului București, toți mă măgulesc, dar eu, când cineva mă zgândăre, fac urât.

- Mă simt ca o curvă în fața unei mănăstiri!

Președintele devine stacojiu. În cazul în care aș fi pledat în fața lui pentru clientul meu să obțin o judecare favorabilă, am fi fost pe aceeași lungime de undă. Dar acum, chiar dacă suntem în aceeași barcă, luptând pentru aceeași cauză, am impresia că totul ne separă, nu mai vorbim aceeași limbă. Românii din față, de pe front, românii din spatele frontului, e un pod care ne separă.

Îmi continui drumul fără să întorc capul. În cea mai perfectă ordine, așa cum trebuie, pornim pe podul de vase. Camerele de filmat rulează.

- Nu sunt de-a dreptul idioți, să filmezi Călărași fără cai? mormăie băieții.

Cam așa este. Cred că niciodată pe sub un arc de triumf nu au trecut trupe mai posomorâte decât noi la cel moment, lipsiți de caii noștri și elogiați pe nedrept. Pe timpul traversării, pontonierii rămân în bărcile ce susțin podul. Pe fețele lor erau adânc săpate stigmatele unei oboseli teribile. Au muncit în apă ore întregi, sub focul inamic, pentru a asigura traversarea trupelor noastre. Acolo jos, în apă, fără a se putea apăra, fără a putea riposta, total expuși, au avut pierderi sim-

[24] Gheorghe Brătianu (1898-1953) a fost fiul lui Ion I. C. Brătianu, premierul în anii primului război mondial. Gheorghe Brătianu a fost istoric, om politic, profesor universitar, membru al Academiei Române. Luptă în primul război mondial la Oituz, participă și la al doilea război mondial. Mort în închisoarea comunistă de la Sighetu Marmației.

[25] Primește Ordinul Mihai Viteazu clasa a III-a prin Înalt Decret nr. 28886 din 17.10.1941.

țitoare. Cei rămași sunt într-o stare deplorabilă, dar niciunul dintre sclifosiții ăia de jurnaliști nu se interesează de ei.

Pe un mal al Nistrului, mondenități. Pe celălalt, atrocități. Brancardieri aleargă în toate direcțiile. Peste tot cadavre, răniți demni de milă imploră ajutor. Trebuie să-i evităm pentru că altfel se agață de picioarele noastre sperând că ne vom ocupa de ei. Doamne, ce strigăte deznădăjduite: *Ajutor! Salvați-mă, salvați-mi viața, repede! Omoară-mă, camarade, omoară-mă, sufăr enorm! Capul meu, capul meu!*

În fața cazematelor este un adevărat abator uman, un coșmar sângeros. Brancardieri aleargă în tăcere. Parcă nu vor să atragă atenția doamnei cu coasa, ajutându-i pe cei ce pot fi ajutați, cât mai este timp. Aproape că dau peste un biet călăreț din 10 Roșiori. Nu pare să aibă mai mult de douăzeci de ani, brațele îi sunt smulse și gamba stângă secționată cam de la mijloc, de o paloare cadaverică în urma pierderii de sânge. Lacrimile îi curg în voie peste obrajii de copil. Murmură încet, cu o voce stinsă: *mamă, mamă, mamă....* litanie nesfârșită, singura capabilă să-i alunge teroarea morții apropiate, dar care încă nu vine să-l mântuiască de suferință.

Ajungem pe înserat în Liausăunți. Locuitorii ucraineni sunt în case, dar porțile sunt deschise, în fața lor au pus fețe de masă albe cu icoane scose din ascunzișuri, luminate acum de lumânări aprinse. La trecerea noastră câțiva strigă:

- *Pravoslavni, pravoslavni!* în sensul că sunt creștini ortodocși ca și noi.

Se gândesc la faptul că sunt creștini îi va proteja, vom fi îndurători cu ei. Sunt repede lămuriți referitor la intențiile noastre, așa că bucuria izbucnește laolaltă cu strigătele lor:

- Mulțumim eliberatorilor! Dumnezeu să vă binecuvânteze!

Sunt primii pași în provincia ucraineană Podolia. De-a lungul Nistrului, ne grăbeam spre Moghilev. Acest marș ce va dura toată noaptea este stresant, trebuie să ne și asigurăm împotriva vreunui contraatac al rușilor, posibil oricând. În cursul unei pauze, luna se ridică scăldând malul românesc într-o lumină feerică. Impresionați de spectacol, soldații vorbesc în șoaptă. Îmi dau seama că se întreabă ce șanse au să-și mai vadă vreodată țara. Mici, foarte mici.

Dimineața traversăm colhozul Willy. Populația ne întâmpină cu entuziasm, fetele literalmente ne acoperă cu flori. Ultimele case sunt dincolo de raza noastră vizuală, în dreapta, dar în depărtare văd

ieșind dintr-o pădurice șase echipaje de tunuri sovietice. Cu mult calm, desfac legăturile, instalează tunurile în baterie la adăpostul copacilor și deschid focul spre spatele nostru, departe, asupra trupelor române ce se adăposteau în clădirile abandonate de ei, știind amplasarea lor exactă. Sunt prea departe pentru a-i nimeri de aici.

Telefonez la căpitan:

- Ce mai așteptăm, să-i reducem la tăcere!

- Cum dorești, ia plutonul 3! Rupe-i!

Doar că sovieticii sunt la doi kilometri depărtare. Ne năpustim cât de repede putem, prea repede, astfel că o salvă de gloanțe ne surprinde. Infanteriștii ruși lăsați în față, ca acoperire, se distrează trăgând, dar noi nu prea avem simțul umorului, așa că suntem pe ei. Cam o duzină se predau, cei mai corpolenți. Sunt nevoit să-i las pe Grigore Iconaru și pe Văcaru din Celei ca să-i păzească. Nu prea apreciază asta. Trebuie să trecem un pârâu, dar care are niște gropi în albie în care apa ne trece până peste urechi. Când ne apropiem de baterie, rușii se grăbesc să-și strângă toate tunurile lor de 120 și să plece în grabă.

Ah, de-am fi avut caii cu noi!

Trebuie să-i urmărim pe jos. Cizmele pline de apă plescăie la fiecare pas ca să ne asigure că sunt încă în stare de funcționare. Așa ne poartă până la Jurcăuți. La intrarea în sat o ucraineancă înconjurată de cele trei fiice ne întâmpină, fiecare ținând câte o icoană strâns la piept. Le liniștesc, oricum, toate patru vorbesc deodată. Se pare că muscalii au fugit și satul este curat. Bătrâna mă trage aproape cu forța în curte, scoate de sub o piatră din vatră un ziar vechi în care recunosc figura lui Simon Petliura, patriotul ucrainean care a luptat pentru independența Ucrainei, învins de bolșevici și asasinat la Paris în 1926. Se poate spune că ucrainenii sunt naționaliști feroce, suferind sub jugul bolșevic, dar gata oricând să se revolte împotriva lor. Chiar și acum.

De pe dealul pe care tocmai l-am escaladat văd la stânga și la dreapta ridicându-se rachete albe, semn că armata română a avansat și că avem continuitate a frontului.

Seara târziu, colonelul vine la noi în tabără. *Tătuțu*, glumeț, mă tachinează:

- Dragă Emilian, mi s-a spus că te-ai speriat de jurnaliști pe când treceai primul podul peste Nistru! Ți-a fost frică că vei apărea în fotografii? Nu trebuie să-ți faci griji, toată lumea te va cunoaște și îți va recunoaște fața aia urâtă!

Chestia asta îl amuza teribil, bătrânul nostru râdea de-i sărea centura de pe burtă.

Eram aproape adormiți când un clinchet metalic, apoi un zgomot ușor de recunoscut ca al unei săbii lovite de șa, propagă o vie bucurie, caii noștri sunt aici, suntem din nou împreună! *Tătuțu* nu ne-a spus nimic până atunci, dar acum, jovial, se alătură bucuriei generale, vine să împărtășească cu noi bucuria revederii cu tovarășii noștri patrupezi. Dimineața suntem reveniți la normal, adevărați cavaleriști, toți în șa. Ce bucurie infantilă, simțim fericirea de a fi din nou alături unii de alții, oameni cu caii lor dragi.

Escadronul avansează în formație "de romb", însemnând că în fiecare punct cardinal se găsește un pluton la egală distanță unul de altul, avansând în aceeași direcție, astfel că dacă ai uni fiecare punct ce-l ocupă un pluton printr-o curbă ai obține un cerc perfect. Efecte militare abandonate zac la tot pasul. Pe un veston văd gulerul albastru cu negru, semn distinctiv al cavaleriei, împreună cu ecusonul Diviziei 28 sovietice. Iată cu cine vom avea de-a face.

Vântul se întețește pe când ajungem în marea aurie. Călărașii, cavaleri țărani, nu își pot reține exclamațiile de admirație, un imens câmp de grâu se ondulează peste colinele domoale până dincolo de orizont. După o oră de marș încă nu l-am traversat pe de-a întregul, la stânga și la dreapta spicele par să se întindă la infinit.

Nimeni nu mai scoate un cuvânt, toți sunt covârșiți de frumusețea peisajului. Când, în sfârșit, ieșim de pe câmpul imens, o răscruce mă face să mă opresc ezitant. Urme de cauciucuri și două cadavre puțin mai încolo.

Mă apropii urmat de câțiva soldați, atenți să nu cădem într-o capcană. Sunt doi vânători de munte care au trecut Nistrul pe la Ojeva. Sunt morți. Dar ceea ce mă zguduie este ceea ce au pătimit înainte de a muri. Primul lucru ce îl remarc sunt ochii anormal de mari, albul lor părea imens. Cu groază, îmi dau seama de ce, le-au fost tăiate pleoapele. În jurul ochilor, bășici enorme stau mărturie faptului că au fost arși cu țigara. Le-au fost tăiate nasurile și urechile, unghiile le-au fost smulse.

Un val de vomă îmi umple gura. Pumnii încleștați ai cavalerilor spun totul despre starea lor de spirit. Până acum am luptat fără ură, am respectat adversarul care s-a bătut bine. Această priveliște riscă să ne schimbe starea de spirit, din moment ce acești doi vânători au fost lăsați aici, la intersecție, ca un avertisment ce ne așteap-

tă dacă avansăm mai mult în sacrosanta Rusie roșie. De asemenea, călărașii pot vedea cum comisarii politici sovietici nu sunt departe de faima lor sinistră. De fapt, ei își fac treaba lor macabră, suntem avertizați. Dar, din contră, mai mult ne-a înăsprit și ne-a determinat.

Băieții se apucă să sape mormintele, îi văd cum lovesc pământul cu o furie de rău augur.

După ce i-am îngropat pe cei doi martiri, ne continuăm cavalcada pe vechiul teritoriu al cazacilor zaporojeni. Mulți cai fără stăpân galopează liber. Ne apar în față primele case din Lubachevka. Puțin mai departe, calea ferată mărginită de o gară în miniatură, avansăm spre ea. Vedem un tren abandonat, cu locomotiva fără presiune. Facem un inventar rapid, șaptesprezece vagoane de zahăr! Trimit un curier la regiment pentru a umple câteva furgoane înainte ca administrația Wehrmacht-ului să-și bage nasul pe acolo.

Ostașii și caii se vor putea odihni în timp ce explorăm mica localitate. Totuși, aș vrea ca tot acest zahăr să nu se transforme în caramel, dacă rușii ar reuși să îl incendieze, ar fi tentant pentru ei. Îi ordon lui Raicea să organizeze un sistem de pază a trenului. Pentru ceilalți, liber, vom cantona aici în noaptea asta. Văd nu departe, într-un mic crâng de vișini, o *huta* (căsuță ucraineană din lemn) cu pereți de lemn sculptat acoperiți cu picturi naive: păsări ținând inimioare în cioc, margarete și îngerași înaripați. Obloanele ferestrelor sunt de un albastru deschis, între geamuri păpușele colorate din lemn.

Intru pe poartă. Sunt trei femei în curte, dintre care două își țin strâns copii pe lângă fustele lor. Mă caut de ultima tabletă de ciocolată pe care o împart cât pot de echitabil micuților care îmi urmăresc cu gravitate fiecare gest. Îmi fac cum pot mai bine cunoscută intenția de a mă instala peste noapte, ceea ce duce la lungi discuții între cele trei femei. Îmi dau seama că nu este loc pentru mine, dar cum să-mi spună nu?

Femeia singură, fără copii, îmi propune să merg la ea. Nu vorbește decât după ce celelalte au tăcut și mă privește cu oarecare neîncredere. Accept invitația, dar celelalte încearcă vehement să mă rețină cu orice preț. Obosit de mascarada asta, îmi împing gazda ușor înainte. După nici cincizeci de metri ajungem la o căsuță aproape identică cu cealaltă, atât doar că aceasta avea obloanele roz și în curte, contrastând cu vișinii, un mesteacăn maiestuos.

Interiorul este de o curățenie absolută. Soba mare din centrul încăperii are de jur împrejur cărămizi smălțuite. Totul respiră a liniște patriarhală, cratița de pe sobă emană mireasma unei tocane

îmbietoare care îmi gâdilă nările și îmi stimulează glandele salivare.

Se deschide ușa, Raicea vine să vadă dacă m-am instalat și sunt bine, precum să ia ultimele directive pentru la noapte. Pleacă după ce îmi face cunoscut prin mimica feței că mă invidiază pentru masă și pat.

O privesc cu atenție pe stăpâna casei care acum îmi pune tacâmurile pe masă. În jur de treizeci de ani, pielea albă ca laptele, ochi mari și întunecați, o gură generoasă. Imposibil să îi văd dinții, nu vorbește decât monosilabic și nu zâmbește deloc. Nasul mic și drăguț este ușor turtit la vârf, ceea ce din păcate îi dă feței un aer ușor animalic. Își scoate eșarfa roșie care-i ține legat părul bogat și acesta se revarsă peste umeri în cascadă până aproape de talie. Un piept sălbatic și atrăgător. Cu cât îl observ mai mult, cu atât mi se pare mai plin de dorință, dar curios, parcă mă și tem de apropierea lui. Și ea mă observă, și asta mă cam tulbură.

Oarecum, reușesc să o fac să vorbească, îi aflu și prenumele, Sara. Cum de trăiește singură? Soțule ei e la război?

- Nu, sunt văduvă. Soțul meu a murit în timpul foametei din 1933. Iuri a murit de foame.

Mă simt inconfortabil de dezvăluirile ce vor urma, am auzit vorbindu-se de această foamete care a făcut milioane de victime în URSS.

- Și tu... ai supraviețuit...

- Eu da! Sunt puternică. Nu aveam voie să mă las să mor de foame, nu contează ce gândesc oamenii de aici.

Poate l-a fermecat pe vreunul din demnitarii partidului comunist care avea mâncare pentru doi... iar vecinii nu au apreciat asta. Normal! Încep să gândesc că soțul încornorat nu a avut șanse în fața amantului ce o putea hrăni. Ce târfă frumoasă!

Este foarte atrăgătoare. Văzând-o ocupându-se de treburile casnice, singură cu mine în casă, ca și cum am fi fost soț și soție, simt un val cald de dorință. Nu știu ce mă oprește, oi fi bolnav?

Lovituri puternice zguduie ușa. Înainte de a striga *Intră!* se deschide dându-se de perete și un Raicea cu figură descompusă se năpustește înăuntru. Mă privește, apoi se uită la Sara. Respiră adânc, ușurat, apoi mă prinde de braț trăgându-mă afară:

- Repede, repede, domnule locotenent, veniți repede...

Doamne, ce se întâmplă? Suntem încercuiți?

Raicea este într-o stare de agitație indescriptibilă, începe să-mi spună ceva dezlânat, fără sens:

- Am fost măcelar la viața mea, să știți, am fost și măcelar, la patron... Și eu am doi băieți, doi băieți, ca și ea...

- Raicea, stai, oprește-te! Spune-mi tot, dar cu calm...

Îl oblig să se așeze pe pământul rece alături de mine. Ochii săi negri luceau ca tăciunii, fruntea i se încruntă ca și cum ar vrea să înțeleagă ceva de neînțeles. În fine, cuvânt cu cuvânt, am reușit să-i smulg oribila poveste.

După ce a îndeplinit ordinele mele, Raicea a încercat să-și găsească un adăpost pentru el la noapte. Hazardul a făcut să bată la ușa casei la care fusesem eu prima dată. Cele două femei, înspăimântate de a mă fi lăsat într-o cursă și de teama unor eventuale represalii, s-au repezit să-i povestească totul.

În timpul foametei din 1933, în sat au murit mai întâi bătrânii și copiii mici. După ce țăranii și-au sacrificat toate animalele, inclusiv câinii și pisicile, și nu mai era o boabă în hambare, în plină iarnă, au început să consume rădăcini, chiar și cojile de mesteacăn deveniseră un lux. Cei slabi nu au rezistat mult. Soțul Sarei, un bărbat puternic, a dispărut, soția a spus că a murit. Nimic surprinzător, deși puteai crede că el era dintre cei ce aveau șanse mai mari de supraviețuire. Cei doi aveau doi băieți, Serghei, de opt ani, și Vladimir, de șapte ani.

O lună mai târziu Sara anunță moartea lui Serghei. Vladimir nu a supraviețuit decât trei săptămâni fratelui său. Desigur, cei doi băieți, deși păreau suficient de sănătoși, au împărtășit soarta tatălui lor. Asta în aparență. Disperarea Sarei a făcut ca nimeni nu se putea apropia de ea, și-a îngropat copiii fără ca nimeni să o ajute sau să o consoleze.

A venit februarie și vântul de la nord a scăzut temperatura la 45 de grade sub zero. Lupi flămânzi dădeau târcoale satului. Într-o seară, Igor, fierarul, a mers să pună niște capcane ca să încerce să prindă vreunul. Poți să mănânci un lup când ți-e foame. Fără prea mari speranțe, se întorcea în sat când o vede pe Sara făcând ceva ciudat în spatele casei. Izbea cu un topor în gheață, lua ceva și ascundea sub șal grăbindu-se înapoi în casă.

- Această diavoliță a ascuns de mâncare acolo, gândea Igor.

În perioade de foamete, nimeni nu este cu adevărat cinstit decât în ceea ce privește stomacul său. Intră în grădina văduvei, cu toporul taie un bloc de gheață cum a văzut-o pe Sara, dorind să fure ceva din hrana ascunsă în acel congelator natural. Ridică destul de ușor o placă de gheață. Lui Igor i se ridică părul din cap când găsește o *ushanka*, căciulă de blană ucraineană.

Capetele micuților Serghei și Vladimir în giulgiul de zăpadă îl priveau cu ochii morți, goi și înghețați. În jur, câteva rămășițe înghețate, inclusiv o mână micuță. A luat-o la fugă povestind tuturor din Lubachevka. Au început să o evite pe Sara ca pe o ciumată. Oamenii se fereau din calea ei, dar oarecum dădeau dovadă de ipocrizie, fiindcă la fel au făcut și alții. Și ei au mâncat morții, dar pe cei ce au murit din cauze naturale, e adevărat. S-a consumat multă carne de om în acea perioadă. Dacă e să o arătăm cu degetul pe Sara, este pentru că ea și-a sacrificat copiii, mâncând carne din carnea ei. Ea a negat că și-ar fi ucis bărbatul, dimpotrivă:

- El s-a sacrificat pentru noi, nu a suportat să-și vadă copiii pierind de foame. Așa că mi-a explicat ce să fac după ce se va spânzura, înainte ca corpul să putrezească, să nu se piardă nimic. Jur că copiii nu și-au văzut tatăl așa. Când îl tranșam mă gândeam la viitor, când se va termina cu asta... Totul este din vina lui, nu m-aș fi gândit niciodată la așa ceva. Omorându-l pe Serghei speram să-l salvez pe Vladimir, micuțul meu... Dar Dumnezeu a vrut să fie altfel...

Încă mai am în nări mirosul tocanei ce fierbe pe soba din casa Sarei. Mă apucă o greață teribilă.

- Ați scăpat, domnule locotenent, încă puțin și dormeați cu căpcăuna...

Da, căpcăunul, creația mitologică ce își mănâncă copii. Raicea, cu ochii larg deschiși, înspăimântați, reușește să-și recapete treptat calmul. Își recapătă suflul ca să mă întrebe:

- Acum, că știți toate acestea, veți dormi lângă căpcăună?

El încă crede că aceasta mă va mânca, este genul de poveste pe care Raicea, fostul măcelar, o va putea povesti de nenumărate ori în decursul vieții, inclusiv celor doi băieți ai săi.

- Unde veți dormi, domnule locotenent?

- Sub stele, Raicea, sub bolta cerească.

Aveam nevoie de aer, sper că voi putea dormi.

Capitolul XII

Călărașii șarjează cu săbiile ridicate – Visul vieții mele – Melanjul de sânge

Dimineață, în marș, plutonul nu vorbea decât despre "canibali", se pare că subiectul i-a impresionat destul de mult. Frecvent, câte unul dădea fuga în lateral și se lăsa jos cu pantalonii pe vine.

- Sensibili băieții noștri, Raicea!

- Probleme intestinale, dom locotenent. Sigur nu au mâncat carne de om, dar au dat o raita prin livadă. Dacă și-ar îndrepta fundurile spre ruși, i-ar putea bombarda cu sâmburi de piersici și de prune cât mai au diaree. Asta e acum problema cu ei.

Ajungem la Bobric. Scotocirea se face cu minuțiozitate. Într-o grotă Garbiș a găsit un *starchina*[26] cu doi soldați. Încet-încet, îi scoate la lumină. Tăcerea plutonului este semnificativă, în ochii lor se reflectă imaginea celor doi vânători de munte torturați. Starchina are aproape doi metri, sprâncenele negre și dese ca un tufiș. Cei doi soldați îi duc vestonul.

Zgomotul sec al unui închizător de armă, Datcu se apropie cu pistolul-mitralieră în mână. Nu mai are nimic din aerul de băiat bun cu care îl știam cu toții.

- Timpul să-ți iei răsplata, Ivane! Vei suferi și tu!

Mă pun în fața celor trei ce păreau destul de resemnați.

- Lasă arma, Datcu, avem nevoie de ei în viață.

- Bravo, domnule locotenent, mă ofer voluntar să-i gâdil! propune Garbiș.

Din mers pune mâna pe baioneta soldatului Eli și se oprește la câțiva centimetri de fața terorizată a rusului.

- În formație, Garbiș! Suntem Călărași, nu politruci[27]!

Nemulțumirea crește.

- Îl dobor pe primul care se plânge!

---

[26] Plutonier-major în armata rusă. (n. a.)

[27] Denumire dată comisarilor politici sovietici din Armata Roșie.

La fel de surprinși ca și mine de vorbele și tonul meu, toți rămân muți de stupefacție. Ne uităm jenați unii la alții. Ca în toate căsniciile, e mai bine ca nimeni străin să nu asiste la prima ceartă. Mă întreb ce să fac cu nemernicii ăștia?

- Duceți-i la Lubacevka. Dați-i în primire la băieții care descarcă trenul de zahăr, vor fi de ajutor acolo! Executarea!

Ordinul îi face să surâdă, detensionează atmosfera. Garbiș se însărcinează să ducă la îndeplinire misiunea. Nu poate să reziste tentației de a-i cam grăbi, de la înălțimea calului, îmboldindu-le fesele cu vârful sabiei. Ivanii aleargă într-un mod atât de dezlânat și caraghios încât nu au cum să nu smulgă hohote generale de râs. E mai bine așa.

Peisajul ce defilează prin fața ochilor noștri este de-a dreptul idilic. Cât vezi cu ochii, livezi încărcate cu fructe de vară sau câmpuri de grâu ce freamătă până la orizont sub bătaia ușoară a vântului. Suntem ca într-o excursie.

Plutonul are o alură mândră, ostășească, iar eu mă simt extraordinar cu libertatea ce ne-o dă autonomia cailor noștri. Coborâm într-o vale în care s-a strâns deja recolta, snopii sunt strânși în căpițe ce aduc cu niște căsuțe pitorești. La vreo cinci sute de metri, un câmp încă necules, ca un zid auriu.

De aici, pe când noi avansam prin miriște, am surpriza să văd ieșind din acest perete trupe de cavalerie, de două ori mai numeroase ca și noi, erau cel puțin două plutoane. Distanța și soarele mă împiedică să văd dacă sunt români sau nu. Mă îndoiesc, știam că suntem cel mai avansat element al armatei, iar oamenii ăștia par să vină dinspre nord-est.

Se opresc, și noi la fel. Caii fornăie de nerăbdare, suflă puternic aerul pe nări, expiră pe gură făcând buzele să tremure, întocmai ca și copiii ce încearcă să imite un sunet de motor.

Sergenții Raicea, Datcu și Ortinski mi se alătură. Ortinski, bucureșteanul taciturn, de data asta e destul de vehement:

- Să le zburăm fulgii! Ne risipim și...

Nu-mi vine să cred, e prea frumos! O șarjă de cavalerie în 1941! Trebuie să fie ceva nebunesc...

Împărtășesc celor trei îngrijorarea de care dau dovadă caii. În acțiune, ei riscă la fel de mult ca și noi, ar fi grav dacă am pierde prea mulți. Mai ales că ținem mult la caii noștri, viața lor e la fel de prețioasă.

Gura mare a lui Garbiș intervine:

- Caii sunt voluntari ca și noi... Sunt făcuți pentru asta, chiar pentru asta, nu puteți să-i privați de asta!

Se subînțelege, desigur, *să ne privați de asta!* Agitația cailor părea să-i dea dreptate:

- Uitați, domnule locotenent, și ei vor! Și ei vor!

- Ajunge, Garbiș, vezi de ale tale!

În sfârșit, a reușit să mă enerveze. Nu știam ce decizie să iau, mai ales că eram în vădită inferioritate numerică. Cei din față erau în mod vizibil la fel de ezitanți ca și noi, totuși, mi se pare că văd o încercare discretă de a se așeza în formație.

Iată-i că trag, dar în aer. O chemare la luptă.

Datcu propune:

- Dacă i-ați putea atrage puțin... Instalez cele două puști mitralieră și îi secer cu foc de anfiladă.

- A, nu! mă revolt eu. Nu ar fi în regulă, am impresia că și ei vor să ne facă jocul...

De fapt, în fața noastră, ei își umflă mușchii și pieptul într-o manieră foarte provocatoare. Ziua e frumoasă, soarele la zenit, nu va deranja pe nimeni...

Îl chem pe Vărzaru care apare cu ochii iluminați de bucurie. Poartă pe spate trompeta de care nu se desparte, dar care nici nu i-a servit la nimic până acum.

- Știi să suni atacul, Vărzaru?

- Cu ochii închiși, domnule locotenent!

- Bun, stai lângă mine, o să ai nevoie de suflu din belșug...

Inutil să mai precizăm, niciunul n-am mai participat vreodată la o șarjă de cavalerie, decât la exerciții, desigur. Un gen de trac ne cuprinde înainte de această "premieră" specială. Terenul este plat și gol, fără obstacole. Nimeni nu va fi avantajat, doar rușii ne depășesc numeric mai bine de doi la unu. Se pare că iau inițiativa, încep să avanseze la trap ușor.

Trec în față. În spatele meu Raicea, Datcu, Ortinski, Vărzaru. Urmează plutonul, două linii de câte douăzeci de călăreți.

- Cavalerist Vărzaru!

- Ordonați!

- Sună atacul! Cavaleri, înainte! Înainte!

Trompeta își rostogolește sunetele vibrante. Încerc să-l reții pe Dac să țâșnească la galop în timp ce rușii se precipită în goană spre noi. Când sunt la două sute de metri, strig:

- La galop! Galop, șarjați! Sună, Vărzaru, sună!

Cu toate puterile, Vărzaru lansează notele stridente care reverberează în aer. Nebunia e totală.

- Călărași... săbiile... în aer... !

Un zăngănit, zornăitul oțelului scos din teci, gâfâitul furios al cailor lansați în galop. Cavaleria rusă crește în față cât ai clipi din ochi. Coamele lungi ale cailor flutură în vânt. Cu viteza glonțului ajungem în contact. Intrăm în plin în masa de ruși care au făcut o greșeală capitală: prea strânși între ei, au atacat cu carabinele în mâini. Tirul lor, insuficient ochit din galop, se pierde în gol. Sunt fără apărare în fața lamelor săbiilor noastre ce taie în carne vie în ciuda paturilor armelor ce încearcă să le folosească ca pe măciuci. Îi învăluim din toate părțile, lăsându-i să treacă prin mijlocul nostru, îi blocăm, așa cum sunt, îngrămădiți unii în alții. Ei dau pinteni cât pot ca să se poată degaja, caii li se cabrează, se încurcă unii în alții. Călăreții cad cu săbiile în coastă. Până la urmă trec, dar cu ce preț!

- Am luat trei capete! răcnește Raicea agitându-și lama curbată ce pare fără vreo pată.

Încetinim să ne regrupăm și să facem o întoarcere, acum suntem în opoziția inițială a rușilor, și ei în a noastră. De data asta și-au înțeles greșeala. Nu numai că sunt aliniați cum ar trebui, dar săbiile, curbate ca și ale noastre, au țâșnit din tecile de piele întărite cu cupru la extremități, aruncându-ne luciri din soarele ce apune.

Se lansează primii la atac:

- *Huraa, huraa! Pobieda!*[28]

Chipul ca o mască împietrită, Raicea scoate șuieratul specific al *haiducilor*, reluat de toți soldații, șuierat care îngheață sângele, se amestecă cu viforul cursei și cu sunetele sfâșietoare ale trompetei lui Vărzaru care suflă să-și scuipe plămânii. Sudoare cu miros penetrant a cailor, din gurile lor se desprind cheaguri de spumă groasă pe care vântul cursei ne-o aruncă în față, sub efectul efortului violent și al nervozității intestinele lor se contractă eliberând gaze.

Sunt prins între doi ruși. Sabia lui Ortinski cade asupra celui din stânga, îi taie gâtul deasupra însemnului albastru de pe guler. Un jet de sânge peste gâtul alb al calului, rusul se prăbușește încet în față. Cel din dreapta se încăpățânează să mă lovească în cască cu latul sabiei, mă simt ca și închis într-un clopot în ziua de Paști. Dac se ridică și împinge cu pieptul ambii cai, m-am strecurat înainte.

Oameni, cai, sunt amestecați într-un mod inextricabil. O adevărată forjă rotativă, un imens vârtej ale cărui săbii zăngănesc și

[28] Ura, ura! Victorie! (n.a.)

se izbesc cu furie. Aud strigătele de *HA!* ale spadasinilor ce încearcă să-și taie adversarul, să-i dea lovitura fatală, urletele celor pe care oțelul i-a găurit, rupt, tăiat sau mutilat. Nu poate ieși nimic din acest vălmășag.

Îl caut pe Vărzaru pentru a-i cere să sune retragerea pentru a face o nouă regrupare, dar a dispărut. Un rus îmi cade de-a curmezișul șeii, îl redresez. Fața îi e despicată oblic, sângele picură, se scurge roșu peste albeața osului pometului și dinților complet dezveliți într-un rictus oribil. Lovitura de sabie i-a secționat pometele, nasul și buza superioară. Îl cabrez pe Dac care mă debarasează de el. Lovesc în stânga, în dreapta. Niciodată sabia nu mi s-a părut atât de grea. Degetele crispate de gardă nu se vor mai putea desprinde niciodată. Încheietura îmi va sări din articulație, umărul drept mi se va disloca, iar genunchii vor rupe coastele lui Dac.

Dac se luptă ca un diavol, nechează de bucurie, mușcă tot ce apucă, zdrobește tot ce-i cade sub copite. O lovitură de sabie, prea scurtă, îmi taie centironul. Ripostez cu o eschivă de jos în adversarul meu, un caucazian cu ochi oblici, migdalați. Sabia îi pătrunde în abdomen, o licărire de furie în privirea lui. Lasă sabia și întinde mâinile să mă prindă de beregată, dar așa intră complet în tăișul sabiei mele. Corpul i se basculează peste încheietura mea dreaptă, respirația îi pute groaznic. Trag cu toată puterea și îl împoldesc pe Dac să dea înapoi. Lama iese în sfârșit, caucazianul cade din șa.

Mă degajez în afară puțin, inundat de transpirație și privesc în jur. Îl văd pe Dunăre, calul lui Garbiș, ridicat pe picioarele din spate, bate aerul cu copitele, apoi cade peste un rus ce încerca să scape din această nebunie. Aștept șocul potcoavelor de fier peste coloana vertebrală care crapă cu sunetul unei crengi uscate.

Incredibil, caii se simt ca la o petrecere. Muzica izbiturilor lamelor ce se încrucișează, loviturile peste căști, șuieratul săbiilor prin aer îi excită teribil. Un călăreț rus se năpustește spre mine fluturând un ciot de antebraț din care sângele curge valuri, zbierând în stare de șoc. Vărzaru, apărut lângă mine, dezarmat, îl lovește cu putere cu trompeta în plină față. Cu fața ciopârțită, rusul cade, dar unul dintre picioare îi rămâne prins în șa, calul îl târăște la trap, el urlă ca din gură de șarpe.

Garbiș a căzut de pe cal. Îl văd trecând șuierând ca să-l recupereze pe Dunăre, pantalonii îi sunt uzi în partea din față. S-a pișat pe el, nu este singurul! Rușii se degajează, foarte repede ajung în poziția din care au plecat prima dată.

- Uraa! Uraa!

Dar acum fug. Vărzaru se apropie.

- Poți să suni adunarea?

Își privește trompeta cu pâlnia deformată, aproape aplatizată.

- Pot încerca ceva...

Notele se înalță, note vibrante care ne mișcă sufletul așa cum numai trompetele cavaleriei știu să o facă.

Fac apelul. Nu am pierdut niciun cal! Cinci Călărași sunt răniți, dar vor supraviețui. Rușii au nouă morți, patru răniți grav, irecuperabili, șase răniți ușor ce vor scăpa. Opt cai de-ai lor au rămas la noi.

Doamne Dumnezeule, *am șarjat*!

Bătrânii, veteranii, nu mai pot să ne mai ia pe sus gen *pe vremea noastră, om contra om, cal contra cal, fier contra fier!* Sau alta: *ca să înțelegi ce a fost prințul Murat ar trebui să lupți lângă el, ca și el, cu cavalerii...*

La dracu, noi am avut șarja noastră, am luptat ca și cavaleri alături de cavaleri! Nu mai suntem domnișoare!

Descalec și îmi plimb mâna pe gâtul lui Dac. O retrag plină de sânge și spumă, Dac a fost rănit în luptă. Din fericire, nu este nimic grav. Parcă îl iubesc mai mult. Îi prind capul cu ambele mâini și îi îmbrățișez botul umed. Am ochii plini de lacrimi. Mi-am trăit visul vieții mele, acum pot muri liniștit, șarja asta violentă îmi arde sufletul, purificând totul în calea ei. Parcă o mie de tobe îmi explodează în timpane. Sunt purificat, sunt un cavaler. Un Cavaler.

În jurul meu Călărașii strâng paie de grâu, fac tampoane cu care șterg de sudoare cu gesturi drăgăstoase picioarele tremurânde ale cailor. Alții împletesc tulpini subțiri de afin tocmai culese ce le prind în coamele cailor. Cei care au caii răniți pisează cu grijă în mâinile lor pline de pământ o tinctură care va ajuta la cicatrizarea rănilor.

Din ochii mari și blânzi ai cailor se revarsă o tandrețe infinită, ca în ochii unei logodnice. Melanjul de sânge s-a realizat, nimeni nu îl poate distruge. Nu vom mai fi niciodată ca ceilalți. Cu un zâmbet înțelegem, schimbând priviri ca de la inițiat la inițiat, știm că împărtășim pentru vecie un secret care ne face întotdeauna diferiți.

Capitolul XIII

Ghenia, cânepa și cazacul chel – Acasă la contele Kaminski – Spioana – Drapelul roșu – Trecerea Bugului – Ungurii – Adio cailor – Cheia unui vis – Fără Crucea de Fier pentru ticălosul colonel Dămăceanu

Aflând de "afacerea" noastră, ștafetele care menținеau legătura cu regimentul nu-și ascundeau nici invidia, nici dezamăgirea de a fi ratat o astfel de confruntare. Un ofițer de legătură ne povestește cu entuziasm că la Marara un *fost Saint-Cyrien,* căpitanul Dobrescu, șeful escadronului 4 din 2 Călărași, a șarjat și el împotriva ariergărzii Diviziei 28 cavalerie sovietice.

Totodată, căpitanul Dobrescu a al patrulea ofițer din regimentul nostru decorat cu Crucea de Fier de către germani. Pentru a o obține e nevoie să faci minuni de vitejie, totuși noi avem deja o duzină de sergenți și caporali de cavalerie care ar cam merita această distincție.

Brusc, atitudinea germanilor față de noi a devenit dacă nu frățească, cel puțin neutră, până acum fiind reticentă. Nu aveau încredere nici în noi, nici în calitatea angajamentului nostru de partea lor în acest război în Est.

Nouă nu ne rămâne decât să mergem să vedem ce pune la cale inamicul. Alergăm la stânga, la dreapta, pentru a contracara eventuale capcane, parcurgând o distanță de trei ori mai mare decât normal. Această cursă permanentă, pe teren diversificat, este dăunătoare atât pentru cai, cât și pentru oameni.

Nova Petrovka este următoarea țintă, o cercetăm. Satul este cochet, căsuțe de lemn cu obloane albe sau roz. Vom petrece noaptea aici, începem tradiționala cercetare a viitorului cantonament. Intru într-o izbă în care sunt patru femei cu copii. Nu mai am deloc ciocolată, dar se pare că asta nu e un impediment, cel puțin pentru una dintre ele, o blondă tânără și pieptoasă, dar bine făcută, ce mă privește intens, fapt care mi se pare foarte ispititor. Este adevărat că în

campanie femeile par mult mai frumoase decât sunt în realitate.

Când aceasta, pe nume Ghenia, a repetat de vreo zece ori că trebuie să plece în timp ce mă privea insistent, dar fără să facă nimic în acest sens, mi-am dat seama că aştepta ceva de la mine.

- Pot să vă conduc, Ghenia? Aţi putea evita de a fi deranjată de soldaţii de afară.

Asta şi aştepta, normal că a acceptat cu entuziasm. Celelalte femei se entuziasmează oarecum ipocrit în faţa unei asemenea galanterii. Din fericire copiii le ţin de fuste. Mergem alături în tăcere mai bine de zece minute, ieşim din sat, nu se mai vede nicio locuinţă. Fără un cuvânt, mergem mai departe. Recunosc că încep să-mi fac griji. Trecem printr-un câmp de cânepă, printre tulpini se deschide o potecă, Ghenia o ia înainte făcându-mi semn să o urmez. După câţiva metri ea culcă plantele cu piciorul făcând un mic spaţiu, se culcă pe spate trăgându-şi fusta roşie cu un gest spontan. Ciorapii albi par murdari comparativ cu rozul coapselor, dar eu mă simt fericit. La război ca la război! Mă apuc de treabă şi mă joc de-a soldatul, dar parcă pentru a complica lucrurile, pistolul mă deranjează împungându-mă în coaste. O onorez pe ucraineancă cât pot de bine, cu satisfacţie garantată. Mă ridic, dar ea nu are nevoie de traducător ca să-mi dea de înţeles că un "bis" ar fi binevenit. Mă înclin dorinţei doamnei, la propriu şi la figurat. Mă culc peste ea, dar mizerabilul de pistol mă împunge în şold, îl smulg să-l dau la o parte.

Un strigăt de spaimă mă face să sar în sus. Tulpinile se dau la parte şi mă trezesc faţă în faţă cu un cazac chel care îmi întinde bocancii săi, poate pentru a se scuza că a tras cu ochiul. Ticălosul, a văzut totul, tot ce s-a întâmplat. Poate fără să vrea, dar nu s-a putut abţine! Toţi suntem jenaţi, îmi recuperez pistolul şi aştept. Rusul iese la iveală, cu *kubanka*[29] cu stea roşie peste capul lui pleşuv. Ghenia se ridică aruncându-i bietului cazac din Kuban invective furioase şi mai ales cu lovituri. Săracul, stă cu bocancii în mână încasând palmele fără să protesteze. În fine, Ghenia se mulţumeşte doar să-l înjure, fusta înfoindu-se de indignare. Eu, stând în fund, râd cu lacrimi. Molipsit de veselia mea, cazacul se bucură de asemenea, poate doar din curtoazie.

Îi iau bocancii sub braţ şi îi fac semn să mă urmeze. Ceea ce şi face, sărind de pe un picior pe altul. Astfel însoţit, îmi fac intrarea în sat. Garbiş, Iconaru, Ene şi Ortinski stau sub un cireş jucând cărţi.

Când mă vede, Garbiş face pe ofuscatul:

[29] Bonetă cazacă. (n.a.)

- Bravo, domnule locotenent, faceți razie după prizonieri fără să spuneți nimănui! Cât egoism! Și ăluia îi furați bocancii, ce v-a făcut?

Îi răspund jovial:

- Dacă vrei să știi, m-a văzut la giugiuleală... Ești mulțumit?

Chiar și Garbiș rămâne fără cuvinte. Sunt stupefiați. Nu mai trebuie spus că povestea a făcut ocolul plutonului cu viteza fulgerului. Pentru ca dandanaua să fie completă, dimineața următoare, Gregor, cazacul meu, mă trezește cu vocea lui puternică. Se ceartă cu Mazilu pentru că a decis să se pună în serviciul meu și să continue alături de noi aventura marelui raid. Plin de solicitudine îmi aduce o găleată de apă caldă ca să mă pot bărbieri.

Bineînțeles, tot plutonul se adună în jurul nostru.

- Ar trebui să-l luăm, gândește Raicea cu voce tare. Cu craniul său strălucind ca o oglindă, îl putem folosi pentru semnale optice.

- Ne poate ține nădragii când vom merge să vedem de femeile drăguțe, supralicitează Garbiș, așa porcul va putea să-și clătească ochii...

Izbucnesc hohote de râs, dar cred că încă nu au epuizat subiectul aventurii mele, mă simt ca un prost, mai bine tăceam. Gregor se amuză copios, bătându-se cu palmele peste coapse, văzându-se subiectul distracției generale. Când își dă seamă că îl voi lăsa acolo, devine imaginea crudă a disperării. Poate era speriat, acolo, în câmpul de cânepă, singur cu Ghenia... Îl înțeleg. Nu toate ucrainencele sunt la fel de sociabile când ajungem să ne oprim undeva.

La Vasilievka intrăm pe o frumoasă proprietate fostă nobiliară. Oprim și descălecăm, legându-ne caii de copacii unui parc ca în povești, cu o minunată alee străjuită de plopi bătrâni și la capătul căreia se vede fațada unei clădiri cu două caturi, cu un impozant peron și arătând a castel. În dreapta aleii o pajiște și un templu al zeiței Venus care-și oglindește coloanele în lacul pe a cărui apă verzuie plutesc nuferi galbeni. Grupul de case vagon, grajdurile, magaziile și hambarele aliniate de cealaltă parte a șoselei ne lămuresc pe deplin că ne aflăm pe fostul domeniu al unui mare latifundiar de pe vremea țarilor. Puzderie de copii, femei de toate vârstele și sovhoznici, cum li se spune muncitorilor agricoli, s-au adunat pe marginea drumului și de-a lungul zăplazului și ne privesc cu interes. De la un bătrânior foarte isteț aflăm că acareturi, parc și ogoare pe rază de peste 20 de verste au aparținut contelui Vladimir Kaminski, castelul adăpostind

în vremea din urmă o școală de cadre pentru Komsomol.

Numele îmi suna vag cunoscut, așa că am desfăcut harta și am identificat în apropiere localitatea Tulcin. Și aceasta îmi spunea ceva... Tulcin, Tulcin! Ei da, acum îmi aduc aminte, aici a fost ultima garnizoană a colonelului Pavel Ivanovici Pestel, strălucit ofițer, prietenul lui Pușkin și Michiewicz, ofițerul rus care la începutul secolului XIX a întocmit un text de constituție pentru Rusia, Ruskaia Pravda. Pestel a fost principalul personaj al conspirației dekabriste, conspirație despre care am citit o serie de cărți, dar și un foarte frumos roman, "14 decembrie", al cărui eminent autor, Dimitri Merejkovski, a luat calea exilului după 1918, așa zisa revoluție din octombrie fiind pentru el întruchiparea răului.

Dekabriștii sau decembriștii (*dekabr* înseamnă decembrie în rusă) au fost ofițeri aparținând unor familii nobiliare, care după trecerea lor prin Germania și Franța în timpul campaniilor lui Napoleon își puseseră în gând să reformeze sistemul de guvernare luând ca model legile fundamentale ale țărilor din Europa occidentală, asemenea gând preocupându-l mai târziu și pe țarul Alexandru al II-lea. Idealiști romantici, ofițerii dekabriști au intrat în legătură cu societățile secrete și s-au constituit în grupe conspirative, plănuind să dea o lovitură de stat și să-l proclame pe Constantin țar în locul lui Nicolae, aceasta cu ajutorul regimentelor de gardă din Petersburg. Din cauza diletantismului cu care a fost pregătită și a faptului că mulți dintre cei care îi sprijiniseră, cum a fost și prințul Serghei Trubețkoi, i-au lăsat în încurcătură și i-au părăsit în ultimul moment, încercarea de lovitură de stat din ziua de 14 decembrie 1825 a eșuat lamentabil. Cinci dintre conspiratori, printre cere și Pestel, au fost spânzurați din ordinul țarului Nicolae I. Ceilalți au fost deportați în Siberia. La scurt timp însă, același țar i-a grațiat și reabilitat pe cei mai mulți, de clemență imperială beneficiind chiar și personajul numărul doi din conducerea conspirației, colonelul Alexandru Muraviec-Apostol, care a murit la Moscova târziu după aceea și foarte bătrân, după ce urcase toate treptele ierarhiei militare și fusese și senator. Într-una dintre acele multe cărți despre dekabriști, fără să-mi pot aminti în care anume, era vorba și despre castelul în al cărui parc ronțăie acum ovăz caii noștri. Aici, în salonul contelui Kaminski, cu ocazia unui bal și între două dansuri, ofițerii conspiratori care făceau parte din diferite organizații secrete, obișnuiau să schimbe între ei mesaje, instrucțiuni și consemnuri...

Comunic și căpitanului Constantinescu descoperirea mea.

Împinşi de curiozitate, urcăm împreună treptele peronului, deschidem cu oarecare greutate uşa de la intrare, traversăm un mare antreu în formă ovală şi pătrundem într-o încăpere şi mai mare care se află în partea dreaptă a antreului. Salonul de odinioară! Plafonul rococo şi două sobe de teracotă în acelaşi stil şi-au păstrat înfăţişarea de altă dată, noi-nouţii stăpâni stacojii au găsit însă nimerit să îmbrace pereţii cu un despărţitor de scânduri înalt de trei metri pe care l-au vopsit în albastru caracteristic băncilor de iarmaroc, pentru a scoate mai bine în evidenţă afişele de propagandă şi cromolitografiile reprezentând pe Stalin în toate poziţiile, dar mereu în bluză albă. Parchetul a fost schimbat pentru o duşumea de scândură vopsită în roşu întunecat şi tot în roşu întunecat au fost vopsite ramele de la ferestre şi obloane. Îngrozitor!

Fără îndoială, ofiţerilor cu titluri de noblеţe, visători romantici care nu s-au ridicat decât împotriva silniciei şi actelor arbitrare, nu le-a trecut prin minte, nici măcar în vis, că salonul rococo unde invitau la mazurcă graţioase doamne decoltate cu elegante crinoline, şi nici colţul de la sobă, unde au făurit îndrăzneţe planuri, va arăta aşa, când în locul ţarului tuturor Rusiilor va domni un tiran roşu cu ceata lui de comisari...

În alte încăperi, care au avut din capul locului pereţi despărţitori de lemn, peste gingaşe motive decorative în stil italian, s-a tras cu bidineaua şi s-a dat apoi cu ripolin. Într-o ramă poleită tronează un panou adecvat ideologiei marxist-leniniste: pe fundal de uzine şi de furnale defilează în pas apăsat muncitori cu pumnii strânşi şi cu priviri atât de fioroase de parcă ar fi gata să zdrobească ţeasta oricui le-ar sta în cale. Din lipsă de pioneze, cartoane, proclamaţii şi înştiinţări au fost prinse în cuie, aşa că pe canturile uşilor se văd nenumărate găuri... Într-o altă încăpere, la loc de cinste, un panou îl înfăţişează pe Stalin în chip de tata-moşu, iubitor de copii, cu o mână potrivindu-şi mustaţa şi cu alta mângâind sânul dezvoltat al unei fete dolofane cu cravata de pionier la gât. Ceva mai grotesc nu se poate!

Stăpâniţi de un sentiment de tristeţe, renunţăm a mai vizita şi restul, trecem prin acelaşi antreu oval, lăsăm uşa larg deschisă în urma noastră şi străbatem parcul în toată lungimea lui, îndreptându-ne spre cele două plutoane care au fost trimise în avanposturi dincolo de extremitatea parcului. Ofiţerii respectivi raportează că nimic deosebit nu este de semnalat şi că patrulele noastre care au cercetat terenul în adâncime de doi kilometri nu au găsit nici urmă

de inamic.

Când ne întoarcem la caii la mână, sosește și *Tătuțu*, comandantul regimentului, urmat de escadronul de comandă și de plutonul de mitraliere al lui Mișu Coliopol. Colonelul Hristea vrea să aștepte aici sosirea întregului regiment. Escadronul de comandă își adăpostește caii în grajdurile din fața porții de intrare a parcului, iar plutonul de mitraliere ocupă cele câteva case izolate ce prelungesc satul spre nord.

Majoritatea oamenilor escadronului nostru s-au pus pe odihnă în parc. Garbiș a și făcut rost de parteneri pentru un joc de cărți, probabil pentru *Uite popa, nu e popa*. Câțiva s-au strâns roată în jurul lui Văcaru care-i zice din muzicuță un cântec de jale, *brâul* de la Redea și *călușul* de la Piatra Olt. Rezemat de o salcie, Mazilu așterne pe hârtie cadrilată întâmplările din ultimele zile.

Dar, dintr-o dată, ca și cum ar fi căzut un trăsnet din cer senin, artileria sovietică își anunță prezența. Primele proiectile zboară peste capetele noastre și se sparg hăt-departe. După toate aparențele trag în noi tunuri de 120 mm, cu bătaie de aproximativ 20 kilometri. De fiecare dată, patru proiectile fac explozie, Ivan trage cu toată bateria! Pentru zece sau cincisprezece minute bateria sovietică tace. Răsuflăm ușurați, dar după această pauză reîncepe concertul, inamicul scurtând tragerea și deplasând-o puțin spre stânga. Proiectilele se sparg tot în parc, mult mai aproape de noi. Copaci înalți se prăbușesc trosnind sinistru. Din cer plouă cu bulgări și pământ pulverizat. Asemenea unor uriași polipi, buturugi dansează în aer un balet ciudat. Totul nu durează mai mult de cinci minute. Încă o dată, am scăpat cu bine, dar artileria sovietică rupe din nou tăcerea, mutându-și focul direct pe locuințele sovhoznicilor și pe grajduri. Unul dintre cele 12 proiectile destinate escadronului de comandă lovește un grajd în plin.

Scuturându-și uniforma de praf și de țărână, Raicea trage o înjurătură:

- Să-i ia dracu, văzduhul mamei lor de bolșevici, se vede treaba că au pe cineva p-aici care ne observă și le transmite observațiile!

Așa și trebuie să fie. În consecință trimit mai multe patrule cu misiunea să scotocească castelul și clădirea fără etaj din spatele lui. Una condusă de caporalul Băcanu cu soldații Ilie și Marin, alta condusă de caporalul Ene cu soldații Popescu și Trișa...

Dincolo de șosea, obuzele sovietice au făcut victime mai mult printre civili: zece răniți și doi copii uciși. Escadronul de comandă a

pierdut șase cai și șase răniți, printre care doi radiotelegrafiști. Din micul stat major al regimentului un ofițer a fost foarte grav rănit la cap, tocmai căpitanul veterinar.

După un timp apare caporalul Băcanu:

- Uitați-vă, don locotenent, pe cine am pus mâna!

La câțiva pași, călărașii Ilie și Marin târăsc, împing și iar târăsc o femeiușcă mititică cu părul negru care se zbate, se-ncolăcește și-și schimonosește fața de-ți vine să verși:

- Am găsit-o în podul casei din spatele castelului, ascunsă după un paravan de scânduri și cu receptorul telefonului la ureche. Regla tirul ciolovecilor și pentru a se face auzită țipa așa de tare că nu ne-a fost greu s-o dibuim.

Îmboldind-o mereu, cei doi reușesc în cele din urmă să o facă să stea ceva mai drept în fața mea. Deși este tânără, îți este greu să descoperi la ea un semn caracteristic de feminitate. Femeia mogorogește ceva, scrâșnește din dinți și mă străfulgeră cu priviri arogante și disprețuitoare. Cu ajutorul lui Garbiș, care și-a luat rolul de interpret, îi dau a înțelege că va fi împușcată, așa cum sunt pedepsiți toți spionii pe timp de război. Crispându-și și mai înfiorător fața și făcând spume la gură, îmi răspunde sarcastic:

- Și tu, banditule, ce-ți închipui că-i așteaptă pe toți câinii de fasciști? Când vor pune mâna pe tine bravii noștri soldați o să te snopească ca să-ți piardă sămânța și să vă piară sămânța la toți!

Așa spurcată la gură cum e, o admir totuși pentru curajul ei excepțional. Mazilu se apropie. Tulburat, îmi pune în șoaptă o întrebare:

- Noi trebuie s-o împușcăm, dom locotenent?

- De fapt, am avea datoria să o facem, Mazilule, pentru că noi am prins-o asupra faptului și pentru că noi am avut de pătimit de pe urma ei. În privința asta, legile războiului sunt clare. De la această femeie, însă, se pot afla o seamă de lucruri. Trebuie să i se ia un interogatoriu. Asta-i treaba altora. Garbiș, ia-o și du-o la domnul colonel!

Cu un *mișcă, fă nasoalo* Garbiș o ia vârtos de braț și pornește cu ea spre poartă. Cu fața îndreptată spre mine femeia scuipă de câteva ori în vânt. Clocotesc de mânie și mai că-mi vine să o proptesc de un copac, să scot pistolul și s-o trimit pe cealaltă lume, dar nu mă lasă inima. Oricât de bădărancă ar fi, bucățica asta de om și-a făcut în definitiv datoria, a executat un ordin, știind prea bine că își riscă viața. Văd cum Garbiș îi mai dă un brânci pentru a o sili să iuțească pasul la traversarea șoselei și mi-e milă de ea...

Așa socotisem că se va întâmpla și așa s-a întâmplat. Colonelul Hristea nu-i dispus să rezolve cazul. A dat ordin ca spioana să fie trimisă la brigadă, anume cu auto-sanitara în care stă lungit pe targă, cu capul înfășurat în bandaje, căpitanul veterinar. În locul acestuia, la ștabul regimentului este adus locotenentul veterinar de la trenul regimentar, adică de la coloana de transport alcătuită din vreo treizeci de vehicule și având un efectiv aproximativ de optzeci de oameni și peste o sută cincizeci de cai, coloană care ne urmează la o distanță destul de mare, cu cel de-al doilea eșalon al brigăzii. Prin această transferare, comanda trenului regimentar revine celui mai vechi subofițer, în speță unuia cu atribuții bine determinate care nu putuse să-și închipuie că va ajunge atât de sus: plutonierul major adjutant potcovar Covăseală.

În zori, dau ordin de plecare. După vreo doisprezece kilometri, aproape de satul Vradijevka, cad ca prin minune peste o lungă coloană hipo-mobilă, restul vreunui tren regimentar din Divizia 28 Cavalerie sovietică. La vederea noastră își biciuiesc animalele lansându-se într-o goană de să-și spargă roțile.

Într-un galop nebun, vajnicul cavaler, caporalul Traian Ene, urmat îndeaproape de patru Călărași, ajunge în dreptul căruței din frunte, se saltă cu picioarele pe șa în plină cursă, apoi se întinde și se agață cu tot corpul de hățurile cailor riscând să-și rupă toate oasele de o sută de ori, se opintește și oprește atelajul de tot, ducând la blocarea întregului convoi. Învăluiți în vijelia noastră turbată, rușii ce asigurau protecția convoiului nu schițează niciun gest de apărare.

În furgoane nu sunt numai efecte militare și provizii, ci și muniții, inclusiv de artilerie. O cantitate impresionantă de obuze de 60, 90 și 120. Aprovizionarea pentru cei care ne-au făcut viața grea la începutul nopții trecute. Sigur, această captură ne va scuti de multe probleme viitoare. Fac inventarul și-l las de gardă pe Ene și băieții săi care ne vor ajunge din urmă imediat ce escadronul va prelua furgoanele. Scotocind printre cutii, Raicea găsește o husă de piele. Înăuntru, un superb steag roșu mărginit cu auriu, drapelul Regimentului 9 din Divizia 1 Muncitori. Raicea este un adevărat specialist în steaguri, într-o zi va înfige unul pe Lună. Nu cred neapărat ce spun, dar...

Cum are deja drapelul nostru național înfășurat pe trupul său, îl întreb:

- Ce vei face cu steagul ăsta roșu, unde vrei să-l pui?

- Nu vă pot răspunde rămânând politicos, dom locotenent,

dar dacă un taur mă va vedea cu ăsta, sigur îmi va înfige coarnele în cur.

Oricum, plecăm mai departe cu o doză zdravănă de bună dispoziție. Asta până la Marievka, unde, nu știm din ce motiv, comandamentul ne lasă să zăcem timp de șase zile fără folos. Apoi ne ordonă plecarea urgentă în toiul nopții, de parcă Kremlinul ar fi luat foc și noi am fi echipajul de stingere a incendiilor. O sută treizeci și opt de kilometri într-o singură etapă! Fără îndoială, pentru a recupera cele șase zile pierdute! O pauză de treizeci de minute la fiecare șase ore... Din misterele statului-major...

Trecând prin Domanevka, după un angajament de formă, am luat peste două sute de prizonieri. Le cerem să rămână acolo până va veni cineva să-i ia... De cinci ori mai numeroși, nu puteam să-i luăm cu noi, se punea problema cine era prizonierul cui?

Bugul curge spre sud, credeam că îl puteam traversa prin apropiere. Din contră, primim ordin să mergem spre nord-est, astfel că ajungem la Akmechet. În ciuda numelui turco-tătar al localității, spre marea noastră surpriză, aproape toți locuitorii sunt moldoveni. Apar discuțiile:

- Aa! Voi sunteți români...
- Nu! Noi vorbim moldovenește...
- Dar e același lucru!
- Nici vorbă!

Cum să le explici?

Pe aici va trebui să traversăm, dar locul este prost ales, râul curge impetuos, iar apele sunt adânci. Întreb dacă cineva știe vreun vad practicabil. O femeie se oferă să ne conducă la un loc potrivit. Formez o mică patrulă de recunoaștere pentru a evita vreo capcană. Tovarășa de drum este foarte volubilă, vorbește despre un număr incredibil de lucruri deodată, sărind de la cocoș la măgar, dar ne duce în siguranță pe malul Bugului la un loc prielnic de trecere cu caii. Îi mulțumesc călduros.

- Nu-i pentru ce, nu-i pentru ce, eu vă mulțumesc... Azi a fost o zi fericită pentru mine, am aflat că sunt româncă. Nu i-am suportat niciodată pe bolșevici și eram foarte tristă la gândul că nu sunt decât o rusoaică proastă. Acum înțeleg de ce. Dumnezeu să vă binecuvânteze! Noroc! Noroc!

Apa ne împroașcă de sus până jos, parcă caii se distrează lovind cu putere pietrele de pe fund ca să ne stropească. Două reprize la trap, una la pas, acesta e ritmul. Cheile de la Trikatri ne uimesc,

un peisaj din altă lume cu enorme stânci rotunjite de ape, cu reflecții argintii misterioase.

Nici nu ne oprim în fața soldaților ruși ce ne ies înainte pentru a se preda. Sideraţi, ne urmăresc trecând, fără măcar să-şi coboare braţele. Nu ne gândim decât să mergem înainte şi înaintăm în mod automat. Noaptea urmează zilei, mersul continuu în şa cuplat cu oboseala ne dă o stare de nervozitate. Când Bratiu-Lubovka apare în faţa ochilor noştri, cei o sută treizeci şi opt de kilometri sunt terminaţi. La fel şi noi. Un popas ne e necesar pentru a ne repune pe picioare.

Oraşul are o fermă de cai, o herghelie. Spre surprinderea noastră, crescătorii de cai din Bucovina sunt reprezentaţi aici, în boxele cailor, un fapt care măgulește mândria noastră de cavaleri români. Natural, majoritatea cailor sunt din cei mongoli, cu capete mari, picioare puternice, foarte rezistenţi. Aceştia sunt kabardini, caii favoriţi ai cazacilor. Cal foarte bun de călărit, remarcabil în performanţele sale, dar poate puţin prea mic pentru gustul meu şi pentru talia mea. Împreună cu Garbiş alegem cele mai frumoase specimene, ne vor servi ca şi rezervă dacă ai noştri vor avea probleme.

Urmăm drumul spre Nipru, traversăm Novi Bug în galop. Decid să ne odihnim puţin la Troiskosafonovo când santinelele sună alarma. Căutăm în grabă şi ne dispunem în adăposturi individuale, punem mitralierele în poziţie. Zgomotul de motoare fac să-mi apară broboane de sudoare pe frunte. Ar putea fi tancuri...

Destul de repede pot să disting vehiculul din frunte: un autoblindat KFZ 231 cu opt roţi urmat de mai multe auto-mitraliere de recunoaştere cu patru roţi KFZ 222. Crucea neagră germană de pe capotă mă linişteşte. Suntem recunoscuţi.

Sunt elemente ale Armatei a XVII-a venind dinspre nord să facă joncţiunea cu Armata a III-a română condusă de generalul Eugen von Schobert, care conducea şi Armata XI germană. Alături de auto-mitralierele germane, Batalionul 16 Husari unguri, cu un căpitan ce îmi părea ieşit dintr-o revistă de modă, după ţinuta elegantă.

Se prezintă:

- Căpitan Scccззz...

Numele mi-a şuierat pe la ureche, nu m-am obosit să-l reţin. Mă invită la cină, chiar dacă eu am fost primul aici, el îmi e superior în rang. Nu am ce face, trebuie să accept.

La ora 21 ne aşezăm la masă. Cred că visez. O masă adevărată, acoperită de o faţă de masă albă de damasc. Serviciul Delft cu

motive albastre, pahare din cel mai pur cristal de Boemia, la tacâmurile Christofle doar mânerele fac o grămadă de bani. Cei doi servitori în jachete și cu mănuși albe l-ar putea servi și pe împăratul Franz-Iosif al Imperiului Austro-Ungar fără ca meticulosul suveran să poată identifica cea mai mică greșeală în comportamentul lor precis și atent. Borșul este exact cum trebuie, *foie gras* de Strasbourg de o finețe absolută, pulpa de cerb e fascinantă. În ce privește vinul de Tokay, precis că a fost adus pe aripile îngerilor. După desert (afine cu șampanie) căpitanul Scccззz... îmi oferă o cutiuță cu douăzeci și cinci de trabucuri, havane originale. Am picat pe spate.

În uniforma mea kaki, aranjată cât de cât, dar plină de pete, par ca o coajă de pâine mucegăită aruncată pe o masă princiară. Din fericire, toți ofițerii prezenți nu au ochi decât pentru Crucea mea de Fier. Toți au fel de fel de zorzoane aurii la uniforme, dar nimic cunoscut, oricum, frumos colorate. Am ajuns să-mi apreciez decorația, Garbiș m-a obligat să o port: *Lăsați să vadă că nu suntem niște fitecine!*

Respect această Cruce de Fier, este germană, a lor, deci trebuie să o port cu onoare. Căpitanul Scccззz... îmi spune fără urmă de îngâmfare că este fiul actualului ministru de război al Ungariei. Evităm să discutăm despre politică, cuvântul Transilvania ne-ar fi stat pe limbă, dar el mărturisește, nu fără amărăciune:

- Știți, suntem aici pentru a ne onora cuvântul, angajamentele noastre. În această campanie noi nu avem nimic de câștigat, doar de pierdut... Nu este ca în cazul vostru când ați recuperat Basarabia și Hitler vă va oferi Transnistria. Noi nu vom obține nimic.

- Dar veți îndepărta ciuma roșie de Budapesta.

Nu pare sigur. În orice caz, îl consider foarte bine organizat pentru campanie, serviciile pot fi ușor digerate chiar de stomacurile princiare.

Locotenentul german de tancuri îmi va spune mai târziu:

- Știți, cară după el trei furgoane de veselă, lenjerie și alte rarități scumpe. Dacă Ivan le va captura va crede că Romanovii nu sunt cu toții morți, și n-aș da nici doi bani pe pielea lui...

La despărțire ne felicităm și ne strângem mâinile, întocmai ca și cum ar fi fost vorba de o recepție la Schönbrunn.[30] Văzându-mă revenind, Mazilu, atent, îmi zice:

- V-am păstrat niște mămăligă, dacă vă e foame.

- Mulțumesc, micuțule. Poți să o mănânci tu.

[30] Castel în Viena, fostă reședință imperială.

Nu mă simt prea bine, am impresia că am făcut ceva rău. Plutonul a devenit familia mea, împart totul cu ei, nu pot fi fericit decât împreună cu oamenii mei. Merg să văd de cai, îl mângâi pe Dac. Plutonierul Iacob șoptește ceva ca o poveste la urechile iepei sale, Draga, iar aceasta, din când în când, dă din cap în semn că înțelege. Aburul respirației cailor mă pătrunde cu blândețe. Mă liniștesc și mă decid să dorm aici.

La șase dimineața ne îndreptăm spre Shirokoje pe care o traversăm în galop. Nimeni nu se opune serios avansului nostru. Rușii sunt zdrobiți complet, cei pe care îi întâlnim nu opun nicio rezistență. Adesea ne întâmpină în grupuri pentru a se preda. Trecem prin Krivaia Balka pentru a ne opri la Liubimovka unde așteptăm ordine.

Poposesc în izba unei ucrainence solide pe care o întreb:

- Unde e soțul tău?

- *Voina*... adică la război.

Acestea fiind spuse, mă primește ca și cum aș fi soțul ei întors acasă, fără vreo deosebire, cu manifestări de bucurie. Mă conduce în pat și fără să-mi ceară voie se întinde lângă mine. Amorul cu ea este de o simplitate naturală, fără rafinamente sau aviditate, o autosatisfacere brutală. Nimic care să înduioșeze un caracter latin.

În seara următoare, suntem informați că în urma rezistenței dure opuse de bolșevici pe malul Niprului, va trebui să continuăm fără cai. Vor sosi camioane care ne vor transporta la locul stabilit. Gândul la ceea ce ne așteaptă sau faptul că ne despărțim de companionii noștri ne apasă umerii cu tristețe grea. Câțiva Călărași fac scurte plimbări de adio în șa, împreună cu tovarășii lor dragi. Toți, la un moment al acelei zile, își fac inventarul "comorii" păstrate cu sfințenie în coburul cailor.

Am ocazia să-l observ pe Raicea. Și-a scos încet din coburul drept, cel personal, ceva ca un mănunchi, învelit într-un ștergar roșu brodat pe margini, legat în cele patru colțuri. Este în genunchi și îl desface în fața lui. Colțurile desfăcute dezvăluie un număr impresionant de obiecte diferite pe care le inventariază drăgăstos: fotografia celor doi fii, pe care o ține la distanță ca să o poată admira mai bine, o statuetă din lemn a Fecioarei Maria pe care o sărută smerit pe frunte. O ramură sfințită, apoi o batistă fină de damă pe care o strânge la piept. Un briceag vechi, probabil al tatălui său, pe care îl deschide și închide făcându-l să sune rar, de parcă ar fi vrut să-l aducă la viață. O potcoavă uzată, sunt sigur că a primului său cal pe care nu-l va uita

niciodată. Un mănunchi de fire de grâu, o fiolă de țuică, o ramură de mentă. Câteva nuci uscate, scorojite. O gutuie pe care o miroase îndelung. Flori de salcâm și o ferigă. Lucruri minuscule de care nu-mi pot da seama de unde sunt. Trece de la unul la altul, stând în continuare în genunchi, privindu-le cu adorație. Parcă nu mai vrea să le pună înapoi. Când se decide, leagă înapoi totul în ștergarul brodat și se ridică, două lacrimi mari i se scurg pe fața arsă de soare. Pune înapoi totul în coburul drept, lângă sabie.

În fine, trebuie să ne luăm rămas bun de la cai. Îi mângâiem cum știm mai bine, fiecare cal are preferințele lui. Lui Dac îi place să fie ușor ciupit de grumaz, apoi scărpinat între urechi și pupat pe bot. Plutonierul Iacob, cu *ține caii* sau *caii la mână*, care vor avea grijă de ei, primesc instrucțiuni precise de la fiecare cavaler. La fel cum mamele încredințează cuiva copiii pentru câteva zile... dar aici nimeni nu este sigur că va mai reveni. Ca o ultimă dorință își încredințează calul, la fel îi spun ultimele cuvinte, în caz că nu vor mai reveni...

Recomandări fără sfârșit: *Atenție, e sensibil la piciorul stâng... Trebuie curățată copita de două ori pe zi, cu răzuitor de lemn... Nu trebuie lăsată murdărie după căpăstru... Nu prea mult ovăz, jumătate de rație, fără trifoi, mai degrabă paie... Să nu apari brusc în fața lui, trebuie să vii din lateral vorbindu-i...*

Iacob și ține caii săi cunosc toți caii în amănunt. Se prefac că ascultă cu atenție sfaturile călăreților ca să-i lase să plece liniștiți, Călărașii să poată lupta fără să se îngrijoreze de soarta alter-egoului lor. Mai mult, Iacob și ține caii știu că vor găsi în coburul stâng unguente, pomezi, decocturi etichetate în clar, rețete speciale ale călărașilor pentru fiecare afecțiune în parte a calului sau pentru orice fel de rană.

Totul este în ordine, așa că, în mersul incomod al călăreților scoși din elementul lor preferat, condamnați ca și infanteriști, Călărașii cu inima grea revin la ordin. Iată că ce era mai rău a sosit, îi urcăm în camioane. Sunt camioane Skoda cu trei axe, acestea ne vor debarca ursuzi și posomorâți la Ucrainka.

Aici este instalat provizoriu comandamentul Brigăzii 6 Cavalerie de care aparținem. Soldații ce ne întâmpină sunt copleșiți.

- A fost o bătălie groaznică... ne spun ei.

Tunurile bubuie, zgomotul exploziilor se rostogolește până la noi. Este clar, rușii vor rezista pe Nipru, nu vor da înapoi. Tot plutonul este cantonat împreună într-o singură încăpere, destul de largă,

e drept, dar asta nu ne împiedică să ne încurcăm unii pe alții. În curte, într-o parte, se aud lovituri puternice de ciocan. Merg să văd ce se întâmplă, artileria rusă face deja suficient zgomot. Șase soldați confecționează cruci de lemn, un număr impresionant de cruci. Brigada 6 a luptat din greu, nu încape îndoială. Impresionat, revin în camera noastră.

Mazilu mi-a aranjat un culcuș după perete lângă ușă. Este deja adormit, la picioarele mele doarme Tache, trebuie să sar peste el ca să ajung în colțul meu. Respirația calmă, regulată, a lui Mazilu mă ajută să ațipesc.

Cad pradă unui vis ciudat.

Văd două coloane de oameni ce se încrucișează, una coboară în întuneric, alta urcă spre lumină. În coloana descendentă trec umbre nedeslușite. Brusc, îl recunosc printre ele pe Alexandru Rădulescu, un prieten din copilărie răpus de o congestie pulmonară la vârsta de paisprezece ani. Moartea lui m-a impresionat profund, mai ales că îi purtam o mare afecțiune. Umbre, iarăși umbre, apoi apare sergentul Smărăndache, cu capul gol și acea groaznică gaură în frunte, călărașul Tache Ilie din Izbiceni cu o gaură roșie deasupra sprâncenei drepte. Din nou umbre, multe umbre fără chip. Acum, un cap fără trup suspendat în aer vine să mă întâlnească. Cel al plutonierului Guță. Este unul care merge aplecat, citește. Își ridică ochii când trece pe lângă mine. Este prietenul meu, Mihai Coliopol. Ce face aici? Ce caută printre morți? Iată-l pe căpitanul Petit, plus unul dintre călărașii mei, Șopârliță zis și *taciturnul*. În spatele lui, Tache. Unul după altul se topesc în neant cu privirile goale.

Eu avansez în sens opus, spre lumină, cu o lumânare în mână. Mă întorc. În spatele meu sunt Garbiș, Datcu, alții... Toți au o lumânare aprinsă în mână, lumina tremurătoare le aruncă fiori de viață pe chipuri. Mergem spre ziua care stă să vină. Ceilalți se cufundă în noapte. Ei sunt cei ce mă atrag, vreau să le văd fețele, să le ridic masca întunericului, să știu cine sunt cu toții.

Ceara topită a lumânării îmi curge peste degete și mă arde tare. Durerea mă trezește, transpir cu broboane grele. Ce coșmar groaznic! La picioarele mele, Tache geme ca un animal rănit. Îl lovesc ușor cu piciorul în umăr, se calmează, apoi se întoarce să-și continue somnul. Și eu adorm din nou.

Dimineața îi împărtășesc visul meu lui Raicea, specialistul indiscutabil din pluton în astfel de chestiuni, omul care are cheia viselor. Mă ascultă grav, după ce termin mă întreabă îngrijorat:

- Dar eu? Pe mine m-ați văzut?

Un moment de gândire:

- Nu, Raicea, nu te-am văzut...

- Nici într-una dintre coloane, nici în cealaltă?

- Nici în una, nici în alta...

- A, bine! Deci voi fi rănit, nu ceva grav. Vedeți, domnule locotenent, ați avut un vis premonitoriu. În coloana care coboară fără lumânări i-ați văzut pe cei morți și pe cei ce vor muri. În cea care urcă, cu flacăra vieții în mâini, cei care nu vor păți nimic, cei ce vor scăpa. Și dumneavoastră veți scăpa... Mai presus de toate, nu spuneți nimănui ce ați văzut acolo... Nimeni nu trebuie să știe înainte de a-i veni vremea. Veți vedea că totul e simplu.

Foarte simplu. Dar sunt bulversat, epuizat, mai ceva ca după o lungă cavalcadă. Parcă pentru a înrăutăți lucrurile, când ies în curte văd grămada de cruci de lemn ce a luat proporții sinistre. Cer amănunte celor ce încrustează amintirea vieții pe două bucăți de lemn.

- Cum de ați pierdut atâția oameni? De ce?

Nu mi se răspunde. Un soldat încrustează pe cruci identitatea unora cu ajutorul unei baionete înroșite în foc. Mi se strânge inima. Citesc numele căpitanilor Verulescu și Dan Trandafirescu, amândoi colegi de promoție, ofițeri activi. Apoi al căpitanului Stănescu din Regimentul 4 Artilerie călare. Nu-mi vine să cred că s-au dus.

Unul dintre voluntarii ce însemnează morții pe două bucăți de lemn are un aer abătut, se vede pe el. E un caporal cu mustăți lungi și negre, cu ochi verzi inexpresivi copleșiți de sarcina macabră.

- E greu să faci ceea ce faci aici, prietene... Spune-mi cum de acești viteji au murit aici?

Ezită, vrea să zică ceva, dar renunță. Se vede că se teme, e suspicios. Îi întind o țigară.

- Poți să vorbești, aceștia au fost camarazii mei, prietenii mei. Am râs, am băut, am alergat după fete împreună... Mi se pare imposibil... Nu pot concepe că nu mai sunt...

Caporalul prinde curaj:

- Atunci, dacă au fost prietenii dumneavoastră... oricum odată și odată tot veți afla. Este un gunoi la statul major, locotenent colonel Dămăceanu. Singura sa ambiție este să obțină Crucea de Fier. Ar face orice oricui să o obțină, numai să nu își pună pielea în joc, nu va apărea unde situația e fierbinte. Are și de ce, țineți minte, pentru că o sută dintre ai noștri au pus deoparte un glonț care să i-l bage în fund cu prima ocazie. Crucea de Fier îl înnebunește. Pentru a o obține,

de când comandă Regimentul 10 Roșiori îi bagă pe aceștia peste tot unde e mai greu, ori bieții băieți sunt decimați. Până își obține Crucea de Fier, Ivan îi termină. Niciodată nu a curs atât de mult sânge printre ai noștri. Nu inventează decât misiuni sinucigașe. Pentru a vă face o idee despre cei doi prieteni ai dumneavoastră căzuți, vă spun că 10 Roșiori și-a pierdut toți comandanții de escadroane, toți uciși. Și ticălosul încă nu s-a săturat, nu ne așteaptă zile bune...

Sunt consternat. În timp ce îl bat pe umăr pe caporal, în semn de compasiune, simt cum mi se strânge pumnul. Crește în mine dorința de a-l izbi cu el direct în fălci pe Dămăceanu, a cărui reputație de arivist și om cu două fețe data de dinainte de război. Adjutant al regelui Carol al II-lea, apoi al fiului său Mihai, cere o comandă pe front pentru a obține glorie și medalii folosindu-se și risipind viețile altora, ale subordonaților. Nemții sunt rareori păcăliți de ofițeri superiori abuzivi care nu se preocupă de viața soldaților lor. Poate să-și dorească oricât Crucea de Fier, aceasta se acordă doar eroilor adevărați ce caută să muște din dușman. Dămăceanu nu își va risca niciodată dinții de șacal...

- Locotenent-colonelul Dămăceanu vă cheamă la punctul de comandă, domnule locotenent!

Un agent de legătură este în fața noastră. Vorbim de lup, sau mai degrabă de șacal...

Îl urmez pe agent. Îl luăm și pe căpitanul Dorel Constantinescu, comandant de escadron în 2 Călărași. Dămăceanu ne așteaptă în fața intrării adăpostului său subteran. Chipul său dur este umbrit de cască. De talie medie, înveșmântat într-un macferlan[31] de la Burberry[32], cu cizmele cerate strălucind. Poartă mănuși. Nu ne salută, nici cu vreun cuvânt sau cu vreun gest. Ne vorbește privind cumva dincolo de noi, ca și cum am fi fost deja zdrobiți de obuzele ce ne sunt destinate, și parcă ar vedea dincolo de noi ceva mult mai interesant decât persoanele noastre insignifiante. Lasă un oftat. Își întinde mâna înmănușată spre porthartul de piele fină marca Hermes și scoate o hartă pe care o desfășoară. Plictisit ne indică pozițiile, ne face semn să ne apropiem:

- Veți asigura poziția, căpitane, aici, locotenente, aici (ne indică cu degetul). Un agent de legătură vă va conduce pe poziții. Vă veți face datoria așa cum camarazii voștri au făcut-o înaintea voastră.

[31] Pardesiu bărbătesc fără mâneci.

[32] Casă de modă londoneză.

La revedere, domnilor...

Ne uităm derutați la acest comandant care nu ne onorează nici măcar cu o privire. Pentru el, noi nici nu existăm, n-am existat niciodată. Cum ar putea să-și dea seama de moartea noastră, dacă pentru el nici nu existăm?

- Vă veți face datoria așa cum și-au făcut-o camarazii voștri înaintea voastră.

Și și-au dat viața. Dămăceanu[33] a greșit vânzând pielea Călărașilor înainte de a fi uciși.

Dovada: încă sunt în viață și depun mărturie[34]!

[33] Dumitru Dămăceanu: această figură nobilă, roialist fervent, fost adjutant al regelui Carol II, apoi al regelui Mihai, a irosit din greu sânge românesc pentru a primi de la germani (care l-au disprețuit) Crucea de Fier pe care nu a obținut-o niciodată. Antibolșevist fanatic, a executat fără motiv prizonieri ruși. Actualmente este membru al Partidului Comunist Român și general de corp de armată. Ce va face acum pentru a obține ordinul Lenin? (n.a.)

[34] Relatarea lui Ion V. Emilian este referitoare la momentul apariției cărții (1974) când Dumitru Dămăceanu încă era în viață. Fără îndoială, mărturia sa este prețioasă pentru cercetările ulterioare. Totodată, din biografia lui Dumitru Dămăceanu reiese oportunismul său. Dumitru Dămăceanu (1896-1978) a fost adjutant regal sub Carol al II-lea și sub Mihai, între 1941 și 1942 este comandant al Regimentului 10 Roșiori. Este decorat cu Ordinul Mihai Viteazu la 17.10.1941 prin Înalt Decret nr. 2886 *pentru tenacitatea și spiritul de sacrificiu de care a dat dovadă în luptele de la Nistru.* Din 1942 este colonel și șef al Statului Major al Comandamentului Militar al Capitalei, având un rol important în actul de la 23 august 1944. Avansat general, face parte din comisia care semnează armistițiul cu URSS la 12 septembrie 1944. Este subsecretar de stat în ministerul de interne, dar în cadrul crizei guvernamentale declanșate la 28 februarie 1945, când comuniștii din FND forțează preluarea puterii, este unul din cei zece ofițeri care se desolidarizează de premierul Nicolae Rădescu, luând partea comuniștilor, regele Mihai semnând un decret pentru trecerea lor în rezervă, decret care nu a fost publicat la presiunea sovieticilor. Face parte din delegația română la Conferința de Pace de la Paris. În 1950 este arestat, degradat și închis. În anii '60 a fost reabilitat și avansat, în 1974 fiind general de armată.

Capitolul XIV

Firu... firu... - Invazia broaștelor - Opriți pe Nipru - Florile răului - Mort pentru patrie - Medalia în cur - Mihailovka - Asasinii, goi!

Agentul de legătură a apărut în plină noapte, o noapte neagră, fără lună sau stele. Plutonul este gata. Soldații se poticnesc și înjură.

- Firu... firu..., șușotește ghidul nostru.

În întuneric, agentul îmi ia mâna și o pune pe firul telefonic ce lega postul de comandă de avanpostul ce-l ocupam. Eu fac întocmai cu mâna lui Mazilu ce este în urma mea, el la fel... până la ultimul om, Văcaru. Când careva cade, auzim imediat *Firu! Firu!* ca strigătul unei păsări nocturne astfel ca orbul să prindă firul călăuzitor. Ajungem, de bine, de rău, la punctul de comandă al escadronului din 10 Roșiori. Ne întâmpină fostul șef de promoție, căpitanul Dorel Constantinescu, noul comandant de escadron, numit de ieri în locul căpitanului Dan Trandafirescu, ucis de inamic, mai bine zis de Dămăceanu. Schimbăm cele mai bune urări, sunt sigur că ne vom înțelege bine.

Continuăm prin noaptea neagră. Pământul este fragmentat de pâlnii de obuze de toate dimensiunile. Din când în când, câte un soldat cade și este ajutat să se ridice cu cât mai puțin zgomot cu putință. Aerul devine tot mai proaspăt și mai umed, semn că suntem aproape. O voce necunoscută:

- Schimbul, înlocuitorii, lăsați-i să treacă...

Exclamații de bucurie din întuneric ne arată că sosirea noastră este binevenită.

- Am crezut că rămânem acolo, băieți! Noroc, să aveți noroc! murmură călărețiii din plutonul lui 10 Roșiori care ne cedează poziția fără mari regrete. Șeful lor vine pe bâjbâite. A trebuit să dăm nas în nas pentru a ne recunoaște, practic cădem unul în brațele celuilalt. Recunosc pe unul din foștii studenți legionari, fosta mea mișcare politică de atunci, devenit acum sublocotenentul Grapa din Bacău. Mă

conduce aplecat spre adăpostul său care de acum devine al meu. Aici fiecare are adăpostul său individual. Al meu este mai mare, pot să-mi adăpostesc și agenții de legătură.

Grapa îmi face o mie de recomandări:

- Mai presus de toate, să circuli din groapă în groapă numai în nopți ca aceasta, și numai când ești sigur. Lunetiștii lor sunt buni, artileria își încearcă și ea norocul. Un obuz la fiecare om ce mișcă, mult zgomot, dar mai puțin daune.

Suntem dispuși în contrapantă, la vreo 70 de metri de fluviu. Nu sunt de acord cu acest dispozitiv, suntem prea departe de apă pentru a putea împiedica o debarcare. Îi spun lui Grapa:

- Prietene, ideal ar fi să avem adăposturile chiar pe mal...

Clătină din cap:

- M-am gândit... am încercat. Dar terenul este acolo jos atât de nisipos că imediat ce sapi, totul se inundă.

Văd că Grapa este delicat, nu vrea să se ude pe picioare. În schimb, eu nu vreau să mă trezesc la doi metri sub pământ! Fiecare cu punctul lui de vedere. Dar acum lui nu-i mai pasă, își duce trupa înapoi.

- Noroc! Noroc!

Vom avea nevoie din plin. O tăcere apăsătoare se lasă grea peste noi. Noaptea este la fel de întunecată. Dar ce simt cei de pe partea cealaltă? Fiecare călăraș trebuie să fie vigilent, să nu închidă un ochi. Timpul parcă stă în loc.

- Ding...

Din nou:

- Ding...

Și peste tot:

- Ding... ding... ding...

Alături de mine, în groapă, Garbiș și Mazilu sunt cu mâinile crispate pe arme. Garbiș se relaxează:

- Am înțeles, sunt caporalii și sergenții care aruncă în căștile soldaților noștri broaște, ca să-i țină treji...

Prefer explicația asta. Cum îi știu vigilenți, încerc să închid ochii. Adorm, dar nu pentru lungă vreme. Comportamentul ciudat al lui Mazilu mă face să-mi sară somnul. Îl observ printre pleoapele întredeschise. Din când în când se apleacă asupra mea ca și când ar vrea să-mi smulgă un nasture și să-l arunce departe. Iată că își multiplică gesturile, degetele îi umblă peste întregul meu corp. A înnebunit?

Îi apuc mâna brusc. Ceva rece și vâscos mișcă respingător, senzația mă înfioară. Las toate și sar în picioare. Explicația vine de îndată: toată groapa ce ne servea drept adăpost este invadată de broaște micuțe care sar peste tot. Eram acoperit de ele și Mazilu încerca să mă scape măcar de o parte ca să pot dormi.

Râdem cu toții de sperietura mea. În fine, se crapă de ziuă. Un soare generos se înalță reflectându-se în Nipru ca într-o uriașă oglindă. Vast, lat de câteva sute de metri, ni se arată maiestuos. La un kilometru și jumătate am în față o pădure amestecată de stejari groși cu sălcii, aflată pe un platou mai înălțat. Puțin mai jos, izbele din Malaia Lepetika. Puțin mai departe, șase mori de vânt cu aripile încremenite. O mare buclă a Niprului îmi ascunde localitatea Mihailovka. În amonte față de cot o insulă plină de vegetație, între insulă și țărm, mlaștini. Îmi petrec ziua învățând terenul pe dinafară și pândind reacția inamicului în timpul deplasărilor noastre rapide. Nu există nicio reacție. În locul infernului anunțat, un calm ce chiar prin asta devine din ce în ce mai neliniștitor. Oare ce pregătește Ivan?

Așteaptă seara ca să ne arate. Atunci artileria rusă aprinde cerul mugind îngrozitor. Cel puțin douăsprezece baterii își grupează salvele devastatoare. Șuierături și explozii se succedează într-un ritm infernal. Pământul se cutremură, se ridică în aer, se pulverizează căzând înapoi amestecat cu schije ucigătoare. Suntem relativ adăpostiți în gropile noastre. În mod sigur cei din Mihailovka răsuflă ușurați, nu sunt ei cei vizați. Bombardamentul ține cam două ore, apoi liniștea deplină prevestește că ni se pregătește ceva.

Dacă noi am avut pierderi grele ca să luăm localitatea, bolșevicii își asumă să aibă pierderi și mai mari pentru a o relua, ordinele lor fiind să ne țină cu orice preț pe partea vestică a râului. Noaptea se animă de bâzâitul ce se amplifică, sunt motoarele bărcilor, o adevărată armadă.

Prin telefon cer repede bateriilor noastre să tragă asupra lor. În mai puțin de un minut deschid focul, dar fără prea mare succes. Bărcile se apropie, exploziile grenadelor, staccato-ul mitralierelor, lătratul furios al puștilor mitralieră o demonstrează.

Rușii sunt pe cale să debarce la Mihailovka. Agenți după agenți ne aduc vești din ce în ce mai proaste. E vorba de unități de elită ale bolșevicilor special pregătite pentru astfel de acțiuni și având o determinare dusă până la fanatism. Rușii sunt hotărâți să ne oprească pe Nipru, să nu facem niciun pas mai departe. Până acum, și-au făcut treaba. Ai noștri luptă unul contra zece, uneori chiar unul contra

douăzeci. Sufocați de superioritatea numerică inamică, spulberați de iadul de foc de pe malul opus, cedează.

Locul în care ne aflăm mi se pare din ce în ce mai nefavorabil, îmi scot băieții din găurile lor și coborâm spre plajă pentru a lua noi poziții mai puțin expuse.

La Mihailovka bătălia ajunge la paroxism. Linia de foc sovietică pare a pătrunde tot mai adânc în dispozitivul nostru. Nu știu încă cum să acționez. Clinchetul sec al carabinelor se aude tot mai aproape. Țiuitul gloanțelor ne sâcâie. Rușii sunt asupra noastră, forțează asupra plutonului 1 al nostru. Călărași cu ochi înnebuniți se aruncă în pozițiile noastre, toți sunt răniți. Trei aleargă spre noi când sunt secerați de rafale de mitralieră, dar densitatea tirului îi ține în picioare, ciuruiți de proiectile. Cad la pământ abia când mitraliera încetează focul. Riposta noastră îi dă înapoi pe câțiva ruși ce porniseră la atac spre noi. Asta permite unui supraviețuitor să se strecoare lângă noi. Ne povestește șocat:

- Duhnesc a votcă de iau foc... Sunt în plin delir, imposibil să-i oprești. Toți au arme automate, noi nu aveam decât carabine. Sergenții au făcut tot ce-au putut să-i oprească... Toți sunt morți, toți opt... Delcea a fost rupt în două în fața mea. Am căzut în intestinele ce-i ieșeau afară, îngrozitor, sunt plin de ele, curăță-mă, curăță-mă!

Datcu îl duce la Nipru să se spele de urmele groaznice.

Apare altul, aproape golit de sânge, vorbește rar și încet:

- Sergentul Gălan a sărit la mitralieră, l-am văzut dispărând într-o secundă... împreună cu doi servanți. Sunt morți, toți de la mitraliere, toți, n-a rămas unul... Barbul, știți, sublocotenentul Barbul... Am văzut gloanțele cum îi intră în gură. Toți dinții i-au explodat și gloanțele intrau, intrau... Nu mai avea cap când a căzut... Și Popescu a fost sfârtecat, avea o gaură mare în gât...

Nu mai vreau, nu mai pot să ascult.

- Haideți, copii, să vedem mai de aproape.

Plutonul mă urmează. Cu infinite precauțiuni, degetele pe trăgaci, mult dispersați unul față de altul, ocolim bucla râului. Mihailovka e acolo, nu o putem distinge, noaptea e prea întunecată. Artileria rusă doarme. Oricum, nu poate trage fără să riște să-i lovească pe ai săi. Abia aud clinchetul unei chiulase de armă. Strig:

- Români! 2 Călărași!

O voce tinerească răspunde:

- Să vă văd... Apropiați-vă încet!

Ceea ce facem cu multe precauții. Santinela este un cavaler

de douăzeci de ani din 10 Roșiori. Decid să aștept zorii, încercând să mă întind pun piciorul pe o broască care explodează cu un *fleoș* dezgustător.

În lumina dimineții fac o recunoaștere vizuală a poziției. Ruși sunt la 250 de metri de locul în care suntem ascunși. Baricadați în casele din Mihailovka ale căror fațade sunt aproape toate orientate spre noi, se pot apăra cu ușurință, ne pot fixa ușor în teren.

Fără să știu de ce, încep să mă gândesc intens la prietenul meu Mișu Coliopol. De ce această obsesie pentru el? Într-un *flash* al memoriei îl revăd în visul meu, în coloana descendentă, cu Băcanu, Tache, alături de morți, cum mi-a zis Raicea. Fără să vreau, sunt impresionat. Vreau să-mi văd prietenul. În subconștient mă gândesc că vreau să-l văd înainte de... Ce idioțenie! Nu are importanță, trebuie să merg să-l văd. Provizoriu, îi trec comanda lui Raicea, pentru ca eu să merg să discut situația noastră cu sublocotenentul Mihai Coliopol. Știu că este instalat în adăposturile amenajate în contrapantă la dreapta noastră. Încep o cățărare în salturi în diagonală, imediat aplaudată de o pușcă mitralieră rusească. Pâlnii mici în jurul meu, sunt împroșcat de nisip. Ale noastre ripostează foarte violent, ceea ce îmi permite să mă fofilez în adăpostul amicului meu. Vizita mea matinală îl bucură, desigur. Ce făcea, citea Baudelaire! Acum, schimburile de focuri cuprind întreaga linie. Profit să-i zic lui Coliopol:

- Pune-ți casca, Doamne Dumnezeule, un glonte ricoșat te poate ucide!

Zâmbește din ochii căprui, se întinde cu cei 1,85 m ai săi, își trece degetele lungi prin părul brunet, apoi surâde:

- Pentru o bună lectură nu trebuie să ai capul strâns, nu intră bine...

- Un glonte intră mai bine!

Ochii îi devin mirați:

- Un glonte! Ești nebun? Moartea și cu mine suntem vechi prieteni, știm totul unul despre altul. I-aș lipsi dacă mi-aș pierde viața!

Râde dezvelindu-și dinții sclipind de sănătate.

- Ioane, ascultă asta! Știai că Baudelaire a scris numai pentru cavaleri?

Sa monture apocalyptique
Est un cheval épileptique
Qui va reniflant les corps morts
Et galope toujours sans mors

Larifla fia fla
Larifla fia fla
Larifla fla fla[35]

Mă impresionează, e adevărat.

- Mișu, n-am venit să vorbim despre literatură. Crezi că vom putea lua înapoi satul?

- Sigur, avem toată ziua pentru asta. În plus, se ascund ca șobolanii.

- Nu contează că ieri au debarcat, noi suntem dislocați fără să putem face nimic? Am impresia că Ivan a terminat cu retragerea, au debarcat peste tot. Suntem prea avansați și puțin numeroși, ne-am întins prea mult fără rezerve...

Coliopol reacționează ferm:

- În primul rând suntem Călărași. Le vom tăbăci fundurile. Acum, cu permisiunea ta, voi citi puțin înainte ca rușii să facă prea mult scandal.

Și se întoarce din nou la *Florile răului*. Mă întorc fără a insista.

Suntem în 9 septembrie 1941 și va trebuie astăzi să reluăm Mihailovka. Soarele este la zenit când la 11.30 primim ordinul de atac. Sar din groapă strigând:

- Înainte! Înainte!

Strigătul se repetă pe întregul evantai format de pozițiile noastre în jurul celor rusești. Este imediat acoperit de furia tirului advers. Armele automate intră în acțiune, bubuie tunurile inamice. Mii de proiectile toacă totul în calea lor, pământul se cutremură. Impactul cască crevase în toate direcțiile, oțelul topit cade de peste tot. Unde întâlnesc un corp omenesc îl fac bucăți cu un sunet mat, surd, de îți vine să vomiți. Ne aruncăm la pământ de parcă am vrea să-l zdrobim sub noi până ne crapă pieptul. Din când în când, cu gura uscată, scot din nou:

- Înainte!

Cum pot rezista în această furtună de foc, sub această grindină ucigașă?

La stânga mea trei cavaleri avansează mai repede ca mine. Băcanu și Ene îi urmează trăgând fără oprire cu pușca mitralieră. Sunt furioși la culme. Încărcătoarele golite cad mai repede ca niște cărți de poker aruncate. Țevile se încălzesc, cei trei cavaleri sunt

[35] Una din versiunile poeziei lui Charles Baudelaire (1821-1867) *Une gravure de Mortimer* sau *Une gravure fantastique*. În traducere: *Armăsarul apocaliptic / E un cal epileptic / Adulmecând morții / În galop fără zăbală / Larifla fia fla*

acum cinci, trebuie să-i ajung. Ciudat, în acest infern ajung să disting zgomotele perfect. Aud cum o mitralieră jumelată rusească intră în acțiune. Aerul șuieră pe lângă mine, pocnituri stridente, multe, dacă întorc capul, sigur îmi va fi smuls. Doi dintre cavaleri au căzut, ceilalți trei continuă. Valul mitralierei îi ajunge, îi ridică, îi poartă pe vârful tumultos, îi scutură ca pe păpuși dezarticulate. Cad la pământ. Sunetul moale al căderii lor mă ajunge, se înfige în mine.

Mă las jos, copleșit, cuprins de o spaimă intensă. Nu trebuie să las frica să mă domine, trebuie să o domin. Un val de fiere mă invadează, mă redresez, aplecat spre casele de unde focul izbucnește din toate deschiderile. Atacul nostru stagnează.

Aproape de mine, Coliopol strigă:

- Bimbirică, Dumnezeule, ce face Bimbirică?

Strigă după ajutorul sublocotenentului ce comandă artileria anticar. Apare în fine un mic tun, prea puțin. Servanții sunt secerați aproape instantaneu peste scutul protector. Alți doi încearcă să îl pună în funcțiune. Deodată, trăgătorul își vede ambele mâini retezate. Nu-i vine să creadă, se ridică halucinat:

- Uitați-vă, dar uitați-vă...

Își ridică cioturile sfâșiate spre noi, apoi pare că tușește violent. De fapt gloanțele îi sparg pieptul, cade în sfârșit, eliberat. În frunte, sublocotenentul Jănescu strigă pentru a-și încuraja oamenii:

- La mine, la mine, să-i alungăm de acolo!

Aerul se rupe sub explozii de toate tipurile. O ploaie de resturi ne orbește, ne șochează. Cu un efort suprem, mai facem câțiva metri. În urma mea, Mazilu gâfâie, geme, dar se ține încă. Își descarcă arma lângă obrazul meu drept, sfâșiindu-mi timpanul. Casele din Mihailovka sunt la treizeci de metri, suntem aproape.

- Trage, Băcanu, trage!

Nu așteaptă să i se mai spună. Pușca mitralieră Z.B. slobozește o sarabandă nebună de gloanțe din mâinile sale puternice. Marin, aplecat pe jumătate, îl aprovizionează cu viteză maximă. Încă un salt, ne aruncăm înainte. Cea mai mică ridicătură de pământ din față ni se pare pământul făgăduit. Trebuie să ajungem acolo, să ne ascundem în spatele ei, să ne protejăm carnea tremurândă. Urlete de pretutindeni, de frică, de panică, de furie. Un soldat cade lângă noi.

- Ridică-te, hai...

- Nu pot, cred că mi-am rupt picioarele...

Mă uit. Nu mai are cizme. Picioarele i-au rămas în urmă, în cizme, la trei metri în spate, una peste alta.

- După noi, Băcanu, după noi...

Brusc, Băcanu se apleacă, scapă pușca mitralieră, cade. Mă reped la el, Mazilu și Garbiș după mine. Marin îl ține în brațe. Îi ordon să îl lase și să rămână la pușca mitralieră ca să ne acopere retragerea. Îndată ce arma începe să tragă, îl târâm cum putem mai bine pe prietenul nostru la adăpost. Apoi mai departe, la malul Niprului. Băcanu are un brâu de sânge pe talie. O rafală de mitralieră...

Odată cu rănirea lui atacul s-a oprit, elanul nostru s-a prăbușit. Toți ai noștri s-au îngropat în pământ cum au putut, săpând sau folosind gropile de obuz.

Băcanu este perfect conștient.

- O să fie bine, Rafael, o să fie bine...

Cum pot zice ceva atât de stupid? Mă privește grav. Îi scot casca. E atâta viață în părul lui negru și bogat!

- Domnule locotenent... v-am spus că am patruzeci de hectare la Corabia... sol bun și viță de vie?

- Da, mi-ai zis...

- Pământ foarte bun, știți, nu ca mizeria asta de aici...

Printre degetele devenite albe lasă să se scurgă nisipul de pe mal. Încearcă să-și vadă rănile adânci, dar acestea nu îl lasă să se aplece. Cade din nou în brațele mele. Respiră foarte repede, ochii inteligenți exprimă dorința de viață.

- O pușcă mitralieră mi-a făcut asta?

Duce degetele spre abdomen de unde sângele gâlgâie cu bule.

- Da, o pușcă mitralieră.

Se întristează:

- Se poate spune că le-am făcut altora același lucru, bieții de ei!

Apoi, tresare:

- Totuși, am fost cel mai bun din 2 Călărași la mitralieră, nu-i așa, dom locotenent?

- Așa este, Rafael... Ai numai douăzeci și trei de ani, ești puternic... Vei scăpa..

Se înfioară brusc:

- O, nu! Nu tu...

Simt cum fața mi se înroșește. Își duce mâna la buzunarul de la piept de unde scoate o carte poștală militară. Înțelegându-i intenția, îi dau un creion. Întorc capul. Când privesc din nou, creionul este căzut, mâna ține cartea poștală apăsată pe pieptul său.

Gloanțe rătăcite se strecoară până la noi: *floc... floc...* prin ni-

sip, tresărim.

Băcanu icnește, trăsăturile i se crispează. Se agită:

- Trebuie să iau încărcătoarele... Veți avea grijă de mitraliera mea... Să le plătiți pentru ce mi-au făcut. Dalia, iapa mea... Este deja bătrână, trebuie ca Iacob să aibă grijă de ea. Tatăl meu mi-a dăruit-o când am împlinit zece ani... a trecut mult de când n-am mai galopat împreună. Trebuie să trăiască... să se obișnuiască...

Se crispează, fața sa lividă arată că este aproape golit de sânge.

- Locotenente, locotenente, îmi dau sufletul... locotenente, locotenente, vine, vine...

Ochii îi ies din orbite, strigă din ultimele puteri, se întinde și cade moale în brațele mele.

Ce a văzut venind? Ce ultim obstacol acest brav Călăraș a vrut să evite?

Din ce în ce mai multe, gloanțele roiesc în jurul nostru ca niște viespi exasperante. Deși nu mai are nevoie, ne târâm camaradul la adăpost până pe malul Niprului, printre trestii. Apa vine să îi spele cizmele. Copleșiți de durere, îl lăsăm acolo.

Merg să recuperez pușca mitralieră, Marin și Mazilu îmi sunt alături. Am uitat ceva, mă întorc. Mergând, nu pot să nu mă gândesc la visul meu, Băcanu era în coloana descendentă, l-am văzut. Intru printre trestii, mă aplec asupra lui și îi iau cu grijă cartea poștală ce o ține la piept. Citesc ceea ce a scris cu creionul, ultimele sale cuvinte.

BĂCANU, RAFAEL
CĂLĂRAȘ
MORT PENTRU PATRIE

Izbucnesc în plâns.

Revin și sub un tir nebun recuperez pușca mitralieră a lui Băcanu, o moștenire scumpă. Acum toată lumea e adăpostită în teren, rușii sunt în case, ai noștri în gropi individuale. De ambele părți, gloanțe de pușcă sau de mitralieră îi vânează pe imprudenții care îndrăznesc să încerce să vadă ce se întâmplă în jur. Fără vreo legătură posibilă cu celelalte grupe, decid să merg eu însumi după noutăți, să încercăm să organizăm ceva. Asta ne va face să câștigăm ceva timp. Ene mă acoperă cu pușca mitralieră, oricum sunt nevoit să fac un larg ocol pentru a ajunge în spate. Bâjbâind, dau peste Coliopol în-

tr-un alt adăpost, cufundat în lectura cărțuliei sale.

Îi povestesc despre moartea lui Băcanu și cât de mult mă afectează pierderea lui. Mă ascultă cu atenție.

- Ascultă, am ceva pentru tine...

Răsfoiește cu un deget grăbit foile deja uzate și recitește ceva ce oricum știa pe de rost.

- Uite... știi, doar trebuie să schimbi titlul. Ceea ce e minunat la Baudelaire este că el a tot suferit, și-a amintit... Acestea sunt *Plânsul unui Icar,* pentru Băcanu le putem transforma în *Plânsul unui Pegas.* Ascultă:

En vain j'ai voulu de l'espace
Trouver la fin et le milieu ;
Sous je ne sais quel oeil de feu
Je sens mon aile qui se casse ;

Et brûlé par l'amour du beau
Je n'aurai pas l'honneur sublime
De donner mon nom à l'abîme
Qui me servira de tombeau.[36]

Miracolul poeziei, încep să îl înțeleg pe Mihai care, studiind durerile poetului, simte mai puțin monstruozitățile războiului de care suntem cu totul copleșiți. Aceste pagini ce le răsfoiește în timp ce răniții își urlă durerea în jurul nostru și gem în mizerie, au mirosul puternic al morții, dar și parfumul frumosului.

Sar în altă groapă, salutat de o rafală care mă ratează cu puțin. Apoi în alta, până la cad peste Dorel Constantinescu care se află într-o groapă largă, într-o adâncitură, total în afara vederii inamicului. Oamenii lui sunt culcați în toate pozițiile pe lângă el. Sunt surprins să-l găsesc aici, unde chiar nu era nimic de făcut.

- Ce faci aici? 10 Roșiori nu a intrat în luptă! Ce faci, te fofilezi?

- Nu, nu mă fofilez! E din cauza ordinului unei curve pe nume Dămăceanu. Imaginează-ți că spurcăciunea jubilează că voi, Călărașii, vă rupeți dinții de Mihailovka. Ejaculează de fericire, pierderile voastre îi aranjează apele la perfecție. Restul escadronului a

[36] Zadarnic bolta nesfârșită / Crezui s-o vânturcu noroc; / Sub nu știu care ochi de foc / Aripa mi-a căzut topită; / Și ars de dorul de frumos, / N-am fost măcar slăvit ca unii, / Să-mi dărui numele genunii / Ce mi-a deschis mormântul jos (traducere Șerban Bascovici).

fost reținut din ordin, astfel, 10 Roșiori va intra în scenă condus de el, și va obține succesul. Afacerea e perfectă. Parcă și văd citarea: *Opriți pe Nipru de forțe superioare în proporție de 20 la 1, colonelul Dămăceanu forțează printr-o acțiune eroică la Mihailovka și deschide trecerea fluviului armatelor noastre victorioase.* Gata, Dămăceanu, apropie-te să-ți atârnăm Crucea de Fier! Eu, cu pumnul în gură, fără să pot face nimic, da!

Constantinescu este pe cale să explodeze. Îl calmez cum pot, dar e dificil, fiindcă are dreptate. El și ai săi au nevoie de odihnă, au pierdut destui oameni. Mai vorbim o vreme, îi spun și de Băcanu. Observ că vorbesc despre el la prezent, încă nu m-am obișnuit cu dispariția lui, deși am tot vorbit despre asta.

O agitație în spatele nostru, Dămăceanu însoțit de doi agenți de legătură, tot în stilul lui englezesc. Mă ignoră cu desăvârșire, îl interpelează doar pe Constantinescu:

- Căpitane, aliniază-ți oamenii. Veți cuceri satul. Restul trupelor trec sub ordinele tale.

Mă cuprinde furia. Dorel Constantinescu pare că e în pragul unui atac de apoplexie. Încremenește în poziție de drepți ca o statuie:

- Domnule colonel, escadronul meu nu mai are decât treizeci și opt de oameni, mai puțin de efectivul unui pluton. Rușii sunt bine baricadați, bine organizați și aprovizionați constant de dincolo de fluviu. Nu avem nicio șansă să cucerim satul fără artilerie, iar noi nu avem nici măcar un tun anticar. Trimițând soldații la luptă în aceste condiții, în starea de epuizare în care se află, înseamnă să fie sacrificați pentru a nu obține nimic. Din rațiuni umanitare, îmi este imposibil să mă supun ordinului dumneavoastră!

Dămăceanu crezu că visează, încremenește paralizat de stupoare.

- Refuzi să te supui? Știți ce înseamnă asta? Vă voi arăta, eu, că la război, pentru un ofițer curajos, nimic nu este imposibil...

Merge spre Roșiorii întinși care urmăresc discuția cu interes.

- Roșiori, în picioare! Toți în urma colonelului vostru. Vom merge să cucerim Mihailovka împreună, pentru gloria cavaleriei române.

Niciun Roșior nu se mișcă. De data asta, Dămăceanu începe să tremure. Își pierde autoritatea. Duce mâna la pistol. Imediat se aude declicul sec al unui închizător. Își dă seama, îl văd întorcându-se cu chipul convulsionat de furie. Agenții de legătură aleargă să-l ajungă. Nu face nici douăzeci de pași când unul dintre Roșiori spune

cu voce tare:

- Medalia, în cur!

Dămăceanu sare în sus, ai fi zis că a încasat un glonț în fund. Ar fi fost mai bine pentru el și pentru toată lumea. Bietul de el!

Totuși, căpitanul Constantinescu și oamenii săi au cam dat de belea. Pentru ei, amenințarea plutonului de execuție plutește în aer. La fețele lor obosite, resemnate, îmi dau seama că nu le pasă nici de această amenințare. Au trecut peste orice limită logică, nu le pasă. Pot muri pentru nimic, dar nu pentru Crucea de Fier a lui Dămăceanu.

Eșalonul superior ordonă ca escadronul din 10 Roșiori sub comanda lui Dorel Constantinescu să fie înlocuit cu un escadron din 2 Călărași care vine să ne întărească. Împreună suntem trei escadroane, ce a mai rămas din ele, de fapt nu mare lucru. Aproape toți ofițerii și sergenții sunt morți. Fără să ne vină vreun ordin oficial, cele trei escadroane s-au pus sub comanda mea.

Le grupez în clește în jurul satului Mihailovka. Cât despre mine, sunt încă pe malul Niprului, pe plajă. Sondez inamicul cu focuri intense și precise. Din riposta lui constat că s-a întărit mai bine la extremitatea satului mai apropiată de fluviu. Acest lucru nu ne ușurează treaba fiindcă va trebui să avansăm din nou până la locația în care s-a frânt primul nostru atac, dacă vrem ca un ultim salt să le pună probleme serioase. Plutonul 1 este deja decimat aproape în întregime.

Sărim peste morții noștri, ne târâm peste ei, îmbrățișări dezgustătoare. Focul inamic sacadat, puțin pe deasupra spinărilor noastre, ne obligă să ne culcăm de-a dreptul peste nefericiții noștri camarazi plini de sânge și excremente de tot felul. Raicea îmi indică ceva cu o mișcare a capului.

Cavalerul Văcăreală din plutonul 1 este sprijinit cu spatele de un trunchi retezat la înălțimea unui om. Rănit la umăr, a încercat să-și oprească hemoragia, pansamentul rapid este încă ținut strâns în pumnul său crispat. Ochii încremeniți de groază, rictusul feței, stau dovadă martiriului său. Văcăreală este ciopârțit cu baioneta. În jur de treizeci de lovituri în brațe și în picioare, ca să sufere o teribilă agonie, perfect conștient. Când i s-a apropiat sfârșitul, în jur de cincizeci de lovituri i-au perforat pieptul și abdomenul.

Asasinii ruși au ieșit după retragerea noastră pentru a ne măcelări cu sălbăticie răniții. Toți cavaleriștii au fost lichidați în acest

mod. Au pantalonii plini de sânge închegat între picioare, semn că le-au fost zdrobite acele părți. Când ajung la cadavrul sergentului Delcea, surprins și el în timp ce se pansa, nu mă pot abține să nu vomit spasmodic.

Încă tremurând, mă retrag pe poziția de plecare. Nu mai sunt la fel. Îi trimit pe Garbiș, Mazilu, Vărzaru să-i adune pe toți cei ce asigură comenzile plutoanelor din toate trei escadroanele. Când sunt toți prezenți le spun ceea ce am văzut (mulți au văzut aceleași orori în sectoarele lor, mi-au mărturisit) fără să-mi pot stăpâni emoțiile. În final, cu o voce mai calmă:

- Copiii mei, nu am primit vreun ordin formal, dar trebuie să o facem în memoria camarazilor. Vă spun, vom lua Mihailovka! Imediat! Încă ceva: îl omor cu mâna mea pe cel ce face vreun prizonier! Mergeți la oamenii voștri. Când mă veți auzi strigând, atacați în același timp cu mine! Liber!

Se îndepărtează repede. Las să treacă un timp, ceea ce mă mai calmează. Dar încă fierb! Călărașii îmi urmăresc gesturile.

- Înainte! Înainte, băieți!

Ne ridicăm urlând *Uraa!!*

Ca un pachet de cărți în mâna unui prestidigitator, toată linia noastră se ridică, escadron după escadron, om după om. Ivan abia aștepta. Deschide focul cu toate armele, ridicând un zid de proiectile în fața noastră. De netrecut. Ne aruncăm la pământ împrăștiați ca și cărțile de joc scăpate din mână. O grindină de oțel ne țintuiește pe sol, ne ascundem după trupurile dese ale camarazilor căzuți în precedentele asalturi. Gloanțele sună sinistru în corpurile lor fără viață.

Deodată, la stânga mea, un soldat se ridică și se lansează înainte printre gloanțe cu mâinile goale. Cade, când se ridică ține în mână o pușcă mitralieră recuperată de lângă un mort. Pare Îngerul Războiului coborât din infern. Îl recunosc, e Mihai Coliopol, prietenul meu. Urlă:

- La mine, Roșioru... la mine!

Caporalul Roșioru din Castranova se aruncă alături de el. În vacarmul bătăliei nu aud ce-i spune Coliopol caporalului, cert este că ultimul se apleacă. Coliopol instalează pușca mitralieră pe spatele lui și înaintează. Mașină de luptă umană impresionantă. Avansează. Coliopol trage încărcător după încărcător. Incredibil, un glonț îi smulge casca caporalului, dar continuă să avanseze cu părul răvășit de suflul gloanțelor ce pleacă din pușca mitralieră, Roșioru nu se va opri decât mort, poate nici atunci! Cum să reziști la vederea acestor doi titani ai

războiului? Nimeni nu ar putea!

- Înainte, Călărași! Înainte... înainte!

Toți îi urmează dintr-o singură mișcare, scuipând flăcări ca niște dragoni din toate armele de foc. Mazilu îmi alimentează pușca mitralieră, moștenire de la Băcanu, care urlă a moarte și îmi arde mâinile de la cadența tragerii. Un cavaler venit de nu știu unde apare lângă mine ajutând la alimentarea mitralierei. Primele case ne sar literalmente în față, așa rapidă ne-a fost goana.

Abandonez pușca mitralieră în mâinile lui Mazilu pentru a arunca o grenadă prin fereastra cea mai apropiată. Explodează imediat provocând dezastru judecând după urletele din interior. Ușa se deschide dintr-o lovitură, trei soldați ruși apar plini de sânge, cu mâinile sus.

- Trage, Mazilu, trage!

Tânărul ezită, mă năpustesc asupra lui înnebunit de furie și îi smulg arma. Rușii au înțeles, unul cade în genunchi, ceilalți doi imploră. Trag un încărcător întreg până nu mai mișcă nimic. Îi arunc înapoi arma lui Mazilu, e năucit. Călărașii apar de peste tot. Trecând pe lângă mine, unul încasează un glonte în plină figură, în locul nasului, o imensă gaură roșie. Cade. Îi prind pușca din zbor. Are baioneta pusă. Alerg spre casa următoare. Un rus iese cu un pistol mitralieră 34/38 cu tambur, gloanțele de 7,62 șuieră furioase. Mă arunc spre el, el aruncă arma pentru a se salva. În îmbrățișarea fatală, îi aud oasele pârâind. Scutur arma și îl împing să pot scoate baioneta. Urlă și un val de sânge îi inundă gura, asta îl face să tacă.

În minte revăd răniții noștri măcelăriți.

- Aa! Îți place baioneta! O să te fac să-ți treacă pofta!

Lovesc din nou.

Rușii fug din toate părțile. Sunt o mulțime, o adevărată armată[37], dacă ne-ar confrunta, ne-ar nimici, dar presați și debusolați

[37] La 3 septembrie 1941 în sectorul Regimentului 10 Roșiori circa o companie sovietică a forțat Niprul la Mihailovka și s-a baricadat în clădirile și magaziile de la debarcader. Unitatea română a reușit să oprească înaintarea inamicului după care sprijinită de un divizion de artilerie călăreață și de două baterii de artilerie grea a contraatacat pentru a-l arunca dincolo de Nipru. Sovieticii au rezistat, forțele române nereușind până la miezul nopții decât să-i încercuiască în clădirile de la debarcader. Poziția în contrapantă și sprijinul de foc de pe malul stâng al Niprului au făcut ca trupele inamice să nu poată fi distruse nici prin acțiunea tanchetelor și nici prin trageri cu artilerie directă. Abia în noaptea de 5 spre 6 septembrie clădirile au fost distruse de o secție de artilerie călăreață adusă la 500 m de ele. În aceste lupte Brigada 6 Cavalerie a pierdut 93 de militari, iar sovieticii 350 de morți lăsați pe teren, în afară de 400 din cele 25 de bărci răsturnate în fluviu. Acțiunea de forțare

nu reușesc să se regrupeze. Văd doi care caută refugiu într-o fântână, proastă idee. Grenada mea îi urmărește și cade în spatele lor. O explozie teribilă, totul se prăbușește. Într-o curte sunt șapte prinși în cursă, armele lor sunt aruncate la pământ. Fără vorbă, două grenade îi trimit dracului.

Sunt amețit de oboseală, înnegrit de praf, plin de mizerie. Inima îmi bate în tâmple, aerul mă asfixiază. Ajung la Nipru, tot într-o fugă. Pentru a înota mai bine, rușii s-au dezbrăcat și s-au aruncat în fluviu. Numai capetele le mai apar la suprafață. Parcă ar fi o sută de baloane ce plutesc duse de curent cu toată viteza. Cu un genunchi la pământ, cavalerii încropesc un concurs de tir. Baloanele umane explodează, apa se colorează în roșu...

Văd câțiva fugari pe mal, alerg spre plajă, pe aceștia îi ajung, n-au nicio șansă. E prea târziu pentru ei să se arunce în apă, sunt prinși. Sunt cam o duzină, în pielea goală, ținându-și părțile rușinoase cu mâinile.

- Mazilu, dă-mi scula lui Băcanu, vreau să le trimit o binecuvântare afurisită...

Cu capul plecat, abia respirând și tremurând, Mazilu schimbă încărcătorul și îmi întinde arma. Rușii tremură și nu de frig. Unul dintre ei ghicește în privirea mea ceea ce îi așteaptă. Își lasă sexul și testiculele pentru a-și face semnul crucii.

Las pușca mitralieră să cadă în mâinile lui Mazilu. Indivizii ăștia goi mă fac să las ura la o parte. Acești soldați de elită par a fi niște nou-născuți nevinovați. Cert este că, deși nu își dau seama, s-au născut din nou, iar eu salut asta izbucnind în râs, iar ei nu au curajul să aprecieze. Poate că acum se tem de noua lor viață.

---

a fost reluată noaptea de 7 spre 8 septembrie, când inamicul a reușit să infiltreze în Mihailovka circa o companie, care a fost respinsă de contraatacul dat cu două batalioane. Cu toate acestea, în noaptea următoare a mai debarcat un batalion, dar printr-un contraatac, între orele 2.45 și 5.00, localitatea a fost recucerită. În continuare, forțele române au păstrat cu fermitate malul drept al Niprului, respingând până la 18 septembrie toate încercările de debarcare ale inamicului. (Alesandru Duțu, Armata română în război, Editura Enciclopedică, 2016).

Având în vedere că Ion V. Emilian și-a scris memoriile la peste 30 de ani de la evenimente, în exil, fără să beneficieze de acces la arhive, doar din amintiri, și fără să aibă o imagine de ansamblu, este explicabil că poate a greșit unele datări, dar asta nu impietează cu nimic asupra importanței memoriilor sale. El datează atacul său la 9 septembrie, dar nu știm despre care incursiune sovietică este vorba sau dacă nu cumva își amintește greșit data.

Kiev
Dniepr
Jitomir
Berditchev
Kazatin
Bielaia Tserkov
Vinnitsa
UKRAINE
Ouman
Moghilev
Bug
Soroca
Dniestr
Pervomaisk
Prut
Jassy
Kichinev
TRANSNISTRIE
ROUMANIE
Odessa
BESSARABIE
MER NOIRE
Galati
Izmail
0 100 200 km
DRUMUL PRIN UCRAINA
Blindate germane
Infanterie germano-română

Capitolul XV

Piele de drac – Masacrul flamingilor – Zaporojenii – Dalia trece Niprul – Stepa Nogailor – Moartea generalului von Schobert – Cămilele orientului... Abandonarea Daliei – Avioanele Rata – Crucea lui Pistol – Caliopol doboară un Rata – Căpitanul Eugeniu Petit

Mihailovka cucerită, oamenii încartiruiți, prima mea grijă este de a merge să mă reculeg lângă corpul lui Băcanu. Pe pieptul său, în locul cărții poștale, este o broască. Pare o inimă verde care bate în exterior. Cu lopata mea îi sap o groapă la o distanță rezonabilă de Nipru, sub un salcâm maiestuos. Va fi ultima reședință a lui Rafael Băcanu din Corabia. Întorcându-mă, găsesc apărarea organizată perfect. Îl aud pe Garbiș zicându-i lui Raicea când mă vede:

- Uite, se întoarce *Piele de drac*!

Așa îmi va rămâne porecla printre cavaleriști, chiar va ajunge până la statul major. Mihailovka și Garbiș, împreună, m-au făcut *Piele de drac*, ceea ce printre cavaleriștii țărani avea și o conotație de noroc, de șansă. Plus de imagine...

Rușii încep un puternic bombardament de artilerie, dar lungesc tirul, obuzele șuieră departe, peste capetele noastre. Este ușor de înțeles, ei încă nu știu ce se întâmplă exact la Mihailovka, de aceea nu trag direct în sat ca să nu-i lovească pe ai lor. Asta ne convine de minune.

Suntem epuizați, fizic și moral. Efortul teribil de a ne distruge inamicul ne-a distrus și pe noi. Avem pierderi grele. Fiecare are de plâns un părinte, un prieten, un șef. Tristă tăcere în momentele în care am fi putut striga *Victorie!*

Băieții de la geniu au început să construiască un pod pentru trecerea Niprului. E o întreprindere lungă, demoralizantă, dar și periculoasă pentru pionieri. Râul este puternic și impietuos, dar și foarte larg, distruge mereu lucrarea încă slab asigurată. Tunurile

rușești au grijă să facă același lucru când lucrarea avansează. Mii de obuze într-un ritm halucinant, ai crede că Rusia întreagă este formată numai din artilerie și toți rușii sunt artileriști.

Ne-am săpat adăposturi la trei metri de fluviu, preferând să părăsim satul, o țintă a artileriei, dar mai mult, de aici putem preveni din față vreun contraatac sovietic oricând posibil. Gropile sunt umede orice ai face, pereții din nisip se comportă ca niște bureți, apa se scurge peste tot. Dar preferăm lipsa de confort pentru un plus de siguranță.

Dimineața suntem murați până la piele. O ceață cenușie persistă pe apă și pe maluri, nu ne vedem de la un adăpost la altul. E aproape de ora 10 când soarele împrăștie ultimele fuioare de ceață. Riscăm să ieșim din găurile noastre sub nasul lui Ivan mișcându-ne puțin pentru a ne usca. Uniformele fumegă. De partea lor, rușii sunt liniștiți.

Natura se colorează treptat cu primele semne ale toamnei. Frunzele încep să îngălbenească, unele cad încet plutind prin aerul molatec. Păsările migratoare formează triunghiuri în văzduh. De pe ambele maluri se văd pescărușii și alte specii necunoscute pentru noi, în număr mare, un adevărat festival în mlaștini.

Ca o singură și imensă bătaie de aripă, plaja din fața noastră se colorează în roz. Un imens stol de flamingo s-a lăsat jos pentru popas. Nu-mi vine să-mi cred ochilor. Sunt o mie, poate două mii, ridicând unul după altul picioarele lor lungi și negre ce îmi amintesc de bețișoarele chinezești. Plonjează cu ciocul în apă pentru a prinde câte ceva, având în vedere că aveau un lung drum de străbătut. Călărașii, alături de mine, sunt uluiți de acest spectacol unic al naturii, de o frumusețe tandră, mii de flamingi zbenguindu-se, o oază de culoare plantată în mijlocul decorului sinistru al războiului.

Spectacolul este atât de fascinant încât primele rafale par de-a dreptul ireale. Dar sunt foarte reale, bolșevicii se distrează trăgând rafale lungi în flamingii roz. Intenționat, cu cruzime, trag jos, pentru a le cosi picioarele, fără să-i omoare. Se prăbușesc în bătăi disperate de aripi, inutile și grotești. Picioarele lor lungi și subțiri sunt ca niște tije de sticlă ce se sfarmă sub impactul necruțător al gloanțelor.

Mitralierea lor durează două-trei minute. Cea mai mare parte a lor reușește să decoleze, dar rămân peste trei sute eșuați pe plajă, demni de milă, încercând disperați să își întindă gâtul lung ca să se avânte în zbor, dar eșuând înapoi pe nisip cu țipete sfâșietoare.

Războiul este o lungă înșiruire de atrocități, dar aceste ima-

gini îmi vor rămâne pentru totdeauna întipărite în memorie, ca cel mai odios atentat împotriva frumuseții, al vieții, al grației. Fiind și total gratuit, fără vreun scop militar, e cea mai respingătoare crimă.

Culmea ororii, acum trebuie să cer trăgătorilor mei de elită să izbăvească bietele păsări de suferință. Carabinele trosnesc sec, trebuie să țintească capul mic, ca un bec, ce pare doar o ușoară umflătură neagră în vârful gâtului lung. După o jumătate de oră, o ultimă împușcătură, agonia marilor păsări a luat sfârșit. O mantie rece de tristețe ne învăluie. Briza ușoară ridică în trecere pene roz peste cadavre de păsări, parcă le mai dă un ultim aer de viață. Dar flamingii nu își vor mai lua niciodată zborul vesel și grațios, escala lor pe pământ rusesc s-a dovedit fatală acestor emigranți fără pașaport. Baletul lor de lux probabil reprezenta un atentat la principiile marxiste.

Discuția începe pe subiectul acestor acte ale rușilor care pe noi ne depășesc. Nu că noi am fi niște sfinți, dar această cruzime gratuită îi dezgustă pe cavaleriști. Mai ales că natura, aici, este sublimă, iar Niprul, feeric.

Le povestesc Călărașilor că aici, cu secole în urmă, a fost patria cazacilor zaporojeni, cei mai independenți și mai rebeli din Sfânta Rusie. Capitala lor, Zaporoje, era ridicată pe o insulă mare în mijlocul Niprului, o imensă fortăreață de lemn ce sfida puterea țarilor. Imediat conversația se duce spre performanțele cailor lor, diferențele de șa, scărițe, pinteni, felul în care foloseau *chachka* (sabia cazacă), *kindjal* (pumnalul cazac) sau *nagaika* (biciul cazac). Garbiș se întreabă de ce se numeau zaporojeni. Simplu, deoarece erau la pragurile Niprului (*porogues*), de la se spune *za*, de aici zaporojeni. Acestea fiind zise, continui spunându-le cum ei, marinari aventuroși, și-au condus bărcile până la Marea Neagră, sfidându-i pe turci și decimându-i pe tătari. Măiestria lor ca arcași era diabolică. Erau creștini fanatici. Adoptau pe oricine fugea de țar, de sultan, de regi, de seniori și nobili, atât timp cât își putea face semnul crucii cu fruntea sus. Cum își cântau dragostea de stepele nesfârșite, de stelele ce străluceau mai tare decât în altă parte. Lângă focurile de tabără, îl evocă pe atamanul Sviatoslav, eroul lor, care a sfidat moartea în cele mai grele bătălii pentru a sfârși în pragurile Niprului în urma unui pariu, iar cazacii au crezut că sfârșitul său anunță sfârșitul lumii. Seara, în capitala lor Secea de pe insula Khortiza, evocau la nesfârșit faptele lui Sviatoslav...

În lumea cazacă, *Secea* zaporojenilor a fost ultima care a rămas independentă. Asta nu a putut concepe țarina Ecaterina a Rusiei.

Printr-un ucaz din 1775 le-a anulat libertatea jurând că *va dispărea pentru totdeauna chiar și numele de cazac zaporojean*. Învinși, se vor dispersa pe malurile Mării Negre.

Le-am vorbit simplu, pe înțeles, dar asta nu-i împiedică pe Călărași să fie impresionați. Cazacii sunt frații lor, iubitori fanatici ai cailor, ai libertății, la fel ca și ei. Povestindu-le în această manieră vor crede că și ei sunt condamnați? Iremediabil condamnați la dispariție cum au fost zaporojenii?

În timpul nopții n-am putut închide un ochi niciunul dintre noi. Mii de broaște au ieșit din râu sărind peste noi, răspândite în valuri subțiri și lipicioase. Să te miști însemna să le zdrobești, mai dezgustător decât să le simți pe față. Ploua cu ele, în cel mai literar sens cu putință. O scenă demnă de un film de groază, în care un număr imens de mici bestii mărșăluiesc fără oprire, te invadează de pretutindeni, de peste tot, ceva nesănătos și respingător.

Dimineața, la ordinele unui vechi prieten de liceu pe care îl revăd cu bucurie, comandantul Stancu, Batalionul 3 din Brașov ne schimbă și ne confirmă speranțele, cum că ne vom prelua caii la Liubinovka. În schimb, le predăm fără regrete batracienii invadatori.

Reîntâlnirea cu companionii noștri este umbrită de faptul că trebuie să abandonăm la Ține cai regimentar caii camarazilor noștri căzuți în luptă. Credincios promisiunii mele, preiau iapa Dalia. Mă urmează, cu capul în pământ. Coburii goliți ai lui Băcanu sună pe spinarea pe care acesta nu va mai călări vreodată...

Vom traversa Niprul pe la Berislav pe un pod plutitor de 700 metri pe care geniștii germani au reușit în sfârșit să îl întindă în ciuda curentului fluviului, a artileriei și aviației ruse ce îi hărțuia, fără să cedeze, realizând legătura dintre cele două maluri. Dar cu ce preț!

Înainte de a trece ne-am adunat cu toții. Ofițeri germani și români au venit să împartă decorații. Sunt multe. Cum nu sunt pentru toată lumea, nimeni nu e mulțumit, de altfel Călărașii au un dispreț profund pentru genul ăsta de capcane pentru proști. Și nu au dreptate? La Mihailovka, recucerirea a fost o faptă de arme colectivă. E o lipsă de tact să decorezi doar câțiva aleși. De ce unul și nu altul? Așteptăm să mergem mai departe, ni se dă autorizarea de a trece. Cred că toți sunt bucuroși de plecarea noastră în grabă, fețele noastre posomorâte le arată că războiul nu este un lucru ușor.

Dalia a fost prima care a avut onoarea să pășească pe pod. Înaintează singură, cu pași hotărâți. Pe șaua ei este prinsă Virtutea

Militară clasa I, cea mai înaltă decorație care o poate primi un soldat. Caporalul Băcanu își primește recompensa postumă. Era și timpul! În orice caz, mort sau viu, lui Băcanu nu-i păsa de decorații. Dalia, biata de ea, se întreba ce îi zdrăngăne pe crupă în locul picioarelor calde ale prietenului ei. Chiar și pentru Dalia, decorația nu se compară cu lipsa omului.

De cealaltă parte, la Kachovka, au avut loc lupte intense în casele distruse și în jurul orașului. Steaguri ucrainene cu două benzi, galben și albastru, și cele cu svastică, flutură în vânt. Alături se întinde o ciudată pădure de crengi de mesteacăn, orizontale și verticale. Înfipte în sol, sunt cruci peste mormintele celor căzuți. Un parc sinistru în care nimeni, niciodată, nu va veni de plăcere.

Într-o ordine perfectă intrăm în Stepa Nogailor, un deșert de treizeci și două de mii de kilometri pătrați. Începe cu salcâmi mici, foarte repede tot mai rari, apoi apar doar tufe. Poate sunt salcâmi pitici, în miniatură. Ceva arbori bizari. În cele din urmă doar plante spinoase, tufișuri. Un sol fărâmicios, galben, în care se afundă copitele, făcând avansarea dificilă. Practic nu există culturi, ceea ce explică raritatea așezărilor umane, foarte depărate între ele.

În imensitatea cerului, nimic, nici măcar o pasăre, doar din când în când apariția nasului galben al unui Me109, faimosul Messerschmitt, care ne survolează la joasă înălțime clătinându-și aripile deasupra capetelor noastre ca să ne transmită că totul este în regulă înainte. Caii s-au adaptat foarte bine la zgomotul motoarelor Me109, luând o atitudine mândră de fiecare dată când le auzeau în depărtare, parcă voind să le arate cât sunt de voinici. Asta ne amuza teribil.

Ceea ce ne-a amuzat mult mai puțin a fost prima noapte în stepă. Pentru începutul lui septembrie era cam rece, așa că am fost foarte matinali. Un mic galop de dimineață ne redă aplombul necesar pentru o nouă zi.

După câteva ore dăm peste o urmă de drum abia vizibil și greu de urmărit, dar era pe axa noastră de deplasare. Îl urmărim de mult timp, când ne parvine o explozie surdă. Ciulim urechile, dar nimic. E ceva deosebit față de artileria rusă. O jumătate de oră mai târziu găsim un fel de teren de aterizare de urgență pe care era mare agitație. Resturile unui aparat german încă mai fumegă. Cam de pe aici ar trebui să o iau spre sud. Două avioane de recunoaștere cu cruce neagră aterizează, dar o fac intenționat în afara terenului. Mă

întreb asupra motivului acestei activități insolite.

Am aflat cu stupefacție că la bordul avionului de recunoaștere incendiat era generalul Eugen von Schobert[38], comandantul Armatei a XI-a germane. Înainte de a se retrage, rușii au minat terenul. Schobert a decis să studieze terenul din acest sector, dar de asemenea a dorit să salute trupele ce avansau. În timp ce ateriza, avionul a călcat pe o mină și a explodat.

Această veste tristă ne întristează profund, generalul era iubit de toți, a fost un mare comandant. Ni se mai spune că cele două avioane au venit din ordinul direct al lui Adolf Hitler pentru a-i ridica rămășițele pentru a-i organiza funeralii somptuoase.

Discutăm evenimentul încă multă vreme, continuăm să înaintăm copleșiți prin peisajul dezolant. Plutonierul Iacob se apropie, este neliniștit de comportamentul iepei Dalia.

- Nu înțeleg... Cu Băcanu călare era foarte bine chiar la sfârșitul unei etape. Acum, chiar fără greutate în spate, parcă nu mai vrea să meargă. Ține caii, în amintirea lui Rafael, îi acordă o grijă specială, dar nimic nu merge.

Ceea ce îmi spune Iacob nu mă surprinde. Dalia rămâne insensibilă la toate mângâierile și îngrijirile, semn rău.

- După părerea ta, ce vârstă are Dalia?

- Nu mai mult de șaisprezece ani, domnule locotenent, răspunde Iacob fără ezitare. Nu este tinerică, dar nici bătrână. După părerea mea, ar mai avea încă cinci ani pe puțin...

Sunt de acord cu părerea lui, știind că Dalia mai supraviețuiește cavalerului său dintr-un singur motiv: prezența cailor și a oamenilor pe care îi cunoaște. Singurul loc în care Băcanu i s-ar putea alătura, cum încă mai speră bietul animal. Cazul e simplu, iapa va muri de dor. Fără Băcanu, nu mai are vreun motiv să trăiască. Pe spinarea ei, povara morții este de zece ori mai mare decât cântărea cavalerul său. Această greutate o va zdrobi până la urmă.

Cu noaptea ce se apropie, simțim o răcoare proaspătă, chiar dacă e 12 septembrie 1941 și încă nu apăruseră semnele clare ale toamnei. Campăm pe o mică înălțime. Plasez santinelele. Înfășurați în ce aveam, deși rupți de oboseală, ne-a trebuit mult timp, tremu-

[38] Eugen von Schobert (13.03.1883 – 12.09.1941) a comandat Armata a XI-a germană, compusă din 6 divizii germane și 6 române, din care una blindată, armată căreia i-a fost subordonată și Armata a 3-a română în luptele pentru eliberarea Basarabiei și a nordului Bucovinei și pe teritoriul Ucrainei. Mort într-un avion de recunoaștere Fieseler Storch aterizat într-un câmp minat din Rusia la 12 septembrie 1941.

rând în ținutele noastre de vară, pentru a reuși să adormim. Dimineața, un vânt înghețat dinspre mare ne pătrunde până la oase. A trebuit ca soarele să urce pentru a ne încălzi cât de cât.

De data asta va trebui să înaintăm printre mici dune. Vegetația săracă încearcă să-și prindă rădăcinile dar e de ajuns cea mai mică adiere pentru a le smulge. Se adună în niște mici bule rostogolite peste nisip cu viteză vertiginoasă. Dunele devin tot mai înalte blocând orizontul.

Îl trimit pe Raicea să facă o recunoaștere cu doi călăreți. În acest element nou pentru ei, caii obosesc repede. Problema apei începe să ne îngrijoreze, încă nu e dramatică, dar ea există. Când sunt în direcția noastră de înaintare, pentru a le ușura mersul, îndemn caii prin cursurile pâraielor secate, așa numitele *balka*.

Iată că revine Raicea cu tovarășii săi. Cu mâinile ridicate strigă ceva ce nu putem înțelege. Văzând surescitarea lor extremă, ordon descălecarea, cele două puști mitralieră se pun imediat în poziție de tragere. Cu viteza vântului Raicea ajunge la mine, salută în grabă și cade la picioarele mele. Spune precipitat aproape pierzându-și respirația:

- Orientul, e Orientul, am văzut Orientul!

Are un aer surescitat și privirea care trebuia să o fi avut Cristofor Columb când a zărit pentru prima dată pământul american. Dar ceea ce bietul Raicea a crezut că e Orientul nu era altceva decât o sărmană cămilă cu două cocoașe rătăcită, apărută pe culmea unei dune depărtate. La explic, cât de bine pot, că Orientul este mult mai departe, dar răul s-a produs. Plutonul pare că tocmai a luat o doză de hașiș. Tremură, se agită, geme.

- Suntem așa departe de casă... Prea departe... Nu ne vom mai putea întoarce... Cât de departe vom ajunge... Vom reveni vreodată...

La cât de mult Orientul a putut exercita o fascinație pentru mulți, la fel poate paraliza veleitățile Călărașilor care nu se simt bine decât în România. Acum, că am recucerit Basarabia ce era a noastră, ei consideră că este destul. Ei detestă comuniștii dar pretind că îi pot opri când va trebui la frontierele noastre. Le demonstrez că va trebui distrus tot sistemul bolșevic pentru a avea pace într-o bună zi. Că germanii sunt aliații noștri naturali în acest război. Că fără ei nu am fi putut face nimic împotriva barbarilor din est care ne-au invadat de atâtea ori. De bine, de rău, ei sunt de acord că trebuie să ne continuăm cruciada.

Pentru a-i stimula, comand o etapă la galop, inițiativă ferici-

tă care ne conduce printr-un nor de praf până la ceea ce s-ar putea numi cu pretenții o oază. Putem zice că un trunchi bătrân și scorburos căzut colectează un mic firicel de apă. În jur mișună cai mici căzăcești pierduți sau abandonați, cu coame lungi încurcate de ciulini și scaieți. Mai e o cămilă flămândă care se agită când ne vede apărând. Toți se îndepărtează puțin pentru a ne face loc, niciunul nu fuge. Prezența noastră pare să îi liniștească oarecum.

Îi facem loc plutonierului Iacob să o ducă prima pe Dalia la adăpătoare, o modalitate de a sublinia cum Băcanu încă face parte din pluton. Ea avansează, cu membrele anormal de rigide. La doi-trei metri de apă Dalia se cutremură îndelung, se arcuiește pe picioarele anterioare, apoi cade în genunchi. Mă grăbesc spre ea. Gâtul cald îi este impregnat de sudoare, își coboară capul încet pentru a nu și-l mai ridica vreodată. Îl întreb pe Iacob din priviri.

- Nu va mai merge mai departe, dom locotenent. Sunt sigur că fizic are putere, dar ceva s-a rupt. Durerea o copleșește, nu avem cum să o facem să trăiască.

Fără să mă fi gândit înainte, pentru că nu îmi dădeam seama ce făceam cu mâinile, ating tocul revolverului de la șold. Soldații mă observă cu atenție. Gestul meu îi face să își întoarcă ochii, imediat par a fi ocupați cu câte ceva.

Iau o decizie:

- Îi vom lăsa o rație dublă de ovăz și furaj pentru opt zile...

O agitație frenetică îi cuprinde pe toți, toți devin grăjdari exemplari și o fac cu fervoare. Cu urechile lăsate, iapa nu reacționează deloc, agitația în jurul persoanei sale o lasă indiferentă. Chiar dacă am îngrămădit în jurul ei hrană suficientă, mirosul furajului în exces nici măcar nu îi dilată nările.

Strig tare un ordin:

- Încălecarea!

O comandă dragă cailor noștri, auzită de mii de ori în cariera lor, îi face să freamete, urechile li se ridică ciulite. Speranța, încrederea mă cuprinde.

- *Călărași... Înainte! Înainte!*

Îi văd pielea parcursă de valuri succesive. O ultimă emoție vagă o va cuprinde pe Dalia, sunt sigur. În ordine perfectă plutonul se pune în marș, caii nechează, își biciuiesc cozile, pintenii se lovesc de scări. Dalia nu se mișcă. Știe că o abandonăm, vede că o abandonăm. Mai exact, a decis să nu meargă mai departe. Fără Băcanu care să o conducă în cavalcade, totul i se pare în zadar. Ne punem într-un

mic galop, sperând în sinea mea că o voi face astfel să ni se alăture. După prima dună urmează o depresiune. Îl fac pe Dac să se ridice, înainte să dispărem din vedere, ca un ultim adio. Toți mă imită.

Dalia este tot în genunchi. Gâtul ei lung se întinde în direcția noastră. Fără îndoială, știe că odată cu dispariția noastră, viața ei s-a scurs. Cu un ultim efort suprem, se ridică pe picioarele nesigure și nechează lung, de suferință și de iubire. Ion Vărzaru este alături de mine, dar imbecilul ia trompeta, o duce la buze și cântă notele devastatoare ale rugăciunii morților. Sunetele îmi ating sufletul și îl sfarmă în mii de bucăți. Când ultima notă cade în deșert, dezolantă, dureroasă, pentru a lăsa locul unei liniști apăsătoare, o văd mai jos pe Dalia cum cade într-o parte, cu picioarele în sus, lovind văzduhul cu copitele într-o succesiune nervoasă, pentru o ultimă cavalcadă alături de Băcanu. Apoi nu se mai mișcă. Aplecați peste caii lor, atinși adânc chiar în modul lor de a fi, Călărașii simt...

În a treia dimineață ne trezesc avioanele Me109. Trecerea lor peste capetele noastre are un efect benefic, ne amintește că nu suntem singuri. Poate de aceea, spre amiază, nu acordăm o prea mare atenție la trei avioane ce apar în zbor deasupra noastră. Cavaleriștii își agită mâinile pentru a-i saluta. Le răspund rafale de mitralieră care ne fac să ne dispersăm în toate direcțiile. Avioanele Rata[39] își fac apariția. Fac doar o trecere, probabil din lipsă de muniții. Nimeni nu a fost rănit.

Dar emoția duce la poftă de mâncare. Călărașii decid să vadă ce e sub șeile lor. Câțiva au fost tentați să verifice ceea ce se spunea despre huni. La plecarea de la Berislav-Kachovka, și-au pus direct pe crupa calului o bucată zdravănă de carne proaspătă de vită, apoi o hârtie, pătura, șaua, și în final propriul posterior. Au călărit cu ardoare, convinși că își vor prepara ceva delicios pe când ceilalți nu vor avea decât ciorba subțire. A sosit momentul să vadă dacă acel ceva era comestibil. Îi văd apucând cu suspiciune un gen de talpă înnegrită, scorojită, cu un aspect urât. Prea înfometați, prea curajoși sau puțin sensibili, nu știu, Vădăstreanu ia primul o mușcătură. Mușcă, trage, mușcă din nou, trage din nou, fără să reușească. Cuțitul intră în joc și taie o felie ținând apăsată bucata respectivă de șa. O suge puțin. Începe să tușească scârbit, apoi vomită. În jurul lui, expresiile sunt semnificative.

Cei care nu au fost tentați să încerce bucătăria hunilor se pră-

[39] Polikarpov I-16, avion de vânătoare sovietic poreclit Rata (șobolan) de către naționaliști în războiul civil spaniol. Numele i-a rămas și în al doilea război mondial.

pădesc de râs, eu în primul rând. Operațiunea *Attila* ne-a distrat de minune. Abia plecăm din loc că, apărute de nicăieri, trei *Rata* coboară spre noi. Sunt acolo, în fața noastră, înainte de a le vedea venind sau de a le auzi. Suntem total surprinși. Gloanțele mitralierelor sperie caii, nisipul e împroșcat în rafale. Nici nu mai știu unde sunt. *Rata*-urile fac trecere după trecere, urletul lor furios li se suprapune peste detunăturile armelor. Proiectilele frământă nisipul din jurul meu, dispar după o perdea de pulbere.

Raicea, care era lângă mine, dar nu-l mai văd, începe să urle:

- Locotenentul e mort! Locotenentul e mort!

Mă întreb dacă nu cumva este adevărat... Cât durează acest halucinant atac? Imposibil de zis, o fracțiune de secundă pare o oră. Totul este posibil. Îmi dau seama că s-a terminat când boabele de nisip au încetat să lovească și o liniște nefirească ne înconjoară. Dac, tremurând, nechează energic. Câțiva pași ne aduc alături de cavalerii regrupați. Mă recunosc, Garbiș strigă entuziasmat:

- Uraa! *Piele de drac* e teafăr!

Soldații mă felicită. Bucuria lor evidentă de a mă vedea viu după ce m-au crezut mort îmi face parcă aceeași plăcere ce o simțeam eu însumi că trăiesc.

Dar când o văd revenind singură pe Desdemona, iapa lipitană a sergentului Pistol, cu scările goale bătându-i coastele, mi se strânge inima. Începem să vedem mai clar, praful se împrăștie. Repede, începem să ne căutăm camaradul, îl găsim repede. Un glonte de 30 mm i-a deschis în gât o gaură în care ți-ai putea băga pumnul. Întorcându-l vedem cum glontele venit de sus a ieșit prin spate, străpungându-i bietului nostru prieten inima și plămânul stâng. Consternați, săpăm un mormânt. Îl îngropăm după ce zicem niște rugăciuni. Așezați lângă mormântul său, îl evocăm în poveștile noastre în timp ce așteptăm cele trei mașini ale trenului de luptă. Dintr-una din ele scot o cutie de muniții, o desfac făcând două plăci, din care fac o cruce. Gravez pe ea *Sergent Pistol*, iar la picioarele ei depun casca cavalerului ce se odihnește în Stepa Nogaică, Călăraș venit de atât de departe.

Va trebui să fim atenți la aceste *Rata*. O nouă provocare de care ne vom lovi de acum încolo. Rumeg în minte o metodă prin care să le putem evita efectele mortale. Pierderile avute sunt "acceptabile", dar trebuie să facem ceva mai mult.

Deodată, ceva pe cer, chiar deasupra noastră, ticăloșii tocmai au prins gustul. Sunt surprins de calmul lui Dac și al celorlalți

cai. Zumzetul motoarelor abia îi face să-şi ciulească urechile, eu sunt mult mai nervos decât ei. Pe bună dreptate, sunt Me109 întorcându-se la bază.

Abia ce au dispărut, toţi caii noştri au început să bată cu copitele şi să freamete de nervozitate. Două puncte negre apar la orizont. Am înţeles imediat:

- Descălecarea!

Toţi mă imită, lăsând frâu liber cailor care aleargă în galop pentru a se adăposti în valea seacă a unui *balka*. Caii noştri, în scurt timp, au învăţat să distingă zgomotul unui motor de Rata de cel al unui Me109. De acum încolo, au devenit cele mai bune santinele ale noastre. Distraşi de manevra noastră, *Rata* fac o trecere fără să acţioneze, de recunoaştere. Când revin, toată lumea este la pământ, la distanţă unii de alţii. Toată lumea, mai puţin dracul împielităt de Coliopol, instalat în mijlocul pistei, în picioare în spatele unei mitraliere în poziţie de tragere antiaeriană.

- Repede, Mihail, adăposteşte-te! La pământ!

Ca răspuns aud doar *staccato-ul* mitralierei ZB devansând tirul mitralierelor aeriene. Cu ochii măriţi, văd prima sa rafală cum ratează cu puţin primul aparat doar smulgând puţină tablă din coada lui, dar continuând tirul spre al doilea al cărui motor e lovit în plin. O jerbă de flăcări urmată de o explozie. Dintr-o dată, avionul verde cu o dungă roşie se izbeşte de pământ. Celălalt o şterge.

- L-am doborât, l-am doborât! strigă Coliopol.

Strigătele de *Ura!* ale cavaleriştilor mă împiedică să aud mai multe. Încă o dată, sublocotenentul Mihail Coliopol este eroul nostru.[40] Un Călăraş doborând un avion. Pegas contra Rata, se povesteşte încă despre asta printre cavalerişti. Pistol este răzbunat. Toată lumea dezbate asta pe când ajungem la Elisabetovka. Ordinul vine să ne oprim înaintarea în această localitate.

Sunt opt zile de când am intrat în Stepa Nogailor. Am ieşit fără mari pierderi, dar după cum consideră statul major, acestea ar putea începe să crească de pe acum. De când au început ostilităţile, bolşevicii au săpat un şanţ anticar care se întinde practic continuu de la Rodkovka, la Marea de Azov, trece prin faţa Melitopolului şi se continuă până la Nikopol, pe Nipru. Acest incredibil şanţ anticar, larg de 6 metri, adânc de 5 metri şi lung de 150 kilometri trebuie să împiedice orice trecere a Panzerelor. Trei sute de mii de ruşi au lucrat

[40] Avionul Rata doborât a fost omologat de înaltul comandament al Wehrmacht. A fost oficial atribuit sublocotenentului Mihail Coliopol din 2 Călăraşi. (n.a.)

la el zi și noapte. Cincizeci de mii dintre ei au murit de oboseală, epuizare și abuzuri fizice pentru a adânci această rană uriașă săpată în carnea țării lor pentru a o apăra mai bine.

Căpitanul Eugeniu Petit vine să ne înlocuiască. O simplă discuție cu el este o adevărată plăcere. Este un tip spiritual, subțirel, plin de o dezinvoltură aristocratică, elegant, purtând uniforma cu mândrie. Are o morgă aparentă a celor ce încearcă să ascundă o prea mare sensibilitate. Și el este o legendă printre cavaleri. Descendent al unor emigranți francezi în urma Revoluției de la 1789, refugiați mai întâi în Rusia, apoi în România, are un tată foarte bogat și un unchi președinte al Curții de Casație de la București. Are studii strălucite, dar nimic nu îl pasionează mai mult decât caii și cavaleria. Natural, a "făcut" Târgoviște ca și alții și a ieșit sublocotenent atașat la Regimentul 10 Roșiori (regimentul lui Dinu Pak) la Timișoara. Abia debarcat în acest oraș de o sută de mii de locuitori, decide să-l cucerească. Prenumele său fiind Eugeniu, se gândi că trebuie să locuiască pe o stradă care să se mândrească cu un nume așa de romanesc. A găsit în cele din urmă un apartament pe strada Prințul Eugeniu de Savoia[41]. Al nostru Rastignac[42] a tipărit imediat o mie de cărți de vizită cu o formulare al cărei echilibru este încântător:

EUGENIU PETIT
Strada
EUGENIU DE SAVOIA

Apoi pune mâna pe adresele notabilităților orașului și trimite cărțile de vizită prefectului, procurorului regal, președinților tribunalului, ai camerei de comerț, ai Casei de Meserii, principalilor profesori, avocați, în fine, tuturor cu funcții importante în oraș. Apoi a lăsat aceste cărți de vizită, el și ordonanța sa, pe mesele pietonale din cartierele sus-puse din Timișoara, adăugând, după nume și adresă *a avut onoarea să vă viziteze astăzi.*

Epuizat, a revenit la domiciliul său și a început să aștepte, cum codul de convenienă al onoarei și civilizației prescrie, să îi fie întoarsă vizita. Cele opt zile regulamentare au trecut, nimeni nu s-a

[41] Eugeniu de Savoia (1663-1732) sau Prințul Eugen, unul din cei mai mari generali în slujba Austriei. Prin victoriile de la Petrovaradin, Zenta și Belgrad împotriva turcilor a securizat zona Ungariei și a eliberat Banatul, inclusiv Timișoara, de stăpânirea turcească.

[42] Eugene de Rastignac, personaj al romanelor lui Honoré de Balzac, caracterizat prin ambiția sa de a urca pe scara socială.

prezentat. Era clar, îl ignoră pe el, pe Eugeniu Petit.

Evident, niciuna dintre notabilitățile orașului nu s-a interesat vreo secundă de acest sublocotenent de cavalerie total necunoscut. Dar el s-a interesat de ei și ține enorm să se facă cunoscut. Pentru asta, recurge la o mișcare foarte îndrăzneață: le trimite cei doi martori. Îi provoacă pe toți la duel, începând cu prefectul. Emoție generală, iată că toată Timișoara este în fierbere. Tânărul ofițer este foarte serios, s-au pus cu onoarea lui. Perfect relaxat, se confesează camarazilor:

- Am trei moduri ca să mă remarc, ca trăgător, ca spadasin...

Este gata să cadă pe câmpul de confruntare. Ceilalți s-au interesat. Petit este un bun spadasin, un țintaș de elită cu pistolul. Acești oameni înstăriți se și vedeau cu măruntaiele scoase, cu creierii împrăștiați, mai ales că Petit nu lasă o clipă să se înțeleagă că ar putea renunța. Este ofensat, dar este invulnerabil. Judecata lui Dumnezeu nu poate fi decât în favoarea sa.

Tulburate, notabilitățile anunță Bucureștiul care intervine. Impertinentul nebun este mutat imediat la Botoșani, la capătul celălalt al țării. Iertător, unchiul său atotputernic îi vine în ajutor și intervine aducându-l la București în Regimentul 4 Roșiori, regimentul Reginei Maria. Prin urmare, niciun ofițer nu poate rivaliza cu el. Adulat de femei, le primește într-un apartament luxos, cu două intrări, ca o damă să nu se intersecteze cu alta. Le va consacra tot timpul pe care nu îl petrece cu caii săi și își va câștiga renumele de *perpetuum mobile*.

Va intra în război în calitate de comandant al Escadronului 1 din 4 Roșiori. De aici încolo nu se va pune problema temerității sale, a curajului, acțiunilor îndrăznețe realizate cu imaginație și eficacitate, și întotdeauna cu un număr minim de pierderi.

La 23 septembrie 1941 lăsăm Elisabetovka cu încredere în mâinile strălucitului căpitan Eugeniu Petit pentru a merge mai la est, la marginea extremă a acestui faimos șanț anticar.

Capitolul XVI

Bătălia de la Marea de Azov – Filiberta – Comuna din Paris – Sirena desfigurată – Sfârșitul zilei

La 24 septembrie 1941 preluăm poziția în sectorul Ludovitsa – Novopopovka. Armata se regrupează rapid în jurul acestei poziții. Este o armată cu un moral de oțel, dar totuși marcată de oboseala continuă și de pierderile sângeroase.

Trupele noastre se compun din unitățile Armatei a 3-a Române (vânători de munte și cavalerie) alături de două corpuri de armată Wehrmacht ce constituie Armata a XI-a germană. Aceasta din urmă avea efectivele mult reduse, mai ales la Corpul 49 Munte și Corpul 30 de armată. De exemplu, Divizia 170 Infanterie Hanseatică, compusă din regimentele 381, 389 și 401 infanterie nu aveau nici măcar cinci sute de oameni în prima linie, mai puțin de un sfert din efective. Batalionul de geniu al diviziei nu avea mai mult de șaizeci de oameni transformați în infanteriști. Grupa de recunoaștere a fost distrusă în proporție de 100%. Fără îndoială, din acest motiv escadronul nostru a fost ales de nemți pentru a-i înlocui. Pot să zic că nu au avut nevoie de noi douăsprezece zile... dar din a treisprezecea se subînțelege că ne vom putea odihni fără îndoială sub frumoase cruci de lemn, cu casca deasupra, noi dedesubt, asta dacă ne vor putea fi recuperate trupurile rupte în bucăți...

De partea română, pierderile au fost și mai mari. Numai pentru Brigada 6 Cavalerie: Regimentele 9 și 10 Roșiori și Regimentul 5 Călărași nu sunt decât fantomele a ceea ce au fost.

În spatele șanțului anticar sunt masate Armatele 9 și 18 sovietice, compuse din divizii proaspete, câteva blindate sau motorizate, reunite sub comanda lui Timoșenko[43], al cărui plan nu este să organizeze apărarea dincolo de șanț, ci de a ne opri acolo în primă fază, apoi a contraataca puternic pentru a ne arunca dincolo

[43] Simion Timoșenko (1895-1970) s-a născut în Furmanca, în Bugeac, lângă brațul Chilia, dintr-o familie ucraincană. Devenit mareșal și de două ori Erou al Uniunii Sovietice.

de Nipru pentru a salva Crimeea.

La 25 septembrie, colonelul Ion Dănescu, comandantul brigăzii, ne face o vizită. Are să ne spună câte ceva:

- Ofițeri, subofițeri, cavaleri... Divizia germană de care aparținem momentan mi-a cerut un regiment pentru a ataca punctul cel mai nevralgic al frontului... Am decis ca acest regiment să fie al vostru, gloriosul 2 Călărași. La noapte treceți pe pozițiile de plecare. Dumnezeu să vă ocrotească!

Bună gluma, Dumnezeu nu ne ocrotește întotdeauna, ci mai degrabă ține de fiecare dată să ne alăturăm Lui. Răspundem: *Amin!*

Toate fețele sunt încordate. Salutăm regulamentar. Garbiș pufnește, nu este genul care poate sta mult fără să vorbească:

- Colonelul este în mod sigur un tip de treabă, altfel i-aș fi răspuns că la onoruri de genul ăsta, germanii ar face bine să și le bage undeva...

Deja domnește o mare animație, toți cavalerii sunt în jurul cailor, le vorbesc afectuos, fac ce trebuie să facă. E un moment de adio. Adio cailor, adio amintirilor dragi care le încredințează Ține cailor, cu un aer grav ca și al preoților ce conduc pe ultimul drum.

Caporalul sanitar Costea se învârte pe lângă noi, întreaga sa persoană reflectând imaginea unui mare șef. Serios, răspunzând scurt, înalt și slab, infirmerul nostru reușește să își joace rolul. Oricum, primind din mâinile lui o cantitate industrială de bandaje și pansamente destinate să acopere găurile, mici și mari, ce le vom încasa în trupurile noastre, nimănui nu-i arde de glumă. Plouă și cu rații surpriză de țigări, sardine, brânză de Olanda, biscuiți, ciocolată, portocale...

- Asta îmi taie pofta, face Raicea. Seamănă cu ultima masă a unui condamnat la moarte, toate șmecheriile lor...

- Dacă nu le vrei, dă-mi porția ta. Când ai stomacul plin, gloanțele intră mai greu, îi replică automat Garbiș care nu ratează niciodată o astfel de remarcă.

Apoi îi văd instalându-se, unul după altul, în câte un colț cu picioarele încrucișate, scoțând faimoasa carte poștală din buzunarul de la piept și scriind. Mă poziționez cumva în spate, aruncând un ochi pe corespondența lor. Totul începe cu aceeași mică frază liniștitoare: *să știți cu sunt bine sănătos...* Câtă naivitate! Îmi vine să zâmbesc pe moment, dar nu. Câți dintre ei vor mai fi mâine seară *bine sănătoși* ?

Foarte repede suntem instalați în centrul dispozitivului ger-

man. La stânga avem Regimentul 401 infanterie din Hamburg. La dreapta, batalionul de geniu de care spuneam, redus la trei ofițeri și șaizeci de soldați. Ocupăm creasta unei râpe care se scurge într-o mlaștină. Pionierii de la geniu sunt în spatele mlaștinii, numărul lor redus îi protejează bine în spatele acestui excelent obstacol natural.

Când dimineața fuioarele de ceață dispar, vedem în sfârșit obiectivul: ferma, șopronul, hambarul, grajdurile, cu numele de Filiberta. A proprietarului dispărut, un german venit din Wurtembergul natal căutându-și norocul și făcând avere pe aceste pământuri virgine. Peste Filiberta domnește liniștea.

Autoritar, Raicea își întreabă băieții din grupă:

- În ce zi suntem azi?

- Joi, 26 septembrie.

- Ei, vom avea noroc. E ziua mea norocoasă...

Nici nu termină de vorbit când fulgerul aliat cu tunetul s-a năpustit asupra noastră. Un potop de obuze rusești ne înconjoară pulverizând totul în jurul nostru în explozii mortale. Tone de pământ aruncat în aer, vâjâituri în ambele sensuri, o explozie amplificând efectele celei precedente, aruncând bucăți de stâncă și milioane de pietre peste capetele noastre. Fumul se amestecă cu praful. Când, după un sfert de oră, totul redevine calm, este greu de spus dacă este zi sau noapte, sau dacă sunt surd sau încă pot auzi. Mă simt ca într-un vârtej. O voce obraznică pătrunde prin această obscuritate vizuală și auditivă.

- Bă, Raicea, nu puteai să îi spui lui Ivan să-și lase în altă parte rahaturile, nu pe fețele noastre?

Timidă la început, dar apoi tot mai puternică, o cascadă de râsete se rostogolește peste pozițiile noastre. Da, o mostră de umor a lui Garbiș pe care o gust și eu, când văd trei germani ce apar lângă punctul meu de comandă, vizibil uimiți de veselia din jur. Doi țin un fir de telefon, al treilea, înalt, simpatic, se prezintă:

- Oberleutnant (locotenent major) Böttcher, adjutant al generalului Wittke... Spuneți-mi, locotenente, am venit aici ca și observator. Mă puteți autoriza să telefonez generalului să-i spun că cel mai violent bombardament rusesc nu a avut asupra dumneavoastră și a oamenilor dumneavoastră decât un singur efect: să vă facă să muriți de râs?

- E mai bine să mori așa, nu credeți?

Böttcher se minunează până îi spun povestea, se destinde și râde alături de mine. Între noi se stabilesc imediat bune relații, dar

acestea nu sunt prea frecvente între români și germani. Aceștia din urmă nu au încredere în noi, iar noi nu suntem de acord cu comportamentul lor în provinciile cucerite. De exemplu, în Ucraina, în douăzeci și patru de ore soldatul român deja face parte din familia la care este încartiruit, pe când germanul nu stă decât cu camarazii săi, nu-și murdărește cizmele, nu face niciun efort pentru a înțelege localnicul, deși fervent anticomunist și obsedat de ideea independenței naționale. Nu! Germanul a fost bun numai cu germanul, germanul nu s-a înțeles decât cu germanul. La modul general, este cumva de la sine înțeles.

Cu aceleași precauții cu care un medic specialist m-ar anunța că am cancer în faza terminală, locotenentul Böttcher îmi confirmă iminența atacului nostru, dar și mă anunță că comandantul brigăzii a decis să ne sprijine în prealabil cu focul tuturor bateriilor regimentului de artilerie de la Focșani. O baterie pentru fiecare escadron. Niciodată nu s-au făcut astfel de eforturi pentru soldații dispensabili ca noi. Îi mulțumesc pentru veste, el se înclină cu grația brațului unei macarale îngreunate cu douăzeci de tone de ciment.

Nimeni nu poate să explice cât de greu este să omori timpul încercând să fii tu însuți. Mă zgâiesc la ciorile din depărtare. Mi-e somn, mi-e foame, mi-e frică. Soarele este la zenit. Telefonul sună. E pentru mine. O voce anonimă:

- Vă ordon să fiți gata. Când focul artileriei noastre încetează, porniți imediat la atac. Nu vă opriți până la Filiberta. Executarea!

Amabilul individ închide telefonul. Două minute mai târziu, bateriile noastre intră în acțiune. Un tir de o precizie admirabilă. Imediat, primele două salve încadrează Filiberta. De aici, rectificarea este doar un joc de copii pentru artileriști. Distingem perfect zonele de impact. Cei de acolo nu se simt prea bine. Fiecare la rândul lui!

Böttcher pare plăcut surprins. Îl aud strigând tare în telefon, pentru a acoperi exploziile:

- *Rumanishe artillerie schiesst fabelhalft!* Artileria română trage extraordinar!

Așteptând momentul fatidic de atac, oamenii sunt încordați cu toată greutatea în picioare. Se lasă liniștea. Inima îmi bate mai tare. A venit momentul. Ca un somnambul pășesc peste parapetul de pe creasta unde ne adăposteam.

- *Înainte, băieți, înainte!*

Călărașii se ridică hotărâți, se vede pe figurile lor!

- Înainte, Doi Băligari! urlă Garbiș.

Toți se precipită înainte. Destul de departe, la dreapta mea, aleargă Coliopol cu mitraliorii săi. Blindat cu grenade atârnate peste tot, am impresia că am asupra mea zale metalice ce se bat la fiecare mișcare. Terenul accidentat ne mai scade din elan. Piciorul drept îmi alunecă într-o groapă, fac un efort ca să nu cad. Durerea e sfâșietoare, am impresia unui vârf de lance în zona inghinală, un punct dureros. Putea fi mai rău, dar încă nimeni din partea rusă nu pare interesat de cursa noastră cu obstacole. Artileria i-a scos din luptă?

Când suntem la 100 de metri ne demonstrează contrariul cu brutalitate. Rușii au același control al focului, dar nu îl deschid decât atunci când e momentul, iar momentul a venit. Furia tuturor armelor lor se dezlănțuie teribil. Potopul de fier și foc, șuieratul miilor de gloanțe ne culcă la pământ. Din nou, aceste viespi surescitate își caută ținta. Pământul pare scuturat de convulsii, tremură sub mine și în jurul meu. Îmi rup unghiile încercând să sap o groapă ca să mă afund în adâncul acestei lumi delirante. Mi-am lăsat casca peste ochi, mai mult ca să nu văd nimic din acest infern, decât ca să mă protejez. Aerul încărcat de pulbere devine sufocant. Îmi țiuie urechile, craniul este pe cale să-mi explodeze. Gura îmi e uscată, nu mai pot. Nu vreau să mor. În fiecare glonț ce retează iarba lângă mine simt ratarea morții, dar și căutarea unei mai bune lovituri care să sfârșească totul. Pentru a scăpa de ea, salvarea este numai înainte, în atac.

- Înainte, Romanați, înainte![44]

Mă urmează. La al doilea salt, îl văd pe caporalul Roșioru din Castranova (cel ce a purtat eroic pe spatele său pușca mitralieră a lui Coliopol la Mihailovka) ucis de o rafală. A căzut străpuns de peste cincizeci de gloanțe, literalmente făcut sită. Alunec pe o oribilă masă de carne care a fost mai devreme cavalerul Dănuceanu. Nu știu dacă merg, dacă gândesc, dacă mă opresc. Nu este decât aerul străpuns de exploziile mortale și de șuieratul gloanțelor ce mă învăluie. Dislocați, dezmembrați, mutilați, pretutindeni cad Călărașii. Sergentul Turbatu lasă arma, își duce mâinile la abdomen, total surprins. O nouă rafală îl răstoarnă. Mă împiedic de un mușuroi. Dumnezeule, am ajuns! Arunc grenade cu amândouă mâinile, două câte două. Caporalul Șopârliță, lângă mine, vrea să-mi spună ceva. Un val de sânge îi izvorăște brusc din gură. Ochii îi exprimă o teribilă angoasă, se întinde jos pentru a muri.

- *Pe ei, pe mama lor!* urlă Garbiș.

[44] Cavaleriștii din escadron sunt cu toții recrutați din departamentul Romanați, prefectura Caracal. (n.a.)

Mă dor brațele de la aruncat grenade. Una din puștile noastre mitralieră scuipă flăcări în cadență maximă în spatele meu. Toate acestea par de o eficacitate brutală, din adăpostul clădirilor ies indivizi în negru, cu berete pe cap și cu mâinile sus:

- *Nie oubivaite, nie oubivaite!*[45]

Alții se cramponează să apere ruinele de la Filiberta. Greșesc, Călărașii sunt teribili cu armele albe. Scârțâitul caracteristic al baionetei ce pătrunde rupând oasele îmi dă fiori reci. Ruperea cărnii omenești pătrunse de baionetă este oribilă. Câteva detunături sporadice, icnetul celui care își lichidează victima, câteva *pociada... pociada*[46]... și totul s-a terminat.

Rușii se predau, aruncă armele. Sunt mulți, foarte mulți. Am adunat toate mitralierele, puștile mitralieră, armele și grenadele găsite. Cavaleriștii fac o grămadă ce crește văzând cu ochii. Doi Călărași, cu o mitralieră ațintită, veghează ca nu cumva prizonierilor noștri să le vină ideea unei revolte. În acest timp, fac cunoștință cu adversarii noștri. Sunt marinari sovietici debarcați de pe distrugătorul *Pariskaya Komuna* (Comuna din Paris). Micul lor guler negru, prea scurt, li se potrivește. Și-au dat jos beretele. Iată o adevărată unitate de elită, vitejii. La un moment dat, unul dintre ei îmi face cunoscut că toți politrucii lor sunt morți. Surâsul ce-l afișează mă face să nu întreb mai multe.

Sunt epuizați, noi de asemenea. Vrând-nevrând, amestecați, ne așezăm pe jos alături de ei. Împart țigări tuturor. Toți savurează cu lăcomie primele fumuri, răsuflări calde ale vieții pe care încă o trăim. Foarte repede vorbim împreună despre lupte, încercări, ocazii pierdute. Ar fi părut că suntem la finalul unui meci de rugby, dar din păcate nu era vorba de crampe musculare între cei ce povesteau, ci altceva mai grav.

Urlete, gemete, apeluri groaznice de ajutor au urmat succesiunilor de explozii și detonări de grenade. Caporalul sanitar Costea face tot ce poate, ajutoarele sale sunt puține. Vrea să facă totul repede, foarte repede, când cineva suferă. Și cum să alegi pe cine vei trata, pe unul sau pe altul? Din păcate, totdeauna vor fi mai mulți care au nevoie de ajutor, care suferă, mai mulți decât ai posibilitatea să te ocupi de ei. Unul dintre infirmieri este alături de un rus care are o baionetă înfiptă în abdomen. O ține cu ambele mâini, unealta care i-a spart intestinele este la capătul unei puști cu patul ridicat în aer,

[45] Nu ne ucideți, nu ne ucideți! (n.a.)

[46] Milă... milă... (n.a.)

așa cum a abandonat-o călăul său.

Îl zgâlțâi pe infirmier:

- I-o scoți, nu?

Bietul de el își pune mâinile pe mâner, nu îndrăznește să se miște. Rusul îl privește cu ochii scoși din orbite. Sudoarea i se scurge pe față lăsând dungi albe prin praful negru rămas din ultima luptă.

- Haide, haide!

Printr-o mișcare bruscă în sus infirmierul smulge instrumentul de chin. Chipul rănitului se luminează, surâde. Corpul i se arcuiește brusc. A murit. Infirmierul rămâne pietrificat.

Un Călăraș se urcă pe o căpiță de fân. Pistolul său special pocnește de două ori. Rachetele albe se înalță în cerul senin, căzând înapoi ca o umbrelă.

Filiberta e a noastră! e semnalul transmis armatei.

- Nu e cazul să faci atâta scandal, mârâie Garbiș spre artificierul voluntar, nu-ți este de ajuns pentru azi?

Ar trebui să fac apelul, ar fi trebuit să îl fac mai devreme, dar mi-e teamă de bilanțul sinistru. Când strig numele unui căzut în luptă, cel mai bun prieten al lui îmi răspunde:

- Ucis de inamic.

Inamicul are și el mulți morți la activ. Marinarii ăștia de la Marea Neagră au fost bătuți măr.

- Raicea?

Niciun răspuns. Încă o dată:

- Sergent Raicea Ion?

- Nu e mort, răspunde unul dintre cei doi supraviețuitori ai grupei sale. L-am văzut intrând acolo...

Cavaleristul îmi indică șopronul. Toată lumea îl strigă îngrijorată:

- Raicea! Raicea!

În sfârșit, în vedem ieșind, fără cască, acoperit de praful negru, ținând sub braț o haină de piele a unui politruc sovietic pe care a luat-o de pe cadavrul său, presupun. Pantalonii îi sunt sfâșiați, i se văd genunchii. Galbenul drapelului național ce îl poartă înfășurat în jurul trupului este pătat de sânge. Dar el, Raicea, este vesel, se apropie de mine și pe un ton complice, îmi spune:

- Vedeți, am reușit din nou, am luat Filiberta...

Am fost tot timpul impresionat de acest Raicea.

Un urlet ne paralizează pe moment. Mă precipit, sanitarul Costea are probleme serioase cu un rănit rus. Un uriaș roșcat, agitat,

îl strânge de gât pe acesta cu două mâini enorme păroase. Îl scutură pe bietul Costea, în mod sigur îi va smulge capul. Intervenim cât putem de repede. E nevoie de patru oameni pentru a-l ținti pe uriașul cuprins de furie.

- Nu știu ce s-a întâmplat, zise Costea încercând să-și recapete răsuflarea. Are un glonț în plămân, am încercat să-i scot cămașa pentru a-l pansa. Și-a văzut rana, iar asta l-a făcut să se comporte ca un nebun!

Mă aplec cu precauții, dau la o parte cu grijă vestonul de pe pieptul acestui rănit. Văd un lucru ciudat, o sirenă magnifică tatuată, dar cu fața făcută terci, ca o masă ciopârțită sângerândă. Rusul privește în același timp cu mine, furia îl apucă din nou. Se răsucește ca un nebun, urlând imprecații de neînțeles. Categoric, Garbiș îi pune un picior în stomac țintuindu-l pe loc.

- Ce are ăsta, ce zice?

Garbiș, care cunoaște rusa de la un contrabandist din Corabia, face o față mirată. Dă din cap cu aerul unui cunoscător ce tocmai a descoperit ceva nou și de calitate.

- Ce are? Este furios, îl înțeleg. Spune așa: Ticăloși de români, uitați ce ați făcut cu tatuajul meu! Uitați-vă cum ați stricat portretul sirenei mele! O operă de artă care m-a costat trei solde! Ticăloși ignoranți și fasciști!

Inutil să mai spun că după aceste doleanțe, uriașul rus cu epiderma sensibilă a devenit obiectul solicitudinii noastre. Pentru a-i atenua durerea celui poreclit deja *Amiralul* îi dăm țuică și țigări și a fost tratat cu toată atenția cuvenită unui iubitor de artă. Îi datorăm asta pentru că sirena lui e mutilată... mai mult decât el.

Între timp sosește Böttcher, entuziasmat de acțiunea noastră pe care a urmărit-o prin binoclu. A telefonat generalului Wittke ca să-i spună emoționat despre eroismul ostașilor din 2 Călărași. După ploaia de gloanțe, datorită lui Böttcher, vom avea parte și de o ploaie de Cruci de Fier.

Și Raicea va lua una. Se uită la toată lumea, așa, mai de jos, să vadă dacă nu cumva, cineva râde de el. Are pielea delicată, Raicea. Cum Garbiș este brusc tăcut, nimic notabil nu se petrece. Așa că profit pentru a-l căuta pe Coliopol care trebuie să fie serios afectat de dispariția viteazului său caporal Roșioru. Îl găsesc epuizat, pe o căruță răsturnată, ambele picioare pe un cadavru, în mâini cu *Florile răului* care le recitește fără încetare.

La privirea mea mirată răspunde:

- Nu judeca greşit, om cu credinţă slabă! Ascultă cum el este tot timpul cu noi!

Şi începe să recite cu ton grav:

La fin de la journée

Sous une lumière blafarde
Court, danse et se tord sans raison
La Vie, impudente et criarde.
Aussi, sitôt qu'à l'horizon

La nuit voluptueuse monte,
Apaisant tout, même la faim,
Effaçant tout, même la honte,
Le Poète se dit: Enfin!

Mon esprit, comme mes vertèbres,
Invoque ardemment le repos;
Le coeur plein de songes funèbres,

Je vais me coucher sur le dos
Et me rouler dans vos rideaux,
O rafraîchissantes ténèbres![47]

Când recită, Coliopol pare un sfânt aşa cum mi-l imaginez, iradiat de o forţă misterioasă. Faţa lui calmă nu este doar bunătate, ci şi frumuseţe, iar prezenţa lui părea ireală în mijlocul resturilor calcinate ce serveau de decor.

Filiberta era pivotul în jurul căruia se articula toată defensiva sovietică. O defensivă gata oricând să lanseze o ofensivă care ne-ar fi aruncat dincolo de Nipru sau, mai rău, ne-ar fi putut încercui.

Victoria noastră i-a făcut să-şi mute efortul de la sud. Cu preţul unor pierderi îngrozitoare, ruşii au reuşit să străpungă linia Brigăzii 4 Vânători de munte care se retrag pierzând piesele de artilerie. Pătrund 15 kilometri în interior, deschizând o breşă până la cartierul

[47] Sfârşitul zilei, poezie de Baudelaire: Într-o lumină spălăcită / Aleargă, cântă, joacă tont / Viaţa asta zăpăcită / Dar iată că la orizont / Voluptuoasa noapte vine / Ce poate foamea potoli / Şi şterge tot, chiar şi ruşine. / Poetul spune: Vremea mi-i, / Trudit la duh ca şi la oase, / Să gust acum o tihnă grea: / Cuprins de visuri tenebroase / Eu vrea pe spate-a mă culca, / Înfăşurat ca-ntr-o perdea / În voi, o bezne răcoroase. (Traducere de Octavian Soviany).

general al brigăzii.

Regimentul nostru era la dispoziția Diviziei 170 Hanseatică. Generalul Wittke îl trimite pentru a restabili situația, dacă nu este prea târziu. 2 Călărași al nostru are deja renumele de *Brigadă de Fier*, ni se face onoarea de a fi considerați ca și specialiști în contraatacuri. Este îmbarcat în camioane pentru a fi aruncați alături de camarazii noștri germani în breșa produsă. Cât despre escadronul nostru el are misiunea de a rămâne la Filiberta și să țină poziția la nevoie până la ultimul om. Ne-a costat prea mult sânge, așa că noi suntem hotărâți mai bine să murim pe poziții decât să o pierdem.

La cartierul general al brigăzii 4 VM, la Malaia Bielosjorka, totul merge prost, rușii izbesc în valuri gigantice, un adevărat tsunami. Ai noștri bagă totul în luptă. Acolo era instalat spitalul de campanie. Șeful său, căpitanul-medic Constantin Cosma, nu ezită nicio clipă. Îi înarmează pe toți răniții care pot ține o armă. Ardoarea sa este de așa natură, încât unul dintre supraviețuitori va spune *Am crezut că îi face să se ridice și pe cei morți*. Instalează răniții în abdomen sau la picioare în poziția de tragere culcat, cei răniți la cap îi aprovizionau cu muniții. Îi întoarce pe fugari, el însuși lasă bisturiul pentru o pușcă-mitralieră Z.B. și luptă până la capăt. Când răniții sunt terminați de bolșevicii înnebuniți de această rezistență, el golește ultimul încărcător, dar exploziile de grenadă îl reduc la tăcere pe acest erou[48]. A murit pe poziție.

Divizia 170 Hanseatică cu vârful de berbece Regimentul 2 Călărași a început să dea lovituri furioase pentru a degaja poziția.

---

[48] Cosma C. Constantin, medic căpitan în Batalionul 16 Vânători de Munte, decorat cu Ordinul Mihai Viteazu, clasa a III-a, post-mortem. Înaltul Decret 445 din 12.02.1942 de conferire a Ordinului Mihai Viteazu are o relatare ușor diferită despre moartea acestui erou: *Pentru eroismul de care a dat dovadă în sângeroasele lupte duse de acest batalion în zilele de 24-27 septembrie 1941, când postul de comandă al Grupului Vânători de munte și al batalionului fuseseră încercuite de inamic, din proprie inițiativă, pornește la contraatac cu o mână de oameni adunați în grabă de la comanda grupului și pionierii de întărire reușind să pătrundă în flancul și spatele și să reușească să recucerească tunurile pierdute ale divizionului tunuri munte. Întors la batalion, ia conducerea dreptei contraatacului care pornea cu rămășițele a 2 companii să cucerească pentru a treia oară marginea satului dinspre inamic, reușind să ocupe liziera de nord. Batalionul fiind din nou copleșit de forțe numeroase, medicul căpitan Cosma C. Constantin s-a gândit la ultimii săi răniți, căzuți în aceste contraatacuri, încercând să îi salveze. A fost prins de inamic, iar a doua zi, la reocuparea satului, a fost găsit împușcat.* Indiferent, episodul înarmării răniților, a furierilor și bucătarilor este unul real în luptele din zona Malaia Bielosjorka.

Alături de divizia *Leibstandarte Adolf Hitler*[49] care a pătruns la sud și care, după un plan genial al lui Manstein, a fost lansată la cucerirea Crimeii, dar a revenit cu toată viteza vehiculelor sale. Am asistat la extraordinarul spectacol al soldaților în ținută regulamentară, înalți de 1,90 m, atacând sub un foc susținut fără ca unul să se aplece puțin, drepți ca la paradă. La fel îi lovesc pe ruși, îi zdrobesc, îi resping, îi anihilează. În fruntea lor, generalul Sepp Dietrich se luptă cu furie. Nu poate fi diferențiat de Panzergrenadierii săi, alături de ei, în maniera unui mareșal al imperiului din epocile apuse.

Acest contraatac memorabil ne salvează de pericolul iminent în care se afla Armata a XI-a în caz de reușită sovietică: să fie tăiată de Crimeea și distrusă între Niprul inferior și Marea Neagră. Problema a fost serioasă, acum, ne liniștim și ne tragem sufletul.

Generalul Wittke, comandantul Diviziei 170 hanseatice, ține să ne arate recunoștința și satisfacția. Comunicatul său ne onorează din plin.

Mă bucur să vă aduc la cunoștință faptul că Regimentul 2 Călărași cu artileria brigăzii dumneavoastră a reușit, în urma unui atac condus cu elan, atac care a trecut de orice obstacol și cu resursele slabe ale diviziei mele, să respingă inamicul care s-a infiltrat și care i-a produs cele mai grele pierderi. Sub conducerea comandantului său, regimentul a repurtat succese excepționale realizând premizele restabilirii unui front inexpugnabil în sectorul diviziei. Vă mulțumesc pentru ajutorul dat diviziei și vă rog să transmiteți mulțumirile mele trupei Regimentului 2 Călărași. Văd în succesul de astăzi preludiul viitoarei camaraderii victorioase ale Brigăzii 8 Cavalerie și Diviziei 170 infanterie germane.

General Wittke

Între timp, Böttcher îmi aduce la cunoștință că generalul Wittke dorește să vin pentru trei zile la punctul său de comandă. Dorește să discute cu mine și să afle mai multe detalii asupra situației.

Alături de agentul de legătură Mazilu, "șeful meu de stat major", plec imediat.

[49] Leibstandarte Adolf Hitler: Divizia 1 Panzer SS, condusă de generalul Sepp Dietrich, formată ca și gardă personală a Führer-ului, cea mai celebră dintre diviziile SS. Emblema era cheia universală, numită Dietrich în germană. A participat la toate campaniile, în încleștările cele mai grele. (n.a.)

Capitolul XVII

La punctul de comandă al generalului Wittke – Sepp Dietrich – Execuția – Păzitorii budei – Generalul Manstein – Moartea căpitanului Petit – Elisabetal 36 – Politrucul evreu șef de orchestră

Punctul de comandă al Diviziei 170 e instalat în câteva clădiri triste de cărămidă, la trei kilometri vest de Veseloe, un loc de care nici nu știam că există.

Primul lucru ce îl remarc este o tânără adorabilă, proaspătă ca un trandafir, a cărei frumusețe părea și mai fragilă, imobilizată cum era între doi jandarmi cu placa metalică zornăindu-le pe piept. Îl întreb pe unul dintre cei doi dulăi dacă delicatețea față de o femeie îi este străină comportamentului său.

Pe un ton aspru îmi dă replica:

- Cu o femeie, de ce nu... dar cu o spioană?

Aflu din gura lui că tânăra a spionat pentru ruși. A fost prinsă când comunica prin radio. Nu a negat, răspunzând cu mândrie, cu surâsul pe buze:

- Mi-am făcut datoria.

Acum nu surâde, va fi condamnată la moarte. Suntem pe front, execuția va fi dusă la îndeplinire fără întârziere. E genul de situație pe care o detest, nenorocitul de temperament latin se revoltă. Eu nu duc război împotriva femeilor, chiar dacă ele o fac. Cu această stare de spirit mă prezint la generalul Wittke. Imediat îmi dau seama că am de-a face cu un ofițer prusac din vechea școală. Este masiv, corpolent. Degetele ca niște cârnați mângâie singura decorație ce o poartă: Crucea de Fier clasa I din primul război mondial, cu coroana imperială. Îmi spune cu gravitate despre stima și admirația ce o poartă Călărașilor. Se interesează de ei. Care e mai important, în final, omul sau calul, mă întreabă. Îi răspund repezit:

- Ambii!

Imperturbabil, serios ca un Papă primind revelația, lasă să

cadă:

- Mă îndoiesc...

Apoi mă invită la masă:

- Să mâncăm. A! Am uitat. Ei au ajuns...

Modul să de a spune *Ei* mi se pare oarecum disprețuitor. Ignor cine sunt acești *Ei* și evit să întreb. De altfel, nici nu-mi pasă. Nu mă gândesc decât la tânăra fată care va fi împușcată. Cum aș putea să salvez această primăvară căreia i se vor amputa celelalte anotimpuri ale vieții? Este prea tânără și prea frumoasă pentru a muri.

Fumez țigară după țigară. Refuz aperitivul. Așezați cuminți în jurul mesei, ofițerii de stat major așteaptă ca *Ei* să sosească. Deodată, *Ei* intră ca o furtună, sunt trei. Brațele lor se ridică la unison:

- Heil Hitler!

Toată lumea în picioare, călcâiele pocnesc politicos a salut. Mă trezesc singur, cu brațul întins, răspunzând cu un sonor:

- Heil Hitler!

Wittke mă privește fără indulgență. Toată lumea se așează. Sepp Dietrich, șeful noilor veniți, are ceea ce se poate numi o figură remarcabilă. Totul se potrivește: ochiul rece al vulturului, nasul puternic și roșu de gangster, sarea și piperul fiind o mustăcioară ridicolă de Charlot sau Adolf, ridurile profunde ale contodierului, bărbia despicată a cuceritorilor, cicatrice la gât. La guler, între cele două ecusoane cu trei frunze de stejar, Crucea de Fier. Pe cascheta bombată, capul de mort. Este între *Sturmbannfürer*[50] Altfater al cărui nume va servi ca indicativ al batalionului întărit al *Leibstandarte Adolf Hitler* în timpul acțiunii de la Malaia Bielosjorka și un *Hauptsturmführer*[51], genul de arhanghel blond, de rasă, despre care reținca este prinț, dar nu îi reținnumele. Îi servește ca și șef de operațiuni lui Sepp Dietrich, harta de pe masă nu îl părăsește niciodată. Când vine vorba de acțiunile în curs, îmi dau seama că știe la perfecție subiectul.

Ordonanțele servesc mâncarea caldă, foarte copioasă. Este pe un platou cu mânere ce conține supa, tocana, în care se pot vedea carne, orez, paste, fasole, cartofi. Sepp Dietrich glumește despre orice, chiar fără rost. Wittke nu pare în toane bune, anumite idei ale ofițerilor germani nu corespund atribuțiilor sale de gazdă. Deseori se apleacă spre Pollek, șeful său de stat major, întrebându-l cu voce joasă:

- Le-am respectat gradul?

[50] Grad în SS echivalent cu maior.

[51] Grad în SS echivalent cu căpitan.

- În mod sigur, domnule general.

- Dar ei nu au făcut la fel.

Pollek șușotește în spatele lui:

- Obergruppenführer pentru Dietrich, Sturmbannfürer pentru Altfater, Hauptsturmführer pentru prinț...

Wittke preferă să renunțe, îl depășește. Ceea ce îl irită cel mai mult este că aceștia sunt germani ca și el, soldați ca și el. Și se luptă extraordinar, pentru ei războiul reprezintă o formalitate, nimic mai mult, un exercițiu. Wittke nu mai deschide gura decât pentru mâncare, doar se alimentează. Eu nu mai pot înghiți nimic, nu mă gândesc decât la biata fată. Iau o țigară, scapăr bricheta, piatra sună, merge, dar flacăra se stinge.

- Ai mai puține emoții ca la Filiberta, Emilian, după cum mi s-a spus...

Sepp Dietrich m-a spionat tot timpul. Ochiul său rece de pasăre de pradă mă fascinează, nu m-a scăpat. Roșesc, mă gândesc că roșesc ca o fată, apoi o revăd pe tânăra fată. Mi-e cald la gândul căldurii ei care se va stinge. Mi-e rău la gândul cărnii ei calde străpunsă de gloanțele plutonului de execuție. Mi-e rușine de asta, nu e războiul, dar poate ucide la fel. Starea neplăcută mi se accentuează, ies afară. Oricum, masa s-a sfârșit, țigările aruncă rotocoale de fum.

După cum am înțeles, *Leibstandarte Adolf Hitler* va pleca spre Crimeea. Comandantul Pollek mi se alătură:

- Trebuia să o omorâm pe fată... Ne-a produs pierderi.

- Cea mai bună metodă să distrugi viața este să împuști fete... Și să-ți pierzi și sufletul, de asemenea.

Pollek surâde:

- Dragul meu, putem filozofa la nesfârșit... Acțiunea este finalizarea unui gând. Se naște dintr-o gândire, dintr-o logică.

- Gândirea asta nu e prea rezonabilă...

- Dumneavoastră nu sunteți rezonabil. Când suntem în război, trebuie să ne păstrăm cu picioarele pe pământ, dacă nu, ne vom trezi cu ele sub pământ. Poftim, Wittke, de exemplu, este responsabil de tot aici. Ei, el nu filozofează deloc, el este tot ce există pe pământ. Vă voi povesti. Știți cum ne spun soldații când sunt furioși? Ne spun *păzitorii budei*. De ce? E simplu. Lui Wittke îi place propriul confort. Îi trebuie WC-uri impecabile. I s-a construit un scaun găurit după dimensiunile lui pe care îl poartă peste tot. Un scaun rustic care e ceruit de două ori de zi de doi soldați special destinați pentru asta. Ceruit cu ceară de albine frumos mirositoare. Wittke insistă ca să

strălucească mai ceva ca cizmele sale. Fără el urlă de îți sparge timpanele, furia îi atinge nivelul apoplexiei. Acest scaun este pentru el centrul existenței. Se lasă pe el în momente la fel de precise ca și cel al unui atac. Nimic nu îi poate deranja acest ritual, nici constipația, nici colicii. Cea mai perfectă disciplină este prezentă și aici. Și dacă filozofează cumva, asta doar scaunul o știe. Acum gândiți-vă la responsabilitățile mele. Dacă acest instrument nu este conform nevoilor generalului, viețile a mii de oameni pot fi în pericol, fiindcă acolo el rumegă în liniște acțiunile din cursul zilei. Cea mai mică enervare și imaginează-ți consecințele...

Nu știu ce să-i admir mai mult, umorul, elocvența sau încrederea ce mi-o acordă Pollek. Petrecem restul zilei cu aplicații militare pe hartă.

A doua zi, generalul Eric von Manstein ne vizitează. Marele comandant al Armatei a XI-a, succesorul lui von Schobert, pare înalt, poate din cauză că este destul de slab. Culoarea tenului îi contrastează cu albul părului. Poartă o bonetă, singurul comandant șef al unei armate căruia i se permite o astfel de fantezie. Foarte rigid, întreaga sa persoană. Nasul impresionant îi accentuează aerul distant. Wittker are un aer jovial, glumeț. Se pare că sunt vechi camarazi, astfel cum să-și permită față de Manstein? Manstein încearcă să păstreze un aer distins, dar lui Wittke nu prea îi pasă, parcă ar vrea să zică: Manstein poate să facă pe sfinxul, dar nu are enigme pentru Wittke.

Wittke mă prezintă. Ochiul de vultur al lui Manstein împrăștia ceața în care mă aflam. Mai târziu se va dovedi că nu a uitat de această întâlnire.

Merg să-l vizitez pe Mazilu. Vorbind românește cu el din când în când îmi face bine. Pare jenat.

- Ceva nu e în regulă, Mazilu?

Modul în care își schimbă greutatea de pe un picior pe altul îmi confirmă impresia. Insist puțin, până la urmă cedează:

- Oricum veți afla la slujbă, domnule locotenent... E vorba de căpitanul Petit.

Este ca și cum aș fi încasat în piept un obuz de mortier. Mazilu îmi dă detaliile aflate de la un supraviețuitor.

La Elisabetovka, care am ocupat-o în timpul avansării noastre, căpitanul Petit s-a întărit. În noaptea de 30 septembrie spre 1 octombrie a verificat el însuși posturile de pază, apoi se întoarce în

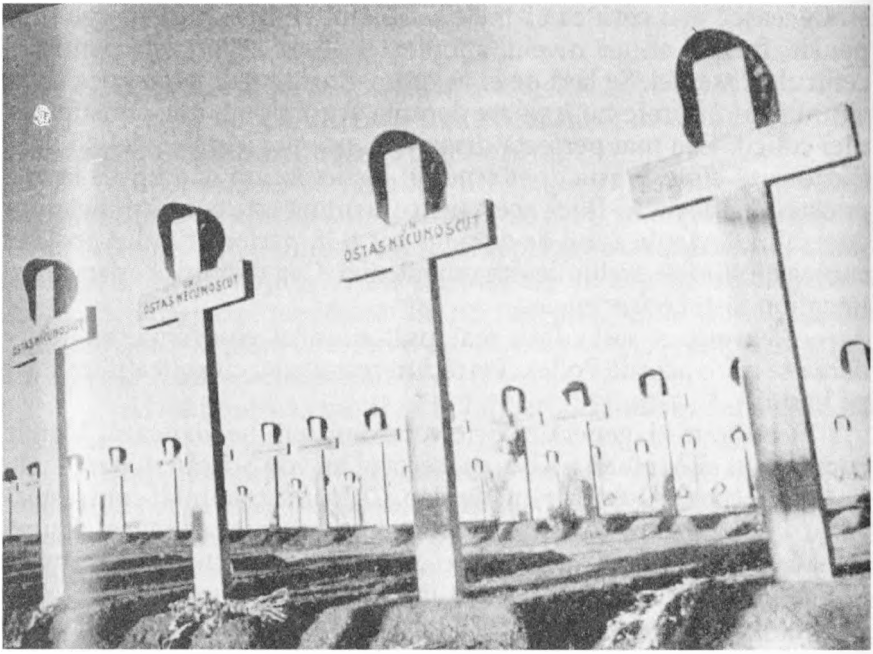

Bătălia de la Marea de Azov.
Pe fiecare mormânt proaspăt este o cruce pe care scrie ***Ostaș Necunoscut****. Au murit pentru România și Europa*

cameră. Se dezbracă complet și își ia pijamaua de mătase Lanvin[52]. Nu poartă decât așa ceva, chiar și în campanie. Normal, niciun ofițer nu rămâne fără uniformă pe timpul nopții. Dar el nu face nimic ca toată lumea. Bea un coniac și se strecoară în așternuturi. Pentru el, a fi în război nu înseamnă să te privezi de confort. Regulamentul fiind mut la acest capitol, el face ce vrea. Adoarme. Îl trezesc împușcături. Rușii, de zece ori mai numeroși, atacă satul prin surprindere. Trecând de posturile de gardă, năvălesc peste escadronul adormit. Defensiva abia se organizează, e prea târziu. Dar căpitanul Petit înhață mitraliera Z.B. a grupului de comandament. Se năpustește cu ea pe strada principală. Pijamaua sa frumoasă constituie o pată clară, luminoasă, ușor de reperat, Petit trebuie să fi fost foarte mândru. Avansează spre dușman trăgând rafală după rafală, pare invulnerabil. Mii de gloanțe caută ținta unică, luminoasă, care a paralizat întrea-

[52] Casă de modă franceză de lux fondată în 1889.

Mareșalul Ion Antonescu, sfârșitul lui septembrie 1942, Sadovoie, în Kalmukia, la postul de comandă al Diviziei 4 Infanterie condusă de generalul Cialîk. Lângă mașină, ofițerul cu brațul stâng amputat este colonelul Romeo Zaharia, aghiotantul mareșalului. (foto ***Stindardul)***

ga acțiune sovietică. Dar ea avansează călcând peste cadavrele celor care au venit să o neutralizeze, și merge înainte. Sângele apare pe pijamaua de mătase care îl absoarbe. Pata se lățește. Cu mâna încearcă să îndepărteze ceea ce pătează o pijama atât de frumoasă. Impactul unui roi de gloanțe îl ridică de la pământ, punând capăt acestei ultimi griji a elegantului căpitan Petit.[53]

Puțin mai târziu, generalul Wittke îmi adresează condolean-

[53] Petit A. Eugen, căpitan în Regimentul 4 Roșiori "Regina Maria", Decorat cu Ordinul Mihai Viteazu clasa a III-a post-mortem, ÎD 445/12.02.1942. *Pentru bravura excepțională de care a dat dovadă în ziua de 29 septembrie 1941, când regimentul său ocupă definitiv satele Polegrad-Cosos, reușind să oprească, cu escadronul ce comanda, atacul unui inamic mult superior, pe care îl ține pe loc până la 17.30, când, văzându-și sectorul amenințat, se avântă în fruntea plutonului de rezervă, contraatacând și respingând atacul batalioanelor inamice. Moare ca un erou în fruntea unității sale.* Se poate ca povestea cu pijamaua de mătase să fie o legendă în cadrul cavaleriei române despre elegantul și excentricul căpitan sau citarea să nu conțină întregul adevăr.

ţe. Îmi explică cum s-au petrecut lucrurile în noaptea de 30 septembrie spre 1 octombrie:

- Furioşi, ruşii au încercat totul. Brigada a 8-a Cavalerie şi-a repliat dispozitivul. Cu toate astea, inamicul nu este decât la trei kilometri de punctul de comandă al brigăzii, instalat la Veseloe. Artileria sa trage neobosită asupra satului. La 6 dimineaţa, punctul de comandă este reperat. Două obuze îl lovesc în plin. Comandantul brigăzii, colonelul Ioan Dănescu, grav rănit, moare două ore mai târziu.[54] Şeful său de stat major, locotenent-colonel Romeo Zaharia[55] este aruncat în aer până la plafon şi cade la podea cu o ploaie de moloz. Lângă el agonizează căpitanul Datcu. Zaharia îşi vede mâna stângă pe jumătate sfâşiată. Ia baioneta unui cavaler, îşi retează mâna de tot, îşi găseşte lângă ciot placa de identificare pe care o arată cu degetele însângerate supravieţuitorilor:

- Camarazi, scuzaţi-mă, dar am intenţia de a rămâne aici războiul ăsta...

Radu Ionescu, un tânăr căpitan, ia iniţiativa. Rebranşează un fir la centrala telefonică zdrobită, avertizează armata asupra situaţiei, îl cheamă pe cel mai vechi comandant de regiment, colonelul Hercule Fortunescu, la comanda brigăzii, îl trimite la Divizia 170 Hanseatică pe căpitanul Blodejeanu pentru a face un rezumat. El este cel care ne-a adus toate detaliile.

- Este bine, au ţinut frontul, comentează simplu Wittke. Apropo, mareşalul Antonescu a dat ordin ca şi corpul căpitanului Petit să fie adus la Bucureşti...[56]

Îmi iau la revedere de la Divizia 170 infanterie, de la generalul Wittke, de la comandantul Pollek. Mă reîntorc alături de Mazilu să mă alătur brigăzii. Trebuie să revin la brigadă, aceasta s-a repliat de la Veseloe la Elisabetal 36. De ce 36? E simplu, pentru că numele de Elisabetal este foarte des întâlnit între satele ruseşti, nu mai puţin de 43 poartă acest nume. Niciunul nu a vrut să cedeze, aşa că s-a apelat la numere, deşi asta nu e în măsură să faciliteze cititul unei hărţi.

Am ajuns fără incidente la al 36-lea Elisabetal, unde mă lipesc,

[54] De fapt moare a doua zi, în spitalul de la Alexandrovka.

[55] Romeo Zaharia va fi ultimul adjutant al mareşalului Antonescu (n.a.)

[56] Înmormântat în cimitirul militar Ghencea cu onoruri, căpitanul Eugen Petit (decorat postum cu Ordinul Mihai Viteazu) în prezenţa a două văduve în mare doliu. Niciuna nu a văzut o rivală în cealaltă, întrucât cele două nu se cunoşteau între ele. Se impune să menţionăm, căpitanul Petit nu a fost căsătorit niciodată. (n.a.)

fără să țin neapărat, de intendentul șef al brigăzii, un anume Popescu, a cărui ținută războinică (este tot timpul cu cizme și cască) nu i-a servit la nimic până acum. Un băiat gentil care îmi caută compania mai mult decât a celorlalți combatanți, oricum, el nu frecventează decât combatanți. Îmi face onorurile locuinței sale: covor, canapea, fotolii. Deschide o sticlă de coniac franțuzesc *Favereau* pe care o degustăm încet. Popescu, în pofida comodității vieții la intendență (sau tocmai de aceea) nu are un moral prea bun.

- Dragă prietene, trăim timpuri rele... Avansăm... avansăm... avansăm prea mult! Credeți-mă! La ce servește să avansăm așa? Comandamentul nostru pare că ignoră deliberat imensul rezervor de oameni al URSS. Să nu uităm livrările masive de care de asalt, de material, pe care americanii le fac prin Iran. Toate acestea ne vor lovi în cap într-o zi, veți vedea. Măcar să terminăm coniacul ăsta, că eu vă spun: oasele noastre aici vor rămâne!

Pesimist al dracului, amicul. Îl asigur că blindatele lui von Kleist venite în ajutor provoacă haos spre Dniepropetrovsk.

- Gândiți-vă, suntem condamnați... Nu vom pleca de aici niciodată...

Ca și cum i-ar da dreptate, izbucnesc împușcături, explozii de grenade, lătraturi de mitraliere, sărim în sus. Se pare că lupta e în curte. Termin sticla dintr-o înghițitură. Popescu e deja afară. Toată lumea aleargă în toate direcțiile. Căpitanul Negrițescu îi regrupează, sunt de toate categoriile: un amestec heteroclit de intendenți, transmisioniști, geniști, jandarmi, tot ce are mai curios un punct de comandă. O crimă de lezmajestate să îndrăznești să ataci un astfel de obiectiv!

Eu nu mă bag, ci îmi amintesc sfaturile lui *Tătuțu*, ajuns colonel după acțiunea de la Hotin.

- Emilian, când vei primi ordin să te bați, fă-o! Cum vei vrea, nebun, temerar, viteaz, inconștient... Nu contează! Dar, când nu e treaba ta, las-o baltă! Lasă-i pe cei ce trebuie să-și facă treaba! Îți pierzi viața degeaba. Trebuie să înțelegi, șansa e cu tine doar dacă rămâi concentrat...

Ce logică evidentă! Pentru că am ținut cont în mai multe rânduri de sfaturile lui *Tătuțu* încă sunt în viață. Când o faci, trebuie să o faci ca să conteze. Dar încă pot merge să văd ce se întâmplă. La marginea de nord a satului o hoardă de sovietici atacă în mare dezordine, în disperare. Câțiva călare, alții desfășurați în trăgători. În spatele lor, lansate în galop, un număr mare de atelaje, de furgoane. Sunt fugari

care încearcă să rupă încercuirea noastră. Elisabetal 36 li s-a părut punctul cel mai potrivit, și se pare că nu s-au înșelat!

Este cel mai mare haos de ambele părți. Ar fi fost comic dacă nu s-ar ucide unii pe alții în ciuda tirului imprecis. În spatele meu, Popescu se vaită:

- Ți-am zis... A! Ți-am spus eu!

Îi atrag atenția că aceste atelaje hipomobile nu prea seamănă a blindate, dar asta nu îi atenuează văicăreala. Un sublocotenent de artilerie mă împinge, vrea să pună în poziție un tun de 150 în mijlocul străzii principale. Îl văd aplecându-se, închizând un ochi în timp ce ochește cu celălalt, stabilește linia de ochire puțin sub zero, apoi trage. Tunul bubuie, explozia mă asurzește. Primul obuz explodează în plin într-un furgon. Aruncați în aer împreună cu conductorii, caii se rostogolesc în sus și cad înapoi într-un concert de nechezături nebune și țipete de agonie. Această puternică lovitură de tun, prin efectele terifiante, a făcut ca lupta să înceteze imediat. Într-o secundă, toți rușii ridică mâinile.

Sublocotenentul de jandarmerie Dimitrescu îi adună pe mai multe rânduri. Bolșevicii sunt peste trei sute. Cel mai amuzant era faptul că și ei erau o trupă la fel de amestecată ca și a noastră. În mod sigur adunați de un politruc fanatic. E un talmeș-balmeș: marinari, aviatori, tanchiști, infanteriști, geniști. Veniți de peste tot: caucazieni, mongoli, georgieni, ucraineni, ruși. În furgoane: muniții din belșug, biscuiți sărați rotunzi ce nu-i puteai sparge cu un ciocan și nici înghiți chiar cu un litru de apă. Saci de semințe de floarea-soarelui, acestea s-au găsit în buzunarele tuturor prizonierilor, au câștigat chiar renumele de *ciocolata lui Stalin*.

Mazilu mă cheamă, a descoperit într-un vehicul o cantitate industrială de trompete, saxofoane, flaute, clarinete. Se pare că rămâne fără fanfară toată clica de la Kremlin. Ciudată idee să fugi cu fanfara. Căpitanul Vlădoianu, ofițer de informații, urmat de un interpret basarabean, vine să inspecteze.

Un vânt înghețat bate dinspre mare, toată lumea e înfrigurată. Ofițerul de informații are aerul mai sever ca oricând. Scrutează suspicios fiecare față cu cea mai mare atenție. După câteva momente, văd cum unul dintre prizonieri, încet, cu răbdare, din primul rând unde se afla, se dă în spate și se ascunde în al treilea rând, în spatele a doi mongoli din cavalerie. Manevra omulețului ciudat poate ar fi reușit dacă nu ar fi avut ghinionul să aibă un păr roșcat ce flutura în vânt mai ceva ca un steag comunist. Normal că Vlădoianu a remarcat

comportamentul bizar al individului. Îl interpelează prin intermediul interpretului:

- Tu, de acolo, care te ascunzi... Ieși din formație imediat...

Omulețul nu avea vreun dubiu, știa că despre el e vorba, dar încearcă șmecherește să dea impresia că e victima unei erori, își indică pieptul cu aerul de a zice *Eu, e vorba de mine?* Cu toate acestea, împins de la unul la altul, aterizează în fața primului șir de prizonieri. Este comic, pletele roșii stau acum drept, *rubașca* (bluză rusească) desfăcută nu îl protejează de vântul tot mai mușcător. Pe gulerul hainei a avut imprudența să lase insigne complicate care nu corespund nici unei unități. De altă parte, pantalonii albaștri cu dungă roșie trădează un ofițer.

Vlădoianu îl indică triumfat:

- Uite politrucul! Știi ce te așteaptă, porcule?[57]

Omulețul se cutremură, imploră:

- Nu sunt politruc, excelența voastră, nu sunt...

Căpitanul se distrează de tragi-comicul situației. Îl terorizează mai departe:

- Ba da, ești! Și minți... Nu numai că ești politruc, dar ești și evreu, un politruc evreu...

La care rusul sare în sus:

- Eu, evreu? Niciodată... niciodată nu a fost un evreu în familia mea, nici prin alianță...

- Adevărat? Atunci dovedește!

- Da, pot asta, vă asigur că pot...

Luând un aer prietenos, căpitanul îi cere cu perfidie:

- Bine! Să văd...

Nefericitul înțelege greșit, se zbate ca un vierme, duce mâna spre chiloți cu degetele la șliț.

- Porcule, strigă Vlădoianu, doar nu vrei să le arăți tuturor rahatul tău...

Speriat, își închide nasturii în viteză, apoi prins de o inspirație bruscă:

- Aveți dreptate, domnia voastră, am un alt mijloc, mai bun...

Se lasă în genunchi cu mâinile împreunate și începe să recite cu pasiune și cu voce puternică Crezul fără nicio greșeală, atât de convingător că atunci când a zis *Amin*, Popescu, Mazilu, alături de

[57] Comisarii politici numiți și politruci trebuiau trimiși imediat autorităților germane celor mai apropiate. Erau executați imediat, conform unei decizii speciale a Führerului. (n.a.)

mine, își fac cruce, de asemenea și căpitanul Vlădoianu care rămâne tăcut. Jumătate convins, jumătate râzând, bine jucat, în orice caz, zice de circumstanță:

- Da, te cred!

Rusul se repede să-i sărute mâinile.

- Lasă-mă! Ridică-te! Spune-mi cine ești cu adevărat!

Micul clovn roșu sare sus, apoi ia poziție de drepți:

- Sunt șeful fanfarei, la ordinele dumneavoastră, domnule căpitan!

Încă râdeam când Popescu vine cu o manta pentru artistul amorțit de frig. După atâtea emoții, puțină căldură nu putea decât să-i facă bine. Îl întreb pe veselul Mazilu:

- Ei, bătrâne, ce părere ai de asta?

- Cred că cu rusul ăsta am simțit soarele cum îmi pătrunde în

Mulțumiri și recunoaștere de la aliații germani.

În bătălia de la Marea de Azov, comandantul D. 170 Inf., general-locotenent Wittke decorează cavalerii regimentului 2 Călărași cu Crucea de Fier pentru bravură. Aici credinciosul meu subofițer Raicea Ion.

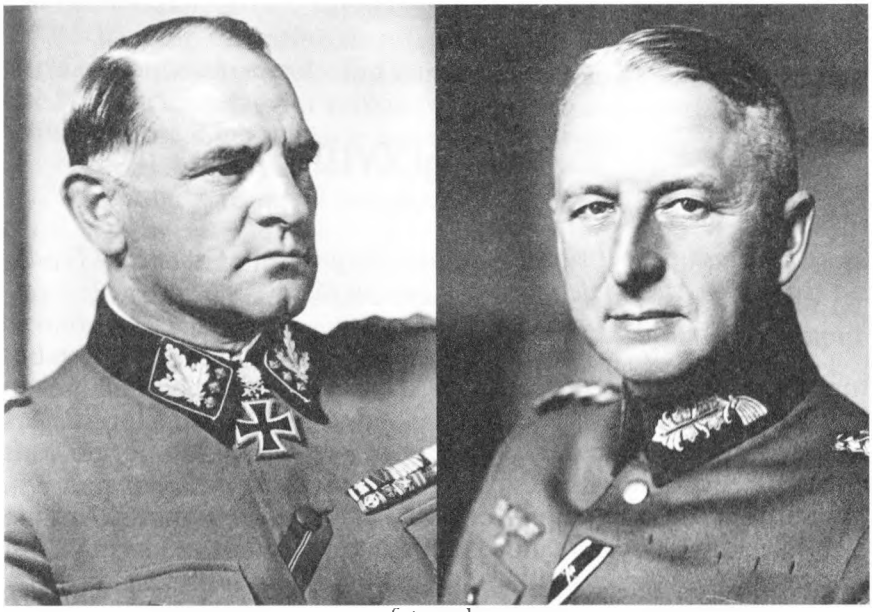

Josef "Sepp" Dietrich foto red. *Erich von Manstein*

suflet, domnule locotenent.

În aceeași seară, amândoi ne-am alăturat escadronului, însoțind șiruri interminabile de prizonieri. Peste tot, plin de material de război abandonat.

La sosire ne așteaptă o veste extraordinară: căpitanul Ioan Eugen, în fruntea escadronului 3, după un raid fulgerător de o sută optzeci de kilometri în patruzeci și opt de ore, a dat peste tancurile diviziei din fruntea Armatei 1 Blindate la Berestovoie. Joncțiunea cu von Kleist a fost realizată. Bătălia de la Marea de Azov câștigată.

Armatele 9 și 18 sovietice sunt distruse. Ultima și-a pierdut comandantul, generalul Smirnov, ucis pe câmpul de luptă împreună cu aproape toți ofițerii superiori. Peste două sute de tancuri și șase sute de piese de artilerie au fost capturate. Este înfrângerea lui Timoșenko.

Pentru noi, porțile Crimeii au fost deschise...

Capitolul XVIII

Detașamentul Korne – Marea Puturoasă – Crimeea – Feodosia cea albă – Atacați de marină! – Șanțul tătar

După victoria noastră la Marea de Azov, e necesară o restructurare a forțelor noastre. Corpul de Cavalerie rămâne la Melitopol cu Brigăzile 5 și 6, alături de Brigada 2 Munte. Restul trupelor din Armata a 3-a română trec în subordinea Corpului de Munte sub conducerea generalului Gheorghe Avramescu: Brigada noastră, a 8-a, împreună cu Detașamentul Korne, și Brigăzile 1 și 4 Munte. Armata a 11-a germană, sub comanda generalului Manstein, era formată din Corpul 30 Armată: Diviziile 22, 72, 170 infanterie și Corpul 54 Armată: Diviziile 46, 50, 73 infanterie.

Se vorbea mult despre Detașamentul Korne, asta ține natural de personalitatea puternică a comandantului, colonelul Korne[58] este foarte popular. Are un mod propriu de a duce războiul. Vechi ofițer, a rămas pe tușă multă vreme și fără vreo comandă la începutul războiului. După trecerea Nistrului, Statul Major i-a încredințat un detașament format din Regimentul 6 Roșiori motorizat și un escadron blindat pentru a lansa urmărirea inamicului pe drumurile practicabile, spre deosebire de noi care, pe caii noștri, cercetam pe tot terenul.

Detașamentul Korne a devenit repede celebru. Comandantul său cerea de la oamenii săi o disciplină ca în SS, fiind el însuși de o duritate exemplară. Când un atac nu a fost destul de decisiv, Korne a preluat conducerea în persoană. În primele rânduri, expus tuturor pericolelor, însuflețindu-și oamenii și supraveghindu-le acțiunea. A

[58] General Radu Korne (Cornea) (1895 – 1949, ucis în bătaie în închisoarea Văcărești de directorul Maromet), unul dintre puținii ofițeri români decorați cu Ordinul Mihai Viteazu în ambele războaie mondiale. Ion V. Emilian greșește aici, la începutul celui de-al doilea război mondial era comandantul Regimentului 6 Roșiori Purtat. Detașamentul Mecanizat Colonel Korne avea la început în Crimeea în compunere Regimentele 6 și 10 Roșiori Purtați, un batalion anti-tanc, Regimentul 54 Artilerie Grea Moto și o companie de motocicliști.

fost decorat repede cu Crucea de Fier cu Frunze de Stejar.[59]

Una din ultimele sale intervenții sub focul inamic a fost decisivă. Relansează atacul când oamenii săi decimați nu pot înainta, iese la 10 metri în fața lor sub un foc necruțător. Roșiorii epuizați i se alătură. Korne îi încurajează:

- Hai, băieți, înainte! Nu avem timp!

- E sigur, vom trăi sau ne vor întâlni în iad! continuă un caporal.

Poziția inamică a căzut cinci minute mai târziu.

Korne circula într-o mașină de comandament Tatra ușor de recunoscut: i s-a pus pe capacul radiatorului un craniu de pe câmpul de luptă! Natural, generalul Manstein nu a lăsat să-i scape un element atât de combativ. A inclus Detașamentul Korne în Brigada Specială Ziegler care include un grup de recunoaștere german, format dintr-un grup de *Panzerjäger* (vânători de tancuri) și două baterii de artilerie motorizată.

Obiectivul lor era Sevastopolul.

Al nostru, Feodosia.

Peninsula Crimeea era ușor de apărat prin chiar geografia ei, separată de continent printr-o imensitate de apă numită Marea Puturoasă peste care este puțin recomandat să te aventurezi cu bărci pneumatice de asalt. Vegetația putredă și mlaștinile sărate fac navigația aproape imposibilă. Trei limbi de pământ trec prin aceste mlaștini, singurele căi terestre.

La vest, istmul Perekop, larg de la 3 la 5 kilometri. La centru, istmul Salkovo a cărui coloană vertebrală o reprezintă calea ferată. În fine, la est, coridorul Genicesk, o adevărată fantezie a naturii, o limbă de pământ lungă de 120 kilometri în mijlocul apelor, largă în unele locuri de numai zece metri!

Sunt doar trei căi de pătrundere în Crimeea: Perekop, Salkovo sau Genicesk.

Istmul Perekop a fost deja forțat de unitățile Corpului 42 armată german, susținut puternic de divizia *Leibstandarte Adolf Hitler* a lui Sepp Dietrich.

Pentru noi, care mărșăluiam paralel cu Marea de Azov, nu rămânea decât să ne încercăm norocul prin istmul Genicesk. Această fâșie de pământ smulsă din mare nu are cum să inspire încredere

[59] De fapt Crucea de Cavaler a Crucii de Fier (18 decembrie 1942), doar 18 ofițeri români au primit această importantă distincție. Cu Frunze de Stejar la Crucea de Cavaler a Crucii de Fier, superioară, au fost distinși doar 3 ofițeri români. Inferioare sunt Crucea de Fier clasele I, II și III.

unui cavalerist. Mergând călare suntem imediat salutați de focurile perfect țintite ale rușilor. Cum era de așteptat, sovieticii au folosit la perfecție acest tip de teren, fortificându-l cu lucrări spre interior.

Chiar când eram pe cale să trecem prima porțiune strâmtă de teren că avioanele *Rata* și intervin. În valuri de trei, la intervale regulate, se amuză trăgând în noi la rasul solului. Caii noștri le detectează din timp, înaintea noastră, și se împrăștie încercând să se camufleze cât mai bine, mai puțin imbecilul de Dac al meu pe care aceste mișcări îl irită și care, la ultima trecere a trei *Rata*, se apucă să necheze furios spre ele și să frământe solul pentru a-și arăta nemulțumirea. Din fericire, nu pățim nimic.

Trebuie să mergem mai departe, să forțăm trecerea!

4 Roșiori e condamnat să dea atacul. Condamnat e cuvântul potrivit.

Istmul e traversat de sârmă ghimpată pe toată lărgimea sa. În spatele rețelelor triple, capcane, mine magnetice, mine marine, dar cele mai îngrozitoare sunt *kastenminen*. Disimulate în cutii de lemn ele scapă căutării geniștilor dotați cu aparate gen *tigaie* care detectează doar suprafețele metalice. Nefericiții sar în aer înainte să înțeleagă ce li se întâmplă. Pierderea acestor specialiști este o catastrofă. Când, cu prețul unor pierderi înspăimântătoare, câțiva reușesc să treacă miraculos peste această succesiune diabolică de capcane, ajung în fața cazematelor atât de bine îngropate încât sunt invizibile vederii. Ferestrele de tragere sunt la nivelul solului și trag cu arme automate sau lansatoare de flăcări. Ca un războinic rafinat, Ivan a îngropat turelele și le-a umplut cu trăgători de elită.

Pentru face lucrurile și mai rele, artileria rusă bombardează fără odihnă bazele de plecare ale lui 4 Roșiori, și ca totul să fie complet, vedetele rapide sovietice trag asupra lor, chiar dacă imprecis, dar tirul lor este demoralizant. Dimensiunile mici ale terenului împiedică dezvoltarea unui atac pe spațiu mare, cu manevră, iar tirul inamic este mortal.

Curajos, al 4-lea Roșiori face câteva tentative, dar respinse. La ultima încercare, locotenentul Tanoviceanu, folosind trucuri ale indienilor *sioux*, reușește să plaseze sub trei cazemate mici încărcături de trotil, un nou exploziv. Acestea sunt avariate, dar nu suficient ca să putem pătrunde.

Suntem țintuiți aici de o imensă greșeală de comandament. Chiar și un copil de trupă ar putea înțelege că așa nu putem lua Genicesk. Moralul scade pe măsură ce soldații sunt conștienți că își sa-

crifică viețile degeaba.

În cele din urmă, statul major german își înțelege eroarea și schimbă strategia bombardând violent istmul vecin, Salkovo. Valuri de Stukas[60] vin în ajutor zdrobind rezistența sub un covor de bombe, zdruncinând nervii Roșilor cu stridența insuportabilă a sirenelor. Atât de tare, încât îi va face să dea înapoi, cedând pozițiile, dar noi încă stăm să așteptăm. Avansăm ceva mai târziu, dar și atunci ne confruntăm cu unitățile ruse lăsate să ne întârzie.

Uneori dăm peste urmele batalioanelor de distrugere, ca la Tjongar. Se poate spune că le-a făcut plăcere să-și facă treaba murdară, distrugând poduri, lucrări de artă, rezervoare. Distrug toate căile ferate, incendii peste tot. Acestea îi impresionează pe cavaleri. Îi urmăresc cu furie pe acești distrugători, împrăștiindu-i cu ușurință la fiecare întâlnire. Nu știm câți s-au refugiat în Munții Iaila Dagh (*pășunile de vară* în tătară) unde vor deveni viitori partizani.

Odată ce punctul Tjongar (sau ce a mai rămas din el) a fost trecut, Călărașii descoperă curioși culturi stranii, noi pentru ei. Cea a bumbacului îi uimește. Plante neîntâlnite ca și acest trifoi cu două foi, cățărător, care face arahide. Fisticul de asemenea. Toată această nouă vegetație, pe care nu o cunosc, li se pare suspectă.

Cavalcada continuă de-a lungul căii ferate Harkov – Sevastopol care acum nu este altceva decât o învălmășeală de șine rupte, răsucite, traverse sfărâmate, macazuri făcute bucăți, stâlpi puși la pământ. Acest peisaj dezolant ne afectează spiritul diminuând satisfacția unui marș victorios.

Debandada bolșevicilor a fost totală. La dreapta am impresia că disting ruinele unei uzine metalurgice pulverizate de Stukas. De fapt sunt cinci baterii de artilerie grea cu tunurile de 210 răsturnate și țevile explodate. În contrast cu acest sabotaj pripit, puțin mai încolo, stive imense de obuze perfect aliniate, lăsate intacte de teama potențialului exploziv enorm și la mare distanță, sabotorilor fiindu-le frică să le detoneze chiar de departe. O baterie de coastă, pe platformă de beton, pare intactă.

Pretutindeni, lipsă de apă. Limbile cailor atârnă. Vor vedea înaintea noastră primele sate tătărăști din depărtare și o iau la trap fără a fi invitați. Sat e un cuvânt prea mare pentru a desemna patru-cinci case pitorești din lut ars cu acoperișuri rotunde de paie, ca niște boluri răsturnate. Ferestrele sunt minuscule. Tătarii par să

[60] Junkers Ju 87, poreclit Stuka, bombardier în picaj german. O sirenă montată scotea un sunet caracteristic la coborârea în picaj care avea un efect demoralizator.

răsară din pământ la trecerea noastră, ceea ce îi face pe cai să tresară. Toți poartă pe fețele lor masca tragică a mizeriei celei mai crunte.

Rușii i-au jefuit de toate proviziile, au șters-o cu tot ce se putea mânca. Acești nefericiți plâng de foame. Împărțim cu ei proviziile noastre destul de sărăcăcioase. Vedem în ochii lor voracitatea animală a celor privați de cele necesare traiului de mult timp.

Djankoi, important nod feroviar, ne apare învăluit în incendii gigantice. Depozitele în flăcări ridică imenși nori negri de fum. Orașul de cincisprezece mii de locuitori ne rezervă cea mai călduroasă primire. Femei și copii aleargă în toate direcțiile și ne aclamă. Într-o stradă secundară debușează un puhoi uman. Urlând din toată puterile plămânilor de femei și copii ne fac cunoscut că sunt două mii de familii ucrainene din Kiev care au fost deportați de sovietici. Prin demonstrațiile lor fără sfârșit își exprimau bucuria libertății. Cea mai mare parte plângea la gândul că mâine își vor putea regăsi țara de la care au fost smulși, ca sclavi ai timpurilor comuniste.

Comandamentul este conștient că reușita acestei urmăriri rapide trebuie să ducă fără întârziere la cucerirea orașelor Kerci, Feodosia, Sevastopol spre care se îndreaptă toate trupele pe care le-am împrăștiat pentru a se refugia și regrupa pentru a organiza o ultimă rezistență. Sevastopolul era cel mai bine organizat și apărat, Manstein intenționează să ia mai întâi Simferopolul, centrul de trafic de care depinde supraviețuirea Sevastopolului. Pentru asta a decis să lanseze înainte grupul de șoc al colonelului Ziegler. Pentru a-l întări la Djankoi se constituie din 3 Călărași și o unitate germană motorizată *Detașamentul Lindeman*. I se adaugă tot ce se poate deplasa pe roți, plus infanterie, artilerie antiaeriană, batalioane de recunoaștere, *Panzerjäger*.

Toate acestea constituie un fel de divizie blindată motorizată eterogenă, dar care mătură totul în calea ei.

Din mică casă tătărească în mică casă tătărească avansează 2 Călărași în urmărire cu mici încăierări care ne țin atenția trează, nu mai mult. În sfârșit o localitate: Seitler, colonie germană golită de bărbați, doar femeile și copiii au rămas pe loc. Din fericire, grajdurile sunt pline de nutreț și există apă în fântâni. Era și timpul, caii noștri sunt la capătul puterilor. Mă asigur că beau doar câte puțin, dar la fiecare oră. În împrejurimi sunt podgorii foarte frumoase, bine îngrijite.

În zori, cu caii complet restabiliți, continuăm marșul. Satul Kijali se profilează la orizont când un tir de mortiere surprinde pe toată lumea. Ne dispersăm imediat și ripostăm cu foc viu, dar nu vedem asupra cui tragem. Zgomote de motoare ajung la urechile noastre, rușii fug. Tirul nostru la nimereală a avut efect, au lăsat pe teren vreo douăzeci de morți și răniți. De asemenea, mortiere și lăzi cu muniții pe care ni le însușim.

Case tătărești, grohotișuri, pământ secat, epave din fier, incendii, resturi umane. Aceeași viziune care se repetă la nesfârșit.

La 4 noiembrie Feodosia răsare în fața ochilor noștri cu toată albeața zidurilor sale, pare o localitate meridională. Aici, incendii la Teatrul mare, la poștă, fabrici, rezervoare, totul e în flăcări.

O mulțime de toate rasele amestecate, multe de o frumusețe aparte, se înghesuie în fața noastră. Femeile, fetele, ne oferă flori, ne acoperă de sărutări. "Invadatorul" este cuprins de un val de tandrețe. Scăpând de acest entuziasm, organizez patrule de recunoaștere. Pe plajă, bine aliniate, identice, vreo sută de grămezi negre. Tot ce a mai rămas din cabinele de baie pe care batalioanele de distrugere, în furia lor, nu le-au cruțat. Marea este la picioarele noastre. În fața acestei imensități care ne dă fiori, rămânem mult timp pe gânduri. Mulți Călărași nu au văzut niciodată marea până acum. Tăcerea și uimirea lor este deosebit de elocventă.

Un ofițer de legătură îmi aduce la cunoștință că am fost atașați Corpului 42 Armată, sub ordinele generalului conte von Sponek. Noile directive sunt să plecăm imediat 12 kilometri mai la est, la Daln Kamichi. Asta înseamnă ca în loc să petrecem noaptea în brațele albe ale feodosiencelor, o vom petrece în vreo gaură tătărească plină de țânțari.

A doua zi, oamenii și caii obosiți nu au înaintat prea mult când se dezlănțuie dintr-o dată un bombardament de artilerie dublat de un tir de mortiere care ne oprește. După cea mai mică ridicătură de pământ, în orice adâncitură, după cea mai mică stâncă, oameni și cai caută un refugiu protector. Cred că rușii au decis să-și epuizeze stocul de muniții peste capetele noastre. Nu va fi ușor să ne deplasăm sub această ploaie de proiectile, terenul descoperit pe mai mult de un kilometru și nu se pretează pentru a încerca un asalt.

Din fericire pentru noi, comandamentul i-a trecut inițiativa căpitanului Meculescu. Încă mai are la dispoziție șase tancuri ușoare Renault fabricate sub licență la uzinele Malaxa din București. Lansate cu toată viteza, ridicând nori de praf de sub șenile, acestea se în-

dreaptă direct spre obiectiv susținute de un escadron din 3 Călărași. Din primul elan rup linia sovietică de rezistență. Zdrobiți, răsturnați, bătuți, rușii dau dosul în fața acestei furtuni violente.

Acțiunea ne-a costat, totuși, destul de mult. Mulți Călărași zac la pământ. Sublocotenentul Vișoreanu este lovit mortal. Dar atacul a fost atât de curajos încât generalul conte von Sponek, exprimându-și admirația pentru o astfel de reușită, a decernat printr-o singură citație douăzeci de Cruci de Fier! Cinci pentru ofițeri, cincisprezece pentru subofițeri și cavaleri.

Terenul curățat, ajungem la 7 noiembrie 1941 la Kopkipceak Mamat, unde tăiem legătura dintre Feodosia și Kerci. Puțin mai departe, spre peninsula Kerci, se întinde lacul Tebotschiskoie care se leagă de Marea Neagră printr-un gât îngust. Ce ne surprinde la Seraimin, am fost luați în primire de vedete sovietice rapide cu un tir imprecis, dar deranjant. A fost nevoie de tot efortul artileriștilor de la piesele de 75 ca să le facă să se întoarcă la baza lor.

Cavaleria atacată de marină, asta înseamnă că le-am văzut pe toate!

Grăbiți să terminăm, galopăm spre Marfovka când într-o bubuitură îngrozitoare cerul se zdrobește de pământ în fragmente înspăimântătoare. Cel puțin așa am simțit. Se cască niște pâlnii enorme, bucăți de pământ cât o casă se ridică și cad înapoi în praf și pulbere. Nu percep de unde se trage, dar la sosire exploziile mă fac să nu mai aud chiar nimic! De aici evidența, alertate de vedetele rapide care au dat poziția noastră aproximativă, navele sovietice de pe Marea Neagră vor să ne îngroape de vii! Sau de morți, nu contează pentru ei!

Îmi pun pentru prima dată problema: ce poate un cavaler cu carabina sa contra unui cuirasat modern în Marea Neagră, la 30 de kilometri în larg? Până la căderea nopții, nimeni nu a găsit vreo soluție. Nici tunurile rusești, au încetat focul.

- Eu îi admir pe ăștia, zice Garbiș, de cinci ore trag în noi fără vizibilitate, fără să ne vadă, dar la căderea nopții încetează focul pe motiv că nu mai văd...

În zori, navele pleacă să se distreze în altă parte, ceea ce îmi permite să merg să testez linia de foc aparentă a defensivei din Markovka. Este o rezistență dificil de evaluat. Oricum, ea există. E timpul să bem o cafea, unii un ceai, să tragem o gură de aer înainte de a ataca din nou. Am atacat degeaba!

Orașul este abandonat, l-am traversat dintr-o singură mișcare...

Un timp la trap, unul la galop, unul la trap....

O ciudățenie istorică îi adună pe Călărași pe o singură linie de front. Sunt la marginea Șanțului Tătarilor. Săpat de secole înaintea Kerci-ului, de o parte în alta într-o linie discontinuă, a reprezentat un obstacol ideal împotriva călăreților cazaci sau a hoardelor asiatice. Umplut în unele locuri, poate fi trecut cu ușurință. Asta nu mă împiedică să fiu surprins, cum se face că rușii nu au folosit această tranșee naturală ca să ne împiedice înaintarea?

Putea fi întărit fără prea mari eforturi, astfel șanțul tătar nu ar fi fost ușor de trecut. Abia ajuns de partea cealaltă, retrăind luptele tătarilor, că o grindină de gloanțe mă aruncă de pe spatele lui Dac. Deodată se trage de peste tot. Capcana rușilor a reușit pe deplin. Văzând că au abandonat o poziție ușor de apărat ca și șanțul tătarilor am presupus că au dispărut, îi credeam departe retrăgându-se în grabă. În schimb, ei ne așteaptă în locul în care suntem încrezători, fără teamă. De data asta ne costă scump, câțiva cai sunt uciși. Trebuie să-i ținem departe pe ceilalți, repede. Ține caii i-au dus dincolo de șanț.

Odată companionii noștri la adăpost, pornim asaltul. Se simte exercițiul îndelungat, de acum înainte fiecare Călăraș acționează decis, cu metodă. Rușii fac greșeli mari, grosolane, sunt gata să o ia la goană. Pierderile noastre sunt insignifiante. Dar câtă oboseală, câtă oboseală... Kerci este la 12 kilometri. Eu trebuie să împing, să avansez, conform ordinelor, la sud-est de oraș.

La 15 noiembrie, pe la ora 15.00, ating țărmul Mării Negre, între două cătune tătare: Kisk Aul și Toptaki. Călărașii descalecă. Cavalerul Tache din Islaz, cu o voce monotonă, își dă glas gândurilor lângă urechea mea.

- De la început am văzut munți, câmpii, orașe, sate. Am traversat râuri, fluvii. Ca și noi, râurile se revarsă în această mare. Ele nu se întorc înapoi niciodată. Noi vom putea să ne întoarcem? Ne vom revedea într-o bună zi casele, domnule locotenent?

Chiar dacă a vorbit încet, toți l-au auzit. Și toți îmi pândesc răspunsul. Nu îi mint, ei au prea multă încredere în mine:

- Contați pe mine, băieți. Dacă Dumnezeu vrea, vă voi aduce înapoi.

Cu o voce surdă ca și mugetul valurilor mării, Călărașii răspund toți odată:

- Dumnezeu să vă ajute, domnule locotenent!

Greutatea enormă a rugii lor cade peste umerii mei obosiți.

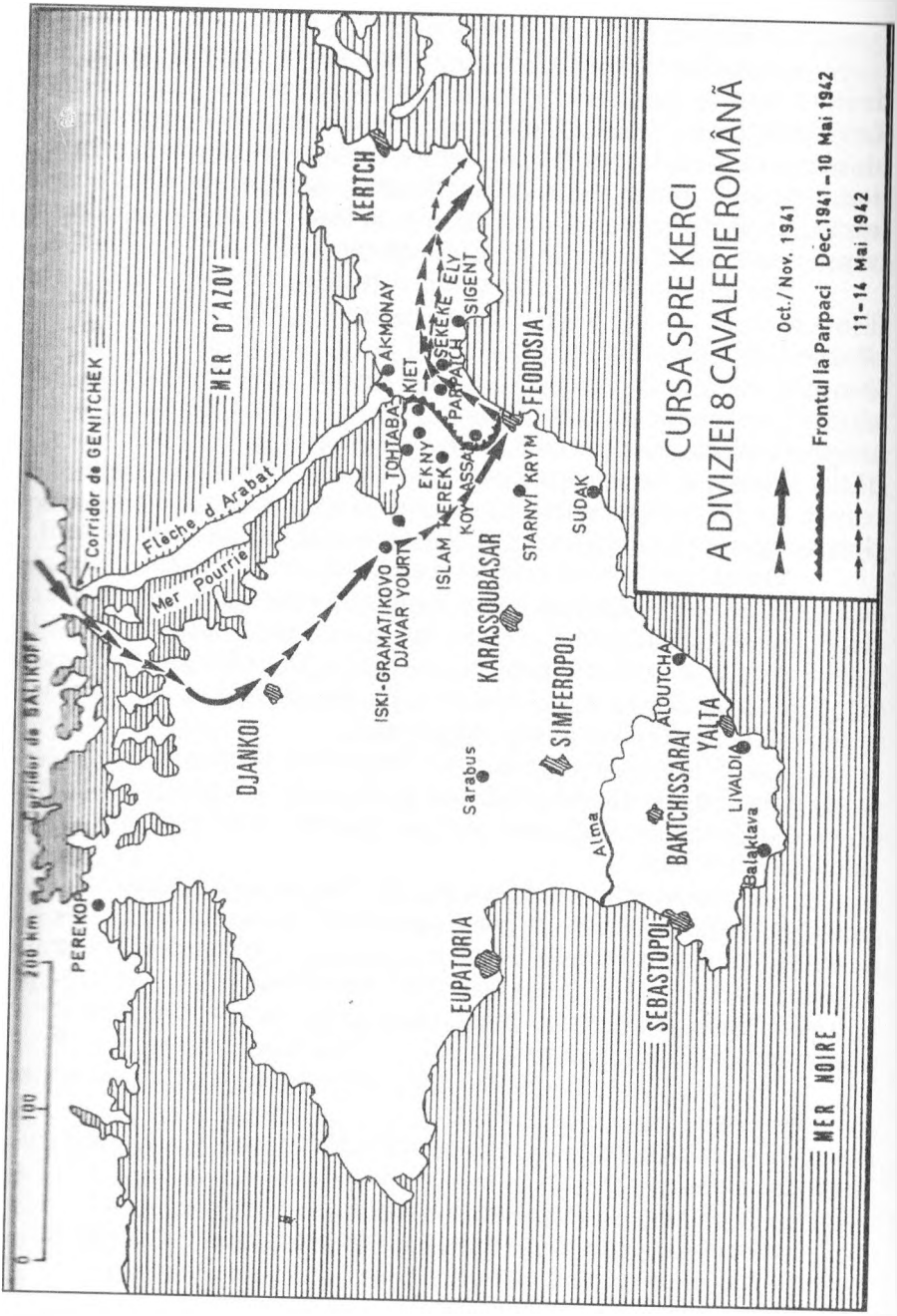
CURSA SPRE KERCI
A DIVIZIEI 8 CAVALERIE ROMÂNĂ
Oct./Nov. 1941
Frontul la Parpaci Dec.1941 – 10 Mai 1942
11–14 Mai 1942
MER D'AZOV
MER NOIRE
KERTCH
FEODOSIA
SIGENT
SEKEKE
ELY
PARPATCH
AKMONAY
KIET
TOHTABA
EKNY
ISLAM TEREK
KOY ASSAR
STARNYI KRYM
SUDAK
KARASSOUBASAR
SIMFEROPOL
ISKI-GRAMATIKOVO
DJAVAR YOURT
DJANKOI
Corridor de GENITCHEK
Flèche d Arabat
Mer Pourrie
Corridor de SALIKOFF
PEREKOP
Sarabus
Alma
EUPATORIA
SEBASTOPOL
BAKTCHISSARAI
ALOUTCHA
YALTA
LIVALDIA
Balaklava
0
100
200 km

Capitolul XIX

Tătarii – Crăciun în Crimeea – Recucerirea Feodosiei de către ruși – Dacă îmi dai o batistă – Sekehe Eli – David contra Goliat – Unul contra cincisprezece – Saga sublocotenentului Mihail Coliopol

Între cele două cătune Kisk Aul și Toptaki viața noastră se organizează repede și se împarte în mai multe misiuni. Cea mai importantă este de a păzi armata de orice surpriză dinspre mare. Este nevoie de patrule de valoarea unei grupe de luptă, care galopează de la un capăt la altul al falezei verificând posturile de pază și amplasamentele apărării. Oamenii veghează zi și noapte.

Alte echipe merg înapoi spre nord pentru a aduce provizii pentru cai. Bietele animale sunt epuizate, iar regiunea săracă, doar ierburi mărunte, uscate, îngălbenite. Trebuie să facem raiduri lungi pentru a recupera câte ceva din colhozurile mizerabile greu de găsit. Alteori găsim doar paie, pe care caii le mănâncă puțin câte puțin, chiar dacă asta le repugnă, atât sunt de slabi și înfometați.

Prima zăpadă cade fără oprire. Îmi place să patrulez pe o astfel de vreme. Fulgii înghețați mi se așează pe față și se topesc, în timp ce marea se izbește furioasă de stânci. Din când în când, Dac nechează. Vestmântul alb i se împrăștie în timpul cursei pentru a se reconstitui, steluță cu steluță, ca o dantelă feerică.

Raporturile cu gazdele tătare sunt excelente. Toți sunt musulmani. Desigur, bărbații au fost încorporați cu forța în armata sovietică, nu au rămas decât bătrânii, femeile și copiii. Sărăcia lor este indescriptibilă, e o bucurie să putem împărți cu ei ceea ce aveam.

Mari iubitori de libertate, ura lor față de ruși este totală. Cum românii se bat împotriva roșilor, sunt prietenii naturali ai tătarilor. Bătrânii se informează de la noi. Unul anume este foarte curios. Acesta a îndrăznit să-i atace pe bolșevici, să se bată cu ei, să-i alunge de pe pământul pe care îl ocupau cu forța. Pe acesta îl numesc *Effendi Hitler*, nu încetează să pună întrebări despre acesta, ajungând chiar să vrea să știe câte soții are!

În orice caz, un om de ispravă! Deși nu ne cunoștea, ne-a

primit ca pe eliberatori și ne-a invitat la masă ca pe cei mai buni prieteni. Rusticul și simplitatea acestor suflete este deplină, inima de o bunătate naturală, fără vicii.

Timpul trece. Viața noastră e atât de monotonă încât pare că a trecut un secol.

În ajunul Crăciunului primim pachete de la organizația doamnei Antonescu. Toți primim câte unul. Primim cozonac, ciocolată, țigări care deasupra filtrului aveau semnătura mareșalului Antonescu și o carte poștală imprimată: *Crăciun Fericit! România recunoscătoare*. Pachetul le cam stă în gât majorității oamenilor. Ar fi preferat un cuvânt de acasă de la ei, nu înțelegeau cum de nu se poate, din moment ce aceste colete au putut fi trimise.

Mihail Coliopol vine să petreacă seara cu mine. În plus față de Florile Răului a adus și un radio cu baterii. Toți se înghesuie în jurul lui, întregul pluton, camarazii din alte grupe, tătari. Casa va crăpa din încheieturi, așa înghesuiți eram. Raicea a preparat masa de Crăciun: ciorbă de vită cu tăieței. Felul doi cozonac cu o gură de țuică.

Prindem Radio București, colinde după colinde. Toți își amintesc de pe vremea când erau copii și colindau în grupuri din casă în casă anunțând venirea lui Mesia și promisiunea unei lumi mai bune, cum cântau Florile dalbe și erau răsplătiți cu dulciuri și uneori cu câțiva lei. Garbiș, ca să-și arate bunele maniere, stă turcește, pe genunchi jucându-se cu doi copii tătari. Le face un truc cu o sfoară cu noduri bine legate care se desfac în mod misterios atunci când suflă peste ele. Ochii măriți și gurile căscate exprimau admirație, micuții sunt fascinați. Garbiș este din nou sufletul petrecerii. Crainicul anunță:

- *Bună dimineața la moș Ajun!*

Un aer de tristețe se lasă, Coliopol încearcă să aducă puțină veselie:

- Hai, domnilor, să profităm de aceste momente. Cine știe, Crăciunul următor am putea fi la Irkutsk![61]

Obține un succes relativ. Raicea, după ce a făcut pe bufonul un moment, iese din casa supraaglomerată. Cred că ieșit să se pișe ceea ce îmi dă și mie senzația că trebuie să fac la fel. Ies afară, noaptea e înstelată, nu mai ninge. Negăsindu-l pe Raicea, merg până la graj-

[61] Un zvon în cadrul armatei spunea că rușii își duceau aici prizonierii de război, la marginea Siberiei. (n.a.)

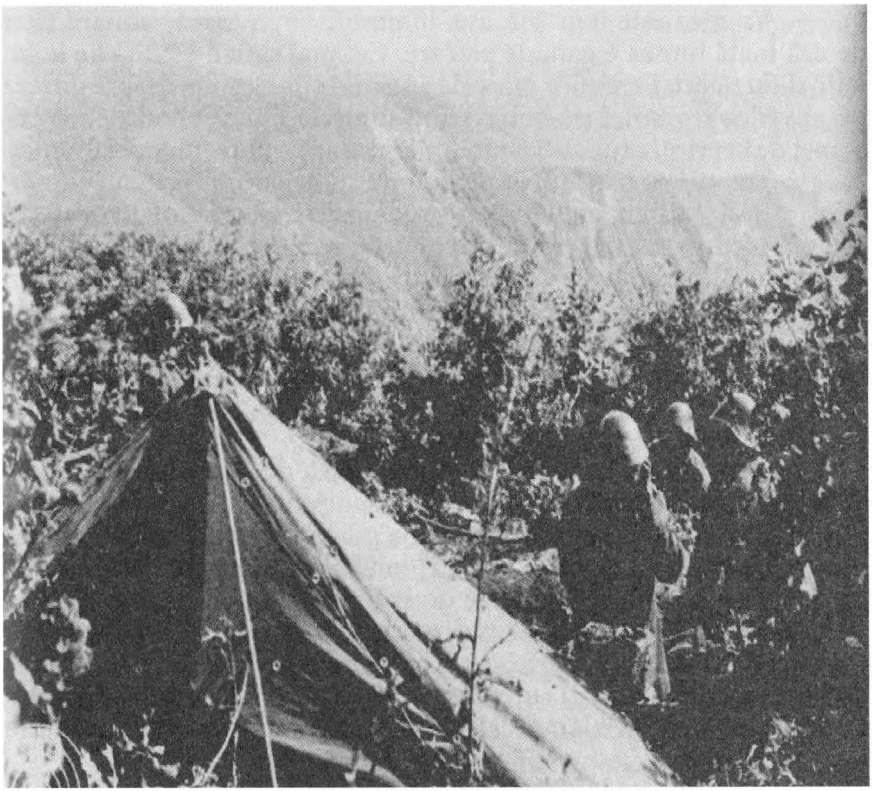

Post de luptă înaintat în Munții Iaila (Crimeea, 1942)

dul unde sunt adăpostiți caii. Este aici, cu comoara împrăștiată pe jos, pe care o manevrează cu mâinile lui mari, dar cu grija unui bijutier. Niște fructe vechi, o gutuie înnegrită. Dintre amintirile scumpe, Raicea ia un fluieraș din acelea pe care copii le fac din tulpini de soc. Îl mângâie îndelung. Ies în vârful picioarelor. Afară, ninge din nou, mă simt ca la capătul lumii.

Poate ne-am fi obișnuit cu genul ăsta de trai liniștit, dacă la 29 decembrie la ora 4 dimineața n-aș fi fost trezit cu vestea:

- Rușii au debarcat la Feodosia cu câteva divizii.

Îmi imaginez că vor să blocheze istmul între Crimeea și peninsula Kerci, așa am fi blocați. Pentru a evita asta trebuie să menținem centrul Crimeii cu orice preț.

Vremea este îngrozitoare. În grabă, fără panică, într-un sfert de oră toată lumea e gata de plecare. Cel mai dificil este să ne luăm adio de la tătari. Fețele lor pline de angoasă spun multe despre groaza de-ai vedea revenind pe bolșevici. Neliniștea este generală, sunt cuprinși de sentimentul că îi abandonăm. Dar ce puteam face?

Trebuia să plecăm. Repede.

În șir indian, unul în spatele celuilalt, ca să oferim un obstacol cât mai redus rafalelor puternice, îndemnăm caii. Jeturi calde de vapori învăluie boturile cailor noștri. Temperatura este de ordinul a 20 de grade sub zero. Echipamentul nostru nu este potrivit, chiar derizoriu, pentru o operațiune în sezonul ăsta, pe o astfel de vreme. Doar o manta subțire îi protejează pe cavaleri, fără mănuși, pe cap doar o bonetă ca de poliție ale cărei margini descusute sunt lăsate peste urechi. Și asta pusă direct peste cască.

Sunt în frunte. Dac se lovește adesea de obstacole invizibile. Stratul gros de zăpadă acoperă totul. Mă orientez mai mult după stele. Înjurături se aud atunci când mâna goală a vreunui soldat atingea din greșeală garda sabiei, practic echivala cu atingerea unui fier înroșit. Degetele sunt înghețate de la ținut frâiele. La fiecare jumătate de oră ordon descălecarea și mersul alături de cai timp de cinci minute. Pauzele sunt scurte, doar ca și caii să-și tragă răsuflarea. În acele momente oamenii suferă mușcătura rece a frigului, tot ce pot face este să se strângă lângă cai, încercând să împrumute din căldura lor.

Moralul este la pământ. Îi simt, le e ciudă că trebuie să abandoneze fără luptă terenul cucerit cu ușurință. Ideea de a fugi nu este pe placul lor, această primă operațiune de retragere este greu de digerat.

Vântul suflă cu o putere reînnoită. Armată de fantome ce avansează prin întuneric, singurele zgomote sunt ale pieselor metalice de harnașament ce par lanțuri zornăitoare. Când la ora 5 dimineața ajungem la Daln Kamichi, la 30 decembrie, poate din cauza norilor joși, a oboselii, a ninsorii, nici nu mai vedem lumina zilei. Totuși, sunt douăzeci și patru de ore de când suntem plecați. Șaptezeci de kilometri de cavalcadă a damnaților, traversând șanțuri, gropi, obstacole. Cum de nu ne-am rătăcit nu voi ști niciodată.

Anul nou 1942 nu este sărbătorit. Dintotdeauna fără vești de la familii, iată-ne că suntem și fără vești de pe front. Cele ce ne parvin sunt atât de contradictorii încât nu punem bază pe ele. La Daln Kamichi nimic nu este coerent, din moment ce nici nu ne dăm seama

din ce punct cardinal Ivan va putea veni. Doar un lucru e sigur: va fi bine primit!

Gurile armelor automate rămân îndreptate spre Feodosia, ceea ce pare logic. Aşteptându-l pe Ivan, germanii cad peste noi. Infanteria venită în marş forţat de la Djankoi ca să ne înlocuiască. Spre marea noastră stupefacţie, suntem trimişi la Parpaci spre a lua poziţie cu spatele la Feodosia, pe frontul nostru stabilit spre Kerci...

De data asta, devenim nervoşi. Ruşii sunt peste tot? În faţă? În spate?

Abia ajungem la Parpaci, pe o temperatură de minus 30 de grade şi un viscol teribil, că siluete extenuate apar din avanposturi: elemente din Divizia 46 infanterie, batalioane de genişti, infanterişti, elemente din Flak (apărarea antiaeriană). Toţi aceşti soldaţi s-au desprins de ruşi la Kerci şi au făcut un marş halucinant de 120 de kilometri pentru a-i ataca pe ruşi la Feodosia. Deci, Kerci este aparent abandonat. Ceea ce nu împiedică ca a doua zi să fim trimişi la Şekehe Eli pentru a-i opri pe ruşii ce avansează dinspre Kerci. Suntem în plină încurcătură a lui von Sponek, dar încă nu ştiam asta. De fapt, totul a rămas confuz asupra acestei chestiuni.[62]

Pentru că trebuie să mergem la Sekehe Eli, mărşăluim, fantezііle statelor majore nu sunt discutate de trupele de şoc. Vremea nu se îmbunătăţeşte.

Îmboldindu-şi calul alături de Dac, Garbiş bălmăjeşte:

- Vă zic... când mă gândesc, am fost un pic de rahat...

Ştiu că vrea să mă amuze, aşa că îi pun întrebarea care o aştepta:

- Când, Garbiş?

- Când mergeam la şcoală iarna şi i-am spus învăţătoarei *Nu pot scrie, domnişoară, am o rană la unghie...*

[62] Generalul conte von Sponek care comanda Corpul 42 armată a fost primul general pe Frontul de Est care a decis între a rămâne pe poziţii şi a fi masacrat cu trupele sale conform ordinelor primite de la Führer şi ceea ce considera că este mai bine informat asupra situaţiei, respectiv să încerce o acţiune de salvare a celor 10000 de oameni din subordine. Îi face cunoscut generalului Manstein, superiorul său, că abandonează Kerci pentru a-şi grupa forţele şi să atace Feodosia, aruncându-i pe ruşi în mare. Apoi deconectează radioul. Nimeni nu mai poate interveni asupra deciziei sale. Von Sponek a fost un erou, nu poate fi pus la îndoială. Oricum, Manstein îl înlocuieşte la comandă. Comandamentul General al Führerului cere să fie înaintat în faţa unei curţi marţiale prezidate de feldmareşalul Goering care îl condamnă la moarte şi degradare militară. Von Manstein intervine insistent în favoarea lui şi Hitler îi comută pedeapsa la şapte ani de închisoare. Cu toate acestea, imediat după 20 iulie 1944, este asasinat de Gestapoul lui Himmler fără proces. (n.a.)

Grupă de cercetare a escadronului meu de la Sekehe Eli

- Și nu era adevărat?

- Nu, nu era adevărat, domnule locotenent... Și azi simt că plătesc pentru asta... Am mai mult decât atunci, dar ce se întâmplă dacă nu-mi fac datoria?

În cursul unei halte, Mihail Coliopol îmi face o vizită. E vesel ca de obicei, nimic nu poate strica moralul prietenului meu. Mă întreabă:

- Am plecat mai repede ca haiducii, așa repede că am uitat jumătate din rufărie... Nu ai să-mi dai o batistă? Mi-aș sufla nasul cu degetele, dar pe frigul ăsta m-aș trezi cu un sloi în mână.

Iau o batistă pe care i-o dau. Mihail își suflă nasul, admirând batista albă:

- Trebuie să fii ceva mareșal ca să te păstrezi așa curat...

Apoi visător:

- Mulțumesc! Și dacă tot suntem în Taurida[63] și o voi întâlni

[63] Denumirea antică grecească a Crimeii.

Poziție de aruncător de grenade la capul de pod din Kuban

vreodată pe Ifigenia[64], mulțumită ție nu voi arăta ca un țăran...

Ordinele sunt să-i întârziem pe ruși la Sekehe Eli, un biet sat abandonat. Nu mai ninge, cerul albastru este atât de clar încât distingem foarte bine în depărtare crestele munților Iaila atât de dragi tătarilor. Satul are avantajul de a controla o intersecție importantă de drumuri. Râpele fac apărarea relativ ușoară. Parpaci nu este departe, suntem în zona cea mai îngustă a peninsulei Crimeea, între golful Feodosia, mlaștinile Sivaș și Marea Puturoasă.

Ordinul este formal:

- Câștigați timp, rușii nu trebuie să treacă. Trebuie opriți pe linii succesive de rezistență.

2 Călărași este instalat, dar suntem absolut singuri. Cu excepția a două baterii de artilerie sub conducerea șefului de escadron Trofin, lăsate ca și sprijin. Cu totul neobișnuit, escadronul nostru este în linia a doua.

[64] Personaj al tragediei grecești a lui Euripide compusă între 414 î.Ch. și 412 î.Ch.

Infanterie română de gardă în Kuban

Raicea comentează, puțin vexat:

- Dacă ne plasează aici... înseamnă că se tem de o pătrundere din față...

De data asta, Garbiș are aerul de a fi de acord, deși găsește *că acest mod de a gândi nu e un gest frumos față de camarazi.* Un șir de pârâituri rapide pe aliniamentul din față: Ivan a luat contactul pentru a ne testa intențiile. Imediat artileria sa trage salvă după salvă fără oprire. Comandantul Trofin nu se lasă rugat să le întoarcă politețurile, continuând să le potopească spatele cu obuze, chiar dacă acesta încetează bombardamentul. Tăcerea artileriei inamice spune totul, asaltul e aproape.

Din poziția în care mă aflu, ca un fel de observator, examinez terenul. Înspăimântător! Pe mai multe linii, mii de soldați sovietici în atac! Bine protejați în spatele crestei râpei, Călărașii deschid focul de la distanță. Alegere bună, dacă ar fi deschis focul mai târziu, ar fi fost înghițiți de această maree umană.

Spectacolul este impresionant. Șiruri întregi de ruși sunt cosite, căzute pe pantele ușoare. Valul de supraviețuitori ajunge până la

picioarele luptătorilor noştri, lăsând ultimele sale cadavre.

Abia a murit acest val că la 300 de metri unul nou se ridică impingând puternic:

- *Houraa ! Houraa !*

O asemenea masă de soldaţi în acţiune e paralizantă, te îngheaţă pe loc, în mod sigur urmează să fii strivit. Călăraşii nu se sperie, dar puterea lor de foc nu a fost suficientă pentru a-i distruge complet pe agresori. Sunt obligaţi să recurgă la lupta corp la corp. Aici, oricare ar fi calităţile lui, Ivan nu face faţă. Mulţi se predau imediat, zăpăciţi de furia alor noştri.

Nu e nimic mai rău decât să-ţi vezi camarazii în plină acţiune în timp ce stai la adăpost, fără posibilitatea de a interveni pentru a le veni în ajutor. Nervii sunt greu puşi la încercare. Un al treilea val de atac sovietic este respins, dar nu complet. Au câştigat câteva zeci de metri călcând peste trupurile străpunse de mii de gloanţe ale tinerilor Călăraşi din Romanaţi şi Teleorman.

Noutăţile ce ne parvin sunt dureroase: cea mai mare parte a plutoanelor din 2 Călăraşi şi-au pierdut ofiţerii. Mulţi, fără număr, dintre cavaleri, şi-au sacrificat viaţa. Ceea ce e mai rău, rezistăm în faţa unei divizii întregi. Lupta dintre David şi Goliat. Ne batem unul contra cincisprezece! Iată că ruşii se aruncă din nou contra poziţiilor noastre cu strigăte de *Houra!,* nu e niciun dubiu asupra determinării lor. Urletele de *Houra!* sunt din ce în ce mai sălbatice, mai puternice. Ochii mi se tulbură încercând să-i număr. Sunt ciorchini de soldaţi ce se grăbesc nebuneşte. Sunt peste tot, linia orizontului se întunecă.

Şi cei mai curajoşi se cutremură. Călăraşii dezlănţuie un foc infernal. În faţa ţevilor încinse ale armelor, stive de cadavre ce împiedică tirul eficace împotriva celor ce vin din spate.

Printr-o uşoară depresiune din stânga mea Ivan reuşeşte să debordeze. Această infiltrare riscă să se extindă periculos. Atunci îl văd pe Mihail Coliopol, al cărui pluton de mitraliere interzice inamicului pasajul inferior, cum ia comanda supravieţuitorilor câtorva plutoane ale căror ofiţeri au fost ucişi, îi adună şi în fruntea lor porneşte spre locul periculos ca să astupe breşa. Pătrunde direct spre bolşevici. Vălmăşagul era aşa confuz că mă întreb dacă va mai ieşi cineva cu viaţă de acolo. Ivan cedează brusc şi se basculează de partea cealaltă a crestei. Coliopol, fără zăbavă, se lansează cu ai săi în urmărire pentru a recuceri poziţia iniţială. Dar ruşii revin ca bumerangul, alţii, furioşi şi surescitaţi de această rezistenţă a unui număr mic de oameni. Vin împinşi din urmă de politruci care îi doboară pe

Un viteaz între viteji,
Mihai Coliopol
(foto Stindardul)

cei mai lenți cu un glonț în spate.

Coliopol se aruncă înaintea lor, îmbărbătându-i cu vocea și gestul pe Călărașii care, într-un suprem efort, se avântă din nou alături de el. Îl credeau invulnerabil. Un glonte îl lovește sub cască, deasupra frunții, spărgându-i craniul. Se răsucește, cade, se ridică. Urlă:

- Hai, băieți! Rezistăm!

Un al doilea glonte îi smulge pometele drept și osul temporal. Cade în genunchi. Cu un efort incredibil se ridică. Rămas lucid, își încurajează Călărașii:

- Reușim... V-am zis că reușim... Trage, Stancu, trage, trage...

În fața acestui ofițer plin de sânge, indestructibil, pe care gloanțele nu îl doboară chiar dacă e lovit la cap, rușii disperați pierd teren. Se retrag brusc în dezordine.

2 Călărași a rămas stăpân pe Sekehe Eli. Rușii au lăsat două sute de morți pe teren, în afară de mii de răniți și o mie cinci sute de prizonieri, de două ori mai mulți decât soldații din regimentul nostru la începutul acțiunii.

Acțiunea eroică a sublocotenentului Mihail Coliopol a fost determinantă. O ambulață îl ia pe cel mai bun prieten la Kherson. Este perfect conștient. Peste rănile oribile a pus batista albă primită de la mine. O batistă care îi bea încet sângele.

Remușcare, o remușcare imbecilă, dar insistentă, se insinuează în mintea mea. Îl aud pe unchiul Duminică din copilărie cum îmi

spunea foarte serios:

- Dacă ai un prieten, nu-i da niciodată o batistă fără să iei măcar un bănuț în schimb, altfel îi dai giulgiul...

Sunt teribil de supărat. Apoi îmi vine că nimic nu-l poate doborî pe Coliopol, nici măcar două gloanțe în cap. Dovada: este încă în viață. Va rămâne în viață. Pentru a-mi submina siguranța asta, îmi revine brusc viziunea cu cele două coloane de oameni, una urcând, cealaltă descendentă. În ultima ce coboară spre tenebre i-am văzut pe caporalul Guță, Smărăndache, Băcanu, căpitanul Petit, dar și pe Coliopol... în timp ce în cealaltă, cu lumânările în mâini, supraviețuitorii urcă spre lumină.

Un infirmier a venit să-mi povestească cum a fost cu convoiul spre spitalul german de la Kerson. După nici cinci kilometri parcurși au observat că Coliopol coborâse din ambulanță pentru a merge pe jos, mult în spate, alături de cei răniți ușor, pretinzând că a

Ion V. Emilian (stânga)
și
Mihai Coliopol,
în fața unui câmp de mine (1941)
(foto Stindardul)

cedat locul unuia "rănit cu adevărat", cum nimeni nu îndrăznea să se uite la ravagiile produse feței sale de gloanțele sovietice. A trebuit ca un om să-l țină în interiorul ambulanței până la Kerson.

Două zile mai târziu a murit, cu mâna dreaptă pe exemplarul uzat și iubit din *Florile răului*. Înainte de a intra în comă a cerut să i se citească *La Charogne* și a surâs tot timpul cât a durat lectura. A cerut să i se înapoieze cartea, a pus mâna pe ea și fericit a închis ochii. Nu i-a mai deschis niciodată.

Pe fața lui, o mână anonimă a depus o batistă albă, nouă.

Moartea prietenului meu Mihail Coliopol mi-a provocat un asemenea șoc că timp de mai multe zile, am uitat complet numele cavalerilor pe care îi cunoșteam de la începutul campaniei, precum și numele locurilor din apropiere, eu care aveam o memorie excepțională.

Sunt rupt de durere. Numeroși Călărași povestesc soldaților din alte unități saga sublocotenentului Coliopol. M-am săturat să o aud.

Încep să mă tem să mă întorc în foc, convins că fără protecția vigilentă a lui Coliopol și a mitralierelor sale nimic nu se mai poate face. Mă simt cu adevărat în pericol pentru prima dată.

Puținii supraviețuitori ai plutonului său refuză dialogul. Am senzația că sunt supărați pe mine pentru că mai sunt în viață. Îi simt îngropați în tristețea lor ca și în adâncurile celei mai întunecate peșteri. Coliopol era adorat de oamenii săi. Era pentru ei întregul univers de adevăr, dreptate și corectitudine.

Îmi lipsește singurul meu prieten. Nu mai vreau să lupt. Încă îmi tot amintesc idealul său interior:

- Dacă nu vom duce la capăt această cruciadă împotriva comunismului... nu dispera! Chiar și sfinții au pierdut cruciade! Noi nu suntem sfinți... Dar alții se vor ridica. Într-o zi sau în alta, vor învinge... prin faptul că au fost în stare să se sacrifice...

Coliopol a murit cu zâmbetul pe buze, cu credința intactă în inima lui.

Avea douăzeci și opt de ani.

Nu este a lui vocea asta care, în zori, tocmai a dat porunca sacră de veacuri a Călărașilor?

- Încălecarea!

Capitolul XX

Partizanii – Locotenentul Constantinescu știa... – Cavaleria română nu face prizoniere...

Dac simte povara tristeții mele. Urechile i se culcă, tremură. Trebuie să-l mângâi ca să adopte o ținută mai nervoasă. Etapa e scurtă, escadronul poate să se încartiruiască în cătunul Islam Terek.

Ivan a eșuat în încercarea lui, dar asta nu înseamnă că ne lasă în pace. Fostele batalioane de distrugere sub comanda politrucilor au recuperat toți rătăciții, izolații, fugarii. Ascunși în inima munților Iaila Dagh au devenit partizani, mai mult sau mai puțin cu voia lor. Foarte repede ne vor complica existența, terenul fiind favorabil acestei activități.

Spre nord, câmpia Crimeii se ridică printr-o serie de platouri la o înălțime de peste 2000 de metri. Pe coasta Mării Negre enorme faleze stâncoase cu caverne adânci, în timp ce spre interior se strecoară mici văi strangulate deseori de defileuri strâmte. Apoi păduri impenetrabile.

Țara nu este altceva decât o vastă succesiune de ascunzători pentru partizani. Rolul lor este să ne hărțuiască, să ne exaspereze, să nu ne lase în pace, să ne demoralizeze. Într-o primă fază au reușit, dar apoi ne-am organizat. Partizanii nu sunt decât una din tarele războiului. La Islam Terek, în caz de alertă de partizani, fiecare știe ce are de făcut, cum să intervină rapid la locul său desemnat. Asta permite să menținem doar posturile de pază clasice.

Cătunul care îl ocupăm este sărac, fără interes, locuințele se confundă în monotonia peisajului. Secolele ce au trecut peste bieții locuitori nu le-au lăsat decât riduri adânci.

Ofițerii prind obiceiul de a veni să-și omoare timpul la mine acasă. Sunt două camere, stăm în cea din fund. Un soi de palet ține loc de pat și de canapea în timpul zilei. O masă, trei bănci, câteva scaune. O sobă mare care duduie. Prima încăpere este pentru primirea agenților de legătură, a ștafetelor sau a santinelelor pentru consem-

nuri.

Totul e simplu.

Raicea ne aprovizionează în mod regulat cu sticle de coniac franțuzesc. Imposibil de știut cum reușește să procure marfa prețioasă. O fi pus mâna pe vreun depozit, o fi jefuit vreo mașină dintr-un convoi german? Refuză să ne spună, făcând pe misteriosul.

Înlocuitorul lui Mihai Coliopol a sosit, un anume Ilie Popescu, fost profesor, sublocotenent de rezervă. În mod nedrept, îl învinovățesc că este aici, de fapt mă fac că nu este aici. Nu are dreptul să îi ia locul lui Coliopol. Mai este un locotenent nou, Victor Constantinescu, mic de statură, ce încerca prin toate mijloacele să compenseze această deficiență adoptând un aer marțial. Asta nu îl face prea simpatic, unii l-au poreclit *Prusacul*. Soldații spun că ar fi rigid, cazon, dar în realitate omul e delicat, sensibil. Știind cât de mult sunt afectat de pierderea prietenului meu, depune eforturi de solicitudine la adresa mea, poate prea insistent. Este blond ca și grâul, dar și fiu de colonel, ceea ce țese o legătură în plus între noi.

În fiecare zi lansăm patrule la noroc pentru a-i pune pe fugă pe partizani, să-i prinzi e o altă treabă! Itinerarele noastre sunt atât de variate, manevra de apropiere atât de rapidă și silențioasă călare, încât le dejucăm toate ambuscadele. Când din întâmplare îi surprindem, ei refuză lupta și se dispersează în grabă, trăgând. De cele mai multe ori lasă doi, trei morți pe teren, niciodată cineva în viață. Își termină repede proprii răniți, ceea ce ne revoltă.

La căderea nopții, care vine foarte devreme, ne întoarcem. Cum spuneam, toată lumea vine să se distreze la mine. În seara asta, deși citesc impasibil *Războiul Crimeii* de Octave Aubry, o carte venită cu mine de la București, șeful de escadron, căpitanul Cornel Anghelescu, Ilie Popescu și alți doi ofițeri joacă poker la greu. Coniacul lui Raicea circulă de la unul la altul. Așezat pe canapea, Victor Constantinescu pare copleșit. Poate din cauză că este ofițer de serviciu? Îl văd refuzând coniacul. Tentativele mele de a iniția o conversație sunt sortite eșecului. Fără îndoială, o criză trecătoare de melancolie, prin asta am trecut toți, de ce nu i s-ar întâmpla și lui? Stă echipat complet, nemișcat, o oră bună, apoi trece în prima cameră, acolo unde așteaptă agenții de legătură. Acolo era caporalul Dăbuleanu, un uriaș flegmatic din Dăbuleni. Constantinescu îl cheamă:

- Adu-i pe Lăstun, Grigore, Stan... Așteptați-mă aici.

După puțin timp, cei patru sunt acolo. Ascult pentru că în acest timp Victor Constantinescu continuă să vorbească în camera

alăturată. Zgomotul pintenilor săi pe podeaua de lut m-a smuls din lectură. Absolut incredibil, îl aud făcând un fel de inventar:

- Ceasul pentru tine, Dăbuleanu, tu nu ai așa ceva... Stiloul la Stan... penița este foarte bună, nu e îndoită, vei vedea... Portțigaretul pentru Grigore, viciile trebuie încurajate, viața e prea scurtă... Dă-mi degetul, Lăstun... Inelul îți vine foarte bine, uite... A! Dăbuleanu, am un pulover în cufăr, să-l dai unuia pe măsura mea... Obiectele de toaletă ți le las. Bine! Acum, banii. Nu i-am numărat... împărțiți-i între voi... Tăcere! E un ordin. Luați-i, băieți! Vă mai spun odată, nu mai am nevoie de nimic...

Ca și mine, jucătorii de poker au auzit ce se întâmplă în camera vecină. Toată lumea se minunează. Căpitanul, îngrijorat, îmi spune cu voce scăzută:

- Emilian, fă în așa fel să-i recuperezi lucrurile și banii. E jenant, omul ăsta nu ține la coniac... Rău exemplu la soldați, mai ales că e de gardă! Mâine voi fi obligat să-l pun în arest pentru a da exemplu...

- Dar, domnule căpitan, pot să vă spun că nu s-a atins de coniac!

- Bine, Emilian, nu trebuie să îl aperi. Vom rezolva mâine. Popescu, dă cărțile!

Căpitanul se gândește deja la altceva. Eu mă întreb ce l-a apucat pe Victor Constantinescu. Mă ridic să merg să vorbesc cu el. Mă vede venind, ia un aer precaut.

Împușcături seci în noapte urmate de rafale de pistol mitralieră. Partizanii! Locotenentul Constantinescu sare după cască, ia două grenade și iese afară urmat de Dăbuleanu și de ceilalți din plutonul de gardă. Mă îmbrac în viteză alături de ofițerii de la masa de poker pentru a alerga în ajutor, de va fi nevoie.

Atacă intrarea de la nord, atac slab. Poate fi o cursă ca să ne atragă acolo. Iau pușca mitralieră Z.B. și o pun în poziție în spate, în direcția opusă atacului. Garbiș, Raicea și alte figuri pe care nu le cunosc mă urmează. Câteva detunături la nord și apoi liniște. Scrutez întunericul de să-mi sară cristalinul ochilor. Nimic!

O busculadă pe strada principală. Soldații de gardă împing în față șase partizani îmbrăcați în mantale vechi. Al șaptelea pare diferit. Un ofițer? Nu! O femeie. Sunt aduși acasă la mine pentru un prim interogatoriu, care se dovedește dificil. Căpitanul renunță. Interpretul basarabean care locuia câteva case mai încolo cu grupa din escadronul căpitanului Neculce ni i-a trimis aici. Anghelescu e

nemulțumit. Cred că e din cauză că a fost întrerupt de la partida de poker. Face pe durul.

- Vezi, Emilian, nici nu a venit să raporteze... Nici nu a venit să aducă prizonierii. Când am zis că locotenentul Constantinescu e beat mort, nu m-ai crezut! Ați văzut pe cineva în deplinătatea facultăților mintale să se debaraseze de tot ce are mai prețios ca îl dea trupei? Vă spun că e beat mort. Nu se va mai întâmpla! Căutați-l!

Împreună cu Mazilu, Garbiș și Raicea, l-am găsit. Locotenentul Victor Constantinescu era mort la baricada de la nord, cureaua agățată de unul dintre țărușii verticali împiedicându-l să cadă la pământ. Chiar dacă ar fi băut prea mult, nu asta era cauza. Un glonț în gură. Sângele se scurgea încet ca și cum ar putea umple o cupă de vin. Beat, nu! Mort, da! O moarte neobișnuită. Cu două ore mai devreme, un mesager misterios și nevăzut l-a avertizat pe locotenentul Victor Constantinescu să ia măsurile necesare, pentru că pe lângă toate bunurile, își va pierde și viața. Acest mesager, pe care nicio santinelă nu l-a văzut, a lovit mai precis decât un partizan. Nimeni nu îi scapă acestuia.

Această nouă lovitură a destinului mă impresionează și mai mult. Merg să văd prizonierii, la grupa din escadron care îi are în grijă. Trebuie trezit *Băiețelul*, porecla căpitanului Neculce. Când în sfârșit apare, îmi dau seama imediat că e mahmur bine. Când deschide gura orice îndoială dispare. Căpitanul, în timpul liber, și aici avem mult timp liber, s-a luptat serios cu niște sticle. Mahmur, dar nu pare a fi furios. Sprijinindu-se de birou, iată că poate sta aproape drept. Adresându-se prizonierei spre care se uită cu ochii tulburi, îl aud bâlbâindu-se spre interpret:

- Spune-i că nu e locul ei aici. Mai ales că aici cavaleria română nu ia prizonieri femei.

Pe timpul traducerii, fața femeii se întunecă. Crede că e o bătaie de joc, scuipă pe jos disprețuitoare. Asta îl uimește pe Neculce care exclamă:

- Nu! E adevărat, nu este o doamnă, dar las-o să plece oricum!

Sublocotenentul Popescu intervine. Amintește că acești partizani tocmai l-au ucis pe locotenentul Constantinescu. Neculce nu are regrete:

- O femeie e o femeie și eu sunt un cavaler român. Poate pleca, e liberă!

Prizoniera ezită. Bâguie:

- *Balchoi spasiba... Balșoi spasiba...* Mulțumesc mult... Mulțumesc mult...

Iese. Pornește încet pe drum. După cum merge, ușor aplecată și rigidă, pare că se așteaptă să fie lovită de un glonte în spate. O sută de metri mai departe, încă în viață, începe să creadă că e adevărat și pare că renaște. Aleargă, aleargă repede, un mic punct negru ce se pierde în imensitatea albă.

Ne întoarcem. Garbiș încinge o partidă de cărți în prima încăpere, din nou va trișa grosolan. Mazilu, întins ca un câine pe pază în fața ușii mele, deja doarme.

- Raicea, poți să-mi dai una din sticlele tale de coniac?
- Numai pentru dumneavoastră?
- Numai pentru mine.
- Cu plăcere, domnule locotenent.

Cinci minute mai târziu revine cu sticla și apoi dispare cu discreția sa obișnuită. Mă întind pe canapea. Iau o gură din alcoolul tare. Acest alcool care a salvat viața unei femei, în timp ce un om care nu l-a băut e mort. Îl aud pe locotenentul Victor Constantinescu repetând:

- Luați, băieți... V-am zis că nu mai am nevoie.

Apoi îi văd gura plină de sânge.

Duc sticla la gură și beau să-mi pierd respirația. Coniacul dă pe dinafară, se scurge de pe buze pe gât. E siropos ca sângele. Tremur.

- Luați, băieți... V-am zis că nu mai am nevoie.

Încet mă cufund într-un somn de beție cruntă.

Capitolul XXI

Masacrul de la Feodosia – Djavar Iurt – Complotul – Resuscitarea preotului Felix – Înmulțirea preoților – Nașul – Conversații cu Tatiana – Pasul greșit – Violul soacrei – Karasubazar – Șampania căpitanului Corbeanu – Capturarea lui Duca

Două escadroane din 2 Călărași au sprijinit acțiunea de recucerire a Feodosiei de către trupele germano-române. În trei zile, din 15 în 18 ianuarie, i-au aruncat pe ruși în mare. Odată reveniți alături de noi, povestesc... Bineînțeles că bătăliile au fost sângeroase, dar Călărașii sunt obișnuiți. Ceea ce i-a marcat, nu ne spun imediat, de parcă n-ar vrea să ne facă părtași la imaginile groaznice...

După ce au recucerit Feodosia și-au dus răniții, împreună cu răniții ruși, la Spitalul General din oraș. Ceea ce au văzut în curte nu vor uita niciodată. În timpul retragerii noastre din oraș, am lăsat în spital pe cei răniți grav, câțiva bolnavi de plămâni, pe toți cei ce n-ar fi suportat călătoria sau rigorile frigului. Pentru acești circa 50 de oameni, au rămas să-i îngrijească un căpitan medic și o duzină de infirmieri.

Când Călărașii au intrat în curte, un tablou înfiorător li se înfățișează ochilor: toți răniții au fost aruncați pe ferestre. Înainte de a-i arunca, bolșevicii le-au smuls pansamentele dezvelindu-le rănile, chiar crestându-le cu baioneta. Odată aruncați, supliciul nefericiților care care nu au fost uciși în cădere putea dura și până la câteva ore. Se putea vedea după urmele din zăpadă calvarul celor care zdrobiți, torturați, au încercat cu disperare să se târască departe de acest infern. Toți erau morți în cea mai groaznică agonie, fețele lor încrâncenate arată chinurile trăite până în ultimul moment al vieții. Cât despre căpitanul medic și infirmieri, ei au fost mai norocoși, un glonț în ceafă a fost răsplata lor.

Comandamentul Corpului de Munte, sub ordinele căruia a intrat brigada noastră, decide să trecem în refacere la Djavar Iurt, un

sat mai mare situat la vreo 5 kilometri est de stația de cale ferată Isky Gramaticovo. Doar numele satului este tătăresc, locuitorii săi fiind ruși, originari din fostul guvernământ Nijni Novgorod, transplantați aici când s-a terminat cu *noua politică economică* preconizată de Lenin, adică la sfârșitul anului 1929. Au fost culaci (țărani înstăriți) la ei acasă și au avut multe de îndurat până au ajuns în Crimeea, câți au mai ajuns, mulți fiind lichidați înainte de plecare și alții s-au prăpădit pe drumul cel lung. Tătarii din Djavar Iurt au fost deportați în locul noilor veniți, la confluența dintre Volga și Oka.

Odată sosiți în Djavar Iurt s-au bucurat de un tratament mai bun decât sectanții rascolnici pe care bolșevicii i-au înghesuit în cocioabe mizerabile unde trăiesc și azi ca vai de ei. Pentru fiecare rascolnic poți băga mâna în foc că nu e prieten al comuniștilor. În ceea ce îi privește pe pravoslavnici, lucrurile se cam schimbă. Se pare că unii dintre ei au uitat ce au avut de îndurat, s-au împăcat cu noua situație și au devenit supuși loiali ai stăpânirii comisarilor.

Bate la ochi unul pe care îl cheamă Feodor. Nu se știe sau nu ni se spune deocamdată datorită cărui fapt a reușit acest Feodor să obțină cea mai încăpătoare și arătoasă casă din sat și să moștenească până și mobila fostului proprietar pe care bolșevicii l-au aruncat în mare la Feodosia. Soția lui Feodor știe să gătească bine și e primitoare, cele două fete sunt drăguțe, cumnata-i destul de tânără și fâșneață, iar cămara plină cu slănină afumată, pastramă de oaie și sticle de votcă grămădite pe polițe. Pentru subofițerii noștri are o adevărată slăbiciune și se străduiește să lege prietenie cu ei. Aceștia au primit învoire să răspundă la invitații, să fie însă cumpătați la băutură, să nu-și deschidă prea mult gura, ci ochii și urechile... Îl ținem pe Feodor sub supraveghere.

Într-o primă fază, în afară de escadronul nostru, de două plutoane de mitraliere și de infirmeria regimentului, la Djavar Iurt se mai află și un lagăr de triere pentru prizonierii ruși luați în ultimele lupte, lagăr al cărui comandant, un maior german din țările baltice care știa bine rusește, dispune de un întreg stat major de interpreți și polițiști de meserie cu atribuții speciale, cărora li se spune *Sonderfuhrer*. Rolul lor pare a fi cel de a-i grupa pe prizonieri după regiunile de origine: Georgia, Ucraina, Siberia, Armenia etc. Paza lagărului era asigurată și de câțiva soldați germani, dar spre surpriza noastră, mai mult de foști camarazi ai prizonierilor: tătari, cazaci, georgieni, ucraineni, care poartă cu mândrie ținuta Wehrmacht clasică, dar fără petlițele caracteristice la guler și fără vulturul Reichului la pieptul

vestonului. Înarmați cu balalaici de captură, cum li se spune pistoalelor mitralieră sovietice cu încărcător circular, voluntarii aceștia sunt trimiși de multe ori și împotriva partizanilor unde au succes aproape întotdeauna, dar nu iau niciodată prizonieri, poate ca să nu aibă mai mult de lucru la întoarcere cu paza lor.

Cantonamentul ales de Garbiș pentru mine este o casă modestă, rustică, dar care are avantajul că dispune de trei încăperi, din care rechiziționez două. Față de tinda în care s-au cuibărit cei trei îngeri păzitori, Mazilu, Garbiș și Raicea, camera rezervată mie este o chichineață. În stânga tindei, în încăperea cea mai mare, gătește, doarme și-și petrece ziua familia lui Volodea, stăpânul casei, adică nevastă-sa Marusia, fiică-sa Olga și cei doi băieți: Andrei și Serghei.

Volodia, care a participat la primul război mondial, are 50 de ani, dar arată de 70, atât e de consumat și sleit de puteri. De vârstă mijlocie, Marusia, soția, pare că suportat mai bine munca aspră și prigoanele. Destul de frumușică, Olga, care a împlinit în ianuarie 19 ani, e blândă, săritoare și inteligentă, dar zăbovește cam mult în fața oglinzii, ceea ce le prieste șolticarilor frați mai mici să o ia peste picior. Andrei și Serghei nu manifestă interes decât pentru carabine, binoclu și telefonul de campanie. Tare ar fi vrut să scot pistolul din toc să îl vadă cum arată.

Ba la un pahar de vin, ba la un pocheraș, ofițerii escadronului și cei de la mitraliere se întrunesc seara la locuința căpitanului Emil Constantinescu, vorbind de una și de alta, povestind amintiri sau discutând asupra celor ce s-ar mai putea întâmpla în acest război. Dar oricât de târzie ar fi ora la care mă întorc, totdeauna aud șușoteli și vorbă în camera gazdelor. Chestia asta începe să mă intrige și îmi pun întrebarea dacă nu cumva se urzește vreun complot, ușă în ușă cu noi, deși îmi vine greu să cred că blajinul Volodea ar fi amestecat în treburile partizanilor.

Iar s-a făcut târziu! Mă întorc la locuință pe o ninsoare deasă. Cizmele mi-au devenit zăpăzoase. De data asta nu mi se vor auzi pașii la sosire...

Deschid ușa de la tindă încetișor. Gardienii mei nu dorm. Le fac semn să stea liniștiți, mă apropii în vârful picioarelor de ușa din stânga și încep a trage cu urechea. Deslușesc vocea lui Volodea, doar el vorbește. De fapt nu vorbește, ci citește dintr-o carte pe care cu toții o cunoaștem, Noul Testament, prinderea lui Isus, face o pauză pentru a explica cum în corpul lui Iuda se vârâse Diavolul.

Fără să bat, deschid ușa. Înfricoșați, cei din cameră se ridică

în picioare, iar Volodea instinctiv își face semnul crucii, ca și cum în prag ar fi apărut însuși diavolul de care vorbea. Cu ajutorul lui Garbiș, care făcea pe interpretul, le spun că și noi suntem creștini și că avem ordin să îi ajutăm pe cei care vor să-și practice cultul religios. Asta îi liniștește, dar Volodea pare sceptic. Nevastă-sa îl dă la o parte și răspunde în locul lui, gesticulând cu mare însuflețire:

- Înainte de a se retrage, bolșevicii și-au întors cojocul pe cealaltă parte. S-au făcut a uita că ne-au prigonit fără milă pe noi, credincioșii, și că au făcut totul pentru a distruge biserica. S-au făcut a uita și de la o zi la alta ne vorbeau de libertatea religioasă care va fi restabilită în Uniunea Sovietică. Nemții, pe de altă parte, spuneau ei, i-au închis pe evrei și i-au lichidat pe toți preoții... Și ne-au mai spus bolșevicii că naziștii care au atacat prin surprindere Uniunea Sovietică sunt pui de diavoli care și-au pus la capelă, la piept și pe steagurile lor semnul diavolului. Acestea noi nu le-am crezut, spune Marusia gesticulând și mai tare, pentru că știm că ori de câte ori sunt înghesuiți, bolșevicii născocesc ceva nou, pentru a înșela lumea. Așa s-a întâmplat și după ce războiul civil luase sfârșit. Când cei de la orașe nu mai aveau ce să mănânce, bolșevicii au slăbit chingile și i-au ținut pe culaci deasupra apei. Dar asta nu a ținut mult, căci îndată au început să ne prigonească și mai abitir. Ne-au luat tot ce agonisisem, ne-au închis, ne-au torturat, i-au împușcat pe ai noștri cu gloata, iar cei ce au mai rămas au fost izgoniți de la vetrele lor, deportați și aduși aici, cum au fost aduși și noi, aici unde pământul rodește slab și unde robotim ca robii la sovhoz... *Robotă, robotă!* Din zori și până seara *robotă* ca grangurii de partid să poată huzuri...

- Soția dumitale are dreptate, îi spun lui Volodea. Bineînțeles că nu e adevărat ce au spus bolșevicii. Nemții nu i-au lichidat pe preoți și nu i-au băgat la pușcărie. Mai mult, trupele lor dispun de preoți care oficiază slujbe religioase și care se îngrijesc ca cei care mor să fie îngropați creștinește. Avem și noi la brigadă un preot. Fiecare regiment românesc de infanterie are preotul său. Dacă locuitorii satului doresc, putem să aducem un popă de-al nostru să le facă slujbă, după cum n-am avea nimic împotrivă dacă se va găsi un popă rus care să țină liturghie...

Volodea tace, se gândește puțin, privește întrebător spre Marusia care dă din cap în semn aprobator și îmi răspunde pe loc:

- Da, este unul în sat care poate sluji liturghia...

A doua zi, Volodea îmi aduce un omuleț foarte bătrân, îmbrăcat într-o rubașcă decolorată și peticită și a cărui barbă albă se pre-

lungește până la cingătoare. Din timp în timp, nasul destul de roșu și cu vârful ascuțit îi picură pe mustățile pe oală. Ochii mici și spălăciți îi lăcrimează. Mâinile osoase și le freacă mereu de pantalonii care prezintă un fel de pete și vreo două găuri. Pâslarii sunt în bună stare, dar cu cel puțin trei numere mai mari. Îți vine a crede că Volodea l-a dezgropat din mormanul de moloz al vreunei dărâmături.

Vreau să-l întreb cum îl cheamă, dar Garbiș mi-o ia înainte. Cu spiritul lui inventiv, îi găsește un nume potrivit: Felix. De fapt îl cheamă Efrem, dar noi îi vom zice de acum popa Felix. Raportez cazul comandantului de escadron care, la rândul lui, raportează prin telefon comandantului de regiment. Fără să întrebe ce și cum, colonelul aprobă înscăunarea preotului și ținerea de slujbe religioase. Așadar, resuscitatul popă Felix va putea să citească liturghia la Djavar Iurt. Marusia și Olga tot cârpesc și repară odăjdiile strașnic mâncate de molii. În fine, pregătirile s-au terminat.

Prima liturghie se oficiază sub cerul liber și pe zăpadă. La drept vorbind nu este o simplă liturghie, ci o adevărată manifestare cu caracter religios, la care, în afară de toți locuitorii satului, participă și soldații noștri, care de la intrarea în campania împotriva URSS nu au găsit nicio biserică care să servească. Toate au fost transformate în grajduri sau locuri de adunare pentru Komsomol (tineretul comunist). Totodată au dispărut și cimitirele, morții sunt îngropați nu are importanță unde, pe câmp sau la poalele unui copac. O mică grămadă de pământ fără vreo inscripție marca locul de veci al celui dispărut. Când se tasa, nu mai rămânea nimic. Cei care îndrăzneau să pună vreo cruce erau deportați, dacă nu împușcați.

La slujbă asistă și georgienii, cazacii și ucrainenii din garda lagărului de triere. Vădit emoționat, popa Felix începe să citească, când dintr-o carte, când din alta, Volodea ajutându-l la întorsul foilor. Femeile mai în vârstă, care alcătuiesc corul, execută surprinzător de bine misiunea. Din locul în care mă aflu pot privi din când în când spre mulțime. Bătrânii și cei care se apropie de jumătatea vieții urmăresc slujba în mișcătoare reculegere și cu adâncă evlavie, își fac semnul crucii la fiecare sfârșit de frază și cad în genunchi lipindu-și fruntea de pământ de foarte multe ori. Copiii stau liniștiți, în timp ce băietanii și fetele tinere îți fac impresia că au venit să se amuze la un spectacol. Zâmbesc ironic acești tineri, ba unii dintre ei izbucnesc în râs, își dau cu cotul și șușotesc fără întrerupere... Bietul popă citește îngrozitor de încet, citește de două ori același text, îl încurcă și pe Volodea, tușește, strănută, se poticnește la anumite pasaje și o ia de

la început... După trei ceasuri slujba s-a terminat și lumea se risipește... De aproape și de departe, toți mă salută. Până și popa Felix ține să mă binecuvânteze în mod special, îi primesc binecuvântarea în genunchi, în zăpadă.

În urma acestei pioase inițiative, prestigiul nostru a crescut în mod considerabil, locuitorii întrecându-se în a-și manifesta dragostea și recunoștința față de noi, practic am fost adoptați. Despre cele întâmplate la Djavar Iurt s-a dus vestea în regiune, iar urmările nu au întârziat. Cu excepția satelor locuite de tătari, au început să apară în tot locul popi, ieșiți ca din pământ, popi mai bătrâni sau mai tineri, cu anteriu, potcap, cruce pravoslavnică și cu barbă autentică. Sunt sigur că nu toți acești cucernici au călcat pragul unui seminar, totuși, ce am pus noi în mișcare nu mai poate fi oprit.

Biserică la Djuvar Iurt nu a existat niciodată și botezuri nu s-au făcut de multă vreme, așa că cei nebotezați, cam o sută la număr, urmează să fie recuperați. Printre cei ce se vor lepăda de Satana, primind taina botezului, sunt și fete de 15 și de 16 ani. Ori, cum se știe, la ortodocși botezul se face prin cufundarea totală în apă. Problema se rezolvă, convenindu-se ca la cufundarea în apă cel în cauză să-și păstreze cel puțin cămașa. În loc de cristelniță este folosit un butoiaș de metal de la stațiunea de mașini și tractoare a sovhozului unde de altfel are loc și ceremonia, anume în atelierul de reparații, printre scule și mașini scoase din uz.

Popa Felix nu posedă ștampilă parohială și nici registru de botezuri, eliberează totuși un fel de certificat pe foile îngălbenite care le rupe dintr-un vechi caiet de școală. Foarte încet scrie, făcând pauză după fiecare cuvânt, dar caligrafic, numele părinților și cel al nașului. Cum m-am cumetrit și eu la Djavar Iurt, cuviosul Felix îmi cere și mie să-i spun cum mă cheamă și cum l-a chemat pe tatăl meu. O fac, dar oricât de tare și de deslușit mi-aș scanda numele, el mi-l trece în certificatul lui așa cum îi vine la socoteală, adică pe rusește: Ivan Valerianovici Emilianof...

Așa cum este obiceiul pretutindeni în lumea creștină, dar cu deosebire la ortodocși, la botez i se dă și preotului ceva în dar. Din puținul care-l mai au, locuitorii dau și ei ce pot, mai mult de ale gurii și pentru fundul gâtlejului.

Votca, ouăle și mai ales găinile fiind însă la mare preț în Crimeea, în satul în care este cantonat trenul nostru regimentar au apărut doi popi deodată care s-au luat serios la gâlceavă pe chestia botezurilor și a nunților, pentru că acolo se fac și nunți cu masă mare.

Din această pricină, plutonierul major adjutant potcovar Covăseală, comandantul trenului și al garnizoanei, s-a văzut nevoit să procedeze la o delimitare precisă a zonelor în care cei doi concurenți își desfășoară activitatea, încolo totul merge strună...

Într-o seară, întorcându-mă, o găsesc pe Olga, fiica gazdei, povestind cu tânără adorabilă pe care mi-o prezintă sub numele de Tatiana. Absolut fascinantă. O figură care pe ansamblu este departe de a fi perfectă, dar care devine pe măsură ce o studiezi în detaliu: ochi întunecați, un nas mic încântător, buze fin conturate, gura ironică, părul castaniu deschis ale cărui bucle ascund urechile albe de porțelan, ansamblu admirabil care nu are cum să nu te atingă la inimă. Și inima mea e atinsă. Fără fasoane, îmi dă permisiunea să o conduc acasă. Aflu că studiază limbile moderne, cu germana și franceza ei, ajutat de puțina mea rusă, conversația devine repede plăcută. În fața micii căsuțe, o colibă cu o cameră, în care locuiește singură cu mama ei (fapt care a scutit-o să găzduiască soldați), o salut respectuos și o rog să-mi acorde o întâlnire pentru mâine, ceea ce ea acceptă.

Urmărind-o, sunt emoționat de demnitatea ei în sărăcie. Fusta lungă în care e îmbrăcată nu are niciun fel de formă, haina de lână îi zdrobește pieptul tânăr. Mi-a spus că își împarte cu mama sa această singură haină, când una este iarna afară, cealaltă nu poate ieși. Ciorapii groși de lână neagră îi deformează puțin picioarele fine.

O respect din instinct. Iarna pare blândă alături de ea. Mergem fără grabă. Despre ce să vorbim, dacă nu despre război. Tatiana:

- Dumneavoastră, cu aerul blând și medaliile urâte, pentru ce luptați?

- Mă lupt pentru că rușii ne-au ocupat prin forță provinciile noastre dragi... pentru eliberarea românilor oprimați.

- Da, înțeleg asta. Dar de ce continuați cu nemții până aici?

- Sunt aliații noștri, ne-au ajutat să ne eliberăm frații. Noi îi ajutăm la rândul nostru. La fel ca și ei, dorim distrugerea comunismului, eliberarea popoarelor apăsate de această sclavie.

Tatiana se oprește lângă un afiș imens cu Hitler dintre cele multe de pe ziduri, în care cu caractere rusești stă scris un slogan ce promite poporului rus eliberarea de sub jugul bolșevic. Mi se adresează ironic:

- Credeți că Hitler poate da libertate poporului rus, admițând că ar vrea cu adevărat asta? E o nebunie! Niciodată nu ne vom lăsa influențați de un alt popor. Niciodată. Noi avem propria noastră misiune. Cu comuniști sau fără ei, ne vom îndeplini destinul. Eu sunt

dintr-o altă lume decât dumneavoastră. La voi totul este putred. La noi, totul este serios. Atât de serios că uneori ai noștri beau până amețesc. Beau poate pentru că peisajele noastre te invită la asta, o întindere nesfârșită care se pierde în disperare. La voi, nu sunt decât vicii și exemple proaste. Regele vostru tiran și doamna Lupescu!

Sunt surprins:

- De unde știi asta?

- Nu suntem animale. Radioul ne spune.

- Propagandă comunistă...

Mă privește cu ochii ei frumoși și gravi:

- Sune-mi că nu e adevărat!

- Da, asta e adevărat, dar noi, românii, am moștenit defectele invadatorilor noștri, turcii și voi, rușii. Țarii au impus administrația, și-au impus oamenii, favoriții. Nu te dezbari ușor de influența lor negativă.

- De acord. Aici, însă, bolșevicii au făcut-o bine. Țarii au dat țara germanilor, nobilii germani au devenit nobilii noștri, comandându-i pe soldații noștri. Marii proprietari erau prusaci. Restul, minele noastre, industriile noastre, petrolul nostru au fost date englezilor, francezilor. Bolșevicii i-au alungat pe străini.

O întrerup perfid:

- Dar șefii bolșevicilor erau străini: Zinoviev, Kamenev, Trotski, Radek...

Se revoltă:

- A trecut... va trece. Au crezut ei, dar adevărații ruși vor avea întotdeauna ultimul cuvânt, veți vedea. La fel și pentru voi! Chiar credeți că voi și germanii veți împiedica poporul rus să-și îndeplinească misiunea?

- De ce nu? Germanii nu sunt totdeauna ce ar trebui să fie, nu fac totdeauna ce ar trebui să facă, dar uite că rușii sunt deja împărțiți. Ucrainenii, de exemplu. Uitați-vă în jur la acești tătari, cazaci, ce îi păzesc pe "frații" prizonieri. Deja am ajuns mai departe ca Napoleon, cel care a fost nevoit să fugă prin stepă ca un hoț.

Văzând că pune pasiune, fac la fel. I-o spun direct în față:

- Tatiana, ești o mare comunistă!

- Comunistă, poate... Mare, sigur nu. Nu am făcut nimic.

- Dar poți face mâine... Mă cunoști... Vezi tot ce se petrece aici... Poți merge să spui totul partizanilor...

Dă din cap.

- Nu! Nu voi merge, dar pentru Rusia am multe de făcut, mâi-

ne, când va fi pace.

- O pace germană?

- Niciodată nu o vom accepta. Îi vom respinge, germanii nu au suflet, sunt aisberguri, o gândire rece, de oțel, raționament fără gândire profundă. Nu îi vom iubi niciodată, vor trebui să plece... Știi, mi-ai zis de tătari, cazaci, dar noi, rușii, ne înțelegem bine între noi. Uite la noi aici, la Djavar Iurt, nu suntem cu adevărat acasă. Noi suntem culaci, de multe ori masacrați că nu am acceptat colectivizarea pământurilor noastre bogate de pe Volga. Iată-ne aici, fără nimic, într-o țară în care solul este steril, răvășită de ruși. Și pentru asta suntem mai puțin ruși? Nu! Când Rusia suferă, suferim și noi ca ruși...

Am fost teribil de impresionat de scumpa de Tatiana. În majoritatea zilelor m-am gândit la ea. Când am venit să vorbesc cu Dac, știam că nu merge prea bine între noi. Ne vedem în fiecare seară, dar păstrez o distanță respectuoasă. Tatiana nu mă încurajează la un altfel de comportament. O întreb:

- Dar ce vei deveni mai târziu?

- O! Un mic profesor de limbi moderne. Vreau să mă pierd în mijlocul poporului meu ca și țarul Alexandru I.

Tot ce mi-a spus m-a făcut să mă topesc de tandrețe. Modestia, mândria, curajul ei, contribuie fără oprire să-mi calmeze resentimentele care le am contra rușilor în general și a atrocităților lor în particular. Nu eram prea mândru de asta, dar înțeleg, *culac* sau nu, nu era mai puțin rusoaică. Vine ceea ce trebuia să vină. O întreb dacă nu s-a gândit la măritiș.

- Da, m-am gândit... dar înainte de a mă mărita, voi aștepta cât va fi nevoie. Nu vreau neapărat un bărbat, ci doresc totodată un tovarăș de drum, cineva apropiat, cu care să am o identitate de vederi, să gândească ca mine, de aceeași rasă...

Piciorul îi alunecă, am simțit cum se împiedică, am prins-o în brațe. A fost prima oară când am atins-o. Își recapătă repede echilibrul, se degajează din brațele mele aruncând un *spassiva* (mulțumesc) glacial. Înțeleg că eu am făcut un pas greșit. Nu am mai avut curajul să o revăd pe Tatiana.

Adesea am văzut-o trecând. Am remarcat că purta doar bluza ei albă, chiar și duminica, în timp ce la întâlnirile noastre purta întotdeauna frumoasa ei bluză albastră de culoarea cerului. Am păstrat în inimă această bucată de cer, Tatiana.

La Djuvar Iurt nu aveam probleme cu femeile civile. Se poate

spune că adoptă o ținută ireproșabilă, chiar dacă bărbații lor sunt duși la război de multă vreme. Călărașii noștri doritori de amor le fac ochi dulci, dar degeaba. Ceea ce îi reține pe băieții noștri să meargă mai departe e faptul că în armata română, orice încălcare a conduitei este pedepsită sever, iar violul duce direct la plutonul de execuție.

Astfel, totul era calm până într-o bună dimineață când o furioasă îmi izbește ușa:

- Veniți repede... Un cavalerist mi-a violat soacra. Este nebun, repede, o va omorî!

Fata spune că numele ei este Stefania. Este în toate mințile. O încredințez unei patrule cu ordinul să-mi aducă cavaleristul, soacra și interpretul. În timpul absenței lor îmi vine să-mi smulg părul din cap. Dumnezeule, va trebui să trimit un Călăraș în fața Curții Marțiale?

Rușii au ucis destui dintre noi, dacă și femeile lor o fac... Când au ajuns, mă așez în spatele unei mese cu interpretul în dreapta mea. În față, pe o laviță, soacra, caporalul (pentru că acest cavalerist era caporal) și nora.

Era greu de stabilit vârsta "corpului delict". Un lucru era sigur, soacra nu avea absolut nimic care să inspire impulsuri prea aprinse unui individ normal. Pe moment, pare să fie cufundată într-un soi de reverie interioară, este clar de ce. De la nora Stefania, o brunetă în jur de treizeci de ani, aflu că soțul ei e la război alături de ruși și că au patru copii. Ceva mai calmă, explică:

- Ferma noastră este mai mare, zece cavaleri sunt găzduiți aici. Toți sunt gentili, cu excepția celui care e în fața dumneavoastră și vă privește cu un aer nesincer. În această dimineață a rămas de bună voie să păzească caii în timp ce camarazii săi au plecat la instrucție. Își planifica lovitura ticăloasă. Eram la bucătărie când am auzit țipete... rugăminți. Am alergat la grajdul de unde veneau. Am urcat scara și l-am văzut în fân pe porcul ăsta pe cale de a-mi sugruma soacra. Când ea nu s-a mai mișcat, el a lovit-o ca un animal, i-a dat palme. Ea suspina cerând milă... El a continuat să o facă înjurând... Mi-a fost frică, am venit repede să vă spun. Oricum, era prea târziu...

Se întoarce spre caporal care nu spune un cuvânt, îl lovește cu picioarele adresându-i insulte pe care interpretul refuză să le traducă. O calmăm cu mare dificultate. Soacra, enigmatică, nu spune nimic. Stefania reia mai liniștită:

- Uitați în ce stare a adus-o. Nu își va mai reveni vreodată. Ce va spune soțul meu? Cum am avut grijă de mama lui?

Îl întreb pe caporalul nostru:

- Tu ce ai de zis?

Caporalul se ridică, dă din umeri, coboară capul.

- Mi-am pierdut capul pentru moment... domnule locotenent.

Iată-ne unde am ajuns! Dar bătrâna nu e de acord. Brusc iese din muțenie și devine volubilă:

- Nu trebuie să crezi că eu... Omul ăsta este un dulce, vă asigur că și foarte politicos... M-a făcut să vin în hambar, e adevărat, dorea să-mi spună ceva. Ca o proastă, nu am înțeles. E vina lui? Nu, nu-i așa? M-a scuturat puțin, dar în joacă, nu cu violență, domnule ofițer! Dacă cineva știe, sigur eu sunt aia. Desigur, dacă nora mea m-a văzut cu picioarele în sus, trebuie să le fi avut, nu-mi dau seama. În orice caz, nu mi-a făcut niciun rău. E un băiat bun, jur în fața tuturor!

Stefania este în pragul apoplexiei. Cu ghearele zgârie fața caporalului, abia o reținem.

- O terorizează! Îi e frică... o va face din nou. O va face, veți vedea!

Interpretul îmi zice:

- Vedeți, fata asta mi se pare isterică.

Ușurat, le dau drumul la toți cu aerul de parcă aș fi supărat pe toată lumea. De fapt, sunt bucuros. La apelul de seară, Garbiș mă informează:

- Am aflat adevărul despre acea poveste, domnule locotenent. Caporalul nostru, care era prea dornic, i-a făcut avansuri nurorii. Ea nici nu a vrut să audă. Ca să o facă geloasă, s-a dat la soacră căreia nu i-a venit să creadă. Nora, văzând, a avut remușcări, dar prea târziu! A vrut să se răzbune, dar bătrâna nu i-a dat satisfacție, vă dați seama.

Bietul caporal! Va plăti scump pentru ieșirile astea. O pedeapsă neașteptată.

Suntem mereu pedepsiți unde am păcătuit.

Cu toate că la Djuvar Iurt simțim doar efecte minore ale acțiunilor partizanilor, acestea au început să îngrijoreze serios înaltul comandament german.

- Nu îndrăznesc să se pună cu Călărașii, pretinde Garbiș.

În ceea ce mă privește, am înmulțit măsurile de precauție. Nu știu dacă vigilența mea este apreciată, cert e că sunt convocat de statul major la Karasubazar pentru un stagiu de instrucție. Scopul era studierea acțiunilor partizanilor și găsirea unei metode de con-

tragherilă eficiente.

Din mașina Tatra care vine să mă ia am tot timpul de a contempla peisajul magnific, drumul șerpuit descoperind o nouă panoramă mirifică după fiecare viraj. Când a apărut Karasubazar, am fost uluit. Așezat elegant în vârful unui platou îngust, singurul calificativ care îmi vine în minte este cuib de vulturi. O parte din nume îi vine de la râul Karasou (care înseamnă *apă neagră* în tătară) nume justificat deoarece, din depărtare, părea de un bleumarin întunecat. Vreo douăzeci de moschei înțeapă cerul cu minaretele lor zvelte. Câteva sinagogi în același stil maur. Imediat cer să fiu condus la Tach Khan, faimosul bazar unic în lume, cu zidurile rectangulare înalte de 13 metri și de o grosime ce le face capabile de a rezista la cele mai violente bombardamente moderne.

Fortăreață construită de negustători, acest Tach Khan adăpostea caravanele în tranzit ce transportau spre Occident comorile Orientului. Orașul este foarte bogat. Aici se comercializează lână, piele, tutun, vinuri, fructe, legume. De asemenea, se confecționează paltoane din piele de cămilă, foarte călduroase, rezistente și confortabile.

Orașul face parte din dispozitivul ținut de Brigada 4 Munte, care îi vânează pe partizanii ascunși în muntele Dag Kai unde grotele, peșterile, crevasele în stânci le asigură retragerea și adăposturi inaccesibile. Acest lucru nu ne va împiedica să vorbim destul de mult despre isprăvile căpitanului Tobă care îi vânează fără milă în fruntea detașamentului de cavalerie munte al Brigăzii 4. Vom vedea cum se prezintă această problemă a partizanilor. O voi învăța în imensele spații ale clădirilor unui stabiliment școlar situat la ieșirea din Karasubazar spre Simferopol.

Sunt repede dezamăgit. Dacă cursurile sunt concepute remarcabil, diverse acțiuni posibile ale partizanilor în funcție de teren, foarte bine reconstituite pe peliculă, de fapt nu este nimic mai mult decât un cinematograf. În realitate, eu cunosc mai multe. Pe mese sunt diferite modele de mine folosite, cele mai bune metode de a le ascunde... Dar destui din camarazii mei au sărit pe ele, pentru a nu ignora niciodată aceste capcane făcute de om.

Domeniile psihologice sunt mai interesante. Reține că șeful de partizani nu operează niciodată în regiunea în care își are ascunzătoarea, ci pe o rază de cel puțin 40 de kilometri. Apropo de șefii partizanilor, trecem de câteva ori peste fotografiile celor mai cunoscuți: Boiko, Duca, Krassine, Fedorov, Kaganof, Illiouch etc.

M-aș fi plictisit serios fără oamenii mei și fără Dac dacă nu m-aș fi împrietenit cu căpitanul Ion Corbeanu, liderul Grupului 58 Recunoaștere. Brunet, mic de statură, zvelt, cu privire pătrunzătoare, l-am văzut pe acest cavaler cutezător participând la mai multe competiții ecvestre. Nu degeaba a fost ofițer instructor la Școala de echitație de la Sibiu.

Ne simpatizam mult, astfel că într-o zi, cu infinite precauțiuni, mi-a făcut semn să îl urmez. Mergem până la una din clădirile școlii, în spatele ei. Doi cavaleri stau de gardă, prezintă arma cu un surâs nu prea regulamentar. Intrăm. Corbeanu apucă o legătură imensă de chei ascunsă sub un pupitru. Deschide ușa amfiteatrului. Am crezut că visez! Până în tavan, una peste alta, erau stivuite lăzi de șampanie. Sunt mii de sticle. Cum a reușit Corbeanu să transporte până aici acest lichid spumos și prețios, mister!

- Dacă ai ști cât de greu a fost să trec astea pe sub nasul germanilor...

Îl cred. Într-un colț sunt înghesuite vreo cincizeci de casete de culoare ciocolatie. Pline de caviar. Așezați pe jos, cu una din astea între noi, degustăm ouăle de sturion cu ajutorul indexului cufundat energic în masa dură, lipicioasă puțin, dar suculentă. Caviarul ne face sete. Fiecare desface o sticlă de *Champagneskoie Sovietskoie*, după cum scria cu litere aurii pe eticheta neagră. Francezii nu apreciază șampania dulce, dar noi îi dăm toate onorurile cuvenite unei capturi de război.

Îl întreb pe Corbeanu:

- Știi că nu ai cum să termini tot stocul?

- Greșeală, prietene! Pot să te asigur de un aspect de care niciun comandant de armată nu se poate lăuda în campanie: la mine, toți soldații mei beau șampanie!

Când revin la Djuvar Iurt capul mi-e plin de partizani, iar stomacul de șampanie și caviar de îmi vine să vomit. Voi consulta căpitanul medic pentru a-mi restabili puțin echilibrul alimentar. Infirmeria este instalată într-o clădire modernă datând de la construirea colhozului. O vizitez în timp ce-l aștept pe medic, salon de consultații, de pansare, salon de operații. În primul salon, în dormitor, o duzină de paturi de diferite mărimi stau aliniate destul de bine. Trei dizenterici au norocul să aibă alături unul cu o bronșită cronică pentru a încinge un joc de cărți în patru. O femeie de vreo patruzeci de ani veghează asupra lor, dar și asupra fiicei sale pe care mi-o pre-

zintă sub numele de Katia, o blondă cu forme generoase și cozi împletite groase. Pălăvrăgim o vreme. Văzând că nimeni nu vine să mă vadă, plec și decid eroic să trec la dietă pentru următoarele patruzeci și opt de ore.

Stăm în alertă, având în vedere că partizanii ne-au lăsat în pace o vreme, deci în mod sigur ne pregătesc ceva. Mai ales că Hivis[65] cu partidele lor de vânătoare, rareori vin cu mâna goală, iar asta trebuie să-i exaspereze. Mă îngrijorez din ce în ce mai mult de o încercare de răzbunare cumplită.

La câteva zile de la întoarcerea mea o întâlnesc pe Olga braț la braț cu Katia. Cele două fete tocmai se despărțeau. Merg mai departe cu Olga.

- Așa-i că prietena mea Katiușa e drăguță?

- Da, foarte drăguță.

Împins de nu știu ce curiozitate, o întreb:

- Care e numele ei? Katia nu este un nume prea... pe aici... Cum recunoști...

- Da, e adevărat. Numele ei este Duca. Nu sunt de pe aici... dar, știți, nimeni nu este de pe aici.

În minte, mi-am zis: *ai avansat ceva...* De fapt, Duca sunt în România cum sunt Durand în Franța. Sunt peste tot, în toate provinciile. Un Duca, președinte al Consiliului de Miniștri, a fost asasinat în anii dinaintea războiului. Mă gândesc că această Katia Duca ar putea fi ucraineancă, știind că un Duca a fost mare hatman al Ucrainei, ataman al cazacilor. Îmi zic că, în fine, este destul de atrăgătoare.

A doua zi, călare pe Dac, fac o mică plimbare, când Sonia Petrovna Iliacev, proprietara clădirilor unde ne sunt instalate trăsurile, anticomunistă notorie după cum spun bucătarii, nu numai că mă salută prima, dar mă și prinde de picior. Mă inundă cu un potop de vorbe care mi se par fără sens, mă întreb ce a apucat-o, până când zice:

- Ați văzut-o azi pe această Duca? Ce aroganță... se poate spune că și-a regăsit zâmbetul! Mă întreb dacă va mai râde mult de noi...

- Să râdă ne noi?

Confuză, Sonia Petrovna continuă:

- Asta cred eu!

În fine, cred că m-am prins. Îmi amintesc de la Karasubazar,

[65] Cu denumirea de Hivis le spuneam tătarilor, mongolilor, ucrainenilor care i-au abandonat pe ruși pentru a trece de bună voie de partea noastră. Aceste forțe suplimentare au fost foarte eficace. (n.a.)

altceva decât ficatul şi stomacul deranjat. Adevărat, mi-a luat ceva timp! Alerg să-i caut pe Mazilu, Garbiş, Raicea. Revenim în galop, înarmaţi cu pistoale mitralieră. Înconjurăm infirmeria, Mazilu se postează în aşa fel încât să împiedice pe cineva să iasă. De sus în jos, în lung şi-n lat, trecem totul prin sită. Nimic!

Mai rămâne podul. Ne căţărăm fără să facem zgomot, ca pisicile. Este constituit din mai multe compartimente despărţite de pereţi de scânduri. Aceeaşi dezordine şi obiecte inutile ca în orice pod. Tot nimic. În colţul cel mai întunecat, un aşternut de paie îmi atrage atenţia. Mă apropii. Câteva momente lungi. Un miros greţos mă izbeşte, să mă doboare, nu alta. În penumbră, disting excremente umane pe nişte ziare vechi. Miros groaznic.

Garbiş şi Raicea mi se alătură. Trecem de partea cealaltă a unui fascicul de lumină ce bate din acoperiş. Acolo, pe un culcuş de paie, o siluetă umană care doarme, având în mâna dreaptă un imens Nagan. Raicea, foarte rapid, îşi pune cizma cu toată greutatea peste încheietura dreaptă. Urlă, este prins! Da! La fel de incredibil pe cât pare, Duca, marele şef de partizani a trăit de la început în mijlocul nostru, păzit de pericole chiar de santinelele noastre. Dormind în timpul zilei, mergea noaptea pentru a da lovituri la distanţă şi pentru a-şi împărţi directivele şi se întorcea înaintea zorilor. Revenea şi era lăsat să intre pe baza unui *prochuska*[66] care l-am găsit asupra lui. În afara Naganului, singurele sale arme erau hărţile de stat major ale regiunii adnotate cu grijă.

A beneficiat, incredibil, în mintea mea, de răspândirea numelui de Duca în România, nume care, în fine, l-am văzut de câteva ori scris pe ecran la cursul de instrucţie de la Karasubazar. Mi s-a părut normal să existe şi o Katia Duca. A trebuit să îmi atragă atenţia şi doamna Duca pentru că eram destul de alert şi un lucru nu-mi dădea pace: partizanii ne lăsau prea liniştiţi la Djavar Iurt. Aceasta a fost cea mai mare greşeală a lui Duca, de fapt singura.

Când ieşim, era o adunătură de cavaleri şi civili alertaţi de sosirea brutală a comandoului nostru. Când iese, Duca îşi îndreaptă ţinuta înaltă. Merge calm, fără îngâmfare, dar purtându-şi cu mândrie barba roşie stufoasă.

Raicea strigă către public:

- V-am readus preoţii, iată că am găsit un mitropolit!

Dar, ca de obicei, Garbiş va avea ultimul cuvânt. Comentarii-

[66] Bilet de liberă trecere, salvconduct stabilit de noi în limba rusă, pentru a lăsa anumite persoane să vină sau să plece pe timpul nopţii. (n.a.)

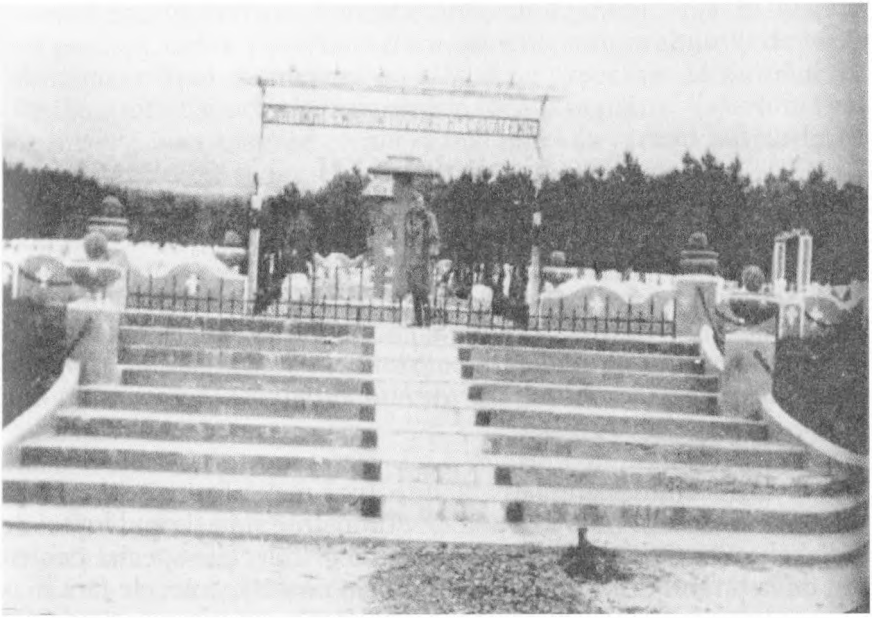

Cimitirul soldaților Diviziei 8 Cavalerie română de la Stary Krim

le lui se potrivesc bine cu îndrăzneala lui Duca, dar și cu modalitatea de capturare a sa.

- Toate astea nu s-ar fi întâmplat dacă căpitanul medic al nostru ar fi instruit cum trebuie personalul auxiliar. Le-a angajat de soția și fiica acestui partizan în calitate de infirmiere. Ce, nu-i frumos? Că nu știu să golească o găleată igienică? Uitați-vă cum arată, bietul de el! Eu nu pun piciorul în infirmerie ca să fiu îngrijit de astfel de femei!

Capitolul XXII

Rușii au pătruns – Dealul Kiet – Bombardați cu pietre – Râioșii – Sacrificiul cavalerului Tache din Islaz – Nicolae Bătătorescu – Paște sângeros – Părintele Sfârâială – Colhozul Erny – Povestea de dragoste a locotenentului Radu și a frumoasei Niura – Rănit – Spitalul din Simferopol – Permisia – Cu unchiul Duminică îngrop ce era mai bun în mine

Iarna continuă, relativ blândă. Încă mai folosim echipamentul pentru ger care ne-a fost atât de util înainte și în timpul luptei de la Sekehe-Eli. Căciuli de blană care au fost colectate special pentru noi de la țăranii din Romanați, provincia noastră, cojocele fără mâneci, cojoace groase, mantale lungi și călduroase pentru santinele. Ce lasă mai mult de dorit sunt mănușile de lână care nu ne protejează prea mult.

La începutul lui martie, desigur că în plină noapte, ordinul de plecare a sosit. Ivan a pătruns! Tancurile sovietice au reușit să disloce Divizia 18 infanterie română. Unde mergem? Asta încă nu ne privește. Dacă e o breșă, noi o vom astupa. Vom vedea unde este atunci când vom ajunge. Natura vrea să se răzbune pe noi, ne biciuiește timp de trei ore sub o furtună cu lapoviță care ar putea tăia un om în două.

Căpitanul primește o nouă misiune, cum înlocuitorul lui nu ajunge, iau comanda escadronului. Petrecem o săptămână la Tochtaba pentru a verifica toate echipamentele și a ne controla armele și munițiile. La sfârșit suntem foarte bine adoptați de populația locală, atunci când comand *Înainte!* pentru plecare, toți cad în genunchi, chiar și starostele și tătarii musulmani, pentru o rugăciune pentru izbânda noastră. A noastră, care mergem să ne batem cu rușii!

Măcar odată mărșăluim pe timp de zi. În depărtare bubuitul artileriei seamănă cu tunetele unei furtuni de vară pe cale să izbucnească. Acolo, în depărtare, ploaia de obuze e pe cale să ucidă, să sfârtece, să mutileze. La colhozul Erny, ultima haltă. Drept în față,

frontul este în fierbere. Discut cu ofițerii de intendență, inclusiv cu un german, care e preocupat dacă oamenii sunt mulțumiți de rațiile alimentare. Bun moment și-au ales să se preocupe de moralul lor! Rațiile sunt ca și cele ale germanilor, tocană la prânz, *danerbrot* (pâine învelită în celofan, se conservă mai bine) cu cârnați sau sardine și ciocolată.

Pentru a afla răspunsul, aliniez escadronul călare și îi vorbesc la persoana a doua, ca unui soldat, așa cum sunt tradițiile Călărașilor.

- Escadron, ești mulțumi de rațiile alimentare?

Tăcere. Repet întrebarea. Din nou tăcere prelungită.

- Deci, nu ești mulțumit. Atunci ce ai dori?

- Ciorbă! răspunde escadronul pe o singură voce.

Acești domni, convinși, ne promit că vom avea ciorbă românească în fiecare seară.

De aici ne vom părăsi din nou caii. Din nou despărțirile tradiționale. Dar de data asta văd un soi de renunțare printre cavaleri, este foarte dureros să o simți. Trebuie spus că se vorbește mult despre locul unde vom fi trimiși: Dealul Kiet.

- A, mergeți la dealul Kiet! Acolo e ca la cinema... Infern permanent...

- Kiet? Un mormânt!

- Dealul Kiet! Tir ca după iepuri... Nimeni nu s-a mai întors...

Îl găsesc pe căpitanul Neculce, cel atât de galant și iertător cu doamnele, vesel ca de obicei. Aflu din gura lui că brigada a devenit divizie fără ca la efectivele ei să se adauge măcar un cavaler. Miroase a intrigi din spate, nimic care să-mi întărească moralul. Câteva ore mai târziu părăsim colhozul Erny pe jos. Neculce, aghesmuit bine cu țuică, își ia adio:

- Noroc, Emilian! Nu vă faceți probleme pentru comunicații, mâine seară voi organiza o reuniune să vorbesc cu voi... Am un leac foarte bun!

Formez trei plutoane complete sub conducerea sublocotenenților Anghelescu, Trepcea, Vasilescu. Desigur, sunt multe figuri noi. Îi păstrez involuntar într-un anumit anonimat pentru a nu-i înlocui complet pe cei dispăruți. Sergentul Basanju, rănit în luptă, a revenit. Fac și o alegere stranie, ordonându-le lui Garbiș și Raicea să rămână la colhozul Erny, primul pentru a se asigura că ciorba va fi bună cu adevărat, al doilea pentru întreținerea minuțioasă a cailor. Fețele li s-au descompus de ciudă, dar nu au ce face decât să se supună, dar pentru ei nedreptatea e totală. Dacă ar ști cât îmi lipsesc! Dar

prefer să acționez așa decât să îi pierd în luptă.

Doi kilometri și jumătate înainte de Kiet facem o haltă la Cotobus. Zăpada se topește încet, fără precipitații, dar cum este rece, suntem scutiți de apariția noroiului. Aici staționează trenul de luptă al escadronului din 4 Roșiori pe care îl vom înlocui. Grupa de comandă este aici, cu căpitanul. Sunt surprins de acesta din urmă, al cărui nume trebuie ignorat. Îmi spune fără jenă:

- Am un locotenent care comandă pe dealul Kiet. Eu prefer să supraveghez operațiunile de aici. Când pot, fac naveta...

Îl privesc direct în ochi:

- Am să preiau sectorul. Mă voi instala acolo, printre oamenii mei.

Se mulțumește să-mi întoarcă spatele. Chestie de atitudine. În plină noapte, putem spune că nu vedem mare lucru. Suntem umbre în umbră, totul este calm. Zboară o rachetă de semnalizare. Niciun foc de armă. Dacă nu era faimosul deal, am fi putut trece de Kiet fără să ne dăm seama. Kiet nu mai există. Un morman de blocuri, pietre, căpriori, pretutindeni pâlnii uriașe de obuze înconjurate de sârmă ghimpată, cărămizi, țiglă spartă. Incredibil cum mai stă în picioare o bucată din ceea ce a fost o casă. Trei sferturi s-a prăbușit, deși o secțiune a acoperișului adăpostește încă o cameră cu ferestre mici rămase intacte.

Aici se află locotenentul din 4 Roșiori, în fața unui cuptor de pâine în care arde un foc de lemne. Are aerul unui spectru, emaciat, cu ochii fără expresie scufundați adânc în orbite. Transmiterea consemnelor se face parcă cu încetinitorul. Locotenentul nu pare să se grăbească să plece. Simțim că încercările fără număr l-au făcut să-și piardă voința de a fi sau a nu fi.

După plecarea lui îl instalez pe caporalul sanitar Costea în camera care devine punctul meu de comandă. Profitând de întuneric iau măsurile elementare de precauție și-mi instalez plutoanele și verific personal amplasarea puștilor mitralieră. Ordon, de asemenea, ca unele gropi și adăposturi să fie adâncite.

În zori, artileria grea sovietică trimite rugăciunile de dimineață peste capetele noastre, spre Cotobus și colhozul Erny. Profit și examinez locurile cu atenție. Când ies din căsuță, un mic șanț. Zece metri mai departe începe urcușul dealului. Este împânat de tranșee și gropi de tragere, în vârf un șanț traversat de tranșee de repliere.

În fața noastră, în jos pe contrapantă, liniile sovietice la

aproximativ 80 de metri. Se disting căştile circulare la înălţimea tranşeelor lor. În spatele lor, cota 25,3 unde este instalat observatorul de artilerie inamic.

La dreapta mea am o companie din Regimentul 381 infanterie din Divizia 170 Hanseatică, a cărei dotare în arme automate e formidabilă, mai cu seamă în mitraliere. Ruşii nu o mai freacă. La stânga mea, dispozitivul se întinde până la Marea Leneşă, dar prin mai mulţi kilometri de mlaştini şi nisipuri mişcătoare. Deci, nimic să ne temem din partea aia, nici din partea germană, decât accidental.

Situaţia e evidentă, suntem punctul terminus înainte de Marea Leneşă. Pentru a pătrunde, ruşii vor trebui să treacă peste noi.

Deodată, mortierele de ambele părţi se angajează într-un dialog al surzilor. Pare că ghearele puternice ale unor animale preistorice monstruoase ce izbesc pământul transmit un şoc surd. Ghearele smulg explozii, resturi, bucăţi de pământ, oamenii mici şi insignifianţi tremură văzând cum se reped cu precizie asupra lor. Sunt puţine momente de răgaz, nu este vreo uşurare, toţi se tem de momentul în care va începe din nou. În faţa liniilor noastre zăpada se topeşte încet lăsând să apară numeroase movile, cadavre ruseşti.

De partea noastră, peste tot în jurul casei coafate grotesc cu restul de acoperiş, un număr incredibil de mici cruci de lemn însemnate cu cărbune sau cu fierul roşu: numele morţilor noştri. Aici zac ofiţerii şi soldaţii din Regimentul 92 Infanterie şi din 4 Roşiori.

Cavalerul Tache din Islaz spune:

- De la domiciliul nostru actual la cel de acolo, mutarea nu va fi prea costisitoare, nu-i aşa, domnule locotenent?

Zilele oferă aceeaşi lipsă de varietate: trezirea cu artileria grea care îşi aruncă bolizii peste capetele noastre; zdrobirea cu mortierele de câmp; îngroparea în pământ pe moment; survolarea de către un avion rusesc pentru a evalua distrugerile.

Într-o zi, acest avion de recunoaştere (fără îndoială, ne-a găsit mai puţin avariaţi, după gustul său) vrea să ne bombardeze, dar el nu este făcut pentru asta. Locaţia, calculul derivei sale este afectat până în punctul în care cele patru bombe cad şi explodează în plin peste capetele tovarăşilor săi.

Greşim când îl aplaudăm strigând *Uraa!*... A doua zi revine, ne survolează peste creasta dealului şi ne aruncă grenade cu sacul, iar la a doua trecere o încărcătură de pietre mari! Nebunul de Ivan e răzbunător!

După amiază: mortiere. De câteva seri, văd venind noaptea

doi soldați germani din compania vecină care, sub diferite pretexte, reușesc să-și petreacă noaptea în punctul meu de comandă. Îmi dau seama că apreciază confortul meu, dar încep să mă calce pe bătături. Caporalul sanitar Costea nu mai poate:

- Îi mai găzduiți mult pe porcii ăștia? Vedeți că vor contamina pe toată lumea!

- Cum așa?

- Nu vedeți cum se scarpină, nemernicii? Nu vedeți că au râie? Camarazii lor i-au expediat! Faceți la fel!

Am făcut la fel.

Într-o dimineață de la sfârșitul lui martie vine ceea ce trebuia să vină și despre care ne era teamă să vorbim deschis. Forțarea puternică a pozițiilor. Pământul vuiește ca un animal vorace, se cutremură, vrea să te înghită. Apoi liniște. Tăcuți, mai jos, rușii au ieșit din găurile lor. Încrederea lor ne face să ne încordăm pe arme. Când ajung pe un arc de cerc de 50 de metri, ordon:

- Foc de voie!

Puștile mitralieră își încrucișează tirurile la perfecție, culcând primul val în întregime. În spatele lor alții apar, sărind din groapă în groapă. Trăgătorii mei îi urmăresc cu focuri încrucișate, schimbând ținta fără să înceteze focul. Grenadele se rostogolesc spre ei, daunele care le fac provoacă urletele suferinzilor. Ivan avansează în continuare, ca o mașinărie bine reglată. Sublocotenentul Trepcea își duce mâinile la stomac, se rostogolește grav rănit. Îi iau pușca mitralieră. În fața mea, sublocotenentul Vasilescu se prăbușește. Sar în tranșeea lui ca să fiu văzut de soldați, să știe că nu sunt abandonați, lăsați de capul lor. Mă aud strigând:

- Țineți-vă bine! Rezistați! Sunt cu voi! Luptați! Trageți! Trageți!

Nu știu ce îmi înfundă gura. Pământ lipicios. Nu! Carne umană! Devin nebun. Cavalerul Tache din Islaz îmi dă încărcător după încărcător fără oprire. Țin pușca mitralieră în brațe și trag fără oprire. Începe să se încălzească prea tare. O masă de ruși ajunge aproape de mine. Trag... trag... țeava aproape de uniformele lor. Tebuie să mă trag în spate ca să nu cadă peste mine când se prăbușesc.

Nici nu-mi dau seama când doi au trecut de mine. Sunt în spatele meu. Brusc îi simt. Mă întorc. Unul dintre ei, un subofițer, mă ține cu *mandolina*[67] sa. Apasă pe trăgaci. Tache, care nu are armă

[67] Mitralieră PPD model 1940 de 7,62. Numită așa din cauza încărcătorului cilin-

în mână, numai încărcătoarele de la pușca mea mitralieră, se aruncă între noi în fața rafalei care o absoarbe în tot corpul. Îi dobor pe cei doi ruși cu un rest de gloanțe din încărcător.

S-a terminat. Tache geme:

- Mi-e frig... domnule locotenent... mi-e frig...

Îmi pun cojocul peste el cu infinită grijă. Mantaua nu îl protejează de gheața care îl învăluie.

- Mi-e frig, locotenente... mi-e foarte frig...

Toată căldura lacrimilor mele nu-l va încălzi pe omul care și-a sacrificat viața pentru a o salva pe a mea. A murit în timp ce caporalul Costea îl ducea în infirmerie pe o targă. Cu degetele sale crispate, cavalerul Tache din Islaz nu a dat drumul mantalei mele. Îi închid pleoapele peste ochii albaștri și blânzi. Fața lui osoasă, arsă de soare și de vânt, prinde relieful și culoarea bronzului.

Vecinul meu din dreapta, locotenentul german Hirschfeld, care a urmărit lupta noastră prin binoclu, mă anunță că șeful său a fost foarte impresionat de calitatea apărării noastre.

- Se părea că veți ceda copleșiți de roșii, este incredibil că ați reușit să rezistați. Colonelul Daniel va veni să vă felicite. A cerut și a obținut pentru dumneavoastră Crucea de Fier clasa I.

Îi răspund destul de urât. Mă învinovățesc, cum să reacționez altfel, cu Călărașii mei zăcând zdrobiți și răstigniți la picioarele mele.

Inima mea tresaltă! Iată-l pe Raicea care se prezintă sub cele mai extravagante pretexte pentru a-mi ocoli ordinele formale de a rămâne la colhozul Enry. Fac pe supăratul în timp ce îl îmbrățișez de bucurie. Prezența lui este tonifiantă din toate punctele de vedere. Iată că organizează comandouri departe în spate pentru a fura vite de sub nasul intendenței germane care a asamblat o ciurdă importantă la vreo zece kilometri de aici. Le aduce noaptea și le taie repede ajutat de doi cavaleri. Mâncăm grătare dimineața, la amiază și seara.

- Când mă gândesc la bietul Garbiș care supraveghează ciorba, se plânge Raicea.

Un eveniment neplăcut mă ia pe nepregătite. Colonelul nostru Hristea mă cheamă:

- Îți trimit un gunoi. Pune-l pe deal și lasă-l acolo. Înțeles?

În gând îmi zic *Nu, nu am înțeles...*

Tipul ajunge seara și se prezintă:

---

dric. (n.a.)

- Cavaler Bătătorescu Nicolae... la ordinele dumneavoastră.

Manta de ofițer, cizme de ofițer. O figură urâtă, antipatică, frunte joasă, nas roșu, bărbie inexistentă, un aspect răutăcios. Îmi amintesc de el și de povestea lui. Sublocotenent în 13 Călărași a făcut cauză comună cu Garda de Fier împotriva lui Antonescu. Afacerea a mers prost, abia a scăpat de justiție. A fost condamnat la degradare, a venit pe front pentru a se reabilita. Singurul lucru care mai lipsea era să confunzi 2 Călărași cu un regiment disciplinar!

I-am spus să rămână peste noapte aici, cu mine, vom vedea mâine. A doua zi colonelul Hristea îmi telefonează:

- Așadar, porcul?

- E aici, la punctul meu de comandă.

- Pentru numele Domnului, nu așa, fără bătaie de cap, pe deal, în viteză! Execută ordinul! Îl vreau în postul cel mai expus, pe *blută*[68]!

- Am înțeles, domnule colonel.

Și iată-mă obligat să reorganizez tot escadronul ca să formez un grup separat, fără lider. Îl pun pe Bătătorescu în fruntea lui și îi dau o poziție normală pe deal. Cu un super alibi: această grupă nu avea un comandant. Iar Bătătorescu, fost ofițer, era cel mai indicat din punct de vedere militar.

Din nou, colonelul Hristea:

- Deci?

- Este pe deal...

- Acolo să rămână!

Și închide telefonul.[69]

[68] Punctul cel mai înaintat al dispozitivului.

[69] Despre soarta ulterioară a lui Bătătorescu aflăm dintr-un articol al lui Ion V. Emilian apărut în ziarul său *Stindardul* al emigrației române, nr. 127-128 din iunie 1974, articol dedicat colonelului Ion Hristea, fost comandant al Regimentului 2 Călărași, care murise la 1 martie 1974. După ce aduce un elogiu fostului său comandant, ce participase ca cel mai tânăr sublocotenent în Regimentul 2 Roșiori la istorica șarjă de la Prunaru, fusese rănit de baionetă la Oituz și intrase în Budapesta cu prima patrulă de roșiori ai generalului Rusescu în noaptea de 3 spre 4 august 1919, Emilian povestește acest episod despre care spune că a fost singura dată în care a ocolit un ordin al lui Hristea, de a-l face pierdut pe poziție pe Bătătorescu. Spune Emilian despre Bătătorescu în articol după acest episod: În perioada de pregătire a ofensivei de la Kerci, este rănit. Evacuat în țară, ajunge în spitalul Z.I. nr 303, acel al Consiliului de Patronaj. Din spital începe să scrie poezii ditirambice la adresa Mareșalului Antonescu, poezii care apar în Santinela, săptămânal pentru soldații de pe front. Intrând și pe filiera doamnei Veturia Goga, este reabilitat, recăpătând gradul și vechimea. La 23 august 1944 era locotenent. Chiar în noaptea aceea a schimbat de vestă, amenințând pe ofițerii care nu se arătau favorabili actului de capitulare. S-a aranjat totuși să nu mai plece pe frontul cel nou, împotriva aliaților de

Nu este destul de groaznic să ai puterea de a dispune de viețile oamenilor, și asta fără să mai trișezi? Bombardamentele neîncetate de mortiere ne toacă nervii. Culmea ororii, la aceste detonații se adaugă cele ale cadavrelor rusești adunate în fața adăposturilor noastre. Elimină gaze fetide, ghiorțâind, explodând sub presiunea gazelor și a larvelor mari și albe. Viermi galbeni se instalează acolo, vremea blândă ajută la descompunerea lor oribilă. Duhoarea e de nesuportat. Ce poezie din *Florile Răului* ar fi ales Coliopol pentru a ilustra această scenă?

Rușii solicită colonelului Daniel o încetare a focului pentru a veni să ridice morții, iar el le-o acordă. Timp de patruzeci și opt de ore, brancardierii lor vor putea face naveta. Profit de asta ca să dorm.

Revin avioanele. De data asta nu lasă decât hârtii, permise de liberă trecere pentru vitejii frați români. *Englezii și americanii vin*, spun cu litere groase. *Lăsați-i pe germani, veniți alături de noi.*

Cam în același timp primim pachetul tradițional de Paște: ouă roșii, pască, cozonac, portocale, coniac, țigări... Paștele ortodox este pentru români de o importanță mai mare decât Crăciunul pentru catolicii români. Toată lumea găsește o modalitate pentru a petrece cât mai fericit această mare zi care pică mâine. Dar nu pică singură!

În zori, în loc să ne urăm bucuroși *Christos a înviat!* plonjăm cu nasul în pământ surprinși de un tir de artilerie mai furios ca oricând. Când încetează, auzim cântând, dar nu imnuri de slavă!

De cealaltă parte rușii au ieșit la atac, cu baionetele fixate. Ca la o defilare în Piața Roșie. Avansează aliniați cot la cot. De data asta nu ne atacă numai pe noi, ci și pe dreapta noastră, compania din Regimentul 381 Infanterie german. Inutil să descrii, sunt porniți grămadă pentru a învălui întregul dispozitiv. Niciodată nu au fost atât de numeroși.

Toate armele noastre intră în acțiune. Un adevărat abator, două, trei rânduri sunt culcate la pământ. Următoarele trec peste, mor peste celelalte. O baricadă dezgustătoare peste care se cațără cei vii, o baricadă de morți, răniți, care se rostogolește inexorabilă spre noi. Rușii avansează pe un covor uman de carne rusească, înoată în sânge rusesc. Niciodată nu am mai văzut un astfel de măcel. Simt mirosul pătrunzător al uleiului supraîncălzit al puștii mele mitralieră Z. B. Tremură în mâinile mele, la fel și eu. Sunt oameni ca și mine, ieri... Prin 1948, fostul meu căprar din Crimeea, Nicolae Bătătorescu, era locotenent colonel ecepist, mai mare peste toți politrucii din Râmnicu Sărat. Hristea avusese deci dreptate...

aceștia ce mor în fața țevii pușții mitralieră. Sunt scârbit. Scârbit de noi, scârbit de ei, scârbit că suntem oameni. În mod fatal, inexorabilul se prăbușește peste noi. Ne batem pentru fiecare gaură, pentru fiecare șanț. Trei ruși suflând aburi de alcool ajung la mine. Las pușca mitralieră descărcată și încerc să scot pentru Dumnezeu acel pistol de care nu m-am folosit niciodată. Un rus mic de statură și slăbănog cu ochi nebuni îmi țintuiește mâna pe tocul pistolului cu o lovitură de baionetă. Sergentul Basanju, venit în ajutor, îl doboară cu o rafală când era pe cale să-mi zdrobească capul cu patul armei. Aceeași rafală îi culcă la pământ pe ceilalți doi.

Cu tristul surâs al bețivilor a căror furie a trecut, rușii încep să se predea. Încă o dată, am rezistat. Cădem la pământ, epuizați. Văcaru din Celei zace la picioarele mele, cu fața în jos. Majoritatea tinerilor recruți Călărași au fost de asemenea uciși. Ne odihnim mult timp, cu răsuflarea tăiată, unul alături de altul, vii și morți. Cei care se ridică nu vor mai fi niciodată printre cei vii. Adevărata lor familie a rămas la pământ, reunind prieteni și dușmani, toate acestea neputând fi regăsite a doua zi, în lumea celor așa-zișI rămași în viață.

Basanju îmi face un garou dintr-o bucată de cablu telefonic. Sunt atâtea lanțuri invizibile care mă strâng și mă paralizează că acesta nu mi se pare străin. Îl contemplu de departe, plin de curiozitate, atașat de mâna din care continuă să picure sângele. De ce nu avem garouri care să ne strângă inimile, să nu bată atât de tare, să nu ne facă atâta rău?

O voce puternică de stentor trezește la viață punctul de comandă, un drac de vreo doi metri intră în trombă. Un soi de cazac cu cizme și barbă mare. Se prezintă:

- Sunt părintele Sfârâială!

Deci, iată-l! Am auzit vorbindu-se despre el. Îl examinez, foarte înalt, grizonat, subțirel, cu ochii negri vii, pometii roșii, o barbă de patriarh. Nimic nu pare să sugereze că ai avea în față un preot militar. Mă trage afară:

- Ei, ați rezistat atacului? Am eu grijă...

Doi însoțitori îl urmează, fiecare cu un sac mare de piele. Sanitarul Costea ne urmează. Părintele Sfârâială îngenunchează lângă fiecare dintre ai noștri. Când ajunge la un rănit, scoate dintr-un din sacii de piele o sticlă de coniac, îi dă să bea cât poate spunându-i:

- Haide, fiule, e o rugăciune bună care încălzește intestinele...

Când găsește vreun mort, îl întinde pe jos, îl aranjează cu grijă maternă, ia o lumânare din celălalt sac de piele și o aprinde la căpătâiul celui căzut, apoi se roagă prelung. Pe când ne întoarcem, lăsăm în urmă o mulțime de lumânări aprinse. La întoarcerea la colhozul Erny, aflu pe drum de la părintele Sfârâială că cel mai mare regret al său e faptul că e de confesiune ortodoxă.

- Înțelegi, în ciuda vocației mele, asta mi-a permis să fac cea mai mare tâmpenie din lume: să mă însor...

Și îmi povestește cum, ca profesor la Liceul de Fete din Caracal, viața sa matrimonială a devenit repede un infern, astfel că preferă să se înroleze. Având relații, i se permite să vină pe front, deși preoții militari sunt în exces. Era normal să ajungă la 2 Călărași, fiind din aceeași regiune. Părintele poartă în jurul gâtului crucea sacerdotală care arată apartenența sa ecleziastică, dar asta nu prea îi convine:

- Prin altceva decât prin crucea de la guler ar trebui recunoscut un preot militar...

Își lasă barba să crească. Malițios, episcopul armatei, avertizat, dă un ordin ca crucea să fie purtată "regulamentar" la capătul unui lanț metalic de cel puțin 30 de centimetri. De aceea, trei luni mai târziu, părintele Sfârâială are, până mai jos de buric, cea mai frumoasă barbă care a fost văzută vreodată în cavalerie.

La colhozul Enry regăsesc un Dac gâfâind de bucurie și un Garbiș amărât și bosumflat. Una compensează pe alta.

Căpitanul Neculce organizează la el un bar de lux și o sală de poker. Și el joacă constant. A doua zi după venirea noastră, îl găsim în plină acțiune cu Mișu Eliade și doi ofițeri în trecere. Părintele Sfârâială sare în sus:

- Cum, fii mei, puteți juca poker în timpul Paștilor? E păcat! Vă spun, e păcat mare...

O liniște totală, jenată. Apoi, vocea puternică a părintelui:

- Ia faceți-mi și mie un loc!

Partida se relansează. Câteva runde. Bine servit, căpitanul Neculce plusează hotărât:

- Plus o sută de lei...

O lovitură teribilă de pumn în masă, totul saltă. Părintele, indignat:

- Ce? Ai cerut o sută de lei! Eu joc la masă cu gentlemeni sau cu haiduci? Știți că cu o sută de lei o familie întreagă la noi trăiește cel puțin trei zile? Nu aveți pic de onoare?

Se lasă o tăcere lungă, foarte lungă...

- Ei, bine! Iată suta ta și încă două sute de la mine! Ce zici de asta acum?

Ăsta era părintele Sfârâială.

În aceeași seară, Neculce mi-a povestit:

- Cine nu l-a văzut pe părinte la Feodosia nu a văzut nimic. Când am luat orașul, am coborât până la plajă. Îți amintești? Erau niște grămăjoare negre, cabinele de baie incendiate. Bun! Apa era de gheață, aerul rece. Dar iată că părintele își scoate crucea, cizmele, uniforma, rămânând doar barba să-i ascundă goliciunea, și intră în mare. Eram mulți acolo, dar nimeni nu îl imită, era prea frig. Când iese sub ochii dezaprobatori ai ofițerilor germani, îl vedem storcându-și barba, apoi ni se adresează:

- Ei, ce? Și Moise a ieșit din apă...

Seara, un bombardament aerian ne aruncă pe scările hotelului. Toată lumea se grăbea în jos spre pivniță. Toată lumea, mai puțin părintele Sfârâială pe care îl întâlnesc urcând cu o lumânare în mână.

- Ce faci, părinte, vrei să urci la cer?

Părintele pare surprins:

- O, nu! Nu merit asta. Merg să văd ce se întâmplă sus, de toată lumea se grăbește așa...

Părintele avea în același timp toate defectele și toate calitățile. Călărea ca Sfântul Gheorghe, bea ca Bachus și juca cărți ca un cavalerist. La asta putem spune franc că n-ar fi visat nici cel mai deschis dintre creștini. Un fapt remarcabil, episcopul general al armatei vine la colhozul Enry. Sunt sigur că a venit să vadă ce trăsnăi a mai făcut părintele Sfârâială. În loc să-i sărute mâna, părintele își bate tare călcâiele în cea mai bună tradiție a cavaleriei. Episcopul nu se poate abține de la o grimasă.

- Părinte, este inadmisibil... aceste cizme... pinteni...

- Prea Sfinția Voastră, sunt preot militar de cavalerie. Cu soldații mă descurc totdeauna, dar cu caii cum doriți să o fac?

Am refuzat să fiu evacuat, rana nu era atât de gravă. Pot participa astfel la viața din colhozul Enry. Puțina populație civilă rămasă face eforturi să trăiască cât mai normal posibil în ciuda proximității frontului. Forța lor interioară mă impresionează mult. Comportamentul femeilor ruse, demn de laudă, face ca raporturile să rămână amabile, nu prea sunt astfel de "povești". Păstrăm un echilibru. Unele fete tinere îi tulbură pe cavaleriști, chiar dacă ele știu foarte bine să se

facă respectate. Nu înseamnă că refuză relații sentimentale normale cu noi, dar ele, în caz de convenienţă reciprocă, cer să se ia cele mai serioase angajamente. Ceea ce este şi normal.

Şi iată că locotenentul Radu face curte unei frumoase domnişoare, nu pot să nu mi-o amintesc pe Tatiana. Câte regrete... Radu, din grupa de recunoaştere, are totul de partea lui. Ne place să vedem în el un Don Juan al regimentului, de altfel seamănă ceva cu Rudolf Valentino[70]. Aceiaşi ochi de catifea, finețe a trăsăturilor, delicatețe a manierelor. Mai mult, cântă foarte bine şi se bate ca un leu. Natural, succesele sale sunt nenumărate, dar de data asta îl văd profund îndrăgostit. Putem spune că şi avea de cine. Aleasa se numeşte Niura, are nouăsprezece ani, cu cozi brune împletite ce îi coboară până la călcâie. *Cu ochi mai frumoşi ca şi ai iepei mele* recunoaşte Raicea, ceea ce din gura lui este cel mai mare compliment.

Ca toate tovarăşele ei, Niura este cuminte, dar cum să reziste la şarmul locotenentului Radu? Cât a durat această rezistenţă, locotenentul Radu şi-a pierdut cu adevărat pofta de viaţă, în sensul că nu numai nu mai mânca sau bea, dar a ajuns să neglijeze întreţinerea lui Dante, superbul lui armăsar negru. Când a încetat să cânte, toată lumea a înţeles.

În cele din urmă, am fost chemat la părinţii fetei şi acolo, în faţa noastră, după obicei, locotenentul Radu s-a angajat să se căsătorească cu frumoasa fată şi să nu o părăsească niciodată. A făcut totul cum trebuie şi a jurat pe Evanghelie (pentru părinţii fetei) şi pe onoarea lui de soldat (pentru el şi pentru mine). Din acea zi erau tot timpul împreună. Era o încântare să-i vezi pe cei doi tineri frumoşi plimbându-se pierduţi în întreaga puritate a visului lor de iubire.

Încă sper că visele nu sunt făcute să fie spulberate. Dar omul îşi propune, dar războiul dispune. Ne vine ordinul de plecare. Trebuie, de data asta, să mergem şi să curăţăm complet peninsula Kerci.

Sunt în toiul pregătirilor când uşa se deschide ca o furtună, Niura în lacrimi îmi prinde mâinile implorându-mă:

- Trebuie să mă luaţi cu voi, vă implor! Lăsaţi-mă să mă înrolez, vă voi urma peste tot, mă voi lupta...

Îmi doresc ca nimeni să nu fie pus într-o astfel de situaţie. Ar fi mai bine să încasez o lovitură de sabie decât să asist neputincios la o astfel de despărţire. Evident că încerc să o liniştesc, să-i explic că mulţi dintre ai noştri sunt căsătoriţi, că şi pentru ei despărţirile au fost dramatice, dar soldaţii revin întotdeauna din război.

[70] Celebru actor din perioada interbelică.

- Nu! Nu întotdeauna... Ești un mincinos. Îl iubesc, vreau să-l urmez. Nimeni nu are dreptul să ne despartă. Ați promis, și el a jurat...

- A jurat să nu te părăsească. Mâine nu te va părăsi. Va pleca temporar pentru a reveni.

- Nu va mai reveni! Vreau să merg cu el...

Din fericire, locotenentul Radu, avertizat de prezența Niurei la mine, vine după ea. Se prăbușește în brațele lui suspinând. Ies amândoi și eu răsuflu ușurat. Nu am aflat niciodată ce au făcut din acel moment al plecării. Nimeni nu a știut. Fără îndoială a legănat-o cu cuvinte dulci pline de speranță o bună parte a nopții înainte de a o conduce la părinții ei. Continuarea am aflat-o din gura lui Gabor, ordonanța locotenentului.

- Toată noaptea locotenentul nu m-a lăsat să dorm. Se plimba ca un leu în cușcă. Când a răsărit soarele, mi-a zis: Gabor, merg să-mi îmbrățișez logodnica ultima dată înainte de plecare. A deschis ușa, am auzit un țipăt îngrozitor și l-am văzut căzut la pământ. M-am apropiat. Era aruncat peste o pereche de cizmulițe care se balansau încet. Niura pendulează agățată de baldachin, chiar deasupra ușii. Singurul mod care l-a găsit să împiedice despărțirea, deoarece, în ciuda cuvântului dat, ea credea că va fi abandonată. A fost dificil să-l fac pe locotenent să-și revină. Am putea spune că din toată ființa lui refuză să ia la cunoștință cruda realitate. A dat jos trupul Niurei, a cărei față violacee nu mai avea nimic de-a face cu frumusețea de dinainte, fiind oribil de privit.

Radu era legat de șa pentru a nu dezerta. Înnebunit de durere, a încercat de câteva ori să fugă. Consternarea domnea în coloana noastră, un adevărat marș funebru. Ca și cum nu ar fi fost suficient, micul Mazilu, pe melodia unui vechi cântec al călărașilor din negura timpului, a improvizat niște versuri.

Am văzut toată ziua
În inima pustiului
Pe frumoasa Niura
La capătul firului
Să nu piardă în amor
Se leagănă încet ușor

Îi cer să-și țină gura pentru a nu submina moralul escadronului, atât cât a mai rămas. Pentru prima dată mergem la bătălie ca și cum am merge la înmormântare, cu inimile cernite.

La 7 mai 1942 suntem în centrul dispozitivului din fața ist-

mului Parpaci. În fața noastră, sovieticii au îngrămădit șaptesprezece divizii de pușcași, două de cavalerie, trei brigăzi de infanterie și patru brigăzi blindate. Au ajuns așa îngrămădite încât stau umăr la umăr pe lățimea de 18 kilometri a istmului Parpaci.

Iată ce Armata a XI-a germană a lui Manstein, din care făceam și noi parte, trebuie să străpungă... Curată nebunie! Din fericire, intervin Stukasurile. O armada de Stukas, ale generalului von Richtofen. În scurt timp, urletul sirenelor lor și explozia bombelor lansate ne obligă să deschidem larg gurile pentru a nu ni se perfora timpanele. Val după val, Stukasurile au făcut o operă distrugătoare fantastică. Un cataclism de o amploare ce părea că va prăbuși întregul istm în fundul mării.

Când încetează, Divizia 22 Blindată se ocupă să facă prima breșă în front, și nu e o treabă de amatori. Imediat după ei, e rândul nostru să atacăm. Cum de bolșevicii mai sunt capabili să lupte? Mister, dar în orice caz, o fac cu furie, numărul fiind un avantaj. E nevoie aici de un grad mai mare de determinare pentru a învinge. Utilizând cele mai mici obstacole în teren ne apropiem imperceptibil de ei. Sărind dintr-o groapă în alta, traversând rețelele de sârmă ghimpată, evitând minele, am ajuns la prima lor linie defensivă. O luăm la baionetă, cu grenada, nu este decât o formalitate. Trebuie să trecem repede la a doua linie.

Rușii ne potopesc cu un foc infernal. O ploaie de proiectile cade peste noi. Mitralierele ne încadrează urmărindu-i cu trenele lor mortale pe cei ce scapă de prima rafală. Sublocotenentul Ciuciu cade lângă mine, tăiat în două. Avansez ca un automat. Nici nu știu pentru ce mai avansez. O oboseală cumplită îmi învăluie întreaga ființă. Fizic, nervos, cedez. Aș fi vrut să alerg călare pe Dac pe câmpii cu iarba grasă, cu multă pace în jur, da, pace... Multă pace...

Îi dau pușca mitralieră lui Mazilu. Mă acoperă cum poate cu rafale scurte. Avansez și asta e tot. Nu-mi iau nicio măsură de precauție. Ce e mai rău, avansez dezarmat, mă folosesc de o carabină descărcată ca baston de sprijin. Pistolul e în toc, ca întotdeauna. Rușii ne împroașcă cu mortiere de tranșee. Călărașii cad peste tot, dar avansează. Ceva mă răstoarnă, îmi arde rinichii. Sunt mulțumit că sunt la pământ, mă pot odihni. Culcat pe spate îmi văd cizma dreaptă complet sfâșiată. Cizme atât de bune! Iată ce mă irită. Pentru a vedea clar, încerc să mă ridic. Nu pot face asta, mă cuprinde îndoiala. Ce se întâmplă? Mai trăiesc? Trebuie să încerc să mă mișc, să umblu, pentru a afla. O nouă tentativă, un fier roșu îmi pătrunde în carne...

Toată luciditatea mi-a revenit la postul de prim ajutor. Costea, care m-a adus aici, îmi zice:

- O schijă de mortier în spate, câteva mici în picior... Felicitări! Totdeauna *Piele de drac*, domnule locotenent!

Căpitanul medic confirmă.

- Unde preferați, la București sau la Simferopol?

Ca un triplu cretin mă grăbesc să răspund:

- La Simferopol. Nu cunosc orașul, mi-ar place să-l vizitez.

La Simferopol, după dureroasele extrageri ale schijelor, rănile mi se cicatrizează repede, în lipsă de activitate. 2 Călărași îmi lipsește. Nu am nicio veste de la ei, doar Dumnezeu știe prin ce infern de foc sunt acum... Înnebunesc.

O tânără înaltă, blondă, dulce, infinit de înțelegătoare și răbdătoare mă ajută mult. Când apare lângă patul meu îmi revine cheful de viață. Frumoasă, cultivată, simplitatea sa face minuni. Vorbim în franceză sau germană. Nu îi știu decât prenumele. Într-o zi, au venit să o caute când încerca să mă distreze povestind. Am auzit că au numit-o domnișoara von Papen. Era fiica fostului cancelar al Reichului, Franz von Papen, actual ambasador la Ankara. Cu surâsul ei superb, ea a fost cea care m-a anunțat de reușita totală a ofensivei. Ea cunoaște cifrele pe de rost, de atâtea ori le-a spus răniților. Am făcut 170000 de prizonieri, am capturat 1200 de tunuri și 285 de tancuri. Armatele sovietice 34, 47 și 51 sunt distruse. Le-am zdrobit luptând unul contra patru. Cred că a fost una dintre cele mai frumoase victorii, dacă nu cea mai frumoasă, din campania din Rusia. A deschis trupelor noastre porțile Caucazului și ne-a oferit cheile Asiei.

Mi s-a impus o lună de permisie. Partea cea mai veselă e vestea ce mi-a fost adusă la cunoștință de Vărzaru din Osica, cu trompeta lui puternică în compartimentul meu, când m-a găsit. Îmi spune că și el a primit o permisie specială, pentru că soția i-a născut gemeni, doi băieți, recunoscând că i-a conceput în timpul ultimei sale permisii. Este singurul din 2 Călărași în tren. Îi cer noutăți despre regiment, dar veștile sunt proaste. Pierderile au fost foarte grele. Raicea a fost rănit.

- Nici nu era surprins, îmi zice Vărzaru, am ajutat la transportarea lui. Sergentul Raicea mi-a explicat *Locotenentul mi-a povestit visul său. Știam ce se va întâmpla. Un mod convenabil de a se întâmpla.*

Raicea nu va mai reveni. Rănile sale grave au făcut să fie reformat. Întreb:

- Și Garbiș?

Vărzaru coboară privirea.

- De la rănirea dumneavoastră, nimeni nu a mai auzit de el.

Dispărut în mod misterios, dar rămas în memoria mea, Garbiș, omul din portul Corabia...

La București mă simt la fel de în largul meu ca și un cavaler al cărui cal dansează pe un lac înghețat. Sigur, mă sărbătoresc, dar preocupările acestor citadini conspiratori, speculanți și traficanți sunt total diferite de ale mele. Repede mă transform în civil. În uniformă mă simt obligat să reacționez la aiurelile curajoșilor în papuci ce comentează radio Londra. Oricum, Bucureștiul nu se ocupă decât de ce fac englezii sau americanii. Mareșalul Antonescu este singur aici să conducă lupta.

Viața e veselă. Se văd multe uniforme colorate și tineri civili pe covoarele de iarbă de la Ștrand sau Lido, sau pe Calea Victoriei, devenită mai mult ca oricând domeniul privat al eleganței și snobismului. Magazinele îți iau ochii cu luxul afișat. Merg la cafeneaua București, la cofetăria Nestor, la restaurantul Continental. Majordomii mă numesc *Maestre Emilian* sau *Domnule prefect* ca și cum aș fi fost plecat din ajun.

Aud o voce care murmură de mai departe:

- Domnule locotenent...

Inima îmi bate mai tare. O rudă mai depărtată, aflând că sunt acolo, vine să-mi spună că unchiul Duminică a murit. Sunt uimit! Unchiul Duminică a făcut și va face tot timpul parte din mine. De fapt, în toată viața mea, el a participat la toate actele din existența mea care m-au făcut dintr-un băiețaș în bărbatul ce am devenit. Un om care a ținut la propria imagine și pe care am încercat să nu-l dezamăgesc niciodată. Mort, unchiul Duminică mort! Hai! Dimpotrivă, este cât se poate de viu. Nu vine el să se arate în fața mea, în toată ținuta lui înaltă, apăsându-și mâinile grele pe umerii mei ca să mă cufunde din nou în vremea copilăriei...

Și mă gândesc la copilăria mea, mă pot revedea la "Pădurea de fagi", proprietatea familiei dintre Lunca și Coza, în județul Vrancea. Practic tot muntele era al nostru. Mai jos, maiestuoasă sau agitată, în funcție de dispoziția ei trecătoare, Putna curgea între coline înalte.

Santinele atente, fagii seculari stau de gardă. Una din spaimele mele favorite era să mă culc pe spate la picioarele unui astfel de uriaș și să-mi pierd privirea printre membrele multiple și răsucite ale acestui turn Babel. Privirea intensă și balansul lent al copacului îmi transmitea o beție îndelungată urmată de o stare de greață surdă până aproape de leșin. Aceste amețeli aveau gustul amar al unei fericiri necunoscute.

În centrul pădurii de fagi era amplasată casa, de proporții vaste, ceea ce a făcut să fie înnobilată cu denumirea de castel printre vecini. Pentru mine era așa pentru singurul fapt că aici locuia permanent un mare senior dintr-o altă epocă, angajatul nostru, unchiul Duminică. Un fel de administrator, intendent, grăjdar și om de încredere al casei. De o bunătate caldă, el a arătat desconsiderare doar majordomului, nu știu de ce, poate pentru că a servit masa și a debarasat farfuriile murdare sau pentru că nu știa să urce pe cal. Poate că amândouă!

Unchiul Duminică era un bătrân mândru, mai înalt ca Don Quijote și probabil și mai slab. Pe sub mâinile albe, frumoase, se vedea rețeaua de vene albastre, proeminente.

- Uită-te la viața ce pulsează acolo, mi-a zis când m-a văzut contemplându-le pe furiș mut de admirație, uite, micul meu Nelu, și nu uita că din vârful degetelor viața se întoarce pentru a încălzi inima. Așa că nu dă mâna oricui, că îți poate lua viața.

Tot timpul avea expresii de acest gen, unchiul Duminică. Totul la el era pitoresc. Sunt uimit de lâna albă și abundentă ce îi acoperă craniul în aceeași manieră în care zăpezile veșnice împodobesc piscurile semețe. Aceste plete imaculate cădeau armonios peste umeri, accentuând trăsăturile colțuroase ale feței ridate.

Unchiul Duminică era pentru mine Dumnezeu în carne și oase. Nu-l părăseam niciun pas. Mulțumită lui, mai mult decât tatălui meu și tuturor profesorilor care i-am avut la un loc, am învățat să fiu om. El a fost cel care mi-a povestit despre țara mea atât de serios și atât de pasional, încât am ajuns să mă îndrăgostesc de ea ca și de o persoană.

Unchiul Duminică spunea poveștile într-o manieră foarte personală.

- România a fost dintotdeauna cea mai frumoasă din Europa, bătrânii zic că Dumnezeu a uitat aici o bucată de paradis terestru. Vorbe sfinte! Deci, toată lumea a venit, pentru început barbarii și apoi romanii. În sfârșit, românii s-au supărat și au strâns pumnul.

Dacă te uiți cu atenție la harta României vei vedea că seamănă destul de bine cu un pumn strâns. Am fi putut să o facem mai devreme, dar ce a fost de suferit, a trebuit suferit. Acum sunt toți la ușă, ca niște câini bătuți ce adulmecă osul. Prea târziu! Suntem așa bogați încât avem mai multe frontiere: una la nord și la est cu rușii, una la sud cu bulgarii, una la sud-vest cu sârbii și una la nord-vest cu ungurii, austriecii sunt pe fundul lor. Toți stau la pândă. Deci, copile, nu uita, trebuie ca pumnul strâns al României să fie ca un arici mare ai cărui țepi să fie mii de lănci. Pentru a ținti lăncile, e nevoie de cavaleri. Vezi tu, băiete, va trebui să devii un cavaler.

De asta nu mă îndoiam. Nu m-am îndoit niciodată. Unchiul Duminică cu atât mai puțin. Cu o infinită răbdare de a mă face să iubesc și să înțeleg legăturile naturale care există între om și cal, cu exemple interesante de aplicare. Pentru a-și înfrumusețea explicațiile, se servea deseori de aventurile tatălui său născut în 1793 care, din ură față de ruși, la vârsta de 18 ani se înrolează printre husarii lui Napoleon I, chiar la timp pentru a face Campania din Rusia și a vedea Moscova arzând. De aceea apare în vorbele lui destul de des numele prințului Joaquim Murat[71], fatalmente punctat de un:

- A fost un mare spadasin! A băgat spaima în cazaci.

Toată viața unchiul Duminică s-a minunat de acest prinț Murat, cavaler de elită, adorând lupta cu sabia cu toți ce-i ieșeau în cale.

- Dacă cazacii l-ar fi capturat, l-ar fi făcut în mod sigur atamanul lor, m-a asigurat el surprinzându-mă cu ideea unui astfel de miracol.

Era atât de tiranic încât nu mă lăsa să mă joc cu căluții de lemn primiți de la prietenii părinților. La scurtă vreme după ce erau despachetați, dispăreau. Nu era nevoie de vreun efort ca să ne dăm seama ce s-a întâmplat cu ei, unchiul Duminică nici nu se obosea să ascundă resturile căluților balansoar zdrobiți cu lovituri de picior.

- Nu faci pe maimuța pe un cal, fie el și de lemn! tuna de-a lungul coridoarelor.

Eu, natural, plângeam.

- Unchiul Duminică are dreptate, a decretat tata într-o dimineață. Într-o familie de cavaleri, un băiat nu trebuie să se joace de-a

[71] Joaquim Murat (1767-1815) a fost unul din cei mai destoinici comandanți de cavalerie ai lui Napoleon. Devenit mareșal și căsătorit cu sora mai mică a lui Napoleon devine rege al Neapolelui. Participă la majoritatea campaniilor lui Napoleon, afirmându-se ca bun luptător și comandant al cavaleriei. Este executat după o tentativă eșuată de a-și recuceri regatul. Prin căsătoria nepoatei lui de frate cu bunicul regelui Carol I este rudă îndepărtată cu familia regală română.

călăritul, el trebuie să încalece cu adevărat.

După aceste cuvinte, a lipsit două zile și a revenit ducând de hățuri un splendid mânz de doi ani, cenușiu, cu coamă albă și ochi mari și întunecați. Un adevărat zeu cabalin, eram în adorație totală în fața acestei minunății și îl invidiam pe tata că era în posesia unei asemenea comori. El, cu aer grav, spune în fața întregii familii adunate pe trepte:

- Iată fratele lui Gracchus. De acum înainte acesta va fi calul lui Ion care îl va transforma într-un cal bun, dacă va dori să devină și el un om bun. Să nu uite niciodată că un om va fi judecat după calul său.

Pe moment am fost înmărmurit. Emoția mi-a înghețat sângele în vine. Prin gura mea deschisă nu mai circula aerul. Aproape de sufocare, simt că mi se face rău. Tunetul vocii unchiului Duminică îmi răsună în urechi:

- Sus, micuțule! În șa, nu fă pe domnișoara!

Îmi recapăt echilibrul și mă apropii cu pași mici de mânz. Mă vede venind, membrele din față ușor ridicate, nările umede i se dilatau și contractau ușor. Niciodată n-am mai văzut o creatură pământeană atât de frumoasă.

Se putea că tatălui meu îi păsa de Gracchus mai mult decât de mine, Gracchus fiind un adevărat campion care i-a adus câștigarea mai multor concursuri hipice. Un frate al lui Gracchus trebuie să fie un cal de clasă. Familia se amuza văzându-mă atât de fermecat. Tata a adăugat că mânzul va trebui botezat și va trebui să organizăm o petrecere pentru a saluta evenimentul.

- Se va numi Caligula, murmură unchiul Duminică, și vom sărbători chiar acum pe pajiște. Acum, că Nelu are un cal, va învăța să călărească.

Mama scoate un strigăt:

- Doar peste cadavrul meu, Nelu este prea mic, uite, mânzul este cât un cal.[72] Dacă încalecă și mânzul o ia razna, poate fi omorât...

Văd privirea rece a unchiului Duminică uitându-se la ea cu o milă vag respectuoasă, vocea lui răgușită pe un ton fără replică:

- Este destul de mare să se țină pe două picioare, atunci nu-i va fi greu să se țină pe patru picioare ale calului, nu-i așa, doamnă?

Mama și-a înfipt nasul într-o batistă de dantelă și iată-ne plecați spre pajiște, care era la capătul parcului, Caligula, unchiul Duminică și cu mine. Nu prea eram în largul meu. Am uitat să spun, calul

[72] Doar după vârsta de treizeci de luni un mânz devine cal. (n.a.)

era un cadou de ziua mea, împlineam cinci ani!

Unchiul Duminică m-a pus cu atenție pe spatele lui Caligula în șa, dar ale cărei scărițe, vă dați seama, erau ridicate foarte sus de curelele de piele. Am fost liniștit, din moment ce am intrat în micul țarc ce îi servea drept manej tatălui meu. Mă simțeam puțin protejat de lumea ostilă ce ne înconjura. Curios, mânzul era foarte docil.

- Pare că e lipsit de energie, amărâtul, bombăne unchiul Duminică, nu e un motiv să îi tragi gura așa! Bine, dă drumul la frâie puțin, degetele bine strânse, cu degetul mare deasupra... Stai drept! Drept ca o lumânare... iată! Brațele tale, poate vrei să zbori? Ți-am mai spus, între brațe și piept să nu poți strecura o foiță de țigară...

Rondul a continuat. Abordăm un galop ușor. Acum Caligula mișcă capul puternic, de la stânga la dreapta.

- Îi rupi gura, Doamne, ticălos mic, izbucni profesorul meu cu coama albă agitându-se cât să-i puncteze indignarea.

Eu, de fapt mi-am rupt fesele. Gândiți-vă, fese de cinci ani pe o șa dură ca o țeavă de tun.

- Genunchii, genunchii trebuie să fie fermi, se enervează bătrânul.

Nu numai că genunchii îmi erau moi, dar coastele mânzului erau inaccesibil de departe de genunchi... Nu știu dacă modul în care se manifestă unchiul Duminică este furie reală sau comedie, dar iată-l că se îndreaptă brusc, cu pași mari, către noi spunând:

- Să facem echipajul ăsta puțin mai nervos, eu așa zic!

În același timp lasă să cadă o palmă enormă peste fesele lui Caligula care, dintr-o mișcare țâșnește traversând incinta în diagonală, se ridică puțin și sare peste barieră în stil olimpic. Pe spatele lui, rămân drept ca o lumânare. Unchiul Duminică m-a învățat bine, nu-i așa?

Dar Caligula nu s-a oprit aici. Agitat de evenimentele zilei, îmbătat de mirosurile câmpului și de peisaj, pornește în triplu galop ca un diavol gri spre pădurea din apropiere. Am auzit înjurăturile unchiului Duminică, tot mai slab, dar nu îndrăzneam să mă întorc, nici să privesc în jos spre solul care alerga pe lângă mine cu viteza unui uragan. Pădurea apăru într-o clipă. A venit momentul să uit de sfaturile cu lumânarea și m-am culcat pe gâtul mânzului tocmai când treceam pe sub crengile joase ale unui brad. Tocmai la timp, dacă nu o făceam mi-aș fi zdrobit capul. Puțin câte puțin, Caligula își temperează elanul. La vederea unei mici poieni cu iarbă se calmează de tot.

O sarcină dificilă, să mă las jos de pe cal de-a lungul unei scări, în maniera unui alpinist, dar am reușit mai presus de orice speranță inițială, debarasându-l pe Caligula de mica lui povară, astfel încât să poată păşuna. L-am adus acolo, în mica poieniță, admirând încă o dată frumosul animal, încă tremurând în urma cursei, cum își cufundă botul printre ierburi savurându-le aromele. Nu fără grijă, deoarece dacă coborârea de pe spatele lui a fost o treabă dificilă, urcarea înapoi îmi depăşea posibilitățile.

Deodată, ecoul poveștilor de acasă îmi revin în memorie, era vorba de lupi, urși, pentru care pădurea era habitatul lor favorit. Caligula, ignorant la aceste pericole, își savura masa fără sfârșit. Timpul trecea. Nu-l scăpam din ochi. La un moment dat, am văzut o ușoară ceață ieșindu-i pe nări, odată cu lăsarea serii se instala și frigul. Ce va fi cu mine, sărman degețel pierdut în mijlocul miilor de copaci?

Cel mai mic zgomot mă paraliza de spaimă. Să mă întorc pe jos acasă? Era prea departe și nici nu știam în ce direcție se afla. Aveam nevoie de adăpost. Din instinct, am mers și m-am ghemuit între picioarele anterioare ale lui Caligula. El a încetat să mai pască, m-a adulmecat lăsând puțină salivă și nu s-a mai mișcat. Ca să nu mai văd ziua întunecându-se, am închis ochii și curând am adormit.

A doua zi dimineață, un grup de țărani, condus de tata și unchiul Duminică, care m-au căutat fără odihnă, ne-au găsit, unul la picioarele celuilalt. La întoarcere, Caligula avea aerul că mă poartă în triumf pe spatele lui. A fost și un pic de asta, dar eu, din acea noapte, i-am purtat un loc special în inima mea și am fost apoi nedespărțiți.

Așa s-a încheiat prima mea lecție de echitație.

Unchiului Duminică i-a fost foarte frică și s-a autojudecat aspru pentru ce s-ar fi putut întâmpla, de aceea a început să mă învețe tot ce știa despre natură, plus o mie de mijloace de supraviețuire în mijlocul ei. Am învățat într-un timp record cum să construiesc o colibă din crengi acoperită cu mușchi, să găsesc melci proaspeți, să prind păstrăvi cu mâna.

- Nu te adăposti niciodată într-o peșteră, mă sfătuia profesorul meu, poți avea surpriza să-l deranjezi pe Moș Martin, care e un colocatar foarte neplăcut... De fapt, regiunea asta le place în mod deosebit acestor patrupede în măsura în care a devenit zona lor favorită.

Aveam, lângă casa principală, o cabană rustică de bârne folosită ca bucătărie și ca și cămară. Totul era îngrămădit acolo: jamboane, cârnați, slănină, conserve și borcane de miere și butoaie de

dulceață. Cabana a luat pentru mine proporția unui palat al gurmanzilor. Natural, ca toate paradisurile, îmi era total interzis. Ca să îl vizitez fraudulos trebuia să mă trezesc în zori și să fiu atent ca toată lumea să doarmă încă.

Nu ajungeam să deschid un ochi înainte ca toată casa să bâzâie ca un stup, de fapt eram trezit tocmai de această activitate matinală. Așa că am decis să pun în practică raidul meu noaptea, când aș putea profita de oboseala locatarilor. Ocazia s-a ivit repede. Fidel promisiunii ce mi-am făcut-o, am început să cobor scările fără să fac vreo treaptă să scârțâie. Waldo, câinele uriaș pătat, nu s-a deranjat fiindcă m-a recunoscut, așa că am ieșit pe poartă fără zgomot.

Un fascicul de lumină a lunii îmi trasa drumul drept până la ușa cabanei. O anumită teamă m-a ajutat, astfel că nu mi-a luat mult pentru a ajunge, a deschide și a închide ușa în urma mea, ca și precauțiune.

Eram în sanctuar!

Jeleul de afine tremura plăcut, a fost primul pe care l-am testat, dintr-un borcan de compot de prune nu au mai rămas decât sâmburii, micul bidonaș de miere l-am terminat cu câteva mișcări ale degetelor. Repede, trebuia să beau ceva... Chiar atunci ochiul meu reperează borcanul cu vișine în rachiu... Pentru a fi mai comod mă așez pe jos și-l instalez între picioare. Pe la noi se spune că vișinata este sărutul lui Bachus. E mincinos cel ce spune altfel, sau nu-i place, sau nu-l are.

Mie îmi plăcea... așa de mult încât înghițeam și sâmburii, poate pentru a doborî un record de degustare. Nivelul vișinelor scăzuse drastic în borcan, am decis să restabilesc bând lichidul excedentar. Ce deliciu! Senzația de a fi invadat de dulceața acelui sirop îngurgitat care își împrăștie căldura în corp...

În această stare de beatitudine am auzit primul zgomot care m-a alertat. Ca niște pași discreți afară. Cu urechea ciulită am început să analizez situația: cum am operat fără lumină și în liniște, nimeni nu avea cum să știe de prezența mea aici. Cine îndrăznea să se apropie de bucătărie în toiul nopții? Și în ce scop?

Un mic zgomot la ușă mi-a făcut fruntea să transpire. Erau destule zgomote ciudate din pădurea de afară, apoi brusc zăvorul ușii se ridică și cade înapoi cu un zgomot metalic sec. Din fericire, mi-am amintit că am împins închizătorul. Totuși, *a fost cineva dincolo de ușă*. Mai rău! Un străin care se întreabă cine se ascunde aici, închis în bucătărie!

Un fel de mârâit începe să mă terorizeze. Nu putea fi decât un hoț. Diavolul s-a supărat, acum lovea cu violență peretele, văd cum buștenii vibrează puternic. Sub șocurile repetate, un raft cu ustensile de uz casnic s-a prăbușit într-un zgomot înfiorător. Laringele mi se strânge de spaimă, simt cum încep să mă sufoc. În același timp o masă întunecată apare în cadrul ferestrei minuscule cu patru geamuri, mârâiturile devin mormăituri furioase, gemurile se spulberă în țăndări și văd apărând o masă păroasă.

Am urlat atât de tare că masa a dispărut chiar în momentul în care îmi pierdeam cunoștința...

M-am trezit întins în patul meu, cu toată familia în jurul meu. Tata a fost cel care a vorbit:

- Ai fost pedepsit pe bună dreptate de o lăcomie care aduce a furt, într-o casă în care nimic nu îți este refuzat. A venit ceea ce trebuia să vină, hoții atrag întotdeauna alți hoți. În această noapte puteai fi omorât. Să-ți fie o lecție, altfel voi avea eu grijă. Să-l lăsăm să se odihnească!

Toată lumea a dispărut. Nu am închis un ochi tot restul nopții. Chiar a doua zi unchiul Duminică mi-a spus ce s-a întâmplat:

- Prostuțule, te-a vizitat Moș Martin. Ca și tine, știa unde sunt bunătățile, dar ai țipat atât de tare că l-ai speriat și a luat-o la fugă, nu am putut să-l împușc, era deja prea departe, hoțul!

Nu mai contează faptul că din acea zi am pierdut gustul delicateselor.

Urșii erau numeroși în această regiune. Din familia urșilor bruni din Balcani, puteau fi foarte periculoși pentru vânători, dar în mod curios, nu atacau niciodată femeile. Acestea știu asta destul de bine, deoarece ele sunt la culesul fructelor de pădure după care aceste patrupede sunt foarte amatoare, ele doar rămân calme când mulți dintre urși, ridicându-se pe două picioare, li se alătură la cules. Ei consumă direct de pe plante, nu își cufundă boturile în gălețile cu fructele culese de femei.

Mama mea a mers singură să culeagă fragi, la puțin timp după aventura mea, s-a lăsat în genunchi să-i poată strânge mai bine, când un mârâit ușor o alertează. Nu departe de ea, un urs enorm se instalează urmărind-o cu atenție și apoi s-a apucat și el de consumat fragi. Mama nu și-a pierdut sângele rece și s-a comportat ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Ursul i-a ținut companie până au fost culese toate fructele, apoi și-a trecut o limbă roșie peste bot pentru a arăta aprecierea unui astfel de moment delicios și s-a îndepărtat cu

pași măsurați fără să-i mai dea atenție, ea rămânând doar cu emoția unei astfel de întâlniri.

Unchiul Duminică mă ducea cu el în pădure de nenumărate ori, mai multe decât îmi pot aminti. În timpul acestor plimbări mă învăța să recunosc ierburi și frunze a căror utilizare putea trata sau vindeca calul. Aceste cunoștințe mai târziu îmi vor prinde bine și chiar îmi vor salva viața. Aceste cunoștințe erau secrete transmise din generație în generație de cavalerii veniți de la capătul lumii, strămoșii săi. Aceste secrete aveau o virtute magistrală, ca și în vechime, erau valabile în toate locurile, iarna și vara, și la minus treizeci de grade, și la plus patruzeci, ele permiteau punerea pe picioare a unui cal ce-l credeai condamnat.

De exemplu, unui cal lovit de o rafală de mitralieră i s-au infectat foarte repede rănile devenit purulente, iar infecția progresa rapid. Un decoct de centaur și opt zile mai târziu rănile erau cicatrizate. Același decoct tratează foarte bine ochii calului iritați de praf sau de pământul aruncat de explozii. Dulce-amarul din anumite plante ce se găsesc peste tot sub forma unor butuci sălbatici, stors și aplicat cu comprese face să se dezumfle repede și cele mai rele entorse. Dacă un cal e bolnav de diaree puternică, o cană zdravănă de urzici și cu alte plante îl va ține în acțiune. Pentru afecțiuni pulmonare care îl pot doborî, nimic mai bun decât frecții repetate la fiecare două ore cu un amestec de pe bază de pir. Dacă are rosături de la șa sau curele, un decoct pe bază de pătlagină pe zona afectată face minuni.

Pot spune că multe din remediile pentru cai aplicate cavaleriștilor au dat rezultate, spre uimirea căpitanului medic atașat regimentului nostru.

Aceste călătorii în pădure cu bătrânul atât de apropiat de natură și atât de îndrăgostit de ea mă vor marca pe viață. Chiar și astăzi simt nevoia să fac cel puțin o plimbare pe zi în pădurea din apropierea locuinței, dacă nu, mă simt inconfortabil și în toane proaste.

Admirabil, unchiul Duminică și-a dat seama că a reprezentat enorm pentru mine.

Pentru multă vreme am admirat la el ceasul cel mai extraordinar din câte există. Un ceas enorm de argint cu o cheiță ca un bob de mazăre pe care învârtea mereu, în orice moment al zilei, între degetul mare și arătător. O locomotivă mișca chiar în mijlocul cadranului a cărei bielă motrice anima ansamblul într-o mișcare perpetuă cu zgomotul caracteristic unui mecanism neuns. Chiar în "garajul" din buzunarul jachetei, peste care venea un pardesiu de catifea, se auzea

distinct tic-tacul mașinăriei fără să ciuleşti urechile, vă jur!

Când mă dovedeam un bun elev călăreț, scotea din buzunar imensul ceas și cu el în mână îmi arăta timpul obținut, sub ochii mei uimiți de frumusețea ceasului și a locomotivei, nu de indicațiile cadranului. Într-o zi din săptămână am surpriza să-l găsesc în sala de mese pe unchiul Duminică îmbrăcat în hainele de sărbătoare.

- Vino, micuțule, și privește atent.

Pe masa mare erau dispuse mai multe obiecte care îmi plăceau mult: o pipă sculptată cu imaginea lui Napoleon I cu celebrul tricorn, o busolă mare în cutie, o hartă a lumii, o chitară spaniolă, o ediție magnifică *Divina Comedie* de Dante cu ilustrații de Gustave Doré, ale cărui imagini îmi dădeau, depinde de moment, vise sau coșmaruri, o pereche de pinteni de argint, în fine, iar în mijlocul tuturor acestora trona celebrul ceas cu locomotivă.

Ciudat, unchiul Duminică păstra un aer grav. De sub sprâncenele albe, mă observa atent, cu pleoapele pe jumătate coborâte, fără îndoială pentru a vedea mai bine în mine, în profunzime, simțeam asta. Deodată, se decide:

- Uită-te bine, micuțule, uită-te bine... Gândește-te bine, nu ne grăbim. Va trebui să alegi de pe această masă un obiect, unul singur. Cel pe care îl vrei cu adevărat va fi al tău. Ți-l voi da pentru totdeauna...

Din perspectiva timpului, povestesc asta că a fost pentru prima dată când a trebuit să fac o alegere. Aveam șapte ani, vârsta rațiunii, se părea. Dar în acest caz cred că nu am fost rațional, din motivul simplu că nu aveam vârsta rațiunii. Cine știe? În orice caz, am aflat pentru prima dată că să alegi înseamnă să faci un sacrificiu. Prin urmare, orice alegere aș face, celelalte le voi sacrifica, dar îmi place să cred că niciunul dintre aceste sacrificii nu au fost inutile, poate din motivul simplu pentru că le port încă în amintire în ciuda pierderilor avute.

În fața mesei cu minunății am rămas încremenit, fără grai. Dintre toate aceste comori doar una singură va deveni a mea, și toate m-au atras de fiecare dată când le-am văzut. Pipa a aparținut tatălui unchiului Duminică și a prins incendierea Moscovei, a fost aprinsă acolo, nu aveam nicio îndoială, chiar de la acest incendiu. Cutia cu busola lucitoare, eram prea neîndemânatic pentru ea, am respins-o imediat. Harta lumii rezerva un loc prea mic pentru România și nu mă atrăgea, am exclus-o. Divina Comedie merita să ardă în iad, m-a îngrozit prea des. În foc! Rămânea să iau decizia sfâșietoare între

pipă, pinteni și ceas.

În mintea mea pipa reprezenta *bărbat*, ceasul *important*, iar pintenii nu reprezentau nimic... I-am exclus! Ce puteam face cu o pipă, chiar cu o istorie glorioasă, dacă nu aveam voie să fumez? Acolo era o capcană, am dejucat-o și am exclus și pipa. Mai rămânea ceasul. Pe masă, mecanismul îi bătea vesel. Biela și pistonul tăiau spațiul orizontal, cu un du-te-vino de metronom, cu un tic-tac furios, ciocănind repetat secundă după secundă. Cu acest ceas în buzunar inima îmi va bate mai puternic, viața nu se va opri niciodată.

Cu un gest lent, bine gândit, întind mâna spre ceas și... o las peste pinteni. Nu a fost o greșeală, nu a fost o stângăcie. Pur și simplu, așa a fost.

Din adâncul ființei mele, mi-am dorit acești pinteni fără să o știu. Din modestie? Ce voință s-a substituit propriei mele voințe? De unde a venit alegerea? Puțin mai contează. Fiecare cum crede, dar misterioase sunt căile Domnului!

Pintenii de argint sunau plăcut balansându-se în vârful degetelor mele. Muzica acută a argintului, subliniată de basul metalic al suporților de fier pe rotițele albe. Ca un imn în templul Cavalerilor...

Unchiul Duminică răcnește:

- Puteam să jur! Dumnezeu Atotputernic, fii lăudat! Copile, ți-ai ascultat instinctul... Vei fi cavaler! Toată viața, vei fi Cavaler! Jumătatea ta va fi calul, nu vei fi tu însuți decât călare pe calul tău!

Entuziasmat, unchiul Duminică mi-a explicat motivul mesei cu comori.

- Obiceiul este ca un băiat de vârsta ta să fie pus în fața obiectelor care și le-ar dori. Fiecare reprezintă simbolul unei posibile activități viitoare. În cazul tău, pipa prefigura o viață sedentară, busola un inginer, tehnician, harta un mare explorator, poate în marină, cartea lui Dante spre o carieră artistică, ceasul cu locomotivă te îndrepta spre cariera unui funcționar sau la căile ferate... Pe când pintenii, nu poate fi vorba decât de a fi Cavaler pur-sânge să fie ceea ce îți dorești!

Bătrânul radia de fericire. Am ajuns să-i dăruiesc ceea ce își dorea. Era copleșit. Mulți vor găsi această metodă de alegere ca una naivă. Aș vrea să subliniez că cele două obiecte de care am fost cel mai atras în final au fost ceasul și pintenii. Cum se explică atunci faptul că mai târziu, când tatăl meu mi-a interzis cariera în cavalerie, am devenit împotriva voinței mele avocat al căilor ferate române?

Unchiul Duminică a zis: *Ceasul cu locomotivă te îndrepta spre cariera unui funcționar sau la căile ferate.* Ori, ca avocat, am fost

practic un funcționar la căile ferate... Place sau nu, este destul de tulburător. Și mai tulburătoare, această prezicere care mi-a făcut-o mai târziu:

- Micul meu Nelu, vei avea aventuri! Te văd purtând o uniformă frumoasă cu o cruce cu brațe rupte. Populații întregi te vor admira călare pe un cal frumos. Ți se va cere ajutor și protecție...

Așa a fost. Fără îndoială, unchiul Duminică era un clarvăzător.

Acum, fiind sigur că voi fi cavaler, s-a transformat în instructor particular în ce privește arta armelor. Cu o sabie curbă, amintire scumpă, a început să mă inițieze în scrimă, arta mulinetelor devastatoare mai ales pentru încheietura mea fragedă. Pentru a amortiza o lovitură devastatoare, pe care neîndemânarea mea i-ar fi putut-o aplica din greșeală, și-a pus una peste alta două jachete vechi, și-a protejat gâtul cu un guler lucitor de cupru, iar în cap o cușmă cu coarne de zimbru atât de realistă încât părea că e gata să mă străpungă oricând.

L-am întrebat:

- De ce lăncierii poartă acest bou?

- Nu este un bou, ignorantule, este un bour, strămoșul său mai puternic și mai sângeros. În luptă unul la unul, un bizon american n-ar fi avut nicio șansă. Nu numai lăncierii îl au ca uniformă, ci toată cavaleria română are privilegiul efigiei sale. Bourul și-a însemnat cu copita sa locul sacru în creșterea țării noastre, toate cronicile sunt de acord cu asta. Îți voi povesti cum a început totul. Într-o zi, Dragoș, voievodul de Maramureș, vâna împreună cu cavalerii săi, vede într-o poiană un animal mare, maiestuos, pe care dorește să-l vâneze. Dar bourul nu se lasă prins așa ușor, avea o misiune de îndeplinit. Îl antrenează pe Dragoș urmat de cavaleri într-o cursă nebună și nu se lasă prins până la asfințit, pe valea râului Moldova. Dragoș îl ucide cu sabia. În timp ce sângele i se scurgea, un sentiment ciudat îl cuprinde. Când cu un muget puternic bourul își dă naturii ultima suflare, cavalerii stupefiați îl aud pe Dragoș spunând cu voce aspră: *Rămânem aici, ne așezăm aici, vom apăra acest pământ, de azi înainte pământul nostru, și ne vom vărsa sângele pentru el, care se va amesteca cu cel al bourului. Aici va fi țara noastră.* Așa a spus Dragoș. Locul unde a murit bourul, locul primei întemeieri, încă mai există. Se numește Boureni, situat în centrul Moldovei. Aici a bătut pentru prima oară inima țării noastre. Aici au venit să se sfarme hoardele tătare pe care voievozii Dragoș, Sas, Balc, apoi marele Bogdan le-au distrus cu

furia celor care își apără dreptul cel mai sacru: pământul lor. Pentru că nimic nu a fost uitat din faptele lor de la nașterea patriei noastre, bourul care i-a condus, capul său, ornează uniformele cavalerilor. Galopează întotdeauna cu noi...

Inutil de spus în ce extaz mă găseam ascultându-l cu gura căscată pe unchiul Duminică în poveștile lui. Visam noaptea, iar ziua șarjam câmpurile de iarbă imaginându-mi bătăliile duse împotriva fioroșilor tătari.

Unchiul Duminică avea pentru mine cea mai mare importanță. A fost inițiatorul a tot ce a fost important pentru mine, esența existenței mele, ceea ce era necesar pentru a fi fericit: libertatea, patria, calul.

Mai târziu, pe când eram elev la liceul militar Mănăstirea Dealu sau elev ofițer la Școala de Cavalerie de la Târgoviște, alături de el îmi petreceam permisiile.

Prin fiii lui, bătrâni venerabili, am aflat detaliile sfârșitului unchiului Duminică.

Într-o dimineață devreme s-a dus la grajduri pentru a-l înșeua pe Confiant, armăsarul său de cincisprezece ani. Cum a făcut de l-a încălecat, nu se știe, cert este că au ieșit în curte, unchiul Duminică drept ca o lumânare pe spatele lui Confiant. Din respect, nimeni nu i-a făcut vreo remarcă. Siderați, l-au văzut plecând la trap spre pădure. La ora prânzului, cum nu se întorseseră, s-a hotărât organizarea unei căutări, cu multe reticențe, atunci când l-ar fi găsit, unchiul Duminică s-ar fi supărat foarte rău, nu i-ar fi plăcut că a fost căutat și mulți se temeau de întâlnirea cu el.

Au greșit. După ce au străbătut întreaga pădure spre nord, nechezături i-au făcut să se îndrepte spre o poiană mărginită de mesteceni albi, al căror frunziș făcea soarele să tremure. În mijlocul poienii, Confiant stătea de gardă lângă trupul unchiului Duminică.

- Cu părul său alb, părea un mesteacăn doborât, își amintește unul dintre fii.

Nu avea nicio urmă de rană, nu a fost lovit de vreo creangă joasă, cum s-a bănuit inițial. Simplu, ca un adevărat cavaler român, când a înțeles că a venit momentul ca sufletul să meargă la Dumnezeu, a decis să-și primească moartea la fel cum și-a trăit viața, pe cal.

Ajuns în poiană, a auzit comanda:

- *Descălecarea...*

Și s-a supus pentru ultima dată.

În inima pădurii, în aceeași poiană în care m-a găsit acum

treizeci de ani între picioarele lui Caligula, primul meu cal.

Așa a murit, la o sută doi ani.

Până la sfârșitul său, cei cinci fii ai săi nu au îndrăznit să fumeze în fața lui. Acesta a fost unchiul Duminică, cavaler țăran român, cel mai nobil dintre ei.

Omul care, pe viață, mi-a pus piciorul în scara șeii.

...

Plâng.

...

Ies din permisie mai rănit decât la început.

Cavaleriștii unui regiment de roșiori traversează Kubanul.

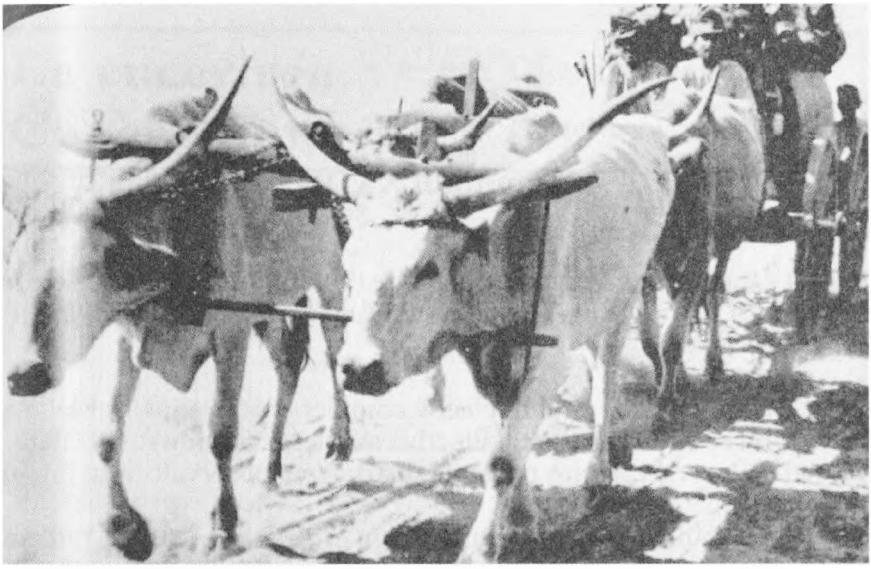

Cu ajutorul carelor înhămate cu boi sunt transportate provizii pentru infanteria română slab înzestrată

Cimitir militar românesc la Sadovoie (Stepa Kalmucă), octombrie 1942

Capitolul XXIII

La cucerirea Kubanului – Puntea între Europa și Asia – Unde se vor opri? – Kalmucii – Djemil și marele vis – Punctul cel mai înaintat al Cruciadei

Găsesc escadronul în efectiv complet, mi s-a spus, dar la fața locului mi se strânge sufletul. Efectiv complet, dar unde sunt Călărașii mei alături de care am pornit la distrugerea observatorului într-o noapte senină în 1941?

Smărăndache a fost primul care a căzut. De atunci, radiera mea nouă a devenit o bestie neagră și ticăloasă cu o margine albă, în buzunarul meu, folosită pentru a șterge viețile oamenilor ca și cum nici numele lor nu ar fi existat.

Micul Mazilu, sergentul, șeful meu de stat major, este totdeauna în șa alături de mine. Barba încă nu i-a crescut, totuși, câți se pot lăuda că au supraviețuit atâtor încercări ca și el? Dogaru și Mihale, recuperați după rănile de la Mihailovka, au revenit la regiment. Iconaru a fost avansat sergent. Vechiul Ține Cal, plutonierul Iacob, comandă acum un pluton. Mai descopăr figuri cunoscute ale câtorva Călărași.

Toți ceilalți comandanți de pluton sunt noi. Remarc de la început un elev aspirant ofițer de rezervă, Cosoveanu, al cărui elan îmi inspiră o încredere totală.

La începutul lui septembrie 1942 pornim la cucerirea Kubanului. Pluton după pluton, cu ajutorul unor mici bacuri, traversăm strâmtoarea Kerci. Ajunși pe pământ ferm, la drum spre Krasnodar!

Această porțiune din Kuban este foarte fertilă, multe livezi, grădini cu fructe și legume delicioase de care ne bucurăm. Localitățile ce le traversăm sunt aproape intacte, ceea ce demonstrează că Ivan a fugit în grabă.

Înainte de a ajunge în Krimskaia, populația unui orășel de 6000 de locuitori, Moldovanskoie, ne surprinde prin întâmpinarea în cel mai curat stil românesc. Sunt compatrioții noștri transplantați

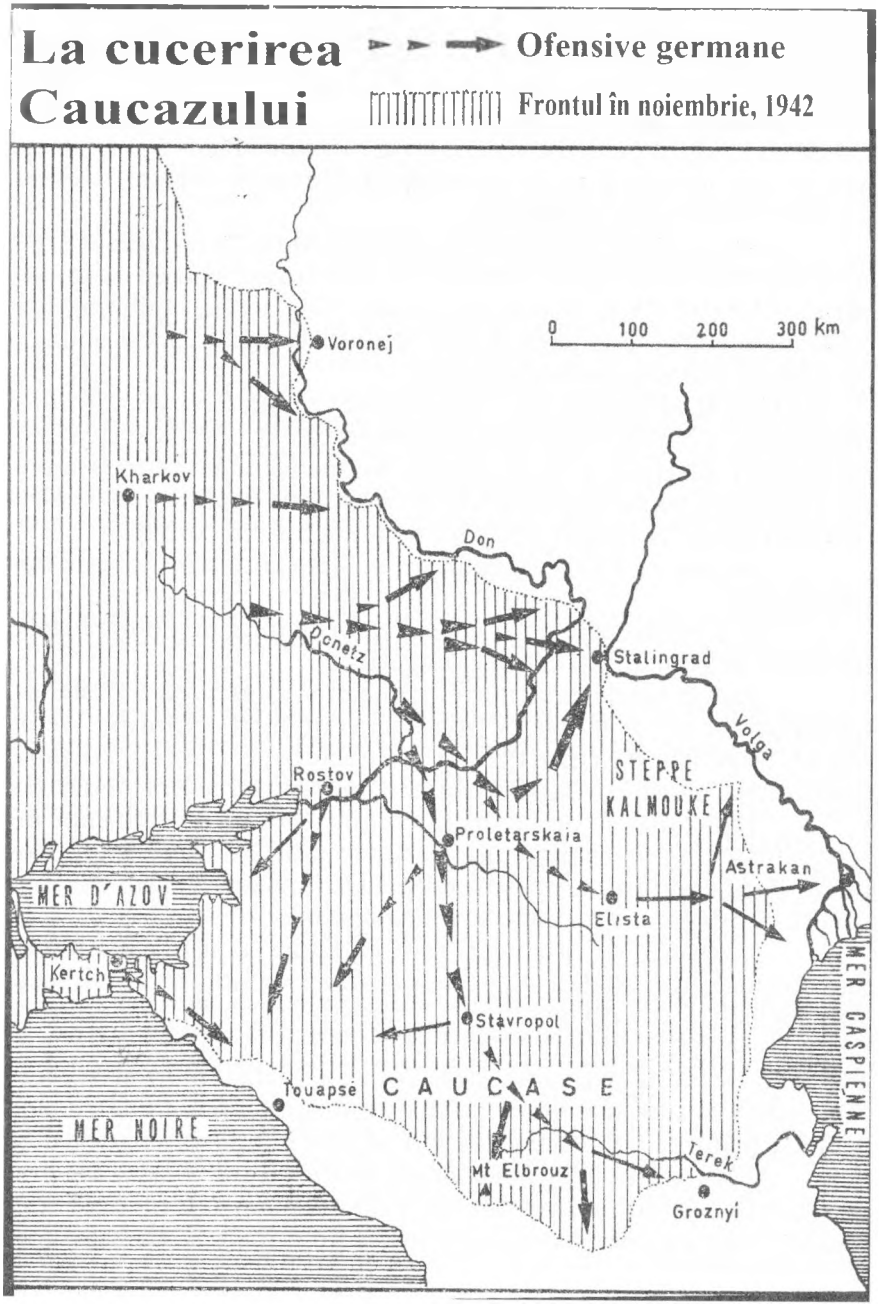
La cucerirea Caucazului
Ofensive germane
Frontul în noiembrie, 1942
0 100 200 300 km
Voronej
Kharkov
Don
Donetz
Stalingrad
Volga
Rostov
STEPPE KALMOUKE
Proletarskaia
Astrakan
Elista
MER D'AZOV
Kertch
Stavropol
Touapse
CAUCASE
MER NOIRE
Mt Elbrouz
Terek
Groznyi
MER CASPIENNE

de țarul Alexandru I din regiunea Cahul din Basarabia care, un secol și jumătate mai târziu, și-au conservat în mod incredibil toate obiceiurile, tradițiile, inclusiv portul basarabean. Facem o scurtă oprire și aflăm de la camarazii staționați aici cât de grele au fost luptele din august pentru cavalerii noștri din diviziile 5, 6 și 9 care au luat cu asalt orașele Krasno-Armaiskaia, Alexondrovskaia, Temriuk și portul Primorsko Achtaskaia.

Sunt mii care odihnesc în cimitirul militar de la Taman. Printre ei, mulți prieteni ofițeri despre care nu-mi vine să cred că au dispărut: colonelul Carp, locotenent-colonel Marinescu, căpitanii Marcel Ionian, Petru Panaitescu, locotenentul Dorobanțu... Un obuz de pe o navă l-a ucis pe colonelul Claus.

Cu cât rândurile noastre se răresc, cu atât se ridică în interiorul meu o barieră înghețată în spatele căreia tinerețea mea care nu-mi mai aparține se îndepărtează în spatele atâtor morți interpuși. Tristețea nu mă împiedică să remarc cât de deplină este victoria noastră împotriva rușilor. Peste tot pe unde trecem constat:

- adeziunea totală a populației la lupta antibolșevică este impresionantă

- la nici zece zile după cucerire, formațiuni de poliție locală, înarmate de germani, funcționează perfect

- escadroanele cazacilor din Kuban se organizează peste tot. Ca un singur om îi alungă pe bolșevici și îmbracă uniforma Wehrmacht. Și-au păstrat cușma albastră caracteristică pe cap, *kubanka* tradițională, patrulează la Kriskaia și în împrejurimile Krasnodarului

- indicatoarele de pe drum conțin panouri pe care sunt inscripționate însemnele unităților germane și ale Diviziei 2 Munte române. Pe unul dintre ele citesc spre *Nalchik*.[73] Asadar, orașul este deja cucerit, iar drumul spre Baku și Persia deschis...

- coloanele de prizonieri ce le întâlnim sunt tot mai multe. Sunt formate din soldați de peste patruzeci de ani, rău îmbrăcați, slabi, obosiți. Sunt zeci de mii, păziți doar de câteva duzini de cazaci, bașchiri, cerchezi sau cabardini, care eliberați de gheara comunismului au trecut de partea noastră. Vorbesc cu mai mulți prizonieri, remarcând că sunt ușurați că nu mai sunt sub teroarea politrucilor. Mulți se plâng că politrucii au sacrificat prea mulți oameni degeaba.

Acești nefericiți au adesea doar boabe de grâu fierte ca și hrană. Paturile puștilor le sunt din lemn alb, nu au avut timp să le vopsească! Toate acestea ne arată că victoria este aproape. Călărașii au un

[73] Orașul Nalchik a fost cucerit de Divizia 2 Munte română la 26 octombrie 1942.

moral excelent până la momentul în care se ridică în fața noastră un stâlp imens care are pe el o săgeată spre vest pe care scrie Europa și una spre est pe care scrie Asia. Suntem chiar pe linia ce desparte cele două continente.

Dacă Garbiș ar fi fost aici, în mod sigur ar fi spus:

- Totuși, nu e ca o plăcintă!

Îmi lipsește Garbiș, îmi lipsește mult... Că nu este cu noi! Mai ales, Călărașii, citind semnul, le trece cheful de râs:

- Asta nu se va mai termina? Unde ne vom opri, domnule locotenent?

Piele de Drac le-ar fi răspuns *În infern!*, dar îmi dau seama că nu vor să mă audă glumind, așa că nu spun nimic. Krasnodar, suntem aici dar nu vedem nimic, suntem duși direct la stațiile de îmbarcare. Gara, toate instalațiile sunt intacte. Ivan a fugit foarte repede.

Suntem urcați în vagoane, 40 de oameni, 6 cai, ca pe vremea războiului lui tata. Destinația necunoscută. Călătorim toată noaptea pentru a debarca în zori la Ploretarskaia la aproximativ 30 de kilometri nord de importantul nod de cale ferată Salsk.

Odată debarcați pornim în marș spre est. Un drum de nisip mărginit de iazuri uscate și mlaștini. Un marș lung și plictisitor, de o monotonie aproape suicidară. Parcurgem 150 de kilometri până să întâlnim un suflet de om. Unde mergem?

În fine, iată Remontciohe, apoi Kaliniko, un colhoz destul de mare. Locuitorii sunt asiatici. Călărașii, văzând ochii oblici, fețele plate, gălbui spre întunecat, sunt siguri că e vorba de chinezi, de aici o emoție puternică printre ei. Ca să-i liniștesc le explic că acești oameni au venit de demult pe jos de la Marele Zid Chinezesc și că sunt kalmuci, descendenți direcți din triburile mongole ce doreau să întemeieze un regat lângă Marea Caspică. Nu am sentimentul că i-am convins pe prea mulți.

- Încălecarea!

Trebuie să continuăm, să mergem mai departe. La vreo douăzeci și cinci de kilometri după Kaliniko, spre sud-est, se află Elista, capitala Republicii Autonome Kalmucă. Divizia 16 Motorizată germană a ocupat orașul de mai puțin de o săptămână. Au făcut o treabă extraordinară. În acest mic orășel, unde casele cu mai mult de un etaj pot fi numărate pe degetele de la o mână, viața economică a fost relansată. O mică întreprindere locală produce deja cizme de fetru pentru trupele noastre și un ziar în kalmucă apare zilnic. Locuitori veseli și binevoitori sub numeroasele afișe ce-l reprezintă pe Hitler.

De la Elisa continuăm spre est pe urmele Diviziei 16 Motorizate germane. Această divizie forțează spre Astrahan la vărsarea fluviului Volga, lăsând pe drum mici garnizoane care se organizează în puncte de rezistență, cam ca și forturile franceze din Sahara sau cele ale cavaleriei americane în timpul cuceririi Vestului.

Satele transformate în puncte fortificate poartă nume mongole: Iacekoul, Outta și un nume sacru, Koulkouta - oamenii mei credeau că e Calcutta! - având tot timpul în minte că suntem pe pământ asiatic. Mi-a luat mai bine de o oră pentru a-i convinge de contrariu, dar cred că nu m-au crezut.

În fruntea Diviziei 16 se află un detașament de cercetare, format din câteva mașini blindate, un batalion de pușcași motorizați, două baterii de artilerie, cu un comandant de batalion cu un nume francez, Laroche, dar un produs german pur al Edictului de la Nantes. La 15 septembrie 1942, Laroche ajunge la o mică gară de pe calea ferată Astrahan – Kissliar unde ia poziție. Era la douăzeci și cinci de kilometri de Astrahan.

După cunoștințele mele, a atins punctul cel mai extrem oriental atins vreodată din negura timpului de vreo armată europeană.

Trec cu escadronul mai departe de Ulan-Erghe și ajung la Sovkhose Dolgan, 18 kilometri mai departe. Fac un raid și iau o grămadă de cereale (grâu, ovăz, porumb) pe care le îmbarc în vehicule hipomobile de captură. Fac și o provizie serioasă de apă. Conform ordinelor, mă îndrept spre nord, alegând un drum al caravanelor. Mă îndrept spre inima Stepei Kalmucilor, care nu au tocmai o reputație prea bună.

Dacă în jurul Elistei regiunea este încă bună pentru agricultură, pe măsură ce pătrund în stepa asiatică apa și furajele lipsesc cu desăvârșire. Satele kalmucilor sunt formate din cam o duzină de căsuțe cu acoperișuri plate de paie. Cel mai adesea este vorba pur și simplu de o încăpere în care trăiesc oameni, animale și viermi. Pășunile fiind la distanțe mari, sunt nomazi. Parcurg stepa pe cai asiatici mici, păroși, ciudați, dar foarte rezistenți. Sunt foarte cumpătați.

Kalmucii sunt budiști, șefii lor religioși sunt supuși autorității directe a lui Dalai Lama. Se adună cel mai adesea în Astrahan pentru a lua la cunoștință directivele venite din Tibet. Puțin comunicativi, la început nu știam ce comportament să adoptăm față de ei. Trebuie să recunoaștem evidența, nu sunt numai antibolșevici, sunt și antiruși. Îi simt doritori să ne devină aliați.

De asemenea, sunt mari mâncători de carne, având multe animale în rezervă pentru nevoile lor. Repede ne ajută cu aprovizionarea cu carne proaspătă, fără ca noi să îi putem răsplăti deoarece ei vor în schimb doar arme cu care să lupte contra rușilor. Evident, ezităm...

Ultimul punct de sprijin al Diviziei 16 este la Tchilghir. Plecând de aici, trebuie să intrăm teoretic în sectorul Corpului 7 Armată român sub comanda generalului Dragalina. Adevărul este cu totul altul. Nu îmi ia mult să îmi dau seama că patru batalioane în linie vor trebui să țină mai bine de treizeci de kilometri de front. Când ne amintim ce au masat sovieticii în istmul Parapaci, înțelegem că dispozitivul era foarte relativ... Astfel, din lipsă de oameni, ne-am întins, ne-am dispersat periculos într-un avans fulgerător, dar care nu poate ajunge prea departe din lipsă de combatanți.[74] În anumite momente, te simți la punctele de cotitură ale vieții tale. Cred că suntem exact aici, la punctul extrem, cel mai avansat din toată campania din Rusia, la care n-am îndrăznit să visez vreodată, visul pentru care m-am făcut Cavaler.

M-am împrietenit cu Djemil, un kalmuc mândru și misterios. Vorbim deseori, dar de cele mai multe ori stăm alături, așezați, ore întregi fără să spunem un cuvânt, cu ochii pierduți în înaltul norilor. Își adoră calul, și eu pe al meu. Asta ne leagă mai mult. Acest război l-a plictisit, deși l-a făcut ca lunetist de infanterie, la un moment dat. Visa la pășuni imense, verzi, aproape virgine. Nomazii plecați cu șase luni mai devreme împreună cu fratele său au găsit treceri practicabile, nesupravegheate, pe la nord de Astrahan. De acolo am putea coborî spre Guriev, spre sud până la platoul Oust-Ourt, de unde se bifurcă toate drumurile posibile spre Turkmenistan și Achkaabad, spre Uzbekistan și Taşkent, spre Samarkand. Drumul regal care duce la porțile de granit ale Afghanistanului, paradisul Cavalerilor. Regatul marilor iluzii sau al hazardului.

Am ezitat mult timp. Djemil, după ce m-a acceptat ca prieten, nu dorea să mă lase baltă. În toate serile în care puneam tabăra, se așeza la picioarele mele povestind în întuneric cu o voce joasă aventuri stranii în care nu știai care este eroul, calul sau călărețul. Visul devenind libertate, povestea devenind realitate. Am elaborat împreună cu infinite subtilități un plan de campanie absolut dement, dar

[74] Conform Secției Operații a Marelui Cartier General, la 27 octombrie 1942, Divizia 8 Cavalerie avea 64% față de efectivul necesar. Restul unităților din Armata a 4-a: Divizia 4 Infanterie 34%, D 1 Inf 25%, D 2 Inf 30%, D 20 Inf 48%, D 5 Cav 57%, D 18 Inf 73%

Soldați ai Armatei Roșii se predau în Stepa Kalmucă

Prizonieri sovietici în Stepa Kalmucă

ireproşabil, perfecţionat de o mie de ori.

Au fost spinările tot mai încovoiate ale Călăraşilor mei pe caii lor care au devenit un obstacol insurmontabil. Nu puteam niciodată să-i abandonez. I-am condus până aici, îi voi duce înapoi la Romanaţi şi Teleorman.

Când i-am făcut cunoscută decizia mea irevocabilă lui Djemil, în noapte, nu am fost deloc surprins că nu l-am mai văzut alături de mine la venirea zilei. A plecat singur pe micul său cal?

Cred că da...

Traversăm o regiune aproape nelocuită. La stânga micile coline Enghenil, la dreapta o linie continuă de lacuri şi mlaştini până la Krasno-Armeisk, situată la aproximativ 25 de kilometri la sud de Stalingrad. Când au apă, ceea ce nu e cazul în acest moment, mici râuleţe curg de la vest la est pentru a se pierde în aceste mlaştini.

Divizia 5 Cavalerie soseşte în Kuban pentru a forma cu noi un al doilea corp de cavalerie sub comanda generalului Popescu-Picolo. Din întâmplare escadronul meu intră în compunerea unui detaşament care prelungeşte frontul Diviziei 4 Infanterie spre sud. Această divizie, sub comanda generalului Barbu Alinescu, ne rezervă o bună primire, dar şi surprize. Aceşti infanterişti sunt cavalerişti purtaţi! De fapt sunt conducători de cămile, deoarece au cămile cu ei. Fără să se lase rugaţi, ne povestesc întâmplările lor, cum după ce au trecut Donul şi au avansat spre Volga au făcut bucăţi o brigadă sovietică venită din Turkestan în întregime pe spinările cămilelor.

Când nu sunt pe spatele caravelelor deşertului, infanteriştii noştri călătoresc în jeepuri americane. E simplu, au distrus o divizie sovietică în vecinătatea Kotelnikovo cu ajutorul, e adevărat, al panzerelor germane. Au capturat nu numai jeepurile, ci şi treizeci de tancuri Sherman americane, câteva Katiuşe şi piese de artilerie.

Lansăm patrule care se ciocnesc cu patrule de cavalerie sovietică. Bucurie mare, se poate încinge o luptă sănătoasă cu sabia. Decepţie mare, ruşii nu fac faţă. După două sau trei încăierări, renunţă să se mai pună cu Călăraşii, îşi iau zborul cum îi văd. Călăreţii kalmuci ne sunt alături. Îşi doresc cu ardoare arme ca să participe la "jocurile" noastre. Intervin pentru ei şi reuşesc să obţin o decizie de care îmi este ruşine! Da, vor fi înarmaţi, dar numai cu săbii de la grupul de recunoaştere din Divizia 4 Infanterie! O ruşine!

Kalmucii mei, ei cel puţin, nu fac nazuri. Chiar acum ne aduc dintr-o patrulare spre Volga o duzină de prizonieri sovietici, plus

cinci ofițeri legați, și pe deasupra vreo douăzeci de cai!

Îi felicit cu căldură. Ei consideră perfect natural să atace cu sabia împotriva armelor automate. Sunt formidabili, ce războinici! În fiecare zi ei reușesc câte o razie importantă fără pierderi din partea lor. Ura lor față de Roșii, de comuniști, le menține entuziasmul. Multe din infiltrările lor departe în spatele liniilor inamice ne aduc informații foarte prețioase. Mulțumită acestora, suntem avertizați că la Astrahan funcționează o școală rusă de comandouri speciale. Își îmbrăcau oamenii în uniforme germane, îi puneau în vehicule germane de recunoaștere cu semnele tactice și numere de înmatriculare potrivite, apoi acționau, mai mult în proximitatea căii ferate Stalingrad – Kotelnikovo – Salsk. După câte știu, au reușit cel puțin o dată să surprindă elementele germane.

Populația civilă fraternizase complet, ceea ce avea avantajul că ne făcea să ne simțim ca acasă, ceea ce ar trebui să ne dea un avantaj major. La 80 de kilometri nord-est de Kotelnikovo, punctul de comandă al diviziei era instalat la Sadovoie. Sectorul era unul liniștit, populația nu știa ce să mai facă pentru a face viața militarilor mai ușoară. Asta i-a dat ideea unui ofițer de stat major, căpitanul Enășel, să organizeze niște spectacole grandioase prin care să mulțumească noilor noștri prieteni. Divizia 4 Infanterie era din București, au fost recrutați în rândurile ei artiști de varieteu, de musical, jongleri, scamatori, aruncători de cuțite, înghițitori de flăcări, fachiri etc. S-au strâns cu această ocazie, au exersat și au pus în scenă un spectacol. De partea lor, locuitorii au pus pe picioare un grup folcloric kalmuc și un grup de cântece și dansuri rusești. În ziua respectivă a fost cel mai reușit spectacol. Fachirii în mod special au fost un triumf.

De atunci, la Sadovoie, românii au devenit intangibili, aveau încredere în ei. Rușii erau informați, o astfel de relație cordială cu populația li se părea de nesuportat. Au masat maxim de trupe pentru a ataca la 29 septembrie 1942. Artileria lor a distrus de la primele salve punctul de comandă divizionar, centrala telefonică, sediul poliției militare. A fost o panică totală. Imposibil de transmis vreun ordin. Lăsați de capul lor, soldații s-au bătut cum au putut, dar au fost zdrobiți de superioritatea numerică a adversarului.

Câțiva oameni au reușit să ajungă la Tondodovo pentru a da alarma la Regimentul 21 Infanterie ținut în rezervă. Colonelul Țenescu lansează imediat un contraatac respins de ruși. Reluarea Sadovoie părea imposibilă, când colonelul de artilerie Casian a cerut onoarea de a încerca un nou contraatac. A regrupat tot ce a găsit în

zonă, în special grupa de recunoaștere a Corpului 7 Armată. Lupta a fost sângeroasă, chiar și corp la corp, de o sălbăticie extremă, dar colonelul Casian i-a dat peste cap pe ruși și-a împins dincolo de baza lor de plecare cu pierderi enorme.

Când au putut intra în oraș, ostașii noștri s-au cutremurat de oroare. Toți locuitorii, bărbați, femei, copii, bătrâni, zăceau peste tot, uciși cu sălbăticie, de cele mai multe ori cu rafinamentele unei cruzimi sadice. Au auzit gemete venind dintr-un puț. Un căpitan român cu gâtul tăiat pe trei sferturi își dădea ultima suflare. Sub el șapte ofițeri, fiecare cu un glonte în ceafă.

Fraternizarea ne-a costat scump pe toți. Ne simțeam responsabili. Imediat, de-a lungul întregii noastre linii, au fost aplicate noi măsuri dure de securitate. În jurul Sadovoie au fost instalate câmpuri de mine. Au trebuit îngropați morții, un proces lung și dureros.

A doua zi, pe când inspecta implementarea noilor măsuri de securitate, jeepul colonelului Casian explodează după ce trece peste una din minele noastre.

Kalmucii noștri își continuau raidurile cu același succes, capturau incredibil de mulți prizonieri. Cu tot cu arme. Cu aceste arme am vrut să îi dotez, dar au refuzat cu o grimasă. Prinseseră gustul săbiilor noastre curbe de cavalerie. Seara, în jurul focurilor, le ascuțeau cu o pasiune tulburătoare.

În sectorul nostru, locul cel mai sudic al fantasticei noastre avansări, totul rămăsese calm până la mijlocul lui noiembrie. Nu am fost afectați nici de ofensiva generală rusă din 19 noiembrie 1942.

Ofițerii de legătură ne-au adus noutățile neplăcute: în acea zi o pregătire formidabilă de artilerie a tocat cele două corpuri de armată române. Vremea noroasă nu a permis Stukasurilor să le vină în ajutor. Rușii au atacat cu Armata 52 pozițiile diviziilor 20 și 2 infanterie române (Corpul 6 Armată) deschizând o breșă adâncă între Corpul 6 și Corpul 7 Armată române.

Apărarea Diviziei 20 a fost eroică[75]. Regimentul său 84 se sacrifică pe poziție, până la sfârșit a trăit un calvar atroce, fiind atacat de șase ori de tancuri înainte de a fi zdrobit până la ultimul om sub șenile. Batalionul de geniu al diviziei a fost distrus în întregime. În disperare de cauză, supraviețuitorii nefericitei divizii 20 s-au repliat

[75] Ar fi nedrept să nu menționez atitudinea magnifică a locotenent-colonelului Harconiță. În timp ce detașamentul Korne a fost încercuit la sud de Stalingrad, Harconiță a șarjat în fruntea regimentului său 6 Roșiori. Cu baionetele la armă în fruntea cavalerilor va rupe încercuirea și va cădea cu arma în mână... (n.a.)

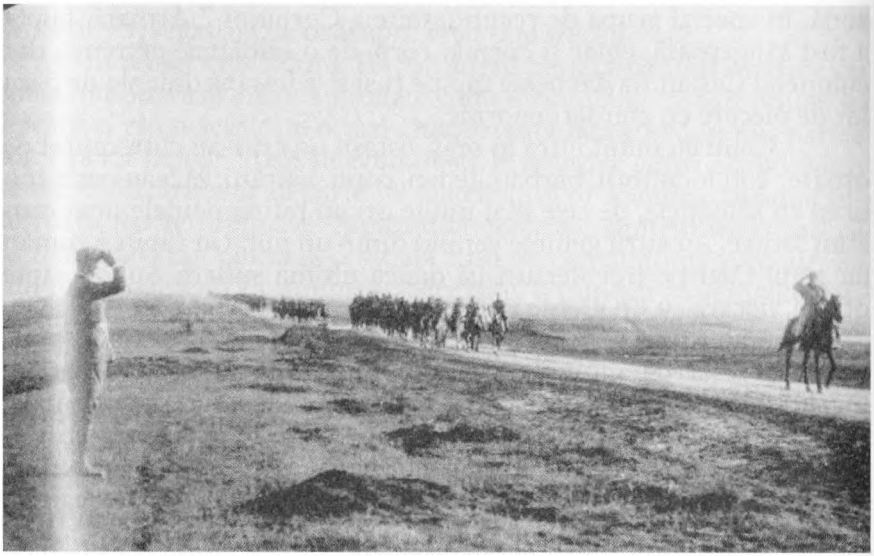

Escadronul 2 al Regimentului 2 Călărași, în frunte cu locotenentul Ion V. Emilian, în marș de avangardă a Diviziei 16 Motorizată germană, în Stepa Kalmucă

Kalmucii, aliații noștri fideli

O încercare de debarcare sovietică în Crimeea zădărnicită de trupele române

Recunoștința aliaților germani, soldați români decorați pentru vitejie cu Crucea de Fier în urma luptelor din capul de pod Kuban

Trădați, uitați, vânduți ...

Vânător de munte român și voluntar dintr-o unitate de cazaci din Terek, în primăvara lui 1943, în Caucaz.

foto: *Stindardul*

spre orașul Stalingrad. Când au făcut-o, orașul era total încercuit. Au putut intra, dar nimeni nu au mai putut ieși...

În urma avansului lor, sovieticii ne-au silit să facem front spre nord. Detașamentul nostru din Divizia 8 Cavalerie era în flancul drept al Diviziei 4 Infanterie. Cu alte cuvinte, constituim o fragilă extremitate orientală a noului front. Dincolo de noi, un vid îngrijorător...

Mai departe, de partea cealaltă a Diviziei 4, grosul Diviziei 8 Cavalerie, de unde noi am fost detașați. Dincolo de ea, Divizia 5 Cavalerie română. Cele două divizii formează corpul de cavalerie al generalului Popescu-Picolo și elementele motorizate au dat naștere la un nou detașament colonel Korne.

Cum suntem de natură optimiști, noi, Călărașii, săpăm gropi și adăposturi, construim colibe, hotărâți să petrecem iarna în această Stepă Kalmucă. Bineînțeles, spre Volga flancul nostru este complet descoperit. Bah! Am văzut altele și mai și.

Mai îngrijorător este vântul puternic din stepă care începe să urle, iar zăpada să cadă cu fulgi mari...

PARTEA A DOUA

CAVALERII APOCALIPSEI

Capitolul XXIV

Von Pannwitz și cazacii – Benzină cocktail – Retragerea – Crucificații – Bravi români, mergeți acasă – Tancurile – Jutov 2 – La Paloma – În spatele rușilor – Răzbunarea lui Dac – Răniții – Rostov – Măceluri pe Don – Întoarcerea în țară

Iată că trebuie să ridicăm tabăra în viteză. Manstein decide o acțiune pentru degajarea generalului von Paulus blocat la Stalingrad. La 12 decembrie îi dă ordin generalului Hoth să atace cu Divizia 6 Blindată, cu 135 tancuri, și cu Divizia 23 Blindată cu 80 de tancuri. Pentru a-și atinge obiectivul, tancurile trebuiau să deschidă un pasaj pe o sută de kilometri deja puternic fortificați de către ruși.

Nu puteau fi lăsați să se aventureze așa departe fără a le fi protejat flancul drept. Suntem destinați pentru această misiune cu detașamente din Armata 14 Blindată, detașamentul Korne, de asemenea și corpul de cavalerie Pannwitz.[76] Helmuth von Pannwitz a început să aibă propria legendă printre noi.

Blond, îndesat, cu o față rotundă și privirea simplă, aproape copilărească, acest vechi locotenent al armatei imperiale a devenit în 1918 intendentul prințesei Radziwill. Pe întinsele domenii ale puternicei familii se familiarizează cu caii, dar și cu problemele estului. Ofițer din 2 Cavalerie din primele zile ale campaniei din Rusia, simpatia și înțelegerea sa s-a îndreptat spre cazacii odată liberi. Pannwitz credea că ar trebui folosiți acești fanatici ai libertății și întorși împotriva opresorilor bolșevici. Și-a pledat ideea la O.K.H., dar acolo au râs de el, nimeni nu a luat în serios ideea formării unei armate

[76] Gruppenführer Helmuth von Pannwitz reușise performanța incredibilă de a-i reuni pe toți cazacii sub steagul Reichului. În martie 1945 a fost ales Feldataman, onoare supremă de care nu a avut parte niciun străin. Ultimul Feldataman a fost țarul Nicolae al II-lea. Această formidabilă armată căzăcească s-a predat englezilor sub promisiunea solemnă că nu vor fi niciodată predați rușilor. Churchill a trecut peste această promisiune de onoare făcută de șefii armatei. Îi va preda pe cazaci, iar ofițerii englezi, fără rușine, vor păstra caii.
Atamanul general von Pannwitz, atamanul Krasnov, generalii Skura, Girej-Klitsh, Domanov, au fost împușcați în ianuarie 1947. Cincizeci de mii de cazaci au fost condamnați la muncă forțată. Niciun ofițer cazac nu va mai reveni. (n.a.)

căzăcești, o hoardă sălbatică care s-ar fi putut întoarce oricând chiar împotriva a celor ce o înarmau. Numai colonelul conte von Stauffenberg[77] a înțeles și s-a interesat de această idee. Rapoartele specificau că în masa de trei milioane de prizonieri ruși erau sute de mii de dezertori ostili regimului stalinist, cea mai mare parte cazaci.

În primă fază, contele Stauffenberg și-a utilizat puterea de convingere tatonându-l pe mareșalul von Kleist. Atunci Pannwitz a fost autorizat, în septembrie 1942, să cutreiere sectoarele Don, Kuban și Terek. A revenit mai entuziast ca niciodată.

Cazacii au înțeles, și el i-a înțeles pe cazaci. Într-un entuziasm delirant, sotnie după sotnie i se alătură. Cu *kubanka* de astrahan pe cap, *kubianka* lungă strânsă pe talie de centironul purtând *ciachka*, pantaloni bufanți până aproape de carâmbul cizmelor, cazacii intră în campanie alături de noi cu carabinele în mâini până la moarte. Toți îl idolatrizează pe omul care le-a redat fără condiții legile ancestrale, obiceiurile, și i-a condus el însuși în luptă, în fruntea lor, în uniforma neagră a cazacilor din Kuban.

Korne, Pannwitz, 2 Călărași, cavaleria europeană era reprezentată cu mândrie pentru ultimele șarje ale timpurilor moderne. Trebuia să fi văzut pentru a putea concepe așa ceva, anacronismul tancurilor lui Hoth, trecând în trombă pe șenilele lor zgomotoase, cu tunurile monstruoase îndreptate spre nord, în urletul motoarelor Diesel, croindu-și drum pe lângă piepturile aburinde ale lipițanilor noștri sau ale cailor păroși ai stepei cazace.

Foarte puțin, într-adevăr, ne deosebește de cavalerii cruciadelor, noi nu aveam armuri, pe când fortărețele de oțel evoluau pe lângă noi. Ceea ce îmi încălzea inima era faptul că alături de noi călăreau cazacii. Dar putea fi altfel? Omul călare iubește libertatea, prin urmare este inamicul natural al comunismului.

Helmuth von Pannwitz nu s-a înșelat. Că sunt de pe Don, din Terek, din Kuban, inima cazacilor bate lângă inima cavalerilor. Nu suntem decât un singur suflet călare galopând pentru un spațiu liber.

Atacul se dezvoltă coerent pe un spațiu prea larg. Îl văd întinzându-se la dreapta, la stânga, înainte, înapoi, până la limita infinitului, pe grupe de soldați și cavaleri. Spectacol grandios al acestor mici

[77] Von Stauffenberg. Principalul instigator al complotului ce urmărea eliminarea fizică a Führerului. A pus personal bomba care la 20 iulie 1944 a eșuat în a-l ucide pe Hitler. Contele Stauffenberg a fost împușcat imediat după o judecată sumară. (n.a.)

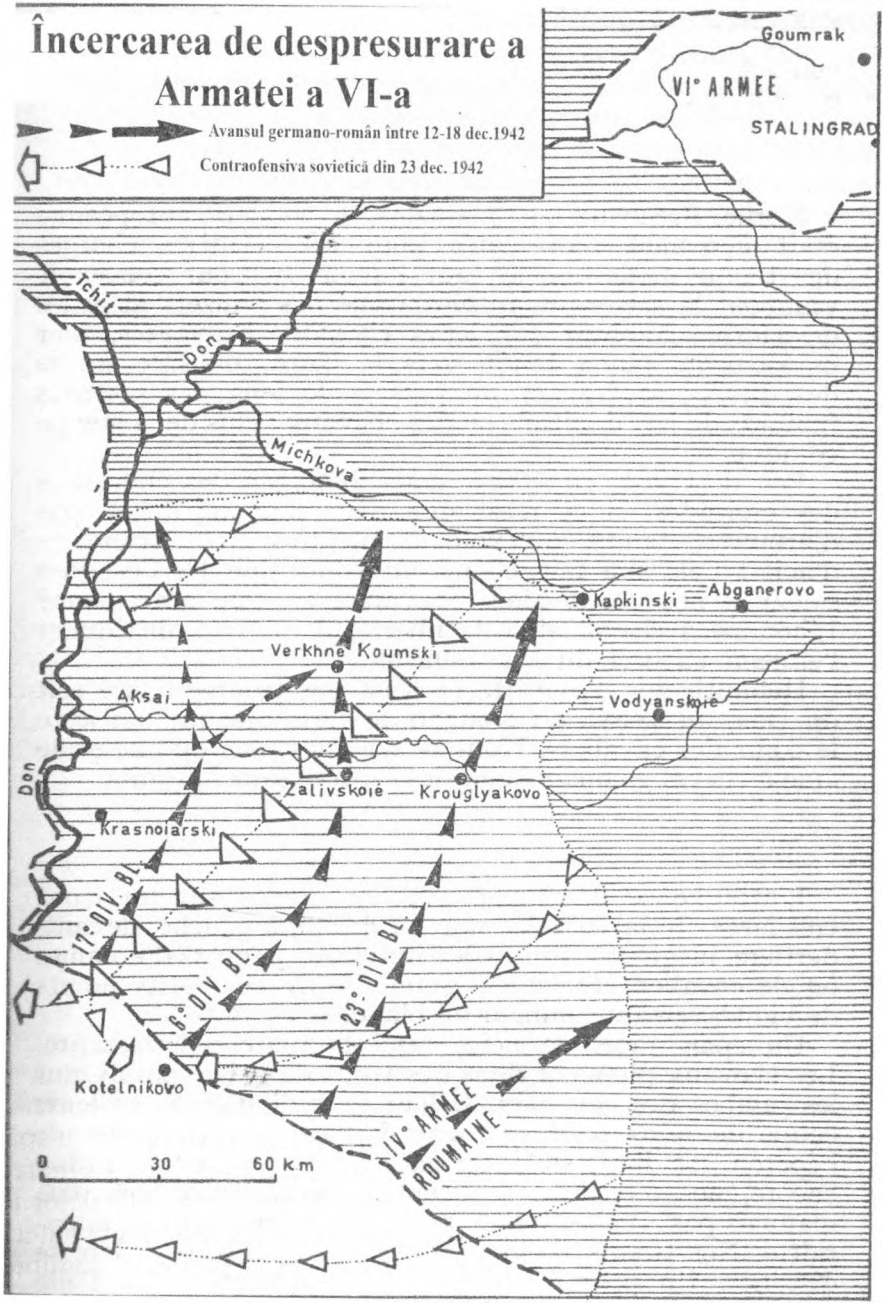
Încercarea de despresurare a Armatei a VI-a
Avansul germano-român între 12-18 dec.1942
Contraofensiva sovietică din 23 dec. 1942
Goumrak
VI° ARMEE
STALINGRAD
Tchir
Don
Michkova
Kapkinski
Abganerovo
Verkhne Koumski
Aksai
Vodyanskoie
Don
Zalivskoie
Krouglyakovo
Krasnoiarski
17° DIV. BL.
6° DIV. BL.
23° DIV. BL.
Kotelnikovo
IV° ARMEE ROUMAINE
0
30
60 km

puncte traversând imensitatea albă.

O pătură groasă de zăpadă face mersul obositor. Caii se scufundă în gropi pline de zăpadă, paralizând picioarele cavalerilor. Trebuie să dea înapoi pentru a putea ieși. Stimularea cu pintenii este imposibilă sau fără efect. Încă în plină formă, caii noștri se mențin în ciuda obstacolelor menționate. Ivan nu insistă prea mult când ne vede apărând. Trăgătorii noștri de elită trag câteva cartușe la distanță mare, și asta e tot. Cercetând pe aripa dreaptă, merg cu escadronul pe un covor alb printre camioane abandonate și atelaje arse. Apare o izbă al cărei acoperiș fumegă. Descalec prudent, Mazilu mă acoperă cu pușca mitralieră, vom merge să aruncăm o privire. Ninsoarea face ca înaintarea noastră să fie silențioasă. În izbă, doi ruși sunt într-o operațiune. Geamul aburit nu-mi permite să văd exact ce fac. Lovitura mea de picior deschide ușa care zboară în lături. Rușii ridică mâinile, lăsând să cadă ceea ce manevrau: un bidon de benzină și o pâine umplută cu așa ceva. Pe podea patru infanteriști dormind de beție. Lângă ei un lighean. E suficient să înțelegem că acești fioroși pur și simplu filtrau benzina prin pâine pentru a bea lichidul rezultat.

Îl întreb pe Mazilu:

- Ăștia sunt oameni sau animale?

Este chiar sunetul vocii mele? Nu știu, cert este că unul dintre adormiți se ridică dintr-un salt și trage din arma fără pat, foc cu foc. Gloanțele îmi șuieră pe la urechi. Omul se împleticește, ceea ce face tirul său și mai periculos. Ceilalți doi coboară mâinile și se năpustesc spre pistoalele mitralieră de pe masă. Mazilu, cu o rafală de pușcă mitralieră, îi trimite rostogolindu-se în fundul încăperii. O detunătură surdă, zgomotul sec al aerului aprins care ne sufocă. Fusilada a aprins vaporii de benzină din camera suprasaturată. Trăgătorul, așa îmbibat cum era, în interior de cât a băut, în exterior de la aerul saturat cu vapori, nu este altceva decât o torță vie. Urlă, flăcările ieșindu-i și din gură. Un adevărat fachir.

- Să crape, murmură Mazilu refuzând să-l termine.

La podea, ceilalți trei ruși nici nu s-au mișcat. Beți morți. Vâlvătaia devine tot mai mare. Nu se vor mai trezi niciodată. Odată depășită izba în flăcări, primele elemente ale escadronului ocolesc un mamelon doar ca să nimerească într-un foc susținut. O grupă rusească ne surprinde. Descalec. Se pare că Ivan este gata să lupte, dar nu este decât o impresie. Rapiditatea de reacție a Călărașilor îi face să se dezangajeze în ciuda avantajului unei impresionante puteri de foc. Chiar și în acest scurt timp, au reușit să ne facă mari pagube.

Crăciun, 1942, în Stepa Kalmukă.
La Jutov 2, la observatorul din prima linie
(foto: *Stindardul*)

Am un Călăraș mort și cinci răniți dintre care doi ofițeri. Iată-mă singur cu micul aspirant Cosoveanu și veteranul "plutonier" Iacob.

Trebuie să continuăm prin această imensitate albă, să încercăm să stabilizăm de bine, de rău, acest front evaziv, înșelător. După vreo douăzeci de kilometri, miile de puncte negre reprezentate de noi continuau să înainteze. Mazilu vine alături de mine:

- Domnule locotenent, e ceva la dreapta...

Aleg doi care să meargă să vadă, urmați de o grupă. În același timp, Dac țâșnește și se oprește brusc în fața unui spectacol: lângă un puț se ridică trei cruci. Cu ochii înlăcrimați, cu greu îmi vine să cred ceea ce văd. Pe cele trei instrumente de supliciu trei oameni goi crucificați cu baionete așa cum a fost crucificat Christos. Pentru ei a fost mai rău. Au fost despicați, eviscerați, goliți și împăiați.

Cel din mijloc

are fața tumefiată de lovituri, deformată, dar nu destul ca să nu-l pot recunoaște pe amicul meu, căpitan și șef de escadron Ion Corbeanu. Parcă îl revăd în fața mea, cu ochii sticlind malițios la gândul întregii rezerve de *Sovietskoie Champagneskoie* care le-a suflat-o germanilor de sub nas la Karasubazar. A făcut parte din ariergarda detașamentului Korne. Cum de acest emerit cavaler, precaut, s-a putut lăsa prins? Probabil a vrut să ia apă din puț pentru a adăpa caii. Alături de el sunt țintuiți ordonanța sa și garda de corp, un tătar.

În ceea ce îi privește pe sovietici, de multă vreme știm la ce ne putem aștepta de la cruzimea lor, de la sălbăticia lor inutilă. Niciodată nu vor ști câte acte barbare ca acesta nu au făcut decât să crească determinarea noastră și hotărârea de a nu ceda niciodată. De a face totul ca să le interzicem să contamineze lumea, să o reducă la sclavie. Într-un singur gest, Călărașii își scot căciulile cu mâna stângă. Cu dreapta își fac cruce. Nu este semnul iertării, ci promisiunea solemnă făcută martirilor că îi vom răzbuna.

A doua zi dimineață, cerul senin dă o strălucire insuportabilă zăpezii. Dă de asemenea posibilitatea aviației de a efectua ieșiri. Apar avioane, o mică formație, venind dinspre est. Lasă să cadă asupra noastră mii de fluturași scrișI în limba noastră. Iconaru prinde unul pe care citește:

Bravi români! Stalingrad este încercuit. Cei mai buni generali germani sunt prinși în cursă cu douăzeci și cinci divizii ale Reichului, două divizii române, un regiment croat. Bravi români, mergeți acasă. Ați fost înșelați și vă veți pierde în imensitatea rusească. Întoarceți-vă acasă înainte să fie prea târziu!

Bietul Stalingrad, este clar că acolo lucrurile merg prost. Știam că blindatele lui Hoth sunt oprite undeva, nu prea departe în nord. Pliantele demoralizează oarecum, pare ca un fel de melancolie printre oameni. Mazilu, luând o mână din hârtiile căzute din cer, cu tentă de glumă:

- Cu frigul care se lasă, ne putem încălzi cu ele...

Nimeni nu râde. Ne lipsesc nebunii de Garbiș și Raicea.

Pentru ca să apară vreo reacție, trebuia ca difuzoarele rusești venite cu camioanele până la limita stepei să își lanseze apelurile în română:

Români!

Plecați... Nu aveți ce face aici.

Veți muri toți. Fugiți...
Mergeți și luați Transilvania pe care Hitler a dat-o ungurilor.
Fugiți, dacă nu veți muri toți aici!

Această voce puternică amplificată de aerul înghețat răneşte ca un glonț. De furie, puștile mitralieră se pun pe poziție descărcându-și furia spre boxa invizibilă care tace pentru un sfert de oră. Apelurile reîncep apoi dintr-un alt punct, torturând creierii și semănând îndoiala în suflete.

La 19 decembrie 1942 un batalion din Regimentul 20 din Divizia 4 Infanterie vine să ne preia pozițiile. Ținе caii comandați de sergentul major Țălnaru duc caii la adăpost, departe, la sud de Kotelnikovo, în timp ce noi revenim fără peripeții în sectorul corpului de cavalerie ocupând Jutov 2 unde Korne preia oficial comanda întregii divizii. Localitatea, în întregime rusească, are între zidurile ei un număr mare de locuitori: bătrâni, femei, copii. Deși nu avem deloc încredere în ei, suntem obligați să menținem relații normale. Îngrijorarea lor este la fel de mare ca a noastră. Ne cuprinde un sentiment de izolare.

Temperatura scade la -35 de grade, noaptea -45. Frigul are și o caracteristică paralizantă, îngheață până și sentimentele, care devin fragile. Raporturile afective sunt aceleași, dar manifestarea lor nu mai există. Înainte, înapoi, se întinde câmpia înghețată în care privirea se pierde. O imensă haină groasă de ceață acoperă noaptea. Solitudinea devine extremă. Pentru prima dată, mă găsesc în situația stranie în care nu trebuia să fac față la nimic...

Așteptarea unei decizii a inamicului când frontul practic nu există este atroce. Frontul este suspendat în gol. Îmi este de asemenea dificil să exprim calitatea sentimentului ce-l am când verific grămada de cojoace și pături din posturile de gardă, numite și santinele.

Trăiesc într-o alertă maximă permanentă, când la 24 decembrie dimineața un zgomot surd de intensitate scăzută îmi parvine, mă face să tresar cu toate că nimeni nu îi dă atenție. Simt pământul cum vibrează în mine, din ce în ce mai puternic. Cred că pot simți ceea ce simte și vulpea în vizuină când vânătorii se apropie. Dar nu sunt copitele cailor pe zăpadă ceea ce aud!

Siluetele în cojoace se ridică încet. Frigul nu i-a adormit. Și ei aud și dau alarma. Au înțeles și ei, și lor trebuie că le trec prin cap idei nebunești: *Dacă mor în fundul unei gropi? Să mă predau? Dacă aș fugi?*

Fiindcă știu bine, acest zgomot metodic, bine calculat și reglat, conține în el moartea mea. Mi-e frică de moarte, mi-a fost întotdeauna. Iubesc calul pentru că multiplică cu doi șansa de a trăi. Faptul că iubesc femeile este din același motiv. Iubesc viața. Zgomotul surd care se apropie vrea să omoare viața din mine, să o zdrobească, să mă aneantizeze, sunt sigur.

Zgomotul este atât de vibrant încât mi-a stârnit frica. Încet, se ridică în mine ca un sentiment mult prea puternic, insuportabil. Frica mă sufocă, mă paralizează. Se instalează insidios prin canalul venelor, al arterelor. O frică de neimaginat, autentică, totală. Pentru că mi-e frică de frica mea și prefer să lupt. Țip:

- Iată-i!

E un zgomot pe care nu-l cunoșteam, pe două nivele. Zgomot de fundal, scârțâit de suprafață. Nu vrem să recunoaștem, dar știm. Nimeni nu spune: *Tancuri! Sunt tancuri!*

Dau ordinul:

- Pregătiți sticlele! Scoateți-le afară și puneți-le la adăpost! Le luați una câte una...

Am prevăzut eventualitatea. Nu avem deloc arme antitanc, dar avem un stoc de sticle. Benzină în fiecare și un fitil de pânză.

Zgomotul devine asurzitor. Monștrii de oțel, enormi, puternici, sparg ceața. Monștrii apar, tresară, se clatină, scârțâie din toate încheieturile lor metalice. Se îndreaptă direct spre noi, tremurând de furie, un grup de cel puțin o sută de titani. Tunurile sunt mișcate de turele în toate direcțiile căutându-și prada cu un deget uriaș și amenințător. Țevi de 76,2 cu flăcări vii, orbitoare, luminoase, precise. 2 Călărași, repliat, trage cu toate mijloacele derizorii de foc.

Sinistre, motoarele marchează momentele de oprire pivotând când pe o șenilă, când pe alta, pentru a găsi cele mai bune unghiuri de tragere pentru mitraliere. Un tanc avansează până la douăzeci de metri de noi, carapacea lui lucitoare reflectând flăcările exploziilor. Trag o rafală de mitralieră care decupează o urmă albă înroșită la rasul turelei. Se oprește brusc. Tunul ne caută cu ochiul său întunecat. Clinchetul obuzului, prea aproape. Suflul aerului. Explozia ne asurzește, obuzul pulverizează totul în cale.

Basanju aruncă două grenade chiar sub tunul care rămâne imobil. Tancul mai avansează puțin, ezită, derapează la stânga, se retrage. Trei Călărași se reped în spatele lui cu grenade în mâini, încercând să distrugă o șenilă. Mitraliera din spate trage furios cu rafale orbitoare. Cei trei nefericiți sunt sfâșiați în fața ochilor noștri. Pentru

a fi sigur că nu îi mai pot face nimic, blindatul dă înapoi încet și trece peste ei făcându-i terci.

Când repornește, o mână rămâne prinsă de șenile, cu degetele spre noi trecând de la o roată la alta, într-un ultim gest de salut cutremurător. Toți ochii se fixează asupra ei, nu se pot desprinde de ceea ce a mai rămas dintr-un fost Călăraș. Tancurile bâjbâie, surprinse de rezistența generală. Bateria noastră de 75 face treabă bună. Trăgând fără grabă, salvele ei imobilizează mai multe tancuri, făcându-le pe altele să schimbe direcția.

Jutov 2 pune probleme formidabilelor cuirasate. Se simte dorința lor de a trece spre vest, să evite acest centru de rezistență greu de rezolvat. Dar mulți sunt încăpățânați. Unul s-a plantat în fața punctului de comandă al *Tătuțului* trăgând lovitură după lovitură. Punctul de comandă sare în aer căzând în bucăți pe pământ. Satisfăcut, tancul mai avansează un pic. Cred că visez. Iată că, cu revolverul în mână, urmat de ostașii din escadronul de comandă, *Tătuțu*, colonelul Hristea, se înalță. Comandantul iubit al Regimentului 2 Călărași nu se lasă impresionat de câteva tone de fierăraie. Îl va înfrunta cu revolverul. Sabia ar fi fost ridicolă, nu-i așa? Golește butoiașul, cu mâna bine sprijinită pe antebraț, ca la standul de tir. Aș fi vrut să văd figura rușilor la așa ceva! Dar nu văd decât mâna dispărând cu tot cu revolver.

Colonelul Hristea, surprins, își privește ciotul. Sergentul Marica se repede cu o pătură. Pare că a înnebunit. Dar în loc să-l învelească pe colonel, îl văd alergând pe lângă tanc, sare pe blindaj, apoi pe turelă, astupă luneta cu cuvertura. Conductorul învârte tancul când pe o șenilă, când pe alta, cu mișcări bruște, pentru a-l face să cadă pe cel care l-a orbit, să-l arunce jos în noapte. Marica se ține bine, descarcă pe lângă pătură tot încărcătorul pistolului său. Motorul se blochează la zece metri de colonelul năucit. Câteva grenade bine plasate paralizează complet tancul T-34. În interior nimic nu mișcă. Colonelul e pansat în grabă. În afară de mâna retezată, mai are o rană urâtă la picior.

Primul val de tancuri pornește mai departe, ocolind spre vest. Nu avem timp de stat. Al doilea val este deja aproape, se luminase bine de ziuă. Ceața se ridică. Le vedem venind de departe, tresăltând puternic, mai multe ca și cele din primul val, mai mult de o sută. Se pare că suntem singurii de care sunt interesați, văzându-i cum gonesc drept spre noi. Lungi flăcări portocalii țâșnesc din turele. Un nou infern. Bubuiturile exploziilor sunt atât de puternice, spaima mea atât

de mare încât mi se pare că sunt un spectator în afara propriei mele ființe. Mă simt golit, trăind în afara mea. Cele ce vin sunt tancuri grele KV-1 de patruzeci de tone. Nu avem nicio șansă să scăpăm.

Când obuzele noastre conturează stele albe pe blindajele lor aș fi strigat bucuros *Minune!* dacă nu aș fi avut stomacul și gâtul strânse într-un nod. În câteva salve bravele tunuri de 75 au oprit cinci tancuri. O șesime se întorc printre nori de fum negru.

Celelalte ajung la adăposturile noastre. Tancul din frunte ezită, căutând cu turela un cuib de rezistență convenabil. Acela e momentul pe care l-a ales Iconaru pentru a ataca cu o sticlă de benzină în mână. La doi metri o aprinde și o aruncă cu un gest larg. Suflul exploziei pătrunde în interior, prin gurile de aerisire, probabil. Un vuiet surd se aude. O secundă mai târziu tancul este în flăcări, capacul turelei se ridică. Două torțe vii ies afară, se precipită în jos, se trântesc pe sol urlând. Mazilu, cu calm, le pune capăt calvarului cu o rafală seacă.

Sergentul Maria face aceeași manevră ca și Iconaru, în plus orbind cu o pătură al doilea tanc, chiar în momentul în care exploda muniția și carburantul din primul împrăștiind aerul cu resturi incendiare. Maria trebuie să fi fost ucis. Dar nu numai că nu, dar îl vedem apărând, aruncând sticla. Al doilea tanc izbucnește în flăcări. Maria, alergând în zig-zag, revine și se aruncă alături de mine. Dintr-o suflare zice:

- Suficient să se topească zăpada...

Doi Călărași încearcă numărul 3, din groapa lor. Prima sticlă se aprinde, dar fitilul se stinge în timpul traiectoriei, a doua explodează prea jos. Flacăra alertează echipajul, vehiculul blindat dă înapoi, explorează terenul. Conducătorul îi vede pe agresori și pornește înainte. Deschid un foc infernal, gloanțele ricoșează în blindaj, grenadele explodează între șenile, fără efect.

KV-1 își blochează șenila dreaptă și derapează în arc de cerc pe cea stângă aruncând o masă de pământ peste groapă. Cei doi Călărași ai mei înțeleg prea târziu. Strigătul lor de groază ne îngheață sângele în vine. O tonă de pământ se prăbușește peste ei, acoperindu-i și înăbușindu-le urletele. Monstrul înaintează, dă înapoi, trece cu șenilele, terminând opera sa de odios robot ucigaș sub ochii noștri neputincioși. Mitraliera de bord sfâșie spațiul între el și noi interzicând și cea mai eroică încercare de a-l distruge sau de a încerca măcar.

Odată pământul bine nivelat, tancul se oprește pentru un

lung moment chiar peste locul în care a fost groapa Călărașilor. Dedesubt doi oameni agonizează, cu plămânii plini de pământ. Când este sigur că și-a îngropat adversarii, că nimeni nu va mai putea să-i scoată din mormântul în care au intrat cu viață în ei, se retrage încet în marșarier.

Sergentul Maria, cu fața afundată în pământul adăpostului, suspină violent. Mazilu vomită.

Bateria de 75 încă face treabă bună. Sunt numeroase rugurile aprinse care i se pot atribui. Singura greșeală este că e prea vizibilă, în timp ce este prea eficientă. Trei KV-1 o iau din spate, în timp ce altele trei o atacă din față, cu toată viteza, direct spre ea. Tunurile, bine deservite, trag cu o viteză incredibilă. Au ultima satisfacție a unei lovituri directe. Alta distruge un tanc care s-a oprit. Și gata. Busculada monștrilor sălbatici dornici de răzbunare. Văd cele patru tunuri cum sar în aer împreună cu servanți, urmate o secundă mai târziu de atelaje și cai. Nefericitele animale nechează de spaimă. Ele cad lovindu-se de sol, agonia lor va fi scurtă. Blindatele revin zdrobindule cu grijă, metodic, nelăsând niciun centimetru de teren netrecut pe sub șenile.

Un întârziat se strecoară aproape silențios pe lângă adăpostul meu. Este nou, strălucitor. Mitralierele lui pivotează sub toate unghiurile posibile în căutarea unei prăzi. Lipit de peretele în care încerc să pătrund cu toate puterile, să mă fac cât mai mic, invizibil. Simt pământul vibrând cu putere. Câțiva bulgări se detașează căzând peste mine în timp ce trece. Mă simt gol, acum mă va vedea și mă va îngropa de viu. Respirația îmi devine atât de precipitată încât cred că am să explodez. În ciuda frigului glacial, transpir prin toți porii. Totul se liniștește. Îndrăznesc să mă uit. Se îndreaptă încet spre vest, din spate vaporii albăstrui din țeava de eșapament ridicându-se în aerul înghețat.

La 25 de metri de mine un cavaler se ridică din adăpostul său, sare pe el, întinde pătura și aruncă sticla cu benzină. Imediat, o imensă flacără albă și portocalie. Trapa sare în aer cu Călărașul, turela vomită foc în sughițuri de explozii și fragmente umane. Atât rămâne din tanchiști.

Atmosfera este îmbâcsită de mirosul tancurilor distruse, de mirosul benzinei și al trupurilor arse. Amețiți de această confruntare colosală, rămânem multă vreme fără să mai zicem nimic. Din Jutov 2 plânsete, gemete fără sfârșit, strigăte de ajutor. Tancurile și-au făcut treaba murdară.

Spre est, orizontul zumzăie din nou. De data asta nu vom mai scăpa. Tancurile avansează, sunt și mai numeroase. Cavalerii renunță, se lasă jos, cu capul între mâini. Le-au cedat nervii. Cu câteva cuvinte trebuie să le readuc moralul, demnitatea lor. În grabă, pregătesc câteva sticle de benzină, atașându-le câte patru grenade.

Mă simt atât de ridicol în fața acestor uriași inumani ce avansează inexorabil, încât sunt conștient că nu am nimic ce să le opun în afară de o ultimă armă insignifiantă: viața mea. Când sunt la 200 de metri, suprastructura lor pare diferită. Nu îmi trebuie mult ca să disting pe tancuri soldați în combinezoane albe. Toți sunt înarmați cu pistoale mitralieră. Vin să finalizeze măcelul, bine înarmați pentru marea curățenie.

- De data asta s-a terminat, murmură Maria.

Ordon să se tragă exclusiv asupra infanteriei însoțitoare. Vom vedea după aceea, dacă vom mai putea, cum să scăpăm de tancuri.

- Foc de voie!

Toate mitralierele, puștile mitralieră și carabinele trag într-o nebunie. Rușii expuși pe tancurile ce i-au transportat se răstoarnă, cad, se rostogolesc. O adevărată hecatombă. Bieții de ei sunt prinși în focuri. Încercând să folosească un taxi până la capăt, au plătit scump la sfârșitul cursei.

La 50 de metri de noi, în timp ce sticlele de benzină circulă din mână în mână, toată linia blindatelor virează brusc la stânga pentru a ne evita. Se depărtează. Am impresia unei mâini invizibile care înlătură enorma piatră de mormânt care era gata să ne îngroape pe toți. Incendii gigantice se răspândesc în depărtare, pe măsură ce tancurile rusești avansează spre vest.

Vântul de la est bate în liniște, o liniște totală. Zăpada este murdară. Întinată. Mulți ostași plâng, alții au adevărate crize de nebunie. Un Călăraș își roade pumnul până la sânge mirosindu-l fără oprire. Basanju își lovește cel mai bun prieten ale cărui vaiete neîntrerupte ne-au tocat nervii. Pe cei care vomită nu-i mai luăm în seamă.

Am mai scăpat încă o dată. Jutov 2 a rezistat.

Nu trebuie să ne amăgim. Desigur, rezistența noastră i-a stânjenit, dar ceva i-a făcut să nu insiste să ia localitatea. Pur și simplu pentru a evita pierderi mari, pentru a nu le fi diminuată forța pentru ceea ce îi aștepta mai departe. Acum, când suntem izolați în spatele lor, tanchiștii sunt convinși că nu vom scăpa niciodată, că în curând vor veni mai mulți pentru a termina ceea ce iarna rusească va mai

lăsa din noi.

La stânga, orizontul este permanent însângerat de incendiile bătăliilor. La dreapta, un gol. Nu văd nimic venind. Asta mă îngrijorează, mă desconcentrează: nimic din zona în care ar trebui să fie Divizia 4 Infanterie. Am impresia că sunt la marginea unei prăpăstii, gol și vulnerabil. Cele două escadroane sunt în pericol să fie oricând date peste cap.

Acum este ora 3 după-amiază. Timp de șapte ore am făcut față la cinci sute de tancuri de asalt![78]

Jutov 2 este zdrobit. Din ruinele sale apar nefericiții locuitori terorizați. Ei nu au avut prea multe victime, deoarece am putut ține liziera zonelor locuite.

Căpitanul Neculce vine să mă caute. Trebuie luată o decizie. Soldații sunt atât de demoralizați că, psihologic, este imposibil să mergem spre vest în spatele blindatelor rusești. Este cu atât mai demoralizant știind că inamicul este în față.

Decidem să ne separăm pentru a ne crește șansele, fiecare în fruntea unui escadron. De fapt, din ce a mai rămas! Puțin mai mult decât efectivul unui pluton. Am pierdut trei oameni din patru în infernul de la Jutov 2.

Nu mai am ca repere din trecutul apropiat decât figurile lui Mazilu, Iconaru, Basanju, Mihăilă, Maria și aspirantul Cosoveanu cu care sunt mai familiarizat puțin câte puțin fiindcă este curajos.

Instalăm răniții cât mai bine posibil, ca și cum asta le-ar putea alina suferințele. În mijlocul lor, colonelul Hristea[79] care, pe lângă mâna dreaptă retezată, are și picioarele degerate. Îi vor fi amputate labele ambelor picioare.[80]

---

[78] Cifra este exagerată, dar având în vedere trăirile apărătorilor lipsiți de armament antitanc, a ceții și a faptului că existau și vehicule însoțitoare pe lângă tancuri, în mod sigur că numărul lor li s-a părut de ordinul sutelor. Conform rapoartelor, Jutov 2 a fost atacat de zeci de tancuri, nu sute. Asta nu diminuează cu nimic eroismul apărătorilor care s-au bătut fără mijloace anticar și cu posibilități reduse, fiind aproape imposibilă săparea adăposturilor adânci în pământul înghețat.

[79] Pentru acțiunea eroică de la Jutov 2, colonelul Hristea va primi Crucea de Fier. Pentru tancurile distruse în cursul aceleiași acțiuni, Iconaru, Marica, Maria vor primi Crucea de Fier. Colonelul Korne este avansat general pe loc și va primi Crucea de Fier cu Frunze de Stejar. (n.a.)

[80] Despre soarta rănitului colonel Hristea aflăm din mărturia de după 1990 a veteranului de război Ion Firulescu, ofițer de cavalerie promoția 1939, pe front comandant de escadron în Regimentul 2 Călărași. Din urmarea povestirii lui Emilian, deducem că a fost evacuat cu celălalt escadron: *Regimentul 2 Călărași este atacat de tancuri, singura ripostă a călărașilor, în lipsa armamentului anticar, fiind sticlele*

Mazilu mă avertizează că soldații au găsit un depozit pe care îl jefuiesc. Nu este nimic rău în asta, voi merge să văd. Într-un hambar intendența a strâns rezerve. Acum problema este cine va lua mai multe conserve de sardine, cârnați, prăjituri. Ajung să îi conving, nu fără dificultate, să ia doar zahăr. Toți și-au umplut buzunarele și sacii.

Apoi înfundându-și căciula pe cap, trăgându-și toate șosetele ce le aveau unele peste altele, cei ce nu aveau își umpleau bocancii cu ziare sau paie, se pregătesc de plecare. Mergem spre sud.

E noaptea Crăciunului, dar nimeni nu face vreo aluzie la asta. Scăparea e în picioarele noastre. Cu toate că e o retragere în condiții imposibile, patru soldați se înhamă la o sanie în care sunt munițiile

incendiare confecționate ad-hoc din sticle umplute cu benzină, având drept fitil o feștila din cârpe care folosite cu îndrăzneală incendia monștrii din oțel. Peste 100 de tancuri din cel mai nou tip, T-34, dotate cu tunuri de 76 mm, împrăștie moarte în rândurile călărașilor. Cred că visez... uite-l pe Tătuța, izbucni un soldat privindu-l pe colonelul lor cu un pistol în mână și urmat de ostașii grupului de comandă, care nu se lăsaseră descurajați de tonele de fierătanii care-i înconjurau. Deoarece era foarte iubit de către ostașii regimentului său, i se spunea Tătuța. Era pâinea lui Dumnezeu! Cu pistolul sprijinit de antebrațul stâng, Tătuța ochea spre sovieticii urcați pe tancuri, dar în urma unei rafale trasă de mitraliera unui tanc, privesc cu groază cum mâna dreapta a colonelului zboară prin aer cu tot cu pistol, iar el, surprins de înțepătură, își privește doar ciotul mâinii. Sergentul Marica fuge cu o pătură în mână, dar în loc să-l acopere pe comandantul rănit, aleargă paralel cu tancul, sare pe el, desfășoară pătura acoperind vizoarele, așa cum fusese instruit la cursul de vânători de care. Conductorul tancului își dădu seama ca are un inamic cocoțat în spate și gonește vijelios, făcând viraje pe loc în ambele sensuri pentru a-l "scuipa" pe intrus, care însa se ține zdravăn. Tancul se înțepenește și câteva legături de grenade bine aruncate de alți călăreți, însoțite de lumânări fumigene, îl incendiază. În norul de fum creat călăreții trebuie să rupă lupta, căci zăresc un nou val de monștri apropiindu-se. Ningea mereu, ostașii nu aveau niciun mijloc de transport, iar Tătuța Hristea era un bărbat solid, înalt de 1.90 m, cântărind vreo 100 kg. Sergentul are o idee sclipitoare, după ce i-a pus un garou la rană și a fost pansat, a chemat soldații și în stratul gros de zăpadă, cu lopețile Linemann au săpat în pripă o groapă în care îl așează pe rănit, apoi îl acoperă cu o foaie de cort. Ascund totul cu zapadă și drept reper sergentul înfige un par, după care se retrag. Au trecut câteva ceasuri. Călărașii Regimenului 2 s-au regrupat în localitatea Jutov 2, în timp ce luptele cu tancurile s-au rărit, datorită intervenției unor subunități din Divizia 4 Infanterie, care dispunea de tunuri anticar de 75 mm, cu care au făcut prăpăd în rândurile bolșevicilor. Se înserase când la locul rămas pustiu al luptei, sergentul Marica revenise cu o sanie și un grup de ostași. Găsește parul, îl degajă pe Tătuța care acum avea și labele picioarelor degerate. Îl așează pe paie în sanie și gonește caii către ambulanță. Este ajunul Crăciunului, numai că au uitat cu toții în ce zi se află, convinși fiind că Tătuța, de va scăpa cu viață se va alege cu picioarele amputate. Dar Dumnezeu este mare și bun, iar colonelului de acum i-a fost dată aceeași șansă pe care a avut-o și în trecut, rămânând pe propriile picioare, doar cu vârful labelor de la acestea retezate.

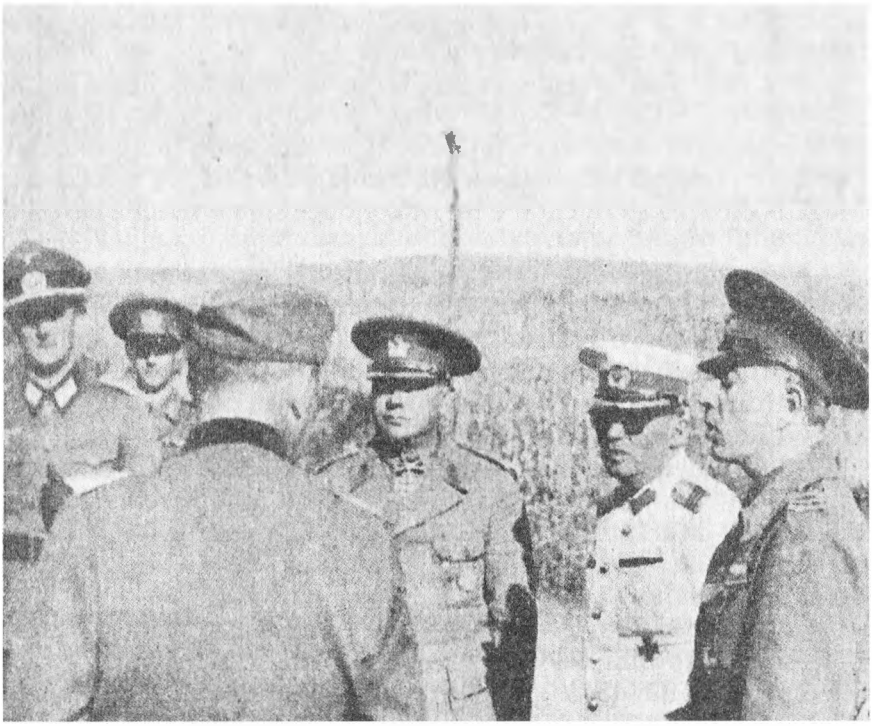

August 1943: Colonelul Ion Hristea împreună cu ofițeri de instrucție germani și români ai Centrului de Cavalerie de la Sibiu. Lângă el, în ținută de vară, colonelul Ion Eftimiu, care în Bătălia de la Marea de Azov a fost șef de stat major al Corpului de Cavalerie român.

foto: *Stindardul*

pentru puștile mitralieră Z.B. E retragere, poate, dar nu fugă, în orice caz. Dacă va fi nevoie, Călărașii se vor bate. Sunt foarte hotărâți.

În a doua sanie sunt așezați trei răniți ușor, dar atinși de degerături grave, printre care cavalerul Marin, pe care nu am vrut să-l lăsăm la Jutov 2. Cerul înstelat facilitează marșul. Peste tot epavele și materialele acoperite de zăpadă se constituie în obstacole, mai mult sau mai puțin periculoase, depinde dacă le observi. Frigul e intens. Pentru a ne da seama, pentru a-l măsura, nu avem termometre în afara corpurilor noastre. Moralul nu este deasupra lui zero, pe măsură ce înaintăm. Opt oameni, patru pentru fiecare dintre sănii, se

schimbă tot la două ore. Timpul pentru efectuarea acestei curajoase operațiuni este singurul nostru repaus.

Cosoveanu la stânga mea, Mazilu la dreapta, înaintez mecanic, atât de mare e efortul pentru a-mi scoate piciorul din zăpadă la fiecare pas. Unii oameni preferă efortul solitar, mulți merg câte doi. Plimbarea noastră sub stele nu are nimic a face cu cea a celor trei Magi. Nicio stea strălucitoare nu ne conduce spre o fericită destinație.

În zori, o *balka* (depresiune adâncă) ne îmbie la adăpost. Pentru siguranță, ne oprim aici pe timpul zilei. Toți veghem să nu adormim, în acest frig, a adormi însemna moartea. Se fac patrule de voluntari care, pentru a mai trece timpul, explorează împrejurimile în toate direcțiile, cu grijă pentru a nu lăsa urme.

Toată lumea a uitat că azi e Crăciunul.

A venit a doua noapte și ar fi bine să o folosim. Călcăm prin zăpadă, automate la marginea absurdului. În apropierea bateriilor intacte, caii de artilerie ni se alătură. Bietele animale sunt într-o asemenea stare de plâns, încât Călărașii preferă să tragă ei înșiși săniile decât să-i înhame.

Sunt oarecum revigorat, retragere sau nu, Călărașii rămân Călărași. Nu vorbim deloc de plimbarea prin deșertul de zăpadă la o temperatură de -45 de grade. Cred că în fundul minții fiecăruia o mică scânteie țâșnește la fiecare pas pentru a te sili să-l faci pe următorul, totul se realizează mecanic. Chiar ideea suferinței era exclusă pentru a elimina din start senzația reală.

În mijlocul nopții escaladăm în sfârșit un obstacol artificial: calea ferată Kotelnikovo-Proletarskaia. Spre vest totul arde. Cerul e numai un incendiu. Îndrept escadronul spre Proletarskaia.

Pe drum ne încrucișăm cu o armată de fantome ce pășesc cu pași rigizi: fugari din Divizia 2 Infanterie română. Și-au înfășurat ce a mai rămas din încălțămintea lor cu toate zdrențele ce le-au putut găsi. Sunt terminați, goliți de voință.

Sunt și cadavre, multe cadavre pe drumul nostru. Rănile neîngrijite, membrele degerate, luptele, au creat aceste grămezi anonime, trupuri strânse spre ele însele, ca niște fetuși în pântecele mamelor. Cei căzuți pe spate sunt foarte tulburători. Fețele lor albăstrii dezvăluie sub lumina lunii grimase și rictusuri batjocoritoare.

Deodată mă împleticesc în adâncitura săpată de o șenilă de tanc, destul de mare ca să mă scufund în zăpadă, apoi încerc să ies în așa fel să nu cheltuiesc prea multă energie. Piciorul dă de un om.

Ceea ce a mai rămas dintr-un om. Era tăiat în două de o șenilă, picioarele într-o parte, pieptul, brațele, capul, în altă parte. Îi lipsește mijlocul. Capul îmi spune ceva. Mă apropii. O sudoare rece mă inundă. Reușesc să-l recunosc pe locotenent-colonelul Cratero ai cărui ochi deschiși trădează elocvent angoasa nebună care l-a cuprins când nu se putea mișca, paralizat de frig, și a văzut venind blindatul care avea să-l termine.

L-am cunoscut când aveam douăzeci de ani, în timpul stagiului la Regimentul 9 Roșiori la București. De câteva ori, acest elegant ofițer ne-a invitat pe tinerii aspiranți la masa sa în cluburile de noapte la modă. Invariabil, după ce toată lumea a băut bine, chema muzicanții, bătând tare din palme îi spunea violonistului:

- Maestre! Cântă-ne *La Paloma*...

De la primele măsuri îl vedeam purtat de muzică, ca într-un vis fericit de amor.

Descoperirea lui aici îmi dă brusc gânduri întunecate. Nu vreau să merg mai departe. Cei douăzeci de ani (și ceilalți!) tocmai au primit o lovitură. Acum sunt sigur că voi crăpa aici, ca și el, în nenorocita asta de Rusie. Chiar nu știu cum aș mai putea continua. Îl revăd pe Cratero în uniforma de paradă, revăd petrecerile noastre, aud cântecele tinereții mele. E de plâns, dar ca un tâmpit iată că mă aud cântând în gura mare *La Paloma*...

Soldații întorc capul. Mazilu îi zice lui Iconaru:

- Auzi? *Piele de drac* vrea să vină ploaia pentru a topi zăpada...

Iconaru surâde:

- Se crede la plimbare, să nu-i stricăm plăcerea.

Pe câmp se cântă în cor *La Paloma*. Câteva secunde mai târziu un escadron întreg din 2 Călărași urlă din ce în ce mai bine cunoscuta melodie. În mijlocul stepei, într-un deșert de zăpadă, în mijlocul atâtor suferințe, se ridică melodia eliberatoare împreună cu aburii din gurile oamenilor ce strigă din vârful plămânilor lor înghețați. O imensă explozie de căldură, de speranță.

Cavalerii, fără să știe, i-au adus onoruri militare foarte particulare, dar care i-ar fi plăcut, locotenentului-colonel Cratero. Mă întreb dacă această *Paloma* (porumbel) care își ia zborul pe jos de la acest cadavru pentru o lungă migrare, nu a avut o virtute de simbol și ne-a salvat viața?

Trei ore mai târziu, cu extremitățile insensibile, cu ochii tulburi, un fior violent îmi traversează șira spinării. Chiar înainte am

auzit vorbindu-se în rusă! Pleoapele înghețate îmi sunt lipite, nu văd bine. Când reușesc să văd, cred că am o halucinație. La nici treizeci de metri, mici movile la distanță regulamentară una de alta: posturi de pază. În spatele lor, pachiderme în repaus, bine aliniate, tancuri sovietice. Probabil sunt peste o sută, dar nu e momentul unei numărători precise.

Într-o liniște relativă opresc înaintarea escadronului. Începem să mărșăluim paralel cu tabăra rusă. Toți ne ținem respirația. Nu prea sunt speranțe să traversăm două sute de metri fără ca vreun incident să nu alerteze santinelele. Dacă vreunul dintre ei se ridică să-și dezmorțească picioarele, suntem fripți!

Nouă, care am mărșăluit atâta, niciodată nu ni s-a părut un marș mai lung ca acesta de acum. Cu toate acestea, reușim să trecem...

Aud comentariile cavalerilor:

- Nu trebuia să vă faceți griji. Dacă ar fi vrut, *Piele de drac* le-ar fi luat tancurile și cu ele am fi mers să luăm Moscova...

O bună relaxare, uneori e nevoie de puțin pentru revenirea rapidă a moralului. Pe de altă parte, nimic de făcut în privința termometrului, nivelul e tot mai scăzut...

Se face ziuă. Am săpat gropi în zăpadă. Ne recuperăm cu greu, mâncăm zahăr. Nu trebuie să dormim. Cei mai rezistenți îi scutură pe somnolenți, pe cei pe care moartea îi leagănă. Celor trei răniți nu le e prea bine. Încercăm să le încălzim membrele tot mai înghețate prin veșminte. Asta îi face să sufere puțin mai mult. Gem fără oprire. Din fericire orele de lumină sunt puține, nopțile sunt mult mai lungi. Asta va fi, poate, salvarea noastră.

Acest marș în spatele rușilor este impresionant. În permanență ne protejăm din toate direcțiile. Acum, că am suferit atât de mult, lupta e elementul nostru natural. O singură obsesie: să continuăm.

Toate colhozurile sunt incendiate. În zorii celei de-a treia zile ajungem la unul complet abandonat, dar care a ars numai pe jumătate. Într-un hambar găsim paie. Soldații se lasă să se prăbușească. De la plecarea din Jutov 2 nimeni nu a închis un ochi. Santinelele fierb niște porumb. Asta ne dă o fiertură delicioasă, de o căldură divină!

În a cincea zi frigul se mai domolește. O ceață groasă se instalează permițându-ne continuarea marșului. Din când în când, cavalerii lasă să le cadă în gură câte puțin zahăr. Acel zahăr care de la Jutov 2 ne asigură supraviețuirea. Înaintez ca într-un vis. Dar visul devine coșmar! Aud un zgomot metalic caracteristic: tancuri!

Vin dinspre sud. De data asta, suntem clar terminați! Prinși într-o capcană, într-un buzunar. Îngrămădiți pentru distrugerea totală! Soldații își sapă deja adăposturi în zăpadă, hotărâți, la fel ca și mine, gata să ne vindem scump pielea. Rupând ceața, se apropie rapid. Pe blindajul primului cred că disting o cruce neagră...

Germani! Cu groaza în stomac mă reped înaintea lor pentru a mă face recunoscut. Urlu din toate puterile:

- *Kamarad! Kamarad!*

Tancul se oprește. Silențioasă, mitraliera pivotează spre mine, coborând linia de tir la nivelul meu. Ce prostie să mor așa...

Am scăpat din nou, și de data asta!

Capacul se deschide. Un locotenent se prezintă. Sunt trei elemente din 23 Panzer în recunoaștere. Locotenentul întreabă:

- Sunt ruși în urma voastră?

- În spate, nu... În față, da... Spre vest, de asemenea...

- Știm asta! Mai la est este a 4-a Blindată a noastră și Armata a 4-a română a voastră cu generalul Claps.[81] Trebuie să mergeți la Proletarskaia, acolo se regrupează forțele. Salutări și noroc!

Scârțâind metalic dispar în ceață. Le-am fi ținut cu noi, dacă am fi putut. Simțim un acut sentiment de abandon. În astfel de circumstanțe, nervii sunt gata să cedeze. Merg în frunte, cât mai departe înainte. Nu e vorba de eroism, nimic din toate acestea. De fapt, nu mai pot să aud gemetele sfâșietoare ale celor trei răniți din sanie. Mazilu este cu mine. Nu știu ce vrea să-mi zică la un moment dat, dar când deschide gura buza superioară îi crapă și un cheag de sânge înghețat îi face o crustă pe față.

Fac un mic ocol pentru a verifica un colhoz incendiat. Intrăm într-o curte. Este cineva: rușii! Cu o grenadă în mână mă apropii. Mazilu mă acoperă cu pușca mitralieră. Patru sovietici sunt îngrămădiți între picioarele unui cal. Sforăie. Aproape de ei, îmi vine greață. După ce au omorât animalul cu un glonț în ochi, au tăiat din coapsa lui felii de carne pe care le-au mâncat crude. Îi fac semn lui Mazilu să nu se miște. În spatele unei grămezi de pietre, văd altceva.

---

[81] Generalul Constantin Constantinescu-Claps. Pentru vizita sa oficială în România comunistă, generalul de Gaulle a făcut cunoscut conducătorilor români că dorește foarte mult să-l întâlnească pe generalul Claps, ignorat, aflat într-o dizgrație totală și într-o stare de mizerie în care era ținut acest general bătrân. Oficialii români l-au recuperat de la Craiova, l-au tratat, l-au recuperat și i-au oferit un apartament mobilat somptuos în care de Gaulle l-a vizitat din motive încă necunoscute pentru toți. Este sigur că interesul președintelui de Gaulle l-a salvat pe acest mare soldat român de un sfârșit tragic. (n.a.)

În liniște, fac un mic ocol pentru a trece dincolo de limitele ororii. Aici, Dac și-a încheiat călătoria. În felul său, a trăit calvarul căpitanului Corbeanu. Cele patru copite ale sale sunt întinse spre cer. Între picioarele posterioare un morman gri-albăstrui al intestinelor sale aruncate acolo. Culmea abjecției, cel care i-a făcut asta este încă acolo. L-a golit pe Dac pentru a intra în el, pentru a-și proteja de frig propria persoană josnică. Înăuntrul carcasei, înconjurat de coastele albe ca într-un leagăn sau o barcă, ticălosul doarme pe spate.

Încet, desfac grenada. Fluier pentru a-l avertiza pe Mazilu, dar și pentru a-l trezi pe călăul tovarășului meu. Să vadă bine ce-l așteaptă. Se ridică vioi. Fața lui dezgustătoare era plină de sânge, ochii mici și negri lucesc periculos. Grenada pleacă și cade cu un zgomot sec în pântecele lui Dac. Ticălosul apucă de un picior în poziție verticală, înghețat, cu copita în sus, încearcă să se sprijine de el pentru a ieși. Pune un picior afară din cadavru, o coastă i se blochează în glugă, îl ține în loc, îl face să se răsucească... Un suflu teribil și o explozie mistuitoare. Înțepenit de furie și durere, nu m-am gândit vreo secundă să mă arunc la pământ.

Deflagrația mă răstoarnă. Casca mea e lovită de nenumărate fragmente. Sunt plin de resturi organice de nedescris. *Tac-tata-tac* din pușca mitralieră a lui Mazilu mă anunță de somnul definitiv al altor adormiți treziți de explozie. Mă ridic. Frumosul cap alezan al lui Dac al meu cu ochi sticloși este intact cu coama lui neagră, superbă.

În genunchi, o mângâi îndelung. Mult timp.

Mâini mă ridică. Trebuie să plecăm. În tăcere, escadronul în poziție de drepți, cu capul sus, mă lasă să trec. Nu știu cine comandă picioarelor să lungească pasul. Am cruste pe ochi. Dacă am plâns, trebuie să fi fost lacrimi înghețate.

Escadronul mărșăluiește tot mai greu. Simt asta. Știu că toți se întreabă de ce Dac și calul necunoscut sunt aici, asta nu înseamnă decât un singur lucru, toți caii sunt pierduți. Eșalonul cu caii a fost atacat, distrus, dispersat fără ca sergentul Țălnaru să-i poată salva.

Un Călăraș descălecat, fără cal, nu mai este un Călăraș. Este un biet om suferind, și-a pierdut rațiunea de a fi. Tovarășul său a dispărut și dispărută odată cu el e și comoara ținută în săculeț. Legăturile cu pământul, cu trecutul, sunt retezate. Călărașul este cel mai nenorocit dintre oameni, el vrea doar să moară.

Simt prea personal această stare de spirit ca să nu reacționez cu vigoare. Nu pentru mine, pentru ei. Sunt liderul lor. Ordon să forțăm ritmul.

Dacă va fi să murim, să murim în plin efort, în plină luptă, cu capul sus, fără să cedăm niciodată.

Zece kilometri mai departe ajungem la un grup de case aproape cruțate. Într-una din ele se află o ambulanță română. Aici un sergent sanitar și trei infirmieri își sacrifică de bună voie viața pentru a încerca în ciuda șanselor potrivnice să salveze vreo treizeci de răniți și degerați.

Sunt obligat să iau una dintre cele crude decizii care poate fi luată de un ofițer: să îi las aici pe cei trei Călărași ai mei. Ei imploră:

- Împușcați-ne... nu ne lăsați aici!

Nici vorbă de împușcat. Ei nu mai pot continua. Suferințele le smulg vaiete îngrozitoare. Călărașii sunt copleșiți să îi audă fără să poată face nimic pentru ei. Cei trei nefericiți urlă acum de durere. Prefer un glonț în stomac decât strigătele lor în urechi. Mai ales pe cele ale sărmanului Marin din Bucinișu:

- Omorâți-mă, domnule locotenent, vă rog, omorâți-mă! Sufăr enorm... aveți milă... omorâți-mă, pentru mântuirea dumneavoastră!

Doborât de emoție, mă topesc în ceață...

În ultima etapă spre Manitchi ne întâlnim cu elemente ale Diviziei 16 Motorizate germane venind de pe Volga, în ordine, urmate de grupuri de kalmuci. Cămilele le trăgeau săniile. O pernă de paie le protejează piepturile, un păienjeniș de funii servesc ca și căpăstru și harnașamente. În sănii femei, copii kalmuci, majoritatea bunurilor lor. Vor fi fideli până la capăt.

Totdeauna ești rănit de cei pe care îi iubești... ceea ce ne copleșește sunt românii. Și-au abandonat armele. Înaintea escadronului aliniat în ordine se clatină cei care nu mai merită numele de soldați, cei din Regimentul 90 Infanterie Sibiu, cei din regimentele 26 și 31 infanterie. În timp ce atât de mulți dintre ai noștri și-au sacrificat viețile, iată câțiva care ne înseamnă frunțile cu semnul lașității.

Călărașii nu termină niciodată răniții, dar pot trage foarte bine asupra fugarilor și lașilor. Toți mă caută din ochi. Un maior german din Divizia 16 Motorizată simte tensiunea extraordinară. Coborând din mașină, se plasează în fața noastră, bate din călcâie în stil prusac și salută îndelung supraviețuitorii din 2 Călărași. Reușește astfel să detensioneze situația.

După ce am suferit atât de mult, după ce ne-am bătut atât de

mult, după ce am pierdut atâția camarazi, acest gest este foarte măgulitor. Asta a înțeles perfect ofițerul german.

În sfârșit! Proletarskaia... Aici nu este paradisul, dar pentru noi e mai mult decât atât. Aici, retragerea marchează un timp de refacere. Sunt trupe în ordine, germani reveniți din Caucaz, mici unități române bine organizate. Germanii au pus la cale o solidă linie de rezistență. Timp de două zile îl așteptăm pe Ivan, dar Ivan nu vine. Vine doar noul an. Nu ne pasă cu adevărat, ocupați să ne încălzim membrele, să ne lingem rănile, să încercăm cu disperare să dormim fără să ne scufundăm în coșmarul alb în care umbrele morții se strecoară pe urmele pașilor noștri.

Ne sosesc blindate ca și întăriri. Sunt Panzer III și Panzer IV ale căror echipaje sunt decise să-l împiedice pe Ivan să treacă. Asta ne permite să fugim până la Salsk, pentru a căuta eșalonul cu cai. Treizeci de kilometri buni de parcurs. Poate pentru nimic. Deodată, un miros acru, înecăcios, ne învăluie. Arde un depozit. Aerul devine de nerespirat. Blănuri ard încet cu miile. Blănuri pe care femeile germane le-au trimis pentru a le ține cald soldaților germani de pe front, dar acum ard încet. Sunt de toate felurile, de astrahan, vizon, vulpi albastre, hermină, de panteră, de șinșila. Miliarde în flăcări. Nu e surprinzător că fumul e greu și înecăcios.

Cavalerii murmură:

- În timp ce bieții soldați crapă de frig pe front, aceste gunoaie le depozitau...

Aud pentru prima oară cuvintele:

- Sabotaj! Trădare!

La Salsk se produce miracolul: caii sunt aici. Aproape toți. Sergentul major Țălnaru este disperat pentru pierderea lui Dac. Îmi explică: la un moment dat, eșalonul cu caii a fost luat de baterii de artilerie. Obuzele explodate au dispersat caii. Doi Ține cal au fost uciși, unul dintre ei fiind cel care îl ținea pe Dac. Speriat de moartea celui care îl ținea, de bombardament, tovarășul meu a fugit cu un alt cal...

Îi explic în ce stare i-am găsit din întâmplare. Țălnaru coboară capul, devastat în așa hal încât a trebuit să îi demonstrez cu răbdare infinită că nu e vina lui și nu poate face nimic. Ceea ce este adevărat.

În timpul bombardamentului au dispărut toate furgoanele însoțitoare, cu șase cai de tracțiune, de asemenea a dispărut meșterul

fierar, ajutoarele sale, veterinarul... Nu i-am mai văzut niciodată.[82] Desigur, pierderea trenului regimentar însemna pentru mine pierderea tuturor obiectelor personale. Am mai rămas eu, cu cizmele și uniforma. Am senzația că încă este prea mult!

Suntem trimiși la Rostov pe Don. Marșuri dure. În fiecare zi iau un alt cal de la remonta escadronului, din fidelitate față de Dac. La Rostov, după bătălii de o violență incredibilă, germanii i-au respins pe sovietici și se țin bine. Când ajungem, Donul înghețat este plin de vehicule abandonate, de atelaje distruse, lăzi, tunuri, cadavre...

Ceea ce ne impresionează în mod deosebit este vederea celui mai gigantic abator de cai ce se putea concepe. Două sau trei mii de cai și-au pierdut viața pe fluviu. Mulți și-au rupt un picior pe gheață, alții loviți de gloanțe, de obuze, sau morți de boală, de epuizare sau lipsă de hrană. În mici grupuri, locuitorii din Rostov vin la Donul transformat într-un dezgustător șantier. Cu topoarele, grămadă, sfarmă membrele întărite. Superbii cai se sfarmă ca marmura sub loviturile vandalilor. Un lipițan demn de o sculptură de Michelangelo are aceeași soartă. Cioburi sar, resturile sunt disputate, care cum apucă o bucată o suge cu aviditate.

În fața acestui spectacol, indignarea crește în rândul Călărașilor bulversați. Să mănânci un cal! Mai degrabă s-ar întinde ei pe grătar, s-ar mânca ei înșiși!

În oraș vedem, puțin câte puțin, amploarea dezastrului, dimensiunea pierderilor. Astfel, Divizia 18 Infanterie română, din cincisprezece mii de oameni, și-a numărat supraviețuitorii. Sunt mai puțin de trei sute!

Având în vedere pierderile, ni se ordonă să ne întoarcem în România pentru a ne reconstitui escadroanele. Întoarcerea în țară se face prin mici etape, pentru a scuti de prea mari eforturi oamenii și caii extenuați, dar și pentru a nu da impresia populației că abandonăm terenul cucerit. Peste tot, administrația germană, dar și poliția locală ucraineană fac tot posibilul pentru a ne asigura maximum de confort. De asemenea, suntem echipați ca noi-nouți.

La Varvarovka ajungem pe teritoriul controlat de autoritățile române. Jandarmi, ca și cei de pe la noi, ne salută de fiecare dată când au ocazia. Regimentul 54 infanterie fortificații este staționat aici în permanență. Subzistențele și furajele sunt din abundență. Populația

82 Conform analizei Secției I a M. St. M. din 2 ianuarie 1943, Divizia 8 Cavalerie mai avea la sfârșitul anului 1942 doar 11% din valoarea combativă.

Călărași în deșertul de zăpadă din stepa kalmukă

este vizibil foarte mulțumită.

În satele cu majoritate românească (moldoveni din Transnistria) școlile deja funcționează. La Razdelnaya prindem un convoi care ne debarcă la sfârșitul lui mai 1943 la Caracal, garnizoana de pace a lui 2 Călărași pe care am părăsit-o la finele lui martie 1939.

Intru în frunte, cu Călărașii aliniați în urma mea. Ajuns la postul de gardă al cazărmii, văd un grup tăcut de vreo sută de persoane. Bărbații se descoperă. O tânără femeie distrusă se aruncă la pieptul calului meu și-și dă frâu liber disperării. Jenat, nu știu ce să fac. Nu pot descăleca. Ducându-mi mâna la buzunar, scot o batistă pentru a-și șterge lacrimile. Făcând asta, ceva îmi cade din buzunar. O mică și veche bucată de radieră care se rostogolește și se pierde într-un pârâiaș...

General Petre Dumitrescu
Comandant al Armatei a III-a române,
decorat la 1.09.1942 cu ***Crucea de Cavaler a Crucii de Fier*** *și la*
4.04.1944 cu ***Crucea de Cavaler cu Frunze de Stejar.***
Proeminentul comandant de armată a murit în temnițele comuniste.
În afara distincțiilor germane a fost a primit și cea mai înaltă
decorație românească, ***Ordinul Mihai Viteazu.***

Contraamiral Horea Măcelariu

Comandantul flotei românești, a fost distins pentru faptele vitejești ale unităților sale în operațiunea de evacuare a Crimeii cu ***Crucea de Cavaler a Crucii de Fier*** *la 21.05.1944.*

După puciul din 23 august 1944 a înființat organizația de luptă anticomunistă ***Valurile Dunării****. A fost arestat în 1946, condamnat la închisoare pe viață. A fost eliberat în 1964.*

Maior Gheorghe Răşcănescu

Comandantul Batalionului I din Regimentul 15 Infanterie distins prin vitejie deosebită în luptele din Cotul Donului. Primul militar cu gradul de maior decorat cu ***Crucea de Cavaler a Crucii de Fier****. După puciul din 23 august 1944 a rezistat în România împotriva Armatei Roşii, unde a şi fost dat dispărut.*

Nota Redactiei: Maiorul Gheorghe Răşcănescu a reuşit să-şi scoată batalionul din încercuirea de la Stalingrad, în perioada comunistă a făcut închisoare, a decedat în 1967, memoriile lui au apărut de curând.

Maior Ion Palaghiță

Comandant al Batalionului I din Regimentul 94 Infanterie, s-a distins din primele zile ale războiului prin acte de vitejie deosebite. La 7.04.1943 i s-a acordat ***Crucea de Cavaler a Crucii de Fier****, după ce mai înainte primise* ***Crucea de Fier Clasa a II-a și Clasa I****. Patru săptămâni după primirea* ***Crucii de Cavaler****, maiorul Palaghiță cade în luptă ca un erou în capul de pod Kuban.*

Post de observație

Capitolul XXV

Demobilizat – Remobilizat – Avatarurile lui Korne – Radio Londra, vocea lui Iuda – Permisie obligatorie – Complotul – Denunțarea – Aici căpitanul Emilian: popor, ai fost trădat! – Sfârșitul permisiei – Adio escadronului – Toamna cad frunzele de stejar – Cuvânt de onoare

Am fost demobilizați. Statele mele de serviciu fac ca să primesc propuneri oficiale peste propuneri oficiale pentru funcții civile înalte, onorifice, dar pe care nu le găsesc prea onorabile. În Est, camarazii încă se luptă...

Îl întâlnesc regulat pe primul asistent al mareșalului Antonescu, colonelul Romeo Zaharia[83] care și-a pierdut mâna stângă la Veseloje când Dănescu a fost ucis. Preocuparea sa principală este lupta împotriva defetismului. Rușii cu siguranță le provoacă frică românilor, dar este din ce în ce mai dificil să-i faci să înțeleagă că poți fi național-socialist fără să fii la picioarele nemților. Sunt aliații noștri naturali, dar nu îi apreciem decât în mod moderat. Latinii sunt astfel croiți că îi suportă cu greu pe germani, chiar atunci când interesele lor sunt comune. În orice caz, nu este un moment bun ca să îi lăsăm baltă.

Fac tot posibilul să fiu din nou mobilizat, să reiau lupta. S-a decis ca Diviziile 5 și 8 de Cavalerie se vor transforma în divizii blindate. Zaharia mă ajută să fiu mobilizat de Crăciunul lui 1943. Pe drumul de întoarcere, comandând un escadron, am fost înaintat căpitan. Este vorba că eu comand două escadroane de marș care sunt în formare în cazarma lui 9 Roșiori la Cotroceni. Răniții recuperați și veteranii sunt recruții de bază. Culmea fericirii: fără cai! Fără cai, fără moral!

Trebuia să fim trimiși în Crimeea. Ordinele și contraordinele de plecare ne uzează nervii. Exercițiile antitanc stupide mă exasperează. Când le vorbesc de Jutov 2, instructorii fac pe proștii. Sunt

[83] Acest mare patriot român va muri în temnițele comuniste (n.a.)

ignoranți, în toate.

Ne antrenăm așa până la 4 aprilie 1944. În acea zi, o sută douăzeci de "eliberatori"[84] americani răvășesc Bucureștiul astfel că plecarea este din nou amânată. Rușii avansează rapid, sunt la Iași. La 9 mai Crimeea este evacuată. Nici vorbă să mai mergem acolo.

În fine, prin forța împrejurărilor, sunt din nou atașat la vechiul meu 2 Călărași. Noul său comandant este colonelul Dan Ionescu. Mă primește cu drag:

- Ați revenit la noi. Fiți binevenit! Vă cunosc de la Mihailovka. Vă apreciez temperamentul... simțul acțiunii. Am un singur escadron aici, escadronul 4. E al dumneavoastră, vi-l încredințez.

Prima veste bună după multă vreme. Alta o urmează: generalul Korne preia comanda Diviziei 8. A noastră.

Mă convoacă la punctul său de comandă instalat într-o școală evreiască din ghetoul București și îmi face cunoscută temerea lui despre un complot.

- Un complot, îmi spune, în orele următoare, ar compromite tot. Trebuie să-i facem față. Să ne batem în est până la ultimul, să ne apărăm țara împotriva bolșevismului. Nu trebuie să-i lăsăm să intre, nu este altă alternativă decât să-i susținem pe germani. Idealul nostru și loialitatea o cer. După asta, sunt sigur că anglo-americanii ne vor ajuta să-i respingem pe ruși. Nu vor putea niciodată accepta ca cangrena roșie să pătrundă în Europa. Riscul de contaminare ar fi prea mare pentru ei.

Suntem mulți care să-i împărtășim punctul de vedere, dar în ceea ce-i privește pe anglo-americani, sunt foarte sceptic... În ziua de Înălțarea Domnului, ziua în care în mod tradițional națiunea română își aduce omagiu și este dedicată amintirii soldaților căzuți pentru patrie, generalul Korne va face o greșeală. În timp ce eu iau cuvântul la Dudești la cimitirul militar "Pro Patria", el critică aspru la Bellu elementele descompuse ale țării într-un discurs violent național-socialist și câștigă adeziunea unei mulțimi imense care îl aclamă îndelung. Această mulțime este formată aproape în întregime din oameni care au pierdut o persoană iubită în lupta noastră împotriva bolșevismului. Imediat, generalului Korne i se ridică comanda Diviziei 8 pentru a i se oferi cea a Diviziei 1 Blindate "România Mare" angajată în Moldova.

[84] Joc de cuvinte, se referă la bombardierele americane B-24 Liberator care la 4 aprilie 1944 au executat un bombardament devastator asupra Bucureștiului. Liberator înseamnă eliberator.

Iată-l îndepărtat din București.

Generalul Corneliu Theodorini, revenit din Crimeea cu Crucea de Fier cu Frunze de Stejar este cel care rămâne la Divizia 8, înlocuindu-l pe generalul Korne.

Trebuie spus că am fost propulsat de talentele mele oratorice ca și în zilele de glorie ale luptelor LANC. Asta pe când eram liderul studenților de dreapta. Am ținut discursuri incendiare peste discursuri incendiare, cu destul de mult succes. Românii erau gata să se bată până la capăt pentru a-i arunca pe ruși afară din țară, dacă o bandă de defetiști a cărei activitate principală era ascultarea la Radio Londra în fotolii confortabile, în fața meselor garnisite cu bunătăți cumpărate de pe piața neagră, n-ar fi subminat moralul pretinzând că "aliații" (sic!) anglo-americani se vor ocupa rapid de problemă, odată Reichul zdrobit.

Lupt cât pot contra acestei stări sufletești. Alături de câțiva fideli, vopsesc zidurile Bucureștiului cu o combinație de var și vitriol care are un mare succes[85]:

RADIO LONDRA : VOCEA LUI IUDA

Activitatea de artist cu pensula trebuie să mă fi obosit peste măsură, deoarece iată că dintr-o data colonelul Dan Ionescu se îngrijorează de sănătatea mea cu o solicitudine tulburătoare. Mă convoacă la 22 august 1944:

- Dragul meu Emilian, trebuie să pleci în permisie...
- Dar am altceva mai bun de făcut.
- Nu! Nu! Trebuie să te odihnești. Oricum, este rândul tău...
- Hai să-l sărim!
- Nici vorbă! Ofițerii buni au dreptul la permisie. Vă dau cincisprezece zile...

O spune ca și cum mi-ar da cincisprezece zile de arest, pe același ton. Mă cert cât pot, suficient pentru a se enerva destul de tare:

- Pleci într-o oră! Este un ordin!

Seamănă foarte mult cu o măsură de îndepărtare. Am interesul să mă supun și să fac totul după reguli. Merg la etaj pentru a-mi viza actele pentru permisie la adjutantul colonelului. Cu grijă să fie înscrisă ziua și ora în registru. Repet operațiunea la comandantul Ioan Eugen, șeful de stat major al regimentului. Trebuie să spun unde merg. Fără chef scriu: *la Focșani la proprietatea de la țară a mamei.*

[85] Această activitate este confirmată de Emilian Ezechil în memoriile sale, el spune că a vopsit îndemnuri la luptă împotriva sovieticilor pe zidurile Bucureștilor alături de căpitanul Emilian Ion, un mare patriot.

Aceasta pare să fie viitoarea reședință supravegheată.

O vizită la soldați se impune, fie și numai pentru a-i încredința escadronul locotenentului Valeriu Ionescu, care îl va asista pe locotenentul Stănescu. Din fericire, îi pot întâlni pe câțiva dintre cei mai vechi ai mei: bravul meu Mazilu face un stagiu de subofițeri. Mai sunt Maria, Marica, Mihăilă și Marin Cerdan pe care mi l-am făcut ordonanță. Era să-l uit pe plutonierul major Patrenac, complet devotat, dar ale cărui povești mă fac să trec pretutindeni drept un erou.

Îmi iau rămas bun pe moment, cel puțin așa sper. Sunt în concediu, în ciuda voinței mele. Mi-am păstrat apartamentul din București, pe Bulevardul Magheru nr. 2, deasupra cinematografului Scala. Armata mi-a oferit altul, mai aproape de cazarmă. Mi-am lăsat echipamentul militar. Marin Cerdan stă la mine. Desigur, el știe de existența și numărul de telefon al celuilalt apartament. I-am spus, fără să știu de ce:

- Dacă intervine ceva, telefonează acolo...

În timp ce sunt la gară, la ghișeu, pe cale să cumpăr un bilet spre Focșani, "Liberatorii" vin să bombardeze. Aruncă în aer două trenuri cu refugiați din Moldova și fac cinci sute de morți civili. Stelele de pe aripile lor sunt la fel de roșii ca și cele ale sovieticilor. Au ucis doar nevinovați și gara nu era un obiectiv militar cu adevărat.

Dar e forță majoră, nu pot pleca decât a doua zi, trebuie restabilit traficul. Pe când revin la apartamentul meu de pe Bulevardul Magheru, telefonul sună. Este Marin, ordonanța mea:

- Domnule căpitan, ce să fac? Regimentul pleacă. Ar trebui să vă pregătesc bagajele și să le iau cu mine?

- Ești sigur, 2 Călărași pleacă? Dar unde?

- Este foarte sigur. Colonelul a convocat toți ofițerii la punctul de comandă la ora 17.

Mă uit la ceas. Am timp să ajung. Iată-mă în cea mai bună uniformă, cu cizme noi. Mi-am pus și nenorocitele de decorații care îi fac invidioși pe militari și îi fac să râdă pe civili. Punctul de comandă al regimentului este instalat la tribunal în încăperile secțiunii 6 a Curții de Apel. Pentru a ajunge trec prin piața din spatele clădirilor. Pe alei, toți caii din 2 Călărași sunt aici. Plutonierul major Patranac e încântat să mă vadă. Fără îndoială, va fi singurul. Am greșit. La primul etaj, colonelul Dan Ionescu se învârte foarte agitat. Roșește când mă vede, mă bate pe umăr. Are aerul că a uitat totul.

- Ah, Emilian! Ce bine că ai venit.

Pare sincer. Și el este în mare ținută, purtând Crucea de Fier, Scutul Crimeii și alte tinichele. Mă ia de braț, spunându-mi confidențial în franceză:

- Mulțumesc că ești aici, că m-ai înțeles... Iată ce este... În seara asta îi vom vâna pe mizerabilii de nemțălăi!

Cred că am înțeles greșit. Ochii îmi fixează Crucea lui de Fier. Are o privire pierdută, se grăbește în biroul președintelui Curții și se instalează în spatele biroului imens. În fața lui, deja așezat, în rol de grefier, comandantul Ioan Eugen. De ambele părți, pe scaune, toți ofițerii din 2 Călărași. Colonelul Dan Ionescu, cu ochii în gol, lasă bomba:

- Domnilor, România a schimbat macazul...

Un zgomot sec. Comandantul Ioan Eugen și-a rupt creionul între degete. Bucățile cad. Își prinde capul între mâini. Locotenentul Păunescu strigă violent:

- Ce rușine!

Plafonul se prăbușește peste mine, totul se transformă, comutând imaginile copilăriei mele, lecțiile despre dreptate ale profesorilor mei, mândria de a fi în țara mea, tot ce am făcut ca și tânăr student, avocat, luptele mele, sacrificiile mele. Deci s-au prăbușit în prăpastie pentru nimic, toți cei din coloana descendentă, toți cei cărora li s-a stins flacăra vieții: Smărăndache – Guță - Băcanu – căpitanul Petit – Mihail Coliopol – Pistol – Tache... Și tu care ai fost crucificat, eviscerat și umplut cu paie, căpitane Corbeanu? Un tanc te-a tăiat în două pentru a cânta *Paloma*, colonele Cratero? Și noi, torturații, înghețații, morții de frig, de groază, ce spuneți voi de toată distracția?

Iar voi, căluții noștri fideli, care nu v-ați plâns niciodată, care ați mers până la capăt din dragostea voastră pentru oameni, ați putea fi mândri de acești fricoși care își pun fundul pe spinările voastre? Nu-i lăsați, zdrobiți-i sub copite, fugiți, mușcați-i, nu dați libertatea pentru sclavie!

Nu știu cum am ieșit, dar mă trezesc în mijlocul pieței, în mijlocul cailor. Din gura Ține cailor văd că noutățile încă nu au trecut de zidurile clădirii. Este unul care are un aer mai preocupat decât de obicei. Un om simplu din 2 Călărași, cavaler țăran mai din topor, cu capul rotund, părul periuță, cu fruntea joasă, lung cât o zi de post, brunet, osos, dar cu ochii mari radiind de bunătate, de duioșie. Se numește Surcică.

- Pe loc repaus, Surcică, pe loc repaus... Spune, ce crezi de toate astea? Poți să-mi spui deschis?

Nu ezită mai mult de o secundă, privindu-mă direct:

- Domnule căpitan, eu cred că e mai bine să pierzi alături de un om cinstit decât să câștigi cu un ticălos!

Iată! Un simplu cavaler îi dă o lecție colonelului regimentului și altora ca el. Nu am rămas toți simpli cavaleri, asta ne-ar fi permis să știm să rămânem români. Deși sunt deja foarte hotărât, vorba Călărașului Surcică îmi merge la inimă. Știu ce am de făcut. Onoarea mea înseamnă și fidelitate. Îmi zic că există un singur general român care poate ține capul sus, și acesta este Korne. Trebuie să merg să mă pun sub ordinele lui.

El se luptă în Moldova cu Divizia Blindată "România Mare", dar unde? Doar germanii știu asta. Ei știu ceea ce eu vreau să aflu, da ei nu știu ceea ce eu știu și ei ar trebui să știe. În scurt timp, aș putea rezolva asta.

Îl abordez pe sergentul Cazacu ce așteaptă la volanul unei mașini Tatra.

- Cazacu, pentru ceea ce intenționez să fac nu ești obligat să te supui... Dar dacă accepți, va trebui să păstrezi tăcerea.

- La ordinele dumneavoastră, domnule căpitan. Mergem unde doriți.

Mergem mai întâi la apartamentul meu rechiziționat. Iau din dulap un pistol mitralieră Orița cu patruzeci și două de gloanțe, nou-nouț. Mi-l atârn la gât. Într-un imobil vecin ofițerii germani au cartierul general. Cel mai vechi în grad, un colonel, îmi acceptă cererea, mă va conduce la legația germană, situată la colțul dintre strada Victor-Emanuel și Calea Victoriei. Se fac onorurile. În salon este o petrecere. Ofițerii germani sunt în ținută de gală de vară, cu cămașă albă. Sunt și români. Îl recunosc pe comandantul Proca. Mulți jurnaliști, ca Alfred Coulin, Georg Mergel. Șampania curge în valuri, astfel că prezența mea, cu cizme, pistolul mitralieră după gât, încărcătorul plin, trece neobservată. Colonelul pleacă în căutarea șefului misiunii militare germane, generalul Hansen, și revine cu el. Pare degajat, dezinvolt. Ridică o sprânceană când îmi vede pistolul mitralieră.

- Căpitane, ce pot face pentru dumneavoastră?

- Domnule general, spuneți-mi cum pot ajunge la generalul Korne.

- Ah! Da... dar de ce?

- Deoarece în seara asta, la miezul nopții, veți fi toți arestați, toți ofițerii germani din București.

Fața generalului Hansen se crispează.

- Vă dați seama de ce spuneți? Sunteți sigur de sursele dumneavoastră?

- Am fost la sursă când s-a decis.

Hansen se repede la mâna mea, o strânge puternic:

- Mulțumesc, prietene... Haideți, să-l vedem pe Killinger.

Totul se petrece în salonul în plină petrecere în care nimeni nu bănuiește drama ce se desfășoară. Un chelner trece o tavă plină cu cupe de șampanie pe sub nasul nostru.

- Șampanie, domnilor?

- Să bem în sănătatea cui? răspunde Hansen enervat.

Mă precede spre capătul salonului. Aici se deschide o mică ușă, cea a cabinetului baronului Manfred von Killinger, ministru al Reichului, reprezentantul personal al lui Hitler în România. Killinger ascultă calm ceea ce îi spune Hansen, apoi mă privește direct în ochi:

- Sunteți aici oficial, căpitane?

- Oficial?

- Regele Mihai nu ne-a spus asta, spune Killinger cu o notă de ciudă.

La rândul său îmi spune că mareșalul Antonescu a fost destituit, închis, dar că regele Mihai s-a angajat oficial că toți germanii aflați în România au patru zile pentru a părăsi țara. În acest timp ei se vor afla sub protecția românilor.

- Ciudată protecție! murmură Hansen a cărui furie este în creștere.

Împreună cu Killinger trec la stabilirea măsurilor de urgență și uită de mine complet. Intervin cu voce puternică:

- Încă vreau să mă alătur generalului Korne!

Killinger surâde, apelează pe cineva dintr-un birou alăturat.

- Hoffmayer!

Intră un Brigadeführer SS[86], înalt, subțire, simpatic. Prezentările sunt făcute în viteză. Toți sunt de acord să mă ajute, le mulțumesc călduros. Hoffmayer mă ia cu el. În Mercedesul său cu fanion, escortat de motocicliști, ne îndreptăm spre pădurea Băneasa la Waldlager (bază în pădure) numărul 1 a germanilor din București. Brigadeführerul convoacă pe toată lumea, dă alarma. Sunt aici instalațiile unui post de radio Ilse 2. Cer voie să-l utilizez. Hoffmayer nu are nicio obiecție să-l folosesc, în direct, fără niciun control din partea lui. Domnește încrederea. Sar la un microfon, întrerupând programul:

[86] General de brigadă în SS (n.a.)

Popor român!

Aici căpitanul Emilian. Popor, ai fost trădat!

Români, se vrea să fiți predați inamicului natural al tradițiilor voastre, al libertății voastre: comunismul.

Ofițeri trădători au preluat puterea cu forța. Nu vă așteptați la nimic bun din partea celor care și-au călcat cuvântul de onoare, care nu au decât dispreț pentru sângele vărsat în Est de către soldații de sub ordinele lor. Purtarea lor este o recunoaștere. Ei recunosc că i-au sacrificat pentru nimic pe tații voștri, frații voștri, soții voștri, copiii voștri. Vor să vă sacrifice acum pe voi Bolșevicilor.

Cu acești trădători a pactizat camarila unui rege fără apărare și fără voință, precum și elemente străine națiunii care v-au făcut deja atât de mult rău.

Români, scăpați de pericolul roșu până nu e prea târziu! Datoria noastră e simplă, să continuăm lupta până la capăt pentru independența teritoriului român. Orice slăbiciune vă va face sclavii Moscovei și ai tiranilor roșii. A rămâne credincios înseamnă a rămâne liber.

Trăiască România Mare!

La Waldlager nr. 1 germanii nu au trupe. Tunurile Flak[87] constituie principalul armament. Soldații cei mai numeroși sunt Blitzmadchen.[88] Situația este mai mult decât critică.

Toată noaptea ofițeri superiori pe fugă din anturajul mareșalului Antonescu vin să caute refugiu printre noi. Prin ei aflăm că mesajul meu a fost auzit de toți, dar populația citadină nu face nimic, convinsă că germanii vor contracara situația printr-un atac asupra orașului. Dar ignoră un lucru, practic nu sunt aici germani!

Bucureștenii mă fac să-mi fie rușine, într-o zi îi așteaptă pe anglo-americani, a doua zi îi așteaptă pe germani! Când vor îndrăzni să-și ia soarta în mâini?

Dimineață sosește generalul Gerstenberg. La cererea mea de a mă alătura generalului Korne îmi răspunde:

- Bietul meu prieten, legătura e tăiată. Nu veți putea trece.

Gerstenberg are alte preocupări. Hitler, într-un moment fantezist, îi ordonă să recucerească Bucureștiul! Doar cu Flakul, un asemenea ordin este ridicol. Cu toate acestea, Gerstenberg mobilizează pe toți cetățenii Reichului care i se par valizi. Încearcă un atac care este un eșec complet. Pentru el, important este că s-a supus ordinului.

---

[87] Apărarea antiaeriană (n.a.)

[88] Femei soldat angajate ca și transmisioniste (n.a.)

A treia zi, americanii, convinși de puciști că pădurea ascunde importante concentrări de forțe (sic!) trimit o flotă imensă de "Liberatori" ca să bombardeze Băneasa. Oricât de incredibil ar părea, bombardierele lansează un fantastic covor de bombe, dar ratează complet pădurea întinsă, dar masacrează complet două batalioane de tineri recruți din Regimentele 27 și 35 infanterie plasate la lizieră pentru a ne interzice ieșirea.

Suntem prinși în capcană, când Luftwaffe lansează asupra noastră două sute de parașutiști veniți din Bosnia. Un comandant dinamic îi conduce. Cu Hoffmayer și Gerstenberg în frunte atacă atât de bine, în ciuda forțelor insignifiante de care dispun, încât îi forțează pe generalii români să înceapă parlamentările. Ni se propune cale liberă spre Târgoviște dacă abandonăm Flakurile și armamentul greu. Natural, Gerstenberg acceptă. Nu pot să nu mă gândesc că cu o mie de tipi duri ca și acești parașutiști am fi luat Bucureștiul.

Hoffmayer și Gerstenberg sunt foarte preocupați de soarta mea. Brigadeführerul are ideea de a-mi înfășura capul într-un bandaj dezgustător și plin de sânge și să-mi tragă pe cap o capelă germană. Astfel deghizat urc într-un camion sanitar cu o duzină de adevărați răniți. Plecăm fără incidente notabile. Apoi îmi spun că nu am dreptul să plec așa în camionul lor. Călărașii mei m-au urmat până la capătul Occidentului, și eu nu-i voi urma până la capătul nenorocirilor? Dacă mai sunt câteva lucruri de făcut, de încercat, trebuie să rămân.

Odată ce am gândit-o, trebuie să o și fac. Sar din camionul în mers aproape de Potigrafu fără să-mi iau adio de la Hoffmayer care e convins, mai mult decît mine, că odată ce voi fi prins voi fi împușcat.

Un câmp de porumb mă adăpostește peste noapte. Nu pot să nu mă gândesc la imensele câmpuri de porumb de la începutul războiului în Basarabia. În zori, scap de toate. Nu păstrez decât cizmele cu pintenii rupți, pantalonii, cămașa dantelată cu mânecile ridicate. Merg așa până în gara Chitila, aglomerată de trupe române în derută. Soldații provoacă o panică nebună, împingând civilii:

- Salvați-vă, ascundeți-vă pe câmp... Vin rușii! Omoară tot, violează toate femeile! Fugiți! Salvați-vă!

Ca prin minune recunosc în această agitație de nedescris la volanul unei camionete un sergent de grăniceri, Văldeanu, unul din vechii mei camarazi din LANC. Îi cer să mă ia în mașină și să mă ajute să trec de punctele de control ale jandarmeriei care închid complet Bucureștiul. Trecem foarte repede, fără probleme, pătrunzând în ca-

pitală. Mă lasă la apartamentul mamei mele. Convenim să urmărim cu atenție succesiunea evenimentelor.

Din balconul apartamentului, pe 1 septembrie, văd intrând în București Divizia Tudor Vladimirescu, batalioane de tâlhari, sperjuri, trădători, provocatori, comuniști, reveniți triumfători.

Iată-mă prins în cursă în București. De asemenea, prins în cursă de povestea asta. Nu sunt decât un cavaler. Folosesc cuvintele mai puțin bine decât sar peste obstacole. Imaginația mea are grația unui armăsar, dar minciunile sunt pentru mine ca niște ziduri inexpugnabile. Spun asta că dacă ar fi să vă mint, mai bine nu vorbesc. Acest refuz este din cauza unui motiv convingător. În acest stadiu al istorisirii mele aș fi putut schimba numele protagoniștilor. Dar fără a trișa nu aș putea descrie alte acțiuni decât cele care le-am trăit. Dar dacă descriu aceste acțiuni chiar și în afara cadrului lor, poliția de stat și serviciile de informații sovietice ar putea găsi cu ușurință pe cei care au fost actorii. Au împușcat destui nevinovați, bănuiți că m-au ajutat, pentru ca să nu dezvălui încă, din greșeală, pe adevărați prieteni ai libertății. Această parte a poveștii încă nepublicabilă va rămâne așa multă vreme. Atât timp cât aceștia vor mai fi în viață.

Cu toate acestea, voi spune ce se poate spune: în cele zece zile ale peregrinărilor mele, început de septembrie, români de toate condițiile m-au ajutat dându-mi adăpost. Cu siguranță, au fost români care m-au recunoscut, denunțat, întemnițat, dar nu au avut timp să mă condamne. Alți români m-au eliberat, m-au ajutat să evadez, m-au ascuns, hrănit, transportat.

Îmi datorez viața țăranilor, dar de asemenea la doi lucrători la căile ferate, jandarmilor, pădurarilor, polițiștilor în civil, soldaților. Toți știau cine sunt, toți știau ce riscă. Niciodată nu le-am cerut ajutorul. Mi l-au oferit în mod spontan, uneori cu forța. Erau foarte triști, cu aceleași opinii:

- Domnule căpitan... am fost trădați de boieri!

Românii, eu în primul rând, nu i-au apreciat prea mult pe germani, dar întotdeauna i-au detestat pe ruși și i-au urât pe comuniști. Acest lucru este încă adevărat, și nu greșesc. În zilele noastre există numeroase răscoale țărănești, acte disperate ce se termină cu masacre. Cu siguranță "presa liberă" românească nu spune nimic, în timp ce presa occidentală nu are trimiși speciali.

Țara mea trăiește sub o teroare polițienească, e abandonată de lumea liberă, la fel ca și Ungaria, Cehoslovacia, Polonia, Lituania, Letonia, Estonia, Bulgaria, Albania, Germania de Est. Așa a vrut Ialta.

Clandestin, această carte va ajunge într-o zi și în România, fiindcă nicio frontieră, nicio putere autoritară nu a putut împiedica o carte să circule liber. Cei ce o vor citi și m-au ajutat pot fi siguri că nu i-am uitat niciodată. Dovada, nu vorbesc despre ei.

În exilul meu, păstrez în memorie figurile tuturor ca și cele mai prețioase bunuri ale mele. Viața lor este pentru mine la fel de sacră ca și amintirea celor prea mulți morți ai mei.[89]

Ideea mi-a venit în mod stupid, fiindcă m-am trezit spunându-mi:

- Să zicem că permisia mi se apropie de sfârșit...

Am înțeles dintr-o dată că nu aveam decât un sigur lucru de făcut: să mă alătur din nou Regimentului 2 Călărași. Ceea ce am și făcut.

La Sfântul Iacob șansa îmi surâde: colonelul Dan Ionescu a avut un atac acut de apendicită. Prin urmare, înlocuitorul său, comandantul Aurel Constantinescu, m-a întâmpinat. A sărit în sus când m-a văzut. Îl văd gata să-mi zică ceva. Își revine repede:

- Emilian, divizia strigă după dumneata...
- Dar am venit la timp...
- Personal, nu am nimic de zis. Plecați imediat la Sălcud.

Îmi spune:

- A! Emilian... poate puteți să vă luați rămas bun de la escadron. Ține mult la dumneavoastră, știți asta.
- Știu, și eu țin mult la ei!

Regimentul 2 Călărași este în revoluție:

- Emilian s-a întors...

Am impresia că sunt transbordat în Spania, călcâiele se bat furioase la trecerea mea mai ceva ca în cel mai frenetic flamenco. Avertizați, locotenenții Ionescu și Stănescu adună escadronul. Toată lumea știe că sunt convocat la divizie și că asta înseamnă probleme pentru mine. Chiar sunt siguri că nu mă vor mai revedea în viață, judecând după figurile lui Patranac, Mihale, Marica, Maria... cei ce mă cunosc cel mai bine. Bietul meu Marin Cerdan suspină evitându-mi privirea.

Trec escadronul în revistă, fac câteva remarci de principiu privind starea cailor. Ciudat cum am tendința să găsesc unele lucruri în neregulă. Dacă mă uit la nivelul copitelor, există un motiv, escadronul plânge. Dacă i-aș privi în față, aș plânge și eu. Când am ter-

[89] Reamintim faptul că această ediție a apărut în Franța în 1974.

***Generalul Radu Korne** împreună cu comandantul Diviziei 9 Panzer SS "Hohenstaufen", General Locotenent Waffen SS, Walter Bittrich*

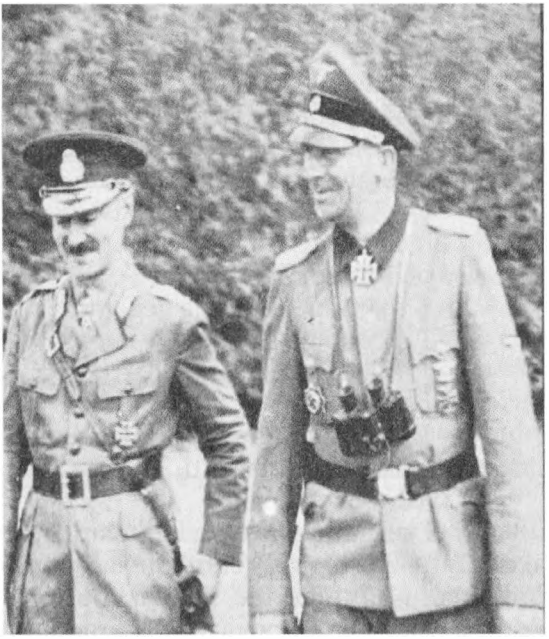

*Generalul **Radu Korne**, unul dintre comandanții de frunte ai Diviziei 8 Cavalerie române, vizitează în vara lui 1943 noile divizii de tancuri Waffen SS de pe Frontul de Vest, pentru a se informa și a culege experiență în vederea constituirii Diviziei 1 tancuri **România Mare**.*

În vizită la Divizia 12 Panzer SS "Hitlerjugend" împreună cu comandantul Regimentului 12, maior Max Wünsche

minat, mă înfig în fața lor. Cu ochii la cer, cu gâtul numai noduri, îi salut.

La Sălcud, generalul Teodorini mă primește imediat. Colonelul Adam mă introduce și-mi șoptește la ureche: *Ține-te tare, încă nu știe ce decizie să ia...*

Generalul Teodorini este cam incomodat.

- Deci, căpitane, ce ai de zis?

Fixez insolent haina lui: printre decorațiile sale, Crucea de Fier și-a pierdut locul de onoare.

- E toamnă, domnule general.

- De ce spui asta?

- Frunzele de stejar au căzut deja.

Roșește puternic.

- Emilian, nu te supăra... Generalul Aramă, șeful justiției militare, cere să vii la București. Trebuie să mă supun.

Îi cânt în strună.

- Domnule general... Regulamentele încă nu s-au schimbat. În această divizie, regulamentul oficial spune că dumneavoastră sunteți Dumnezeu atotputernic și tatăl tuturor celor plasați sub ordinele dumneavoastră. Dumneavoastră singur puteți judeca. În calitate de civil, actele mele nu-l privesc pe Aramă. Nu dumneavoastră sunteți responsabil. Ca soldat nu am comis nicio faptă din moment ce m-am prezentat la timp, permisia mea expiră în seara asta, la miezul nopții.

Generalul se ridică brusc:

- Cum așa? Ai fost în concediu? Asta schimbă totul. Poți demonstra?

Scot din buzunar o hârtie împăturată și uzată.

- Vă prezint permisul meu emis de colonelul Dan Ionescu, înregistrat și avizat de adjutantul său, înregistrat de asemenea de comandantul Ioan Eugen, șeful de stat major la 2 Călărași...

Teodorini se precipită spre telefon. Într-un sfert de oră i se confirmă exactitatea celor spuse de mine.

- Emilian, nu te supăra... Această verificare era necesară. M-am liniștit, ei nu pot face nimic împotriva ta. Ești sub protecția mea. Prietene, acum trebuie să-ți spun asta, ceea ce este în inima ta, este și în a mea. Ceea ce crezi, cred și eu. Dumnezeu protejează România și ne protejează și pe noi. Voi avea grijă de tine, dar trebuie să-mi dai cuvântul de onoare: atât timp cât eu voi comanda divizia, nu veți trece la germani.

- Vă dau cuvântul de onoare, domnule general.

- Bine! Acum înțelegi că mi-e imposibil să te trimit la 2 Călărași. Vei lua o comandă în 12 Roșiori. Noroc, Emilian!

Când ies din biroul său, colonelul Adam și alți ofițeri mă înconjoară. La auzul veștii bune, mă îmbrățișează. Îi simt mult mai bucuroși ca și mine. Nu prea aveau motive, atât doar că suntem toți ofițeri.

Junta militară care a luat puterea la București decide să întoarcă armele contra germanilor, să elibereze țara (!) pentru a o oferi invadatorului. A pactizat cu sovieticii, trădarea este totală, țara sacrificată. Îndrăznim să le cerem eroilor din campania din Rusia să tragă asupra fraților de suferință de ieri, camarazilor de luptă, de mizerie. Se revoltă? Nu pot. Prea mulți ofițeri sunt indecișI și armatele ruse sunt cele care au făcut deja o sută cincizeci de mii de soldați izolați prizonieri, mult după trădare. Aceștia sunt deja în ocnele rusești de unde nu se vor mai întoarce niciodată. Mulți alți soldați dezertează. Vai de cei care sunt prinși!

Primul meu obiectiv îmi este clar, să-mi conduc oamenii bine, să fac totul pentru a le salva viețile, deoarece obiectivul bolșevicilor este clar: anihilarea acestor trupe române care le-au făcut atât de mult rău, care le-au cauzat atâtea probleme, aruncându-le împotriva germanilor în astfel de condiții încât să fie cu desăvârșire exterminate. Doi dintr-o lovitură, lovitură ticăloasă...

Moralul este cât se poate de scăzut. Soldații sunt disperați. Pe fiecare îl roade ceva, ca o ulcerație puternică. Obligat să lupte cu și pentru bolșevici, este obligat să acționeze contra lui însuși, împotriva țării sale, împotriva civilizației. Are sentimentul dezonorant că își riscă viața pentru a face ceva greșit.[90]

Când sosesc la 12 Roșiori, staționat la Sfântu Iacob, comandantul său, colonelul Virgil Popescu, este la masă cu ofițerii săi și cu o doamnă. El o prezintă:

- Soția mea! Este de origine rusă, a decis să mă urmeze peste tot. Și în prima linie dacă e necesar. Știți vreo metodă mai bună ca

[90] Aici Ion V. Emilian exagerează voit, având și convingerile sale politice. Să nu uităm că această carte a apărut în Franța, foarte favorabilă URSS chiar și la data apariției. În plus, trebuia să își justifice în carte, pentru publicul francez necunoscător al situației României în război, actele ulterioare. Dar trebuie spus că soldații români doreau să lupte pentru a recupera nordul Transilvaniei. Chiar Ion V. Emilian, ulterior, în paginile ziarului său din exil *Stindardul*, are numeroase articole referitoare la problema Transilvaniei și a drepturilor românilor asupra acestui teritoriu. Cât despre atitudinea sovieticilor, are dreptate în cea mai mare parte, au fost foarte numeroase cazuri în care trupele române au fost sacrificate inutil, ca și la Oarba de Mureș.

General
Corneliu Teodorini
(1893-1976)

Comandant al Diviziei 8 Cavalerie (25.07.1944 - 03.11.1944).
Decorat cu Crucea de Fier cu Frunze de Stejar la 08. 12.1943.
De aici aluzia lui Emilian la frunzele de stejar care cad toamna.

să nu mă retrag, să devin mai agresiv? Eu nu. Emilian, vă cunosc, pe dumneavoastră și trecutul dumneavoastră. Vă încredințez escadronul I. Domnilor ofițeri, să bem pentru căpitan, prezența sa onorează Regimentul 12 Roșiori.

În ora următoare, conform tradiției, mă prezintă la escadronul I:

- Cavaleri... iată-l pe noul vostru comandant. Faceți-i onoarea tuturor tradițiilor voastre, pentru că este un erou al cavaleriei române!

Nu știu cum să mă fofilez. Sublocotenentul Trăistaru îmi raportează pentru prima oară. Ordon pe loc repaus și îi cer să-mi prezinte toți oamenii, unul câte unul. 12 Roșiori este un regiment din Constanța, Dobrogea. Numeroși recruți sunt români de origine turcă sau tătară. Fac un cerc în jurul meu și încercăm să ne cunoaștem. Cea mai mare parte a figurilor sunt neîncrezătoare. În fine, un tătar se decide:

- Domnule căpitan, când ne întâlnim cu germanii, ce trebuie să facem cu adevărat?

Fără a pleca capul, îi răspund:

- Dacă întâlnești un german, nu uita că duce o luptă dreaptă. Evită să-ți pierzi viața în timp ce o cruți pe a lui. Așteaptă cea mai bună ocazie pentru o comportare corectă. Ai înțeles?

Fața lui rotundă și plată se luminează de un surâs care o taie în două la nivelul gurii. El a înțeles.

Capitolul XXVI

În război cu rușii împotriva germanilor – Divizia SS Cavalerie "Florian Geyer" – Piele de Drac – Trianon, Versailles – Liber să îmi imaginez – Trecuți la germani – Mișa, politrucul meu – Ilona virgina – Bărbierul din Moscova – Votca ciudată – Ești un om bun, Mișa – Katiușele – Curvă de român – Mișa pleacă – Sunt mort pe cota 672

Suntem trimiși în urmărirea germanilor la est de Luduș pentru trecerea Mureșului, râu larg de vreo sută de metri. Sovieticii au edificat patru capete de pod la Bogota, Cuci, Lechința și Oarba de Mureș.

- Se va împuți treaba! spuneau ei.

Asta ca ne înveselească, evident. Am putea spune că ne-am bătut ca sălbaticii cu oamenii aceștia și acum toată lumea se preface că nu s-a întâmplat nimic. Stupiditatea eternă a războaielor. Un tătar, caporalul Mahmud, a decis să nu mă părăsească niciun pas. Pune piciorul pe mal chiar înaintea mea. Un comandant din Armata Roșie îl trage deoparte. Mă arată cu degetul:

- Întreabă-l pe căpitanul tău câți ruși a omorât!

Acestea sunt primele cuvine de bun venit din partea noului nostru aliat. Îi vedem pe puținii supraviețuitori din Regimentul 83 infanterie, tineri recruți înarmați cu puști rusești din primul război mondial, cu trei focuri, și vechi puști mitraliere franceze Gladiateur. Acești copii nefericiți au fețele terorizate. Aflăm că în fața noastră este Divizia 8 Cavalerie SS "Florian Geyer". Nici nu le-am luat bine în primire adăposturile și gropile că un tir de mortiere de o precizie extremă ne lipește de pământ. Timp de mai bine de trei ore de bombardament putem constata că SS Florian Geyer nu și-a uitat muniții-ile pe timpul retragerii.

Totul e aruncat în aer, cu susul în jos. Caporalul Mahmud, înghesuit lângă mine, răsuflă precipitat. Îi spun:

- Nu te teme, Mahmud, am *Piele de drac*...

- Știu, domnule căpitan... De asta sunt în groapa dumneavoastră.

Nu putea fi mai sincer. În sfârșit, tirul încetează. Inspectez pozițiile. În adăpostul lui zace sublocotenentul Trăistaru cu capul spart. Am cinci morți și opt răniți. Primi morți provocați de "prietenul" german.

Divizia 202 Infanterie sovietică vine să ne ocupe pozițiile în timp ce noi investim Cuci. Aici ordon săparea de tranșee sub un foc infernal. Șase sute de metri mai sus, în pantă, unitățile de luptă SS "Florian Geyer" ocupă crestele către vârful principal, Dealul Sângeorgiu. Când artileria îi lovește, se refugiază înapoia crestelor, revenind în locațiile lor imediat ce atacăm. Scopul nostru este să atingem Someșul, între Gherla și Bonțida.

Iată-mă revenind pe locurile în care au trăit înaintașii mei[91] fără să am scuza de a fi înlănțuit în spatele carului victorios al barbarilor. Dimpotrivă, le deschid calea, ajungând să mă lupt pentru ei. Mercenar-sclav de un nou gen, respingându-i pe cei ce îmi apără cauza.

Colonelul Virgil Popescu este neajutorat:

- Mi-e rușine de mine, Emilian. Rușine! Propria mea persoană îmi repugnă. Să te supui la ordine atât de absurde, idioate! Să-i condamni la moarte pe acești copii trimițându-i la asalturi automat predispuse eșecului.

Statul major sovietic, instalat la Iernut, ordonă atacuri fără încetare. Ceea ce și facem. Cu mine în frunte. Am decis să termin cu asta. Vreau să mor. Aici, pe pământul meu, îi datorez asta. Conduc trei sau patru atacuri pe zi. Pentru a avea cea mai mică șansă de reușită, ar trebui să putem urca aproape 600 de metri și să intrăm în contact cu germanii retranșați solid în surplomba din spatele pereților de granit. Nu reușim să parcurgem niciodată mai mult de 300 de metri. Am văzut multe orori, dar ca acum, niciodată! Pierderile sunt atât de mari încât acum, până la 300 de metri, bocancul nu atinge pământul. Mergem peste cadavrele noastre. Pământul este acoperit de un imens covor elastic, moale, de carne românească. Am luat decizia irevocabilă de a nu ucide vreun soldat german cu mâna mea, chiar dacă viața mi-ar fi în pericol, dar port după gât pistolul mitralieră Orița. Avansez cu mâinile în buzunar și nu le scot decât pentru a-mi restabili echilibrul când un cadavru se rostogolește sub picioarele mele. Mii de gloanțe zboară în jurul meu, unele îmi lovesc casca lăsându-i urme săpate de ricoșeurile care îi doboară pe roșiorii din apropiere

[91] Familia Emilian este originară din Bonțida (n.a.)

mai puțin norocoși. După șuieratul gloanțelor pe la urechile mele am ajuns să identific armele din care se trage. Cel mai adesea, pușca mitralieră Schmeisser 40 sau mitraliera M.G. 40 pe bipod, crăcană. Asta mă lasă rece. Vreau să mor. Nu-mi pasă. Dar nici morții nu-i pasă, îi preferă pe cei care se tem. Atât timp cât sunt soldați care mă urmează, avansez. Când nu a mai rămas niciunul, mă întorc. Ceva mă face să nu mă sinucid continuând singur, dar asta e tot.

În fața neverosimilei *Piei de Drac* ce își întinde protecția asupra mea, toți se înclină. Ofițerii sovietici ce vin în misiune de observare mă salută primii, cu respect. La mișto, trec fără să le răspund. Trebuie că sunt în pragul unei nebunii ciudate. Îmi este dificil să vorbesc despre asta. De obicei, este dovedit că un om care nu mai vrea să trăiască, în mod fatal va muri. Chiar și într-o lume aflată în timpuri de pace. Eu, în infernul războiului, am vrut să mor, din toate puterile mele, cum alții doresc să trăiască. M-am oferit gurilor mortale ale tuturor armelor de foc de toate tipurile. Am fost cruțat. M-am văzut stând pe parapetul șanțului, singur, sub un potop de gloanțe, de explozii asurzitoare, atât de violent încât niciun Roșior nu putea să iasă să mă urmeze fără să aibă vreo zgârietură. Până la momentul în care trebuia să mă întorc pentru a aștepta o ocazie mai favorabilă pentru un nou asalt în toată regula.

După ce practic mi-am pierdut somnul, m-am oferit de fiecare dată voluntar pentru patrulele de noapte. Ultima dată am plecat la miezul nopții. Am revenit singur. O mitralieră a prins sub foc întreaga patrulă. Doi Roșiori loviți de moarte mă trag jos în căderea lor. Cad împreună cu ei. O oră mai târziu, constat că ultimul rănit a decedat. Revin și fac un raport scurt:

- Inamicul pe poziții. Patrula distrusă.

Nu mi se vorbește decât cu un respect fals amestecat cu îngrijorare. Cei mai raționali, care nu cred nici în Dumnezeu, nici în diavol, mă consideră nebun. În timpul atacurilor, m-au făcut să cad pentru a mă proteja, împotriva voinței mele. În fine, cred că încă nu sunt mort dintr-un motiv simplu: nu mai vreau să trăiesc.

Uneori, devin vag conștient de ceea ce se întâmplă. Când Regimentul 34 Infanterie român a atacat, toate goarnele sunau atacul. Oh! Ultima notă a ultimei goarne... Regimentul 34 a fost distrus în proporție de sută la sută.

Speriat de atitudinea mea, caporalul Mahmud a decis să mă părăsească pentru a i se alătura plutonierului Țăranu, bine adăpostit sub un obstacol natural. Cinci minute mai târziu sunt loviți în plin de

un obuz ce cade direct peste adăpostul lor.

Când, la 5 octombrie 1944, Divizia 8 Cavalerie SS "Florian Geyer" primește ordin de retragere, s-a retras. Când a vrut, cum a vrut. Poate fi mândră de trofeele dobândite:

Divizia 202 Infanterie sovietică

Divizia 8 Cavalerie română

Regimentele 2, 27, 9, 115, 34, 40 infanterie română, Regimentul 4 vânători român sunt practic masacrate.

Pentru nimic!

Din 12 Roșiori au rămas mai puțin de o sută de oameni. Din cei o sută treizeci și patru de cavaleri din escadronul meu mi-au rămas douăzeci și doi, mai mult sau mai puțin valizi. Nu l-am mai găsit pe colonelul Virgil Popescu, el și soția lui au dispărut în mod misterios. Probabil că și-a revărsat indignarea asupra vreunui ofițer superior roșu... Locotenent-colonelul Cristescu îi preia funcția.

Avansăm pe urmele diviziei SS "Florian Geyer" pe care nu o deranjăm deloc, își vede de treabă. Are timp chiar pentru a inscripționa cu grijă pe pereții caselor *Wir kommen wieder!* (Vom reveni!).

12 Roșiori fiind decimat, aștept o nouă comandă. O primesc. Inima mea tresaltă de bucurie, primesc comanda unui escadron din 2 Călărași. O adevărată doză de fericire, mă simt ca și cum aș fi reînviat, totul în câteva minute.

Comandantul Ciocâlteu este transferat împreună cu mine. Împreună mergem pe drumul spre Argud pentru a ne alătura dragilor noștri din 2 Călărași. Pe drum, îmi zice deodată:

- Emilian, când o vei face, dă-mi un semn, o voi face alături de tine...

- Imposibil! Cel puțin pentru moment. Mi-am dat cuvântul generalului Teodorini. Cât timp va comanda divizia, voi rămâne...

Ciocâlteu pare mai deranjat de asta decât mine.

Reîntâlnirea cu regimentul a dat naștere la o mică petrecere, simplă, dar pentru mine a fost cea mai frumoasă petrecere. Noul colonel, Georgescu, poreclit *Georgescu Mon Cher,* cum îi place această formulă, este un tip de treabă. Toată lumea mea este acolo, în plus, venit de la un alt escadron, plutonierul major Gaston, o veche cunoștință. În marșuri forțate trecem vechea frontieră ungaro-română. Remarc în iarbă o bornă cu inscripția *Trianon-Versailles*, evocând vechiul tratat și limitele sale.

Am fost întotdeauna sentimental, dar trecând limita simboli-

că care nu spune mare lucru, o impresie dureroasă mă cuprinde: Țara mea iubită, te părăsesc din nou, te voi mai revedea vreodată?

Noul meu locotenent, Berceanu, este și el foarte emoționat.

La Nyr-Bator, prima localitate ungurească mai importantă, în ciuda ostilității latente care a existat deseori între popoarele noastre, ungurii mărturisesc:

- Suntem fericiți că ați venit voi primii, nu rușii. Ce ar trebui să facem? De ce ar trebui să ne temem?

Răspunsul estre spontan din partea tuturor Călărașilor cărora li se adresează:

- Ascundeți-vă femeile. Toate femeile: bunicile, mamele, soții, surori, nepoate... Ei nu respectă pe nimeni...

Ne pregătim să traversăm Tisa când un ofițer de legătură mă avertizează:

- Pregătiți-vă, în ordine, noul comandant al Diviziei a 8-a va fi prezent...

Noul comandant? Este posibil? Generalul Teodorini a fost demis. M-am ținut de cuvânt cât a fost "patronul" Diviziei a 8-a. Acum sunt liber! Liber! Liber este încă un cuvânt mare, să zicem *sunt liber să-mi imaginez cum să fac să fiu liber cu adevărat.*

Noul nostru șef ne privește venind. Îl recunosc: unul care ar mânca fără să se sature pe cei de dreapta, inamic declarat al germanilor, care și în Crimeea apăsa un buton pentru a asculta Radio Londra.

Hopa! Mă recunoaște și el. Când trec prin dreptul lui urlă pentru a fi auzit de toți:

- Pe cine văd? Emilian! Mai ești aici? Credeam că ești speaker la Radio Berlin.

Colonelul Adam, șeful de stat major, răspunde dând dovadă de curaj:

- Căpitanul Emilian se luptă. Se luptă foarte bine. Rușii i-au elogiat îndrăzneala în luptă.

Fortunescu bombăne ceva ce nu înțeleg și refuză ostentativ să-mi răspundă la salut.

Odată Tisa traversată, ne instalăm lângă unul din afluenți, Bodrog, în fața la Satoraijavhely. Ninge cu fulgi mari.

M-am cartiruit la ferma unui ungur căruia nu-i ascund nimic din opiniile mele politice, criticând inclusiv atitudinea actuală a românilor. Fără niciun dubiu, crede că e o provocare fiindcă se în-

chide în el mai ceva ca o scoică. De partea cealaltă a râului, germanii sunt vigilenți, dar liniștiți. Încercând să le tatoneze pozițiile, patrulele noastre au probleme cu minele de infanterie puse noaptea. Sunt mine mici, de fapt, destinate mai mult pentru a alerta decât pentru a distruge. Nu ucid decât rareori, provoacă de cele mai multe ori răni ușoare. Oamenii noștri și-au dat seama. După ce au observat cum sunt reglați explozibilii, unghiurile în care sar schijele, riscă, pentru că sunt copleșiți, zdrobiți. Numărul voluntarilor pentru patrulări crește considerabil, din moment ai toate șansele ca o mină să te trimită acasă rănit, dar în viață.

Înțeleg că vor fi tot timpul voluntari pentru mutilare și închid ochii. Aproape că îi aprob pentru că au găsit un mijloc să scape de oroarea acestei situații. Pentru ei, merită riscul de a muri sau a fi handicapat pe viață. Această mutilare are avantajul că le redă demnitatea.

Din zi în zi ungurul meu se umanizează. I-am spus despre problema cu minele, a avut ocazia să verifice spusele mele. A văzut că nu sancționez pe nimeni. Atunci se decide:

- Căpitane, am doi oameni ascunși în hambar. Vor să vă vorbească. I-am sfătuit...

În hambar doi țărani români ies din fân și mă salută în stil hitlerist. Le răspund la fel. Sunt din SS pierduți de unitatea lor. Au traversat toată România pentru a li se alătura camarazilor lor. Patrule numeroase i-au făcut să aștepte aici, plus dificultatea de a trece râul fără a fi văzuți.

Reușesc să le găsesc două uniforme românești. În noaptea următoare, împreună cu ei, simulez o inspecție a posturilor de gardă. Călărașii mei mi-au indicat cu o precizie absolută poziționarea câmpurilor de mine. O barcă condusă de ungur ne duce în siguranță de partea cealaltă. Cei doi soldați germani sunt la ai lor. Insistă să merg cu ei. Mor de invidie! Dar mi-e imposibil. 2 Călărași mă așteaptă. Nu m-au lăsat niciodată, nici eu nu îi voi lăsa niciodată.

Revin din patrulă cu doi "dispăruți" la activ.

Început de decembrie, fiecare regiment românesc primește un ofițer sovietic de legătură. Eufemism delicat pentru un comisar politic. Altfel zis un politruc. Politrucul nostru nu mă subminează. Acest căpitan Mișa posedă virtuți contradictorii, ca viclenie și naivitate, neîncredere și încredere, bunătate și asprime. Dacă este la fel ca și comisar politic, precum este și rus perfect, nu suntem la capătul

necazurilor noastre.

La prima vedere, nu dădeai nicio rublă pe el. Corpul său este tăiat de un guler de celuloid foarte gri pe fundalul albului zăpezii. Deasupra cizmelor vechi și răsucite pantaloni albaștri cu vipușcă roșie, o manta nu prea militară, dar nici civilă. La centiron, în toc, atârnă un pistol Nagan. Deasupra, ochii albaștri ai lui Mișa, plini de viață, mobili, pătrunzători, fac să treci cu vederea nasul lung ascuțit, gura răutăcioasă și dinții niciodată spălați. Peste părul său brunet, vâlvoi, o șapcă cu clape peste urechi.

Mic, subțire, Mișa este mai presus de orice neîndemânatic. Răstoarnă totul, își pierde echilibrul, nu știe ce să facă cu mâinile. Cu toate acestea, face țigări cu o îndemânare stupefiantă, rulând tabacul cu trei degete într-o foaie de ziar.

Mișa mă privește cruciș:

- Știi, Emilian, ar trebui să îmi spui câți comisari politici ai împușcat, ca să nu te mai întreb...

- Nu i-am împușcat niciodată.

- Mai rău, i-ai dat germanilor să-i împuște!

- În acest caz, ar trebui să mergi să-i întrebi pe germani.

- Ah! Ah! (se lovește cu palmele peste coapse). Presimt că ne vom înțelege bine!

Eu îmi permit să mă îndoiesc. Din fericire, Mișa vizitează escadroanele. A doua zi a plecat. Nu pot spune că mi-a lipsit.

În sat, în special, viața își urmează cursul. Cu germanii încăierările sunt rare, încă trebuie să fim noi cei care îi provocăm. Cavalerii îmi vorbesc mult de o profesoară, se pare că este foarte frumoasă:

- Trebuie să-i spuneți să fugă... Când Ivan va fi acolo, adio bunele maniere...

Sunt îngrijorați, îmi dau seama că toți sunt mai mult sau mai puțin îndrăgostiți de ea. Într-o seară, de curiozitate, merg să o vizitez pe această Ilona de vis. O adevărată madonă îmi deschide ușa. Părul negru îi încadrează fața fină, o piele albă fără niciun cusur. Un corp foarte drăguț, cu sânii dezvoltați mai anormal, foarte agresivi, dar cine ar putea să se plângă? La început suspicioasă, se îmblânzește încetul cu încetul. Acceptă una din țigările mele. Îmi oferă un pahar cu lapte. În fine, mă întreabă dacă este adevărat că rușii abuzează femeile, toate femeile?

Îi confirm asta. Roșind, îmi mărturisește:

- Iată, la douăzeci și patru de ani, din cauza războiului, încă mai aștept omul căruia să-i încredințez destinul meu, și sunt zece ani de când tot ce poartă pantaloni mă deranjează cum aleargă după mine. Nu pot suporta ideea să fiu luată de o bestie sălbatică cum sunt rușii aceștia. Nici nu mai pot dormi.

O liniștesc cât de cât și o sfătuiesc:

- Nu întârzia să fugi spre interiorul țării, refugiază-te într-un oraș mare. De exemplu, la Budapesta, vă veți ascunde mai bine. Nu vă vor găsi acolo. Cu timpul, lucrurile se vor liniști...

Face ochii mari:

- Vor lua și Budapesta, așa credeți?

- În mod sigur, poate și Berlinul...

- Dar nu vreau asta! spune foarte fermă.

- Asta nu va schimba mare lucru la situația internațională.

Îmi spune repede:

- Veniți... Ne sufocăm aici... Să ne plimbăm.

Am plecat braț la braț, o santinelă emoționată ne prezintă arma. Pe drum, zăpada scârțâie sub picioarele noastre. Căldura respirației noastre se amestecă. Sunt încântat. Nu sunt stele pe cer, nici lună. Simt cum mâna mică a Ilonei mă strânge de mânecă.

- Căpitane?

- Da.

- Eu sunt de aici. Nu vreau să plec...

- Trebuie. Ar fi mai bine...

- Bine? Tot ce am făcut a fost bine, și iată cum sunt recompensată...

Mă simt tras de mânecă și mă întorc. Stând pe vârfuri, își trece brațele pe după gâtul meu și își zdrobește buzele de ale mele. Respirația ei fierbinte mă învăluie. Pieptul i se strivește de al meu. Cădem dincolo de taluz, pe salteaua groasă de zăpadă. Ilona mă apasă, se abandonează, apoi mi se dăruiește furios. Gâfâind, îmi e greu să realizez cu adevărat ce s-a întâmplat. Fecioara cucerește un vechi aventurier. Acum le-am văzut pe toate!

- Ilona, de ce ai făcut asta?

Râzând, ea răspunde:

- Ai făcut-o și tu, nu? Ascultă, căpitane, tu ai omorât mulți ruși, toți soldații mi-au spus... Am vrut să-ți mulțumesc. Ți-am oferit din toată inima ceea ce mi-ar fi luat cu forța. Acum nu vor putea să ia nimic de la mine. Viața la care visam a dispărut. Va rămâne o amintire în camera mea. De asta te-am scos afară. Tu nu ai loc în

visele mele...

A doua zi și în zilele următoare am făcut tot ce am putut pentru a o revedea pe Ilona, dar ușa mi-a rămas închisă. Văzând-o pe stradă, fața ei se întoarce de la mine. Stătea acolo.

Germanii decid să se retragă, traversăm, în fine, Bodrogul, pentru a ne instala pe malul râului Hernad, sprijinind aripa stângă a Diviziei 176 Infanterie sovietică. Comandantul ei, generalul Vinogradovici, mă convoacă la el:

- Am un raport despre dumneavoastră. Un raport favorabil. Vă bateți bine împotriva câinilor de naziști, de ce? Ca să vă salvați viața?

- Mă bat pentru că sunt soldat.

- Bun răspuns! Dacă mi-ați fi zis că mă bat pentru ruși, v-aș fi împușcat. Știu la ce să mă aștept de la dumneavoastră.

Mă lasă în aer, destul de îngrijorat. Petrec două zile la cartierul său general pentru a primi instrucțiuni contradictorii și văd cum generalul roșu trăiește ca un satrap, mâncând singur alimente delicioase, mai bine servit ca Aga Khan.

Timpul trece. Nu am decât un singur obiectiv, să-mi salvez oamenii. Dar cum? Asta mă macină.

Comandantul bateriei ruse din vecinătate mă invită la cină. Merg, cum să fac altfel? Văzându-mi barba de opt zile, pare nemulțumit. Îi explic:

- Patrulăm fără încetare. Patrulele se ciocnesc cu cele germane și nemții reacționează dur. Nu am avut timp să-mi fac toaleta.

Comandantul înțelege: *Așa-i la război...* Își dă ordinele, iată că îmi ordonă și mie să mă așez pe un scaun. Un infirmier cu un bol plin cu apă. Iată că sunt săpunit bine, dar ceea ce mă neliniștește mai mult este cel care flutură briciul. Nu prea sunt în largul meu. Rușii îmi cunosc prea bine "reputația". Poate fi o cursă? O farsă á *la ruse*? Mă și văd cu gâtul tăiat... Au făcut rele mai mari ca asta, știu modul lor de a se distra... Oțelul afurisit pe gâtul meu... Infirmierul ia briciul, îl întoarce pe deget cu o viteză nebună și se aruncă asupra mea. Cu mișcări largi din încheietură, îl simt întradevăr cum îmi împrospătează fața. Când termină dansul instrumentului tăios, îmi întinde o oglindă. Constat trei lucruri: aerul meu speriat, aspectul meu neplăcut și primele fire albe de păr. Se poate spune, am fost ras impecabil.

- Știți, a fost înainte bărbier la Moscova, îmi spune coman-

dantul.

O oră mai târziu ne punem la masă. Un fel de mâncare unic. Vreau să zic, cu adevărat un singur fel, într-un singur bol, cel care mai devreme a servit la bărbieritul meu, acum a revenit plin până sus cu un borș aburind. Există o singură lingură, noi suntem șase. Fiecare la rândul lui cufundă lingura, soarbe, apoi o transmite vecinului. Mi se pare că fac un concurs, cine face mai mult zgomot. Când vine rândul meu, e ca și cum ar trece un înger, așa de intens e zgomotul sorbiturilor celorlalți... Mici fire de păr plutesc în borș. Se pare că nu deranjează pe nimeni... Bem vodcă din pahare mari. La al doilea, un văl negru...

Mă trezesc la escadron. La mine. Rușii m-au adus înapoi. Marin Cerban e extaziat:

- Adevărați camarazi... V-au adus cu multă grijă. *Nu-i pune capul lângă foc, ci picioarele* mi-au recomandat. Așa am și făcut. Cum vă simțiți, domnule căpitan?

Nu mai știu. Cavaler, deci băutor la greu, iată-mă doborât. Cum de două pahare de votcă m-au adus aproape în comă? Trebuie să fi fost o votcă ciudată, mai degrabă o super-votcă!

Ordin de a merge mai departe. Mișa, politrucul meu, care începe să îmi placă, a decis să vină cu noi. Traversăm în grabă masivul Hegyalia, trăgând după grupele de germani întârziate în retragere. Mișa mârâie:

- Oamenii tăi trag ca niște porci!

Îi răspund cu răceală:

- Ei trag bine doar de pe cal. Trebuie doar să ne dați cai, și veți vedea...

E imposibil, nimeni nu poate face asta. Nici măcar Mișa.

Mai încolo, am avut o idee proastă. Cum îl văd dormind complet îmbrăcat (împărțim cazarea la fiecare etapă de marș) îl fac să-și dea jos cizmele. Vai de mine, o face! O duhoare groaznică invadează camera. Șosetele sale sunt într-o astfel de stare încât le aud sunând ca niște tălpi pe parchet.

- Mișa, ești foarte, foarte murdar...

Clatină din cap:

- Nu, nu sunt murdar. Doar respect regulamentul. La noi este interzis să ne dăm jos cizmele și centironul când suntem în campanie. Emilian, mă faci să iau obiceiuri rele, burgheze...

Nu suntem departe de Tokay. În beciuri, sticle de băutură nu

așteaptă decât să ne bucurăm de ele. Bem din sticle alături de Mișa. Ca frații. Când s-a îmbătat, îl aud murmurând:

- Emilian, știu ce știu... Am fost avertizat, sunt cu ochii pe tine. Emilian, știu, nu ești decât un câine fascist, dar eu te iubesc...

Ca să-mi dovedească, între două râgâituri, vine să mă sărute ca la ruși, direct pe gură. Îl simt că este pe cale să se umanizeze, deși dovedește cam prea multă afecțiune. Totuși, poate voi avea nevoie de asta.

Ieșim în valea Hernadului, între Gönc și Hidasnemeti. Îl trimit pe Marica în patrulă. Este un obstacol acolo, un obstacol important. Tancurile interzic accesul. O mulțime de tunuri de asalt sunt gata de acțiune. Fortificați cum sunt în casele din sat, germanii sunt inexpugnabili. Ca totul să fie mai mai ușor pentru germani, între noi și ei se întinde un teren plat, fără obstacole, mare cât trei terenuri de fotbal.

De unde suntem, râul Hernad poate fi traversat prin vad. Dar nu asta e problema. Cum am putea să-i scoatem de acolo? La telefonul care îl leagă cu divizia, Mișa, servil, spune:

- *Da! Da! Da!*

Închide, palid.

- Emilian, trebuie să eliminăm asta... Generalul a dat ordin clar. El strigă că bătălia este în toi în apropiere. Mai ales la sud unde trupele sunt angajate în lupte violente.

Îl iau de braț.

- Ascultă, Mișa, nu sunt laș, știi asta, nu? Am dovedit-o, nu-i așa? Și tu, Mișa ești un prieten al soldaților. Cred asta, un prieten al oamenilor. Un bun comunist. Știi că dacă aș ordona atacul trupei pe acest teren descoperit împotriva tancurilor adăpostite, protejate de tunuri de asalt, niciunul nu va reuși. Nici măcar unul. Toți cei din jurul nostru, cu care ai trăit până acum, îi vei condamna cu sânge rece?

Mișa se enervează:

- Nu refuza ordinul, Emilian. Sunt singur în mijlocul vostru, dar nu mi-e frică.

Își scoate Naganul.

- Pot să-ți trag un glonț în cap, Emilian...

- Poți, Mișa... Pentru mine, care e diferența? Într-un sfert de oră, toți vom fi culcați la pământ. Cine ar avea de câștigat?

Îl văd cum ezită.

- Mișa, germanii cedează la sud. Ascultă... auzi cum linia de

foc se apropie. Se retrag. Ai încredere în experiența mea. Am luptat alături de ei. Se vor desprinde foarte repede, în ordine. Acoperiți de tunuri și blindate care se vor retrage ultimele, încet... Noi nu trebuie decât să intrăm în sat. Toți oamenii noștri vor fi cruțați. Fă asta pentru ei, Mișa! Fă-o!

Iată că se gândește la altceva.

- Generalul vrea ca noi să fim primii. Regimentul din sud va ajunge înaintea noastră, dacă te-aș asculta...

- Imposibil! Suntem mult mai aproape decât ei. Pe un teren mult mai favorabil unui avans rapid. Ascultă, îți promit un lucru. De îndată ce focul scade în intensitate la sud, ieșim toți la atac. Vom fi primii. Ai cuvântul meu.

Ochii mici ai lui Mișa mă cercetează cu atenție.

- Emilian, dacă tu încerci vreunul din trucurile tale fasciste cu mine, vei regreta și că mi-ai spus bună ziua! Între timp, facem cum spui...

Nu sunt în largul meu. Bătălia din stânga noastră e la paroxism, durează de o eternitate. Deodată, o tăcere ciudată se instalează. Ceva ce lipsește în zgomotul bătăliei. O înțeleg, armele automate tac, doar salve de artilerie. Și rare focuri de pușcă.

Iată, a sosit momentul. Ordon:

- Călărași... Baionetele la armă! Înainte! După mine, băieți! Înainte! Înainte!

Hernad este trecut în fugă, pare un atac ca la rugbi. Toți atacă cu avânt. Suntem în sat fără să tragem un foc de armă, cu sufletul la gură. Găsim un tanc defect abandonat, ne trage o sperietură până ne dăm seama.

Deja telefonul sună, divizia îl caută pe Mișa.

- Ce se întâmplă? Unde sunteți?

- Totul e perfect! Românii sunt extraordinari... Un atac la baionetă, fulgerător. Adevărați diavoli. Au cucerit casă cu casă, cu grenade. Căpitanul Emilian a capturat un tanc...

Da, face treabă bună, politrucul meu... Reușesc să aud în telefon:

- Perfect, trimiteți prizonierii!

Mișa face o figură nenorocită.

- Domnule general, nu am avut astfel de instrucțiuni... De ce nu ni s-a dat ordinul de a face prizonieri? Românii sunt groaznici, îi urăsc pe ticăloșii de naziști. Niciun prizonier, i-au masacrat pe toți!

- A, bine! Păcat, în fine, nu mai contează...

Un declic, transmisia terminată. Această victorie ciudată are pentru el aroma otrăvită a unei înfrângeri. Îmi pun mâinile pe umerii lui și îl îmbrățișez:

- Ești un om bun, Mișa!

Degetele lui înmănușate ridică chipiul, și le trece prin păr. Mișa s-a descoperit, dar cred că nu mai înțelege ce s-a întâmplat cu el.

Adun escadronul, uimit de ce s-a întâmplat, pentru a recomanda că în cazul unei prezențe străine să nu dea dovadă de vreo simpatie pentru politrucul nostru. Ar însemna să-i înfigem un cuțit în spate, i-am face de fapt un deserviciu. Și nouă, de asemenea. Ne poate fi de folos în continuare...

La 24 decembrie ne găsim blocați la Somodia, în Cehoslovacia, față cu Tourna, de o rezistență puternică. Am o mare bucurie, sergentul Bansanju și Iconaru au reușit să se transfere, ajungând la escadronul meu.

Puternic întăriți, germanii ne așteaptă. Va trebui să-i dislocăm. Divizia ordonă să fim gata de atac. Artileria îi va zdrobi pe cei ce ne stau în față. Când tunurile vor înceta să tragă, e șansa noastră.

A fost ca și cum o hoardă de furii ne-ar fi căzut în cap. Explozii orbitoare ne asurzesc. Unghiile de oțel zgârie a moarte. Un roi de obuze cade peste noi la fiecare secundă. Niciun centimetru de teren nu scapă de furia mortală. Totul zboară în toate direcțiile. De la prima salvă, telefonul a fost distrus.

- Rușii ne masacrează! țipă cavalerii înnebuniți chirciți pe jos.

Imposibil să scapi de acest uragan devastator. Nu cred că ne vor pielea, nu e în interesul lor. Simplu, tâmpiții de artileriști au tras prea scurt. Ironia este că suntem luați în primire chiar de una din rarele orori de care am scăpat în Rusia: katiușile, botezate și "orgile lui Stalin". Frumoasă revanșă pentru ele. Noi aliați sau nu, obuzele vin șaizeci câte șaizeci să ne arunce în aer pozițiile. Trebuie ca germanii să se fi amuzat teribil. Aveau și de ce!

Stridența crudă a salvelor ne demoralizează. Într-un zgomot puternic, reînnoit constant, puterea lor de distrugere este uluitoare. Trebuie să-ți imaginezi un covor zburător ce plonjează brutal asupra obiectivului, deversând săgeți pântecoase ce detonează în explozii devastatoare, cu efecte mai mari decât ale celor mai bune jerbe de grenade. Katiușile își caută prada umană și în fundul celor mai bine protejate adăposturi. Ai crede că un simț special le atrage direct asu-

pra victimelor alese. Un fel de cap vorace, sângeros, ce explodează după ce a băut sânge din plin.

Țipetele înfricoșătoare ale răniților noștri se aud între două reprize de acorduri ale acestui concert apocaliptic. Orgile! Nu degeaba li s-a spus așa! Provoacă înmormântarea, dar și asigură marșul funebru de o intensitate sonoră asurzitoare. Când, în cele din urmă, artileriștii și-au dat seama de monstruoasa lor eroare, am impresia că vibrez puternic din toată ființa mea. Nu sunt rănit. Dar sunt decuplat de tot ceea ce mă înconjoară. Încă o dată, *Pielea de drac* m-a protejat. Trei sunt morți la picioarele mele. Doi răniți zac aproape, printre care și Basanju. Picioarele îi sunt într-o stare înfiorătoare, zdrobite de explozii. Sunt mai multe fragmente metalice decât bucăți de carne în jurul tibiilor. Cea stângă, complet dezgolită, are albeața unei lumânări.

Îmi spune cu un zâmbet dureros:

- De data asta nu voi mai putea fugi de atât de departe pentru a vă fi alături, domnule căpitan.

Katiușile încep din nou. De data asta mai departe, la germani. Chiar trecând peste capetele noastre, zborul lor are un efect paralizant asupra a ce a mai rămas din noi. Peste tot în jurul nostru se angajează lupte de extremă violență. Evident, după ce cadouri de Anul Nou am primit din partea "prietenilor" ruși, nu mai suntem în stare să pornim la atac.

Pierderile noastre sunt mari. Încep să-mi fac griji, să mi se facă puțin frică. Cine sunt eu să pot scăpa neatins din toate primejdiile?

În timp ce primul regiment de vânători din Divizia 3 Infanterie intră în linie în locul nostru, noi ne retragem în spate încrucișându-ne cu ei pe drum. Șeful lor face un salt spre mine, mă prinde și mă îmbrățișează.

- Nelu! An Nou Fericit, micul meu Nelu...

Îl recunosc pe colonelul Pambucol[92] care mă sălta pe genunchi pe când eram copil. Un bun prieten al familiei.

- Ai noroc, Nelu, vom lua locul vostru acolo sus...

Noroc este prea mult spus. Nu îndrăznesc să fac apelul, așa de mult katiușele ne-au rărit rândurile. Răniții sunt duși imediat la infirmeria de campanie. E plin de nefericiți înghesuiți unul în altul din lipsă de spațiu. E un dute-vino de cadavre care ies și de viitoare

[92] Colonelul Ioan A. Pambucol din Regimentul 1 Vânători, decorat cu Ordinul Mihai Viteazu cl. a III-a, conform ÎD 1494/12.04.1945 pentru bravura și priceperea cu care și-a condus regimentul în luptele pentru eliberarea Ardealului de Nord, cât și în cele din Ungaria și Cehoslovacia.

cadavre care intră. Plângerile și țipetele lor sunt ca niște noi lovituri pentru mine. Un miros teribil de fecale amestecat cu cel al cărnii putrezite otrăvește atmosfera. Reușesc să-l instalez pe Basanju ca să fie tratat. Acum sunt aduși în același timp un căpitan român și un comisar politic rus. Amândoi par să fie în stare proastă. Sunt instalați unul lângă altul. Este tăiat vestonul murdar al căpitanului. Puloverul său, ca o sugativă, a absorbit o cantitate incredibil de mare de sânge, încât este greu. Cade pe sol cu un *flac* dezgustător. Apare tricoul, la fel de însângerat. Doar la nivelul inimii o insulă de țesătură rămasă albă. Pe această insulă albă, un supraviețuitor agățat cu grijă: Crucea de Fier...

Până atunci, politrucul a urmărit operațiunea cu vie neliniște pentru tovarășul de suferință. Când vede crucea blestemată, trăsăturile i se contractă:

- *Romanski curva!* Curvă de român!

Cade înapoi și închide ochii.

Conduc escadronul la Jablanov. Cu aere pline de mister, Mișa vine să-și ia adio. Mă ia deoparte, cu ochii plecați spre cizmele-i răsucite, și-mi spune:

- Emilian, am vorbit despre tine. Știu că m-am înșelat, dar am vorbit despre tine.

După aceea mă îmbrățișează și mă sărută pe gură cu o emoție care ajung să o împărtășesc și eu. Acest Mișa este un om bun când disciplina inumană a partidului nu-l obligă să fie un monstru.

A plecat, o să-mi pară rău după el. Fără el, și cu un altul în spate, toate planurile mele trebuiesc reconsiderate.

Împingând frontul spre Silicka, am surpriza ca generalul Hercule Fortunescu să-mi facă o vizită. Fără îndoială, nu mai este șeful arogant de la trecerea Tisei ale cărui cuvinte acide, denunțătoare, ar fi putut să mă facă să fiu împușcat pe loc. Din fericire, niciun ascultător bolșevic nu a auzit, dar ăsta nu e meritul "bravului" general. Oricum, el a zis-o destul de tare!

Dar astăzi nu este același general. S-a schimbat mult anglofilul nostru, auditorul frecvent și pasionat al radio Londra.

- Căpitane Emilian... Vă datorez scuze... Vă rog să le acceptați la fel de sincer pe cum vi le prezint. Ura față de nemți m-a orbit. Dar nu se poate ascunde adevărul ce-l avem în fața ochilor noștri. Sunt toată ziua cu ofițeri superiori sovietici și cunosc spiritul profund care îi conduce. Nu ascund nimic din acordurile lor cu anglo-americanii și nu ne ascund că vor fi fără milă față de noi. Această

rasă nu are niciun respect față de ființa umană. Vedeți cum îi tratează pe acești nefericiți soldați ruși... La ce ne putem aștepta? Ce trist să cucerești Europa civilizată alături de acești bandiți care au pus căluș și și-au înlănțuit propria lor țară...

Era și timpul să observe asta!

Generalul Fortunescu reușește să mă surprindă din nou:

- Dar cum puteți să le faceți jocul? Sunt sigur că îi înșelați cumva, fiindcă politrucul vostru v-a propus pentru o importantă decorație sovietică. Rușii vă admiră...

Al naibii Mișa!

La o întrebare ambiguă, un răspuns la fel de ambiguu:

- Încerc să domin situația și propria persoană, domnule general...

Mă întreb cât va mai dura. Trebuie să mă decid mai repede, dacă vreau să scot cât mai mult din 2 Călărași din belea.

La Silicka, la sud de Dobchina, tot în Cehoslovacia, rezistența germană e puternică. Din primele angajări simt voința lor de a interzice aici avansul nostru pentru lungă vreme. Fac personal mai multe patrulări. Nu merită să ne facem iluzii: nu vom putea trece pe aici.

În fața noastră se ridică cota 672.

La mijlocul pantei o pădure de brazi ascunde avanposturile germane de la lizieră. Pe creastă, două linii de tranșee, iar pe partea cealaltă sunt baterii de artilerie. Noi suntem adăpostiți mai jos într-o pădure de brazi înalți, o bază de plecare la atac foarte convenabilă. La jumătatea drumului până la piciorul cotei sunt bușteni din arbori tăiați, stivuiți unul peste altul, bune locuri de refugiu. Dincolo de astea, orice cursă este imposibilă din cauza grămezilor de cadavre ale predecesorilor noștri. Cei din Regimentul 2 Infanterie român și mulți alții. Zac acolo, unii peste alții. Peste o mie de victime inutile, niciun rănit nu a putut fi recuperat. Toți acești nenorociți sunt morți de frig sau goliți de sânge. Colonelul Traian Hodoș ne dă ordin să atacăm din nou.

În grupe mici ieșim din adăpostul pădurii după o pregătire violentă a artileriei noastre. Fiecare din grupele noastre are ca obiectiv stivele de lemne tăiate. Imediat, germanii, foarte vigilenți, baleiază spațiile descoperite cu armele automate. Impactul violent al gloanțelor smulge așchii din bușteni, întregile stive vibrează. Pare că lemnul se tânguie, plânge. Când ne gândim la ce fac gloanțele în acest lemn dur de îl fac să tremure, apoi ce ar putea face în carnea noastră delicată... În orice caz, lemnul încă ne protejează.

Încercând să înaintăm până la un adăpost mai avansat, locotenentul Berceanu cade în fața ochilor mei. Din fericire, niciunul dintre oamenii săi nu i-a urmat saltul înainte. Un salt către moarte. Mai la stânga, am văzut că Hodoș a angajat grupa noastră de lansatoare de flăcări. Îi văd avansând foarte repede când schijele de artilerie se alătură fusiladei nebune. Sunt obuziere de munte germane de 150. A treia salvă taie avântul grupei încurcate în echipamentele grele. Detonații surde în lanț, oameni transformați în torțe încă vii, membre zburând în toate direcțiile... În cinci secunde, grupa de aruncătoare de flăcări s-a volatilizat. Pe linia lor de înaintare, în susul pantei, un fum negricios se întinde ca o eșarfă de doliu.

Neîncrezător, văd că răniții noștri ușor se întorc. Politruci ascunși în linia de susținere le interzic accesul pentru îngrijiri de urgență. Fără a fi pansați, trebuie să revină în luptă. Asta sau un glonte în cap!

A doua zi dimineața, colonelul Hodoș mă sună:

- Emilian, vei avea un sprijin de artilerie fără precedent. Le vom crăpa capetele rău de tot. Apoi, vei trece la atac și fără nicio scuză... vreau ca la 20.15 să mă suni ca să-mi zici că ai ocupat cota 672.

Brațele îmi cad pe lângă corp. Dobitocul! Bătrân scârbos! Rahat împuțit!

Tocmai a declanșat un mecanism ireversibil. Zarurile au fost aruncate. Aici voi trece Rubiconul meu. Adun rapid pe ofițeri și subofițeri.

- Domnilor, colonelul Hodoș vrea să facă carne tocată din noi. Am luat decizia să trec la germani. Nu este fără riscuri. Aveți încredere în mine să mă urmați din nou?

Nu se consultă între ei, motivul fiind că deja au făcut-o. Locotenentul Dumitrescu mărturisește:

- Domnule căpitan, noi am decis deja, ca în cazul unui nou atac, să vă cerem să ne conduceți cu armele în bandulieră. Ca să terminăm odată cu mizeria asta. Toți oamenii sunt de acord să moară... cu atât mai mult am avea o șansă să rămânem în viață alături de germani.

Mai este un mic obstacol.

- Ați observat că nu l-am convocat pe locotenentul Lepădatu?

Ilie Dumitrescu pleacă capul:

- Un ticălos... un lingușitor de care nu suntem mândri.

Îmi pare rău pentru oamenii lui, dar ce puteam să fac?

Ca și prime măsuri, decid să trimit doi cercetași, sergenții Maria și Tomescu. Misiunea lor: să se strecoare până la liniile germane, să se predea și să aducă repede la cunoștința unui ofițer superior ceea ce vom încerca. Apoi îl trimit departe, în flancul stâng, pe locotenentul Lepădatu, pentru a acoperi flancul în cazul unui contraatac german mai mult decât improbabil, în mod evident, deoarece nici nu se punea problema de a ne ataca. În consecință, el manevrează imediat.

Un nou telefon de la colonelul Hodoș mă anunță că sovieticii m-au numit comandant al liniei de foc a întregului 2 Călărași. Chiar la țanc pentru cineva care dorește să se evapore ca fumul. Profit ca să-i zic colonelului:

- M-am gândit, fără artilerie de data asta. Schimbăm tactica, până acum nu a făcut decât să-i alerteze pe germani. Am să acționez prin surprindere.

Hodoș pare indignat să vadă cât de puțin îmi pasă de tunurile lui mari:

- Nici vorbă! Îți interzic să-ți asumi astfel de riscuri.

Explodez:

- Colonele, să lăsăm gluma. Noi suntem cei ce mergem acolo și știți la fel de bine ca mine că există doar o șansă la un milion ca să vă sun în seara asta și să va spun că cota 672 este în mâinile noastre. Este ordinul dumneavoastră, nu-i așa? Din partea noastră preferăm să murim fără zgomot, e dreptul nostru!

Bolborosește:

- Noroc... Emilian... Noroc...

Cu pași de lup escaladăm parapetele, cu armele în bandulieră, și alunecăm în tăcere până la stivele de trunchiuri tăiate, apoi părăsim în liniște, fără o vorbă, acest ultim adăpost. Începe o lentă și sinistră pășire peste cadavrele alor noștri. Sub pașii noștri, abdomenele lor putrezite expiră cu zgomote dezgustătoare, chiorăieli sordide. Cred că, într-o zecime de secundă, ne vom alătura lor, calzi încă, printre corpurile lor peste care alunecăm acum. Maria și Tomescu au ajuns până la capăt fără să fie doborâți? Asta e întrebarea.

Un atu important, ce a mai rămas din cele trei escadroane este absolut silențios. Iată baza cotei. Încetinesc instinctiv. Mi se pare că în obscuritatea ce se lasă mii de germani sunt în alertă și nu ne scapă din ochi, cu degetul pe trăgaci. Niciodată, nimeni nu a ajuns atât de departe. Atât de aproape de ei, cum vrem noi...

Este vorba de urcarea peste ultimele contraforturi. O singură piatră care se rostogolește și alerta va fi dată. Ne vor împușca ca pe iepuri. Numai dacă Maria și Tomescu n-au reușit!

Ceva mișcă drept în față. Alerg într-acolo, urmat de Iconaru și Marica. La zgomotul pe care îl facem, patru observatori germani, aruncându-și foile de camuflaj, ies repede din adăpostul lor cu mâinile ridicate. Îi asigur cu tărie că, contrar a ce pare, noi suntem prizonierii lor. Din privirile lor speriate, cum să nu crezi că mă consideră nebun!

Ceva mai liniștiți, doi dintre ei își părăsesc postul pentru a ne conduce la punctul lor de comandă. Mă prezint ofițerului de serviciu:

- Căpitan Ion V. Emilian, 2 Călărași...

- Căpitan Göttinger.

Se ridică zâmbind:

- A! Da... 2 Călărași, îl știu. Un regiment despre care se vorbește... Am fost prin aceleași sectoare, știți...

Aflu că avem de-a face cu Regimentul 91 Gebirgsjager (vânători de munte) din Divizia 4 alpină Gențiana. Sunt frații de arme din Crimeea, Caucaz și Stepa Kalmucă. Ni-i aduc pe Maria și Tomescu. Au fost prinși după ce au traversat toate liniile, au evitat toate posturile de gardă fără a fi reperați, văzuți sau auziți până la punctul de comandă al regimentului. Nimeni nu i-a crezut, nici cum au ajuns acolo, cu atât mai puțin ceea ce povesteau. În ciuda indignării lor, a rugăminților, au fost luați în râs până la sosirea noastră.

Prefer să nu mă gândesc la ce s-ar fi întâmplat dacă n-am fi surprins micul post de gardă. Și pentru noi, și pentru ei.

Pentru ca tovarășii noștri români rămași la Silicka să nu sufere de pe urma acțiunii noastre, îl rog pe căpitanul Göttinger să tragă asupra pozițiilor noastre de plecare cu obuzierele sale. Înțelege foarte bine și consimte bucuros. Timp de un sfert de oră trage acolo fără zgârcenie. Desigur, am dus după mine și firul telefonic care mă leagă de punctul de comandă regimentar. Ce a mai rămas din cele trei escadroane ale mele se apucă să golească în aer toate încărcătoarele ce ne-au mai rămas. O mitraliadă elocventă. Desigur că telefonul sună:

- Aici Hodoș. Pentru numele Domnului, Emilian... Ești acolo?

- Așa am crezut, dom colonel. Am ajuns prin surprindere... E groaznic... am căzut în capcană! E groaznic... dacă ați ști... trebuie...

- Ce, Emilian, ce?

Mi-am rabatat degetul arătător peste mijlociu, în direcția lui Marin Cerdan. Este gata, pliază firul în două și îl taie cu un cuțit de tranșee.

Acum sunt Hodoș și bolșevicii cei căzuți în capcană. Iată-ne eroi ai Uniunii Sovietice, și ei au mari probleme întrebându-se ce capcană a putut fi aia în care *Piele de Drac* Emilian a putut să cadă, chiar așa șiret cum era. O capcană gata să se închidă peste ei dacă mai încearcă ceva la cota 672.

Simt că voi fi regretat...

Ordon adunarea. Cei scăpați din cele trei escadroane prind viață. Sunt o sută nouăsprezece oameni, trei ofițeri, locotenenții Ilie Dumitrecu, Valeriu Ionescu, George Stara, plutonierii Iacob, Țiță și apoi Iconaru, Marica, Maria, Tomescu, Mihale...

O sută nouăsprezece oameni au riscat totul pentru a rămâne fideli lor înșile, camarazilor lor morți în luptă, tradițiilor de onoare și sacrificiu ale lui 2 Călărași. Fețele lor radiază. Au regăsit bucuria de a fi ceea ce sunt: cavaleri liberi.

Căpitanul Göttinger se apropie:

- Căpitane Emilian, solicit onoarea de a vă cunoaște oamenii, pentru a le ura bun venit în frăția noastră de arme regăsită...

Încet, avansează. Vorbește cu câțiva oameni, apoi vine la mine. Schimbăm un salut regulamentar și, în fața lui 2 Călărași încremenit în poziție de drepți, îmi strânge mâna îndelung.

.....

La Brezno generalul Breith, comandantul Diviziei Gențiana, mă primește cu efuziune și mă întreabă:

- Acum, ce intenționezi să faci?

- Ceea ce doresc Călărașii mei, domnule general: să lupte până la capăt împotriva bolșevicilor. Nu cer decât două favoruri. Primul: niciodată să nu fim puși să luptăm împotriva românilor. Al doilea: niciodată să nu fiu separat de cavalerii mei.

Breith zâmbește:

- Astea nu sunt favoruri, sunt drepturile dumneavoastră. Oricum, vă vom oferi mai mult...

Cum nu întreb nimic, chestiunea este foarte repede rezolvată. Iau prânzul cu ofițerii din Corpul 17 Armată. La desert, colonelul Schönfeld se ridică:

- Domnilor, vreau să fac un toast pentru căpitanul Emilian, pentru ofițerii săi prezenți și pentru regimentul său. Nu toți românii

ne-au trădat. Faptul că, în aceste circumstanțe, cei mai buni dintre ei au venit să continue lupta alături de noi este cea mai elocventă dovadă. Ce s-a întâmplat este uitat. Trăiască România liberă!

Schönfeld mă informează că o armată română este în formare. Trebuie să merg să iau directive de la Viena, în Austria. El va avea grijă de oamenii mei și va face ca ei să mi se alăture în timp util. Ne luăm la revedere, se întoarce pe călcâie, face câțiva pași, se răzgândește, se întoarce și mă privește în ochi:

- Căpitane Emilian, nu îți mai porți decorațiile? Te înșeli, suntem mândri de tine.

Bag mâna în buzunar și-mi scot Crucea de Fier.

- Lăsați-mă pe mine să o fac, vă rog!

Colonelul Schönfeld, cu mare grijă și infinit respect, îmi ia crucea din mână și o pune pe vestonul meu. Salută decorația îndelung și mă lasă plantat acolo ca un prost.

Îl revăd pe căpitanul român alături de politruc cu Crucea de Fier ascunsă pe inima lui, sub maioul însângerat... Și eu port o altă cruce asemănătoare peste o rană profundă bine ascunsă: mi-am pierdut patria și asta o simt cu intensitate în inima mea.

PARTEA A TREIA

CAVALERUL DIN UMBRĂ

Capitolul XXVII

Ministru - Dollersheim - Haupsturmführer Waffen SS – Căpitanul Ruelle – Sepp Dietrich – Cei doi Van Houten – Unitatea vagabonzilor – Americanii – Plasați la Altheim – Scuip un colonel american – Respectele mele, generale Patton!

Găsesc Viena foarte tristă și pe Horia Sima fericit să mă vadă. Succesorul lui Codreanu în fruntea Gărzii de Fier pare optimist. Îmi vorbește despre tot, dar nimic. Pare că speranțele sale rezidă în proxima folosire a "armelor secrete" despre care toată lumea vorbește, dar nimeni nu le-a văzut vreodată. În afară de V1 și V2 nu am văzut altceva. Eu nu prea cred. Horia Sima a format un guvern român liber. Îmi spune:

- Dragul meu Emilian, am nevoie de oameni ca tine. Guvernul este deschis tuturor ce au bunăvoință. Toate ideologiile sunt reprezentate. Îl am alături de mine pe Vladimir Cristi, un partizan al dragului dumneavoastră lider, profesorul Cuza.

Apoi, brusc:

- Ce portofoliu ați dori?

Eu, ministru? Mă face să râd încetișor.

- Am venit ca și soldat, vreau să termin ca și soldat.

Horia Sima nu mai insistă.

- Înțeleg. Mergeți și prezentați-vă la ministerul de război, pe Rotertürmstrasse.

Alerg acolo. La colțul străzii este un bistro, *La trei husari*. Să-i aducem un fericit omagiu! Locotenent-colonelul Ciobanu mă primește călduros. Este șeful de personal al Diviziei 4 Infanterie române conduse de generalul Platon Chirnoagă, în jurul căreia se va forma treptat noua noastră armată. La ordinul lui, pentru a-mi reglementa situația, trebuie să mă prezint la centrul de recrutare al Waffen SS, în incinta arsenalului. După un examen medical pur formal, sunt omologul său SS Hauptsturmführer.[93]

[93] Grad în SS echivalent cu cel de Hauptmann în armata germană (Wehrmacht) și

Sentimentele mele sunt mai mult decât amestecate. Nu sunt păcălit. Nu a fost, nu este și nici nu va fi vreo armată română. În cel mai bun caz, vom fi români împreună cu alți europeni angajați în lupta împotriva bolșevismului, dar în armata germană. Mă simt singur și inconfortabil în pielea mea ca și în noua mea uniformă.

Trebuie să merg în tabăra Dollersheim. Divizia românească este în formare. O agitație incredibilă în toată tabăra. Aud practic vorbindu-se toate limbile. Românii sunt numeroși. Constat prezența regimentului 8 de cazaci, unui batalion SS bulgăresc, toți în "rezerva Führerului". Îmi consacru cea mai mare parte a timpului pentru instalarea Călărașilor mei, vărsați pe moment în Regimentul 3 grenadieri. Esențialul efortului nostru constă în recuperarea maximului posibil de cai corespunzători, având permanent în minte ideea despre ce vom deveni...

Plutonierul Iacob, promovat ca SS Sturmscharführer[94], devine șeful grajdurilor diviziei. Deja vreo patruzeci de cai au fost selecționați cu grijă și puși la dispoziția noastră. Nu știu cum a făcut-o, dar îmi face un cadou regal, un splendid armăsar negru, Diablito, care chiar pare posedat de demon, o minunăție de cal. Nu mă mai despart de el. Mulțumită lui, nu mai sunt atât de singur.

Noutățile iau alura unei catastrofe. Un prim regiment pleacă la luptă pe Oder. Restul urmează un program de pregătire accelerată. Sunt multe aspecte ciudate în tot ce se întâmplă. Suntem șapte ofițeri desemnați pentru a urma cursurile școlii de la Gustrow (Mecklemburg). Asta pare rezonabil în ceea ce privește comandantul de submarin, cei doi aviatori, locotenentul de intendență, comandantul de geniu, evident, foarte puțin pregătiți pentru lupta terestră. E o altă poveste în ceea ce ne privește, pe mine și pe căpitanul Ruelle, veteran belgian din SS Wallonia, care am putea fi instructori mai experimentați decât cei mai buni instructori de aici.

Cât timp irosim, cu specializările noastre nefolosite, aspect atât de descurajator!

Acest stagiu la Gustrow durează din 6 februarie 1945 până la începutul lui aprilie. În afară de funcționarea armelor automate perfecționate, a tehnicilor de distrugere a tancurilor, a fost pierdere de timp. Cu excepția camarazilor care folosesc cele două ore de meditație obligatorii de seară pentru studiul limbii engleze...

---

căpitan în armata română.

[94] Echivalent cu cel de sergent-major.

Coloane nesfârșite de refugiați trec practic fără încetare.

Căpitanul Ruelle mă învață să-mi fac la caschetă un model SS. Asimilez sfaturile sale la perfecție și chiar le îmbunătățesc. În șa pe Diablito, noul meu cal, partea de sus a căptușelii caschetei este bine umezită înaintea fiecărei plimbări de dimineață, timp de trei zile, și răsucită în sus. Când încep să o port, pusă așa strâmb împotriva regulamentului, observ după saluturile rigide cu care sunt întâmpinat, că SS-iștii originali sunt impresionați.

Notele mele fiind excelente, sunt trimis la cartierul general al Armatei 6 blindate la Melk. Văzându-mă făcând pe grozavul călare pe Diablito printre mașinile lor, mă trimit la sanctuarul de la Sankt-Agyd, locul de staționare al *Leibstandarte Adolf Hitler*. Nu am însărcinări specifice, cu excepția faptului că sunt ofițer de legătură pentru unitățile sosite la Dollersheim.

În privința asta sunt liniștit, în sensul că dacă Regimentul 3 grenadieri, la care sunt atașați Călărașii mei, este cumva mutat, voi ști automat. Îmi va fi ușor să obțin o comandă pentru a fi alături de ei.

Într-o dimineață, venind la cazarmă, după o lungă plimbare pe Diablito, sunt surprins la poartă de ieșirea în trombă a mai multor tancuri Panther. De după trapa ridicată de pe turela celui din frunte apare figura dură a lui Sepp Dietrich. Văzându-mă, fața lui roșiatică se întinde din toate ridurile și cicatricile în ceea ce ar trebui să fie un zâmbet. Pentru a acoperi răgetul motoarelor și scrâșnetul șenilelor, latră cu putere:

- Așadar, Emilian, nu pui cizma pe pământ nici acum, ce Dumnezeul calului, nu vrei să termini războiul ăsta împuțit ca toată lumea? Încerc mașinile astea noi... Prezintă-te la prânz!

Tancurile dispar într-un vacarm infernal. Mi-e greu să-l controlez pe Diablito care se cabrează și își roade zăbala.

Joseph Sepp Dietrich și-a amintit de mine. E adevărat, totuși, Crimeea parcă a fost ieri...

Sepp Dietrich este Dumnezeul absolut, venerat, al *Leibstandarte Adolf Hitler* sau *L.A.H.* Devenit Oberstgruppenführer[95], el este cel mai vechi într-un grad atât de înalt. Prima gardă de corp al unui om mic de statură, pe nume Adolf Hitler, în anii '20 la Münich, și-a croit și el drum. A activat în posturi foarte expuse, conducând Divizia 1 Panzer *Leibstandarte Adolf Hitler,* mândria Führerului, practic pe toate câmpurile de bătălie: Polonia – Olanda – Franța – Grecia

[95] Al doilea grad în SS, deasupra exista doar Reichsführer SS.

– Ucraina – Crimeea – Italia – Ardeni – Ungaria. Soldații acestei divizii de elită, angajați de multe ori în acțiuni sinucigașe, poartă pe mânecă ecusonul care îi distinge, cheia universală, *passepartout*. Niciodată alți soldați nu și-au meritat mai mult porecla, cea de *trișori ai morții*.

Fix la prânz Sepp Dietrich mă primește, cordial și rece în același timp, un amestec pe care îl stăpânea foarte bine.

- Emilian, cere-mi orice vrei, în afară de cai. Dacă aș fi avut, ți-aș fi dat, dar nu am. Ce dorești?

- Să lupt contra rușilor.

Răcnește de bucurie:

- Asta e ușor! Sunt peste tot, din ce în ce mai mulți. Poți fi sigur că-i vei întâlni...

Sepp își scarpină mustața cu unghia degetului arătător:

- Am ceva pentru tine, un pluton din Divizia X parașutiști... supraviețuitori ai unei echipe care a făcut o treabă extraordinară în Italia. Îi folosești ca și oameni de bază. Construiește-mi în jurul ei un grup de luptă, după care vorbim, va fi nevoie. Ia pe cine vrei, care să se potrivească. De acum, tu ești șeful.

Întrevederea s-a terminat. Acest drac de om are o asemenea energie că m-a pus din nou în mișcare. La el, nu e nevoie de considerații inutile, nu ține cont de situație. Luptă în prima linie, cu toate forțele, cu toate mijloacele posibile. Discutăm după aceea, dacă mai suntem...

Fac cunoștință cu plutonul de parașutiști. Adevărați Călărași, în sensul că cel mai în vârstă încă nu are douăzeci de ani. Doar prin modul în care țin armele îi simt foarte experimentați.

Din prospectările mele, recuperez șase elevi ofițeri români voluntari care să mă urmeze. Sublocotenentul activ Magirescu este printre ei. De asemenea, doi Untersturmführeri[96] din Divizia 23 Freiwillige (Voluntari) Panzergrenadier *Nederland*, van Houten. Unul este miliardar, moștenitor al faimoșilor proprietari de plantații de cacao. Celălalt este vărul lui, nu mai puțin bogat. Doi blonzi, uriași, inseparabili, angajați în luptă din vocație antibolșevică, al căror ideal este de o esență umană superioară. Având totul de pierdut, nimic de câștigat, cu excepția gloanțelor în această aventură, doar pentru a da un exemplu. Pe lângă asta, au un umor inepuizabil în cele

[96] Echivalent cu gradul de locotenent.

mai grele momente.

Grupul meu de luptă începe să prindă formă. Oamenii răspund bine, vivacitatea vârstei lor este dominată de un puternic simț al disciplinei.

La Sankt-Agyd, înfrângerea nu există pentru motivul că noțiunea înfrângerii nu există în mintea nimănui. Nu are loc aici. O stare de spirit particulară îi dă fiecăruia siguranța că face parte dintre cei mai buni. Idealul, cauza, este indiscutabilă. Putem muri pentru el cu zâmbetul pe buze, cu inima senină. Ca satisfacție finală, un om din SS știe tot ce trebuie să știe ca prin moartea sa să distrugă cât mai mulți bolșevici. O victorie ca oricare alta, dar o victorie, oricum.

Revenim la pregătire pentru a-i da fiecăruia un automatism al responsabilităților sale, în sensul de a ști locul său între camarazi, defilăm obosiți, rupți, când Sepp Dietrich trece pe lângă noi:

- Ha! Ha! Iată *Unitatea Vagabonzilor*! Numai la vederea voastră Ivan o va rupe la fugă...

Prin cazarmă începe să circule un zvon intens:

- Hitler a murit la Berlin în luptă cu dușmanul...

Sepp Dietrich nu se demoralizează:

- Amiralul Dönitz este acum la comandă. După el, va fi întotdeauna un comandant care să spună *Nu!* rahaților de la Kremlin.

Între timp, trimite *Unitatea Vagabonzilor* la Lilienfeld pentru luptă. În fața noastră, trupe de gardă, de elită. Garda roșie contra *Leibstandarte Adolf Hitler,* o frumoasă confruntare în perspectivă. Toți înarmați cu un Schmeisser cu treizeci și două de gloanțe, cam o duzină de M.G. 42, grenade din belșug, fără îndoială că nu vom face concesii.

Venind prea aproape, Ivan o ia în dinți din plin. Sunt sigur că am putea să-i respingem cu ușurință mai bine de cincizeci de kilometri. Dar nu ni să dă această satisfacție. Nu acestea sunt ordinele, trebuie doar să-i oprim, acesta este consemnul.

De oprit i-am oprit. Bineînțeles că nu mai mișcă niciun fir de păr. În cursul discuțiilor, m-am convins că toată lumea este de acord: nu are importanță dacă murim. Esențial este să nu cădem vii în mâinile rușilor. Datoria noastră: să omorâm cât mai mulți posibil.

La 8 mai 1945 aflăm despre capitulare. Nu înțeleg, nu vreau să înțeleg. Cum, toată lumea este gata de ultimul sacrificiu pentru ultima șansă și s-a ajuns la capitulare?

În mintea noastră, ideea generală cea mai bine ancorată

de multă vreme putea fi definită astfel: să rezistăm în fața rușilor așteptând ca guvernul Reichului să trateze cu anglo-americanii. Apoi, într-un efort comun, ei și noi, să-i respingem pe barbari înapoi în stepele lor. Suntem întotdeauna gata să ne oferim piepturile ca și scuturi pentru Europa.

Aliații se pregătesc să dea civilizația violului bestiilor sălbatice. Nu înțeleg, mai ales englezii, că de fapt cei care au capitulat sunt chiar ei?

Lucrurile par atât de nebunești încât o companie întreagă a *Leibstandarte Adolf Hitler* refuză să creadă și decide să-i atace pe Ivani pentru a le dovedi că încă nu s-a terminat și pleacă cântând:

Wo wir sind da ist immer vorne
Und der Teufel der lacht noch dazu. Ah! ah! ah!
Wir kämpfen für Freihet
Wir kämpfen für Hitler[97]

Van Houten numărul 1 crede că totu-i gata:

- Haupstrumführer, am un plan! Cu dumneavoastră, luptând cât mai puțin, am putea să fugim în Spania. Am traseul în minte...

În minte... nu știu. Plin de îndrăzneală, cu siguranță. Știu din experiență că planurile cele mai nebunești reușesc cel mai bine. Consider totodată că cel mai bine e să evităm să fim capturați de Ivan.

Lilienfeld l-am ocolit mult, nu am fost văzuți. Prin marșuri forțate mi-am condus grupa până la Liezen, printr-un astfel de potop de refugiați încât atunci când apar două jeepuri urmate de mai multe mașini de comandament încărcate cu soldați ne este imposibil să deschidem focul fără să provocăm un masacru printre civili. Americanii nu se gândesc nicio secundă că noi am fi tras. Sunt atât de siguri de ei încât puteau muri. Un locotenent ordonă să lăsăm jos armele automate. Un om din zece poate păstra Schmeisserul său, ofițerii armele personale.

Înainte de a ne conforma, îl întreb dacă și cei din SS ca noi suntem beneficiarii aceluiași regim ca și prizonieri de război.

- Normal, îmi răspunde, sunteți soldați ca și cei din Wehrmacht... Continuați până la Mauerkirchen, veți fi în regulă.

În regulă cu ce?

Continuăm în ordine. Americanii pe care îi întâlnim poartă fulare albastre ca cerul în jurul gâtului. Uniformele le sunt noi. Stilul

[97] Refrenul unui imn al Waffen SS, numit *SS Marschiert din Feindesland* (SS mărșăluiește în țara inamicului) sau *Teufelslied* (Cântecul diavolului). Refrenul, în traducere: *Oriunde mergem, întotdeauna înainte / Și diavolul râde cu noi! Ah, ha, ha! / Luptăm pentru Germania / Luptăm pentru Hitler.*

lor lejer de oameni bine hrăniți este șocant, provocator. Modul de a mesteca continuu gumă, exasperant.

Van Houten îmi spune:

- Ivan îi va pune rapid la pământ...

Am la mine faimosul pistol Beretta pe care îl trambalez de la începutul campaniei și de care nu m-am servit niciodată. Ultima ocazie pentru a-l folosi. Mâna mea dreaptă strânge patul rece. O asemenea surescitare m-a cuprins că nu mai am forța să duc la capăt gestul meu de disperare.

Suntem plasați la Altheim din 20 mai 1945, pe o pajiște între două râuri. O trupă de douăzeci și șapte de mii din Waffen SS. Pe înălțimi, tancuri cu tunurile îndreptate spre noi. În mod firesc, multe santinele. Tabăra de la Altheim este sub comanda locotenentului Goldenberg.

Moralul fiind ceea ce se poate ghici cu ușurință, partea fizică devine repede insuportabilă. Douăzeci și șapte de mii de oameni adunați pe iarbă, fără adăpost, fără pături, supuși intemperiilor, cu *o pâine la treizeci de oameni pe zi și nimic mai mult*. La început, privilegiați erau cei care stăteau lângă apă. Ceilalți îngrămădiți nici nu se puteau mișca. S-a stabilit imediat un sistem de troc: un ceas pentru două pâini fiind tariful de bază.

Nopțile sunt reci. Ziua plouă. O ceață fină stagnează deasupra noastră, a celor ce se scaldă în mocirlă.

Curând va fi și mai rău. Acești soldați eroici au început să-și scoată decorațiile, să-și smulgă capetele de mort de la caschete, runele și insignele SS pentru a le schimba contra nu contează ce se poate mânca. Un brav soldat și-a schimbat insigna de argint primită pentru că și-a riscat viața în peste cincizeci de lupte la baionetă pe o bucată de ciocolată. Altul plăcuța pentru zece tancuri rusești distruse pentru o pâine. Crucea de Fier valorează cinci pâini. Sunt aici cei din *Leibstandarte Adolf Hitler*, din SS Viking, din SS Hitlerjugend. Au suportat cea mai neagră mizerie, cele mai grele încercări, dar n-au putut rezista la cea mai importantă, ultima.

Niciodată nu am crezut că germanii se pot comporta așa. Simt o mare dezamăgire, întradevăr, mă dezgustă profund. I-am apreciat într-o victorie dificilă, dar îi disprețuiesc pentru că nu știu să învingă înfrângerea. Trebuie spus că pentru mine, încă din copilărie, cea mai frumoasă imagine a unui cavaler, cea mai nobilă, este cea a lui Vercingetorix coborând de pe cal pentru a depune armele la picioarele lui Cezar, salvându-i pe arverni de ceva mai rău, fără să-și piardă cu

nimic demnitatea de conducător.

Locul este atât de aglomerat încât, peste miile de umilințe, mai suntem obligați să defecăm unul lângă altul. După zece zile trăim într-o adevărată fosă septică, în mijlocul excrementelor spălate de ploaie. O dimineață însorită face aerul irespirabil. Cei de lângă apă se țin ceva mai bine. Am reușit să mă apropii și eu.

Uriașul Van Houten nr. 1 păstrează încă o mică rezervă din umorul său sănătos. A găsit o propoziție care denotă asta:

Ieri eram sus
Regele cacao
Azi sunt jos
Regele caca.

Cei mai tineri mănâncă iarba murdară și vânează râme pe care le înghit crude. Din milă sau în batjocură, negrii din posturile de pază sacrifică câini pe care ni-i aruncă. Niciodată nu cad pe pământ, sunt sfâșiați, sfârtecați și devorați mult înainte.

Astăzi, un colonel american însoțit de o femeie din W.A.C. (*Women's Auxiliary Corps*) îndrăznesc să intre în cloaca noastră împuțită. Omul ăsta este de o temeritate sau inconștiență ieșită din comun. Femeia pare bulversată. Are un aparat de fotografiat performant. În ciuda insistențelor colonelului, nu îndrăznește să-l folosească. Ajung lângă mine. Colonelul pare indignat de faptul că încă mai îmi port ostentativ toate decorațiile. Mie, căruia mi s-a fâlfâit de acestea când le-am obținut, am găsit că era momentul să mă laud cu ele, să le fac să strălucească în soare, într-o manieră în care să-i omagiez pe cei care au fost săriți la distribuirea decorațiilor. Cei mai buni. Adică cei ce au murit. Și nu au murit pentru a li se elibera un certificat de curaj momentan. Morți pentru că au vrut să trăiască liberi într-o țară liberă.

Cu o palmă colonelul îmi zboară cascheta:

- Gangster mizerabil, scoate gunoaiele astea!

Nu mă sperie, ochii mei fixați într-ai lui îl face să tremure de furie reținută. Se pare că dorea un suvenir din această vizită. Colonelul întinde mâna spre Crucea mea de Fier.

Îl opresc cu un cuvânt:

- Tâlharule!

I-am aruncat cuvântul în plină figură cu câte ceva bine expectorat.

Magirescu mă trage de braț. Femeia îl extrage pe colonelul

stupefiat care își șterge fără încetare fața cu mâneca hainei. Magirescu, Van Houtenii și alții vor să mă ascundă sub o altă uniformă în mijlocul mulțimii. Căutarea mea echivala cu găsirea unui ac într-un hectar de fân.

Refuz totul categoric. Toată ziua am așteptat pedeapsa. Nu a venit. Cred că aș putea să-i mulțumesc femeii necunoscute din W.A.C. Mulțumesc, doamnă.

În noapte, împușcături ne fac să sărim în sus. Sunt santinele care se amuză.

- Pariez că îl dobor din primul foc?

- Pe cinci dolari că nu...

Soldatul își armează carabina, vizează un prizonier, o detunătură. Dacă îl lovește în cap, a câștigat.

Plictiseala și oamenii îi ucizi cum poți.

Când suntem la șaptesprezece pariuri câștigate, asta înseamnă șaptesprezece prizonieri asasinați, fără ca asta să afecteze câtuși de puțin pe amabilul locotenent Goldenberg, un eveniment important se petrece. O agitație neobișnuită cuprinde intrarea în tabără. Fluiere, ordine, strigăte intempestive se încrucișează. De unde sunt, nu văd nimic. Van Houten, care a fost martor la o parte din incident, vine să îmi povestească:

- Caraghioasă agitație! Unul dintre marii lor șefi a fost informat despre ce se întâmplă aici, generalul Patton. A venit să vadă personal. Ancheta făcută, l-a destituit pe Goldenberg pe loc. A pornit ca dement cu jeepul la postul de gardă cel mai apropiat. A fost văzut scoțând un Colt enorm și urlând: *Acum cine e canalia futută care vrea să facă un concurs de tir cu mine? Uite, eu sunt omul lor!* Toți durii ăia erau cu nasul în pământ. Au rahat în pantaloni. Din păcate, n-am avut parte de un duel. Adevărat, acest Patton e un soldat... Unul adevărat!

Cu asta Van Houten a spus totul. Patton e un soldat. *Unul adevărat*. Nu a suportat faptul că sunt maltratați soldații care doar și-au făcut datoria de soldați. Într-o oră, tabăra a fost dizolvată.

Respectele mele, domnule general Patton!

Capitolul XXVIII

Dintr-o tabără în alta – 25 de ani de închisoare – Tot zero, colonel Dan Ionescu

În timp ce autoritățile militare elaborează un plan de evacuare în mai multe convoaie, ca prin minune suntem copleșiți cu alimente din belșug. Suntem inundați cu delicioase rații americane. Vai! Experiența vârstnicilor nu se poate face auzită. Foarte tinerii SS-iști, mai flămânzi ca niște lupi, - mulți leșină, cad de foame de mai multe ori pe zi – devorează cu atâta poftă încât câteva sute vor muri în patruzeci și opt de ore.

Fac parte dintr-un convoi de opt mii de prizonieri. Punct terminus: fostul lagăr de concentrare nazist de la Ebensee. Foștii deportați "de drept comun" care au refuzat repatrierea lor sub diverse pretexte temându-se să înfrunte justiția țării lor la întoarcere, ne iau violent în primire. O ploaie sălbatică de bastoane se abate asupra noastră. Sunt multe victime. O duzină de astfel de furioși par să îmi vrea pielea în mod special. Scap numai datorită sacrificiului unui colos român, Staub. El se interpune între loviturile destinate mie. O bâtă enormă se frânge pe rinichii lui. Lovitura m-ar fi ucis. Uriașul Van Houten îmi face un zid de cealaltă parte. Trec fără prea multe vătămări. Călătoria mea aproape că s-a încheiat acolo. Gardienii amenință cu deschiderea focului. Totul revine într-o aparentă ordine.

Se începe să fim împărțiți după naționalități. Sunt puțini români, dar asta îmi permite să-l regăsesc pe caporalul Năstase din 2 Călărași. Din păcate, nu poate să îmi dea vești despre camarazii dispersați.

Americanii numesc ca și comandant al lagărului pe un ungur, locotenent-colonelul Ney, ce se pretinde descendent al mareșalului lui Napoleon. Mă fac comandant de regiment. Pot să obțin prezența alături de mine a lui Năstase în calitate de ordonanță. Hrana este decentă. Fiecare primește un pachet de patru țigări pe zi. Năstase, mare fumător, renunță în fiecare zi la porția lui pentru a mi-o oferi. Un Călăraș rămâne totdeauna Călăraș în toate circumstanțele. În această *tabără a străinilor din armata germană* remarc mai mulți francezi din divizia Charlemagne.

La sfârșitul lui iulie suntem transferați la Steyer, într-o cazarmă de artilerie. Există și un manej. Văd ofițeri americani al căror mod de a călări lasă mult de dorit. Mă simt ca un cal plimbat în cerc, căruia îi este interzis să galopeze pe câmpiile ce se întind în orizonturi nesfârșite.

Căpitanul comandant al taberei vine să îmi ceară foarte politicos să-mi scot de pe uniformă insignele și decorațiile:

- Curând veți putea circula în oraș în deplină libertate pentru a supraveghea executarea lucrărilor de degajare a fabricilor bombardate. Trebuie să evităm provocările...

Iată că este rezonabil. Mă conformez imediat. Condițiile de viață de aici sunt de vis. Căpitanul mi-a atribuit un apartament renovat cu baie și o cameră adiacentă rezervată lui Năstase. În timpul zilei un jeep mă duce la șantier. Mă pot opri să beau o cafea.

Cel mai adesea căpitanul american ia cina la popotă cu mine. O cină muzicală, animată de o orchestră țigănească. Țigani membri ai Waffen SS Divizia *Hungaria* și *Hunyadi*.

- Nu voi înțelege niciodată concepțiile rasiste ale celui de-al treilea Reich! admite căpitanul.

Viața aici are ceva în comun cu viața unui câine: niciodată nu durează prea mult...

Octombrie. Toamna nu prea are virtutea de a te înveseli... Am fost și mai puțin bucuros când, debarcați în tabăra de la Wegsched, responsabilul, un anume Osterreicher, ne aduce la cunoștință frecându-și mâinile, că ni se întocmesc dosare tuturor din SS și că nimeni nu va scăpa de judecători.

- Minim douăzeci și cinci de ani de închisoare, ticăloșilor! ne anunță bucuros.

Tabăra era foarte bine păzită. Mulți demnitari din SS, din Waffen SS, adunați aici, reclamă măsuri de securitate implacabile. Greu de fugit de aici. L-am informat pe Năstase despre obligația noastră, să evadăm cât mai repede.

Confortul de la Steyer m-a costat scump. M-a înmuiat după atâtea lipsuri și mi-a adormit neîncrederea, chiar ideea a ce se va întâmpla cu mine nu mi-a mai deranjat gândurile. Delăsarea se plătește scump, azi sau mâine.

Eram pe cale să fac un plan de evadare nebunesc când Năstase năvălește în camera mea:

- Dom căpitan, este o comisie română în curte. Vin să ne elibereze!

- Mă îndoiesc, Năstase... mă îndoiesc!

Mă îndoiam pe motive întemeiate.

Primul ajuns în fața acestei comisii de repatriere am fost eu. Am intrat în birou. Iau poziția de drepți. La fel de bine puteam să cad în fund: în fața mea, colonelul Dan Ionescu în persoană. Face ochii cât cepele, de parcă ar fi văzut o fantomă.

- Emilian... Nu sunt prea fericit să te văd, crede-mă!

Îl cred pe cuvânt. El continuă:

- Cu toate acestea, îmi voi face datoria față de tine ca și față de alții. Ați greșit. Asta este. Toată lumea poate să greșească. Dar a sosit momentul reconcilierii naționale. Vom uita totul. Reveniți cu noi cu toată încrederea. Nu te supăra dacă nu dau mâna...

Nu mă supăr, dimpotrivă. Oricum, dacă îmi întindea mâna, ar fi primit-o pe a mea în plină figură, prefăcutul naibii!

Pe culoar trec pe lângă adjutantul lui Dan Ionescu, comandantul Radu Iliescu. Mă trage afară, departe de urechi indiscrete:

- Sunt aici pentru a face ceea ce cred că este datoria mea. Prefăcându-mă că le fac jocul, pot face mai mult. Emilian, e vorba de pielea ta. Nu te întoarce, nu te mai întoarce niciodată. Sovieticii și noul guvern au făcut din tine un erou căzut în luptă. *Pravda* te-a prezentat ca un erou legendar al cavaleriei, decorat de Stalin. Mama dumneavoastră a primit decorațiile. Apoi ești auzit la Radio Viena povestind de ce ați trecut cu oamenii voștri la germani, predicând anticomunismul mai violent ca și în zilele bune de la L.A.N.C... I-ai ridiculizat. Ești prea popular ca să rămâi în viață. Am găsit o modalitate excelentă pentru a vă salva împreună cu toți camarazii care au de ce să se teamă de comuniști. Vă voi trece din oficiu pe listele de repatriere... Nu vă faceți griji de rest. Aveți încredere.

I se prezintă lui Osterreicher o listă cu patruzeci și doi de români pentru repatriere, ceruți de guvernul lor. Și eu printre ei. El semnează de plecarea lor. Mergem spre gară. Aici comandantul Radu Iliescu dă șefului convoiului român o listă de douăzeci și șapte români care vor să se întoarcă în țară. Se face apelul, cei douăzeci și șapte sunt aici. Totul este în regulă. Urcă în vagoane, trenul pleacă...

Rămânem cincisprezece oameni pe peron. Cincisprezece oameni liberi, eliberați oficial de autoritățile de ocupație. Încă o dată, josnicul Dan Ionescu a fost păcălit. Noul lacheu al bolșevicilor, cel ce-și păzea scaunul, a eșuat în încercarea mișelească. Nici măcar trădarea nu l-a învățat să se priceapă, cât de cât.

Capitolul XXIX

Tabăra numărul 63 – Simon Wiesenthal – Mister Fox – La C.I.C. o altfel de luptă – A.C.R.A.S. – Homarul – Emilian contra Emilianof – Permiteți-mi să vă strâng cleștele

Cred că toată lumea va fi de acord: este ceva odios să deplasezi populații sub termenul de *persoane strămutate*. Ca și cum ai muta ființe umane ca și pionii pe tabla de șah. Ce eram, mai exact?

Pe de-o parte evreii, scăpați din lagărele de concentrare, pe de altă parte refugiații ruși, cazaci, unguri, cehi, sârbi, polonezi, români și Volksdeutsche[98] care refuză să se supună jugului comunist.

Taberele se înmulțesc în jurul orașului Linz, pline de mizerie și degradare umană. Românii sunt adunați în tabăra numărul 63. Iată că a venit vremea refuzului, chiar dacă tentația de a reveni în țară este destul de mare. Cei mai refractari sunt oamenii simpli, majoritatea țărani, guvernați de o încredere absolută în Dumnezeu și în dragostea de patrie. Găsesc repede un nou motiv pentru a trăi și pentru a lupta pentru ei, cu toate că ei nu au luptat niciodată pentru mine.

Trăim în barăci. Promiscuitatea este cumplită. Familii întregi de câte zece persoane, uneori mai mult, trăiesc separate unele de altele de pături gri ale armatei germane întinse pe corzi între doi pereți. În ciuda ajutorului extern, situația pe plan alimentar rămâne critică. Referitor la igienă, mai bine nu vorbim. Femeile caută intens locuri de muncă la americani, bucătărese sau femei de serviciu. Destule găsesc, America este bogată, nu o costă nimic. Locurile de muncă sunt căutate pentru că permit norocoșilor să aducă mâncare. Soldații americani sunt generoși, depozitele nu prea bine păzite... Apare o piață neagră înfloritoare cu civilii austrieci. Cursurile de schimb sunt date de tabăra de la Ebelsberg. O cazarmă mare, fostă Waffen SS, a fost pusă la dispoziția evreilor ce doreau să ajungă în Israel. Aici este centrul pieței negre. Țara Făgăduinței nu se câștigă din nimic. Aș face la fel dacă asta mi-ar da țara înapoi.

[98] Resortisanți germani instalați în afara frontierelor Reichului. Mai ales în România, Ungaria, Iugoslavia, Rusia, Polonia etc. (n.a.)

În tabăra 63 suntem vizitați deseori de un anume Simon Wiesenthal.[99] Caută prietenia românilor care au fost internați în lagărele de concentrare naziste, mai ales ale celor din Garda de Fier, pentru a aduna cât mai multă documentare asupra membrilor SS importanți care au trăit printre ei, inclusiv gusturile, ticurile, semnele particulare, obiceiurile, viciile lor. Adună cel mai mic detaliu cu grija unui entomolog pasionat.

Misiunile străine fac vizite frecvente abandonaților din care fac parte. Pentru a ne dezrădăcina mai mult, ni se sugerează:

- Veniți să defrișați pământul la noi... În Canada, în Argentina, în Venezuela, în Australia...

Li se promite Peru bieților oameni care nu mai au altă comoară decât o patrie pierdută. Unii cedează, nu la iluzia unor profituri magice, ci mai degrabă pentru a-și îndepărta copiii de ororile războiului, ale represiunii în cazul unei întoarceri în țară.

De bună voie am devenit directorul școlii primare din tabăra 63. Cu o profundă pasiune învăț copii istoria României, mai puțin cum am învățat-o la Universitate, ci mai mult în felul în care mi-a povestit-o unchiul Duminică. Rezultatele sunt excelente. În sinea mea, știu că ar fi și mai bune dacă nu aș fi atât de nerăbdător să-i învăț totul dintr-o dată. Am avut întotdeauna impresia că mâine nu voi mai fi. Impresie ciudată, nu am simțit-o niciodată pe front, acolo unde viața îmi era permanent amenințată.

În ceea ce privește copiii, fac tot ce pot, dar referitor la părinți? Pentru ei, am o singură idee: să ne reunim într-o mișcare destinată să mențină pure tradițiile noastre, ale rasei, să ne ridicăm cu toate forțele noastre împotriva comunismului, să-i rezistăm cu toate mijloacele.

Pentru început, de fiecare dată când am ocazia, cu cel mai neînsemnat pretext, țin adunare după adunare. Vorbesc, vorbesc întruna. Auditoriul devine din ce în ce mai numeros. Înaintea fiecărui discurs cântăm Imnul Național, neavând altul pentru a-l opune *Internaționalei*. Comuniștii profită astfel făcându-mă un susținător al Regelui Mihai, Imnul Național fiind Imnul Regal... Continuăm să-l cântăm din inimă, făcându-l cunoscut *urbi et orbi* chiar dacă regele mai guvernează numai propria lui slăbiciune. Cum am putea să avem ceva în comun din moment ce el suportă pasiv opresorul rus?

Activitatea mea displace. Amenințările încep să curgă. La

[99] Supranumit ulterior "vânătorul lui Eichman", faimosul vânător de naziști în întreaga lume (n.a.)

începutul lui mai 1946 un comandant din armata americană mă trezește în zori. Face inspecția a ceea ce folosesc ca locuință, însoțit de trei inși amenințători din poliția militară, cu pistoale mitralieră în mâini. În mână îi sclipește scurt reflexia metalică pe care o ascunde imediat. Identitatea mea urmează să fie examinată cu atenție. Aparent liniștit prin atitudinea mea, le cere celor trei polițiști militari să îl aștepte în curte. În culmea tensiunii, îl studiez cu mai multă atenție. De talie medie, în jur de treizeci și trei de ani. Zâmbește mereu în timp ce vorbesc. Și vorbesc timp de trei ore, povestindu-i viața mea. El a cerut-o. Părul lui blond roșcat îi dă tenului o albeață tulburătoare. Veveriță sau vulpe? Nu eu voi decide, chiar el însuși o va face:

- Bătrâne, oameni ca tine, ar fi foarte apreciați în Statele Unite... Va trebui să verific câteva puncte importante ca să fie în regulă, dar eu cred că pot fi sigur de tine așa cum sunt sigur că numele meu este Fox...

Se ridică:

- Nu vă faceți griji, totul va fi în regulă. Dacă ceva se complică, căutați-l pe Mister Fox. Voi aranja totul. Rămâi dator!

Se pare că C.I.C.[100] începe să-și bage nasul. Le-a trebuit mult timp americanilor să realizeze eroarea ce au făcut-o. Războiul care nu au vrut să și-l asume complet, cel puțin până la împingerea rușilor în granițele lor naturale, sunt obligați să îl reia din umbră. Dar cu diferența că acum, în virtutea bunelor lor oficii de la Ialta și Postdam împreună, o bună jumătate din Europa este în lanțuri, redusă la sclavie de către țarii roșii.

Cu o ardoare suplimentară continui să organizez mitinguri și reuniuni de informare. Comuniștii au încercat de mai multe ori să-mi spargă fața. Nimic de făcut. Prietenii mei îmi asigură o protecție atât de vigilentă și afectuoasă, totuși se simt jigniți dacă le spun bodyguarzi. De fapt, prin mine, ei veghează la "vocea" țării. Care nu trebuie să tacă, iar pentru asta se poate lăsa cu scântei.

Comuniștii români turbează. Propaganda lor pentru revenirea țăranilor emigrați eșuează cu totul. Eforturile depuse, în ciuda numeroaselor mijloace, promisiunile extravagante rămân fără efect. Mai bine moartea în exil decât paradisul sovietic.

Spre 15 august 1946 un soldat american, mai exact un ofițer

[100] Army Counter Intelligence Corps (Army C.I.C.), serviciul secret al armatei americane, a activat în al doilea război mondial și la începutul Războiului Rece. Azi se numește United States Army Counterintellingence.

dacă ar fi să judecăm după calitatea uniformei sale, fără vreun semn distinctiv de unitate sau grad, vine să mă viziteze. Glacial, se prezintă:

- Mă numesc Turner. Prietenul meu Mister Fox ar dori să mă însoțiți. Dorește să vă vadă. Desigur, nu sunteți obligat să mă urmați. Sunt însărcinat să vă fac cunoscut faptul că după verificări, tot ce ați declarat domnului Fox este considerat că este exact. În niciun caz, nu veți avea vreo problemă cu noi.

Misterios, dar corect. Am decis să-l urmez. Să spunem simplu, interviul s-a derulat în sediul C.I.C. Mister Fox mi-a oferit o țigară de foi *Dutch masters*, intrând apoi direct în subiect:

- Domnule Emilian, îi cunoașteți mai bine ca și mine, de mai mult timp. Ajutați-ne și noi vă vom ajuta. Nu-mi plac mai mult decât dumneavoastră. Să zicem că ați luptat împotriva lor mai bine ca mine. Vreți să continuați să o faceți alături de noi? Gândiți-vă. Știți unde și cum să luați legătura cu mine.

M-am plimbat multă vreme prin oraș. Tot felul de povești îmi vin în minte. Fiu de ofițer, eu însumi ofițer, din rasa nobilă a cavalerilor, care șarjează inamicul în față, la lumina zilei, crezând în judecata lui Dumnezeu, să-mi mânjesc armura albă cu acel cuvânt pe care îl arunci ca un scuipat: spion?

Om de acțiune, nepotrivit, cum am văzut, pentru intrigă și compromis, nu mi s-a părut că zona tenebroasă ar fi un câmp de luptă potrivit mie. Dimpotrivă, acțiunea mea s-a limitat acum doar la vorbe. Am început să întorc propunerea pe toate fețele. Sigurul aspect pozitiv ar fi conservarea sentimentului anticomunist în noile democrații populare... Asta nu înseamnă luptă cu adevărat...

Întâmplarea face să-mi amintesc de un ofițer german de care am fost și am rămas în legături foarte bune. Intimitatea dintre noi era suficientă pentru a-i împărtăși cazul meu de conștiință. De partea lui, încrederea era suficientă pentru a-mi povesti despre ceea ce era un secret de stat: o organizație germană sub ordinele generalului Reinhard Gehlen[101] și-a început activitatea. După ce Gehlen și statul său major s-au întors de la un lung stagiu de informare și organizare în Statele Unite, s-au instalat pe teritoriul Germaniei Federale. Bineînțeles, sub oblăduirea serviciilor americane, dar mergând prin forțe

[101] Reinhard Gehlen (1902-1979) a fost șeful informațiilor militare germane pe Frontul de Est în al doilea război mondial, șeful organizației anticomuniste de spionaj Organizația Gehlen sub patronajul CIA și președinte fondator al serviciilor de informații vest-germane BND.

proprii spre o autonomie totală. Americanii și-au luat un risc enorm, dar nu puteau decât să se felicite pentru asta. Știam calitățile, curajul și onoarea ce îl caracterizau pe Reinhard Gehlen. Cât despre amicul meu german, el avea realizări remarcabile pe acest front.

Și eu care făceam nazuri. Nici vorbă să le dau lecții de onoare, cu atât mai puțin de curaj, acestor mari luptători. Ceea ce au acceptat ei să facă, trebuia să accept și eu să o fac, în ciuda imaginii ce-mi făcusem până acum, mai mult din necunoaștere. Va trebui *să lucrez* pentru americani, cum s-ar zice în romanele ieftine de spionaj. De fapt, mă voi folosi de ultimele mijloace avute la dispoziție pentru a lupta împotriva dușmanilor lumii libere, stăpânii de sclavi cei mai vrednici de dispreț din toată istoria.

Lucratul pentru americani nu a fost ușor. Prevenirea infiltrărilor comuniste în lumea liberă, cunoașterea intențiilor lor reale, bazele lor secrete, iată care va fi treaba mea. Înainte de a spune da, americanii fac unele "gesturi". Datorită lor pot cumpăra instrumente tipografice pentru a multiplica pe larg informațiile provenite din România aservită. Un ajutor eficace mi-a permis chiar să public un ziar, *Roșu, galben și albastru*, organism de legătură între românii din exil.

Dar, curios, când am decis să trec la acțiune directă cu ei, să mă descurc, să dovedesc...

Fiind completamente ignorant în materie de spionaj, mi s-a părut repede că noțiunea de secret rămâne primordială. Pentru a păstra cât mai bine acest secret, exista o compartimentare strictă. Agenții trebuiau să mă cunoască doar pe mine, de cele mai multe ori nu se cunoșteau între ei. Am folosit trucuri suficient de eficace pentru a nu le putea dezvălui încă. Acest lucru vă va împiedica să mă apreciați cum ar trebui, dar mă rog... Există alții cărora li s-ar tăia gustul de a aprecia în cel mai scurt timp. Deși pare a putea fi pus la îndoială, reușesc să-mi constitui rețeaua și dincolo de simpatizanții cunoscuți ai cauzei mele. Securitatea era esențială.

Americanii, concentrându-se doar pe efortul lor de război împotriva germanilor, nu știau nimic de obiceiurile, manierele, limbile sau dialectele Europei Centrale. Alt mister impenetrabil pentru ei: slavii. În consecință, serviciile lor de informații navigau prin ape tulburi, periculoase, când au riscat mai mult. Cu toate acestea, trebuiau să afle cum s-au organizat rușii în spatele Cortinei de Fier. Locurile de concentrare ale forțelor lor armate, echipamentul lor. Bineînțeles, într-o manieră cât mai exactă.

Statul major american își imaginează cu ușurință și pe bună

dreptate că Ivan poate foarte ușor ca într-una din zilele viitoare să-și împingă viitoarele granițe până la Copenhaga, Biarritz sau Lisabona așa, doar pentru amuzament. Mister Fox îmi cere pur și simplu să-i aduc la cunoștință ce se întâmplă în România pe plan strategic. A făcut-o cu o detașare extremă, ajungând chiar să uite de cheltuielile de misiune. O scăpare ca oricare alta, dar foarte problematică.

Pregătesc misiunea cu foarte mare grijă. Un fost ofițer de grăniceri stabilește un traseu ideal de intrare în România, cu toate contactele sigure. Un singur agent de intervenție, înlocuit de un altul după un anumit număr de ore de tăcere, dacă mai dădeam lumină verde.

Acest agent, acționând singur, nu întâmpină nicio problemă și își îndeplinește misiunea în mod exemplar. Într-un timp record revine cu dispozitivul complet, ordinea de bătaie precisă și nomenclatura tuturor trupelor de intervenție staționate în România. Cu numele ofițerilor până la cele ale comandanților de batalion, inclusiv! A fost inclusă și o situație a armamentului, cantitatea exactă de muniții, cifra rezervelor de carburanți, până la plăcuțele de înmatriculare ale tuturor vehiculelor! Cunoștea și numărul tancurilor de asalt noi, uzate și scoase din funcțiune. În plus, a pus baze excelente pentru acțiuni la fața locului eficace, dacă se va ivi oportunitatea.

Domnului Fox i se tăie răsuflarea... Ca recompensă, mă autorizează să reunesc în mod legal refugiații români cu aceleași principii. Pun bazele A.C.R.A.S. (Asociația Creştină a Românilor din Austria Superioară). O excelentă platformă pentru apărarea ideilor noastre.

"Serviciul" începe să funcționeze bine. Prin viclenie reușesc să facilitez evadarea din România ocupată a mai multor compatrioți importanți. M-au lăsat să fac cum îmi convine. Desigur, comunic tot ce descopăr prietenilor noștri americani. Dar lipsa subsidiilor paralizează eforturile noastre. În cele din urmă, asta devine un stimulent. Cum să nu fim mândri de acțiunile noastre atât de eficiente și doar cu propriile noastre mijloace? Cu toată demnitatea recuperate, organizăm misiune după misiune cu entuziasm și fără să pierdem vreun agent!

În România, sovieticii au format o brigadă specială, un fel de brigadă anti-bande destinată eliminării fizice a lumii interlope bucureștene. Printre aceștia, numeroși gangsteri, escroci, hoți, proxeneți, au fost înrolați pe timp de război, formând șaisprezece companii numite *Unități de la Sărata*. Mulți, prin curaj în luptă și spirit de sa-

crificiu au fost complet reabilitați. Acum au fost vânați fără milă de către ruși. Dar ei, folosind nenumărate mijloace specifice "mediului" au traversat fraudulos frontiera amestecându-se cu refugiații români blocați în Austria.

În decursul unei mici serbări date de ACRAS, unul din cei care și-au dat concursul a obținut un remarcabil succes ca și cântăreț aplaudat de toți. L-am recunoscut pe Troznitoru, *regele spărgătorilor*, poreclit și *Homarul* pentru gusturile sale pentru cine îmbelșugate unde aprecia în mod special acest crustaceu, dar și pentru talentul său de a-i "ciupi" pe cei înstăriți. În vârstă de douăzeci și cinci de ani, subțirel, zvelt, elegant, acest modern Arsene Lupin compensa o mare lene cu o inimă de aur, distribuind cu generozitate rezultatele loviturilor sale celor mai puțin favorizați decât el. În Austria, circumstanțele i-au adus un gen de *pașaport moral*:

- Cu această piață neagră, toți au devenit hoți. Eu m-aș converti, dar nimeni nu are încredere în mine.

A avut o idee. La Ebelsberg, în tabăra evreiască, capitala traficului, banii curgeau gârlă. Nu era printre metodele sale, dar *Homarul* a realizat un *hold-up* (jaf armat) perfect. Prinde gustul și recidivează și este prins cu doi complici, victimele ce s-au ars având deja creat un sistem de autoapărare. Acest al doilea hold-up nu l-a organizat decât pentru că a distribuit ce a obținut prin primul către cei mai defavorizați dintre refugiați. Astfel, în tabăra 63 i s-au acordat cele mai largi circumstanțe atenuante.

Mister Winter în persoană vine să mă anunțe despre arestarea celor trei camarazi.

- Nu mă interesează, păcat pentru ei.

La fel de glacial ca întotdeauna, omul de la C.I.C. îmi sugerează:

- Acest Troznitoru este un as în specialitatea lui. El și camarazii săi s-au bătut remarcabil pe frontul rusesc, cu *Unitățile Sărata*. Din nefericire, aici vor lua douăzeci și cinci de ani...

- Au căutat-o cu lumânarea!

- Fără îndoială, dar personal eu rămân la ideea că, angajați, talentele lor vor da rezultate excelente...

Încep să înțeleg. De fapt, chiar el începe să mă lămurească:

- Dragul meu Emilian, la Amstetten, în zona lor, rușii au instalat o centrală a NKVD ce funcționează prea bine, după părerea noastră. Un om plasat acolo ne-a comunicat planurile exacte. Deocamdată nu pot spune mai multe. Dar dacă cineva intră în acest

sanctuar și reușește să deschidă seifurile, va fi o lovitură de maestru.

Proiectul mi se pare nebunesc. Să intri în gura lupului cu ce au în spate cei trei spărgători, mai bine te împușți în cap...

- Vorbiți prea cu ușurință despre asta! mi-o întoarce Winter. Dacă ai avea alternativa a douăzeci și cinci de ani de închisoare, fără îndoială că ai fi dispus să îți asumi riscuri. Cel puțin expuneți-le propunerea mea, dacă nu doriți să pledați pentru ea. A! Uitasem. În locul dumneavoastră, aș lua această afacere la modul personal. Știți cum se numește responsabilul NKVD al centralei de la Amstetten? Îl cheamă Emilianof. Emilian contra Emilianof, nu găsiți acest lucru captivant?

Așa că merg la închisoarea de pe Mozartstrasse din Linz. Mi s-a aranjat o întrevedere cu Troznitoru într-un local liniștit. I-am adus un cartuș de țigări Philip Morris și o sticlă de țuică.

Homarul e deprimat. A fost prins pentru prima dată. Cu mână armată, ceea ce este mult mai grav.

- Nu trebuia să-mi părăsesc niciodată specialitatea, suspină el. Nu contează că n-am furat niciodată decât de la hoți. Nu există dreptate adevărată!

Un bun moment ca să-i propun cadoul otrăvit al lui Winter. Otrăvit, dar a vibrat puternic în inima Homarului. Troznitoru mi-ar fi sărutat mâinile:

- Îmi salvați viața...

Mi-e teamă că, din contră, îl voi condamna la moarte. Mă asigură că cei doi complici l-ar urma până în infern. Nu cer chiar atât de mult. Pentru a nu da de bănuit, decid împreună cu Winter că voi fi avocatul lui Troznitoru. Astfel, când vreau, am un motiv să-l vizitez în închisoare. Bine izolați, puneam la cale lovitura. Să planifici să intri într-o centrală NKVD este una. Să o și faci, este alta...

Ceea ce mă binedispune este anticomunismul adevărat al Homarului și al acoliților săi. A adus o tentă patriotică organizării loviturii. Desigur, perspectivele unui eșec sunt mari. Rămân destule posibilități neprevăzute în planul nostru. Conștienți la ce i-ar aștepta în caz de eșec, ei cer capsule de cianură pentru a se putea sinucide. Mister Fox recunoaște:

- Nu am îndrăznit să vă propun asta...

Afacerea s-a derulat noaptea în zona rusă. Tot ceea ce pot să spun este că cei trei agenți ai noștri foarte *speciali* au pătruns prin efracție în clădirea păzită atent de opt agenți sovietici în civil, au deschis două seifuri ce aveau o reputație de inviolabilitate.

S-au întors cu zece kilograme de documente, inclusiv toate dosarele informatorilor ce lucrau pentru ruși în zona americană... și în alte părți! O enormă parte a edificiului clădit de serviciile de informații rusești s-a destrămat. Le-ar fi nevoie de ani de zile pentru a putea compensa acest dezastru.

Mister Fox mă felicită cu căldură:

- Constat cu bucurie că Emilian i-a luat pielea lui Emilianof...

Cred că avea dreptate, deoarece nu am mai auzit niciodată vorbindu-se despre șeful NKVD de la Amstetten. Cincisprezece zile mai târziu, am primit o carte poștală din Amsterdam, fără vreo semnătură. Scris simplu acest text:

*Permiteți-mi să v*ă strâng *cleștele...*

C.I.C. și-a ținut promisiunea, i-a făcut scăpați pe Homar și pe băieți...

Capitolul XXX

Presat de presă – Doctorul Wolf – Fratele meu Marcel – Mama mea – Nu te joci cu Pielea de Drac... că poate e deja arsă în infern!

În 1948, din măsuri de securitate, a trebuit să părăsesc tabăra 63. Îmi schimbam fără încetare domiciliul deoarece, indiscutabil, comuniștii doreau să mă elimine. Omul cel mai înverșunat după pielea mea e un renegat, doctorul Ivor Nagy, ex-militant național socialist ungur, lider al organizației *Volksdeutsche*[102] din sudul Ungariei al cărei sediu se afla la Vesprem.

Băiat frumos de treizeci și cinci de ani, inteligent, cultivat, excelent orator, și-a schimbat haina imediat după 8 mai 1945 și s-a pus la dispoziția comandantului trupelor sovietice din Austria, instalat la Baden, 26 kilometri sud de Viena. I s-a încredințat organizarea unui comitet progresist antifascist pentru *Volksdeutsche* din întreaga Austrie, din toate zonele de ocupație.

Din birourile sale din Schönbrunnerstrasse nr. 235, el încearcă să câștige elemente ale *Volksdeutsche* pentru cauza comunistă, pentru a-i recruta pe cei mai buni ca agenți de informații, pentru a-i convinge pe ceilalți să se întoarcă în țara lor de origine.

Invers, eu încerc să-i atrag prin canalul ACRAS spre cauza noastră. Înfruntările sunt frecvente, numeroase. Nu numai că trebuie să mă confrunt cu propaganda doctorului Nagy și a zbirilor săi, dar trebuie să rezist și acțiunilor violente dirijate direct de serviciile NKVD, de unde centrala de la Amstetten are polițe de plătit. O "antenă" a lor a fost instalată prin grija lor la Urfahr, lângă Linz, pe malul celălalt al Dunării.

Comuniștii m-au atacat și prin intermediul presei, având mai mult sau mai puțin la dispoziția lor și câteva importante cotidiene.

Die Neue Zeit este dirijat direct de biroul NKVD din Urfahr. La 6 octombrie 1948 publică:

[102] Persoane de naționalitate germană din afara granițelor. Înainte și în timpul războiului organizațiile lor din țările europene au fost sponsorizate de Germania nazistă. Mare parte din ei au făcut parte din SS în timpul războiului.

O nouă organizație fascistă a fost constituită ieri la Linz din rândurile P.D. (Persoane Deplasate). Opinia publică democratică a protestat violent împotriva acestei întreprinderi. Aici acționează un comitet central care se străduiește să creeze printre P.D. un fel de uniune a țăranilor. De luni de zile, reuniuni secrete au loc la Linz cu participarea fasciștilor străini. În calitate de reprezentant al slovacilor participant la aceste reuniuni îl regăsim pe vechiul ofițer SS Rossler, de partea română, căpitanul SS Ion V. Emilian care este în realitate conducătorul acestei uniuni a țăranilor, apoi Gheorghiu, șef al Gărzii de Fier, și Hubalek, șef al comitetului de asistență pentru români...

Osterreichische Zeitung, organ oficial al armatei sovietice în Austria din 27 ianuarie 1949 se indignează:

...deja în mai 1948 a avut loc la Linz un miting așa-zis al "comitetului pentru unitatea românilor", comitet compus din ofițeri români din Waffen SS și fasciști. Acest miting a fost o provocare la adresa Republicii Populare Române. De altfel, fasciștii români au mobilizat P.D. pe tema "solidaritate contra comunismului și lupta pentru eliberarea României". Liderii sunt personajele care s-au făcut deja cunoscute din timpul scandalului "uniunii țăranilor", mai cu seamă căpitanul SS doctor Emilian...

Cu o zi înainte *Die Neue Zeit* insistă:

...Mitingul în cursul căruia Republica Populară Română a fost atacată în termeni indescriptibili demonstrează în ce măsură insolența fasciștilor străini crește sub protecția patronilor străini... Fasciștii nici măcar nu au cerut o autorizație poliției austriece pentru a-și ține adunarea...

Der Abend din Viena vine în ajutor:

...De câteva zile organizația fascistă română Acras a organizat alegeri în taberele P.D. din Austria Superioară, pentru a alege cincizeci și șapte delegați pentru o adunare reprezentativă. Cu această ocazie, faimosul căpitan SS Emilian a ținut discursuri incendiare împotriva noii Românii...

Mulți din P.D. și din Volksdeutsche care lucrează în uzinele din Austria Superioară au votat cu ocazia alegerilor pentru camerele de muncă către candidații de pe listele naziste, al căror șef este Emilian, fost Hauptsturmführer, prefect în România fascistă. Aflăm că Acras a reușit să recruteze șase mii Volksdeutsche din România numai în Austria Superioară. Emilian este cunoscut pentru acțiunile sale în cadrul comitetului de legătură cu fasciștii din țările din est. El dispune de trupe de șoc cu care terorizează taberele P.D.

După aceea numele meu a fost citat de mai bine de o sută de ori, în general cu eticheta *faimosul bandit SS Emilian*. Ceea ce nu m-a împiedicat să continui cu toate puterile. Deși nu mă lăsam păcălit: comuniștii erau în avans, câștigau teren câte puțin în fiecare zi în lume. Opoziția la sistemul lor este foarte slabă. Occidentalii cred că doar se face politică. Tot ceea ce realizează sunt succese politice, astfel spus, nimic!

Dar comuniștii gândesc strategic și obțin succese autentice în plan strategic, care sunt apoi baze de plecare pentru noi acțiuni strategice. Astfel, avansează fără încetare. Am considerat întotdeauna că esențial este să li te opui, într-o zi sau alta, acumularea de mici eforturi va reuși să se constituie într-un baraj.

Îmi multiplic acțiunile, reuniunile informale în care denunț defectele fundamentale ale comunismului și ceea ce se întâmplă în țările zdrobite de cizma bolșevică. Din România, multe personalități politice sau artistice au reușit să scape datorită rețelelor mele. Evadări au avut loc din temnițele roșii. Nu i-au mai găsit pe deținuții evadați.

Pe planul informațiilor, am obținut rezultate spectaculoase. Neputându-mă opri sau doborî, au folosit un mijloc repugnant, în întregime după stilul lor.

Fratele meu Marcel Emilian, actor renumit, foarte iubit de bucureșteni, foarte diferit de mine, neocupându-se niciodată de politică, a fost provocat de o femeie frumoasă, Francisca Cristian:

- Un om a venit de la Linz cu noutăți despre fratele tău și un mesaj care să nu îți fie transmis decât ție...

Normal că de la sfârșitul războiului și începutul noilor mele activități, m-am abținut complet să reiau contactul, în orice mod, cu mama mea sau cu fratele meu, ca să-i țin la distanță de "ciumatul" ce am devenit. La Linz ajung să-mi zic că sunt complet rupt de ei, nu împărtășim aceleași idei.

Întrucât mama, fratele și cu mine ținem mult unii la alții, Marcel, nebun de bucurie la gândul că va afla în sfârșit vești de la mine, a venit însoțit de un prieten, căpitanul aviator Gheorghe Ștefănescu, care de altfel nici nu a intrat în casă, ci a așteptat discret în stradă.

Destinul nemilos a făcut ca mizerabilă cursă să fie în Calea Călărași nr. 25 la un anume Rosanide la 5 aprilie 1949.

Calea Călărași!

Arestat pe loc, fratele meu nu a negat nicio secundă că a venit după un mesaj de la mine. Nu putea. Francisca Cristian a afirmat că

acesta a fost scopul acestei vizite la o persoană pe care Marcel nu o cunoștea, căreia nu avea nimic ce să-i spună. Crima a fost gravă, *un mesaj de la mine*. La ieșire milițienii l-au arestat și pe bietul Gheorghe Ștefănescu[103] în ciuda protestelor sale.

Agenții dubli s-au grăbit să mă anunțe despre eveniment, de asemenea, dacă merg la București să afirm nevinovăția fratelui meu, îl vor pune în libertate...

- Ce s-ar întâmpla cu mine?

- Reveniți la sentimente mai bune, faceți-le cunoscute aceste sentimente, și vă veți găsi locul în adevărata Românie...

Mister Fox încearcă să mă convingă să nu merg în gura lupului. Știu prea multe pentru a trece de partea cealaltă. În fine, crede că soarta fratelui meu nu va fi oricum ameliorată. Dimpotrivă, interogatoriile, confruntările, *spălările de creier* s-ar fi amplificat.

- Țineți-vă tare! Cât timp trăiește reprezintă ceva pentru ei. Dacă mergeți acolo, foarte repede vor fi două cadavre.

Știu că are dreptate. Dar îndur cele mai groaznice torturi morale, mă zbat ca o insectă în pânza păianjenului, prins între sentimentele cele mai contradictorii.

Continui lupta luându-mi precauții suplimentare.

La începutul lui octombrie, m-am mutat din nou într-o cameră la mansardă la hotelul *Trei Coroane*. Situată la extremitatea clădirii, prezintă avantajul că îmi deschide un pasaj ușor pe acoperișuri în caz de necesitate. Practic, nimeni nu îmi cunoaște noua adresă. Într-o zi, bătăi la ușa mea. Deschid. Un ins este plantat în prag, jovial, cu mâna întinsă.

- Buna ziua, domnule Emilian, sunt doctorul Wolf...

Îl examinez rapid în timp ce îl invit să intre. Ochii lui obligi trădează prefăcătoria. Este roșcat, cu fața rotundă, puțină burtă. În jur de patruzeci de ani, costum gri și pălărie tiroleză.

- Ați obținut ușor adresa mea, doctore Wolf?

- O, da! Toată lumea vă știe aici.

Ce chestie! Ezită puțin:

- Văd că vizita mea nu vă surprinde. X... v-au anunțat?

- Nu, deloc! Cu cine am onoarea?

Herr doktor Wolf mă învăluie într-un zâmbet larg:

- Haide, sunt ginerele lor!

X... sunt prieteni români intimi. Le-am răsfățat unica lor fiică

[103] Gheorghe Ștefănescu a fost condamnat pentru "crima" lui la 25 de ani de închisoare. De fapt, nimeni nu a mai auzit vorbindu-se despre el. (n.a.)

pe când era un copil și am aflat că s-a măritat cu un german. Să fie acesta doctorul Wolf? El cel puțin așa pretinde. Ofițer în Flak[104], cu garnizoana în România, a întâlnit-o pe domnișoara X... S-a aprins, cu o chică roșie ca a lui, pot să cred cu ușurință. Dar ea? Să se îndrăgostească de ăsta? Dragostea este oarbă uneori, trebuie să admitem.

Herr doktor Wolf mă invită la prânz într-unul din cele mai bune restaurante din oraș. Plin de bani, de cartele alimentare, îmi oferă un adevărat festin. Paharul meu, abia golit, este repede umplut. Aflu că este reprezentant comercial. Plin de bune intenții. Având onoarea de a cunoaște un mare patriot ca și mine, vrea să ajute.

- De ce să nu mergem împreună la *Rosenstube* ca să vorbim?

De ce nu? Pe la ora 23 îl găsesc la *Căsuța cu trandafiri*. Șampania curge valuri. Nu îmi refuză nimic. Vorbim despre România. Practic, pare să cunoască bine situația. Întâmplător îl întreb:

- Unde ați fost cantonați?

- La Tartușeți...

Greșeală, Flak era la Pucheni...

- Și adorabila Flavia X... soacra dumneavoastră, tot așa de veselă?

- Tot timpul! La București îi plăcea să vină să danseze cu noi. O bucurie compania dânsei...

Da, desigur! În orice caz, ea nu ar fi putut să-l calce pe picioare. Era paralizată de mai bine de zece ani!

A doua zi, cu precauțiunile de rigoare, am mers să-l întâlnesc pe Mister Fox.

- Încearcă să mă agațe cu un cârlig zdravăn...

- Mușcați... Înghițiți-l până în gât!

Un om de la C.I.C. este pus imediat în schemă. Wolf este real, există. Doktor Karl Wolf, domiciliat în Mariahilfergürtel nr. 7-13. Telefon 12-1-77. Celibatar. Căsătorit doar la NKVD. Misiune specială: răpirea lui Emilian și aducerea lui în viață în zona rusă.

Wolf mă sună din când în când:

- Vă caut, mă asigură, un loc de muncă demn de dumneavoastră...

În mod sigur că l-a găsit pentru că, joi, 27 octombrie 1949, îmi dă întâlnire seara la cafeneaua Goethe. Vocea îi trădează o oarecare nervozitate. Îi e frică că poate nu voi veni.

- Mergeți, aveți încredere în mine! îmi cere Mister Fox.

[104] Apărarea antiaeriană.

Am mers. Herr doktor Wolf este pe cărbuni încinși. Îi simt fizic nervozitatea. Comandăm cafele. În timp ce ne sunt servite, sunt chemat la telefon:

- Emilian?

Momentul pentru a spune *Da* se apropie. Revin la masă. Îl văd pe Wolf cum întoarce privirea în timp ce duc ceașca de cafea la buze. Mă răzgândesc.

- Ospătar, două coniacuri!

- Nu pentru mine, suspină Wolf.

- Atunci unul singur.

Nu m-am atins de cafea. Trece o oră, timpul pare că stă în loc. Afacerea care mi-o propune pare foarte atractivă. În ciuda orei târzii, să mergem să-l vedem pe donatorul fondurilor i se pare cea mai bună soluție. Nu ne așteaptă? Să mergem! Dar m-am lăsat rugat mult timp.

- Am mașina parcată afară.

Întradevăr, un Opel mare, negru, este parcat cu șoferul la volan. Urc urmat de Wolf.

Câțiva oameni apar, cu revolvere Colt Cobra în mâini. Cei de la C.I.C. Văd în pragul ușii cafenelei Mozart cum o roșcată fuge în timp ce agenții pătrund în interior, capturându-i în salon pe doi cunoscuți agenți ai NKVD: Rudolf Pierre, Ladislas Sehols. Kurt Mivka, al treilea, a fost prins în toaletă.

În portbagajul Opelului s-au găsit două arme "silențioase", frânghii, cătușe. Asupra doctorului Wolf un drog din care a vărsat câteva picături în cafeaua pe care nu am băut-o. Dacă aș fi făcut-o, m-aș fi simțit rău cu greață severă. M-aș fi dus la toaletă, unde mă aștepta Kurt Mivka cu o seringă. O înțepătură mi-ar fi anihilat voința, l-aș fi urmat liniștit. Trucul ar fi fost perfect... aș fi urcat în mașină fără discuții. Destinația: zona rusă și NKVD-ul, biroul special din Urfahr.

Acești domni au acum gura mare. În patruzeci și opt de ore, treizeci și șapte de femei sunt arestate, la fel ca și trei sute doi bărbați. O captură senzațională! La comandamentul sovietic al Armatei Roșii de la Baden-Baden, care a împrumutat Opelul, este furtună. La NKVD-ul din Viena, unde doctor Burger domnește prin teroare, totul sare în aer!

S-a găsit acasă la Herr doktor Wolf un document de șaizeci și șapte de pagini dactilografiate conținând profilul meu psihologic exact, preferințele mele pentru femei blonde față de brunete, vinuri dulci, lichioruri, mai degrabă decât alcool sec, cele șaizeci de țigări pe zi, cafelele excesiv de dulci, orele obișnuite ale trezirii și culcării,

locațiile și persoanele frecventate. În partea de jos a documentului, subliniat cu cerneală roșie:

NOTĂ IMPORTANTĂ: Pare a fi protejat de șansă.

Trebuie să cred că Mister Fox nu prea crede în această șansă, din moment ce îmi atribuie șase gărzi de corp cu normă întreagă.

NKVD-ul, neputând ajunge la mine direct, îmi dă o lovitură în inimă în stilul său: la sfârșit de noiembrie este "judecat" fratele meu. Mai bine zis este condamnat la moarte. Nu văd în asta decât o nouă formă de presiune. Cu greu a avut timp să graveze cu vârful unei furculițe în tencuiala unui perete din celula sa:

Frați români, un român moare pentru voi.

Marcel Emilian

La 13 decembrie 1949, împreună cu locotenent-colonelul Dan Tetorian din 9 Roșiori, cu comandantul Mihai Eliade din 2 Călărași, fratele meu Marcel Emilian a fost împușcat în curtea închisorii Jilava, București. În locul în care a fost asasinat mareșalul Antonescu. Actor comediant, fratele meu nu a putut juca rolul inocentului.

Afirm aici solemn, moartea sa nu a fost decât un act deliberat pentru a mă obliga să renunț la activitățile mele anticomuniste. Știu că și-a bătut joc de ei cu zâmbetul său în timp ce mergea spre locul supliciului.

Sunt mândru de el.

De atunci mă lupt întruna, din toate puterile. Ei încearcă să mă doboare, din toate puterile lor. La începutul lui ianuarie 1950, prietenii mă ascund într-un loc neprevăzut. Comuniștii nu se așteptau să folosesc o astfel de ascunzătoare...

În ciuda unei multitudini de precauții, într-o seară, sunt sigur că sunt urmărit. Mă îndrept spre unul dintre refugiile mele, Mariahilfer Strasse (zona franceză). O mașină mare, neagră, țâșnește și îmi taie calea. Mâini se întind, mă apucă... Reușesc să trântesc portiera, sar spre o străduță. Coboară cinci inși, trag după mine ca după un iepure. Nu sunt niciodată înarmat. De data asta, ar fi trebuit...

Aud o altă mașină care vine și frânează violent. Agresorii mei fug urmăriți de jandarmii francezi. Unul fuge pe scări, intră cu forța într-un apartament. De pe balcon încearcă să sară pe un acoperiș vecin. Un jandarm îl ochește cu calm și trage. Omul se răstoarnă și cade în stradă la picioarele mele. Un vânat la noroc: agentul numărul 1 al NKVD, Beno Blum, specializat în răpiri de VIP-uri.

Încerc, cu succes de cele mai multe ori, să le subminez eforturile lor de a descompune, de a-i domina pe cei liberi. Sunt sfătuit insistent să mă îndepărtez de acțiunile directe. Refuz. Trebuie ca cineva să lupte. Nu vom fi niciodată destui pentru asta. Niciodată îndeajuns.

La 23 august 1953 am bucuria să public numărul 1 din ziarul meu Stindardul. Ziar strict independent. Și el va lupta pentru eliberarea țării. Sunt din ce în ce mai sigur că eforturile românilor din 1918 în lupta lor până la capăt împotriva bolșevismului își vor găsi într-o zi dreapta recompensă: o Românie liberă într-o Europă unită.

În 1955, Austria și-a văzut teritoriul eliberat de toate forțele de ocupație. Mister Fox mă sfătuiește să mă mut cu toate arhivele mele. Francezii îmi oferă un ajutor foarte serios. După peregrinări melodramatice, descopăr în 1956 la Trauchgau (Bavaria) un refugiu ideal. Un fel de cabană-pensiune de familie, izolată, pierdută în munți, pe care proprietarii au închis-o pe timpul războiului. O închiriez în condiții avantajoase. Aici sunt în sânul naturii, protejat de brazii înalți.

Mi-am luat toate precauțiunile astfel ca urma să-mi fi fost pierdută demult. Efectiv, așa pare să fie.

Ajung să le dau lovituri foarte dure rușilor. Fac multe călătorii, absențele mele sunt foarte frecvente. Asta nu împiedică faptul că la una din întoarcerile mele, când mă credeam suficient de discret, să am surpriza să fiu abordat la coborârea din tren de un comandant de jandarmi. Luându-mă deoparte în mașina sa îmi explică pe drum că un ofițer din S.D.E.C.[105] francez, călătorind pentru cu totul altă treabă, a dat din întâmplare peste o afacere care nu îl privește în mod direct, dar care a dezvăluit-o din solidaritatea sentimentelor anticomuniste:

- V-ar fi răpit în noaptea asta!

Eu, care mă credeam în sfârșit liniștit! Un lucru este sigur, nu prea văd cum m-ar fi putut răpi acum. Comandantul îmi spune că este un dispozitiv de securitate, totul este încercuit de peste o sută de jandarmi.

Agenții sovietici nu simțiseră capcana? Nu au detectat-o? Vor vrea să-și încerce norocul? Poate nu au avut de ales. Spre miezul nopții a izbucnit un schimb de focuri. Toți au fost arestați. Membrii

[105] SDECE, serviciul de spionaj extern francez, din 1982 DGSE.

ai S.E.D. (Partidul Comunist din Germania de Est, guvernământul Pankov). Au recunoscut că erau sub ordinele directe ale unui colonel rus. Asupra șefului lor a fost găsit planul precis al casei.

Îl întreb:

- Unde ar fi trebuit să mă duceți?

Nu ezită deloc:

- Ordinele erau să te doborâm pe loc și să ne asigurăm că ești mort.

Asta înseamnă, în limbaj specific, un glonte în ceafă.

Credeam că nu mai am nimic de pierdut decât viața, o formalitate fără prea multă importanță. Dar am uitat ceva. Dar ei nu. Nu uitați nimic, vă conjur, fiindcă ei nu vor uita nimic, niciodată!

În 1962, bătrâna mea mamă locuia încă în București. I-au luat toate proprietățile, i-au împușcat fiul, l-au alungat pe celălalt, pe mine, monstrul. Așa încât ea nu poate vorbi niciodată nimănui de Nelu al ei. Când e provocată asupra acestui subiect, cu umorul negru care a caracterizat-o întotdeauna, răspundea:

- Lăsați-mă în pace, lăsați-l pe fiul meu Ion să se odihnească în pace. A murit ca un erou în 17 ianuarie 1945. Stalin l-a decorat cu Ordinul Victoria. Am medalia într-un sertar...

Mama are optzeci și șase de ani. Condamnată să trăiască între patru pereți fără lumina soarelui. Nu ieșea decât o dată pe zi pentru a-și lua laptele de la "centrul de distribuție" aflat la câțiva pași. Locuia pe Ștefan Mihăileanu la numărul 4, o stradă atât de îngustă încât mașinile nu o folosesc aproape niciodată. Însă, într-o zi, o mașină o așteaptă. O mașină mare, neagră, a Securității. Când mama traversează, mașina pornește. Un mic zgomot sec, ca și cum o pasăre s-ar fi lovit de parbriz.

Micuța mea mamă este zdrobită. Mașina a fugit. Vecinii spuneau:

- Dumnezeule, nu este posibil!

Dar, cu ei, totul este posibil.

Nu uitați niciodată!

Nu este inutil să amintesc faptul că între 1955 și 1965 Republica Populară Română a fost condusă de Gheorghe Gheorghiu Dej, omul căruia i-am apărat libertatea, a lui și a tovarășilor săi ceferiști, în fața tribunalelor regale excepționale în 1933, în timpul proceselor pentru protestele de la Grivița. Chiar le-am salvat viața.

Recunoștința acestui mare șef de stat tocmai a fost arătată

prin zdrobirea în plină stradă a unei femei bătrâne de optzeci și șase de ani.

Drapelul roșu de sânge, pumnul furiei și al urii, comuniștii și-au ales bine simbolurile.

Îmi continui cursa, cavaler solitar al tenebrelor. Cineva trebuie să o facă.

Acum cincisprezece zile, o doamnă drăguță, care s-a străduit mult să se apropie de mine, mi-a otrăvit cafeaua. Dar asta nu m-a împiedicat să dorm bine...

Cu mine au dat greș de fiecare dată.

Cei din 2 Călărași au zis:

- Are *Piele de drac*...

Revenind pe pământ, *Pielea de drac,* pielea diavolului, nu este deja arsă în infern?

Mă gândesc foarte des că ar fi trebuit foarte puțin, pur și simplu, ca un singur general român demn de numele său să se ridice la 23 august 1944 contra trădării infame gratuite, și cel mai probabil, în ciuda înfrângerii, România ar fi liberă în onoarea ei.

Dimpotrivă, au fost suficiente intrigile unui singur Dămăceanu, cu mâna întinsă spre inamicul ereditar, pentru ca să vină timpul sclaviei.

Din ce în ce mai des, ascult atent ca să aud mai bine vocile. Acelea care mă vor izbăvi de tenebre pentru a mă lăsa să galopez pe acele câmpii înverzite unde caii nu vor purta pe spinările lor decât oamenii pe care îi aleg.

Sunt gata să ascult ultima comandă. Aceea pe care nimeni nu poate să nu i se supună.

Poate, tocmai pentru ca totul să poată începe, în sfârșit:

- *Descălecarea!*

Fürstenfeldbruck
Ianuarie 1973
Auvers-pe-Oise
Crăciun 1973

CUPRINS

Cuvânt înainte la prima ediție în limba română 7

Călăreț al apocalipsei: Ion V. Emilian 14

De ce m-am bătut pentru Cavalerii Apocalipsei, de Jean Marcilly (articol apărut în Stindardul nr. 127 din aprilie-mai 1974) 23

Cuvânt înainte la ediția germană 27

Nota editurii asupra primei ediții în limba română 28

Lui Ion V. Emilian, Cavaler al Apocalipsei: 30

AVERTISMENT PENTRU CITITOR (ediția din 1974) 37

PREFAȚĂ, de Jean Marcilly 41

PARTEA I
CAVALCADA FANTASTICĂ

Capitolul I

Am murit în 1945... 47

Capitolul II

Al 2-lea Călărași - Mihai Coliopol - Garda de la Nistru - Tătărescu - Abandonarea - Căpitanul Epure spală rușinea 52

Capitolul III

Antonescu, al treilea om al Axei. – Crucea de Fier și cadeții de la Samur. – Noaptea cea mai scurtă 65

Capitolul IV

Intrarea în război – Turnul de observație – Primul căzut – Radiera – Dac – Comoara – Drapelul lui Raicea 71

Capitolul V

Lumânări pentru vânătorii de munte – Prima lovitură a lui Băcanu – Gloanțe în ceafă – Prizonierii – După dumneavoastră, stimată doamnă 81

Capitolul VI

Crucișătorul stepelor – Garbiș din Corabia – Tătuțu – Porumbul – Lopată și teamă – Doream să mor – Oportunitatea e trădătoare 90

Capitolul VII

Caporalul Guță își pierde capul – Decorațiile lui Raicea – Patru Cârciumi – Tătarul din Taşkent – Prima seară la Nistru 105

Capitolul VIII

Crucile – Un salt în paradis – Spălătoreasa 114

Capitolul IX

Pioni pe tabla de șah – Un pat – Drept la țintă – Un mare comandant – Patru cadavre și un sac 120

Capitolul X

Spectatori – Cum cavaleria cucerește o linie de cazemate – Dinu Pac, zeul cavalerilor, se retrage în cortul său – Nicolae Tanoviceanu, de la rugby la aruncătorul de flăcări 128

Capitolul XI

Mitraliați de fotografi – Arcul de triumf – Trecerea Nistrului – Intrarea în Ucraina – Revenirea cailor – Doi martiri – Sara căpcăuna 136

Capitolul XII

Călărașii șarjează cu săbiile ridicate – Visul vieții mele – Melanjul de sânge 145

Capitolul XIII

Ghenia, cânepa și cazacul chel – Acasă la contele Kaminski – Spioana – Drapelul roșu – Trecerea Bugului – Ungurii – Adio cailor – Cheia unui vis – Fără Crucea de Fier pentru ticălosul colonel Dămăceanu 151

Capitolul XIV

Firu... firu... – Invazia broaștelor – Opriți pe Nipru – Florile răului – Mort pentru patrie – Medalia în cur – Mihailovka – Asasinii, goi! 168

Capitolul XV

Piele de drac – Masacrul flamingilor – Zaporojenii – Dalia trece Niprul – Stepa Nogailor – Moartea generalului von Schobert – Cămilele orientului... Abandonarea Daliei – Avioanele Rata – Crucea lui Pistol – Caliopol doboară un Rata – Căpitanul Eugeniu Petit 184

Capitolul XVI

Bătălia de la Marea de Azov – Filiberta – Comuna din Paris – Sirena desfigurată – Sfârșitul zilei 197

Capitolul XVII

La punctul de comandă al generalului Wittke – Sepp Dietrich – Execuția – Păzitorii budei – Generalul Manstein – Moartea căpitanului Petit – Elisabetal 36 – Politrucul evreu șef de orchestră 208

Capitolul XVIII

Detașamentul Korne – Marea Puturoasă – Crimeea – Feodosia cea albă – Atacați de marină! – Șanțul tătar 220

Capitolul XIX

Tătarii – Crăciun în Crimeea – Recucerirea Feodosiei de către ruși – Dacă îmi dai o batistă – Sekehe Eli – David contra Goliat – Unul contra cincisprezece – Saga sublocotenentului Mihail Coliopol 229

Capitolul XX

Partizanii – Locotenentul Constantinescu știa... – Cavaleria română nu face prizoniere... 241

Capitolul XXI

Masacrul de la Feodosia – Djavar Iurt – Complotul – Resuscitarea preotului Felix – Înmulțirea preoților – Nașul – Conversații cu Tatiana – Pasul greșit – Violul soacrei – Karasubazar – Șampania căpitanului Corbeanu – Capturarea lui Duca 246

Capitolul XXII

Rușii au pătruns – Dealul Kiet – Bombardați cu pietre – Râioșii – Sacrificiul cavalerului Tache din Islaz – Nicolae Bătătorescu – Paște sângeros – Părintele Sfârâială – Colhozul Erny – Povestea de dragoste a locotenentului Radu și a frumoasei Niura – Rănit – Spitalul din Simferopol – Permisia – Cu unchiul Duminică îngrop ce era mai bun în mine 262

Capitolul XXIII

La cucerirea Kubanului – Puntea între Europa și Asia – Unde se vor opri? – Kalmucii – Djemil și marele vis – Punctul cel mai înaintat al Cruciadei 292

PARTEA A DOUA
CAVALERII APOCALIPSEI

Capitolul XXIV

Von Pannwitz și cazacii – Benzină cocktail – Retragerea – Crucificații – Bravi români, mergeți acasă – Tancurile – Jutov 2 – La Paloma – În spatele rușilor – Răzbunarea lui Dac – Răniții – Rostov – Măceluri pe Don – Întoarcerea în țară 307

Capitolul XXV

Demobilizat – Remobilizat – Avatarurile lui Korne – Radio Londra, vocea lui Iuda – Permisie obligatorie – Complotul – Denunțarea – Aici căpitanul Emilian: popor, ai fost trădat! – Sfârșitul permisiei – Adio escadronului – Toamna cad frunzele de stejar – Cuvânt de onoare 336

Capitolul XXVI

În război cu rușii împotriva germanilor – Divizia SS Cavalerie "Florian Geyer" – Piele de Drac – Trianon, Versailles – Liber să îmi imaginez – Trecuți la germani – Mișa, politrucul meu – Ilona virgina – Bărbierul din Moscova – Votca ciudată – Ești un om bun, Mișa – Katiușele – Curvă de român – Mișa pleacă – Sunt mort pe cota 672 351

Capitolul XXVII

Ministru - Dollersheim - Haupsturmführer Waffen SS – Căpitanul Ruelle – Sepp Dietrich – Cei doi Van Houten – Unitatea vagabonzilor – Americanii – Plasați la Altheim – Scuip un colonel american – Respectele mele, generale Patton! 375

Capitolul XXVIII

Dintr-o tabără în alta – 25 de ani de închisoare – Tot zero, colonel Dan Ionescu 384

Capitolul XXIX

Tabăra numărul 63 – Simon Wiesenthal – Mister Fox – La C.I.C. o altfel de luptă – A.C.R.A.S. – Homarul – Emilian contra Emilianof – Permiteți-mi să vă strâng cleștele 387

Capitolul XXX

Presat de presă – Doctorul Wolf – Fratele meu Marcel – Mama mea – Nu te joci cu Pielea de Drac... că poate e deja arsă în infern! 396

Stindardul

Anul I, Nr. 1 | Innsbruck, 15 August 1953 | Un exemplar: 3 S.

Mai întâi ordine

„Comitete de revizuire"

Flăcări din județul Neamț

Parada brigăzilor de asalt

Festivalul „pentru pace și prietenie"

Prima pagină din primul număr al ziarului ***Stindardul*** *al lui Ion V Emilian (Innsbruk, 15 august 1953)*

VIVERE MILITARE EST

Stindardul

Anul XXXII, Nr. 154, martie 1985 | Redaktion: Balduin Helmstr. 16 • D-8080 Fürstenfeldbruck | Einzelpreis 3,– DM

Andrei OZANA

CÂT VA MAI DĂINUI PRIVEGHIUL SUFERINȚEI?

Unirea și libertatea sunt năzuințele ce-au călăuzit întreaga noastră istorie atât de zbuciumată. Din ele s'au zămislit răscoalele și vecinicul dor de mai bine. Avântul spre libertate și unire n'a putut fi înnăbușit nici de urgia năvălirilor, nici de jugul asupritor al turcilor și nici de jinduirile celor care ne-au pândit dintotdeauna fruntariile. De gândul statornic al unirii și libertății au fost mânați și Basarabii și Mușatinii asurzind spațiul mioritic cu vijelia luptelor și umplând văzduhul cu dangătul clopotelor mânăstirilor ridicate după fiecare izbândă.

Și Mircea înțeleptul biruitor de la Rovine și Marele Ștefan care-a'nsuflețit codrii Cosminului și feciorul lui Vlad Dracul — celălalt Vlad ce-a'mpânzit glia cu mișeii trași în țeapă — și Brâncoveanul care și-a pus grumazul sub tăișul iataganului la Edicule mai degrabă decât să-și lepede credința creștină și Cantemir, Domnul cărturar, au știut că dincoace și dincolo de semeața arcuire a Carpaților până'n malurile Dunărei, ale Tisei și Nistrului hălăduiește același neam de-un sânge și de-o limbă. Au dat piept necontenit cu vitregia soartei ce le-a stat mereu împotrivă, dar n'au dezmădăjduit niciodată.

Cu patru secole în urmă, Mihai Vodă Viteazul a unit sub un singur sceptru Țara Românească, Moldova și Transilvania, împlinind aproape în vechile fruntarii ale Daciei străbune țara și neamul. Spada lui de mare războinic a străfulgerat peste începutul veacului al șaptesprezecelea, scrijelind în pământul românesc întâia înfăptuire a marelui nostru vis. Dar fulgerul s'a destrămat pierind în zările vrăjmășiei odată cu rostogolirea capului Voevodului pe Câmpia Turdei. În cartea de aur a trecutului românesc el a rămas întipărit aidoma Sfântului Gheorghe călare zdrobind cu paloșul balaurul, întruchipare a Răului din lume.

Mihai Vodă a pierit, dar scânteia nădejdii sfinte aprinsă de el a mocnit sub jarul vremii.

Două veacuri și jumătate mai târziu, vâlvătaia a izbucnit din vatra dorului scormonită de mâna pașnică a unui om blajin, cu privirea senină și mândră, cu pasul măsurat și mintea limpede: Alexandru Ioan Cuza n'a fost un conducător de oști cu gânduri de cucerire ca marele lui înaintaș, vlăstar din viță domnească ci, ridicat dintre răzeșii avuți, cu puternică vrere și aleasă dezinteresare a știut întoarce cazul rosturii noastre cu dibăcie și iscusință și, aruncând punte peste Milcov, a zidit temelia României Mari.

Strănepot al lui Ioniță Cuza — ucis din porunca turcilor pentru a-și fi slujit cu adâncă iubire țara — n'a pornit în viață cu gânduri de mărire. Și-a urmat cu cumpătare și deosebit sârg învățătura la Iași și mai apoi, până la săvârșirea ei, la Paris. Vasta cultură agonisită nu i-a știrbit însă nicidecum modestia. Reîntors în Moldova a îmbrățișat cariera armelor și a ajuns Pârcălab de Covurlui. Luând seama la marea lui pricepere într'ale conducerii, deputații divanelor ad-hoc din Muntenia și Moldova l-au ales Domn al celor două Principate, unite pentru prima dată de voința națională. Domnitorul Alexandru Ioan Cuza a rămas pentru vecinicie contopit cu începutul împlinirii idealului românesc, fluturând pe cerul Europei stindardul libertății și întregirii țării la cârma căreia fusese chemat. La acel de neuitat 24 Ianuarie 1859 a rostit cu o demnitate niciodată dezmințită: „Jur în numele Prea Sfintei Treimi și în fața Țării mele, că voi păzi cu sfințenie drepturile și interesele patriei, că voi fi credincios constituției în textul și în spiritul ei, că în toată Domnia mea voi priveghea la respectarea legilor pentru toți și în toate, uitând prigonirea și toată ura, iubind deopotrivă pe cel ce m'a iubit și pe cel ce m'a urît, neavând dinaintea ochilor mei decât binele și fericirea nației Române. Așa Dumnezeu și compatrioții mei să-mi fie într'ajutor". Și și-a ținut jurământul.

Unirea de atunci însă s'a datorat în egală măsură Principelui Domnitor cât și pleiadei exilului de la 1848. Coroana lui Cuza a însemnat deopotrivă și încununarea strădaniilor și jertfelor Bălcescului, ale lui Costache Negri, Cezar Boliac, Cristian Tell, Barbu Slătineanu, Vasile Alexandri, Dimitrie Bolintineanu, Barbu Catargi, Alecu Russo și Mihail Kogălniceanu. Acesta din urmă l-a întâmpinat la suirea pe tron cu cuvintele: „O, Doamne! mare și frumoasă îți este misiunea! Constituția din 19 August ne însemnează o epocă nouă și bine meritată. Ești chemat să o deschizi. Fă ca legea să înlocuiască arbitrarul. Fă ca legea să fie tare, iar Tu, Măria Ta, ca Domn, fii bun și blând. Nu uita că dacă patruzeci și opt de deputați te-au ales Domn, însă ai să domnești peste două milioane de oameni. **Fă dar ca Domnia Ta să fie cu totul de pace și de dreptate; împacă patimile, urele dintre noi și reintrodu în mijlocul nostru strămoșeasca frăție**... Porți un frumos și scump nume, numele lui Alexandru cel Bun. Să trăiești dar mulți și fericiți ani! Ca și dânsul Tu, o Doamne, ca prin dreptatea Europei, prin [illegible] instituțiilor noastre, prin simțămintele Tale patriotice, să mai putem ajunge la acele timpuri glorioase ale națiunei noastre când Alexandru cel Bun zicea ambasadorilor din Bizanțiu: „România n'are alt ocrotitor, decât pe Dumnezeu și sabia sa"... Prin înnălțarea Ta pe Tronul lui Ștefan cel Mare, s'a reînnălțat însăși naționalitatea Română".

Cu prilejul înmânării Plebiscitului, Mitropolitul Țării i-a spus Domnitorului: „Măria Ta, speranțele acestui popor se concentră în Măria Ta căci istoria lui îi spune, că precum din Principii săi unii l'au liberat

(urmare în pag. 3)

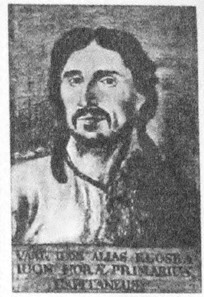

Libertatea se cucerește și se apără cu prețul sângelui

La 28 februarie s'au împlinit 200 de ani de când Nicola Ursu-HORIA din Albac și Ion Oargă-CLOȘCA din Cărpiniș au fost trași pe roată la Alba Iulia.

Prins mai târziu, Marcu Giurgiu-CRIȘAN avea să se spânzure cu nojițele dela opinci în celula dela poarta principală a cetății, unde fusese întemnițat.

Primii doi au îndurat îngrozitoarea tortură, cel de-l treilea preferând să-și facă singur seama, pentru că îndemnaseră la răscoală și se puseseră în fruntea țăranilor români iobagi din Transilvania care se ridicaseră împotriva asupritorilor, împotriva exploatării neomenești și împotriva umilinței.

Curtea dela Viena, prin ordonanța „Certa puncta", încercase în 1769 să îmbunătățească oarecum soarta iobagilor români, acordându-le unele drepturi și reducând munca ce trebuiau să presteze nobililor maghiari la două zile pe săptămână. Ordonanța imperială a rămas fără efect, pentru că nobilimea maghiară s'a opus cu îndârjire ca să fie aplicat și nici cele două vizite pe care i-a făcut Iosif al II-lea în Transilvania, cu intenția de a îmbunătăți starea de lucruri în favoarea populației românești, n'au avut darul să determine nobilimea maghiară să renunțe măcar parțial la privilegiile ei. Pe de altă parte, Dieta transilvană, în care covârșitoarea majoritate a locuitorilor țării n'aveau cuvânt de spus, Românii nefiind reprezentați, a rămas pe aceeași poziție de a nu le acorda acestor „iobagi valahi" nici un fel de drept...

Horia a făcut în patru rânduri drumul la Viena, pe jos, de două ori întovărășit de Cloșca, pentru a expune Împăratului doleanțele fraților de sânge și de suferință.

Nu se știe precis de câte ori anume a putut vorbi cu Iosif al II-lea, dar de vorbit cu acesta, a vorbit, fără interpret, pentru că Horia [illegible] cu învățătură, inteligent și înzestrat cu mare putere de convingere cunoștea foarte bine limba germană. Ce i-o fi spus Împăratul lui Horia, nici asta nu se știe. Simțindu-se totuși încurajat, el s'a întors la ai lui, la cei din Munții Apuseni, cu neînfricata hotărîre de a trece la acțiune.

La chemarea lui, Moții s'au ridicat, ca un singur om. S'au înarmat cu topoare, cu coase și cu sulițe făcute în pripă de ei și au pornit... Curțile nobililor maghiari au fost luate cu asalt, pentru a li se pune apoi foc. Pe unii din acei ce-i apăsaseră mai tare, răsculații i-au ucis, iar pe ceilalți i-au pus pe goană.

Cu repeziciune de fulger, răscoala s'a întins, cuprinzând întreaga regiune din Zărand și dela Beiuș, până dincolo de Mureș, în Hunedoara; pe alocuri răsculaților raliindu-li-se și țărani unguri.

Din locurile unde se refugiaseră, nobilii și nemeșii unguri au cerut intervenția trupelor austriace.

Împotriva „ostașilor împărătești", Horia nu voia însă să se bată. El credea în cuvântul Împăratului și era convins că acesta, în cele din urmă, va face dreptate și pentru necăjiții de țărani români. Afară de aceasta, cum iarna ce venea se anunța a fi foarte grea, pe Horia nu-l lăsa inima să-și țină pe oameni mobilizați pentru luptă. Le-a dat deci drumul să se ducă acasă și să-și vadă de ai lor și de treburile gospodăriei, iar el, cu un mic număr dintre cei mai credincioși, s'a retras în codrul cel des al Scorăgetului, unde nici o iscoadă nu i-ar

(urmare în pag. 3)

Răspunsul Mareșalului Ion Antonescu la mesajul comandantului suprem al forțelor interaliate în Mediterana

La 22 martie 1944, Sir Henry Maitland Wilson, mareșal britanic și comandant suprem al forțelor interaliate în Mediterana, trimitea un mesaj guvernului dela București prin care cerea ca România să capituleze fără condițiuni.

La acest mesaj, Mareșalul Ion Antonescu răspundea, la 2 aprilie 1944, prin următoarea scrisoare:

„Am primit mesajul Domniei Voastre. Vă rog să nu cereți unui popor mic, dar viteaz, care de două mii de ani luptă pentru viață, credință și libertate, să se dezonoreze pe sine. Vă rog să nu cereți unui soldat cinstit și unui om bătrân să-și sfârșească zilele în umilință. Așa cum Domnia Voastră luptați pentru Anglia, tot așa lupt și eu pentru patria mea, dar de suferințele, lupta și amărăciunile sub care noi trăim, Dv. nu vă puteți da seama. Noi am fost atacați, deși nu am atacat pe nimeni. Ceea ce este al nostru și a fost al nostru de secole, ni s-au luat. Aliații și prietenii noștri au fost obligați de evenimentele europene din 1940 să ne abandoneze total, lăsându-ne astfel să fim jefuiți de lupii noștri vecini. Nici unul din marii noștri aliați de atunci nu putea să ne garanteze frontierele noastre reduse ca răspuns la strigătul nostru de alarmă. Alături de Germania am fost nevoiți să ne opunem Rusiei care zilnic ne umilea și ne amenința. Singura țară din lume care, la cererea noastră, a fost de acord ca, în împrejurări dificile, să garanteze existența durabilă a națiunii, a fost Germania.

Când poporul nostru va trebui să moară, nu-i cereți astăzi să accepte disgrație și dezonoare. Mare și glorios soldat cum sunteți, sunt sigur, veți înțelege. Ajutați-mă să salvez un popor, nu mă forțați să-l arunc în prăpastia fără de sfârșit a distrugerii și rușinii. Noi vă suntem prieteni, nu dușmanii dv. Nici un popor, sunt sigur, cu forțele aproape intacte, cum sunt ale noastre, nu ar putea să capituleze și să se retragă din acțiunea în care însăși libertatea și existența lui sunt în joc fără o garanție serioasă pentru zilele care vor veni. Că nu se va comite nici o indiscreție în legătura cu acest mesaj, mă bizui pe Domnia Voastră ca soldat.

Ion ANTONESCU"

Ultimul număr al ziarului ***Stindardul*** *(nr. 154, martie 1985)*

Patrulă din R 2 Călărași în Stepa Kalmukă

Cavalerie română în Kuban

Roșiori din Divizia 6 Cavalerie în capul de pod Kuban, vara lui 1943

foto **Stindardul**